4° = 606

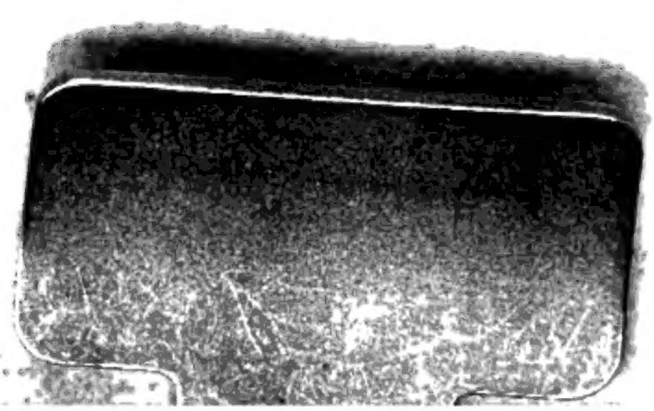

Digitized by Google

FLL
8241

~~60 - 3.~~

Digitized by Google

Digitized by Google

232.931
P55

Digitized by Google

Digitized by Google

R. 237 834

SYMBOLA VIRGINEA,

AD HONOREM

MARIÆ MATRIS DEI,

Italicè explicata quinquaginta Discursibus,

8241

à

Reverendissimo Domino

D. PHILIPPO PICINELLO

Abbate Canonicorum Regularium Lateranensium.

Nunc in Latinum traducta

Addito

Æneorum Emblematum gratia & decore

à

D. AUGUSTINO ERATH,

Canonico Regulari Wettenhusano, SS. Theologiæ Doctore, Protonotario Apostolico, Celsissimi Principis, Episcopi Passavienſis &c. Consiliario Ecclesiastico.

Permissu Superiorum & Speciali Privilegio Cæsareo.

Augustæ Vindelicorum,

Sumpt. Laur. Kronigeri & Hæred. Theophili Goebelii. 1694.

Digitized by Google

Digitized by Google

Reverendissimo, Prænobili, & Amplissimo

DOMINO,

D. MATTHÆO,

Insignis & Celeberrimæ Ecclesiæ Collegiatæ Canonicorum Regularium S. Augustini ad S. Florianum in Superiore Austria Præposito dignissimo. Sac. Cæs. Majestatis Consiliario.

DIgnum S. Clemente Alexandrino pronuntiatum est; *Utilissima Symbolicæ interpretationis forma est ad res permultas. Quippe juvat & ad rectam Theologiam, & ad pietatem, & ad demonstrativi generis orationes. Lib. 5. Strom.* Huic consilio præluxêre ipsæmet Divinæ Litteræ, quæ ad repræsentandam Deiparam Virginem iteratò adhibuêre Symbolicas imagines Solis, Lunæ, diversaq; alia rerum sublunarium emblemata; humano intellectui tantò magis accommo-

transcendit celsissimum, ac supremo DEI Throno proximum Marianum astrum. Cùm ergò R^mæ D^nis V^æ. grandia in totum Sacrum Ordinem nostrum Canonicum, & maximè in inclytam suam Ecclesiam Collegiatam sint merita, idcircò aliquam debitæ observantiæ tesseram à me oblatum iri autumo, si R^mæ D^nis V^æ. porrexero tantorum meritorũ suorum scaturiginem, Magnam DEI Parentem ac Virginem Mariam; non quidem genuinis coloribus, sed symbolicis duntaxat, ac per umbras expressam; cùm ad ipsum Mariannæ pulchritudinis ectypon necdum liceat mortalem admovere penicillum. Offero proinde, & toto affectu dedico Symbola virtutum ac prærogativarum Mariæ Virginis, quam R^ma D^no V^a. in omnibus operationibus suis præfixam habet ideam, & primo post DEUM loco ac pretio reponit. Hanc R^ma D^no V^a. singulari hyperduliâ nunquàm non veneratur, & eò maximè in gubernandis subditis contendit, ut Maria ipsis instar centri sit, à quo & ad quod derivetur, quidquid intra florentissimi S. Floriani amplissimos limites continetur; neq; aliunde magis Collegium S. Floriani dici possit, quàm quia cultu erga Mariam, & gratiis à Mariâ receptis, cumulatissimè floret. Hinc enimverò nascuntur admirandi

illi

illi utriusq; Oeconomiæ Religioſæ flores, cùm R^mæ D^nis V^æ. Collegium continuò fruatur immenſâ ubertate Mariani illius Horti concluſi, poſſitq; de ſe cum Apoſtolo gloriari; *Benedixit nos in omni benedictione Spirituali ſecundùm divitias gratiæ ejus, quæ ſuperabundavit in omni ſapientiâ & prudentiâ. Epheſ. c. 1. v. 4. & 7.* Prudentiæ, à Maria in R^mam D^nem V^am transfuſæ, tribuendum eſt, quòd Templum Deiparæ ad Cœlos aſſumptæ in tantam majeſtatem apud S. Florianum exſurgat, ut quoad Architectonicæs normam, picturarum artificia, marmoris pretium, & Sacri ſuſſuppellectilis ſplendorem cum primis Germaniæ Baſilicis de palmâ contendat. Sapientiæ, à Mariâ in R^mam D^nem V^am transfuſæ, tribuendum eſt, quòd in Romanis, Viennenſibus, aliisq; celebertimis Europæ Athenæis non ſine maximis ſumptibus continuò ſuſtententur, & paſſim admiranda doctrinæ ſuæ ſpecimina coram Orbe Litterario prodant Domini Canonici S. Florianenſes tanto digniores Fili R^mæ D^nis V^æ. quantò ſublimius ad S. Theologiæ, aliarumq; ſcientiarum faſtigia conſcendunt.

Et quia, ex Sapientiſſimo Magni Legislatoris noſtri Auguſtini judicio, ſuprema Sapientiæ pars eſt humilitas, etiam hanc ita à Mariâ in te trans-

transfusam habes, ut sicut illa, teste S. Petro Chrysologo, *dum vocabatur ab Angelo Domina, se cognovit ac Confessa est ancillam*; Ita & R^ma. D^no. V^a. à Celsissimo Patavienſi Angelo (hoc enim nomine Episcopos reveretur Apostolus) ad Sacram Infulam iterum iterumq; vocata, eam à se amoliri, & instar pretiosæ margaritæ in imo delitescere, totis conatibus studuerit; securius existimans, dignum esse Infulâ, quàm eam, tot intestinis aculeis diſcriminatam, in capite gestare. Quia proinde, R^me. Præsul, totus Marianus es, accipe librum hunc, sub Symbolicis involucris totum Marianum, ac forsan ideò etiam futurum gratiorem, quòd ab eximio Mariæ Filio, D. Philippo Picinello, Sacri Canonici Ordinis nostri, totiusq; eruditi Mundi magno Ornamento, proficiscatur. Ego verò Sicuti me ipsum lubens debeo R^mæ. D^nis. V^æ. ita Librum hunc eidem vectigalem volo, & ut pristino benevolentiæ loco conserver, magnoperè precor.

R^mæ. Prænobilis, & Ampl^mæ. D. V^æ.

Servus in Christo
Augustinus Erath. C. R.

SYMBO-

Digitized by Google

SYMBOLA
Quæ deſerviunt ad vitam & Feſta Mariæ Virginis.

SYMBOLUM I.
DRACO TRIUMPHATUS.
Pro Feſto Conceptionis MARIÆ,
Quæ de ſerpente infernali retulit clariſſimum Triumphum.

SYMBOLUM II.
CEDRUS LIBANI.
Pro Feſto Conceptionis MARIÆ,
Candidæ inſtar Lilii, & incorruptæ inſtar Cedri.

SYMBOLUM III.
SEPES ROSARUM.
Pro Nativitate MARIÆ VIRGINIS,
Quæ Mundo attulit ornamentum & patrocinium.

SYM-

Digitized by Google

SYMBOLUM IV.
LILIUM SPEI.
Pro Nativitate MARIÆ Virginis,

Quæ ſecum attulit ſpem omnis noſtri boni.

SYMBOLUM V.
LUMINA AURORÆ.
In Nativitate MARIÆ Virginis,

Quæ fugavit mala, & ſparſit ſplendores Mundo.

SYMBOLUM VI.
TENEBRÆ CLARIFICATÆ,
Pro Feſto Natæ MARIÆ Virginis,

Quæ animabus purgantibus attulit ſublime refrigerium.

SYMBOLUM VII.
AURORA SURGENS.
Pro præſentatione MARIÆ Virginis in Templo,

Quæ per quindecim gradus ad Templum aſcendens, nos docet profectum in virtutibus.

SYM-

Digitized by Google

SYMBOLUM VIII.
TEMPLUM ANIMATUM.
In præſentatione MARIÆ Virginis; ubi docetur,

Non ſufficere, ſervire in Templo, ſed quòd debeamus, fieri viva Templa DEI.

SYMBOLUM IX.
SACRA PÆDAGOGIA.
In præſentatione MARIÆ Virginis,

Quæ nobis perſuadet ſanctam educationem liberorum.

SYMBOLUM X.
PARELION.
In Incarnatione Verbi.

Quando Sol Divinus in nube Virgineâ formatus fuit.

SYMBOLUM XI.
MATERNITAS SUBLIMATA,
Pro MARIA Virgine, aſſumpta in Matrem DEI.

SYMBOLUM XII.

COLUMBA VELOX.

MARIA Visitans S. Elisabetham.

SYMBOLUM XIII.

MISERICORDIA OPERANS,

MARIA, laborans ad utilitatem senicul æ Elisabethæ,& tribuens lumina Joanni, intra maternum uterum clauso.

SYMBOLUM XIV.

VIRGA AARONIS FLORENS

& frugifera.

Pro MARIA parturiente.

SYMBOLUM XV.

NUTRIX AFFECTUOSA.

MARIA lactans Divinum Infantem.

SYMBOLUM XVI.

FONS PARADISI,

Ubera MARIÆ.

Quæ lactant Sacrosanctum Infantem.

SYMBOLUM XVII.

RADIX CEDRI.

In Purificatione MARIÆ,

Quæ,

Digitized by Google

Quæ, quantò erat meritis ſublimior,
tantò humilitate profundior.

SYMBOLUM XVIII.

LILIUM PURUM,

Pro Purificatione MARIÆ,
In quâ puritas ſummè reſplenduit.

SYMBOLUM XIX.

LILIUM INTER SPINAS,

MARIA patiens in Monte Calvariæ.

SYMBOLUM XX.

SOL OCCIDENS.

In gloriosâ morte MARIÆ.

SYMBOLUM XXI.

ARCA TRANSLATA.

In Aſſumptione MARIÆ Virginis.

SYMBOLUM XXII.

MERITUM EXCEDENS.

MARIA ſuper Cœlos exaltata.

SYMBOLUM XXIII.

ABYSSUS GLORIÆ,

MARIA Virgo ad Cœlos aſſumpta.

Digitized by Google

SYMBOLUM XXIV.
LILIUM EMINENS.
MARIA ſupra omnes creaturas. elevata.

SYMBOLUM XXV.
NUBES PLUVIA,
MARIA aſſumpta, fundit copioſas gratias.

SYMBOLUM XXVI.
CANDOR NIVIS.
Pro Feſto S. MARIÆ ad Nives.

Dictum ad Sanctimoniales Ordinis Canonicorum Regularium.

SYMBOLUM XXVII.
ROSA MYSTICA.
In Feſto SS. Roſarii.

SYMBOLUM XXVIII.
CARMELUS BENEFICUS.
In Feſto S. MARIÆ de Carmelo.

Sym-

Digitized by Google

Symbola applicata.
Ad diverſas qualitates MARIÆ VIRGINIS.

SYMBOLUM XXIX.
ANTEMURALE REGNORUM.
MARIA, invocata à Philippo IV. Rege Hiſpaniarum inter tumultus bellicos.

SYMBOLUM XXX.
TABERNACULUM SALUTIS.
MARIA cum devotione Novenæ invocata à Philippo IV. Hiſpaniarum Rege, ut finem imponeret bello.

SYMBOLUM XXXI.
PROPUGNACULUM REGNORUM.
Repræſentatum in MARIA Virgine.

SYMBOLUM XXXII.
CIVITAS REFUGII.
MARIA, tempore belli invocata.

SYMBOLUM XXXIII.
SCUTUM PRINCIPUM.
MARIA, Principes obumbrans & illuminans.

Digitized by Google

SYMBOLUM XXXIV.
PLATANUS.

MARIA protegit adversùs solem, turbines, & pluvias.

SYMBOLUM XXXV.
TERROR ABYSSI.

est

MARIA.

SYMBOLUM XXXVI.
OLEA.

id est,

Pulchritudo Pacifica MARIÆ.

SYMBOLUM XXXVII.
PALMA.

Victoriæ & Triumphi, est MARIA.

SYMBOLUM XXXVIII.
VIRGA MOSIS,

Quæ devorat serpentes ac destruit hæreses, est MARIA.

SYMBOLUM XXXIX.
LUMEN REFRIGERANS,

seu

MARIA extinguens fervorem libidinum.

SYM-

Digitized by Google

SYMBOLUM XL.

TUTRIX.

seu

MARIA, omnium curam habens.

SYMBOLUM XXXXI.

THRONUS SAPIENTIÆ

est

MARIA.

SYMBOLUM XXXXII.

PANACEA.

Quæ omnibus malis medetur

est MARIA.

SYMBOLUM XXXXIII.

GALLINA AMOROSA,

Quæ cooperiendo defendit,

est MARIA.

SYMBOLUM XXXXIV.

SPIRACULUM VITÆ

est

MARIA.

SYMBOLUM XXXXV.

LILIUM EXQUISITÆ PULCHRITUDINIS,

est

MARIA.

SYM.

Digitized by

SYMBOLUM XXXXVI.

URNA MANNÆ,

est

MARIA, dulcedo nostra.

SYMBOLUM XXXXVII.

ANCHORA SALUTIS,

est

MARIA, in quâ reponi debet spes nostra.

SYMBOLUM XXXXVIII.

STELLA POLARIS,

est

MARIA, sine quâ non pervenitur ad salutem.

SYMBOLUM XXXXIX.

MENSA EUCHARISTICA,

est

MARIA, quæ præbet alimentum vitæ æternæ.

SYMBOLUM L.

HESPERUS LUMINOSUS.

est

MARIA, quæ in morte nostra se demonstrat propitiam.

Nos D. Alexander Pacius,

Tolentinas, Congregationis Canonicorum Regularium Lateranenſium Abbas Generalis.

SAcrum opus, cui titulus eſt, *Symbo. Verginali*, à Reverendiſsimo P.D. Philippo Picinello Mediolanenſi Abbate perpetuo, & Congregationis noſtræ Theologo compoſitum, atque diligenti, ſicut commiſimus, examine reviſum, cùm editione dignum non ſolùm approbetur, verùm etiam ingenio, doctrinâ, eruditione ornatum adeò commendetur, ut quàm maximè profutura credatur morum inſtitutioni & honori Congregationis tanti Oratoris ſapientia; concedimus propterea præſentium tenore, ut in lucem edi poſſit, ſi, ad quos ſpectat, iis ita videbitur. In quorum fidem &c. Dat. Tolentini ex Canonica noſtra S. Catervi. die 10. Junij, 1678.

D. *ALEXANDER PACIUS*
Abbas Generalis,

D. ATHANASIUS CLAPINIUS
Placentinus Abbas &c. à Secr.

De

DE Mandato Reverendiſsimi P. Inquiſitoris Mediolani opus inſcriptum *Simboli Verginali à gli honori di MARIA*, omni eruditione ſanctâque eloquentiâ compoſitum, diligenter perlegi, deguſtavi, & permultum didici, ideoque diutinâ prælì luce illuſtrandum judicavi; dummodò &c. Dat. Mediolani die 8. Julij. 1678.

Fr. DIDACUS ROHAS Ord. Min. Obſerv. Concionator Generalis, Lector Jubilatus, & pro S. Officio Inquiſitionis Librorum Cenſor ac Reviſor.

Stante ſupra dicta atteſtatione

IMPRIMATUR

Fr. Antonius Maria Cruccius SS. Theol. Magiſter, & Commiſſarius S. Officii Mediolani.

Jacobus Saita, S. T. D. Canonicus Baſilicæ Ambroſianæ pro Eminentiſſimo D. D. Cardinali Archiep.

F. Arbona pro Excellentiſſimo Senatu.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

DRACO TRIUMPHATUS.

In conceptione MARIÆ,

quæ ab Infernali ſerpente Diviniſſimum triumphum retulit

SYMBOLUM. I.

PAlma, arbor, tot prærogativis, abundat ut nulli inter nobiliſſimas, Arbores cedat. Illa cuius folia durant æternum: cuius fructus ſingulis menſibus uberrimè germinant; cuius radices inter ſteriles terræ ardores plusquàm aliâs vigent; illa, inquam, maximum venerandæ magnitudini ſuæ incrementum in Judæa habet. Ramis ſuis, veluti ſumptuoſo, ac in omnem partem protenſo tentorio, præbuit Hebrææ Amazoni Deboræ, poſt bellicos labores, receptaculum, umbram, & quietem.

Fructibus ac folijs ſuis præbuit Paulo, Eremitarum Coryphæo victum & veſtitum. Inciſa marmori, ac ære fuſa, deſerviit Salomoni in ſingulare ornamentum celeberrimi ſui Templi. Quin imò intra ipſum Cœlum Empyreum ſuperbit in triumphantium Beatorum manibus, cùm manifeſtè conſtet, qùod *cum palmâ ad Regna pervenerunt Sancti*; & *qùod Palmæ in manibus eorum.* Omnium tamen maximè ipſius excellentia inde augetur, qùod Palmæ truncus non tantùm à Gentilibus fuerit opportunæ materiæ loco aſſumptus ad ſculpendas Deorum imagines; ſed ab ipſo etiam Spiritu Sancto præ alijs electus, ut manifeſti hieroglyphici ac effigiei loco deſerviret Magnæ Dei Matri de qua Sacrum Epithalamium teſtatur; *Statura tua aſſimilata eſt Palmæ*! imò ipſamet Syracidis ore; *Quaſi Palma exaltata ſum in Cades.* Hîc tamen Auditores, mihi non eſt animus ſexcentas illas ſimilitudines recenſendi, quæ nobili huic Palmæ cum Deiparâ Virgine interveniunt. Id unum mihi in præſenti ſufficiat; quemadmodum

Cant. 7. 7.

Eccleſiaſtici. 24.

dum Palma ab omnibus habetur pro Victoriæ ſymbolo, *Arbor victrix ac triumphalis*; ita glorioſiſſima Virgo noſtra meritiſſimo jure repræſentatur Palmæ nomine, quia iam primo conceptionis ſuæ inſtanti retulit ab Infernali hoſte prodigioſas victorias, dum omni ipſius veneno ac morſu ſemper extitit immunis ac mirabiliter præſervata. In hanc rem Guilielmus, Cancelarius Pariſienſis; *Palma*, inquit, *ſolet deferri in ſignum victoriæ aut lætitiæ. Sic B. Virgo habuit victoriam contra ſerpentem antiquum, ne morderet ipſam, & inde lætata eſt* Veritatem hanc, ſi attentas aures mihi adhibere dignati fueritis varijque ac gratioſis argumentis ſtabiliam. Serm. de Concept. Contin. Tract. 3. conſid. 6. n. 6.

2. Quòd culpæ deformitas nunquam eoúſque prævaluerit, ut Matrem gratiæ contaminaret, tot Sacrorum voluminum Figuræ demonſtrant, quot Fulgurant in Cœlo Stellæ, quot Fragrant in Vere Flores. Arca Noë fuit Beatiſſima Virgo noſtra, diluvii aquis altùm ſupernatans. Iris pacifica fuit, Bellorum iniurijs exempta. Rubus Moſaicus fuit, fuligi-

noſis incendii ardoribus nunquam ſubjectus. Virga Aaronis fuit, floribus & fructibus gratiarum ſemper locuples, Nubes Iſraelitica fuit, inter noctis umbras clariſſimâ luce reſplendens. Thronus Salomouis fuit, puriſſimo Ebore candeſcens. Lilium fuit, ſpinis quidem circumſeptum, ſed tamen ab ijs intactum & præſervatum. Hortus concluſus fuit, intra quem ſeſe lubrica ſerpens inſinuare non potuit. Fons ſignatus ab inimico veneno nunquam turbatus. Civitas Dei fuit, è quâ omnis peccati deformitas exulavit. Sol fuit incarnatus, tenebrarum & horroris incapax. Maſſa aurea fuit ab omni rubigine libera & exempta. Pretioſa Margarita fuit, ſub Cœlo ſereno concepta. Stella polaris fuit, nulli ſubjecta occaſui. Cedrus Libani fuit, peccati carie nunquam corroſa. Verbo; Palma fuit, Triumphorum Symbolum; quià *habuit victoriam contra ſerpentem antiquum, ne morderet ipſam & inde lætata eſt.*

3. Verùm ſi res attentè conſideretur, inter centena paradigmata prævalere vide-

Digitized by Google

detur Titulus Paradiſi, quem complures Sancti Patres Divinæ Matri attribuerunt. A Ruberto Abbate dicta fuit *Paradiſus novus*. A Coſma Hieroſolymitano *Paradiſus myſticus*. A S. Bonaventura *Paradiſus delitiarum*. A Petro Damiano Cardinali *Paradiſus voluptatis*; innumeros alios taceam. Sed ſi ex vobis perconter, quo myſterio MARIA dicatur Paradiſus; quale mihi reſponſum dabitis? quemadmodum Paradiſus, uti S. Baſilius obſervat, à divina Providentia collocatus fuit in cacumine Montis adeò excelſi, ut mediam aëris regionem ſuperans, nec à nubibus potuerit occupari, aut à Ventis infeſtari, nec à pluvijs inundari, aut à grandine percuti; ſed ſibi ſemper æqualis, & tam ab æſtatis ardore, quàm ab hyemis frigore liberrimus, aſſiduâ mirâq; temperie amænus conſervabatur; Ita Divina Mater, ſupra omnes creaturas elevata, moleſtis ac importunis paſſionum injuriis aut motibus nunquam fuit ſubjecta, ſed animam ſervans ſemper tranquillam ac ſerenam, in hâc terra vixit, quaſi eſſet Cœli inquilina. Si Hexam.

Digitized by Google

Paradiſus fuit habitaculum, homini illi, qui DEI imaginem referebat, adeò reſervatum, ut, Obſervante S. Ioanne Damaſceno, omnia animalia irrationalia inde fuerint excluſa; ita ſinus ac anima MARIÆ adeò erant fruendo DEO applicati, ut ne una quidem à rectâ ratione deflectens cogitatio in eâ locum habuerit. Si Paradiſus, è Tertulliani ſententia, amæniſſimi ſplendoribus circumfuſus, ſempiternâ gaudet die, ac claritudine ita indefectibili, ut nullâ prorſus funeſtâ caligine inumbretur; Eodem modo Divina Mater *Non fuit* unquam *in tenebris, ſed ſemper in luce*, ut his omninò verbis teſtatur S. Hieronymus. Vel denique MARIA ideò dicitur Paradiſus, quia in eâ non tantùm Secundus Adam ſuaviſſimè commoratus, Arborq; vitæ plantata eſt, ſed etiam quia ex eâ celeberrimorum fluminum quaternarius, ſeu ut apertius loquar, omnium gratiarum univerſitas profluxit. Pulcherrimæ cogitationes! Interea tamen meum hodie dicite, MARIAM ideò eſſe Paradiſum; quia ſicuti iſte non abſque ſpecia-

ſpecialiſſimò privilegio ab univerſalis diluvij inundationibus adeò fuit præſervatus, ut ſubmerſâ terrarum planitie, inundatis ſylvis occupatis collibus, & abſorptis celſiſſimis Montibus, ille propria ſublimitate horrendas illas ruinas ſupervit, ac ſub pedibus tenuit.

Et cum diluvium merſiſſet fluctibus orbem,
Deucalioneas exſuperavit aquas.

Ita Sacratiſſima Virgo ſupra univerſale peccati diluvium intacta ac glorioſa ſtetit; & dum amæniſſimi Virginum horti, frugiferæ Confeſſorum Sylvæ, robuſtiſſimæ Martyrum Quercus, excelſi Patriarcharum colles, & ſublimes Apoſtolorum Montes omnes ab univerſali hâc calamitate iacuerunt proſtrati ac ſubmerſi; illa ſola inter omnes non ſubiacuit communibus miſeriis, ſed præſervata eſt intacta, immaculata, ac glorioſa. De hâc S. Anſelmus; *Omnes mortui ſunt peccato, nemine prorſus excepto, demptâ Matre Dei, ſive in originalibus, ſive voluntate, ſive additis, vel ignorando vel ſciendo.*

4. Sed libeat vobis Auditotes, mecum

Digitized by Google

ab aquis Sacræ Geneſeos ad aquas Apocalipticas progredi. O quàm pulchra & inſignis fuit illa viſio, inquit S. Ioannes, quæ oculis meis ſubjecta erat. Prodigioſa quædam Mulier, cuius veſtimentum ex ipſis Solis radijs contextum, cuius pedibus Luna puriſſimi pavimenti loco ſubſtrata, cuius frons fulgurante ſtellarum coronâ cincta erat; illa, inquam, Mulier floribus Virginitatis inſolito vinculo, fœcundæ Maternitati fructus connexuit, quando ſacrum Divinumque Infantem in lucem proferre viſa eſt. Sed quid? tantæ felicitati non deerant inſidiæ. Illa enim, quam toto conatu venerabatur Cœlum, Inferni furore ac rabie infeſtabatur; dum Draco abyſſi contra illam omnes ſuas vires tentare moliebatur. Sed irrito conatu; cùm enim divinâ providentiâ duabus grandibus alis ad fugam capeſſendam inſtructa eſſet, poterat quidem monſtroſa bellua letale veneni ſui flumen ex immundi faucibus ad eam inficiendam, ſubmergendámque, evomere; omnia tamen illa maligna machinamenta fuêre irrita,

totàm-

totámque reliquêre illæſam ac præſervatam. Quòd autem grandis hæc Mulier fuerit expreſſa Virginis Beatiſſimæ Imago, otioſum eſt demonſtrare, cùm id non tantùm Sanctus Epiphanius, Auguſtinus, & Bernardus unanimi ſenſu docuerint, ſed etiam concors Fidelium ſententia etiamnum approbet. Quod tamen mihi videtur maximè obſtupeſcendum, eſt tarditas illa, quâ lividus iſte ſerpens adversùs illam utebatur; ſi enim totis viribus illam voluerit contaminare ac abſorbere, cur primo ſtatim aſſultu adverſùs illam non exoneravit omnem ex obſcæno ſinu ſuo furorem? Quanta ſtultitia eſt tempus protrahere, & tunc demum illam velle perſequi, quando pennis jam eſt inſtructa, & volatu in ſecuritate poſita. O ſubtilem cogitationem! verum quidem eſt, Auditores, quòd Infernale Monſtrum nihil ſollicitudinis ad eam deglutiendam intermiſerit; ſed quantumcúmque ille in ſtruendis inſidiis fuit diligens & aſtutus; longè tamen expeditior ac celerior in ea præſervanda fuit Divinæ Providentiæ favor. San-

ctificantis gratiæ alis illa prius erat instructa, quàm à Tartareo Dracone potuisset capi aut infici. Grandis quidem fuit Malitia inimici, sed tamen major fuit Divina misericordia, dum prodigiosam hanc Virginem in securitate constituit, priusquàm malignum illud Monstrum tentâsset eam per originalis culpæ spuritiem offendere ac deturpare. Aretas, Cæsariensis Episcopus; *Non devenit*, inquit, *Mulier in manus Sathanæ, sed, datis sibi duabus alis, in desertum fugit; & in insidiis, quas adversùs Virginem tetenderat, frustratus est serpens.* Etsi proinde totum humanum genus plangat, quòd ab immundo hoc flumine fuerit prostratum suffocatum & submersum; Mater tamen DEI, rarâ felicitate ab obScæno illo gurgite præservata, adversùs antiquum serpentem obtinuit palmam ac victoriam: id quod jam in exordio huius discursûs dixi; *Habuit victoriam contra serpentem antiquum, ne morderet eam, & inde lætata est.*

5. Prorsus admiranda videtur metaphora illa, quâ Spiritus Sanctus de Advoca-

vocata noſtra loquitur, dum Virginis hujus collum cum Davidis turri comparat. *Sicut Turris David collum tuum.* Si in præſenti ageretur de Animâ quâdam adversùs Divinam voluntatem contumaci, obſtinatâ, intractabili, & ſuperbâ inſtar illius, de quâ Job; *Cucurrit adversûs DEUM erecto collo*; vel inſtar Judæorum, de quibus Sanctus Proto-Martyr; *Durâ cervice, & incircumciſis cordibus & auribus; vos ſemper Spiritui Sancto reſiſtitis.* Iiſque applicaretur ſimilitudo Turris, nihil haberem, quod objicerem. Sed dum agitur de maſsâ quâdam lacteâ, nimirum de candido & tenerrimo collo Divinæ Matris, quæ profundæ humilitatis plena, ſemper ſtetit inclinata, reverens, & Creatori ſuo obſequioſa; quomodò poterit ſolidæ & immobilis Turris figura repræſentari? *Sicut Turris David collum tuum?* Diverſimodè reſpondent Interpretes; Vos interea revocate in memoriam, quòd jam olim Victores conſueverint, miſeros victos proſternere, & illorum dorſum ac cervicem ſuperbo pede calcare, Morem hunc non ſolùm Cant. 4. 4.

ſolùm refert Pſaltes ; *Impoſuiſti homines ſuper capita noſtra. Conquaſſabit capita in terra multorum* ; Aut Propheta Baruch ; *Videbis perditionem ipſius, & ſuper cervices ipſius aſcendes* ; ſed re iſtâ non ſine extremâ calamitate experti ſunt Valerianus Imperator, & Bajazethes Turcarum Rex ; dum ille in poteſtatem Saporis Magni Perſarum Regis devenit ; hic verò à Tamerlane, Tartarorum Rege, captus eſt ; ambo enim adeò durè tractabantur, ut, Perſarum aut Tartarorum Rege equum conſcendente, debuerint illorum pedibus collum ac dorſum ſubſternere, iisque animati ſcabelli loco deſervire. Si proinde captivitatis indicium eſt, quando inclinatâ ac depreſſa cervice ſtamus ; ſi e contrà frons elevata ac ſublimis denotat liberatem dominatricem, ab omni inimicâ Tyrannide aut violentia immunem ; benè dicit Salomon, collum Virginis eſſe ſublimi ac erectæ Turri ſimile ; *Collum tuum ſicut Turris David* ; ut ſciremus, quòd glorioſa hæc Infans nunquam ſubiacuerit Tyrannidi peccati, aut jugo culpæ,

inſtar

inſtar miſerabilis, oppreſſi ac deturpati mancipii, ſed quòd ſemper perſtiterit libera, dominatrix & elevata. Ita Gilbertus Abbas ; *Libera planè cervix, & ſervilis conditionis ignara, tam erecta, tam munita, ut Turris David. Non puto, quod aliquo abjectæ ſervitutis jugo collum illud atteratur. Grave jugum ſuper filios Adam à die Nativitatis eorum, ſed hæc jam non videtur de filiabus Adam.* Si proinde illa nunquam fuit depreſſa, aut inimicis pedibus ſubſtrata ; meritò cognominata eſt Palma, quia *habuit victoriam contra ſerpentem antiquum, & inde lætata eſt.*

6. Et quia verſamur in argumentis militaribus, Turri Davidis jungamus Portas Hieroſolymitanas. De his inſigne Teſtimonium fert Pſaltes, quòd raro Privilegio à Divinâ bonitate ſuerint ſupra omnes alias Iſraelitarum ſtationes amatæ ac protectæ. *Diligit Dominus portas Syon ſuper omnia Tabernacula Jacob.* Verba hæc nullâ prorſus ratione de materialibus portis celeberrimæ illius civitatibus intelligi poſſunt, cùm ab immani Pſal. 86. 2.

Bar-

Thren. 1. 4. Barbarorum potentia fuerint extremùm perfractæ, contritæ, ac destructæ. *Omnes portæ ejus destructæ.* Inter scissuras ruptorum mæniorum, & inter congestos terræ acervos fuerunt deturpatæ ac sepultæ. *Defixæ sunt in terrâ portæ ejus.* Et denique, Machabæorum tempore à fumo & incendiis fuerunt denigratæ, 1. Mach. 4. 38. combustæ, ac in cineres redactæ. *Ascenderunt in Montem Syon, & viderunt portas exustas.* Proinde S. Ambrosius, S. Hieronymus, & S. Augustinus censent, Portas illas intelligi debere de Mariâ Virgine, tanquam civitate mysticâ ac Divinâ, novâque Hierosolymâ; de qua apprimè dicitur; *Pulchra es amica mea, suavis, & decora sicut Hierusalem.* Sed, obsecro, cur portæ Civitatis Virgineæ dicuntur tantoperè amatæ ac protectæ? *Diligit Dominus portas Syon?* Dicam, inquit Gilbertus Abbas. Portæ sunt primus Civitatis ingressus, sicque expressâ imagine referunt primum instans Conceptionis, â quâ ingressum in vitam sortimur. Quòd ergò DEUS dicatur singulari Privilegio amare ac protege-

re

re portas myſticæ Hieroſolymæ præ omnibus aliis Iſräelitarum Tabernaculis, ratio eſt; quia dum innumeri alii ipſius amici omnes ſubiacuêre injuriis inimici, ferro nimirum & igni, id eſt, ruinis ac deformitatibus, peccati originalis; primum virgineæ conceptionis inſtans per ſanctum ipſius patrocinium & gratiam inſolito ac ſingulari quodam modo fuit dilectum, illuſtratum, ac honoratum. *Porta eſt initium civitatis*, inquit Gilberus, *& initia, B. Virginis in ſua conceptione DEO fuére dilectiſſima ſuper omnes manſiones Jacob.* Sylu. l. 1. c. 3. n. 15.

7. Quando Salomon, nobile ſuum Templum ad exactiſſimæ Architectonices regulas ſtruxit, portas illius ornavit pretioſis olearum lignis, & cælaturis adeò excelſis, ut Cherubinos ac Palmas, repræſentârint. *Fecit in introitu Templi poſtes de lignis olivarum, & ſculpſit Cherubim & Palmas.* Haud aliter Divina bonitas ac Infinita Sapientia egit cum Dominâ illâ, quæ debebat eſſe *Templum DEI, ſacrarium Spiritus Sancti.* Primum enim ipſius ingreſſum ſeu primum 3. Reg. 6. 33. &c.

Digitized by Google

mum conceptionis instans ornavit oleis, id est, favoribus suæ gratiæ ac misericordiæ; quibus junxit imagines Cherubinorum; quemadmodùm enim isti fuerunt in gratia creati, ita illa in gratia fuit concepta; addidit etiam Palmas, quia ei adversùs omnia peccata & quasvis etiam leviſſimas culpas contulit insignes triumphos ac victorias. A primo enim illo instanti *habuit victoriam contrà serpentem antiquum, ne morderet ipsam, & inde lætata est.*

8. Themistocles in ætate Juvenili vitam duxit, plus quàm credi potest, vitiosam, effrænem, ac dissolutam. Quando autem ad ipsius aures devenit clarissima fama illarum victoriarum, quas Milthiades, celeberrimus Bellidux, obtinuit; quamprimùm à pristinis vitiis pedem retraxit, & veluti à lethargo expergefactus, mirum in modum cœpit flagrare ad amandam, assequendámque virtutem ac gloriam. Erigite animos, Auditores; quantumvis enim hactenus inter Mundi blanditias, inter sensuum oblectamenta, & inter Tentatoris sug-

gestio-

Digitized by Google

geſtiones nonnunquam vitiorum tyrannidi indigniſſimè ſervierimus; nunc tamen, dum victorias ac palmas in memoriam revocamus, quas Cœleſtis noſtra Amazon adverſùs omnem, etiam originariam culpam retulit, excitemus in nobis ipſis non tantùm generoſum odium adverſùs omne peccatum, ſed etiam ardens deſiderium erga omnem poſſibilem puritatem ac munditiem. Quandoquidem enim magno noſtro infortunio inevitabiliter contaminati, ac cum originali labe concepti ſumus; ſaltem conſervemus animam ab actualis & voluntarii peccati ſpurcitie immunem ac præſervatam. Et ſi nonnunquam ex fragilitate noſtrâ vitiemur peccatis venialibus, id ſaltem avertat Divina bonitas, ne à mortalibus deprimamur aut conſpurcemur. Si non poſſumus ſplendere luce Solis, ſplendeamus ſaltem luce ſtellarum. Si non poſſumus oſtentare originarium candorem nivis, ornemus nos candore lanæ, eumque cum virtuosâ ſollicitudine comparemus. Et ſi vitiorum torrens

irruit ac tumentes fluctus supra nos versat, agili robore instar Cygnorum è gurgite illo prosiliamus, & à turbidis ac transitoriis aquis ad limpidas, stabiles ac glorioſas Cœli empyrei sublevemur. Hâc agendi ratione non tantùm poterimus tuam, O Virgo purissima, gloriam dignè celebrare ac deprædicare, sed etiam confidenti animo à Te sperare auxiliatrix illud patrocinium, pro quo impetrando Sancta Ecclesia identidem, hodie maximè sollicitè supplicat. *Sentiant omnes tuum juvamen, quicumque celebrant tuam sanctam Conceptionem.*

CEDRUS LIBANI.

Quasi Cedrus exaltata sum in Libano. Eccl. 24.

In Conceptione MARIÆ VIRGINIS

Candidæ instar Libani, & incorruptæ instar Cedri.

SYMBOLUM II.

INter celeberrima Judaici Regni confinia est Mons Libanus, qui non tantùm

tùm immenſæ altitudinis ſuæ jugo videtur ad ipſam uſque ſtellarum ſphæram pertingere, ſed etiam vaſtâ ſuâ peripherica, veluti faſciâ, ampliſſimam Chananæam, cæteraſque Orientis provincias cingere. Tametſi ipſius faſtigia ſemper ſint cooperta nivibus, latetatamen, ultrà quàm credi poteſt, abundant pretioſis arbuſtis myrrhâ, & thure; unde etiam amæniſſimum ac exquiſitum odorem exhalat. Maximè autem Cedrus eſt veſtitus, ut Templorum ac Domuum tectis copioſas ſubminiſtret trabes ac tigna, ex quibus incolæ immenſum ac ditiſſimum lucrum capiunt. Quia obſtupeſcendæ prærogativæ Virginis Sacratiſſimæ ſemper ſolent metaphoricis iconibus repræſentari, illa de ſe ipſa teſtatur; *Quaſi Cedrus exaltata ſum in Libano.* Veluti diceret, ſe in puriſſimâ ſuâ conceptione non absque ſublimi ac ſingulari privilegio fuiſſe ſupra omnes Adami poſteros ultra modum exaltatam. Quando enim illi à culpâ originali, veluti ab impuri vermis morſu, aut à venenoſo ſer-

pente fuerunt offensi corrosi, ac universalis peccati maculâ inquinati, illa remansit præservata; sicque Cedrum imitatur, qui nullis vermium injuriis subjacet; & Montem Libanum, qui intactis candoribus nunquam non ornatus est; id quod præsenti Discursu demonstrandum est.

2. Quandoquidem à Cedrorum naturâ initium desumendum est, miram adeò proprietatem DEUS his arboribus tribuit, ut nec vermium injurioso morsui, nec serpentem malignæ infectioni subjaceant. Unde Hugo Cardinalis; *Cedrus sine vermibus est, quia imputribilis est.* Et rursùs: *Cedrus odore suo fugat serpentes.* Huic conformiter Rupertus Abbas; *Ipsum Libanum serpentes fugere dicuntur maximè propter odorem Cedri, quem non possunt ferre.* Haud aliter nec vermis Syndereseos unquam potuit mordere sinum Virginis sacratissimæ, quia instar Cedri servatur incorrupta; nec serpens abyssi ad eam propinquare aut dentes ei infigere potuit cùm raro Privilegio à Divina

In cap. 24. Eccles.

In c. 14. Ose.

vina bonitate protegatur ac præſervetur.

3. Priusquam Patriarcha Jacob ad offerendas DEO victimas & ſacrificia in Bethel, progrediebatur ſummâ diligentiâ ſuam familiam ab omni eo purgare ſtuduit, quod idololatriam vel ſuperſtitionem ſapiebat. Unde ipſius domeſtici quamprimùm ei ſtatuas idolorum cum inauribus, aliiſque ſacrilegis ornamentis tradiderunt, quæ omnia ipſe diffregit, comminuit, ac, in minutiſſimos cineres redacta, in horrenda foſsâ ſepelivit, ne ullum illorum veſtigium aut memoria eſſet ſuperſtes. Tametſi autem metalla illa, ſi fuiſſent transfuſa, potuiſſent ſub aliâ formâ ad familiæ uſum deſervire; ille nihilominus ea in profundiſſimo Inferno tumulavit; idque ideò, ut doctiſſimus Abulenſis ait. *Ne, quod ſemel dicatum fuerat cultui Dæmônum, aliquando id ad uſus hominum applicaretur.* Eâdem prorſus ratione operati ſunt Moſes, qui vitulum aureum demolitus eſt, & in minutiſſimos pulveres contrivit; Et Ezechias, Exod. 32.

4. Reg. 18. 4. chias, qui *dissipavit excelsa, contrivit statuas, & succidit lucos, &c.* Si proinde hi servi DEI non absque ardentissimo Zelo providerunt, ne res, in dæmoniorum obsequio contaminatæ, aliquando ad humanum usum applicarentur, quantò magis debemus credere quòd ulterus ac anima Mariæ ab omni spurcitie originalis culpæ, & à servitute dæmonum fuerint præservati, dum ad constituendam gratiosam domum, & templum sacratissimum ipsius DEI electi sunt? *Cautum fuit*, inquit Ambrosius Ansbertus, *ne præparatum æterno Regi hospitium alienus hospes intraret.*

Umbr. p. 209.

4. Hos ipsos conceptus exprimit sacrum Epithalamium. *Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus conclusus.* Quid enim existimatis esse Virginem nostram sacratissimam? Illa est Hortus delitiarum, undique benè defensus & concluſus. Illa est, asserente Sophronio, *Hortus delitiarum, in quo consita sunt universa florum genera, & odornamenta virtutum.* Illa est Hortus, inquit S. Ambrosius, *qui vitem redolet, fragrat oleam,*

Cant. 4. 12.

Serm. de Assumpt.

L. 1. de Virg.

Rosam

Digitized by Google

Roſam renidet; in vite evaporat odorem religionis in olea fragrantiam pacis, in roſa è verecundiâ virgineâ pretioſum tuborem. Illa eſt Hortus ob terram optimè conſtitutam, & ob influxus Cœli adeò benignos, inquit Albertus Magnus, ut nullis unquam ſpinis aut alio infelici germine horruerit. *Hic hortus nunquam fuit à malis ſtirpibus purgatus, quia nulla penitus ſpina, & plantæ adulterinæ intraverunt in eam.* In c. 13 Luc. Et ut compendio dicam, illa eſt Hortus, aureâ gratiarum clave à Divinâ providentiâ adeó benè clauſus, ut nec Leo Inferni, nec ſerpens abyſſi ullâ ratione in eum potuerit ſeſe inſinuare. Atque adeò omni tempore fuit defenſus, reparatus, & protectus. De hoc Richardus à S. Laurentio. *Concludit hunc thalamum Dominus tam diligenter, ut Draco-nem pervigilem omnino lateret, & leonem rugientem longè à ſe excluderet, & ne quidem una pateret rimula, quâ poſſet introſpicere ſubtilis aſtutia inimici.* L. 12. tit. Mariæ thalamus. Benè proin Cedri Symbolo *figurabatur anima Cedrina Virginis Mariæ*, inquit Jacobus

In Cant. cobus Christopolitanus, *hanc enim animam Filius DEI creavit, & in creando & gratificando, in illam carnem, jam sanctificatam & mundatam à fomite Adæ, infundit; & ideò antiquus serpens non potuit ipsam mordere, nec suo originali veneno inficere.* Succinctior S. Orat. 2. Joannes Damascenus; *Ad hunc paradisum serpens aditum non habuit.*

5. Dignum est altâ considerationе elogium, quod S. Basilius Magnus Hom. de terrestri Paradiso tribuit. *Ob situs celsitudinem, nullâ sui parte ullas admittit* Paradi- *umbras; nullâ tenebrescit caligine quippe* so. *quem exorientium siderum splendor irradiat, & undique suo lumine circumfundit. Illic plantavit DEUS paradisum, ubi nulla esset vis ventorum, nulla tempestatum intemperies, nulla grando, nulla fulmina, nulla procella, ac turbines.* Et ecce in sacratissima Virgine, veluti in spirituali paradiso, collectas omnes has insignes prærogativas! Illa enim, Divinæ gratiæ favore ultra modum elevata, non tantùm ullius culpæ umbris nunquam subjacuit, sed à primo conceptionis suæ

Instan-

inſtanti fuit cœleſtibus radiis circumfuſa. Et dum calamitoſiſſimæ tempeſtates, grandines, ac fulmina omnes Adami poſteros percuſſerunt, illa ſola inter communes ruinas, Cœlo ſemper favente, amabiliſſimam ſerenitatem retinuit.

6. Neqnè ſolùm Virgo noſtra, inſtar Cedri, ab infernalis ſerpentis morſu, id eſt, à culpâ univerſali, perſtitit præſervata ac illæſa; ſed etiam inſtar Libani, ſemper abundavit obſtupeſcendâ puritate & candore. Libani nomen hic Mons ideò obtinuit, quia idem ſignificat ac *Candidatio*, ob puriſſimas nives, quæ, ſupra cacumen hujus Montis ſemper candent. Unde etiam expreſſum Virginis Matris Symbolum eſt, quæ ab iſto primo Conceptionis ſuæ inſtanti fuit immaculatis candoribus adornata. Scio equidem, quòd ſervi DEI *laverunt ſtolas ſuas, & dealbaverunt eas in ſanguine Agni.* Scio, inquam, quod Divini Agni ſanguine, ſupremæ gratiæ favore, & ſanctiſſimæ paſſionis ac mortis ſuæ merito, animas Apoc. 7: 24.

laverint, & ad eum candorem promoverint, quo carebant anteà. Verùm quando de Mariâ Virgine agitur, illa non dicitur *dealbata*, ſed *candidata*. Quemadmodum enim albedo aquiritur lavacris, macerationibus, ac diligentiis; ita candor, verbi gratiâ nivis obtinetur in primo exiſtentiæ propriæ inſtanti, unde nix hoc lemmate de ſe ipſo loquens proponitur *Mihi ab origine candor*, Quando proinde Virgines, Martyres, & Confeſſores dici poſſunt dealbati; Beata Virgo, Libano ſimilis, à primo Conceptionis ſuæ inſtanti habuit candorem, veluti cœleſtem ac individuum comitem.

7. Quando magnum illud Tertulliani ingenium in ſacrâ Geneſi legit, quòd *Spiritum Domini ferebatur ſuper aquas*; curioſus interrogat, cur non requieverit in aëre, miræ ac ſpirituoſæ levitatis Elemento; idque tanto magis, cùm perſpectum ſit, quòd DEUS *volavit ſuper pennas ventorum?* cur non in Cælo, grandi illo Divinæ Majeſtatis ac immenſitatis palatio? cur non in terrâ,

Gen. 1. 2.

Pſal. 17. 11.

terrâ, quam ſanctis ſuis pedibus elegit ſcabellum? *Cœlum mihi ſedes eſt, & terra ſcabellum pedum meorum.* Qualis ergò, obſecro, erat arcana illa vis, quæ Spiritum DEI rapuit, ut gratiſſimam ac amæniſſimam ſuam ſedem figeret *ſuper aquas*? ſed ecce! aër ab initio funeſtis tenebris erat involutus; Terra non tantùm herbis floribus, ac frugibus privata, ſed etiam ſqualida, deformis, & incompoſita; Cœlum incultum, & ſtellarum ſplendore necdum coruſcum. Solum elementum aquæ in primo exiſtentiæ ſuæ inſtanti ſortitum eſt integram puritatem, munditiem, ac perfectionem adeò completam, ut DEUS nihil in eo repererit, quod corrigeret aut emendaret *Solus liquor*, inquit Tertullianus, *ſemper materia perfecta lata, ſimplex, de ſuo pura*; ac proinde digniſſima erat aqua, ut aſſumeretur in ſedem ac amæniſſimum Thronum immortalis DEI. *Dignam vectaculum DEO ſubijciebat.* Si proinde Maria Virgo in aquis creationis præfigurata ac expreſſa eſt, quando DEUS *congregationes aquarum* appel-

Iſa. 1.

Contr. Hermog. cap. 32.

apellavit Maria; quia aquis illis similima à principiis ſuis fuit *perfecta læta, ſimplex, atque pura*; ideircò aſſumpta eſt, ut eſſet Mater DEI, gratiis Divinis cumulata, Thronus DEI; *dignum vectaculum DEO ſubijciebat.*

8. De funebri pompâ, quam Joſephus ab Arimathia ſacratiſſimo Servatoris corpori adornavit, in hæc verba deſcribit Matthæus; *Involvit illud in ſindone munda, & poſſuit in monumento ſuo novo, quod exciderat in petrâ. &c.* In hunc locum Origines; *Non fortuitò ſcriptum eſt, quoniam involvit corpus in ſindone munda, & poſuit in monumento novo; quoniam omnia, quæ ſunt circa corpus JESU, munda ſunt & nova, & omnia magna valde.* Si proinde ſumma erat decentia, ut ad ſepeliendum corpus boni JESU etiam ob triginta duntaxat horarum ſpatium eligeretur exquiſitæ puritatis linteum, & tumulus ex candido marmore, qui nullum unquam alium receperat; quantâ ſollicitudine Divina Providentia debuit diſponere, ut anima ac uterus

Matth. 27. 56.

Bea-

Beatiſſimæ Virgiuis eſſet ſummâ puritate donati, cùm in iis concipi deberet Sanctum Sanctorum, & novem menſium ſpatio commorari ac creſcere? Quamobrem iteratis vocibus mecum dicite; *Omnia, quæ ſunt circa corpus JESU, munda ſunt, & nova, & omnia magna valde.*

9. Neque ſolùm à puriſſimis candoribus, ſed etiam ab amæniſſimis luminibus illuſtrata fuit admiranda Conceptio Mariæ, de quâ verificatur, quod dè Sapientia æterna ſcriptum eſt; *Candor eſt enim lucis.* Sap. 7. 16. Idque grandi ſuâ authoritate firmat dilectus ipſius Diſcipulus Joannes, qui eam hoc modo depingit; *Mulier amicta Sole, & Luna ſub pedibus ejus, & in capite ejus corona ſtellarum duodecim.* Apoc. 12. 1. Si proinde ſole eſt veſtita, &, aſſerente Bernardo, *Luce undique circumfuſa*, conſectarium eſt, nullam ipſius partem unquam potuiſſe tenebris eſſe involutam. Serm. in Sign. Magn. Si Sole veſtita eſt Filius Divinus chariſſimæ ſuæ Matri excellentiam illam communicavit, quam in ipſo reveritus eſt Pſaltes Regius,

Pſal. 103. 2. gius, quando dixit; *Amictus lumine ſicut veſtimento.* Quemadmodum ergò DEUS, ex intrinſecâ ſuâ prærogativâ, 1. Joan. 1. 5. *Lux eſt, & tenebræ in eo non ſunt ullæ*; ita Maria, gratiæ Divinæ favore, à peccatorum tenebris feliciſſimè fuit exempta ac præſervata.

10. Quid vos in rem præſentem dicitis Divinæ Scripturæ Interpretes? Quod Luna, nativâ ſuâ qualitate, tenebroſis aſperſa maculis, ſub pedibus ejus jaceat; *Et Luna ſub pedibus ejus?* Ita omninò; totum enim hoc ad Virginis gloriam refert S. Bernardus; nam quæ ſub pedibus tenet maculas, contra omne vitium ac peccatum glorioſè triumphet, neceſſe eſt. Bern. loc. cit. *Omnis defectus ſub eâ*, teſte Doctore Melliſluo, *& quidquid fragilitatis ſeu corruptionis eſt, excellentiſſimâ quâdam ſublimitate præ cæteris omnibus excedit & ſupergreditur creaturis.*

11. Non poſſum hîc prætermittere ſubtilem illam cogitationem, quòd Mariæ caput ſit ſtellis coronatum; aliorum autem ſervorum DEI, Martyrum videlicet, Confeſſorum &c. capita accipiant

cipiant coronas prætioſis gemmis diſtinctas, dum de quovis dicitur: *Poſuiſti in capite ejus Coronam de lapide pretioſo.* Pſal. 20. 4. Ratio hujus diverſitatis eſt, quòd in his coronis ſignificentur merita ac qualitates coronatorum. Quemadmodùm enim lapides pretioſi Gemmariorum ſtudio ac labore ſecantur, quadrantur; poliuntur, & ad eum ſplendorem ac perfectionem reducuntur, quo antea carebant; ita viciſſim ſtellæ in primo exiſtentiæ ſuæ inſtanti fuerunt à DEO creatæ ſummè perfectæ ac ſplendidæ; Haud aliter Juſtis imponitur corona ê lapidibus pretioſis, quia illorum virtus magna diligentia ac ſtudio aquiſita eſt; contrà verò Mariæ corona ſtellis eſt diſtincta; quia nullis ſimillima, in primo Conceptionis ſuæ inſtanti ſummum perfectionis gradum obtinuit & tam gratiæ, quàm ſanctitatis ſplendore mirabiliter glorioſa apparuit.

12. Ergò, Auditores, dum Maria Cedrum repræſentat, à quâ ſemper proſcripti fuêre vitioſi ſerpentes; oportet omni-

omninò, ut etiam nos omnem adhibeamus diligentiam, ne à culpis actualibus mordeamur aut inficiamur. Dum illa, inſtar Libani, adornata eſt candore nivium, etiàm nos allaborare debemus, ut maculas noſtras ſaltem expurgemus, & candorem lini aut lanæ impetremus. Hæc Virgo, tot admirandis ſplendoribus illuſtrata, nos impellat ad horrorem adverſùs peccati tenebras, & ad deſiderium erga Patrem Luminum concipiendum, ut in præſentis vitæ termino videamur translati *in ſplendoribus ſanctorum* ad beatæ ac ſempiternæ felicitatis gaudium.

Pſal. 109.4.

SEPES ROSARUM.

In Nativitate MARIÆ VIRGINIS,

Quæ Mundo ornamentum ac tutelam attulit.

SYMBOLUM III.

1. SAtis dici non poteſt, quantoperè humanum pectus, intra civitatis mœnia commorari, ibique rerum mun-

da-

danarum curis diſtendi ſolitum, aprico & amæno rore gaudeat. Auguſtum illius ſpatium, veſtitum herbis, paucisque floribus ac fructibus conſperſum, jucundiſſimum ei Paradiſum præbet. Sicuti enim inter hoſpitij anguſtias aſſiduò habitans, ſibi videtur ad exoſum carcerem damnatum, ita in aperto rure & amæno horto reſpirans, quaſi renaſcitur, & amabile ac jucundiſſimum refrigerium capit. Quia vero immodeſta ac infamis hominum rapacitas inter amæniſſimas delitias amariſſimum dolorem excitat; ideirco voluptuoſa loca fortibus mæniis, anguſtis cancellis, & contexta ex ſpinis ſepe muniri ſolent, ut florum, fructuum, cæteræque hortorum delitiæ maneant immunes ac contra direptores protectæ. Inter hæc propugnacula non deeſt contextum ex Roſis ſepimentum, quod ſuis locis ſimul eſt *Præſidio & decori*.

2. In Nativitate Virginis Sanctiſſimæ videtur Cœleſtis Hortulanus pro ſanctæ Eccleſiæ decore, plantâſſe Miſticam Roſam, quæ candidâ ac purpu-

 teâ

reâ venuſtate abundans, illi inſtar nobiliſſimæ ſepis, ornamentum contulit, ac tutelam. Ut adeò de illâ dici poſſit, quod S. Ambroſius de Turre, à Rege Davide extructâ. *Condidit Turrim David*; id eſt, ad meum propoſitum; *Plantavit Roſam DEUS, ut ſubſidio pariter & decori ſit.* Nam Virgo Naſcens ſanctæ Eccleſiæ Horto ſecuram tutelam, & inſigne ornamentum præſtat, ut in decurſu monſtrabo.

In Pſal. 118.

3. Mundus ipſo quidem ſuo nomine ſuperbum ac pretioſum ornamentum ſignificat; Illud tamen omnium maximè oſtendit in vaſtitate, eminentiâ, ac prodigioſis luminibus Cœli, inter quæ cumprimis obſtupeſcendæ ſunt qualitates ac prærogâtivæ Solis, qui cognominatur. *Vas admirabile, opus Excelſi.* Sint proinde ſublimes illæ ſphæræ ſtellis cumulatæ, ornatæ planetis, ac figuris, ſigniſque diſtinctæ. Illas tamen omnes Sol ſuis dotibus infinities ſuperat. Sol enim frontem præfert, immenſis coronatam radiis, capillitium è filis aureis, vultum roſis purpura-

Eccleſ. 43. 2.

puraſcentem. Sol eſt origo pulcherrimæ lucis, ærarium inexhauſti ſplendoris, Lucerna incomparabilis claritatis, quæ nulla ab aliis creatis entibus ornamenta accipit, & tamen omnibus abundè âc liberaliter elargitur. Porrò quantùm Sol eſt pulcher, tantundem etiam eſt proficuus. Unde Veteres ex ipſius latere ſuſpenderunt pharetram, in manibus verò arcum & ſagittas; quia ſylveſtrium ferarum corda transfigens, illas ad fugam adigit, & intra cavernas ſuas compellit. Poëtæ illi attribuerunt centum Briarei brachia, quia pro Mundi emolumento innumeris vicibus res maximas operatus eſt. Propheta Regius non potuit Solem melius exprimere, quàm graviſſimi Giganthis effigie, qui pro totius Univerſi bono curſum accelerat.

Exultavit ut gigas ad currendam viam. Pſal. 18. 6.

4. O auſpicatam Virginis Nativitatem! O felicem myſtici ac prodigioſi Solis Natalem! Apprimè de illâ dixit S. Joannes; *Mulier amicta Sole.* Apoc. 12. 1. Sol hic Virgineus apparet quidem

Mundo admiranda donatus venuſtate, innumeroſque radios in eum ſpargens; unà tamen innumerorum influxuum beneficia ac felicitates ei confert. Et verò ſi S. Ambroſius, Juſtitiæ ſimulachrum contemplans, illud Sole veſtitum vidit, quando dixit; *Magnus Juſtitiæ ſplendor, quæ aliis potius naſcitur, quam ſibi.* Idipſum & ego de Virgine noſtrâ dicam. O ſingularem glorioſæ hujus Infantis claritatem, quæ clariſſimos Natales, non pro ſe, ſed pro nobis ſortita eſt, quæ frontem exhibet, coronatam radiis, non tantùm pro ſuâ propriâ Majeſtate, ſed ut nos beneficiis cumulet, illuſtretque. *Aliis potius naſcitur, quàm ſibi.* Unde tota Fidelium Univerſitas, dum ad illius honorem in has voces exultabunda prorumpit; *Hodie nata eſt Beata Virgo Maria ex progenie David.* Illam non tantùm celebrat largitricem deſideratæ proſperitatis ac ſalutis; *Per quam ſalus Mundi credentibus apparuit*; ſed etiam tanquam diſpenſatricem amænæ ac glorioſæ claritatis; *cujus vita glorioſa lucem dedit ſæculo.* Ut adeò

L. 1. Offic.

adeò Ecclesia militans facta sit instar alicujus Heliopolis seu civitatis Solis, dum Sol virgineus illam excessivâ suâ benignitate circumdat, illustrat, defendit, adornat, & securam reddit; sicque ei simul est *Præsidio & decori.*

5. Quando Mundus, gravissimæ iræ Divinæ scopus, naufragabatur, submergebatur, & in profundâ calamitatum abijsso adeò natabat, ut non tantùm terra undique plangeretur inundata, & intra diluvij aquas sepulta; sed etiam Cœlum offuscatum, & caliginosis nubibus ac pluviis suffocatum; sola Iris, Divinâ operâ supra pluvias nubes collocata, suâ apparitione fecit, ut Mundus non tantùm deperditam pulchritudinem recuperaret, sed etiam protegeretur. Ex formatâ hâc Iride tota Cœli facies amænissimum induit ornamentum; quia Arcus ille instar pretiosi Monilis est, quod ex auro gemmisque eleboratum & variis coloribus distinctum, totum Cœlum ambit ac condecorat. Unde ipse etiam Virgilius dixit; *Iris decus Cœli.* Simul tamen Ravis. Epith.

Terra ex apparitione Iridis etiam ſecuritatem accepit, dum in formam aggeris ſeu dimidiatæ Lunæ ad Mundi patrocinium contra DEI Omnipotentis iram incurvata afflictis mortalibus dedit promiſſum ſecuræ felicitatis ac quietis. *Apparebit arcus meus in nubibus.* En ornamenta Cœli! *& non erunt ultrà aquæ diluvij ad delendam univerſam carnem.* En patrocinia Terræ!

6. Si ex meo Hugone de S. Victore libet conſulere, qualis fuerit Mundi ſtatus, priuſquàm naſcebatur fortunatiſſima hæc Virguncula, reſpondebit vobis, quòd infeliciſſimus debuerit natare in miſeriis, languere in obſidione funeſtiſſimi horroris, ſubjacere cæcæ ac caliginoſæ nocti, quia grandi Iræ Divinæ abſque ullo patrocinio, ut ita dicam, expoſitus, & ad inexplicabiles miſerias damnatus erat. *Totum namque tempus, quod ab Adam uſque ad ejus ortum præceſſit, quaſi nox extitit: nox abſentia veræ lucis: nox longa diuturnitate temporis, obſcurâ tenebroſitate infidelitatis, &c.* Quando autem Sol Divinus pietatis

To. 2. Serm. 54.

tatis ſuæ radiis madidas ac lachrymoſas afflictorum Patriarcharum frontes aſpexit, & Virginem noſtram, inſtar Iridis pulchram, ac virtuoſis coloribus ornatam comparere fecit, momento Cœlum induit decorem & Terra confortamentum. Dum ergò Natalis hujus gloriam gratulatæ ſunt lætabundæ ſtellarum ſphæræ, Miſeri Mortales, à priſtino ſuo interitu liberati, ac inæſtimabili gaudio repleti ſuut. Unde benè canit Eccleſia; *Nativitas tua, DEI Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit univerſo Mundo.* Ita omninò diſurrebat S. Thomas, Archi-Epiſcopus Valentinus; poſtquam enim in Naſcente hac Infante contemplatus eſſet qualitates Iridis, eamque vocâſſet fulgidam, rubicundam, purpuream, & lætam, bellamque Solis effigiem. *Hæc, quæ hodie naſcitur, apparuit Mundo fulgida, rubicunda, purpurea, læta, electa ut Sol*; in tenerrimos hos affectus prorumpit; *O Virgo, in hoc Natali Mundum illuminâſti, Infernum exterruiſti, proſtratos ſublevâſti, Infirmos & triſtes atque ægros in ſalutem.* Conc. 3 de Natal. Virg.

incolumitatem, hilaritatem, gaudium, ac lætitiam erexiſti. Unde meritò in Eordio dixi, hunc Natalem attuliſſe Cœlo ornamentum, ac Terræ ſubſidium; ut adeò hunc promereatur Titulum; *ſubſidio & decori.*

7. Et quidem Cœlo atttulit ornamentum, poſtquàm ex Virginis Nativitate novam accepit ſtellam; Prophe-
Num. 24. 17. ta aſſerente, *Orietur Stella ex Jacob*; *Hæc*
P. 4. tit. 15. *Stella eſt B. Virgo Maria, orta utique ex*
Jacob, inquit interpres S. Antoninus.
C. 5. q. 1. 8. Terræ attulit ſubſidium, poſtquam ex Virginis Natali cernitur virginejs Roſis condecorata, quæ illi & refrigerium & Medicinam tribuunt. Quòd ſi illa Siracidis ore de ſe ipsâ di-
Eccl. 24. 18. xerat; *Quaſi plantatio Roſæ in Jericho*;
To. 2. Ser. 65. Hugo Victorinus ſubſcripſit; *Sicut ſpina Roſam, genuit Judæa Mariam.*

9. Cœlo attulit ornamentum, poſtquam benedicta hæc Infans ei inſtar Portæ deſſerviit, per quam numerus feliciſſimorum civium in immenſum excrevit, & ex quâ copioſæ gratiæ ad Fidelium profectum emanant. Si proinde

inde in Hymno cognominatur, *Felix Cæli Porta*; ſubjungit interpres S. Antoninus; *Per hanc portam bona ſpiritualia de Cœlo nobis exportantur, & per eam homines in Cœlum importantur.* loc. cit.

10. Terræ attulit ſubſidium, quia dum naſcebatur, erat hortus concluſus & fons ſignatus. Hortus, mille florum delitias, & omni tempore fructus proferens. Fons, dulciſſima diſpenſans refrigeria; teſtante Salomone. *Hortus concluſus ſoror mea Sponſa; Hortus concluſus, fons ſignatus.* Cant. 4. 12.

11. Cœlo attulit ornamentum, quia ex Virginis Natali novum recepit decorem, dum ipſa Thronus eſt animatus ac eminens omni ebore candidior, omnique auro pretioſor, ſupra quem grandis ille Dominus requieſcit, de quo ſcriptum eſt; *Ecce plus quàm Salomon hic.* Unde S. Petrus Damianus; *Ipſa eſt Thronus ille mirabilis, de quo legitur; Fecit Rex Salomon Thronum ex Ebore grandem.* Matth. 12. 42. Serm de Nat. Virg.

12. Terræ attulit ſubſidium, quia ex Virginis aſſiſtentia munita eſt inex-

pugnabili caſtro, ad Fidelium tutelam extructo. *Et quidem Maria inexpugnabile caſtellum noſtrum, atque propugnaculum, ad quod confugere debemus*, inquit Innocentius III. Canonicus Regularis.

In Aſſumpt. Virg.

13. Cœlo attulit ornamentum, poſtquam naſcens Virgunçula â DEO prædeſtinata eſt, ut eſſet glorioſa Beatorum ac Angelorum Regina. *Regina ſupernorum Civium, & Domina Angelorum*, inquit S. Ephræm Syrus, Una tamen etiam Terræ attulit ſubſidium, quia nata eſt, ut eſſet ferventiſſima noſtra Protectrix & Advocata. *Advocata unica Peccatorum.*

De laud. B. V.

Serm. de Nat. B. Virg.

14, Proinde tam Cœlum, quàm Terra beneficentiam illam ex æquo participiant, quam inenarrabilis iſta Nativitas Virginea ipſis communicat. In præſenti tamen Angelicis linguis deprædicandam relinquo grandem beneficentiam Cœleſtem; ſolumque cum S. Auguſtino dicam; *Cum ſumma exultatione gaudeat terra, tantæ Virginis illuſtrata Natali.* Exultet ergò Terra, cui inæſtimabilia beneficia ab hâc Virgine diſpenſantur.

Serm. 18. de Sanct. Brev. Rom.

15.

Digitized by Google

15. Ultra modum deplorandæ fuerunt calamitates, quas Mundus olim tempore Eliæ progreſſus eſt. Cœlum enim, veluti in pumicem commutatum tribus continuis annis denegavit terræ liberale pluviarum tributum; Terra vicißim, vitalibus ac fœcundis ſuis humoribus deſtituta, denegavit pratis herbas, arboribus fructus, quadrupedibus ac hominibus alimenta, ſicque omnia jacebant ad inexplicabiles anguſtias redacta. Regia illa flumina, quæ hactenus pleno ac ſpumante aluvo in ſinum maris præcipitabantur, coarctata nunc in anguſtos rivulos, ex giganthibus evaſêre Pygmæi. Campi neque amplius erant virides aut integri, neque viſum confortabant aut corda recreabant, ſed ſqualidi, ac pulverulenti, innumeris locis hiſcebant, & Cœli miſericordiam veluti implorabant, non ſine magno omnium pavore. Nulla erant roris refrigeria, nulla ſuavium ventorum refocillatio, nulla temperati vaporis qualitas mitigabat flammas aeris, qui ſub ardente ſole penè in fornacem commu-

mutatus erat, ipſumq; animantibus reſpiriuminterdicebat. Hoc modolanguebant Provinciæ, oppreſſæ penuriâ; languebant Regna, ſterilitate conſumptæ; languebant populi, famæ oxhauſti. Sed ecce! quando è mari candida quædam nubes ſurrexit, mox afflicto Mundo attulit ſuave noctis refrigerium, & pluvias tantoperè deſideratas. *Ecce nubecula parva, quaſi veſtigium hominis aſcendebat de Mari.* Ex hujus nubeculæ ſinu promanabat immenſus theſaurus pretioſorum humorum, Juveneſcebat emortua Terræ facies, repullulârunt arefacta herbarum germina, foliis iterum veſtiebantur arbores ac Sylvæ, pleniſſimè irrigabantur arentes ac deſolatæ terræ; currebant cryſtallini rivi inſtar dulciſſimi lactis ad recreanda nemora; ſopiti ſunt ardores Cœli, eorumque loco ſucceſſêre ſuaves ac temperatæ auræ, ex quibus tam homines, quàm animalia in novam vitam renaſcebantur. Sed quid, Auditores, diu vos remoror? Id quod tempore Eliæ contigit, umbram dicite hodiernorum ſucceſſuum.

3. Reg. 18. 44.

ſuum. Languebas tu, O Munde pauperrime, & ad extremum redactus infirmúſque jacebas. Summis deſideriis veteres ac afflicti tui Patriarchæ flagitârunt è Cœlo rorem, ac terræ pluvias. *Rorate Cœli deſuper, & nubes pluant Juſtum.* Et ecce! tandem naſcens Virgo, inſtar nubeculæ ex mari, prodiit ex ſterili ventre Sanctæ Annæ, ac ſuâ præſentiâ ſe confortavit, ſuo adventu ſe inumbravit ac recreavit, & ex ſinu ſuo indies adhuc Divinas pluvias in te derivat, omneque refrigerium tibi præſtat. Et ſi Joanni Hieroſolymitano dicere licuit; *DEUS ſub figurata viſione revelavit tunc Eliæ, quòd quædam Infantula naſceretur, ſcilicet B. Maria per illam nubeculum ſignificata*; omninò hodie convenit, quando nubes iſta apparuit, quando iſta Infans nata eſt, quando hæc ſalutis noſtræ reparatrix advenit; *Nativitas eſt hodie Sanctæ Mariæ Virginis*; hodie, inquam, convenit, ut omnes Fidelis, tota Eccleſia, univerſus Mundus invitentur ad jubilos ac gaudia. *Cum ſummâ exultatione gaudeat terra, tantæ Virginis illuſtrata Natali.* 16.

C. 44. de Inſtit. Monach.

Digitized by Google

16. Virginea hæc beneficentia, tametsi dissimili argumento, à Salomone prævisa ac explicata est; *Sapientia ædificavit sibi domum, excidit columnas septem. &c.* Quasi diceret, DEUM ædificâsse certam domum, quæ septem columnis exornata, nobile ac plenum Majestate palatium repræsentabat. Postea verò historiam suam prosequens, subjungit; *Misit ancillas suas, ut vocarent ad arcem, & ad mœnia civitatis.* Id est, Sapientia, palatii Domina, invitavit suos amicos, ut intrarent domum illam, quæ consistebat in unâ turre ac mœniis, non absimilis aggeribus ac propugnaculis, quibus civitates solent circumdari. Mirabilis discursus! si fabrica ista est domus alicujus personæ privatæ; *Sapientia ædificavit sibi domum.* quomodo dici potest, illam esse vastum murorum circulum, turribus munitum? si est palatium, quomodo esse potest Civitas? Si est vastum munimentum, multis incolarum millibus capax, quomodò esse potest domus, solius Sapientiæ Divinæ habitaculo reservata?

Prov. 9. 1.

ædifi-

ædificavit ſibi domum? O plenum miraculo conceptum! Dicite cum doctiſſimo Idiotâ, hanc à Divinâ Sapientia exſtructam fabricam eſſe Virginem Sacroſanctam *Sapientia ædificavit ſibi domum*, *ideſt, te Mariam Virginem.* Ita eſt domus totius nobilitatis, pretii, & decoris, quæ proinde cognominata eſt *Domus aurea*, ubi habitare debebat æterna Sapientia, humanis cooperto exuviis; *Ut in te habitaret per humanæ Naturæ aſſumptionem.* Illa ipſa verò, quæ DEI domus eſt; ſimul etiam vocatur Turris & regiæ cujuſdam civitatis murus. *Ego murus. & ubera mea ſicut Turris*; quia omnibus affert delitias ac tutelam, ornamentum ac patrocinium; eſtque, aſſerente Ambroſio, *& ſubſidio pariter, & decori.* Dum omnes ſuos fideles, devotos, & amicos convocat, eoſque in cunctis accidentibus tuetur, protegit, amat, & ſolatur. Proinde ad Virginem converſus S. Thomas Villanovanus, ait; *Ita eſt, O Virgo, in omnibus tempeſtatibus, & pluviis, & adverſitatibus, ſi peſtis, ſi bellum ſi fames ſi tribulatio, omnes ad te currimus.*

De B. V. c. 1.

Cant. 8. 10.

rimus. Tu noſtra protectio, tu noſtrum refugium remedium, & aſylum.

17. Ad Virginem ergò in omnibus adverſitatibus recurramus, ut in iſtam domum convocemur & ab iſto muro protegamur; ut ab iſta nube refrigeremur, ac provideamur; ut ab illa recipiamus ornamentum ac patrocinium. Illa enim inſtar Solis illuminat, ac benefacit; inſtar Iridis tribuit promiſſam pacem ac lætitiam; inſtar ſepis Roſarum eſt, *præſidio & decori.*

LILIUM SPEI.

In Nativitate MARIÆ VIRGINIS,

Quæ ſecum attulit ſpem omnis noſtræ felicitatis.

SYMBOLUM IV.

1. TAmetſi Terra, inſtar ſumptuoſi aulæi, diverſorum colorum floribus ſit intexta ac diſtincta, Lilii tamen venuſtat adeò ſupra reliquos flores excellit, ut illa ſola à Servatore, noſtro proponatur contemplanda.

Digitized by Google

da. *Conſiderate Lilia agri.* E Terrâ qui- Act. 6.
dem prodeunt Lilia, ſed plena genero- 28.
ſo ſpiritu ita verſùs Cœlum exſurgunt, ut terræ ſpurcities nihil poſſit ipſorum puritati ac intemerato candori præjudicare. Si foris ſpectentur, argenteum Lunæ candorem præferunt; ſi intus, auream Solis flavedinem monſtrant. Explicantur Lilia verſùs ſtellas inſtar nobilium paterarum, anxieque expectant, ut à deciduo rore impleantur; dum autem cryſtallinos hos theſauros recipiunt, non reſervant illos avarè ſibimet ipſis, ſed candida ſua folia inſtar labiorum verſant, & veluri lacteo ore illos quibusvis aliis offerunt participandos ac fruendos. Et ut compendio dicam, naſcuntur lilia ſorte adeò jucundâ, ut paſſim æſtimentur pro Symbolis feliciſſimæ ſpei; unde etiam decem Imperatores illa antiquis ſuis numiſmatibus ineîdi curârunt, cum inſcriptione; *Spes publica, ſpes auguſta, ſpes populi Romani.*

2. Quando hodie in Sanctæ Eccleſiæ horto nata eſt Virgo Sacratiſſima,

dicite, Auditores, progerminâſſe puriſſimum lilium; & quidem lilium, â Divinâ bonitate ad tantam celſitudinem promotum, ut nec à minimo ſordium terrenarum, culpæ videlicet originariæ, nævo contaminata fuerit. *Tota pulchra es, amica mea, & macula non eſt in te.* Ex utero Sanctæ Annæ, quam interpretantur Gratiam, veluti ex orientali terrâ, egreſſum eſt iſtud lilium: ſed ita, ut ſecum tulerit ornamenta Lunæ ac Solis, *Pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Depluerunt Cœleſtes theſauri ad replendum hujus Lilii ſinum; illæ ipſæ autem gratiæ, in eum derivatæ, nobis omnibus liberaliter fuerunt communicatæ. *Plena ſibi, nobis ſuperplena, & ſuperfluens fuit,* inquit S. Bernardus. In ſumma, Lilium iſtud Mundo, apparuit; ſed afflictis fidelibus ita beneficium, ut titulos illos promereatur; *Spes publica, ſpes auguſta, ſpes populi Chriſtiani*; Sicque gratulabundo omnium ore cognominetur *Vita, dulcedo, & ſpes noſtra.* Et dum in Virgineo hoc lilio vobis demonſtro benè fundatam omnium noſtrorum bo-

Cant. 4. 7.

Serm. de Aſſumpt.

norum

norum ſpem, aſſiſtite mihi benevolè; hâc enim ratione confido, vos Lilii hujus fragrantiâ recreatum ac conformatum iri.

3. Si in orationis meæ exordio vellem, ut oculos defigeretis in illas nobiles ac glorioſas radices, ex quibus Lilium iſtud progerminavit, videlicet in Sanctiſſimos Annam & Joachimum; ac ex me quæreretis, qualis fuerit patria ac natale ſolum horum digniſſimorum Progenitorum? ſi Fulberto Carnotenſi habenda fides, dicam, Mariam Virginem natam eſſe *Patre Nazareno*, *Matre Bethleemiticâ*. Ergonè Pater ejus fuit ex Nazareth? Mater ex Bethlehem? O felicem Patriam! O propitios ac fauſtos Natales! Quòd ſi Nazareth ſignificet Civitatem floridam; & Bethlehem domum panis; ſequitur, Virginem prodiiſſe, ex Nazareth, veluti fragrans lilium ex florido horto; & ex Bethlehem, veluti cibum nutritivum ex domo panis, dum nobis omnibus ſimul & deliciis florum, & ſubſtantiam cibi profert; flores, ad nos confortandos; panem, ad Serm. de Nat. Virg.

nos ſuſtentandos. Flores, qui nobis tribuant dulcedinem mellis; panem, qui nobis conferat alimentum vitæ; unde optimo Jure ſalutatur; *Vita, dulcedo, & ſpes noſtra ſalve.*

4. A progenitoribus Virginis tranſeamus ad ipſam Virginem, in cujus nomine benè conſiderato novam recipiemus dicendi materiam. Nomen Mariæ, ſi S. Bernardo credimus, ſignificat Illuminatricem; ſi Philoni, ſtellam maris; ſi S. Joanni Damaſceno, Dominam. Sed quomodocunque illud interpretemur, indicat vel præſagia vel prognoſtica auſpicata ac omnium feliciſſima. Quòd ſi in Mariæ Nativitate progreditur Lux, quæ nos illuminat, omnes mæſtitiæ ac horroris umbræ diſſipantur; ſi in ipſius Nativitate apparet Stella, quæ nos ducit, inter fluctuantis pelagi turbas demonſtratur via, quâ evadamus ad portum. Si in Regali Throno ſedet Domina totius Univerſi, omnes tumultuariæ malorum viciſſitudines per præſentiam ac majeſtatem tantæ Dominæ componuntur ac tranquillæ

quillæ fiunt. Singulos hos conceptus in unam periodum contraxit Albertus Magnus; *Maria interpretatur illuminatrix, Stella, & Domina; illuminatrix, quia illuminat in dubiis; Stella poli, quia ducit in deviis - Dominæ autem, quia protegit in adverſis.* Proinde ſive obſcuretur ſupra nos Cœlum, ſive concutiatur circa nos mare, ſive fremat contra nos adverſans fortuna, ad ſinum tuum, O Glorioſa Infans, toto affectu noſtro recurrimus, ſemperque ad te ſupplici voce clamamus, *Spes noſtra ſalve.* In c. 1. luc.

5. Centum Scriptorum loco ſufficiat S. Epiphanius; *Mariam interpretari ſolemus Dominam, atque etiam ſpem. Unde ipſa dicit; Ego Mater pulchræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & ſpei.* Nomen Mariæ ſignificat Dominium, ſimul tamen etiam ſpem. Unde naſcente illâ naſcitur Domina, cui ſervire debent omnes creaturæ; ſimul tamen etiam naſcitur ſecura illa ſpes, ad quam recurrunt ſupplices afflictorum turbæ. Quemadmodùm ergò Lilio pro ſuo ſignificato, ita & Virgini Umbr. n. 1118.

pro ſuâ prærogativâ optimè reſpondet illud encomium *ſpes publica, ſpes auguſta, ſpes populi Romani.*

6. Spes noſtra? ſed cur? an vitam corporis, vel animæ ſalutem affert? an utilitatem temporalem vel æternam? an apud homines vel apud DEUM? utrumque; ipſâmet teſte; *Qui me invenerit, inveniet vitam*: En ſalutem inter homines! *& hauriet ſalutem à Domino*; en ſalutem à DEO! Adeoque Lilium hoc Virgineum in præſenti ſæculo nobis confert medicinales ſuccurſus & ſuavia lenimina; in alterâ vitâ promovet ad beata gaudia & æternas coronas.

Prov. 8. 35.

7. Virtutes, quæ in Lilio reperiuntur, & ad ſalutem humanam ordinatæ ſunt, omnem excedunt fidem. Plinius, Dioſcorides, & Galenus tanta de illo encomia produnt, ut paſſim attonitos reddant viros eruditos. Succus, ex lilio tractus, ac melle aceteque temperatus, non tantùm vulneribus recentibus, ſed etiam ulceribus inveteratis mirificè medetur. Radix lilii adverſùs adu-

aduſtionis tormenta ſuave affert refrigerium. Semina ac folia Lilii, infuſa vino, puſulam curant. Semen lilii probatam habet virtutem contra venenum fungorum ac ſerpentum. Aqua de floribus lilii, ſi bibatur â gravidis, facilem reddit partum. Oleum ex liliis, applicatum ſinui parturientium, atrocitatem dolorum mitigat. Quid amplius? Lilii medicamento confortantur Infirmorum nervi, mundantur lepræ ſpurcities, maturatur apoſtematum durities. Neque ſolùm neceſſitati membrorum, ſed etiam delitiis conducunt lilia. Non ſolùm afferunt ſalutem corporibus infirmis, ſed etiam ornamentum monſtruoſis; amiſſi enim capilli, ſi lilii radice fæcundantur, quamprimùm renaſcuntur, Rugarum ſulci, qui humanam faciem tantoperè deformant, lilii medicamine complanantur. Unde dici poſſet, Lilium equivallere integro pharmacopolio; ut adeò illud ipſum lemma ſibi vendicet, quod Herculis armis, in faſciculum colligatis, inſcriptum eſt; *In omnes caſus*. Quòd in Lilio tanta re-

periantur prodigia, Medicis examinandum relinquo; Dum autem de Virgine loquor, cogor dicere, ipsam instar Lilii è Paradiso, Infirmorum saluti innumeris modis prodesse; auxiiium enim præbet adversùs omnia mala, succurrit in omni necessitate, omnesque afflictos mirabiliter confortat. Testem advoco Richardum à S. Laurentio. *Sicut lilium dolores mitigat, & ardores extinguit: Sic Maria precibus suis & exemplis, in servis suis quàm maximè noxias refræenat & extinguit concupiscentias, & mitigat dolores animæ, consolationem græ-tia, transfundens in eam.* Audite S. Joannem Damascenum, imò illius ore ipsammet Virginem; *Ego quasi officina medicinæ ægrotantibus, Ego fons perennis curationum.* Quando Ego nata sum, germinavit pro Mundi sanitate aliquod Lilium, quod integri pharmocopolii loco est; Lilium quod instar copiosi fontis diffundit pretiosos liquores, ad omnes morbos prodigiosè sublevandos.

L. 12. de Laud. Virg.

De Dormit. Virg.

8. Jactet nunc Græcia fontem illum,

lum, qui in Achaia propè Cereris Templum, neſcio quâ varietate imaginum, motuum, ac ſuſurrorum aquæ repræſentatâ in ſpeculo, præſagiebat pauperibus infirmis, qualem terminum attigiſſet ipſorum morbus. Deprædicent Sacræ Litteræ probaticam Piſcinam, cujus aquæ ſanabant ægros à quâcúmque infirmitate. Extollat Italia thermas ſuas medicas Lucenſes, Piſanas & Puteolenſes, diverſis & ſublimibus virtutibus dotatas. Certè Virgo, omni fonte ſuperior, non tantùm indicat terminos morborum cum fonte Achaiæ, ſed iis medetur. Non tantùm certis temporibus ſanat cum Piſcina probatica, ſed ſemper ac omni tempore. Non curat particulares ſolummodò morbos cum thermis Italicis, ſed omnes ac ſingulos æqualiter. *Ego quaſi officina Medicinæ ægrotantibus, ego fons perennis curationum.*

9. Fidem habete Sanctæ Eccleſiæ, quæ ad Virginem converſa, iteratis vicibus teſtatur, quòd ſit *Salus infirmorum, Refugium peccatorum, conſolatrix*

afflictorum, Auxilium Christianorum. Fidem habete vobismetipsis, & dum spectatis templa, altaria, imagines, & simulachra Virginis, undique coronata anathematîs ac tabellis votivis, dicite, quòd sint totidem publica Instrumenta & authentica testimonia, per quæ confitentur populi, se in virgineo hoc pharmacopolio expertos esse remedium omnium malorum, ac levamen in desperatis quibusvis rebus; ut adeò dignissima sit Virgo, cui acclametur; *Spes publica, spes augusta, spes populi Christiani.* Si captivi offerant catenas, Virgo illos redemit. Si Belliduces appendant vexilla, Virgo illos promovit ad Victorias. Si milites donent arma, Virgo illos defendit. Si Naucleri suos ad eam portent temones nauticos, Virgo illos liberavit. Si Infirmi afferant grallas, Virgo illos restituit. Si Populus in omni adversitate ad eam recurrat, certum est, illud idcircò fieri, quia Virgo & scit & potest salvare ac confortare.

10. Observate circumstantias temporis, mensis ac diei, in quibus Virgo

nata

nata est, & re ipsa deprehendetis, quod illa sit *Vita, Dulcedo, & Spes nostra.* Quòd si Virginis Nativitas paucis diebus præveniat initium Atumni, qui secum affert infirmitates longas ac lethales; *Morbi autumnales aut longi, aut mortales*; manifestum est, quòd Virgo nostra afferat antidota suarum gratiarum, ut clientes sibi devotos confortet ac securos reddat.

11. Et quidem si tempus observetis, temperatissimum & ob vindemiam sumè frugiferum illud est; In eo enim quemadmodum fatigatus Vinitor ex maturis uvis colligit suaves illos liquores, qui ipsius cor recreant; ita fideles in recipienda gloriosâ hâc infante, quoad animam replentur jucundâ & suavissimâ dulcedine.

12. Si mensem; September est, ita cognominatus teste S Isidoro, *quia septimus est, & imbres habet.* Re ipsâ enim post graves æstatis ardores nobis affert refrigerium pluviarum. Adhæc nos invitat ad felicitatem quietis, quæ in septenario numero significatur, Scriptura L. 5. Orig. c. 33.

Digitized by Google

Gen. 2. 2. pturâ teſte; *Requievit DEUS die ſeptimo ab univerſo opere, quod patraverat.*

13. Denique inter varios dies menſis naſcitur illa octavo die; qui numerus, juxta doctrinam Chriſti, ſecum affert beatitudinem; Perſpicuum exinde eſt, quòd omnium bonorum plenitudo è Virgine naſcente in nos ſcaturiat; Ut adeò Sancta Eccleſia apprimè ei tribuat grande illud encomium; *Nativitas tua DEI Genitrix Virgo gaudium annuntiavit Univerſo Mundo.*

14. Exorta proinde eſt Virgo, ac cæcam noctem exterminavit, dum veluti ſuavis aurora comparuit, undique candidiſſimis liliis coronata. Exorta eſt, & inter Mundani exilii horrores apparuit inſtar lilii, quod è medio, pungentium ſpinarum verſùs omnes expalat ſuaviſſimum odorem. Exorta eſt, &, dum calamitates noſtræ videbantur omnium maximè deſperatæ, illa inſtar Lilii nos amæniſſimo levamine replevit, factaque eſt *ſpes publica, ſpes auguſta, ſpes populi Chriſtiani.*

15. Et ſi iſtud nomen Lilii etiam muſico

fico cuidam Instrumento attribuitur, uti me docet Joannes Pineda in suo Salomone lib. 5. c. 4 n. 5. & supra titulum Psalmi 44. Adest Maria, quæ non solùm iustar floris ex horto vel campo pro salute nostrâ affert centum medicinas confortantes ac lenientes, sed etiam, instar Musici instrumenti, angelicâ ac dulci sua symphonia replet afflicta corda jucunditate, recreat animas, calamitatibus oppressas, prodigioso sublevamine, serenitatem porrigit spiritibus intra mœstas curarum nubes sepultis. Et veluti ex citharæ Davidicæ contactu Saulis suffocatum pectus totum respirabat, furiæ adversùs ipsum efferatæ cedebant, & omnes ipsius angustiæ temperabantur; ita Maria, ineffabilis jucunditatis instrumentum, mille modis sublevat, indulcorat, ac solatur; ad quam conversus S. Andreas Cretensis, benè dicebat; *Gaude Maria, lætitiæ instrumentum, per quod tristis execrationis sententia in lætum gaudii nuntium commutatur.* Orat. in Annunt. B.V.

16. Ludovicus, Dux Borbonius, quan-

quando ex Africano bello rediit, ſub titulo Mariæ Virginis inſtituit equeſtrem Ordinem, à Carduo cognominatum, cujus aurea torques repræſentabat aliquot folia ſpinoſi cardui, juſtis intervallis diſtincta à floribus liliorum, ex quibus pendebat crux cum lemmate, SPES. Quaſi diceret, ſpineas mundanarum adverſitatum curas temperari devotione erga Mariam, in lilio figuratam; è qua omnem ſpem, omneque ſolatium derivabat. Imò videtur, ipſum voluiſſe cum S. Thomá, Archi-Epiſcopo Valentino, dicere; *Neſcimus aliud refugium niſi te. Tu ſola es unica ſpes noſtra, in quâ confidimus, tu ſola Patrona noſtra, ad quam omnes aſpicimus.* Nunc eodem modo etiam nos dicamus. Si immineat horrendus mortis terror, tu O Virgo glorioſa, eſto noſtrum refugium ac patrocinium. *Vita*; Si circùm nos inundent amarores, tu, O beata eſto opportunum temperamentum *Dulcedo*, Et ſi Mundus quietem noſtram turbet, in te ſola ſperamus; *Et ſpes noſtra ſalve.* Et quia tibi placitum eſt ſemper nob

nobis ſuccurrere ; etiam nos ſupplices ac devotas preces noſtras ſemper iterabimus ; *Vita, dulcedo, & ſpes noſtra ſalve.*

RADII AURORÆ.
In Nativitate MARIÆ VIRGINIS,
Quæ fugavit mala, ac ſplendores ſparſit in Mundum.

SYMBOLUM. V.

1. NObile ac verum prodigium eſt, quòd Aurora ſimul ſit filia illuſtriſſimi Solis, utpote è cujus illuſtribus radiis generatur ; & Mater, dum clariſſimus ille Planeta ex ſinu Auroræ naſcitur. Cœli & nubes naſcenti Auroræ apparant ſumptuoſas ex auro faſcias, tinctas violis ac purpurâ Omnis circumquaque aër ſolvitur in criſtallinum rorem, veluti præ gaudii exceſſu fleret, aut inſtar nutricis exhiberet infanti adeò inſigni lac & alimenta. Flores ac horti ſpirantibus Zephiris miram exhalant fragrantiam. Verſiculores aviuna

avium turmæ iteratis harmoniis contribuunt amænos & alternantes applauſus. Verùm ſi ſenſum meum aperire debeo, exoriente aurorâ, duo mirabilia ſeſe mihi offerunt contemplanda; nimirum ex unâ parte non tantùm umbræ nocturnæ, quæ ex inferiore hoc mundo eliminantur, ſed etiam ſylveſtres belluæ, quæ ſe ad fœtida ſua cubilia recipiunt. Ex alterâ parte fulgurantes radii, qui totum Univerſum replent jucunditate; Undè fuêre, qui Auroram hoc inſignierunt lemmate; *Eliminat, & illuminat.* Nunc mecum dicite; Si Maria cognominatur Aurora quædam myſtica; *Progreditur quaſi aurora conſurgens*; ex ipſius præſentia fugantur umbræ ac terrenarum calamitatum monſtra, & inſuper lux felicitatis, tantoperè deſideratæ, copioſè apparet. Ad hos effectus demonſtrandos accingor in præſenti diſcurſu.

Cant. 6. 9.

2. Et verò quantùm ad primum de fugandis umbris ac monſtris, certum omninò eſt, accinente Sanctâ Eccleſiâ, quæ ad exortum Auroræ canit;

Caligo

Cælgo terræ ſcinditur,
Et omnis Erronum cohors
Viam nocendi deſerit.

Quemadmodùm infinita DEI providentia creavit vaſtam ac illuminatam Cœli machinam, ut ingentis palatii loco ſerviret grandi DEO; & inferam hanc terram, tanquam domum ad habitationem & conſervationem hominum; *Cœlum Cœli Domino, terram autem dedit filiis hominum.* Ita etiam diſpoſuit, ut Planetarum maximus deſtinaretur ad præſidium diei, & minor ad præſidium noctis. *Luminare majus ut præeſſet diei, & Luminare minus, ut præeſſet nocti.* Verùm ſi ex me quæratis, inquit S. Joannes Chriſoſtomus, ad qualem operationem ſint ordinata hæc præſidia, certum eſt, quòd præciſè loquendo de nocte, debeam reſpondere, ideò id ordinatum eſſe, *Ut Luna ſepelias tenebras, & hominum generi lumine ſuo præbeat commoditatem utenti ſuis ſtudiis; tunc enim viator fidentius iter facit, & ſua quiſque ſtudia metu poſito aggreditur.* Quaſi diceret; Qui ignorat, infelicem

Pſal. 113. 16.

hominem inter caliginoſæ noctis umbras eſſe centum ac mille periculis expoſitum ? Intra cæcas illas umbras circumvagantur ſatellites infamis Aſmodei, ad id unicè intenti, ut ſtruant inſidias, & honeſtatem caſtæ Suſannæ contaminent. *Oculus adulteri obſervat caliginem.* Intra umbras illas circumeunt rapaces prædatores alienorum bonorum. *Facta eſt nox, in ipſa pertranſibunt omnes beſtiæ ſylvæ : catuli leonum ut rapiant &c.* Intra obſcuras illas noctes maligni tendunt inſidias miſeris innocentibus, & adverſùs Juſtos evibrant ſagittas execrandi ſui furoris. *Ecce peccatores intenderunt arcum, paraverunt ſagitas ſuas in pharetra, ut ſagittent in obſcuro*; ſeu ut è Græco transfertur, *ut ſagittent in nocte rectos corde.* Et ecce! ad evitanda tanta mala, & ad eliminandos è mundo tantos terrores, providit ſuprema bonitas clariſſimam Lunæ facem. *Luminare minus ut præeſſet nocti.* Ut ex ipſius præſentiâ ejiciantur monſtra, repellantur inimici, evaneſcant terrores. Hoc modo innuitur, quòd

Job. 24. 15.

Pſal. 103. 20.

Pſal. 10. 2.

præ-

Digitized by Google

qui te creavit parvulum
lactante nutris ubere

præſente ſanctiſſimâ Virgine, cognominatâ, *Pulchra ut Luna*, miſeri viatores adjuventur, confortentur, ac ſecuri reddantur. Ad hanc proinde tendunt ſupplices noſtri affectus; *A periculis cunctis libera nos ſemper, Virgo glorioſa & benedicta.* Cant. 6. 9.

3. Memini me videre Emblema, in quo ſupra turrim benè munitam è diametro depictus erat Sol, cum lemmate; *Dum video, non timeo.* Quaſi diceret, omnem ſecuritatem ſuam referri ad favorem, præſentiam, & aſſiſtentiam DEI. *Cedit enim omnis perturbatio*, inquit S. Cyrillus Alexandrinus. *cuncta-que pericula deſinunt cùm Chriſtus adſit.* L. 3. in Jo. c. 23. Idipſum repeti poteſt de Matre DEI, tanquam Sole myſtico; *Electa ut Sol.* Maximè cùm ſit veſtita Sole; *Mulier amicta ſole.* Ubi illam Fideles reverentur, invocant, ac ſupplices rogant; ipſa aſſiſtit iiſdem ſuo patrocinio, & impertitur pretioſos gratiæ ſuæ radios. Qui ad ipſam recurrunt, ſubſidium accipiunt adeò promptum, ut non terreantur *à timore nocturno, à ſagittâ volante in* Cant. 6. 9. Apoc. 12. Pſa 192. 5. &c.

die, à negotio perambulante in tenebris, ab incursa & demonio meridiano.

4. Credite id Ferdinando II. Imperatori. Erat ille obsidione cinctus in civitate Viennensi, tanquam in corde Imperii, ab ingenti exercitu hæreticorum è Bohemia, Hungaria, Dacia, Moldavia, & Valachia, sub signis Betlemi Gaboris, Transilvaniæ Principis. Et dum sub pondere tantorum armorum videbatur tremebunda vacillare tota Germania, Imperator à quodam amico interrogatus, quam spem haberet inter terrores adeò formidandos? promptè respondit; *Ego, potentissimam bellatricem Generalissimam habeo Beatam Virginem Mariam, sub cujus patrocinio, etsi tot hostibus cinctus, securus maneo.* Securum se protestabatur sub patrocinio MARIÆ, quam declarabat Generalissimam sui Exercitûs; quam honorabat recitatione quotidianâ Officii Mariani, coronæ ac Litaniarum. Quam venerabatur sacris peregrinationibus, dum sub humili habitu peregrinantis accessit non tantùm Cellas Marianas Styriæ in Germa-

Hippol. Maracius in Vita.

nia;

Digitized by Google

nia, ſed etiam ſacram Domum Lauretanam. Proinde cùm Virgineam Auroram ſemper haberet præſentem, ab ipsâ recepit ſecuriſſimi patrocinii radios. Puriſſimæ hujus Lunæ auxilio fugabantur tenebræ graviſſimarum adverſitatum; Et tandem MARIÆ, tanquam myſtici ſolis, favore nec minimam timoris umbram ſuſtinuit; *Tot hoſtibus cinctus, manebat ſecurus.*

5. Itaque MARIA, veluti columna iguea, optimum hunc Iſraëlitam inter deſerti ſpineta duxit ad ſalutem. Veluti Sol myſticus diſſipabat turbulentos vapores, qui malignè adverſùs ipſum undique condenſabantur. Veluti excelſa Abies, umbræ ſuæ patrocinio repellebat ab ipſo lividos ac inſidiatrices ſerpentes. Veluti Laurus protegebat ipſius caput adverſùs triſulca fulmina. Veluti Alcion præfigebat terminos Martiis procellis ac tempeſtatibus, quibus infeſtabatur. Veluti Noëtica columba ad finiendos cataclyſmos ei porrexit pacificas oleas. Et demùm veluti benigna Aurora coëgit monſtruoſas belluas, ut

recederent; eumque per amicæ lucis ſerenitatem replevit ſublimi ac prodigioſo ſublevamine, prout lemma indicat; *Eliminat & illuminat.*

6. Admodùm gratioſè fabulantur Græci, ſtatuam Memnonis, Autoræ filij, jam abhinc in Serapidis templo adoratam, Thebis in Ægypto tum demum prodigioſè operari conſueviſſe, quando primo ſolis naſcentis radio tacta, non ſolùm auream ac pretioſam claritatem contraxit, ſed etiam ſuavem ac harmonicum ſonum edidit. *Cum radiis ſolis tangeretur, ſuavem ſonum emittebat.* Hæc omninò ſunt prodigia, quæ MARIA, inſtar naſcentis Auroræ, operari ſolet cùm ſuis clientibus. Unde Sapientiæ ore ita ſermocinatur; *Mecum ſunt divitiæ & gloria; In viis juſtitiæ ambulo - Ut ditem diligentes me, & theſaurus eorum referam.* Et paulò poſt; *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino.* Veluti diceret; Quis non videt, quod Ego, Solem in ſinu meo portans, unà etiam mecum portem divitias, gloriam, & juſtitiam; Et

Mytol. l. 6. c. 3.

Sap. 8. 18. 26. 35.

ed by Google

Et insuper id, quod nunc possideo, liberaliter in alios distribuam. Cùm præsentiâ meâ communico aliis meas divitias, meam gloriam, meos thesauros; quia clientes mihi devoti, dum redduntur possessores gratiæ, vitæ, & salutis æternæ, illustrantur & omni prosperitate ac gloria replentur. Hoc ipsum contigit in domo Zachariæ, ubi adveniente Virgine, quæ ex sinu suo instar Auroræ spargebat Solis Divini radios, non tantùm Zacharias prorupit in Canticum, totumque Cœlum amænissima dulcedine replevit, sed insuper infirma Elisabetha post acceptos illos pretiosos radios, supra modum exultabat ac confortabatur; Joannes etiam, videns angusti carceris sui tenebras illustratas, non sine extremo jubilo vivacissimè exsiliebat. Ita nimirum Virgineæ Auroræ præsentia *Eliminat*, quidquid alicubi malorum est; & *illuminat*, spargèndo fulgidam & amænissimam claritatem.

7. Moses, admissus ad videndum novum illud spectaculum Rubi, ab igne cir-

circumdati & nullâ ſui parte combuſti; fatebatur ſe hoc miraculo vehementer ſtupefactum. Ecquis non obſtupeſcat eventum adeo grandem ac prodioſum? DEUM bonum! flammat has totam arborem corripere, & non devorare; ignem hunc eſſe miniſtrum ſplendoris, & non incendii; inſolitum ac ſingulare prodigium eſt. Et ſi ſubiungere cogar, quod in Hiſtoria Scholaſtica ſcribit Petrus Comeſtor, immenſùm excreſcet admiratio. Divina enim illa claritas, in arbores rubi vicinas transfuſa, omnes reddidit ita illuminatas, ut viderentur auro ac gemmis fulgidæ. *Omnes vicinæ plantæ parili virore vernabant.* Si ergo rubus ardens, qui non ardebat, merumque Symbolum MARIÆ erat, nihilominus fulgurantes ſuos radios ita diffundebat, ut vicinas arbores illuſtraret ac exornaret! quanto magis realis præſentia Divinæ Matris diffundet glorioſos gratiæ ac ſingularis beneficentiæ ſuæ radios ad illuminationem, felicitatem & gloriam ſuorum clientum?

8. Sa-

8. Satis explicari non poteſt, quot benedictiones è bonitate Divinâ deſcenderint ſupra domum Obededom, quando Arca Domini in ea fuit aſſervata. *Habitavit Arca Domini in domo Obededom Gethæi tribus menſibus, & benedixit Dominus Obededom & omnem domum ejus.* Ad ingreſſum Arcæ in domum illam, unà ingreſſæ ſunt omnes proſperitates tam corporeæ, quàm ſpirituales. Erat Arca illa inſtar Cornucopiæ; quòd ſecum attulit ſtupendam omnium bonorum affluentiam. Ad ingreſſum illius Arcæ aperiebantur ſupra illum æraria Cœli, & in ipſius domum transfundebantur inexplicabiles delitiæ ac gaudia. Copia divitiarum, ſalus corporum, ſanitas animæ ibi prædominabantur, ubi Arca Domini aſſervabatur. Si ergò tanta bona capiebantur ex præſentiâ Arcæ, quæ ſolummodò erat typus, idea, & umbra MARIÆ Virginis, dictæ *fœderis Arca*; quales proſperitates ſparget præſentia MARIÆ, quæ bonorum cœleſtium benigniſſima theſauraria eſt? ſi Abrahamus, Angelos in

ſuam domum recipiens, obtinuit fœcunditatem conſortis, & felicem ac tantoperè ab ipſo expectatam prolem; ſi Labanus, hoſpitem in ſuâ domo habens bonum Jacobum, ad culmen felicitatis pertigit. *Benedixit tibi Dominus ad introitum meum.* Si Joſeph, intrans Putipharis palatium, ſecum attulit prodigioſam bonorum affluentiam. *Benedixit Dominus domui Ægyptii propter Joſeph*; quid non poterit ac faciet Maria, dum à ſuis clientibus honoratur, invocatur, ac ſemper in corde & lingua tenetur? ſi primo ipſius ingreſſu in domum Zachariæ exſiliit Joannes cum ingenti jubilo, & plena Spiritu Sancto Eliſabetha immenſùm lætata eſt; facilè poteritis conijcere, quæ felicitatis incrementa attulerit, quando tribus integris menſibus ibidem ſanctiſſimas traxit moras. Ita omninò ratiocinatur S. Ambroſius; *Si primo ingreſſu tantus profectus extitit, ut ad ſalutationem Mariæ exultaret infans in utero: repleretur Spiritu Sancto Mater infantis, quantum putamus uſu tanti temporis ſanctæ Mariæ addidiſſe præſentiam?*

Gen. 18.

Gen. 39. 5.

L. 2. Com. in Luc. c. 1.

9.

9. Ergò, O Virgo beatiſſima, cùm ſis myſtica Aurora, radiorum tuorum favore *Aufer tenebras mentium*, & illumina non tantùm cæcas mentium noſtrarum tenebras, ſed etiam mœſtos adverſitatum noſtrarum horrores. Inſuper, te interveniente, *Lux ſancta nos illuminet*; &, tuâ pietate dirigente, nos ad aquirendam internam, virtutem ac veram felicitatem perducas. Et ſi, è Phyſicorum teſtimonio, Struthio ſua ova ſolo aſpectu calefacit, fovet, & ad vitam obtinendam promovet. *Oculis vitam.* Tu, O Virgo ſacratiſſima, *illos tuos miſericordes oculos ad nos converte*, ut tuo aſpectu ac patrocinio ab imminentibus malis liberemur, unaque ad bona tantoperè deſiderata feliciter promoveamur. Ita enim re ipsâ conſtabit, quod Aurora myſtica *Mala noſtra pellit, bona cuncta poſcit*; & mirificâ ſuâ præſentiâ *Eliminat & illuminat.*

TE-

TENEBRÆ ILLUSTRATÆ.
In Nativitate MARIÆ VIRGINIS.
Quæ animadvertere in purgatorio decernunt actuale fallens reipsum.

SYMBOLUM VI.

1. NObis profecto, ac maximam partem pleriſque fere metaphyſicæ, quæ id demonſtrandum Cartesium vallaverit ſe ſtabilire ſententiam Literis & Patribus defendentem: Coſti enim reparationes eſſe ſubſtantiam humanam, ubi eorum loco ſurrexerint ſubſtantiales formæ ſtellæ. Unde S. Paulus Iudæis magnus ille vocatis, *ſiderum ſtructuram & ſtellarum ſtellæ differre gloriam* Cartesii meditatum ſuppeditabit, ubi ſtellæ, corpuſculorum humanorum ſpecies, mutuo inter ſe diuerſa intentionis DEI conſiliandum Iudic. 20. præſtitit. *Quæ animadvertere in purgatorio decernunt actuale fallens reipsum.* Cor. Davide teſte, ſtatim in ſtatim ſententiæ, elaborata ac depoſita fide-

fulguranti vivacitate; *Extendens Cælum sicut pellem.* Sub his tentoriis humana militia neceſſariam quietem capit ac reſpirat. Cœli, Ezechiele aſſerente, ſumptuoſum pavimentum ſunt, igneis pyropis diſtinctum, ubi Angelorum ac Beatorum turmæ in delitiis ſempiternis converſantur. Verùm nunc ex Iſaiæ & S. Joannis ſententiâ dicam, Cœlos eſſe totidem libros, non quidem diſtinctos characteribus ex atramento, cinnabari, aut alio humano minio, ſed elaboratos eleganti varietate planetarum, imaginum, aſpectuum & figurarum, quæ non ſolùm explicant DEI majeſtatem; *Cœli enarrant gloriam DEI*; ſed deſerviunt etiam *in ſigna*, ut erudiant intellectum noſtrum, eumque edoceant ſublimes doctrinas & recondita myſteria. In præſenti ſufficiat mihi dicere; ſi providentia ſuprema deſtinavit Solem ad præſidium diei, & Lunam ac ſtellas ad præſidium noctis; *Lumina majus ut præeſſet diei, & Lumina minus, ut præeſſet nocti,* ſignificare nobis voluit, quemadmodùm Viatoribus & Juſtis

Pſal. 103. 2.

Ezech. 1. 26.

Pſal. 18. 1.

Gen. 1. 13.

Gen. 1. 16.

Juſtis inſtar myſtici Solis præſidet Chriſtus; *Luminare majus Chriſtus eſt*, inquit Hugo Cardinalis, *qui præeſt diei, ideſt Juſtis*; Ita Mariam, quæ cognominatur *pulchra ut Luna*, & ſtellis coronata, præſidere nocti, miſeris videlicet animabus, intra piaculares flamas detentis. Unde in ipſius Nativitate dici poteſt, quod veniat *illuminare his, qui in tenebris ſedent*, afferendo iis pretioſa refrigeria ac lenimina, uti hoc diſcurſu demonſtrabo.

Luc. 1. 79.

2. Velim hîc vos cum S. Bernardo meminiſſe, quòd ad dignitatem Mariæ referantur omnia Sanctæ Eccleſiæ negotia. Verba Doctoris melliflui ſunt; *Ad Mariam, ſicut ad negotium ſaluti rum, reſpiciunt & qui in Cœlo habitant, & qui in inferno*, id eſt, *illi, qui ſunt in Cœlis, utreſarciantur: qui in inferno*, ideſt, in purgatorio, *ut eripiantur*. Non minùs etiam cum S. Bernardino Senenſi dicere auſim, quòd *Beata Virgo in regno purgatorii dominium tenet*. Unde illa Eccleſiaſtici ore dicebat; *In fluctibus maris ego ambulavi*, ſcilicet viſitans & ſubveniens

Serm. 2. de Pent.

Serm 3. de Nomine Mariæ. 2. 2. c. 3.

niens neceſſitatibus & tormentis devotorum meorum .Illud ipſum eſt, quòd B. Virgo revelavit S,Brigittæ; *Nulla pena eſt in purgatorio igne, quæ propter me non remiſſior erit, & lenior ad ferendum, quàm aliter eſſet*, Verùm permittite, ut de ſtupendâ viſione apocaliptici S. Joannis exordiar. L. 6. Reve. c. 10.

3. Vidit is iratum DEUM, qui ſupra thronum ſedit, rubris ac igneis nubibus cinctum ; terribili ſuo aſpectu monſtrabat colores ſardii ac Jaſpidis, veluti oſtendere vellet, ſe aſperum eſſe DEUM. Judici huic tremendo aſſiſtebant viginti quatuor Conſiliarii coronati. Apud thronum vigilabant quatuor Cherubini, qui, veluti immortales Argi, vivaciſſimis oculis undique erant inſtructi. Coram ipſius conſpectu non ſolùm fulgurabant ſeptem accenſæ faculæ, ſed etiam horrenda tonitrua ac fulmina è throno illo ſpargebantur, quibus miſeri mortales imẽnſùm concutiebantur. *De throno procedebant fulgura & voces & tonitrua.* Dum terrore adeô gravi capta erat anima Joannis, Apoc. 4. 5.

en! inquit ipſe, in vicinia horum ignium apparuit Iris quæ rarâ pulchritudine ſpectabilis, ac veluti ex Smaragdis, compoſita, fidelium corda replebat amæniſſim âſpe. *Et Iris erat in circuitu ſedis ſimilis viſioni ſmaragdinæ.* Apoc. 4. 5. Obſecro, Auditores, quæ inaudita rerum cuniunctio eſt iſta? Quis unquam vidit frigidam Iridis coronam inter ferventes ac igneas fornales? quid conſortii habent lampades, fulmina & ſagittæ, utpote arma militaria, cum Iride, quæ à DEO cognominatur *ſignum fœderis* ſeu charæ pacis? quomodò conveniunt terrores umbrarum ac tempeſtatum fragores cum Iride, quæ è fronte hanc tenet epigraphen; *Lucem affero, & tranquillitatem.* Qualis unio inaudita voracium tormentorum, quæ nos ad ſuſpiria cogunt, cum Iride, quæ cognominatur jubilus, gaudium ac riſus olympi? Eccur ergò ibi comparet Iris, ſimilis viſioni Smaragdinæ, ubi ardent ac mugiunt *lampades, fulgura, & tonitrua?* Scio equidem, in diverſas partes abire ſacros Interpretes. Vos autem, Auditores, fixis in Virginem naſcen-

ſcentem oculis, mecum dicite, ſupremi Monarchæ throno ſignificari tribunal DEI. *Sediſti ſuper thronum qui judicas juſtitiam.* In coronatis conſiliariis agnoſco ſanctos Apoſtolos, aſſiſtentes throno ſupremi Judicis. *Sedebitis & vos ſuper ſedes duodecim, judicantes &c.* In ardore lampadum ac fulminum exprimitur juſta DEI ira, accenſa ad torquendas purgantes animas. Sed quid, Auditores? vix naſcitur ſanctiſſima noſtra Infans, & mox, inſtar prodigioſæ Iridis, in ſui admirationem rapit Angelos & homines; apparet enim inſtar pacificatricis ante tribunal DEI, ibique tanta facit ac obtinet, ut apparente ipſa temperentur ardores flammarum, ac reprimantur Divina fulmina. Imò Dominus ille, qui has animas ictu quaſi inimico percutiens, dicere poterat; *Plagâ inimici percuſſi te.* Mitigatus virginea præſentiæ, promovet ad pacis tranquillitatem animas illas, quæ belli ictibus ſubjacebant. Complanat iis viam ad Cœlum, quæ intra terræ viſcera languebant. Ut adeo dicere poſſim; *Virgæ*

Pſal. 9. 5.

Matth. 19. 28.

Hierem. 30. 14.

Jesse floruit, pacem DEUS reddidit in se reconcilians ima summis. Quamprimùm enim è virgâ Davidicâ prodiit pulcherrimus hic flos ; quamprimùm natales suos sortita est amabilissima Advocata nostra ; DEUS iratus ad pacem se composuit ; & animæ, intra horrendos illos specus sepultæ, summâ felicitate receperunt illuminationem, solatium, ac refocillationem.

4. Inter Zodiaci signa omnium vivacissimus, ac præ cæteris activus & tremendus est Leo. in hoc signo videmus quasi ardentem ac violentam fornacem. Evomit Leo iste formidandos ignis vapores ; ex accensis oculis spargit grandia incendia ; sub ipsius aspectu languent hortorum flores, exsiccantur camporum herbæ, extenuatur fluminum affluentia ; homines & animalia, extremo languore debilitata, miseriam suam deplorant. Verùm O admiranda DEI providentia ! Immenso Leonis furori succedit signum, quòd à Virgine cognomen habet; Virginis huius interventu reparantur damna afflicti

ſſicti Mundi. Virtute Virginis temperantur ſtellati Leonis ardores. Comparente Virgine ſedantur incendia, intepeſcunt ardores, & graves iræ ad tranquillitatem componuntur. Unde apprimè hoc lemmatè inſignita eſt; *Temperat iras.*

5. Quis nunc ignorat, Auditores, quanta ignei Leonis vehementia dominetur in purgatorio ad torquendas animas, carcere illo detentas? Leo eſt ignis ille, Leo eſt tormentum illud, quo cruciantur animæ. Unde non abſque ratione ſupplex exclamat S. Eccleſia; O Magne DEUS; *Libera eas de ore Leonis, ne abſorbeat eas Tartarus.* Verùm ſi Leonis ſigno affliguntur purgantes Animæ, Virginis ſigno auxilium recipiunt. Hæc in ſuo Natali affert inter incendia refrigerium; ſpargit inter umbras ſplendorem; mitigat dulcedine ſuâ amaritiem, & quaſi inermem facit ac manſuefacit ſupremam Juſtitiam. *Temperat iras.*

6. Et quia de Cæli imaginibus ſermocinamur; omnibus Aſtrologis per-

ſpectum eſt,& ſingulariter advertit Beda, quòd ſignum, cui *ſagittæ* nomen, ſupra alas aquilæ inter duos circulos, æſtivum & æquinoctialem, conſiſtens, quamprimùm e ſphæratum arcu ſupra mortaliũ capita non ſine lethali ictu vibrandum eſt,apparente ac naſcente ſigno Virginis; ſtatim concidat, & evaneſcat. *Sagitta occidit Virginis ortu.* Mira ſanè diſpoſitio, ac genuinis coloribus repræſentans præclaros favores, qui naſcente Virgine in Animas purgantes derivantur. Quòd ſi afflictæ illæ animæ ſint poſitæ ad metam Divinæ ſagittæ; prout etiam Sancta Eccleſia in Veſperis miſerabilium Defunctorum deſcribit eorum dolores hâc metaphorâ; *Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus deſolatoriis.* Si Sanctus Job in perſona afflictorum purgantium dicat; *Sagittæ Domini in me ſunt, quarum indignatio ebibit ſpiritum meum.* Si David, pœnas,contra ipſos juſto ſupplicio ob comiſſos errores deſtinata, adumbrans dicat; *Sagittæ tuæ infixæ ſunt mihi, & confirmaſti ſuper me manum tuam.* Ubi ad propoſitum noſtrum ait Joan-

C. 1. de Sign. Cœli.

Pſal. 119. 4.

Job, 6. 4.

Pſal. 37. 3.

Joannes Lorinus ; *Nomine ſagittarum DEI ſolent intelligi ſupplicia ejus.* Si, inquam, ira DEI ſit horrendùm pungens, acuta, & penetrans ; naſcente tamen Virgine, comparente noſtrâ Advocatâ, intercedente Mariâ, ſagitta minitans quam primum evaneſcit. *Sagitta occidit Virginis ortu.* Incendium tormentorum mitigatur, ira DEI placatur. *Te enim,* inquiebat ad Virginem converſus S. Ambroſius, *Te enim brachium & manum extendente pro nobis, Divinæ ultionis gladius elevatur & contrahitur.*

7. In rem noſtram mirificè ad Virginem ait S. Rupertus Abbas ; *Quando nata es, O Virgo beata, tunc vera nobis aurora ſurrexit.* Vera enim aurora es, O beatiſſima Virgo, quia omnia ornamenta ac ſplendores exorientis quotidie auroræ nonniſi umbra & nihil ſunt, ſi comparentur cum decore tuo, O Magna DEI Mater ! Et certè lux auroræ orientis ſolummodò depicta lux videri poſſit, ſi unâcum Virginis luce comparetur. Tu, O vera Aurora, dum naſceris, es *aurea hora* ; quia aureum In Cant. 6. 9.

ſæculum affers animabus purgantibus, quæ inter ferreas ac adamantinas catenas miſerrimè conſtrictæ languebant. Tu es pretioſa Aurora, quia à te derivatur *aura rorans*, aura dulcis & ſuavis, quæ ſupra igneas purgatorii fornaces verſat amæniſſimum ac tepidiſſimum rorem. Et veluti aurora in ſinu portat ſolem, ita etiam illa animabns. intra cæcas piacularium flammarum umbras detentis, obtinet à ſuo JEſu, æternum lumen ac deſideratam claritatem. Unde ei ſupplicat Sancta Eccleſia; *JEſum benedictum fructum ventris tui nobis poſt hoc exilium oſtende.* Poteris etiam addere; quemadmodùm exoriente aurora fugantur mærores umbrarum, exulant horrores noctis, alleviantur dolores morborum, abſconduntur in cubilia ſua omnes belluæ; & totus Mundus inter ſuas anguſtias recipit temperamentum ac ſublevamen; ita evenit miſeris animabus in purgatorio, & etiam infelicibus viatoribus per virtutem, præſentiam, & patrocinium Mariæ; Concluſio hæc eſt Ruperti Abbatis;

tis; *Sicut aurora finis noctis & initium diei ſequentis, ſic Nativitas tua finis dolorum, & conſolationis fuit initium; finis triſtitiæ, & lætitiæ extitit principium.*

8. Tu proinde, O Virgo beatiſſima, es *Luminare minus*, quod inter noctis umbras diffundit lumen puriſſimum. Tu es pulcherrima Iris, quæ, inſtar aggeris, uos tueris â fulminibus ac tonitruis æternæ Juſtitiæ; ac inter terrores hoſtium comparas delitias pacis. Graviſſimi Leonis iras mitigas, & facis, ut imminens ſagitta deſiſtat à minis & in occaſum vergat. Inſtar auroræ fugas horridos dolores, & reples animas jucundiſſimâ tranquillitate. Verùm eſto inſuper noſtra amabiliſſima Angerona, ut inter miſerias ac calamitates oppreſſis porrigas opportunum ſublevamen. Eſto noſtra bella Eſther, quâ præſente mitigentur furores ſupremi Regis, & populorum ſuſpiria convertantur in jucundiſſimam ſatisfactionem. Eſto nobis Roſa myſtica, quæ animabus languentibus inter ardentes flammas diſpenſet amæna refrigeria. Eſto ſtella

matutina, quæ, instar Oniæ conspicien-
Eccl. 50. da *in medio nebulæ*, moderetur in desolatis animabus omnem tristitiam. Esto columna ignea, quæ in medio deserti afferat devotis facem, ut ad terram beatam deduci possint. Esto nostra Alcyon, quæ supra maris littus apparens, suâ præsentiâ tranquillos efficiat furo-
Matth. res ac procellas tempestatum. Et si Ser-
24. 28. vator noster dixit, Aquilas celeri volatu deferri eò ubi vident corpus durè transfixum & laceratum; eodem modo ait meus Richardus Victorinus, ubi in animabus purgantibus & viatoribus abundat miseria, in te superabundat misericordia. *Si ubi fuerit corpus, ibi congregabitur & aquila, ita ubicumque fuerit miseria, tua & currit & succurrit misericordia.*

AU-

AURORA SURGENS.

Præſentatio Mariæ Virginis in Templo.

Quæ per quindecim templi gradus aſcendens, docet modum proficiendi in virtutibus.

SYMBOLUM VII.

1. SPiritus Sanctus Beatiſſimæ Virginis prærogativas inſigni metaphora deſcripturus, eam ſurgenti Auroræ ſimilem pronuntiavit; *Progreditur quaſi Aurora conſurgens.* Metaphoram hanc lætiſſimo applauſu nunquam non excepêre Sacri Interpretes & Patres. Quòd ſi aurora ſit epilogus mæſtæ ac caliginoſæ noctis, & initium læti ac reſplendentis diei; ita, aſſerente Ruperto Abbate, *Maria finis dolorum, & conſolationis fuit initium; finis triſtitiæ, & lætitiæ nobis extitit principium.* Si aurora ſimul eſt filia Mater Solis, utpote quæ in ſinu Solis portata, illum Mundo parit. Pro Mariæ gloria teſtan-

Cant. 9. 9.

teſtatur Sancta Eccleſia; *Ex te ortus eſt ſol juſtitiæ Chriſtus DEUS noſter.* Si ad auroræ conſpectum fugantur & abſconduntur nocturnæ aves, ac ſuaviter cantant philomelæ; ita apparente Virgine fugiunt exterrita tenebrarum monſtra, & filii lucis prorumpunt in dulciſſimos cantus. Veluti præſente Aurora ſtillant è Cœlo pingues ac copioſi rores ad fœcundandam terram; ita Mariæ operâ comparantur mortalibus innumeræ ac exquiſitæ gratiæ. Mihi nunc ſufficiat addere; quod ſi Aurora gradatim aſcendat & creſcat non ſolùm iu aureæ claritatis copiâ, ſed etiam in aſcenſu ad ſublimiorem locum; Ita Maria, teſte Cornelio à Lapide, *jugiter conſurgens, majoribus meritorum incrementis ſemper excrevit.* Unde de eâ præciſè dicitur, *Progreditur quaſi aurora conſurgens*; quia, ut ait S. P. Bernardus, *profectus noſter in eo conſiſtit, ut nunquam arbitremur apprehendiſſe, ſed extendamur ad anteriora, & inceſſanter conemur in melius.* Cùm ergò, Maria exemplo, Devoti ipſius clientes è bono in melius pro-

In Cant. 6. 9. ſens. 3.

Serm. 2. de Purific. B. V.

proficiant, ac in virtutibus crescant, idcircò id mihi esto argumenti loco, quod præsenti discursu tractabimus.

2. In rem præsentem sola etiam sacra Epithalamia tot exempla sacræ Sponsæ proferunt, ut mirum sit cogitatu. Nunc enim de illa dicitur; *Ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ & thuris.* Cant. 3. 6. Prodivit enim è Mundi desertis instar odorantis virgæ, quæ exhalat fragrantiam myrrhæ ac thuris, id est, mortificationis, per quas ad omnium virtutum possessionem anxiè aspirat. Nunc instar Phænicis desiderat formari rogum supra truncum Divinæ Crucis, ibique promoveri ad triumphos gloriæ. *Ascendam in palmam, & apprehendam fructus ejus.* Cant. 7. 8. Nunc grandi robore conscendit præruptos myrrhæ montes. *Vadam ad montem myrrhæ*, & conspicuum *collem thuris.* Cant. 4. 6. Imò non contenta saltibus supra horridam terram, instar auroræ etiam calcat immensas ac spatiosas Cœli vias. *Progreditur quasi aurora consurgens.* In illa proinde verificatur Psaltis regii ora- Psal. 83. 6.

cu-

culum; *Aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit.* Et quanto magis illa vivit, tanto magis ſatagit ſublevari & exaltari. Unde S. Bernardinus Senenſis; *Angeli Sancti*, inquit, *admirantur gratiam ſingularem* in ſacroſanctâ Virgine, *quæ tota fuit profectus devotionis, quæ aſcendit, ſemper enim aſcendebat dum vixit.*

Serm. de Aſſumpt.

3. Iconologi, Auroræ effigiem depicturi, facem in ipſius manibus ponunt, quia fugat caliginoſas noctis umbras, & mundo pretioſam lucis claritatem impartitur. Lumen ſuum ſpargit Aurora, ſed tale, quod novis ſemper augmentis creſcit. Imprimis albeſcit candore lacteo, poſtea ſenſim acquirit tantum roboris, ut flaveſcat inſtar auri, ac purpuræ ſplendorem imitetur. Unde appoſitè hanc epigraphen præfixam habet; *Senſim lucidior.* Hoc præſuppoſito, dicite; ſi Maria in primo inſtanti ſuæ nativitatis, imò ipſius etiam conceptionis, fulguravit glorioſa inſtar Sanctorum; ſi in progreſſu ſuæ vitæ vel aſcendit ad templum, ut offeretur Creatori in victimam voluntariam; vel con-

cepit

cepit in utero Verbum æterni Patris; vel transivit Judeæ montes ad Elisabetham visitandam, & ad bonum Joannem in ventre seniculæ Matris illustrandum; vel Bethlehemi in ipso partu diffudit immensos splendores, ad illuminandam sacram ac felicem illam noctem; vel à Christo in nuptiis Cananæis obtinuit grandia miracula. Vel comparavit sanctis Apostolis stupendam doctrinæ claritatem; vel ex hâc Mundi valle ad illustres gloriæ montes translata est; semper tamen magis magisque splendida ac glorioſa evasit; *Sensim lucidior*; eundo semper, ut S. Paulus dicebat, *de clarîtate in claritatem.* 2. Cor. 3. 18. Atque adeò veluti Aurora *consurgens progrediebatur & ascendebat*, non sine admiratione Angelorum ac Cœli; ut nimirum proprio suo exemplo incitaret fideles ad retinenda in manibus lumina virtutum, quemadmodùm dicebat Christus; *Et lucerna ardentes in manibus vestris*; sicque & ipsi semper essent illustrati, & proximi sanctè ædificati. Luc. 12. 35.

4. In

4. In auroræ manibus tenetur fax; unà tamen etiam ſuſtinent cophinum, floribus undique plenum, qui ab eâ ſparguntur ad pompam ac delitias totius Univerſi. Hic videre eſt incontaminatum candorem liliorum, ibi fulgurantem purpuram roſarum; ex uno latere naſturtium, inſtar auri flaveſcens; ex altero mammulas colore violaceo modeſtè adornatas. Interea tamen hujuſmodi flores, utut abunde in alios diſpergantur, felicitate tamen indeficiente ſemper magis creſcunt, germinant, & abundant. Hos effectus in Servis DEI deſideravit Siracides; *Obaudite me Divini fructus, & quaſi roſa plantata ſuper rivos aquarum fructificate. Florete flores quaſi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Audite me, O Servi DEI; & ſicuti eſtis opera ſancta admodùm fœcunda, ita pro honore DEI attendite ad producenda nova germina, novas frondes, novoſque flores ac fructus. Roſis meæ charitatis jungantur roſæ novæ, cum fervore ſpiritûs multiplicatæ. Tenerimis liliis noſtræ caſti-

Eccleſ. 39. 17.

caſtitatis addantur nova lilia, ad ædificationem & profectum proximorum ordinata. Et quemadmodùm Hugo Cardinalis ait; *Virgines „quæ floretis interius per ſanctum propoſitum, florete exterius per effectum in exemplum fidelium.*

5. Ad propoſitum iſtud præclarè facit, quod de ſe ipſa jactat Sacra Sponſa; *Lectulus noſter floridus.* Quòd ſi flores candidi, flavi, ac purpurei ſint expreſſa virtutum internarum ſymbola; & ſi ſub læti metaphora indicatur noſtra conſcientia; Econtra verò ſi flores, in horto ſucciſi, quamprimùm languens, ſeneſcunt, ſtatimq; amittunt tam coloris vivacitatem, quàm odoris fragrantiam; certum omninò eſt, noſtra bona propoſita ac virtutes internas, quæ inſtar florum facilè ſolent debilitari ac languere, novâ ſemper florum collectione, ſanctis nimirum propoſitis ac operibus virtuoſis debere augeri, ſi velimus habere conſcientiam, perpetuo tenore floridam ac fragrantem. Tali enim modo conſcientia ſemper remanet adornata, & DEO ſemper exhibe- Cant. 1. 10.

hibetur obsequium, honor, & satisfactio. Hæc ipsa mens est Sapientis; *Florete flores sicut lilium, & date odorem, & collaudate canticum.* In rem hanc mirificè S. Bernardus; *Si lectulus respersus floribus, conscientia est bonis referta operibus, vides certè, nequaquàm sufficere semel, aut secundo operari quod bonum est, nisi incessanter addas nova prioribus.*

Serm. 47. in Cant.

6. Sed cur taceo Pegasum, nobilem ac famosum illum equum, qui Auroræ est in servitiis? Instructus enim grandibus duabus alis, non solùm celeritate passuum, sed etiam agilitate pennarum festinat supra arduas Cœli vias, unáque secum Auroram rapit? Et licet fabula hæc sit, è Poëtarum chimeris progenita, admodùm tamen accommodari potest ad gloriam MARIÆ. Quando enim Spiritus Sanctus de illa dixit; *Equitatui meo assimilavi te, Amica mea.* S. Ambrosius opportunè traduxit; *Equæ meæ assimilavi te Amicæ meæ.* Bene autem cum equo regio comparatur Maria, non solùm quòd apta sit ad præclarum partum Mundo dandum, sed

Cant. 1. 8.

ſed etiam ad generoſum curſum veloci paſſu auſpicandum. Ille ipſe, reflectens ad proteſtationem Davidis; *Viam mandatorum tuorum cucurri*; acutè addit, *cucurri ut bonus equus.* At ſi velitis intelligere, unde colligatur Equi bonitas; Dionyſium Uuticenſem audite; *Boni equi hæc nota eſt, quando ſtans impatienter tolerat quietem, & terram pedibus pulſans, curſum meditatur ſemper.* Proin' myſticus equus eſt ille DEI ſervus, qui inimicus otii, ad laborem promptis viribus tendit, ac quietis impatiens, deſiderat curſum, arduaſq; montium ſemitas libero ſpiritu aggreditur; ſic enim ſemper *progreditur velut aurora conſurgens.* Pſal. 118. 32.

7. Mirum videri poſſit, quòd Salvator, Diſcipulos ſuos ad mare Tiberiadis videns, eos vocavit nomine puerorum ſeu infantium; *Pueri, nunquid pulmentarium habetis?* Res penè imperceptibilis! ſi omnes erant ætatis adultæ ac benè formatæ. *Viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes in Cœlum?* Si aſſumpti in Principis Sanctæ Eccleſiæ. *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram?* Si, Jo. 21. 5. Act. 1. 11. Pſal. 44. 17.

quemadmodum etiam Paulus dixit, ab eâdem cognominentur fundamenta;

Ephes. 2.20. *superædificati supra fundamentum Apostolorum?* Si S. Petrus illos declaravit provectæ ætatis; *Seniores, qui in nobis*

1.Pet. 5.1. *sunt, obsecra consenior.* Quomodo ergo Sapientia incarnata personas adeò grandes ac tantæ Dignitatis, meriti, & virtutis cognominat Pueros? *Pueri.* Verum si pueris proprium est, semper crescere, & nunquam consistere in statu, in quo de facto reperiuntur, hinc tali nomine fuerunt salutati; quia servi DEI, quantumvis in virtute adulti, fervoris Apostolici pleni, ac sublimibus meritis divites, nunquam persistunt in possessione illius boni, quod aquisiverunt, sed ingenti solicitudine feruntur

Tract. 3. in Ep. Joan. c. 9. ad profectus majores. *Et nunquam arbitremur apprehendisse, sed extendamur ad anteriora, incessanter conemur in melius.* Appositè S. Augustinus; *Pueros alloquitur, ut festinent crescere*, id est, *proficere*; operando videlicet instar Auroræ, quæ *progreditur* è bono in melius *consurgens.*

S. Ad

8. Ad explicandos meos conceptus plurimùm confert S. Scriptura; Et verò quidam è Sacro Epithalamio textus mirificè in rem meam facit. De Virgine Sanctiſſimâ diſſerens Cœleſtis Sponſus, in has voces, myſterio plenas, prorumpit; *Hortus concluſus ſoror mea Sponſa, hortus concluſus.* Ubi obſervandum eſt quòd illam non comparet cum Campo, ubi interdum flaveſcunt ſpicæ; non cum prato, veſtito viridibus herbis; non cum vineâ, ſuſtentatâ ulmis, ac interdum oneratâ fructibus; qui vel rubeſcunt inſtar purpurei rubini, vel certant cum tinctura Electri & auri, ſed præciſè eam comparat cum horto, qui ita cognominatur, qui ſemper in ipſo *aliquid oritur.* Haud aliter Maria, fœcunda altis virtutibus, aſſiduò producebat ac progerminabat exquiſitos fructus ſublimium operationum, excellentium meritorum, & mirabilium prærogativarum. Unde Rupertus Abbas; *Inde nominatur hortus, quòd ſemper ibi aliquid oriatur, quia cum alia terra ſemel in anno aliquid creat, hortus nun-* Cant. 4. 12.

quam ſine fructu eſt. Proinde ſicuti Apelles nullum unquam pertranſiit hortum, in quo non aliquod picturæ prodigium erudito ſuo penicillo efformaverit; quemadmodùm etiam Anna, Sponſa Tobiæ, *ibat ad opus textrinum quotidie*; ita S. Ambroſius & Auguſtinus, ad DEUM converſi, proteſtabantur; *Per ſingulos dies benedicimus te.* Ita etiam S. Jacobus Apoſtolus ex orationum frequentiâ in genibus ſuis contraxit callos, Camelorum ſimiles. Ita S. Hiacynthus *nullum diem prætermiſit, in quo non præclara aliqua fidei, pietatis, atque innocentiæ argumenta præſtiterit.* Ita meus S. Patritius, trecentis vicibus quovis die, & totidem quâvis nocte *genua flectens & adorans*, traducebat vitam. Ipſa denique Maria Virgo, ſemper in DEO defixa, magnis paſſibus calcabat viam perfectionis, & *procedebat velut Aurora conſurgens.*

Tob. 2. 19.

25. Jul.

16. Aug.

17. Mart.

9. Veſtales, notæ apud Romanos Virgines, quamprimùm ætatem triginta annorum attingebant, ad nuptias tranſierunt. Adeoque in adoleſcentiâ cole-

colebant virgineam puritatem, adultæ conjugalem fœcunditatem. Hâc de re, plenâ admirationis, ait S. Ambrosius; *Qualis ista est non morum pudicitia, sed annorum, quæ non perpetuitate, sed ætate præscribitur? Qualis autem est illa religio, ubi pudicæ jubentur esse adolescentes, impudicæ anus?* O quæ præpostera Religio foret illa, quæ juberet pudicitiam custodiri in ætate acerbâ, & maturis jam annis proijci inter porcos? Infantes demissis incedant oculis, vivant modestè, fugiant præsentiam hominum; postèa verò ruptis cataractis solitudinis, ac crescentibus annis in virtute deficiant, & non solùm audaci ardore figant oculos in amasiis, sed illos etiam recipiant in amplexus? Placidam agnelli mansuetudinem converti in malignitatem sanguinarii lupi? Castitatem Susannæ mutari in effrontis Thaidis lasciviam? abstinentiam Hilarionis deflectere in intemperiem Sardanapali? Hominem, ex liberalitate aureum, ex avaritiâ induere sordidam rubiginem ferri? Pacificas oleas transmutari in du-

L. 1. de Virg.

meta barbaræ vindictæ? tandem illos, qui vivendo contraxerunt puritatem Angelorum, totos immutatos, evadere horridos inferni dæmones? DEUS à lapsibus adeò miseris nos custodiat, & sentiamus cum S. Gregorio Nysseno; *In virtute hunc perfectionis terminum esse dicimus, quòd nullus in ipsâ sit terminus. Etenim virtutis idipsum terminus est, quòd interminata sit.* Adeoque Homo virtuosus non solùm in exercitio charitatis, cæterarumque virtutum nunquam desistat, sed econtra cum Aurora, Mariæ Symbolo, *progrediatur consurgens.*

Tract. de Virtut. Assequ.

TEMPLUM ANIMATUM.

In Præsentatione Mariæ Virginis;

In quâ docemur, non sufficere, quòd serviamus in Templo, sed debeamus insuper fieri Templa viva DEI.

SYMBOLUM. VIII.

1. INter puram, amorisque plenam columbam & Animam justum ac innocentem tot intercedunt pul-

Digitized by Google

pulcherrima paradigmata, ut Sapiens non abſque ratione invitârit Divinam Sponſam ſuaviſſimis his verbis; *Surge propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni.* Cānt. 2. 10. Quòd ſi columba ex æquo modeſta & pudica, alios non amet præter ſuum conſortem, etiam Anima ſancta totum affectûs ſui fervorem reſervet DEO. Si columba cantus ſui loco habeat gemitum, anima ſemper plangat mortem ſui Dilecti aut etiam proprias ſuas culpas. Si columbæ viſcera ſint deſtituta felle, anima contra proximos ſuos nullum foveat rancorem. Si columba moretur ſupra turtium apices, anima ad perfectionis faſtigium unicè aſpiret. Si columba nidum ſuum collocet intra rupium cavernas, anima nonniſi intra Crucifixi vulnera cum affectu commoretur. Si columba ſit fœcunda prolium numero, anima eſto virtutum operatione. Utut autem pulchra ſint hæc inter columbum & animam paradigmata, aliud tamen longè pulchrius ſupereſt. Sicuti enim columba non ſolum portata eſt ad tem-

plum, & oblata ad ſacrum altare, ſed inſuper evaſit templum animatum, in quo Spiritus Sanctus dignatus eſt apparere, quando *in columbæ ſpecie Spiritus Sanctus viſus eſt.* Ita Virgo ſacratiſſima non ſolùm in templo fuit præſentata, ut ibidem ſancta ac religioſa ſua obſequia DEO exhiberet, ſed ipſamet etiam facta eſt Templum DEI, quia *templum DEI factus eſt uterus.* De quâ proinde S. Eccleſia canit; *Beatam Mariam ſemper Virginem Spiritûs Sancti habitaculum hodiernâ die in templo præſentari voluiſti*; ut nimirum proprio ſuo exemplo doceret religioſas animas, quòd non ſolùm debeant DEO in templo ſua reverentiæ obſequia, ſed inſuper fieri animata templa ipſiuſmet DEI. Id-
1.Cor. 6.20. ipſum, nî fallor, conſulit S. Paulus; *Glorificate*, id eſt, *Spiritu eſtote ferventes, Domino ſervientes.* Sed inſuper; *Et portate DEUM in corpore veſtro. Vos enim eſtis templum DEI vivi.* Iſtud erit geminum argumentum præſentis diſcurſûs.
Rom. 12.11. 1.Cor. 6.16.

Zach. 6.11. 2. Zacharias Propheta generoſam magnificentiam JEſu, filii Joſedechi, ſub-

ſublimi Spiritu celebravit, quòd ſit Summus Sacerdos, frontem habens redimitam pretioſis coronis. *Facies coronas, & pones in capite JESU filii Joſedech Sacerdotis magni.* Hic enim, præteritas ruinas reparaturus, ac DEI honorem extruxit ſumptuoſum Templi ædificium. *Et ædificabit templum Domino*; In his verbis non ſubſiſtit Propheta, ſed mox ſubjungit; *Et ipſe extruet templum Domino.* Nunc mihi dicite per fidem noſtram, Auditores, quid indicare voluerit Propheta, quando hanc prophetiam iteratò profert. *Ædificabit templum Domino; & ipſe extruet templum Domino.* Si de uno ſolo templo agitur, videlicet de templo Salomonis, quod barbarâ manu deſtructum, grandis illius Principis pietate ad priſtinam majeſtatem reduci debebat; cur non unâ, ſed duabus vicibus dicitur; *Ædificabit templum, & ipſe extruet templum?* Quidquid autem ſit de interpretatione S. Hieronymi, Ruperti Abbatis, & Nicolai Lyrani, quòd in hoc JEſu, Principe Sacerdotum, ſignificetur JEſus Salvator, à quo

duplex templum ædificari debebat, videlicet unum Ecclesiæ militantis, & alterum triumphantis. *Hâc iteratione significatur duplex templum, scilicet Ecclesia militans, & triumphans ædificanda à Christo.* Verùm si meo sensu deberetis loqui, omninò diceretis, DEUM non esse contentum, si ei serviatur ædificio templi solummodò materialis ac terreni; sed ulterius desiderare à nobis templum spirituale, quod manibus visceribus fidei, devotionis, cæterarumque Virtutum ædificetur in visceribus nostris; templum scilicet vivum, in quo DEUS vivus cum gaudio recipitur, colitur, ac honoratur. Ad hoc propositum ait S. Petrus Apostolus; *Ad quem accedentes lapidem vivum - & ipsi tamquam lapides vivi superædificamini domûs spiritualis Sacerdotium sanctum.* Unde Sidonius Apollinaris;

Corn. à Lap. hîc.

1. Pet. 1.

L. 7 Ep. 16.

Ædificas hîc ipse DEO venerabile templum,
Ipse DEI templum pectore facte prius.

3. Quod dogmaticè insinuavit Zacharias, in praxi ostendit Abrahamus. Peregrinans enim per Palæstinam,

ad

ad quietem ſe compoſuit in valle Mambre ſub amplæ & annoſæ quercûs umbrâ. Ibi ex aridis ramis, in ſe invicem contextis, unâcum paupere tugurio, in quo commoraretur, extruxit parvulum templum, ubi ſupremæ Majeſtati ſuæ exhiberet devota ac religioſa obſequia. Dum ergo ad oſtium hujus tabernaculi, uti Moſes vocat, ſub meridiem conſideret, apparuit ei Creator ſub formâ trium Angelorum; *Apparuit ei Dominus in convalle Mambre ſedenti in oſtio tabernaculi.* Et poſtquam profundiſſimo obſequio, flexiſque in terram genibus, *Adoravit*, illum ex totis viſceribus rogavit, ut habitaculum iſtud ingrederetur, ibique ſervitium & venerationem acciperet. Verùm ſi cognovit, hunc eſſe DEUM infinitæ Majeſtatis, quomodò auſus eſt, ipſum invitare ad tugurium adeò humile ac miſerum? Imò ipſe DEUS, qui non capitur illuminatâ Cœlorum vaſtitate, cur ſeſe tantâ benignitate inſinuavit in domicilio ita tenui pauperis ſui ſervi? At ne miremini; ibi enim reperiebatur non unum duntaxat, Gen. 18. 1.

Digitized by Google

taxat, ſed duplex templum. Si Abrahamus hîc extruxerat tugurium è lignis & frondibus, quia aliud non reperiebatur ad debita obſequia DEO exhibenda; in ipſius tamen animo ædificavit viva fides nobile ac ſumptuoſum palatium, in quo Divina bonitas ſummam habuit complacentiam ac ſatisfactionem. Unde quia enim non ſolùm reperiebatur templum materiale ac terrenum, ſed etiam myſticum & ſpirituale; non poterat non fateri DEUS, ſibi per omnia ſatisfactum eſſe. De hoc ſucceſſu S. Auguſtinus; *Ingreditur lucum arboris Abraham, ſub quâ conſtruitur qualecumque ſuffugium, anguſtum quidem homini, ſed ſufficiens Majeſtati. Dignum tamen DEO palatium fides devota pingebat.*

Serm. 68. de Temp.

4. Ex Abrahami domo progrediamur ad arcam teſtamenti. Hæc imprimis à Davide Rege ex domo Obededom deportata eſt in civitatem regiam, poſtea ſolemniſſimâ pompâ à Salomone translata, ac collocata in templo, ut ibidem ex domicilio adeò glorioſo majorem

rem acciperet æſtimationem, Majeſtatem ac decorem. Porrò illa non ſolùm ſerviebat in templo, ſed ipſamet etiam inſtar parvuli templi erat, quia, teſtante S. Paulo, in eâ reperiebatur *urna aurea, habens manna, & virga Aaron, quæ fronduerat, & tabulæ teſtamenti.* Sic enim templum erat dives, quod intra urnam auream continebat manna, è Cœlo diſpenſatum; templum erat delitioſum, in quo reperiebatur virga, frondibus, floribus, & fructibus non abſque grandi miraculo, fœcundata. Templum erat ſacroſanctum, in quo honorabantur tabulæ legis, Divinâ manu inciſæ ac ſcriptæ. Nunc ergò dicite Auditores. Si in arcâ teſtamenti figuratur Sacratiſſima Virgo, cognominata *Fœderis arca*; idcircò à ſuis ſanctis Progenitoribus manuducta & præſentata eſt in templo, ut ibi in exercitiis vitæ activæ & contemplativæ contribueret DEO ſuam devotam ac religioſam ſervitutem. Neq; ſolùm in templo ſerviit DEO, ſed inſuper facta eſt animatum DEI templum, quando inſtar urnæ aureæ in ſinu Hebr. 9.4.

ſuo

ſuo collegit manna, id eſt, panem Angelorum, qui de Cœlo deſcendit; ac inſtar virgæ germinavit florem campi, fructumque vitæ æternæ; & deniqúe inſtar tabularum legis intra viſcera ſua tenuit Spiritus Sancti digito formatos characteres non tantùm Legis, ſed ipſiuſmet Legislatoris ac Verbi Divini. Dum ergò Beatiſſima Virgo demonſtrat, quòd & ſerviat in templo, & etiam ipſamet ſit templum vivum, erudire vult omnes animas fideles, ut templo, choro, altari & ſanctuario exhibeant quidem ſua religioſa ac venerabunda obſequia, magis tamen allaborent, ut puritate animæ, fervore devotionis, ac ornamento omnium virtutum, fiant templum, tanto DEO dignum. Hoc ſenſu dicit S. Paulus; *Spiritu ferventes, Domino ſervientes.* De his enim pronuntiat; *Vos eſtis templum DEI vivi.*

5. Vos verò Auditores, dum agitur de noſtrâ Virgine à Suis Progenitoribus ad ſervitutem templi ductâ ac præſentatâ, nunquid obſervatis, quo Evangelio hodiernâ die utatur S. Eccleſia?

ſia? Certe nullo alio, niſi quod continet encomia devotæ illiusMulieris,quæ elevatâ voce clamabat, *Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ ſuxiſti.* Sed, obſecro, quid habent anni virgineæ pueritiæ cum annis maternæ fœcunditatis. Præſentatur Maria adhuc puellatrium vel quatuor annorum; quomodò ergò huc conveniunt negotia portandi in utero, ac ſubminiſtrandi lac, cum iſta nonniſi in ætatem robuſtam & vigoroſam cadant? ſi tenellula Virgo noſtra vix labia ſua retraxit à maternis uberibus, quomodo accipit elogia fœcunda Matris ac maturæ Nutricis? At ſeponite admirationem; cúm enim Eccleſia demonſtrare velit Mariam in ſummo gradu perfectam, non ſolùm nobis ſpectanda proponitur, prout in templum ducitur & ſervitio Divino mancipatur,verùm etiam prout ipſamet facta eſt templum ejuſdem DEI, dúm dicitur, quòd illum in ventre portârit, & brachiis ſuis conſtrinxerit. *Beatus venter,qui te portavit,& ubera quæ ſuxiſti.* Parùm enim prodeſt, vivere Luc. 11. 27.

deſti-

destinatum ad servitium templi, nisi insuper anima religiosa tot virtutibus sit instructa, ut evadat templum animatum ac DEO dignum; In hunc sensum S. Joannes Damascenus de Virgine nostrâ benè ait; *In domo Domini plantata & impinguata, instar olivæ fructiferæ, virtutum omnium domicilium efficitur, ut eam decebat, quæ DEUM sinu suo receptura erat.* O itaque felices vos animas religiosas, quæ unâcum Virgine sanctissimâ egressæ paternas domos, vos dedicâstis Monasteriis, templo, & sanctuario, ad id unicè intentæ, ut exhibeatis DEO laudem ac obsequium; At O millies feliciores vos, si totâ diligentiâ satageretis spiritum vestrum excolere ac facere templum spirituale seu sanctuarium beatum, & DEO dignum. Huc collimant verba S. Pauli; *Glorificate & portate DEUM in corpore vestro.*

6. Ad honorem sancti senis Simeonis pronuntiat S. Lucas panegyrin adeò copiosam, ut mirùm sit cogitatu.

Luc. 1. 25. *Simeon justus & timoratus, expectans consolationem Israël, & Spiritus Sanctus erat*

rat in eo, & responsum acceperat à Spiritu Sancto &c. Et Venit in Spiritu in templum. Simeon itaque, habens animam, justitiæ vestitu abundè exornatam, in medio pectoris portabat sanctum timorem DEI, veluti pretiosam margaritam. *Justus & timoratus.* Sollicito affectu expectabat adventum Messiæ, ut fidelium corda replerentur sublimi suavitate. *Expectans consolationem Israël.* Ad dulces afflatus Spiritûs Sancti delitiabatur hortus floridi illius senis. *Spiritus Sanctus erat in eo.* Postquam audierat sublimia promissa, sibi facta à supremâ bonitate; *responsum acceperat à Spiritu Sancto;* præ jubilo se ipsum non capiebat, & Divinâ aurâ compulsus, plenis velis templum, ceu felicem portum, ingressus est. *Et venit in Spiritu in templum.* Templum ingreditur Simeon, plenus solicitudine, ut serviret ad altare, ministraret in sanctuario, solveret linguam ad Divinas laudes, & offerret DEO victimas ac incensa. Sed quid? an hîc substitit Simeon? prorsus non. Dum enim serviit templo & altari, ipse-

met factus eſt templum ac altare, accipiendo, ſtringendo, & brachiis ſuis portando grandem DEI filium. *Et ipſe accepit eum in ulnas ſuas.* En modum, quo Religioſus, ad obſequia Templi conſecratus, fieri poſſit templum DEI. Indutus juſtitiâ & ſanctitate, ſit etiam plenus timoris DEI; aures habeat plenas non detractionibus, ſed ſacris diſcurſibus; pedes, non peragendis otioſis deambulationibus in Monaſterio, cubiculo, aut horto, ſed feſtinos ad Eccleſiam & chorum. *Veniat in Spiritu in templum.* Si colat puritatem vitæ, germinabit in ſinu ſuo lilium convallium. Si in corde foveat ardorẽ Seraphinorum, DEUS ipſum efficiet Majeſtatis ſuæ ſedem ac gemmis coruſcantem thronum, in quo Rex Cœlorum ſuaviſſimè conſidebit, Reipſâ enim, *Spiritu ferventes & Domino ſervientes* fiunt *templum Dei vivi.*

7. S. Joannes Chryſoſtomus, intentus contemplandæ ſublimi pietati Annæ prophetiſſæ, quando puerum ſuum Samuelem ad Templum deduxit; exclamat, Audi me, quæcumque

felix

felix esse cupis fœmina; *& si mater fueris, ad Annæ exemplum consecra filium tuum DEO, & in templum adducito, quin ipsum potius templum DEO regale para.* Si forsan sis fœcunda prole, ad exemplum Annæ, quin imò ad exemplum Joachimi, duc tuum Samuelem, aut innocentem tuam virgunculam ad servitium templi; effice præterea illam tot virtutibus exornatam, ut & ipsa fiat DEI templum spirituale, venerabile, ac sacrosanctum; sic enim per sanctitatem communicatam aut procuratam in filiis splendebit sanctitas Patris; & ambo à supremâ bonitate infinitis gratiis cumulabuntur ac benedicentur. Hom. de Ann. & Sam. educat.

SACRA PÆDAGOGIA.

Ad Festum Præsentationis Mariæ in templo.

Quæ persuadet sanctam educationem liberorum.

SYMBOLUM IX.

1. QUidquid conspicuum apud Juvenes in moribus, litteris, aut

armis desiderari potest, ex communi Prudentum sententiâ, è bonâ educatione provenire debet. Vegetius, excellens militiæ Magister, docet, pueros à primis statim annis ad militaria exercitia esse assuefaciendos; hoc enim modo de ipsis concipi posse spem glorioſorum
L. 1. c. 4. progressuum. *Incipientem pubertatem ad delectum cogendam, nullus ignorat; non enim tantùm celerius, sed etiam perfectius, imbibuntur, quæ discuntur à pueris.* Plato meminit, à puerili ætate docendos esse, ut ament ac abhorreant id, quod prudentia nostra approbat vel reprobat, quia talia maximi momenti principia úsque in provectam ætatem
L. 2. de Leg. impressa servant. *Assuefiant à puritiâ dolore ac voluptate rectè moveri, & à principio usque ad extremum vitæ oderint, quæ odisse oportet, & ament quæ amanda sunt.* Seneca testatur, esse Parentem obligationem, pueros è somno excitare, ac stimulare ad studia & litteras, ut
L. cur bonis viris, facti adulti, libenter ad volumina litteratorum incumbant. *Patres excitari jubent liberos ad studia obeunda maturè &c.*

Utut

Utut autem hæc vera ſint; ſi vera militia eſt vita Chriſtiana, tunc illud eſt verum ſtudium, quod pietati ac cultui Divino impendit operam. Proinde prima diligentia, quam noſtris ſubditis ac filiis debemus, conſiſtit in eo, ut illos, ab incunabulis incitemus ad exercitia religionis, ad obſequia Creatoris, & ad obedientiam ſupremæ Legis. Ita Gen- Elect. 1. n. 3. l. 7.
tiles quidam conſulvêre ſuos infantes poſt quinque è nativitate dies ad templum portare, ut quaſi ab eâ ſtatim horâ illis viam monſtrarent ad religioſa obſequia S. P. Iſidorus Peluſiota; *Pue-* L. 1. Ep.
ris, inquit, *etiamnum teneris de DEO ex-* 506.
cellentia ac providentia, poſtea de virtute præcepta ſunt inſerenda, ut grandiores jam facti, in viroſque jam formati, cùm DEI optimi maximi amantes, tum præditi evadant virtute. Ad hanc normam vides hodie compoſitos ſanctos Progenitores Mariæ Virginis, Joachimum & Annam, qui ſingulari inſtinctu Spiritûs Sancti, glorioſam Infantem tertio ætatis ſuæ anno ad ſacrum templum deducunt, & ipſa etiam promptiſſima vo-

luntate illuc properavit, ubi veluti in palæstra sublimis perfectionis, & in omnium virtutum schola, è bono in melius ad eminentem gradum mirabiliter progrederetur, ac si eundo repeteret il-
Isa. 2. 3. la Isaiæ oracula; *Venite ascendamus ad Montem Domini, & ad Domum DEI Jacob, & docebit nos vias suas & ambulabimus in semitis ejus.* Hoc exemplo incitantur Patres familias ac Prælati, ut sollicitè incumbant ad sanctam educationem & profectum teneræ Juventutis. Dum ad hoc argumentum tractandum accingor, Sacra Sponsa me invitat, & opportunum pro re præsenti conceptum subministrat.

2. Intenta ad celebrandas stupendas perfectiones sui Dilecti, inter alias
Cant. 5. 14. ita de ipso testatur; *Venter ejus eburneus, distinctus sapphiris.* Veluti diceret; En meum grandem Principem! qui sicuti
In 1. sensu. rotunditate ventris seu pectoris (*venter* enim *idem est ac pectus*, inquit Cornelius à Lapide) nobilissimum candorem eboris repræsentat; ita, instar parvi cujusdam Cœli, ostentat scintillantes virtuo-

Digitized by Google

tuoſorum luminum ſaphiros. Sed ut conceptus Sacræ Sponſæ melius intelligantur, dicite cum Hugo Cardinali; Per ventrem, in quo, veluti in animatâ officinâ, concipiuntur ac formantur filii, ſignificari Patres familias & etiam Prælatos Eccleſiaſticos, à quibus generantur filii ſpirituales; juxta illud S. Pauli; *In Chriſto JEſu per Evangelium ego vos genui.* Unde Hugo ait; *Venter, Prælati, alios exemplo vitæ & verbo doctrinæ generantes.* Verùm quia non ſufficit generare filios, ſed inſuper opus eſt, ut laudabiliter ac totâ diligentiâ educentur; Imò ipſemet venter, qui illos ad vitam portat, eoſdem etiam, inſtar eboris, ſublimi ſuo virtutum candore invitet ad amorem puritatis, caſtimoniæ ac innocentiæ; adhæc inſtar Cæli, ſaphiris cœleſtium virtutum, ſcilicet charitatis, ſobrietatis, patientiæ, fortitudinis, & amoris erga DEUM ac proximum undique fulgurantis, illos efficaci methodo ſtimulet & rapiat ad acquirendos theſauros adeò grandes. Præclarè ad propoſitum noſtrum Hugo; *Venter*

debet esse eburneus, saltem conjugatis castitatis decore, & distinctus saphiris, id est operibus bonis tanquam stellis in firmamento lucentibus.

3. Proinde, Auditores, si in Parentibus Mariæ honorabantur candor castissimi chori, & scintillantes saphiri omnium virtutum, quarum auxilio gloriosa Infans continuò excitabatur ab obsequium templi, ad servitutem altaris, & ad apicem omnis religiosæ excellentiæ; hinc ipsa etiam Virgo quasi facta est, & vocatur *Turris eburnea*, ac stellis, undique cincta, *& in capite ejus corona stellarum duodecim.* Quapropter omnes fideles rapit ad obtinendum innocentiæ candorem, & cœlestibus suis saphiris procurat, ut subleventur ad felicem ac stellatam habitationem.

Apoc. 12. 1.

Corn. à Lap. in 2. sensu.

4. Quia verò textus Arabicus, cum quibus Septuaginta conveniunt, ita traducit; *Venter ejus ut tabula eburnea.* Hinc S. Gregorius Nyssenus existimat, eruditam allusionem fieri ad tabulas antiquæ Legis, docetque, cor ac pectus Justi *esse tabulam, in quâ descripta est lex*

DEI

Digitized by Google

DEI quasi in ebore & saphiro. Subjungerem ego, tantam virtutem, sanctitatem, & vitam adeò exemplarem requiri in corde ac pectore cujusvis Patris familias aut Prælati, ut filii, quoties oculos suos in eos defigunt, efficaciter concitentur ad cultum ac venerationem DEI, ad obsequium & reverentiam suorum Parentum, ad odium & aversionem contra omnem peccatorum spurcitiem, ad existimationem & desiderium omnis possibilis virtutis; ita ut nihil aliud desiderent, quàm omnem puritatem; sícque ferventibus animi sui alis portentur ad pretiosa Cœli lumina.

5. Rabbini referunt, grandem Eliam, adhuc infantem ex uberibus Matris suæ non suxisse pingue ac nutritivum lac, sed prodigiosas ac vivaces flammas. Unde jurâsses, sinum mirabilis illius Matris esse similem Æthnæ, dum in suis uberibus non solùm ostentavit purissimum candorem nivis, sed etiam evomuit prodigiosa ac inaudita incendia. Jurâsses insuper, Infantem illum

esse similem Salamandræ, quæ nutritur igne. Et certè si alimenti loco deglutiit flammas, convenienter postea factum est, quòd sacro Zello ardens, instar facis ex succensis labiis sparserit ardores adeo stupendos ac prodigiosos, ut postea de ipso dictum sit; *Surrexit Elias Propheta quasi ignis, & verbum ipsius quasi facula ardebat.*

Eccl. 48. 1.

6. Quod Mater Eliæ operata est cum suo prodigioso Infante idipsum animati speculi loco deservit ad instruendos Zelosos Progenitores, quo modo educare debeant tenellas proles. E labiis vestris progrediantur nonnisi flammæ charitatis, pietatis, devotionis, & cœlestis amoris, quibus liberi vestri accendantur ac sublimentur. *Flammescat igne charitas, accendat ardor proximos.* Et veluti fulgura post conceptum ignem elevantur à terra, & celeri volatu ad Cœlum feruntur; ita etiam liberi, zelo vestro succensi. *Ascendant ad montem Domini, & ad domum DEI Jacob.*

7. Per-

7. Permittite, ut ab Eliæ igne me convertam ad aquas maris. S. Clemens Alexandrinus teneris infantibus cogitatione admodùm ingenioſâ attribuit nomen parvularum navium, quæ in vaſtum Mundi mare introducuntur. *Puerum tanquam cymbam. &c.* Deſumitur hæc ſimilitudo ex ſacrâ Geneſi, ubi de Jacob & Eſau ſcriptum eſt; *collidebantur in utero*, quæ verba Symachus ita traducit, *In ſimilitudinem nâvis ferebantur.* Si proinde liberi comparentur cum navibus, debebit iis aſſiſtere diligens nauta, qui benè eos gubernet, ſubtrahátque omne periculum, & perfectè ſalvos perducat ad exoptatum portum. Tabulæ, hydrographicæ loco ſit inſtructus Divinâ lege, quæ recto tramite deducit ad regnum Cœli & obſequium Servatoris. Bona exempla ſerviant iis inſtar luminis ſupra Pharum accenſi, quo deducantur ad exoptatum littus. Cumprimis autem ex obſervatione luminum firmamenti inſtruantur ad proſperam & ſecuram directionem poſt diuturna itinera aſſequendam.

Pædag. c. 7.

Gen. 25. 22.

Unde

L.6, c.8. Unde Lactantius Firmianus ; *Eâdem ratione hanc vitæ viam quæri oportet, quâ in alto iter nævibus quæritur, quæ nisi aliquod Cœli lumen observent, incertis cursibus vagantur. Quisquis autem rectum iter vitæ tenere nititur, non terram debet aspicere, sed Cœlum.*

8. Huc collineant oracula Salomonis. Si enim Vulgata nostra habent ;
Prov. 22.6. *Adolescens juxta viam suam, etiam cùm senuerit, non recedet ab ea.* Nil aliud dicere voluit, quàm illud Horatii.

Quo semel est imbuta recens servabit odorem
Testa diu.

Si Cardinalis Hugo traducit ; *Assuefacite puerum super os viæ suæ* certum est, inquit Hugo, quòd Salomon voluerit indicare, *Ut non differatur institutio pueri* ; seu ut non procrastinetur bona liberorum educatio, statimque à primis annis assuefiant ad aquirendas virtutes. Ad hoc propositum ait Rex Theodoricus. *Producite Juvenes vestros in martiam disciplinam ; nam quod in juventute non discitur, in maturâ ætate nescitur.* Si

in

in textu Caldæo reperiatur; *Erudi adolescentem*; innuere voluit Salomon, instruendos esse liberorum animos, dum in tenerâ adhuc ætate sunt capaces ad apprehendendas omnes virtutum formas, & flectendas ad bonum mentes; prout Siracides monet; *Filii tibi sunt, erudi illos, & curva illos à pueritia illorum.* Si alii traducunt; *Initia puerum*; dicere volebat Salomon; sicuti in Insulis Balearibus solent solicitæ Matres parvulas suas proles jam à primis annis assuefacere ad tractandam fundam, ita ut cogantur illius rotatu cogantur lucrari panem, in fastigio hastæ collocatam. Ita filii nostri imbuantur ad panem quotidianum ab æterno Patre petendum, ad elevandas in cœlum manus, ad colendas ac adorandas Imaginis JEsu Crucifixi, ad solvendam pro invocatione Divinâ linguam, & vibrandos religiosos affectus instar sagittarum ad DEI thronum. Si denique Complutenses cum Bibliis regiis traducunt; *Dedica puerum*; innuere voluit Salomon, liberos nostros esse consecrandos

Eccl. 7. 25.

Diodor. Sicul.

DEO

DEO veluti innocaus victimas, ac dedicandos eidem esse, quasi totidem altaria, sanctuaria,& templa. Unde S. Jo-
Hom de Anna & Samuel. annes Chrysostomus; *Si Mater fueris, ad Annæ exemplum consecra filium tuum DEO, & in templum adducito.* Et sicuti in consecrando templo tota ipsius planities conspergi solet cinere, ita Liberis statim sub initium vitæ repræsentetur funestus mortis terminus. Sicuti in pavimento templi formantur duo alphabeta, græcum & latinum, ita in ætate puerili erudiantur bonis litteris. Sicuti in dedicando templo præ omnibus aliis rebus erigitur venerabilis truncus crucis; ita in fronte ac pectore Infantum formetur iliud ipsum triumphale signum. Sicuti in parietibus templi oleo sacro efformantur duodecim cruces, ita ad sustinendas tribulationes assuefiat anima & corpus liberorum. Sicuti in templo spargitur fumus storacis ac thuris, ita Infans assuefiat diffundere pretiosum odorem pietatis, sanctitatis, & devotionis, ut possit cum
2. Cor. 2. 15. Paulo dicere; *Christi bonus odor sumus DEO in omni loco.*

9. Sic-

9. Supereſt ultima magni ponderis tradu&tio; *Innova puerum*. Quæ melius explicari non poteſt, quàm ſi in memoriam revocetur inſignis diligentia Urſæ matris. Quando enim fœtus ſuos videt ita monſtruoſos, ut quaſi miſerabiles abortus, ac rudes degenerum animalium formæ, coxas habeant in ventre concluſas, ungues in latera horridè reſtri&tos, oculos crudis palpebris obligatos & cæcos, aures ac fauces confuſas & indiſtin&tas, dorſum ac ventrem ſine ulla proportione conſtru&tos, ſintque vera naturæ monſtra; Illa tamen deformitatibus adeò grandibus concitata, ad reformandos & renovandos ſuos fœtus toto conatu accingitur, illoſque ſinu ſuo calefacit, reſtaurat afflatu, componit lambente linguâ, dilatat eorum fauces, recludit palpebras, aperit oculos, protrahit ungues, ac diſtinguit coxas; ſicque totâ diligentiâ ſuccurendo defe&tibus naturæ, renovat miſeram ſuam prolem, eamque ad perfe&tionem reducit adeò magnam, qualis aut à Matre poteſt tribui, aut ab ipſo-

ipsorum fruitionem. Quid è vobis efficitur, Vestam habere magnitudinem, quæ sphæroidium universum complectatur; dirigite oculos in S. Monasium, illustrem in Ecclesia Dei monumentum. DEUS bene; quale monstrum non vidit in filio Seraphico? Quid ibi primis fatis amittis fili mi, nisi deformitatis Vitæ fœtus? Quidni habebat ad fales Christianæ lumen sensus, ingenium ad Divinas laudes habitudinem, animi vestimenti Cœlo charum? Quæ ipse mihi repræsentasse aliud, quàm exanclatum me intuearem larvam, Monstrum ad Monachi faciliùm? Lingua Monitor accommodatis orbem adeò deformem in ecclesiam ruitur, quæ in facielæ firmamentum inter innumeras fœtidi illiformaffabulas mirabiliter reperiuntur. Sed erupte, Adamas! Non ego, ut Adamas, Monstrum fatis illius in fide Catholicâ incomparabilem Magistrum, chara tu meis pectoribus Mater, quæ ardore & efficiendi fœlicitatem illum in pueriti ætatis rudi informi ad salutem Lege & veteramentum Salvatoris, fœcque il-

lum promovit ad ſtupendam & venerabilem pulchritudinem. Teſtem ſe offert ipſemet Auguſtinus; *Nomen Salvatoris mei in ipſo adhuc lacte matris tenerum cor meum piè biberat, & altè retinebat.* Atque adeò grandis hæc mulier intra ubera ſua portabat tabulas Divinæ legis, & dum charo ſuo infanti porrexit alimenta ad nutriendum corpus, unà etiam inſtillavit documenta ad renovandum ſpiritum, & dum illum paſcebat lacte ſuo ad terram, incitavit eum pietate ſua ad Cœlum. Unde Jure merito de illâ canitur; *Divi Auguſtini dupliciter Mater, quia illum & mundo, & Cælo peperit.* Breviar. 4. Maj.

10. Proinde ſi forſan eſtis Patres filiorum carnalium aut etiam ſpiritualium, qui vel puritate ac Innocentiâ ſunt dotati, vel vitio aliquo Contaminati; vos eſtote inſtar Annæ, quæ parvulum Samuelem deduxit ad Tabernaculum Silo. Eſtote inſtar Joachimi, quæ Sanctiſſimam Virgunculam deduxit ad templum Salomonis, Eſtote inſtar Monicæ, quæ Auguſtinum

delineatæ ripæ & Insulæ; Reverà tamen præ omnibus obstupescenda sunt parelia, quæ tametsi ipsimet soli paria esse videantur, habent tamen pulchram saltem imaginem & venerendam effigiem grandis illius Planetæ. Quando nonnùnquam mirabilis hic Planeta aspicit nubem quandam humidam ac roscidam, instar excellentis pictoris penicillo suorum radiorum ibidem quam primùm imprimit ac efformat propriam suam imaginem, dexteritate adeò exquisitâ, ut mortalium oculis repræsentet duos soles, non absque magno inter cætera meteora prodigio.

2, Hoc ipsum, quod benè dici potest gratiosum naturæ prodigium, etiam contigit per excellentem efficaciam gratiæ. Cùm enim Maria Virgo sit mystica illa nubes, de quâ Isaias Pro-
Isa. pheta; *Ascendet Dominus super nubem levem.* DEUS, sol æternus, lumine ita exquisito illam adornavit, ut in eâ, veluti in terso chrystallo, apparere fecerit effigiem divinitatis ac perfectionis ipsiusmet Verbi. Unde illa benè dici potest,

teſt, non quidem ſimilis DEO ſed, viva imago ac effigies ipſius; id quod præſenti diſcurſu demonſtrandum aſſumo.

3. Fidejuſſorem integerrimæ Authoritatis ac Fidei habeo grandem Theologum S. Dionyſium Areopagitam. Hic in quâdam Epiſtolâ ad S. Apoſtolum Paulum ſublimem hanc proteſtationem fecit; *Fateor coram omnipotentiâ DEI, & Clementiâ Salvatoris, & gloriâ Majeſtatis Virginis Matris ejus; quoniam cùm à Joanne, vertice Evangelij & Prophetarum Ductus fui ad deiformem præſentiam altiſſimæ Virginis, tantus me ſplendor circumfulſit exterius, & plenius irradiavit interius. Tanta etiam in me odoramentorum omnium ſuperabundavit fragrantia, ut nec Corpus infelix, nec Spiritus poteſt tantæ felicitatis inſignia ſuſtinere. Defecit cor meum, defecit & Spiritus, tantâ gloriâ majeſtatis oppreſſus. Teſtor, qui aderat in Virgine, DEVM, ſi tua Divina Concepta me non docuiſſent; hanc ego DEVM rerum eſſe credidiſſem.*

4. Tametsi ergò illa certè non fuerit DEUS, virtute tamen ac meritis ita excelluit, ut præ omnibus alijs creaturis sit elevata ac vicina DEO. Unde
Isa.2.2. à S. Gregorio Papa vocatur *Mons Domûs Dominiin vertice montium.* Mons sublimatus supra Fastigia montium; cùm enim admirando excessu superaverit dignitatem & altitudinem omnium etiam celsissimarum creaturarum, dicta est Mons & Domus DEI, quia ad gradum eminentissimum elevata, concepit DEUM in sinu, portavit intra brachia, lactavit virgineis uberibus, & fuit privilegiatum ipsius tabernaculum, sanctuarium stupendum, & thronus animatus. Unde S. Gregorius;
In lib. 1. Reg. *An non Mons sublimis Maria, quæ ut ad Conceptionem æterni Verbi pertingeret, meritorum verticem supra omnes Angelorum Choros usque ad solium Deitatis erexit.*

5. Et quia sermo est de Montibus, supra omnes excellit Olympus, Graciæ Mons, ac veluti gigas Montium, sublimi suo fastigio nubes superans; ita ut vide-

videatur fronti ſuæ majeſtatem Cœlo inſerere, ac fulgurantem è ſtellis coronam expetere; Unde etiam incolæ Cœlo indiderunt nomen olympi ob excelſum ipſius jugum, De hoc Solinus; *Olympus Mons excellenti vertice tantus attollitur, ut ſumma ejus Accolæ Cœlum vocent.* Idipſum pronuntiare poſſumus de ſanctiſſimâ Virgine? Erat illa quidem mulier terrena, ſed virtutibrs ita elevata, ut dici potuerit tota Cœleſtis. Nata eſt ex regiâ Davidis ſtirpe, ſed ſtellæ firmamenti nectebant coronam. Neq; ſolùm grandi ſuâ ſublimitate promovebatur *in vertice montium*, ſuperando omnes creaturas; ſed inſuper elevebatur ad Thronum DEI, ut teſtatur S. Gregorius; *Meritorum verticem uſque ad ſolium Deitatis erexit.*

6. Quando ad aliquam ferri maſſam applicatur ignis, ut intenſo ſuo calore in illam agat; metallum illud ita efficitur nobile ac ſublime, ut videatur totum immutatum in aliud. Primævâ enim duritie amiſsâ, emollitur ac

ceram induisse videtur; Commutat nigrum Colorem in flavedinem auri, ita ut oculus, in illud aspiciendum defixus, non amplius credat esse ferrum, sed ignem; unde appositè præfert epigraphen; *Melioris consors naturæ.* Ita prorsùs, inquit S. Ildephonsus, Sermocinemur de Matre DEI. Spiritus sanctus admirando suo ardore ita illam circumdedit, inflammavit, & accendit, ut non amplius videatur esse mulier, sed Seraphinus; non Filia Adami, sed ex flammis Divini amoris tota immutata in cœlestem carbunculum. *Mariam, velut ignis ferrum, Spiritus Sanctus totam decoxit, incendit, & ignivit; ita ut in eâ Spiritûs Sancti flamma videatur, nec sentiatur nisi tantùm ignis amoris.*

Serm. 1. de Assumpt.

7. A pulchrâ hâc reflexione transeo ad formas illas, mysteriorum plenas, quas S. Joannes in Apocalipsi adhibuit ad exprimendas raras prærogativas complurium servorum DEI. De S. Apostolis loquens, illos declarat duodecim margaritas pretiosas, quæ Sanctæ civitati DEI deserviunt instar Fundamen-

Apoc. 20. 19.

damenti. Ad exprimendum S. Joannem Baptiſtam, dixit, illum eſſe vocem, quæ inſtar tubæ incitabat populos ad dimicandum contra vitia. *Et vox prima quam audivi, quaſi tubæ.* Uti advertit S. Petrus Damianus. Loquens de Sanctis Enoch & Elia, illos declarat duas frugiferas olivas, & duo candelabra lucentia ſub oculis Cœli. Exprimit Sanctos Martyres, eósq; exornat candidis ſtolis, ponens in eorum manibus triumphales palmas. Agens de S. Eccleſiâ, dilectâ Agni Sacro Sancti Sponsâ, illam demonſtrat ſplendidâ byſſo pulchrè veſtitam. *Datum eſt illi, ut cooperiat ſe byſſino ſplendenti & candido.* Sed non ita, quando agit de Maria. Ut dignè de ea loquatur, relinquit fodinis gemmas, montibus oleas, militibus tubas, planitiis byſſum; oculoſque defigens in cæleſtes ſolis radios, deſumpſit inde veſtem, quâ dignè adornetur, ac dicatur, *Mulier amicta ſole.* Quando ergò tractabat de hominibus terrennis, depingebantur etiam rebus terrennis. Agens autem de Maria, totâ cœleſti, è

Apoc. 4. 1.

Apoc. 11. 4.

7. 9.

19. 8.

Apoc. 12. 2.

majore Cœli lumine comparationem mutuare debebat, ut ipſam dignis ac glorioſis pompis adornaret. Ita certè loquitur S. Bernardus, quia illa *excellentiſſimâ quadam ſublimate præ cæteris omnibus excedit & ſupergreditur creaturis.* Repræſentatur veſtita ſole, quia erat familiaris ac domeſtica DEI; ſicuti enim DEUS veſtiit æterni Patris Verbum panno noſtræ carnis, & alibi veſtimentis è lana & lino ab ipſo elaboratis ac præparatis; Ita etiam Mariam veſtiit telâ aureâ, ab ipſo contextâ in pulchro ſolis planeta. Unde Doctor Melliſluus; *Quàm familiaris ei facta es Domina? quàm proxima, imo quàm intima ei fieri meruiſti? quoniam inveniſti gratiam apud DEUM, in te manet, & tu in eo. Et veſtiſti eum, & veſtiris ab eo. Veſtis eum ſubſtantiâ carnis, & veſtiris ab eo gloriâ majeſtatis. Veſtis ſolem nube, & ſole ipſa veſtiris.* Et, ut compendio dicam, erat illa veſtita ſole. Quòd ſi DEUS, aſſerente Davide, erat *amictus lumine ſicut veſtimento.* Maria, DEO ſimilis, immenſæ lucis pallio exornata com-

Serm. 1. de Verb. Apocal.

comparuit. Et ſi Malachias teſtatur, naſcente Chriſto appariturum Mundo vivum ſolem Juſtitiæ. *Orietur vobis timentibus nomen meum ſol Juſtitiæ.* Malach. 4. 2. Maria ſole veſtita demonſtratur fidelibus, ut cognoſcerent, ſicuti veſtis ſolet eſſeconjuncta, unita, & reſtricta ad corpus, ita Mariam, veſtitam ſole, eſſe commutatam & reſtrictam ad ipſummet DEUM. Unde S. Petrus Damianus; *Habitat DEUS in Virgine, habitat cum illâ, cum quâ unius naturæ habet identitatem.* Orat. 2. de Nat. In hunc ſenſum Arnoldus Carnotenſis; *Una eſt Mariæ & Chriſti caro; unus ſpiritus, una charitas;* & paulo poſt; *Filii gloriam cum Matre non tam communem judico, quàm eandem.* Tract. de Laud. Mariæ.

8. Quam primum Anna, Mater Samuelis, obtinuit à DEO partum famoſi illius Prophetæ, mox àDEO exornata dono prophetiæ, in canticum quoddam propheticum prorupit, de quo Theodoretus; *Anna filii gratiæ fuit particeps; nam cùm concepiſſet Prophetam, prophetat poſt partum.* Ita Eliſabetha, poſtquàm Baptiſtæ, maximi in- 1. Reg. 2.

ter

ter Prophetas, Mater facta est, etiam ipsa fuit illustrata spiritu prophetico. De illâ S. Ambrosius; *Per prophetiam Elisabeth didicit, quod non didicerat à marito.* Et rursus; *Nomen mulier, quod non audivit, asseruit, quando Spiritus ei sanctus revelavit.* Quid ergò mirum, si Maria, ad concipiendum in sinu suo DEUM sublimata, similiter etiam promota fuit ad obtinenda attributa & perfectiones ejusdem DEI? Quòd si in illo cognoscatur & adoretur Trinitas personarum, in Maria est inclinata majestas Patris, qui in ineffabili incarnatione Verbi descendit ad eam obumbrandam. De hâc Archangelus; *Virtus altissimi obumbrabit tibi.* In Mariâ Filius eo tempore, quando *Verbum caro factum est.* In Mariâ Spiritus Sanctus, de quo fuit dictum; *Spiritus Sanctus superveniet in te.* Si æternitas est attributum DEI, de Mariâ Virgine scribit S. Ildephonsus; *Hæc fœmina sanctificationis vas est, æternitas virginitatis est*; unde etiam à S. Ecclesiâ cognominatur *Virgo perpetua.* Si in æternitate omnia simul viden-

DeV.M. cap. 10.

videntur, videlicet præteritum, præsens, & futurum; virginea Mariæ puritas honorātur ānte partum, in partu, & post partum. Si immensitas est propriâ DEI, ex nāturâ suâ incircumscripti, & nullo loco limitati aut restricti; ad gloriām Mariæ, canit Concilium Ephesinum; *Incircumscriptus DEUS uterum inhabitat; quem Cœli non capiunt, venter amplexus est virginalis.* Et S. Epiphanius; *O uterum Cœlo ampliorem, qui DEUM incomprehensum, in te verò comprehensum portâsti.* Si sapientia DEI clarissimè penetret reconditissima abyssi profunda; Maria quoque, teste S. Bernardo, *profundissimam Divinæ Sapientiæ, ultra quàm credi valeat, penetravit abyssum.* Et ut synopsi utār, quanta mirabilia in Maria ex reliquis divinis attributis reperta fuerint, non potest intellectus assequi, nec lingua recensere. Unde Albertus Magnus; *Summa DEI potentia, scientia, pietas, ac misericordia, quanta in eâ*, id est in Virgine, *operata sint, nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit.*

Cap. 7. De Laud. Virg.

In sign. Magn.

In Mariali c. 185.

9. Ita-

Serm. 4. de Assumpt.

9. Itaque si prærogativæ Virginis ad ipsum usque DEI thronum propinquent; si S. Bernardus illas vocavit indicibiles; si S. Petrus Damianus ineffabiles; desistendum est humano intellectui ad eas contemplandas, & linguæ ad eas explicandas; sufficiat proinde, illam revereri quasi tersum Divinitatis speculum, quemadmodum eam vocat S. Laurentius Justinianus, *speculum sanctitatis perlucidum*. Sufficiat illam dicere sinum, parvulum illum quidem, talem tamen, qui in se continet immensum; uti loquitur S. Methodius; *Sinus exiguus immensi illius, omnia in se concludentis.* Sufficiat illam dici expressam imaginem, quæ in virgineæ nubis candore vivam æterni solis effigiem complectitur, *Simulachrum Divinum ac vivum*, inquiebat S. Joannes Damascenus.

Serm. 3. de Nat.

Serm. de Nat. B. V.

Orat. in Hypapant.

Orat. 1. de Nat. Virg.

10. Tu interea, O Virgo gloriosa, quæ thronus es nubium, & sedes animata DEI; tu, inquam, patrocinii tui umbrâ, quasi nubes, præbe nobis adversùs omnia mala refugium ac protectionem; & quia portas effigiem solis

lis

lis Juſtitiæ, pro miſerabilium peccatorum ſublevamine demonſtra te Matrem pietatis & miſericordiæ. Ad calorem hujus Solis accendatur flamma devotionis in noſtro ſinu; ad lumen glorioſæ tuæ præſentiæ fugentur tenebræ peccatorum à noſtro ſpiritu. Nemo impoſterum ſit, qui ſpeculum adeò lucidum intuens, non abſtergat, quantùm poteſt, omnem ab animâ immunditiem & ſcandaloſam maculam. Si hactenus mundanis & vitioſis paſſionibus excœcati, inceſſerimus viam perditionis ac inferni, præbe tu nobis è pietate tuâ lucem inextinguibilem, ut ad illam providentiæ ac virtutis viam dirigamur, quâ ad Patrem luminum felicissimè pertingamus.

MA-

MATERNITAS SUBLIMATA.
seu
MARIA Virgo, in Matrem DEI assumpta.

SYMBOLUM XI.

I.

POliticorum communis est sententia, longè supra omnem terrenam majestatem esse, evehi ad dignitatem regiæ Matris. Apprimè id scivit Salomon, qui ad venientem in aulâ regiâ Bersabeam videns, quamprimum ab excelso throno prosiliit, eique reverenter obviam venit. Ita Fasti Regii testantur; *Et surrexit Rex in occursum ejus.* Flexit ad terram genua ad eam venerandam; *adoravitque eam.* Et erecto grandi throno, eam ad dexteram suam consedere jussit. *Possitus est thronus Matri Regis, quæ sedit ad dexteram ejus.* Sicque illam declaravit, esse sibimet dignitate æqualem, & maternitatis titulo majorem. Quemadmodum autem Hierosolymis fuit tot obsequis

3.Reg. 2.19.

ſequiis honorata Berſabea, ita ab Hiſtoricis commemorantur Olympias, Mater Alexandri Macedonis, & Helena Mater clariſſimi Imperatoris Conſtantini; quibus adjungi poſſet Monica, Mater Auguſtini, qui dignitate, ſanctimoniâ & doctrinâ clariſſimus fuit S. Eccleſiæ princeps. Et ſanè Berſabea, Salomonis parens, certo quodam modo dici poſſet Mater ſapientiæ; Olympias, generans Alexandrum, Mater fortitudinis; & Helena, quæ Conſtantinum mundo peperit, Mater pietatis Chriſtianæ. Omnes tamen Matres ſummo exceſſu ſuperat Maria Virgo, quæ ſingulari privilegio aſſumpta in Matrem vivi, grandis, & immortalis DEI, certo quodam modo ſublimata eſt ad divinas & ineffabiles prærogativas; de quibus Petrus Cellenſis; *Si Cœli Reginam, ſi Angelorum Dominam, ſi quodlibet aliud excellentiſſimum, tam ab humano corde, quàm ore excogitatum protuleris, non aſſurgit ad hunc ſuperindicibilem honorem, quo creditur & prædicatur DEI Mater.* De Panibus c. 2.

2. Et verò quòd Maria ſit Mater
Iſa. 7. DEI, prædixit Iſaias Propheta; *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel, quod interpretatur, nobiſcum DEUS.* Talem etiam declaravit Archangelus Gabriel, quando ad Mariam dixit; *Quod naſcetur ex*
Luc. 1. 35. *te ſanctum, vocabitur filius DEI.* Talem agnovit Eliſabetha, Magni Joannis Mater; *Unde hoc mihi, ut veniat Mater Do-*
Luc. 1. 45. *mini mei ad me?* Idipſum perſuadet ratio; Quòd ſi enim fuerit Mater JEſu & ſi JEſus in primo inſtanti, quo in ipſius ventre conceptus erat, ob unionem hypſtaticam fuerit verus DEUS & verus homo; conſectarium eſt, illam ipſam, quæ fuit Mater JEſu, fuiſſe etiam Matrem DEI. Et ſi illa peregit omnia, quæ ad veram matrem requiruntur, ſubminiſtrando videlicet non tantùm materiam oportunam, ad formandum novum fœtum, ſed etiam alimenta ad nutriendum neceſſaria, proinde quemadmodum erat vera Mater JEſu, ita propriè etiam dici debet vera Mater DEI.

3. Ne-

Digitized by Google

3. Neque mihi objcite, malè poſſe titulum Matris DEI in Maria verificari; quippe quòd Verbum DEI generatum ſit ex fœcundo Patris æterni intellectu ante omnia ſæcula, juxta illud S. Joannis; *In principio erat verbum, & Verbum erat apud DEUM, & DEUS erat Verbum.* Joan. 1. 1. Unde ex hoc capite videtur, non poſſe Verbum eſſe generatum à Maria. Verùm ſicuti in generatione hominum, exempli gratiâ in Joanne Baptiſta, ſola corporis conſtitutio formata eſt in ventre Eliſabethæ, ſuæ Matris; anima verò, nobiliſſima hominis pars, in quocumque fœtu infuſa eſt à DEO; & tamen, hoc non obſtante, Baptiſta abſolutè eſt ac dicitur filius Eliſabethæ; ita Maria, tametſi non generârit divinitatem, ſed præciſè ſolum corpus JEſu Chriſti, in quo reperiuntur humanitas & Divinitas, hypoſtaticè unitæ; quia tamen ſubminiſtravit non tantùm materiam ad illum fœtum, ſed etiam alimenta ad ipſum fovendum neceſſaria; idcircò propriè loquendo, vocari debet Mater DEI.

4. Quantùm attinet ad indicibilem honorem hujus eminentiſſimæ dignitatis, non potero illum melius demonſtrare, quàm ſi in memoriam revocem Genealogiam Chriſti, à S. Matthæo deſcriptam. Res viſu digniſſima expoſita eſt ante oculos Romæ, ubi, in neſcio quali triumpho Pompei, portabatur ipſius ſtatua, tota ex pretioſis gemmis conſtructa. At verò infinities illuſtrior eſt Genealogia Chriſti, in quâ numerantur quadraginta duæ grandes ac conſpicuæ perſonæ. In eâ enim reperitur Abrahamus, fidei noſtræ parens. Iſaacus, expreſſum heroicæ tolerantiæ ſymbolum; Jacob, digniſſimus, in quo Angelorum, ac ipſius etiam DEI oculi delitiarentur. Judas, qui in poſteris ſuis fuit dotatus regiis ac pretioſis coronis. David, qui tot victorias numeravit, quot prælia. Salomon, qui indicibilis ſapientiæ fuit ærarium. Joſaphatus, qui in religionis lucè Immenſùm reſplenduit. Joſias, in cultûs Divini zelo nulli alteri ſecundus. Zorobabel, providus reſtaurator ruinarum templi. Jacob, hero-

heroicâ fortitudine insignis. Joseph, grandi virtutum cumulo conspicuus, atque ob eam causam desponsatus cum Virgine Sanctissimâ, *de quâ natus est* Matth. *JEsus, qui vocatur Christus.* Etsi ergò 1.14. stupenda hæc Genealogia, similis statuæ Pompei, tota sit formata ex pretiosis gemmis virtuosarum margaritarum ac cœlestium saphirorum, in illius tamen fastigio splendet Maria, *de quâ natus est JEsus*, quæ, tanquam Mater DEI, secum fert coronam auream, vibrantem undique immensos splendores gloriæ, honoris, & altarum ineffabilium prærogativarum. De hâc dici potest; *Corona aurea super caput ejus, expressa signo sanctitatis, gloriæ, & honoris.* Eccl. 45. 14. Unde S. Anselmus, ad hanc Mariæ celsitudinem reflectens, quòd sit Mater DEI, sublimi spiritu testatur; *Hoc solùm de Sanctâ Virgine prædicare, quòd DEI Mater sit, excedit omnem altitudinem, quæ post DEUM dici vel cogitari potest.* De Excel. V. c. 2.

5. Clarissima certê sunt encomia, quæ attribuuntur venerabili Cruci Salvatoris nostri. Vocatur enim lignum

omnis excellentiæ ac nobilitatis. *Nobile lignum exaltatur.* Vocatur lignum, immenſis ſplendoribus mirabiliter exornata. *Præcellenti decore fulgida.* Vocatur arbor, in paradiſi centro apices ſuos extollens. *Arbor digniſſima, in paradiſi medio ſituata.* Vocatur Arbor, magnis intervallis ſupra Cedros Libani elevata. *Super omnia ligna Cedrorum tu ſola excelſior.* Imò ſtellas ipſas ſcintillando ſuperans; *Splendidior cunctis aſtris.* Vocatur lingnum, quo, tanquam curru utitur Servator ad triumphales pompas. *Triumphale lignum.* Apparente hoc ligno explicantur præclara vexilla Domini exercituum. *Vexilla Regis prodeunt.* Ex hujus ligni brachiis pependit vita totius Univerſi; *In quo Vita Mundi pependit.* Sed quis non videt, quantis intervallis ſuperetur hoc Lignum, à prærogativis Divinæ Matris? Quòd ſi Crux nobilitate ſuâ ſuperet omnia ligna ſylvarum; *Crux fidelis inter omnes arbor una nobilis*; Maria ſupra omnes fœminas fuit benedicta. Si Lignum illud ſplendore excedat ſtellas, Maria exornata

nata eſt claritate ipſiusmet Solis; *Mulier amicta ſole*. Si illud ad tormenta violentæ mortis Salvatorem portavit, Maria ventris ſui fructu parturiit vitam redemptis fidelibus. Si Crux copioſiſſimo balneo aquæ & ſanguinis Chriſti immerſa fuit; *Manavit undâ & ſanguine.* Maria ex uberibus pluit rivos dulciſſimi lactis. Et ſi Lignum illud dicatur plantatum in medio paradiſi, Maria fuit animatus paradiſus, in quo arbor æternæ vitæ ab univerſo Mundo fuit adoratus. Quantumvis ergò grandia Divinæ Cruci texantur encomia, illa tamen *non aſſurgit ad hunc ſuperindicibilem honorem, quâ creditur & prædicatur DEI Mater.* Ut ex Petro Cellenſi dictum eſt ſuprà.

6. Sancti Evangeliſtæ Matthæus & Lucas mutuò certare videntur, ut genuino calamo exprimant virtutes & prærogativas Joannis Baptiſtæ. Commorabatur, inquit S. Matthæus, in deſertis propè Jordanem fluvium, & absque operatione cujuſquam miraculi in conſpectu omnium hominum eva-

Matth. 3.4. sit miraculosus. *Habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos, esca autem ejus erat locusta & mel sylvestre.* Si spectetur habitus, exuviæ hispidi cameli malè cooperiebant membra illa, quæ per virginitatem erant sanctificata. Lumbos stringebat horridum ac setosum cilicium; pedibus excalceatis incedebat per asperam ac solitariam sylvam. Vitæ suæ necessitati non providebat alio cibo, nisi melle sylvestri & insipidis locustis. Hactenus S. Matthæus, & similiter etiam S. Marcus. S. Lucas autem, relictâ Joannis Baptistæ austeritate, hoc solummodò scripsit; Luc. 3. 2. *Factum est verbum Domini super Joannem, Zachariæ filium, in deserto.* Seu, quòd Verbum DEI in pectore Joannis erexerit thronum, ex quo postea prodierunt voces sublimium virtutum quibus peccatorum viscera concuterentur, & per spineas pœnitentiæ semitas ad Cœli felicitatem perducerentur. Ecce ur, obsecro Sanctus Lucas non commemorat admirandos rigores & extremas mortificationes optimi

Joan-

Joannis? Cur non ob oculos posuit ornamenta suæ nobilitatis, & animum omnis terrenæ majestatis contemptricem? cur non recensuit, quòd Zachariæ magni Sacerdotis, Patris sui, palatio liberè relicto, antepoſuerit horridas deserti anguſtias? cur non retulit, quòd continuam ſobrietatem amplexus ſit præ omnibus delitiis, quibus in civitate regiâ frui potuiſſet? cum contentus fuit Evangeliſta, ut ſolummodò diceret; *Factum eſt verbum Domini ſuper Joannem.* Sed reverà omne dubium diſſolvit S. Ambroſius. Tanta excellêntia, inquit ille, dignoſcitur in eo, quòd factus ſit depoſitarius Verbi Divini, à quo illuſtratam accepit mentem, & mirâ affluentiâ fœcundam, ut præ hâc excellentiâ nihil ſint & quaſi evaneſcant paupertas, ſobrietas, mortificatio, omnésque aliæ virtutes. Unde pauca quidem de Joanne dixit S. Lucas, illius tamen paucas, ſuperavit omnia encomia, prolata à S. Matthæo. *Benè S. Lucas compendio uſus eſt, dicens, factum eſt Verbum Domini ſuper Joannem, ut alia non* In Luc. 3. v. 2.

adderet, unum dixit, & omnia declaravit.

7. Ergò, Auditores, quidquid de perſonâ Joannis Præcurſoris commemoravit S Ambroſius, idipſum ex eodem Archiepiſcopo, veluti ex S. Matthæo Evangeliſta repetite de Virgine beatiſſimâ. Ipſius vita fuit adornata tantis virtutum luminibus, *ut omnium diſciplina ſit*, inquit S. Ambroſius. Virgineæ modeſtiæ plena, amabat ſolitudinem; in veſtibus ſuis explicavit candidum vexillum fidei, & devotiſſimo obſequio ferebatur ad miniſterium Templi; Quoad alimenta parſimoniam adhibuit ita frugalem, ut jejunia connexuerit jejuniis, magisque deſervierit ipſi cibus, ut ſervaret à morte, quàm ut præberet delitias. *Cibus plerumque obvius, qui mortem arceret, non delitias miniſtraret.* In ſomno claudebat oculos, quando illos opprimebat neceſſitas; & inter quietem corporis ſemper vigilabat animus, dum vel ſecum repetebat ea, quæ legerat, vel ſtupendâ providentiâ diſponebat ea, quæ dece-

L. 2. de Virginit.

debebat operari. Erat proinde instar speculi omnium virtutum, è quo disci poterat, quidquid debemus corrigere, imitari. aut fugere. Humilis corde, gravis incessu, prudens in operando, parca in verbis, studiosa in legendo, sollicita in operando, *solita assurgere majoribus natu, æqualibus non invidere, fugere jactantiam, rationem sequi, amare virtutem.* Has, aliásque obstupescendas virtutes celebrat S. Ambrosius in Mariâ, quæ infinitis intervallis superat omnes mundanæ eloquentiæ vires. Sed non ita S. Matthæus, qui ad Mariæ gloriam non plura, nisi quinque verba adhibuit, dicendo; *De quâ natus est JEsus.* Paucis tamen his verbis infinities superavit mille alias prærogativas. Et ubi S. Ambrosius, enumerando innumeras virtutes, videtur quasi repræsentare Cœlum nocturnum, stellis, imaginibus, & figuris, ceu gemmis undique respersum; S. Matthæus, declarans Mariam Matrem DEI, *de quâ natus est JEsus*; illam repræsentavit quasi Cœlum meridianum, solis præsentiâ amplissimè illustratum;

tum; ſiquidem DEUS, Virginem ingrediens, *in ſole poſuit tabernaculum ſuum*; Certè in hac lucis abyſſo comprehenduntur mille alia lumina, ſicque, dum *unum dixit, omnia declaravit*, ut loquitur S. Ambroſius.

8. Si proinde Maria Virgo, ſupremæ gratiæ dono eſt Mater intacta & fœcunda; omninò dicere poteſtis, quòd ſit domus DEI, palatium altiſſimi, Sanctuarium omnipotentis, dicite cum S. Epiphanio thronum Divinitatis; cum S. Eccleſiâ ſedem ſapientiæ, cum S. Petro Damiano Hortum voluptatis, in quo à DEO omnes delitiæ ſunt accumulatæ, & in quo redolet nobiliſſimum Lilium convallium. Dicite illam felicem oviculam, in cujus ſinu reperiebatur Agnellus DEI. Dicite illam Campum fertilem, qui ſine operâ humanâ generavit frumentum Electorum; & altare animatum quo ſuſtentatur panis vitæ æternæ. Dicite illam argenteam concham, in quâ jacuit pretioſa margarita Servatoris Mundi; & Auroram Cœleſtem, quæ in ſinu portavit Solem ad illu-

Digitized by Google

illuſtrandum Mundum ; Dicite illam cum S. Laurentio Juſtiniano Arcam teſtamenti, in quâ erat vas aureum, plenum cœleſti mannâ ; Virga Aaronis, fœcunda floribus & fructibus ; & ſi non tabulæ legis, certè ipſemet Divinus Legislator.

9. Tu proinde, O Virgo Sacratiſſima, cùm ſis vera DEI Mater, omnesque nos habeas filios tuos adoptivos, collige nos in benigno tuo ſinu, adjuva nos materno tuo affectu, protege & conſolare nos. *Monſtra te eſſe Matrem, ſumat per te preces, qui pro nobis natus tulit eſſe tuus.* Divino filio tuo porrige maternas preces in adjutorium illorum, qui ſunt filii Evæ, infinitis miſeriis ac lacrymis aggravati. Succurre infelicibus, conforta puſillanimes, conſolare afflictos. Omnes illos, qui fiduciâ filiali ad te recurrunt, maternis tuis viſceribus benignè recipe, tuæque pietatis uberibus recrea & reſtaura.

CO-

COLUMBA VELOX.

Exurgens Maria abijt in Montana cum Festinatione.

Luc. 1. 39.

Maria ad Elisabetham invisens.

SYMBOLUM. XII.

1.

QUando Beatissima Virgo è Montibus Nazaræis peregrinatur ad Montes Judeæ, S. Ecclesia eidem Solo hoc encomio applaudit, & quasi propempticon cánit; *Surge, propera amica mea columba mea, formosa mea, & veni.* Accelera iter tuum, O mea dilecta, O mea columbá, O mea pulchra, & veni, ut satisfiat tuis sanctis affectibus. In hoc elogio, non ábsque sublimi mysterio, non vocatur nomine pudici turturis; non etiam nomine passeris solitarij, qui moras suas trahit intra montium cavernas; neque nomine dulcis philomelæ, solitæ commorari in sylvis; sed solummodò columbæ nomi-

Cant. 2. 10.

Digitized by Google

nomine; ut ſignificaretur, quemadmodùm columba, Varrone teſte, nomen ac etymon ſuum trahit à ſublimi culmine, ubi habitare ſolet; *A columinibus ſunt appellatæ columbæ.* Ita etiam Maria ad excelſa montana greſſus ſuos accelerabat. *Abijt in montana.* Si columbæ amant vitam ſocialem; Maria, intus DEO plena, exterius comitante Joſepho, fido Fœcundæ ſuæ virginitatis cuſtode, aggreſſa eſt laborioſum illud iter. Si columba eſt idea tenerrimi amoris; etiam Maria ad illud iter ſe accinxit, ut infirmæ ac ſeniculæ Eliſabethæ deferret obſequia, charitatis & pietatis plena. Unde non absque ratione accepit titulum ſingularis amicæ & amantis columbæ; *Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni.* Ego verò conſiſtam in ſolo titulo columbæ; Sicuti enim iſta totam Cœli vaſtitatem ſtupendâ celeritate percurrit absque ulla alarum commotione, uti Virgilius canit;

l. 3. c. 7.

5. Æneid.

Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas.

Ita

Ita Maria tota fuit perſpicax in videndâ neceſſitate Eliſabethæ,& tota ſolicita in opportunis auxilijs *cum feſtinatione* afferendis; De hâc S.Bonaventura; *Verè videns in contemplatione,& feſtinans fuit in actione; videns etiam noſtram miſeriam, eſt feſtinans ad impendendum ſuam miſericordiam.* Proinde in Columbæ Symbolo cum aliorum ſcriptis & hieroglyphicis demonſtrabo, quantâ ſollicitudine properet Divina Mater ad ſublevandas noſtras indigentias.

In Specul.c.4.

2. Proprijſſimum amoris attributum eſt, celeritas in operando. Apulejus Matri amoris aſſignavit ſocias inſeparabiles triſtitiam & ſollicitudinem. Xenophon teſtatur, Amorem eſſe ardentiorem igne, cùm non invicinià tantum, ſed etiam in remotiſſimis locis, inſtar celerrimi Fulminis, excitet flammas, Plato ait,otioſam quietem in illo,qui ſe Amantem profitetur naſci ex defectu amoris. Horatius dixit eſſe ferventem ultra modum. *Fervidus tecum Puer.* Quid ergò mirum eſt, ſi Maria, ſancto ardore ſuccenſa, tota celeritate, *cum*

Raviſ. Epith. Amor.

festinatione, transcurrit sublimes Judeæ montes; cùm certum sit, quòd, ut ait Hugo Victorinus, *Citò pergere est ardenter amare*. L. de Charit.

3. Cùm fortè Abraham sub meridiem ad portam sui tabernaculi suaviter quiesceret, ac tres Angelos DEI nomine adventantes cerneret, mox toto ardore spiritus cucurrit illis obviam; *Cucurrit in occursum eorum*. Et cum acceptâssent oblatum sibi prandium; *Festinavit in tabernaculum ad Saram*, eamque jussit totâ diligentiâ accelerare ac præparare cibos, *Accelera tria sata similæ commisce*. Postea *ad armentum cucurrit*, & selecto pingui vitulo, illum tradidit uni è servis, qui totâ celeritate *festinavit, & coxit illum*. Sicque Abraham inter senectutis frigora, & Sara inter decrepitæ ætatis gelu ardebant incendio charitatis & devotionis. Mira res, quòd in hyeme labentis ætatis tantoperè efforuerit virtus. Et dum Abrahamus properat, ac uxor indefessè laborat, ipsi etiam servi, negotiis occupati, se monstrant juratos quietis inimicos. Gen. 18. 2.

Unde credidisses, ipsos instar sagittarum volâsse ad metam, aut instar Aquilarum ad prædam, aut instar cursorum ad obtinendum bravium. In hanc rem
Ep. 60. S. Ildephonsus; *In Domino devotionem inuenies, in familiâ disciplinam. Quippe in Domo Patriarchæ nemo repertus est sacris indevotus obsequiis. Urget apparatum puer, tota domus festinat, tota fervet obsequio. Nihil negligenter fit in domo Justi.* En hîc adumbratam ineffabilem pietatem Mariæ, quæ, ex Abrahami stirpe progenita, tametsi ætate juvenis, tenera viribus, delicata temperamento, in arduis ac præruptis montanis non tam cucurrit, quàm volavit, ut Elisabethæ & Joanni ferret auxilium corporale & spirituale.

4. Sed si Mariæ pietas tantoperè properat, dum versatur in peregrinatione; quid non faciet, dum sedens, dilectæ proli suæ præbet amabilissima ubera? de his differens Salomon, utitur
Cant. 4. 5. metaphorâ admodum mirabili. *Duo ubera tua sicut fuo hinnuli capreæ gemelli.* Tua ubera sunt instar duorum capreolorum;

lorum, qui candore ac vultu penitus apparent ſimiles. Quis, obſecro, unquam audivit metaphorum magis inuſitatam? Et certè, ſi capreoli iſti repræſentantur prout *paſcuntur* & alimenta accipiunt, quomodò poterunt eſſe ſymbolum uberum, quibus proprium eſt, tenellis & infirmis corporibus nutrimenti loco præbere lac. *Juniores & teneros*, inquit Richardus Victorinus, *reficiunt & quaſi matres lactant & alunt.* Ibid.

Quomodò ergo comparari poſſunt cum capreolis; *Ubera tua ſicuti hinnuli?* ſed advertite; ſi ubera ſunt expreſſum ſymbolum pietatis, quam DEI Mater ac Sponſa Spiritus Sancti in alios confert; & ſi capreoli ſunt dotati non tantùm acutiſſimo viſu ad cernendas à longè aliorum neceſſitates ac indigentias; ſed etiam promptiſſimâ agilitate ad providendum & ſuccurrendum; utique in uberibus Mariæ dignoſcuntur capreoli, utpote quæ perſpicaciâ prorſus obſtupeſcendâ videt aliorum miſerias, & velocitate inexplicabili fertur ad illos ſublevandos. Ita prædictus Richardus;

Sicut ubicumque fuerit corpus, congregantur & aquilæ; ita ubicumque fuerit miſeria; tua, O beatiſſima, & currit, & ſuccurrit miſericordia. Unde *Hinnulorum velocitati comparatur, quia velocius occurrit ejus pietas, quàm invocetur, & caſus miſerorum anticipat.* Quapropter hodie cum agilitate capreolorum *venit ſaliens in montibus*; & cum alis columbæ, imò cum alis aquilæ, volat ad promptam, ſolicitam, & charitativam opem, Eliſabethæ ac Joanni in domo Zachariæ ferendam.

5. Quòd ſi Virgineam pietatem exactè repræſentent ingenioſæ hæ metaphoræ; admittite, ut, dum agimus de Reginâ Cœli, è Cœlo ipſo deſumamus argumentum. Et ecce! ſacræ Litteræ
Cant. 6.9. dicunt, quòd *Progroditur quaſi aurora conſurgens, pulchra ut Luna, electa ut ſol.*

6. Imprimis diſſeramus de Aurorâ; Iconologi dicunt, Auroræ efigiem exactè repræſentari in formâ vivacis cujuſdam puellæ, quæ vultu candida inſtar lactis, genas habet modeſto rubore ſuffuſos. In oriente comparens, ſini-

ſiniſtrâ tenet fulgurans luminare ad diſſipandas fugandaſque horridas noctis tenebras; dexterâ verò lilium quaque ſpargit ingentem vim pulchrorum ac pretioſorum florum. Inſidet præterea Pegaſo, tantæ velocitatis equo, ut duabus grandibus alis inſtructus, per cœleſtes campos volitet magis, quàm currat. Sed quis veſtrûm in præclarâ hâc icone non novit expreſſam Virginem noſtram beatiſſimam? Illa enim eſt inſtructa immenſo lumine, & ipſum etiam Mariæ nomen eam declarat illuminatricem. Floribus tota undique eſt circumdata ac exornata; *Et*, Scripturâ teſte, *ſicut dies verni circumdabant eam flores roſarum & lilia convallium*. Celeritate currit inſtar agilis ac vivacis Equi. Unde Salomon; *Equitatui meo*, ſeu ut legit S. Ambroſius, *Equæ meæ in curribus Pharaonis aſſimilavi tè amica mea* Ei etiam non deſunt alæ, & quidem alæ regalis Aquilæ; teſte enim Apocaliptico Joanne, *Datæ ſunt Mulieri alæ duæ aquilæ magnæ.* Quid ergò mirum, ſi Maria, totâ celeritate *exurgens*, *abiit*,

Cant. 1.8.

Apoc. 12.14.

abiit in montana cum festinatione? quid mirum, si celeri suâ peregrinatione inaurâverit montana Judeæ, illustrârit domum Zachariæ, attulerit vires Elisabethæ, sanctificârit Præcursorem Joannem? Hos effectus omnes nobili isto encomio, veluti epilogo, comprehensos habes; *Progreditur quasi aurora consurgens.*

7. Fulgurantibus Auroræ splendoribus junguntur argentei candores Lunæ; cùm Maria & sit & honoretur *Pulchra ut Luna*; maximè quòd ipsius pedibus pavimenti loco substrata sit Luna. *Et Luna sub pedibus ejus.* Et certè ingrandi hoc cœli lumine cumprimis repræsentatur prærogativa Mariæ. Quòd si Luna referat imaginem Solis, Maria est imago DEI. Si Tullius de Luna dicat; *Docet ratio Mathematicorum, quantâ humilitate Luna feratur, terram propè contingens*; Virgo similis Lunæ, quantò magis erat à DEO exaltata, tantò plus deprimebatur humili suo sensu; de hac S. Bernardus; *Quanto majorem se audit, tantò humiliat se in omnibus.* Si

Apoc. 12.

L. 2. de Divinit.

Serm. 42. in Cant.

do

de Romanis teſtatur Plutarchus, quòd ad indicandam antiquam nobilitatem portârint in calceis imaginem Lunæ; etiam Maria Virgo non absque ratione portat *ſub pedibus* Lunam; veluti quæ glorioſam ſtirpem trahit à multis coronatis Regibus, & Sanctiſſimis Patriarchis. Si Lunæ facies eſt inumbrata nigris maculis; Maria non ſine ratione illam ſub pedibus collocatam habet, quippe quæ nullâ unquam vel minimâ maculâ contaminari potuit. *Nam & defectus omnis ſub eâ*, inquiebat Claravallenſis Abbas Bernardus, *& quidquid fragilitatis ſeu corruptionis eſt, excellentimſſima quad amſublimitate præ cæteris omnibus excedit & ſupergreditur.* Si Luna eſt Symbolum rerum terrenarum & tranſitoriarũ; *Luna Mundi ſpeciem tenet*, inquit S. Iſidorus; Sub pedibus Mariæ jacet Mundus, tum ut gratioſum patrocinium ab eâ recipiat, tum ut viciſſim etiam ipſe poſſit eſſe gratus, ac devotionis & veneratiſonis obſequia eidem deferre. Si diadema, quo coronantur Sancti, habet effigiem Lunæ, jacet hæc ſub

Serm. in Nat. Mariæ.

pedibus Mariæ, ut ſignificetur, ibi incipere prima fundamenta virgineæ gloriæ ac majeſtatis, ubi deſinit ſublimis gloria Sanctorum; atque adeo *Luna ſub pedibus ejus.* Necdum tamen Ego mentem ac conceptum meum aperui. Inter omnes Planetas nullus eſt, qui ſtupendæ velocitati Lunæ non cedat. Sol enim ad punctum, unde digreſſus eſt, non revertitur, niſi poſt trecentos ſexaginta quinque dies & aliquot horas; quam moram fermè etiam trahunt Venus & Mercurius. Mars conſumit duos integros annos, Jupiter duodecim, & trecentos Saturnus. Luna verò celleriſimo curſu ad principium ſuum redit intra viginti novem dies. Quàm ob cauſam à Poëtis dicitur velox, rapax, feſtinans;

Ravis. Epithet. Lunæ.
Pernix Luna refulget
Rapidis velox Latonia bigis.

Hyppol. Act. 2. Et Senecа;
Curru properante pernox
Exerit vultus rubicunda Phœbe.

Cui proinde Academicus hanc epigraphen ſubjunxit; *Velocitate præſtat.*

Ex

Ex his facilè conijcies, Virginem noſtram ad ferendum fidelibus ſubſidium non poſſe non eſſe velociſſimam, cùm carpenti loco utatur illo Planeta, qui motu præ aliis planetis rapido terram circuit. *Et Luna ſub pedibus ejus*; Dicitur *pulchra ut Luna*, quia Lunæ velocitatem exprimit hoc ſuo encomio; *Exurgens Maria abiit in Montana cum feſtinatione*.

8. Super eſt majeſtas Solis, quia Maria inſuper eſt *Electa ut Sol*; & *Mulier amicta ſole*. Omnem noſtram imaginationem ſuperat celeritas illa, quâ hic Plantarum Princeps curſum ſuum abſolvit. David illum vocavit gigantem, qui indicibili velocitate currebat; *Exultavit ut gigas ad currendam viam*. Pſal. 18. 7. Malachias illum dixit inſtructum agiliſſimis pennis; *Orietur vobis timentibus nomen meum Sol juſtitiæ, & ſanitas in pennis ejus*. Malach. 4. 2. Ægyptij Solem depingunt volantem, ac munitum ingentibus pennis; unde ei dederunt nomen Phœnicis; illius enim velocitas eſt adeò grandis, ut unius tantum naturalis diei ſpa-

tio ſeu intra viginti quatuor horas currendo abſolvat unum millionem & centum quadraginta millia milliarium, quòd tantundem eſſet, ac ſi vaſtiſſimum ambitum totius globi terraquei quingentis vicibus circuiret. Adhæc ſuos velociſſimos radios uno momento vibrat ac diffundit per totam peripheriam hemiſphærii. *Sol oriens radios ſuos, quaſi pennas velociſſimas, in momento ſpargit per totum hemiſphærium*

Corn. à Lap. 168.

9, Hoc præſupoſito, permititte, ut ſenſum meum aperiam. In Sole dignoſcitur expreſſa imago grandis & immortalis DEI, de quo S. Dionyſius Areopagita; *Clara expreſſaque Divinitatis imago eſt magnus hic ſol.* Quia DEUS eſt ille, à quo vita, ſalus ac felicitas omnium derivatur; dictus proinde *Pater miſericordiarum & DEUS totius conſolationis.* Ita pari ratione adjungite, Virginem eſſe veſtitam Sole, quia ab illâ ad totius Univerſi utilitatem profluunt grandia ac prodigioſa beneficia ut proinde à S. Bernardo benè cognominetur *Radius Deitatis*, quia aſſumpta eſt inſtar nobi-

De Divin. Nom. cap. 4.

2. Cor. 1. 3.

Super ſalu. Reg.

Digitized by Google

nobilis inſtrumenti, quo Solis Divini gratiæ ac beneficentiæ in Mundum derivarentur. Unde ſi DEUS *dat omnibus vitam & inſpirationem, & omnia*; Maria ſalutatur *Vita, dulcedo, & ſpes noſtra.* Si DEUS eſt *Pater miſericordiarum*; Maria eſt *Mater miſericordiæ.* Si DEUS *conſolatur nos in omni tribulatione noſtra*; Maria verè eſt *Conſolatrix afflictorum.* Et ſi omnia bona profluant â DEO; videtur omninò, quòd ſingula illa diſpenſentur per manus Mariæ; ad hanc converſus S. Ambroſius, integro affectu ait; *Meritò in te reſpiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, & per te, & de te benigna manus Omnipotentis quidquid creavit, recreavit.* Denique inſtar ſolaris radii, lumina ſua in uno momento ſpargit. *Radios ſuos in momento ſpargit.* Et ſicut ſol radios ſuos, ita etiam Maria gratias ſuas impertitur non rogatâ aut requiſita. *Non exoratus exoritur.* Maria *radius Deitatis*, non tantùm infinitâ celeritate illuminat, benefacit, ac ſuccurrit, ſed etiam iis, qui ipſius gratias necdum petierunt, *cum feſtinatione* illas ſpargit ac profundit. 10.

Act. 17. 25.

2. Cor. 1. 3.

Serm. 2. in Pentecoſt.

10. Quis ignorat, pauperem Zachariam non abſque extremâ ſuâ mortificatione fuiſſe mutum; Eliſabetham in decrepitâ ætate fuiſſe oppreſſam moleſto onere gravidi corporis. Joannem Baptiſtam in ventre materno, veluti cæco & anguſto carcere fuiſſe clauſum? & tamen, licèt opem Mariæ non implorârint, ab eâ ſunt viſitati, & auxilium acceperunt. Maria, Mater Verbi, cum feſtinatione ad eorum domum perveniens, mox impeditam Zachariæ linguam aperuit, ut in lætiſſima cantica reſolveretur; languenti Eliſabethæ attulit ingentes vires; & radio illius Solis, qui è Mariæ ventre tralucebat, ex oculis Joannis omnem fugavit noctem. Proinde optimâ ratione illam S. Epiphanius vocavit *Multoculam*; dum inſtar Argi oculãtâ, videt clientem ſuorum neceſſitates ac miſerias. Imò veluti eſſet rheda, à Cherubinis tracta, *Currus Cherubinis*, ut ait idem S. Epiphanius; extremâ volocitate currit ad opem ac ſublevamen, illorum indigentiis ferendum. De illâ S. Bernardus; *Omnium neceſ-*

DeLaud. Virg.

Digitized by Google

neceſſitates ampliſſimo, potuiſſet etiam dicere, *promptiſſimo miſeratur affectu.* De Verb. Apocal. cap. 12.

11. Supereſt, ut in omni ingruente neceſſitate affectus noſtros ad eam convertamus & preces noſtras ei offeramus, quatenus aut *quaſi navis Inſtitoris*, plenis velis ferat opem; aut inſtar leviculæ Nubis; *Aſcendet Dominus ſuper nubem levem*; propitiam umbram præbeat, & refrigerii pluvias ſpargat; aut inſtar fulminis cum igneis ſuis alis (*nam lampades ejus lampades ignis atque flammarum*) curſum acceleret ad noſtrum auxilium; aut, inſtar Auroræ, Lunæ, & Solis, *cum feſtinatione* nos benefico ſuo ſplendore illuſtret. Aut denique inſtar amabiliſſimæ columbæ, *videns noſtram miſeriam ſit feſtinans ad impendendum ſuam miſericordiam*. Prov. 31. 14. Iſa. 19. 1. Cant. 8. 6. S. Bonav. in ſpecul. c. 4.

MI-

MISERICORDIA OPERANS.

Maria, fatigata ad utilitatem ſeniculæ Eliſabethæ, & tribuens lucem Joanni, intra ventrem maternum clauſo.

SYMBOLUM XIII.

I.

ASTuta gentilitas, veluti æmularetur Cherubinos, ab Ezechiele & Apocalipſi recenſitos, *Plena oculis anté & retrò*; Argum finxit, inſolito modo centum oculis inſtructum. Et quando Homerus, celebris ille Poëta, dixit, Solem debere centum brachiis inſtructum repræſentari ob innumeras operationes, quibus res has inferiores fovet, renovat, & defendit; idcircò fabuloſæ Græciæ præbuit anſam, ut fingeret Briareum, multis armatum brachiis, quibus in Mundi conſpectu ſtupenda & incredibilia miracula operaretur. Sed fabularum phantaſiis non poſſunt tanta fingi, quin longè grandio-

ra

ra ſint expreſſa à ſincerâ veritate. Quippe ſi S. P. Auguſtinus dixit; *DEUS totus eſt oculus, totus manus, totus pes*, & quidem totus oculus, quia omnia videt & obſervat; totus manus, quia omnium creaturarum indigentiis mirabili providentiâ ſubvenit; totus pes, quia ubique, tam ſupra Cœlorum faſtigia, quàm intra Inferni abyſſos reperitur; Si inſuper S. Ephræm Syrus, ad miſericordiam Mariæ reflectens, dixit, eam eſſe *Multoculam* ſeu dotatam plurimis oculis, quia obſtupeſcendâ perſpicaciâ obſervat aliorum miſerias; ſi alii eam dicant multis brachiis inſtructam, quia omnium indigentiis providet; vobis mirum non videatur. quòd ego, cernens eam exercitandis omnibus operibus miſericordiæ, paſcendis nimirum famelicis, refocillandis ſitibundis, veſtiendis nudis, recreandis infirmis, viſitandis captivis &c. ſummè intentam, ſingulari ſtudio accingar, ut Matri Miſericordiæ devotum & affectu plenum Diſcurrum dedicem. Ep. III.

2. Equidem non ignoro, quando de

3.Reg. 17.15. de paſcendis famelicis agitur, Viduam Sareptanam eſſe genuinam imaginem noſtræ Virginis. Quòd ſi illa pauperi Eliæ promptâ ſollicitudine præbuit panem & alimentum; Maria toto affectu præbuit áliorum neceſſitatibus cibum & potum. Unde ſicuti Vidua illa in Sacris Litteris cognominatur *Menſa panum*; Maria quoque à S. Joanne Damaſceno vocatur *Menſa animata*, & à S. Joanne Geometra *Menſa panis vita*. Si in arca aurea, uti refert S. Paulus, cuſtoditum erat Manna; Maria etiam à S. Amedeo dicta fuit *Urna aurea, continens Manna cœleſte*. Si Iſraëlis populus è petrâ deſerti recepit alimentum nutritivum mellis, de quo David; *Ut ſugeret mel de petrâ*. Maria non minus ab Iſaia cognominatur *Petra deſerti*, dulciſſima nutrimenta ſuis devotis clientibus ſubminiſtrans. Unde Spiritus Sanctus de illâ diſſerens, ait; *Venter tuus acervus tritici*; quia in ſinu ſuo, veluti in horreo, accumulatum habet acervum frumenti, ut ſciatur, illam eſſe providum promptuarium, è quo noſtris neceſſi-

Nomenclator Raynaudi. Hebr. Cant. 1. 2.

ceſſitatis copioſè & ſollicitè ſuccurrirur.

3. Figite tantiſper in illâ oculos, & aſpicite, dum ſacroſancto Infanti è virgineis uberibus præbet pingue ac delicatum lac, de quo S. Eccleſia canit;

Qui te creavit providè
Lactâſti ſacro ubere.

Dicite, quòd ipſa nutriverit illum, à quo nutritur univerſus Mundus; & apparaverit menſam grandi illi Domino, *qui dat eſcam omni carni.* Et quia uberibus eſt inſtructa, unum eorum ſummo amore præbet filio DEI, alterum filiis hominum toto pietatis & miſericordiæ affectu. Unde Richardus de S. Victore, meus Concanonicus ait; *Adeo pietate replentur ubera tua, ut alicujus miſeriæ notitia tacta, lac fundant miſericordiæ, nec poſſis miſerias ſcire & non ſubvenire, & quid mirum, ſi miſericordiâ affluis, quæ ipſam miſericordiam peperiſti. Carnalia in te Chriſtus ubera ſuxit ut per te nobis ſpiritualia fluerent. Cùm enim miſericordiam lactâſti, ab eâdem miſericordiâ ubera recepiſti.*

4. Beneficia, quæ ex Palmâ in Maldivis Insulis recipiuntur, exceduntomnem nostram imaginationem. Fructuum suorum pulpâ præbet hominibus pascendis delicatum cibum ex trunco profluit excellens succus, qui variis modis præparatus ac coctus, fit vel mel, vel saccharum, vel vinum, vel acetum, vel alius liquor ād sedandam sitim, aliásque indigentias sublevandas. Membranæ ac exuviæ, studioſè contextæ, vestimenti loco deserviunt. Unde non absque ratione epigraphen habuit; *Victui satis.* Si proinde Divinā Mater se ipsam comparat cum Palmâ;
Eccl.24. *Quasi Palma exaltata sum* de quâ etiam
Cant.7. Spiritus Sanctus testatur; *Statura tua*
7. *assimilata est Palmæ.* En Mariam! quæ instar Palmæ non solùm abundat dactylis, fructibus ad sedandam famem exquisitis; sed etiam suavissimis liquoribus ad extinguendam sitim. Unde quidam Mariæ devotus Cliens benè ratiocinatur, quòd si quispiam pennis devotionis conscenderit hanc Palmam, ad colligendas ibidem nutritivas fruges;

Digitized by Google

ges; *Dixi, ascendam in Palmam, & appre-* Cant. 7.
hendam fructus ejus. Quòd si insuper 7.
os applicaverit virgineis uberibus, veluti uvis benè maturis, sedata erit fames ac sitis; cum abunde constet, O Virgo, benedicta, quòd *erunt ubera tua sicut botri vineæ.* Adeoque ita profusa est pietas Virginis, ut in omni nostrâ necessitate sit provida & liberalis. Et *victui satis.* Ad hoc propositum dixit grande quoddam ingenium, quòd Maria sit *Dapifera pincerna, mamilla orphanorum.*

5. Et verò quòd ád potum attinet; si Rebecca non tantùm servo Abrahami, ex diuturno itinere fatigato, sed etiam ipsius camelis exhibuit refrigeria ex vicino fonte; *Bibe Domine, sed & ca-* Gen. 24.
melis tuis potum tribuam. Quis in illâ 20.
non agnoscit Mariam, cujus misericordia, liberalissimis venis currit ac diffunditur ad irriganda omnia terræ germina & ad sublevandas omnes hominum miserias. In Virgine cernimus illud sacræ Geneseos prodigium; *Fons ascendebat* Gen. 2.
de terra, id est, ex sinu terræ virgineæ, 6.
irrigans universam superficiem terræ. Ar-

gumentum hujus rei habes in nuptiis Canæ Galileæ. Infelices illæ nuptiæ, quibus deeſt vinum, recreans convivarum corda; *Vinum lætificat cor hominis.* Aliud enim nil ſupereſt, niſi mortificatio, anguſtiæ, & triſtitia. Ardentes ſiti languebant in nuptiis illis convivæ; confuſi ac conſternati erant pincernæ; afflicti, & quo ſe verterent, ignari erant ſponſi; cùm Maria in cœnaculo, à nemine requiſita, ultroneâ voluntate proponit extremas illas anguſtias omnipotenti ſuo filio; Unde apprimè demonſtravit, quòd non ſolùm ſit *Dapifera*, ut ſuprà dixi, ſed etiam *Pincerna*, cujus miſericordia ſitim miſerabilium hominum benignè extinguit.

Pſal. 103. 15.

6. Neque ſolùm inſtar Palmæ providet ſiti ac fami, ſed etiam inſtar ejuſdem Palmæ affert egenis veſtimentum. Si Paulus, primus Eremita, vixit in ſolitudine deſerti, *palmâ ei victum & veſtimentum præbente*; & ſi Magnus Antonius Abbas, poſt mortem Pauli, *tunicam Pauli, quam in ſportæ modum ex palmæ foliis ille ſibi contexuerat, ſecum auferens,*

eo vestitu in diebus solemnibus - usus est. Jam Benè utique etiam ex Palmâ Marianâ 15. desumi potest vestimentum, quo cooperiatur nuditas miserabilium hujus terræ exulum.

7. Mos erat inveteratus, quòd matres filiis, & uxores maritis, propriâ manuum industriâ, acu videlicet & rhombo, providerint ac formârint vestimenta. Unde Alexander Magnus, & Octavianus Augustus non alia solebant portare vestimenta, nisi quæ à Matre & uxoribus erant contexta ac elaborata. Unde idem Augustus voluit, ut Julia, sua filia, ejusque nobilissimæ neptes assuefierent ad labores lanæ, id quod etiam Carolus Magnus est imitatus; & S. Hieronymus persuasit Paulæ ac Demetriadi, tametsi principibus è regio ac nobilissimo sanguine natis, ut manuum suarum industriam applicarent laboribus lanæ & lini, sicque Ministro altaris in suis indigentiis succurrerent. Ecquis non fateatur, quòd Maria, *Virgo regiæ Davidicæ stirpis*, non operata sit consilio & industriâ suarum D. Leo Serm. 17.

rum ſanctarum & glorioſarum manuum?

8. Illa amiculo carnis, quam in viſceribus ſuis elaboravit, veſtiit Verbum DEI, à quo veſtiuntur nobiliſſima lilia. Illa cœleſtem Infantem veſtiit iiſdem faſciis ac panniculis, quos, uti opinor, propriâ manu confecit. Illa inſuper, uti teſtantur Sancti Patres, elaboravit veſtem inconſutilem, quam Divinus ipſius filius à puerili ætate uſque ad annos viriles, creſcente ſemper cum membris veſte, continuò portavit ac honoravit. Quid amplius dicam? S. Ildephonſus, Archiepiſcopus Toletanus, & magna Canonicorum Regularium gloria, recepit è Virginis manibus candidiſſimam veſtem, quâ Hiſpaniarum gloria ſummè excrevit ac illuſtrata fuit.

9. Et ſi pauperes viduæ, quæ in Joppe habitabant, poſt mortem Tabitæ, matronæ in ſummo gradu charitativæ ac eleemoſynariæ, monſtraverunt *tunicas, & veſtes, quas faciebat illis*; Maria pari modo, providâ benignitate ad veſtiendos nudos intenta, nullum unquam

Act 9. 39.

quam ſuorum ſervorum ſine ſubſidio à ſe dimiſit. Et ſi dicebat Salomon; *Omnes domeſtici ejus veſtiti ſunt duplicibus*; ſequitur, aſſerente quodam doctiſſimo Interprete, *quòd non ſimplici tantùm, ſed duplici amictu, lineo & laneo, ſervos tuos, O B. Virgo, contra temporis injurias protegis ac defendis.* Prov. 3. 21. Mendoz. T. 2. fol. 223.

10. Quid dicam de viſitandis infirmis ac redimendis captivis, operibus miſericordiæ, Marianæ pietati ſemper uſitatiſſimis? En! DEO plena *abiit in Montana cum feſtinatione*; & tota celeritate ferebatur ad viſitandam Eliſabetham, quæ in ætate decrepitâ jam ſex menſibus erat Joanne gravita. Viſitabat Eliſabetham, quæ non tam onere ſenectutis, quàm ventris gravidi erat miſerè afflicta; huic admirandâ ſolicitudine aſtitit, ſolata eſt, & confortavit. De hoc facto äit Gloſſa; *Hinc diſcant ſanctæ Mulieres, quam ſedulitatem pregnantibus debeant exhibere cognatis.* Viſitabat Eliſabetham, & portans in ventre Salvatorem, attulit Joanni duplicem ſalutem; imprimis enim dum in ob- Luc. 1. 39.

ſcuro carcere materni ventris jacebat ſepultus, Mariæ luce illâ, quam tenebat in utero, ſtupendam ac prodigioſam claritatem ei contulit; adhæc dum culpæ originariæ nodo erat miſerè conſtrictus, Maria illum feliciſſimè exſolvit, & ad libertatem Divinæ gratiæ reſtituit, ſanctivicavit, ſublimavit, & cum gaudii exceſſu ad ſaltum invitavit.

11. Quòd ſi inter opera inſignis miſericordiæ etiam recenſeatur hoſpitalitas ergā peregrinos; Maria non minore charitate erat plena, quàm Sara, quæ menſam inſtruxit Angelis Paradiſi; nec minus erat fidelis, quàm Raab, quæ ultra modum benigna, Iſraëlitas recepit in ſuam domum, Maria enim in ſinu & tabernaculo ſuo fovit Angelum teſtamenti, ſeu filium DEUM, in quem per totam ſuam vitam contulit immenſa ac glorioſa obſequia.

12. Sed cur taceo pietatem, quam exanimi ſuo in apparandis exequiarum ac ſepulchri honoribus exhibuit? ſi filiis Saul, acerbâ morte interfectis, tamdiu

2. Reg. 21.

diu adſtitit Reſpha, donec terræ poſt longa temporis ſpatia mandati ſint. Si Naimi vidua mortuum filium à ſe non dimiſit, donec intra funebrem tumbam recluderetur. Si Martha & Magdalena ſe demonſtrârunt extremè officioſas ergaLazarum non jam tantùm, ſed quatuor abhinc diebus mortuum; ſi Praxedis, nobilis Romana, magno militum numero, obChriſti fidem occiſo, totâ pietate curavit exequias. En! Maria quóque extincto ſuo filio inſeparabiliter aſſiſtit; cum Joſepho de Arimathia & Nicodemo illum comitatur ad monumentum, ubi non tam corpus filij', quàm cor Matris ſepelitur. Si à viris illis nobilibus fuit conditus aromatibus, illa ipſum lachrymarum balſamo perfudit, dum piiſſima Mater in ejus morte martyrium ſubiit longè atrociſſimum ac doloribus plenum. 2. Reg. 7. 11.

13. Quid nunc dicam de operibus ſpiritualibus, quæ Mater miſericordiæ exercuit? Quòd ſi in ſacris Litteris deprædicetur Rebecca, cujus conſilio dirigebatur bonus Jacob ad obtinandam

paternam benedictionem ; ſi celebretur Abigail, quòd Davidem impediverit à ſanguinaria vindictâ. Si Barſabea totis viribus perſuaſit Salomoni, ut affectum abſtraheret à cæco amore verſûs corruptibiles formas. Maria etiam ſuos Devotos clientes ſemper incitat ad horrorem peccatorum, ad cultum virtutum, & ad calcandam terræ vanitatem, ut inſtar aquilarum eleventur ad obſequium DEI, & Cœli obtinendi gloriam. Illa, ceu Mater ſapientiæ, docet ignorantes ; viſceribus pietatis ſolatur deſolatos & afflictos ; ad perfectionis tramitem reducit etiam illos errantes, à quibus erat offenſa. Pro vivorum ſalute eſt refrigerium. Pro defunctis interponit apud dilectum ſuum filium efficaces ac fervidas preces. Unde Innocentius III. dixit, quòd ſit *Conſolatrix afflictorum* ; & Giſelbertus, *Conſolatio infirmorum, redemptio captivorum, liberatio damnatorum, ſalus univerſorum.* Ad illam proinde inter omnes neceſſitates recurrendum eſt, ipſius aſſiſtentia toto ardore imploranda, & S. Eccleſia vocibus

Raynaud. in Nomenl. f. 18.

bus à quocumque fideli ad illam clamandum; *Sub tuum præsidium confugimus, Sancta DEI Genitrix; à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa & benedicta. Sancta Maria succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles*; semper magis magisque iteratis illis precibus, *Mater misericordiæ, ora pro nobis.*

VIRGA AARONIS FLORENS ET FRUGIFERA.

seu

Maria Parturiens.

SYMBOLUM. XIV.

1.

SEditionum turbæ, in populo Hebræo ob eminentem prærogativam summi Sacerdotii obtinendam concitatæ, expresso miraculo à Divinâ providentiâ sunt compositæ ac finitæ. Majoribus omnium tribuum placuit conditio, ut quilibet in tabernaculo portaret virgam, proprio cujusvis nomine studiosè signatam. Ille verò supremi Sacer-

Sacerdotii dignitate à ſua tribu inſigniretur, cujus virga præ aliis miraculoſè germinaret. Et quia ſola Aaronis virga, rore ſupremæ gratiæ perfuſa, proferebat gemmea colorum germina, veſtiebatur frondium virore, adornabatur gratioſus floribus, & ſapidis fructibus ſuperbiebat; ille frontem ſubmittere debuit, cingendam majeſtate ſupremæ tiaræ. Ita Virga illa compoſuit, complanavitque populares tumultus. Virga illa, veluti Mercurii virga, erat miniſtra tranquilitatis & pacis; videturque certâſſe cum acinace Alexandri, quâ cum diſſecto nodo Gordio truncavit ſeditioſas controverſias, inter ambitioſos competitores excitatas. Sed ſi liceret mentem meam explicare, omninò dicerem, in Aaronis virgâ ad vivum exprimi ſtupendam imaginem Virginis beatiſſimæ. Quod ſi enim virga exornata fuit floribus, ac onuſta fructibus; Maria quóque floribus puriſſimæ virginitatis junxit mirabilem fructum maternæ fœcunditatis. Unde S. Auguſtinus, Judæis ſuam incredulitatem exprobrans,

brans, ita argumentatur ; *Dicat mihi Judæus incredulus; Quemadmodum arida virga floruit, & fronduit, & nuces protulit; & ego dicam illi, quemadmodum Virgo conceperit & pepererit.* Proinde Virga Aaronis floria & frugifera, Symbolum expreſſum Maria eſt, quæ floribus illibatæ virginitatis junxit fœcunditatis maternæ prætioſum fructum. Serm. 3. de Temp.

2. Catholicæ veritati validum fundamentum præbetur ex Iſaiæ oraculo; *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium.* Illa ipſa, quæ conſervando intactam virginitatem concepit, etiam abſque offenſâ virginitatis peperit. Sicuti enim mens humana & fœcunditas intellectûs noſtri non tantùm format interiorem conceptum rerum, quas apprehendit, ſed etiam, ut loquuntur Philoſophi, format verbum; & quidem abſque ulla intellectus humani offenſâ aut diminutione; ita Mariæ uterus & concepit Verbum Divinum, & illo ſuo tempore peperit, ſine ullo virginitatis præjudicio, quæ ſemper remanſit immaculata, intacta, & incorrupta. Ita ſanè philoſopha- Iſa. 7. 14.

3.p.q. 28.a2. phatur Doctor Angelicus S. Thomas; *Absque ullo dubio asserendum est, Matrem Christi etiam in partu Virginem fuisse*. *Nam Propheta non solùm dicit; Ecce Virgo concipiet, sed etiam addit, & pariet filium; & hoc quidem conveniens fuit, quia non competebat proprietati ejus, qui nascebatur, qui est Verbum DEI; nam Verbum non solùm in corde, absque corruptione ex corde procedit.* Et paulò post; *Verbum nostrum cùm paritur, non corrumpit mentem; neque Verbum DEI, substantialem partum eligens, peremit virginitatem.*

3. Admodûm gratiosum est, quòd in quovis Cedri flore, justâ proportione aperto, reperiatur totâ venustate formatus parvulus ille fructus, qui progressu temporis ad suam perfectam quantitatem reduci debet. Adeoque folia illa, quæ mollem massam odorosi argenti repræsentant, cunarum loco deserviunt ad colligendum illum crescentem fructum; aut pateræ loco, à quâ insigne ornamentum accipiat; aut denique conchæ loco ad illum protegendum & custodiendum. Unde adjunctam habet

habet epigrahen; *In flore fructum.* Dicite nunc, haud aliter Virginem ſanctiſſimam, fœcundam Divino conceptu, demonſtrâſſe in flore fructum; quia flos ſuæ virginitatis ſemper contulit purâ obſequia maternæ fœcunditatis fructu. Unde de hoc fructu benè canit S. Eccleſia; *Quem Virgo concepit, Virgo peperit, Virgo poſt partum, quem genuit, adoravit.*

4. Inter complura ſpectacula, quæ vidit Moſes, digniſſimum viſu erat illud famoſi rubi. Ad pedem Montis Horeb efferebat ſe ipſius oculis prodigioſus rubus, foris & intus flammis ita circumdatus, ut videretur eſſe immenſa & ardens fornax, Surgebant vivacia hæc incendia toto impetu, & tamen, mirum dictu! veluti eſſent pictæ flammæ, nihil prorſus in rubo illo devorabant aut conſumebant. *Et vidit, quòd rubus arderet & non comburetur.* Unde ut rem adeò prodigioſam ac novam propius cerneret, veluti extra ſe raptus, totâ curioſitate progreſſus eſt ad inſolitum hoc prodigium. *Vadam & videbo viſionem hanc mag-* Exod. 3. 3.

Digitized by Google

magnam. Siſte gradum, O Moſes! quo vadis? Id quod in flammis his expreſſum vides, eſt ipſe DEUS. *Apparuit ei Dominus in flammâ ignis de medio rubi.* Verùm ſi in igne tibi demonſtratur DEUS, in rubro tibi repræſentatur Sancta ipſius Mater; quæ, tametſi DEO plena ſit, & in utero conceperit Dominum illum, qui totus eſt ignis; conſervat tamen virginitatem ſuam integram, viridem, & ſtupendâ prærogativâ intactam, *Ignis in rubo*, inquit Cor-
Ibid. nelius à Lapide, *eſt DEUS in Virgine conceptus.* Et ſicuti in Monte Æthnâ cum vaſtis incendiis, quæ in ſinu ſuo fovet, jungitur candor nivium, totam ipſius ſuperficiem circumdans; prout Cygnus quidam canit;

Claudian. *Scit nivibus ſervare fidem, pariterque favillis.*

Ita omnia illa ſimul & inſtar fœcundæ Matris colligit in ſinu ſuo ſub ignis formâ DEUM; & inſtar illibatæ Virginis conſervat inviolatas & candidas nives. Vide ad illam converſa S. Eccleſia canit; *Rubum, quem viderat Moyſes incom-*

incombuſtum, conſervatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem. Adeoque illaerat veluti rubus, qui concepit incendia,& tamen remanſit viridis ac integer; erat velutiAaronis virga,quæ propriæ ariditati habuit conjunctos germinantes flores ac fructus; Maria quippe, oſtentans flores virginitatis, produxit ſaporiferos maternitatis fructus. Ita nimirum Maria *Virgo concepit,virgo peperit, virgo poſt partum,quem genuit, adoravit.*

5. Ad hanc Exodi hiſtoriam penè accedit, quod Strabo lib. 13. ſuæ Geographiæ refert. Regio quædam reperitur, inquit, quæ ſuccenſa & aduſta, *arboribus prorſus caret*; nullæ ibi germinant herbæ, nulla viret planities, ſed totá terra colore cinereo cooperta, ac montibus & ſaxis occupatá, undique repræſentat effigiem, non virginitatis, ſed ipſiusmet ſterilitatis.Et tamen è ſinu hujus terræ virginis ac incultæ, progerminat vitis,quæ Zephirorum afflatu, & accedente nativo ſucco, redditur ultra modum viridis, frondens, & frugifera. De hâc Poëta canit.

Cauſſin. in Parab. l. 1, n. 76.

Mollis pampineam Bromius circumrotat haſtam,
Conſervatque ſuo defenſam numine vitem,
Cui leves laxat Zephyros, ſuccosque benigno.
Effundit natura ſinu.

Gratioſum Mariæ Symbolum, quæ à Prophetis vocata *Petra deſerti*; & inſuper ſiccam aridámque virgam repræſentans; nihilominus afflata Spiritu Sancto, parturiit ſacroſanctum illum Iſa. 16. 1. Agnium, quem deſideravit Iſaias; *Emitte Agnum, Domine, Dominatorem terræ* Eccl. 24. *de petrâ deſerti.* Et quaſi vitis, *Ego quaſi vitis*; generavit botrum ſui ſanctiſſimi Infantis; & quaſi virga produxit florem ac fructum vitæ æternæ; de quâ S. Eccleſia canit; *Virga Jeſſe floruit; Virgo DEUM & hominem genuit.*

6. Quando interdum ſolaribus radiis exponitur cryſtallinâ phiala, aquis plena; radii, in eâ collecti, tantoperè intentuntur ac roborantur, ut abſque ullâ læſione vitrum penetrent, ac admirandum incendium concipiant, pari-

pariantque. Unde lemma; *Transmittit illibata receptum.* Hunc effectum, si spiritualiter loquamur, ad vivum expressit Virgo nostra beatissima; in cujus sinum instar vivacis radii ingressum est Verbum DEI, & inde etiam iterum exiit absque ullâ virgineæ puritatis offensâ, ItaB. Amedeus; *Ut claritas Solis vitrum absque læsione penetrat; sic DEI Verbum adiit virgineum habitaculum, & inde prodiit clauso Virginis utero.* L. 4. de Laud. Virg.

7. Supereſt ille ſacri Epithalamii textus, qui in rem præſentem mirificè facit. Ad Sponſam cœleſtem converſus DEUS, ita loquitur; *Venter tuus ſicut acervus tritici, vallatus liliis.* Venter tuus, O mea chara Sponſa, videtur mihi eſſe gratioſus frumenti acervus, quem lilia circumdant, vel inſtar candidæ ſepis, vel inſtar odoriferæ corollæ. Quod ſi in frumento figuratur Verbum Patris, veſtitum humanis exuviis, quod à Prophetis vocabatur *frumentum Electorum*, & quod de ſe ipſo dicebat, *Ego ſum panis vivus, qui de Cœlo deſcendi.* Si præterea in lilii floribus repræſenta- Cant. 7. 2.

tur puritas virginea, in quâ Servator noſter ſuaviſſimè ac genialiter commoratur. *Qui paſcitur & paſcit inter lilia.* Utique venter Mariæ optimâ ratione dictus eſt *acervus tritici*, quia incarnato Verbo fœcundus, & unà etiam coronatus eſt liliis intactæ virginitatis. Hos conceptus ſuppeditat Guilielmus ad illa verba, *Venter tuus ſicut acervus tritici.* quibus ſubjungit, *Quia prole diſtentus & tumidus, ſed tamen vallatus liliis, quia perpetuæ virginitatis inanitate, ſed veritatis plenitudine tumidus.* Adeóque verum eſt, quòd in ipſa, tanquam in virga Aaronis, mirabiliter conjuncti fuerint flores virginitatis, & fructus maternæ fœcunditatis.

8. Dum ergo Maria floribus jungit fructus, ita ut ſit quidem Virgo, ſed fœcunda; etiam Anima, volens, DEO auxiliante, in ſe plantare pretioſa pudicitiæ lilia, ſtudere inſuper debet, ut ſimul virtutes Chriſtianas, veluti electa grana frumenti, in ſe accumulet ac colligat. Quòd ſi enim Virginibus Evangelici non erat ſatis, quòd ornatæ fuerint can-

Digitized by Google

candore pudicitiæ, ſed præterea in ipſis deſiderabatur oleum pietatis, charitatis,& miſericordiæ. Unde Alcimus Avitus canit; L. 1. de Virgin.

Virginitas ſacro devota pudori,
Indiget adjunctis virtutibus.

Cenſebatur quidem laudem dignum, ſi ad obſequia Sponſi haberentur lumbi præcincti, ſed tamen ſimul debebant in manibus teneri lucernæ ſplendentes; ita quilibet noſtrûm ad hanc normam ſeſe in operando componat,ut munitus caſtimoniæ floribus, aliarumque virtutum fructibus locuples ſperet, ſed ad miſſum iri ad jubilos beatarum nuptiarum in paradiſo.

NUTRIX AFFECTUOSA.

Maria lactans Cæleſtem Infantem.

SYMBOLUM XV.

I.

TAntâ æſtimatione à generoſis mentibus ſemper fuêre habiti labores ac ſedulitates affectuoſarum Theat. V. Nutrix.

rum Nutricum, ut diverſis & inſignibus modis voluerint illas honorare. Hyades, quia Bacchi fuêre nutrices, in fulgurantes ſtellas dicuntur ab ipſo commutatæ. Jupiter, uti referunt eruditi, quia lacte Capræ Amaltheæ paſcebatur, voluit illam inter conſtellationes firmamenti collocare ac æterno ſplendore illuſtrare. In Arcadicis. Helefiæ, quia fuit nutrix Dianæ, ſumptuoſum templum, teſte Pauſaniâ, dedicatum eſt. Cùm recenti ſemper memoriâ tenerent Romani, quod Romulus & Remus, chariſſimi illorum fundatores, ſuxerint lac ex aliquâ Lupâ, tanti hoc beneficium æſtimârunt, ut illam ære fundi, marmoribus incidi, & invictorioſis ſuis vexillis depingi fecerint. Æneas quóque verſùs ſuam nutricem Cajetam ita ſe demonſtravit devotum ac obſervantem, ut illam ſecum ex medio Trojæ incendio traxerit, & cùm videret illam ſupra Campaniæ littus mortuam, non tantum ſumptuoſo funere ei parentavit, ſed etiam nobilem civitatem extruxit, quæ ab ipſo nomen accepit, totâ æternitate

nitate nunquam oblitterandum. Unde Poëtæ; 1. Æneid.

Tu quoq; littoribus noſtris Æneia nutrix
Æternam moriens famam Cajeta dediſti.

2. Et ſi antiquæ Leges conſtituerint, ut Nutricibus exhiberentur omnia majoris gratitudinis ſigna; Quamobrem Ariſtides ait; *Antiqua viget apud Græcos lex atque Barbaros, quâ ſinguli jubentur nutricibus ſuis quas maximè poſſint referre gratias.* Cùm Maria Virgo non ſolùm fuerit Nutrix Incarnati Verbi, dicaturque proinde à Joanne Geometra & Philippo Abbate, *Nutrix Nutritoris omnium*; ſed etiam ſpiritualis Nutrix omnium ſuorum clientum; unde perſuadeor, Divinæ huic Nutrici ſequentia encomia pro viribus dicere.

3. Virgo proinde eſt amoroſa illa nutrix, quæ non ſolùm DEI filium, ſed etiam filios hominum recreat lacte ſuorum uberum. Neque difficile aut obſcurum eſt ita argumentari. Nam ſi reverà lactavit JEſum, caput totius corporis

Ecclesiastici; simul cum ipso lactavit fideles tanquam membra Ecclesiæ. Hoc ipsum argutè observavit Guilielmus; *Si quidem per hoc, quod facta est incarnati Verbi Mater corporalis, facta est membrorum ejus Mater spiritualis; per hoc quod caput nostrum secundùm carnem concepit: Membra ejus lacte pietatis alenda suscepit.* In hoc argumentum meus Con-Canonicus Richardus de S. Victore benè discurrit; *Carnalia in te Christus ubera suxit, ut per te nobis spiritualia fluerent.* Et paulò post; *In te ergò conrevit lac Divinæ misericordiæ, & ex te nobis profluxit; ipsa prius repleta es, & ex te nobis descendit hæc abundantia.*

P. 2. in Cant. c. 23.

4. Ex singulari providentiâ DEI muliebre pectus instructum est duobus uberibus, non tantùm ut ornamenti loco deservirent, sed etiam ut duobus fortè infantibus uno partu natis, ambo æqualiter paratum haberent cibum ac mensam. Unde Eruditus quidam canit;

Novarin. Aquæ. n. 438.

Cur duo sollicita DEUS indidit ubera Matri?

An

An decorent pectus ut muliebre magis?
An quia sæpè duos enixa puerpera fœtus,
His eget, ut geminis sit satis una parens?

Et certè, quando in sacris Litteris de Mariâ, DEI Matre & Sponsâ Spiritus Sancti agitur, sæpius dicitur; *Duo ubera tua.* Ut significetur, quòd illâ extremis viscеribus pretiosissimi sui afflictus non solùm præbeat ubera ad nutriendum Christum, sed etiam ut Christianis copiosum lac pietatis & misericordiæ ex uberibus suis suppeditet. Cant. 4. 5. 7. 3.

5. In sacris Litteris inter Nutrices omnium prima celebratur Debora, cujus uberâ promptuarii loco deservierunt pulcherrimæ Rebeccæ. Deboræ nomen interpretantur Apem, forsan significaturi, quòd, instar apis, ultra modum amaverit pudicitiam, & vitam suam inter omnium virtutum flores transegerit. Adhæc ex uberibus suis simul cum lacte versabat dulcedinem mellis ita affluenter, ut nobilis ipsius in-

fans ab ipsâ non solum abundè fuerit nutrita, sed etiam impinguata; Unde Rebeccæ etymon idem est ac *saginata*. Quapropter in morte insignis hujus Nutricis tota familiâ Iacobi in copiosissimas lachrymas soluta est; *Quòd quidem signum est*, inquit doctissimus Fernandez, *Anum illam omnibus, dum viveret, fuisse gratam*; quia enim in vitæ suæ cursu omnes sibi obstrinxit, idcircò in morte omnes illos ad devotissimum planctum coëgit. Quis nunc vestrûm in hâc qualicumque adumbratione non agnoscit virgineam Nutricem? Maria quippe nutrita inter lilia, nutrivit Lilium convallium, & dum ubera habuit è cœlo repleta, in suo lacte versabat mel ad nutriendum Nutritorem totius Universi. Proinde, Deboræ non absimilis, ad se rapuit tenerrimos omnium fidelium affectus, quia omnes per totam vitam ab ipsâ accipiunt gratias, solatia, & beneficia.

In Gen. 35. sect. 6. n. 11.

6. Sed concedite, ut ab Historia Mosaica me convertam ad operationes ipsiusmet Mosis. Cùm is querelas sui popu-

populi audiret, qui inter horrores deſerti ſolo mannâ è cœlo paſtus, extremâ impatientiâ deſiderabat carnes, & ſuſpirabat ollas Ægypti; neque videret, quo modo poſſet populo ſatisfieri; totâ fiduciâ ad DEUM recurrens, afflicto animo ei expoſuit calamitoſas querelas. Ah Domine! quomodò ego poſſum regere ſub onere adeò grandi? quomodò ego, qui non generavi multitudinem adeò grandem, poſſum inſtar nutricis, populum hunc portare ſuſpenſum à pectore, eúmque transferre in terram promiſſam? *Nunquid Ego concepi omnem hanc multitudinem, vel genui eam, ut dicas mihi, porta eos in ſinu tuo, ſicut portare ſolet nutrix infantulum, &c.* Cùm ergo, inquit Hugo Cardinalis, in Nutrice requiratur *Labor, humilitas, & dilectio*; Moſes imprimo ſtatim requiſito defecerat, quia dum proteſtabatur, ſe non poſſe regere inter laborem adeò grandem, anxiè ſupplicabat DEO, ut illum hoc labore liberaret. *Nutrix erat Moyſes, qui labore fatigatus dicebat; cur impoſuiſti pondus univerſi populi hujus ſuper*

Num. 11. 12.

Hug. Card. in 1. Theſs. c. 2.

Digitized by Google

ſuper me &c. Sed non ita S. Paulus, qui
1. Theſ. 2. de ſe ipſo dicebat ; *tanquam ſi nutrix foveat filios.* Et veluti eſſet Romana multorum uberum Dea, innumeris ſpiritualibus filiis non ſine maximo labore aſtitit, & ingenti copiâ inter illos diſtribuit lac Chriſtianæ doctrinæ. Unde dicebat ; *Græcis ac Barbaris ſapientibus & inſipientibus debitor ſum.* Et rurſus ; *Factus ſum infirmis infirmus , ut infirmos lucrifacerem ; omnibus omnia factus ſum, ut omnes facerem ſalvos.* Sed ut veritatem dicam , non minus Paulo operata eſt Virginea Nutrix , quæ omnibus ſinum pietatis aperiens , omnium indigentiis ac neceſſitatibus admirandum refrigerium ſuppeditat, Neque ſolùm vocibus Divini ſui filii invitat afflictos, ut ad ubera miſericordiæ ſuæ confugiant ; *Venite ad me omnes qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos.* Sed ob innumera exhibitæ beneficentiæ exempla deprædicatur *Refugium peccatorum, conſolatrix afflictorum , auxilium Chriſtianorum* .

Rom. 14.
1. Cor. 9. 22.
Matth. 11. 28.

7. Æter-

7. Æterna memorea dignum eſt, quod refert Valerius Maximus. In obſcuro ac profundo carcere, ceu vivorum ſepulchro, recluſus erat quidam, Cimo nomine, oneratus quidem annis, ſed longè magis calamitatibus; Ibi tyranni cujuſdam barbarie conſtringebatur, ut fame ac ſiti periret. Et quia excubiis admodùm vigilantibus cuſtodiebatur, nulli amicorum erat poſſibile, ut ei auxilium ferret. Una tamen ipſius filia, amoris flammis concitata, precibus ac lachrymis obduratum cor tyranni emolliit, ac tandem impetravit, ut ſquallidum carcerem licuerit ingredi, ibique oculos moribundi parentis ſui claudere, & ex frigido agonizantis labio ultima ſuſpiria colligere. Ubi verò carcerem ingreſſa eſt, extenuatuo ſuo Patri mox facta eſt affectuoſa nutrix. Nam intra brachia collectum è fœcundis ſuis uberibns pavit, & cum lacte alimentum vitæ præbuit. Ita filia proprio parenti facta eſt Mater; & ſenex Pater, veluti iterum infans, factus eſt filius ſuæ propriæ filiæ. Unde ſanctâ L. 5. c. 4. n. 13.

hâc

hâc fraude mors eſt retardata, tyrannus deluſus, & vita conſervata luctanti inter extremas miſerias. *Patrem ſuum Cimona jam ultimæ ſenectutis velut infantem pectori ſuo admotum aluit.*

8. Si extremam miſeriam peccatoris inveterati conſideres, videbis *ſedentem in tenebris & umbrâ mortis.* Privatus enim alimento gratiæ, *vinctus in mendicitate & ferro,* & ad ultimas anguſtias miſerrimè redactus, meritò deploratur. Et ſi nemo alius ſit, qui ei ſuccurrat; en Mariam, Matrem miſericordiæ! quæ inter deplorandas miſerias affert opportunum ſubſidium, & inter mortis anguſtias è propriis uberibus, affectuoſa Nutrix, præbet refrigerium gratiæ, & mirabile alimentum vitæ. Unde ad illam converſus Richardus de S. Victore, benè ait; *Ubicumque fuerit miſeria, tua & currit & ſuccurrit miſericordia. A DEO pietate replentur ubera tua, ut alicujus miſeriæ notitia tacta, lac fundant miſericordiæ, nec poſſis miſerias ſcire, & non ſubvenire.*

9. Si

9. Si grande & toti Mundo admirandum ſpectaculum fuit, quando Lupa inſtar Nutricis deſerviit Romulo & Remo; quando Cyrus, magnus Perſarũ Rex, in ætate infantili ex uberibus canis ſuxit lac. Quando celebris illa Camilla ab equâ fuit lactata; & quando S. Ægydius Abbas cervam habuit promam condam. Non minus æternâ memoriâ digna eſt beneficentia cujuſdam Matronæ Romanæ, quæ, cùm lacte abundaret, ubera ſua pulchro ſuo catello ſugenda præbuit. Et licet ſpectaculum hoc minus placuerit Annio Minutio Cenſori, tamen ad Mariæ gloriam plurimùm deſervit; ex hujus enim uberibus miſeri peccatores, veluti viliſſimi canes, virgineum lac omnis auxilii ac roboris accipiunt. Ut adeo ad ipſius honorem, benè canatur; *Peccatores non abhorres, ſine quibus nunquam fores tanto digna filio.* Id quod præclarè expreſſit meus Richardus à S. Victore, qui ad illa ſacri Epithalamii verba. *Duo ubera tua, &c.* Sapienter ait; *Beata Virgo habet duo ubera, gemina dilectionis lac funden-*

dentia, quia reis impetrat veniam, & juſtis gratiam. Sint proinde peccatores inſtar canum audaces, impuri, voraces, libidinoſi, invidi, & maligni. Maria tamen illos non abijcit, ſed benignitatis ſuæ efficaciâ, favore, & interceſſione commutat illos ex impuris canibus in amabiles oviculas, eoſque capaces efficit, ut ad cœleſtis gloriæ ovile recipiantur.

10. Experientia docet, in ablactato infante magis apparere mores ac qualitates Nutricis, quàm propriæ Matris. Unde Publicus Syrus ait; *Non refert mores alumnus Matris, eſt Nutricis.* Prout etiam, teſte Plutarcho, Alcibiades plenus erat generoſâ audaciâ, quia Nutricem habuit quandam Viraginem Spartanam. Paris in ſummo gradu erat aſtutus, quia à vulpibus lactabatur. Plato & S. Ambroſius è labiis ſuis verſabant ſuaviſſimum mel, quia apes ijs nutricum loco deſervierunt. Camilla dotata erat inſolitâ celeritate, quia nutrices habuit equas. Simili modo etiam Vos, cùm amantiſſimæ Nutricis loco habeatis

tis ſacroſanctam Virginem, è cujus uberibus ſuxiſtis lac inſignium prærogativarum ac virtutum; Vos, inquam, in vobis metipſis oſtendite, non miſerias, defectus, & culpas Evæ, veſtræ primæ & imperfectæ Matris; ſed virgineæ Nutricis puritatem, ſanctitatem, & innocentiam, ut appareant in operationibus veſtris documenta illa, quæ Matrona adeò nobilis & grandis ſuggeſſit; ſic enim meliori proſperitati veſtræ ſemper aſſiſtet, & poſt præſentis vitæ ac curſus virtuoſi terminos ad æternæ vitæ poſſeſſionem cum gaudio vos conducet ac ſublevabit.

FONTES PARADISI.

ſeu

VERBA MARIÆ,

Quæ lactant Sacro-Sanctum Infantem.

SYMBOLUM. XVI.

I.

PRovidentia Divina à Mundi exordio ad delitias Adami, primi parentis noſtri, plantavit pulchram

amænitatem Paradiſi, qui ob altitudinem ſitûs, ſalubritatem aëris, varietatem florum & nobilitatem fructuum ſummè amænus, novum ornamentum accepit à fonte quodam perenni; de quo teſtantur Sacræ Litteræ; *Fluvius egrediebatur de loco voluptatis*, ſeu ut alii legunt; *Fons exit de Edon, qui irrigat paradiſum.* Fontis hujus aquæ ita fluebant limpidæ ac cryſtallinæ, ut pellucidate ſuperarent cryſtallum circa ipſum, inſtar coronæ, vernabant tenellæ herbulæ. Florum erat adeò rara & exquiſita pulchritudo, ut veluti totidem Narciſſi, proſpicerent in fluidum Fontis illius argentum. Nobiles rivuli currebant inter arenas, diſtinctas auro, argentoque; & inter diverſorum colorum lapillos, quaſi delectarentur currere ſupra gemmeum pavimentum. Præ omnibus tamen excelluit ſtupendæ illius ſcaturiginis coordinatio ad irrigandam & conſervandam totam amænitatem Paradiſi. *Egrediebatur ad irrigandum paradiſum.*

Gen. 2. 10. Hug. Card. hîc.

2. Quòd in Geneſi hîc exhibetur, videtur mihi adumbrare magnam quan-

quandam Divinæ Matris prærogativam. Scaturiunt enim ex ipsius pectore, ceu virgineo paradiso, non unus, sed duo prætiosi fontes, qui versant mel & lac, deserviuntque irrigando Infanti JEsu, veluti Divino paradiso. *Salvatorem saculorum, ipsum Regem Angelorum, sola Virgo lactabat.* Utinam haberem eloquentiam lacteam, ut digna obsequia tribuerem uberibus virgineis, quæ fundunt lac; & Majestati sacrosancti Infantis, qui illud benignè sugit! De his enim præsenti discursu agendum.

2. In structurâ corporis humani fuerunt loco nobili ac excellenti collocata ubera, digniſſima totidem encomiis, quot beneficia ex ipsis promanant. Frustra in utero materno, veluti in animatâ officinâ, fuisset organis instructus & compositus fœtus, nisi ex uberibus acciperet opportuna alimenta. Ubera sunt promptuariâ tenellæ ætatis; Innocentibus enim infantulis instruunt mensam, &, veluti animati fontes, subministrant illorum palato simul suavem dulcedinem, & nutritivam substan-

tiam mellis. Unde nutrices alloquens Pythagoras, O quanta, inquiebat, eſt prærogativa veſtra, *quæ fertis in ubere nectar.* Quòd ſi verò propriè loquamur, nectar Deorum potus eſt, quemadmodum ambroſia illorum cibus. Non de aliis, quàm Mariæ uberibus intelligendum erat hoc encomium; ex iis enim filius DEI, Infans JEſus, mirabili obſequio ac teneritudine accepit potum. Unde ad eam converſus S. Auguſtinus; *Lacta Mater Chriſtum, & Dominum noſtrum, & cibum; lacta panem de Cœlo venientem, lacta eum, qui talem fecit te, ut ipſe fieret in te.* O chara, O felix, lacta hominem-DEUM, quem brachiis ſuſtinens; præbe lac grandi illi Domino, qui omnes paſcit. Lacta panem, qui de Cœlo deſcendit. Lacta illum, qui te creavit, ac dignam fecit, à quâ ſortiretur prodigioſos natales.

Ap. Oleaſt. in c. 12. Levit.

Serm. 9. de Nativit.

4. Hos ipſos affectus, quos S. P. Auguſtinus ſuggeſſit, Maria longè ante toto obſequio in praxin redegit. O fili, inquiebat, tametſi è meis viſceribus ſis natus, prior tamen omnibus ſæculis ex utero

utero æterni Patris fuisti generatus. Quæ obsequia ego deferam sacrosanctæ tuæ Majestati? *Ecquid tecum discceptabo?* An te (discursus est S. Basilii Seleuciensis) nutriam ut hominem, aut adorem ut DEUM? An tibi serviam exercitio obsequiosæ Matris, aut veneratione devotæ Ancillæ? An stringam te, veluti filium, ad sinum meum inter teneros amplexus; aut continuis precibus supplex invocem? An exhibeám alimenti loco lac, aut religiosi obsequii loco thus? O itaq; grandẽ ac miraculosam sortem; dum ego ad pectus meum stringo illum, qui cœli vastitate non capitur; dum ubera ista præbent lac illi ipsi, à quo gratiarum affluentiis sunt repletæ. Dum ita mea brachia sedis loco serviunt illi, qui glorioſum thronum supra stellas tenet. Itaque affectu prorsus extatico sermocinata DEI Mater, pani vivo, qui de Cœlo descendit, alimenta suggessit; dignissimum proinde erat, sancta illa, ac glorioſa ubera repleri cumulo prodigiosarum benedictionum. *Beatus venter, qui te portavit, & ubera,* Orat. in Annunt. B. V.

Luc. 11. 27. *quæ ſuxiſti.* O Mater, ſupra omnes fœminas felix, quæ eò es elevata, ut uberibus tuis lactares Divinam, & humanâ carne veſtitam prolem.

O nimium felix, Cœlo digniſſima Mater.

Sybill. Tiburt. *Quæ tantam ſacro lactabis ab ubere prolem.*

O ubera, ſupremi theſauri obſtupeſcendas depoſitarias, & Spiritûs Sancti operâ miraculoſo nectare repleta, quemadmodum etiam uterus tuus, O Virgo feliciſſima, ejuſdem Spiritûs Sancti virtute in conceptione Divini Verbi fuit fœcundatus. O ubera, ſupra Angelos exaltata, ubi enim iſti præparârunt cibum populo exlegi ac obſtinato; tu innocentiam ipſam & ſanctitatem Divinam paſcis ac potas; O ubera, quæ arcâ aureâ magis pretioſa, non manna, Iſraelitis è cœlo ſparſum, continent; ſed ſupremo Verbo præbuerunt nobiliſſima alimenta. O ubera, quæ, ſicuti ſupra labia Servatoris ſtillârunt dulcedinem nectaris, ita in corda fidelium transfundunt

dunt ineffabilem jucunditatem! Unde ad Virginem converſi, teſtantur; *Exultabimus & lætabimur in te, memores uberum tuorum.* Cant. 1. 3.

5. Gaviſus eſt Mundus, quando vidit, quòd Divina Apis è liliis virgineorum uberum ſugat nutrimentum. Sed tantundem etiam adorabundo Spiritu gaviſus eſt, quòd lac illud virgineum, in venas ablactati Infantis transmiſſum, debeat commutari in ſanguinem, cujus operâ omnes homines è captivitate inferni redimerentur.

6. Ferociſſima quædam nutrix, cùm deberet lac præbere Caligulæ, poſtea Imperatori, nunquam ei porrexit ubera, niſi ſanguine reſperſa ac tincta, ut infans ex illorum aſpectu ſimul cum lacte imbiberet affectus barbaros, ſanguinarios, ac crudeles. Tota è diametro Maria, ſuo JEſu nunquam porrexit ubera, niſi cum affectu extremæ pietatis & commiſerationis reflectens ad grandia tormenta, quæ tanquam redemptor in ætate maturâ eſſet ſubiturus. Id adeò haud facilè dignoſcatis, an fuerit majus

gaudium ac jubilus Mariæ in lactando Divino Verbo; an verò major dolor & atrocitas, dum ipsum contemplata est, ad tanta ludibria destinatum. Ut adeò in ipsius uberibus non tam venerari oporteat candorem purissimum virginei lactis, quàm purpuram sanguineam rubicundi & maturi botri. *Ubera tua assimilata botris.* Ad hoc propositum mirificè exclamat S. Rupertus Abbas; *O consolatio quidem dulcis, sed plena gemitibus inenarrabilibus! Ad ubera de foris stringebatur, & eisdem lactabatur uberibus: Simulque inter ubera intus in corde, futurorum præscio, semper apparebat, quali esset morte moriturus.*

Cant. 7. 7.

In c. 1. Cant. v. fasciculus. &c.

7. Olim tam grandibus Matronis, quàm nobilibus puellis Judeæ erat in more positum, ut in medio pectoris portarent pastillum fragrantis myrrhæ, in globum convolutæ, cujus operâ cor & caput confortarentur; simulque suavem ac delicatum odorem circùm se spargerent. Sed non ita DEI Mater, quæ prophetico spiritu commemorans acerba tormenta, sanctissimo filio suo præpara-

Digitized by Google

parata, illum chariſſimis uberibus, ac pectori ſuo adſtrinxit, cum dicto; Iſte, iſte eſt mihi faſciculus pretioſæ myrrhæ, qui à pectore meo nunquam ſeparabitur; *Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur.* Cant. 1. 12. Seu ut Septuaginta legunt; *Alligamentum ſtactes ſive guttæ fratruelis meus mihi, in medio uberum meorum demorabitur.* Dilectiſſime Infans, ſi nunc cum meo gaudio ſuxiſti dulcedinem lactis, olim guſtare debebis amaritiem fellis. Si hodie tenellis genis figo ardentia baſia; erunt illæ olim meta horrendis ac miſerabilibus alapis. Si te ſtringe amoroſis meis brachiis, conſtringêris olim ac in omnem partem rapieris nodoſis funibus & catenis. Si nunc te cooperio floribus, poſtea laceraberis flagellis. Si tibi in molli ſinu præbeo dulcem lectulum, olim truncus crucis tuum erit tormentoſum ſuſtentaculum. Et ſi aquæ ac fontes paradiſi currebant inter odoriferos flores ac vernantes plantas; Lac Mariæ, terram paradiſi irrigans, fluit cum Mariæ cogitationibus inter

horrores ferri, inter aculeos ſpinarum, inter immanitates flagellorum ac crucis. Si denique cœleſtis Infans ex unâ, parte, veluti ex faſciculo myrrhæ, recepit delitias ac refrigerium ; ex alterâ ſubiacuit ac transfixa eſt ipſius anima acerbiſſimo amarori

8. Hâc gaudiorum ac doloris commixtione paſcebat ferventiſſima Mater ſùum Infantulum ; inſtructa tamen duobus uberibus, quorum uno nutriit ſuum JEſum, altero verò ſubminiſtravit lac pietatis, ac devotorum clientum ſuorum animabus diſtribuit jucunda & pretioſa refrigeria. Unde Guilielmus ; *Per hoc quòd facta eſt incarnati Verbi Mater corporalis, facta eſt membrorum ejus Mater ſpiritualis. Habet unicum, quem pro tempore lacte corporeo nutrivit ; habet & gemellos, ideſt, ex utroque ſexu adoptatos, quos lacte pietatis nutrire non deſinit.* Et meus Richardus à S. Victore, ſermone ad illam converſo ; *Carnalia in te Chriſtus ubera ſuxit ; ut per te nobis ſpiritualia fluerent.*

In c. 4. Cant. Duo ubera &c.

P. 2. in Cant. c. 23.

9. Sa-

9. Sacræ Litteræ mihi offerunt gratioſum & authenticum teſtimonium. Vix Sacra Sponſa ſingulari quodam modo declarato eſt anima DEI; *Introduxit me Rex in cellaria ſua*; id eſt, in conclave ſuarum gratiarum, in ærarium ſuæ opulentiæ, in theſaurum affluentem omnibus bonis; mox devotæ ejus animæ, plenæ gaudiorum, adjungunt; *Exultabimus & lætabimur in te, memores uberum tuorum.* Gaudemus ob extremam tuam affluentiam, quia omnes divitiæ Matris cedunt in felicitatem filiarum. Quantum illa â DEO recipit, tantum transfundit in animas ſibi devotas. Et licèt ſanctiſſima ejus ubera ſe ipſis ſint plenæ, ad profectum tamen noſtrum ſunt ſuperplenæ ac ſuprabeundantes. Unde Mariæ ore ait S. Bernardus; *Sola introducta videor, ſed ſoli non proderit; veſtrum omnium eſt meus omnis profectus.* Et mox reſpondent devotæ ipſius animæ; *Exultabimus & lætabimur in te, ſcientes, te plenis ad nos reverſuram uberibus.*

Serm. 23. in Cant.

10. Hîc

10. Hîc mihi animus non est vobis producere Clericum quemdam Nivernensem, devotissimum Mariæ servum, qui infirmus jacens, jamiam supremam animam exhalabat; quamprimùm autem sanctissima ipsius Patrona lac ex uberibus suis suprà ejus labia sparsit, repentè convaluit; uti refert S. Petrus Damianus. Taceo S. Fulbertum, Episcopum Carnotensem, cujus lingua acerbissimè cruciabatur pusulâ seu igne sacro; Lacte tamen Mariæ, quæ visibiliter ei subvenit, uno momento recuperavit sanitatem. Nil dicam de S. Bernardo, cujus labia è miraculoso Mariæ lacte immensum pretium accepêre; unde sive loquendo, sive scribendo obtinuit Mellifluí Doctoris glorioſum nomen. Longè minus subjungam, quòd in terrâ sanctâ lacte illo, quod ex virgineis uberibus stillavit, & hodie adhuc indeficiens asservatur, non tantùm fideles, sed etiam infideles à quibusvis morbis sanentur. Solummodò nunc exclamabo; O prodigiosa Mariæ ubera, è quibus, ad profectum no-

1.6. Ep. 29.

Marian. Moren. l.5.c.15. & 16.

noſtrum promanant ſpiritualia refrigeria! O ubera, quæ, veluti fontes pietatis, extingunt flammas iracundiæ Divinæ, & obtinent ſupremam miſericordiam! O ubera, quæ ſimul porrigant lavacrum ad abſtergendam immunditiem peccatorum; & balſamum gratiæ ad ſanctitatem & gloriam in juſtis ampliſſimè augendam. Unde Richardus Victorinus; *Beata Virgo habet duo ubera, gemina dilectionis lac fundentia, quia reis impetrat veniam, & juſtis gratiam.* In Cant. c. 4. 5.

11. Tametſi mihi videar dixiſſe ſatis; dixi tamen parùm. Providentiam illam, quâ natura cuivis viventi apparat ſufficientia alimenta ac vitæ refrigeria, depinxêre Romani ſimulachro admodùm erudito; nimirum effigie venerabilis cujuſdam matronæ, cujus pectus, ſinus, & latera plurimis uberibus erant plena, ac proinde vocabatur *Multimammia*. Sed non tam multa fingere potuit ingenioſa antiquitas, quin longè plura operata ſit Virgo-Mater, in quâ non duo ſolùm, ſed innumera ubera reperiuntur, quia ipſius operâ non homi-

nes

nes tantùm, ſed & Angeli, imò ipſe etiam DEUS, recreantur. Ita me edocet S. Bernardus; *Omnibus miſericordiæ ſinum aperit, ut de plenitudine ejus accipiant univerſi: captivus redemptionem, æger curationem, triſtis conſolationem, peccator veniam, juſtus gratiam, Angelus lætitiam, denique tota Trinitas gloriam; filij perſona carnis humanæ ſubſtantiam; ut non ſit, qui ſe abſcondat à calore ejus.*

De Verb. Apocal. cap. 12.

12. Nunc ergò, qui volet, os applicet uberibus mundanæ voluptatis, ex quibus nil aliud ſugitur, niſi putridum ac peſtilens venenum; ego econtra, inſtar ſitibundi cervi, anhelabo ſemper ad vivam ſcaturiginem uberum Mariæ. Ad illius ubera ſemper recurram quæ ſunt *ſicut Turris*; hæc enim inſtar propugnaculi me cooperient, ac defendent adverſùs percutientem juſtitiam æternam. Omninò ad vulnera tua recurro, O bone JEſu, ut mihi ſint officina medicamentorum. Sed ad ubera tua confugio, O Virgo beatiſſima; à quibus ſpero lac conſolationis ſempiternæ. *O Homo*, inquit appoſitè Sanctus Bern-

Cant. 8. 10.

Super Miſſus.

Bernardus ; *Securum habes acceſſum ad DEUM , ubi Mater ſtat ante filium , & filius ante Patrem : Mater oſtendit filio pectus & ubera : Filius oſtendit Patri latus & vulnera : nulla ergò poterit eſſe repulſa, ubi tot incurrunt amoris inſignia.*

RADIX CEDRI.
In Purificatione Mariæ,

Quæ, quantò ſublimior merito, tanto humilitate erat ſubmiſſior.

SYMBOLUM XVII.

1.

NObiliſſimis Provinciis Orientis plurimùm ornamenti ac exiſtimationis accedit , quòd in ſinu ſuo complectantur immenſam vaſtitatem Montis Libăni. Non minus tamen æſtimandæ ſunt ob illas Cedros , quæ Montis illius ſingulare, ac magnificum decus ſunt. Hæ quippe folioſis frondibus undique adornatæ ac veſtitæ, Monti illi inſtar periſtromatum non ſine inſigni majeſtate deſerviunt. Faſtigia ſua

ſigni

in altitudinem adeò grandem extollunt, ut eas David ad significandam prodigiosam excellentiam vocet *Cedros DEI*. Insuper congenitam habent odoriferam fragrantiam & invincibilem fortitudinem, ut non tantùm nobilissimis ædificiis, sed ipsi etiam templo DEI præbere possit suffitum ac ornamentum. Quod tamen in rem meam admodùm facit, illud ipsum est, quod scribit S. Hieronymus; *Cedri Libani*, inquit *quantum in auras consurgunt vertice, tantùm radicem ad ima demittunt*. Ipsarum sublimitati commensa est profunditas radicum; quantùm enim sublimi suo vertice ad cœlum extolluntur, tantùm radicibus suis úsque ad abyssos demittuntur ac humiliantur.

In cap. 14. Oseæ.

2. Quod in Cedris Libani deprædicat S. Hieronymus id ipsum in Matre DEI per omnia observatur. Tametsi enim ista ob exquisitam munditiem non esset subjecta Legi purificationis; tametsi etiam in Matrem DEI, dignitatem præ omnibus aliis eminentem, assumpta esset; nihilominus veluti maculam

Serm. de Purifc.

Digitized by Google

culam quandam contraxisset, ad purificandum se humiliat. Appositè venerabilis Beda; *Beata DEI Genitrix, quæ singulari privilegio supra legem fuit, pro ostendendo tantùm humilitatis exemplo, legalibus subdi non refugit institutis.* Et licet re ipsâ esset *Quasi Cedrus exaltata* supra omnes creaturas, tamen non absque profundissimâ humilitate, *radicem ad ima demittit.* Serm. de Purific.

3. Genuinam effigiem excellentis hujus virtutis desumere licet ex Patriarcha Abrahamo, qui sicuti fuit pater nostræ fidei, ita perfectæ humilitatis est exemplar obstupescendum. Dum commorabatur, in valle Mambre, non tantùm honoratus est gratiosâ trium Angelorum præsentiâ, sed ipsiusmet etiam DEI glorioso aspectu. Ut adeò ipsius tabernaculum commutatum sit in sanctuarium, ipsimet etiam augustissimo Salomonis templo, ac glorioso Taboris vertici invidendum. Imò cum factus esset civis Sanctorum, & domesticus DEI, vocatus insuper est summâ affabilitate in partes consiliorum,

quæ ipſemet ſupremus Juſtitiæ Monar-
Gen.18. cha ſecum volvebat. *Nunc celare po-*
17. *tero Abraham, quæ geſturus ſum?* Nunc, obſecro, animadvertite, quo modo bonus Patriarcha reſpondeat Divinis gratijs. *Loquar ad Dominum meum, cùm ſim pulvis ac cinis.* Grandis res! quem reconditis conſilijs ſuis dignatus eſt DEUS, poteratque dici *Princeps cum DEO*, & capax Angelicarum prærogativarum; illo ad ima humilitatis demiſſus, ſe declarat miſerum terræ lutum; & dum vocatus eſt, ut inter glorioſa, Cœli aſtra reſplenderet, ſe ipſum confitetur puluerem, qui cujusvis venti flatu convolutus in hiantis terræ cavernas abripitur. In hoc propoſitum S. Joan-
In c.6. Iſa. n.5. nes Chryſoſtomus; *Tales ſunt omnes ſancti; ſi quando quopiam cumulatiori potiuntur honore, tunc demiſſius ſe dejiciunt*; ſimiles omninò Cedris Libani; *quan-*
S.Hieron.l,c. *tùm ad auras conſurgunt vertice, tantùm radicem ad ima demittunt.*

4. Ipſe etiam David in Pſalmo 118. non verbis tantùm, ſed proprio etiam ſuo exemplo ſe demonſtravit excellen-

tem

tem huius virtutis magiſtrum. Proteſtatus eſt, ſe velle immortali odio abominari iniquitatem & iniquos, veluti peſtilenti lue contaminatos, *Iniquos, odio habui*; & rurſus, *Iniquitatem odio habui, & abominatus ſum.* Igneis totius cordis ſui alis ānxiè ferebatur in veſtigia ſolius immortalis DEI. *In toto corde meo exquiſivi te.* In corde ſuo ceu fideli depoſitario, reſervabat ſupremam DEI legem. *In corde meo abſcondi eloquia tua*; ne unquam in illām per vitiorum exceſſus impingeret; *ut non peccem tibi.* Ipſius labia, veluti plectra Cœli, nil reſonabant aliud, niſi Divina mandata; *In labiis meis pronuntiavi omnia judicia oris tui.* Affectuum ſuorum pedibus non absque extremo gaudio ſemper calcabat pretioſam obſervantiæ Divinæ ſemitam. *In viâ teſtimoniorum tuorum delectatus ſum ſicut in omnibus divitiis.* Inſtār mellis videbatur ipſi dulce verbum DEI. *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo.* Illud ipſum ei ſerviebat fulgurantis fāculæ loco, ut ſupra ſalutis æter-

Pſal. 118. 113. 163. 10. 11. 13. 14. 103.

næ tramitem ſecurè incedere poſſet.
105. *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen ſemitis meis.* Septem integris vicibus diei obtulit Domino tributum
164. ſuarum laudum. *Septies in die laudem dixi tibi.* Quod ſi ex humanâ fragilitate lubricum poſuerit pedem, perfecti pœni tentis idea factus, lachrymarũ imbre conatus eſt eluere contractam macu-
163. lam. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non cuſtodierunt legem tuam.* Nihilominus etſi tantis virtutibus locuples, & jamjam conſcenſo ſublimium perfectionum auge; etſi inſuper inter ſplendores Sanctorum fulgurans; in fine tamen proteſtatus eſt, ſe, inſtar ſtolidæ ovis, in ſtultos errores prolapſum eſſe; imploravit proinde ſupremam miſericordiam, ut in ſinum pieta-
176. tis ſuæ ipſum reciperet. *Erravi ſicut ovis quæ periit, quære ſervum tuum.* Inter prærogativas adeò raras & eminentes po-
Pſalm. terat juſto titulo dicere; *Domine non eſt*
130 1. *exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei*; ſed prorſus è diametro, *humilitem ſentiebam.* Similis erat maturis ſpicis,

quæ

quæ ſub pretioſo pondere curvant inauratas ariſtas. Similis arbori, onuſtæ fructibus, quæ deorſum flectit gravidos ramos. Similis navi, oneratæ mercibus, quæ in mediis aquis ſubſidit. Similis Cedris Libani, quæ *quantùm ad auras conſurgunt vertice, tantùm radicem ad ima demitunt.*

5. Permittite, ut à Davidis proteſtationibus me convertam ad opera Salomonis, Poſtquam ſuum templum, ſummè admirandum, ac penè miraculum Architectonices, totâ magnificentiâ ædificavit, illud tandem inſignivit imaginibus Cherubinorum, & palmis, à magiſtrâ manu ſculptis ac inciſis. *Omnes parietes templi per circuitum ſculpſit Salomon variis celaturis Cherubim & palmis.* 3. Reg. 6. 29. Hunc locum Pagninus ex textu Hebraico ita traducit. *Celaturis fundarum.* Quid, obſecro, commercij habet vilis funda, inſtrumentum à paupere paſtorum vulgo uſitatum, cum majeſtate, magnificentia, ac divitiis tanti ædificij? optimâ ratione ibi ſculpti fuêre Cherubini, in quibus admiranda

grandis illius Regis ſapientia elucebat. Appoſitè ibi cælatæ ſunt palmæ, ad indicandas victorias, quæ Davidis brachio nunquam non ſunt reportatæ. At qualem convenientiam habent fundæ cum ineffabili majeſtate tanti ædificii?

6. Willegiſus, tametſi humiles ſuos natales ſortitus ſit à paupere carpentario, qui curribus faciendis inter frontis ſui ſudores & manuum callos quærebat victum. Ob inſignes tamen ac virtuoſas prærogativas ab Ottone II. ſublevatus eſt ad dignitatem Archiepiſcopi Moguntini & Electoris Sacri Imperii. Inter has dignitatum celſitudines nunquam immemor miſeræ ſuæ originis, volebat, ut in parietibus ſui palatii, in portis ſuæ aulæ, cæterisque locis omnibus depingeretur imago Rotæ, ſubiunctis his verbis; *Willegiſe, quis ſis, quis fueris, memento*; idque, ne à dignitatum faſtigio promoveretur ad ſpiritum ſuperbiæ, ſemperque ipſum primæ fortunæ vilitas contineret humiliatum ac depreſſum. Idipſum videtur mihi voluiſſe Salomon, quando inter magnificum

cum

cum Templi apparatum exprimi voluit imagines fundarum. Quasi diceret, vide hîc memorabile initium tuæ gloriæ, & in memoriam revoca, quòd una funda, è manu juvenis Davidis exonerata, primum jecerit lapidem totius regiæ tuæ majestatis. Unde nunquam fiat, ut vel majestas ædificii adeò præclari, vel excellens donum tuæ sapientiæ, aut divitiæ, è palmis triumphalibus ac spoliis à grandi tuo Patre Davide aquisitæ, te reddant fastuosum, aut imperandi libidine elatum. Adeoque, instar Cedri, *quantùm ad auras consurgis vertice, tantùm radicem ad ima demitte.*

7. Sed quia satis dixi de Davide, multumque in meam sententiam contulit fundâ, à Salomone figurata; audiatur; S. Joannes, loquens de illo Davidis filio, de quo pronuntiarur; *Ecce plus quàm Salomon hic.* Audiatur, inquam, S. Joannes; *Sciens JEsus, quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à DEO exivit, & ad DEUM vadit, surgit à cœna, & cœpit lavare pedes discipulorum suorum.* Cùm nemini non perspectum

Matth. 12. 42.

Joan. 13. 3.

sit, quòd omnes divitiæ Cœli ac terræ in ipsius manibus fuerint repositæ, & quòd ex thesauro Paternæ immensitatis ac majestatis egressus, jamjam iterum reversurus sit ad infinitas abyssos Divinæ Majestatis ac omnipotentiæ; surgens tamen è Cœna, manus illas, quæ Cœlum ornârunt gemmis, & solem vestierunt prodigiosâ luce; manus illas, quæ sustinent bilancem Astreæ, ac juxta cujusvis merita vel demerita per totum Mundum distribuunt pœnas ac mercedem; Illas, inquam, manus mox non absque extremo & infimo ministerio adhibuit ad mundandam & abstergendam fœtidam sorditiem à spurcis pedibus pauperum peccatorum. De hoc facto S. Augustinus; *Cùm omnia Pater dedisset ei in manus; ille non manus, sed pedes discipulorum lavit.* Quis nunc observavit unquam operationem magis inauditam & admirabiliorum istâ, quâ Filius DEI, *quantùm ad auras consurgebat vertice, tantùm radicem ad ima demittebat.*

Tract. in Joan.

8. Sed

8. Sed cur prætereo prodigioſa opera ſervorum ipſius? En Joannem Baptiſtam! qui, angelicis encomiis celebratus à Prophetis, prius ſanctificatus quàm natus; major hominibus; ac cæleſtis Sponſi intimus amicus; cujus manus ſuprã caput Salvatoris non ſine exceſſu dignitatis fuit ſublimata; Ille, inquam, in faſtigio ſuæ magnificentiæ, ſe declarat indignum ad ſolvendos calceos. *Cujus non ſum dignus procumbens ſolvere corrigiam calceamentorum ejus.* Marc. 1. 7. En Apoſtolum Petrum! qui promotus ad ſuſtinendas vices Filii DEI, authoritativâ poteſtate accepit claves glorioſi regni; & tamen ſe declarat infelicem ac miſerabilem peccatorem. *Exi â me, quia homo peccator ſum Domine.* Luc. 5. 8. En Paulum! qui raptus ad tertium cœlum, & ad arcana ineffabilia ac obſtupeſcenda aſſumptus; imò non tantùm dictus *vas electionis*; ſed etiam *vas auri ſolidum, ornatum omni lapide pretioſo*; ſe nihilominus declarat indignum omni dignitate, veluti qui fuit *blaſphemus perſecutor, & contumelioſus*; ac proinde *non* Act. 9. 15. Eccl. 50. 10.

1.Tim. 1.13. *dignus vocari Apoſtolas.* En Joannem! qui ſanguine junctus Servatori, & non tantùm ſtupendis revelationibus illuſtratus, ſed etiam inter Diſcipulos dilectus, Virgo, Theologus, Propheta, Martyr; ultrò tamen ſe ipſum declaravit abjectiſſimum Chriſti ſervum. *Significavit mittens per Angelum ſuum ſervo ſuo Joanni.* Et ut compendio utar, en Virginem ſanctiſſimam! quæ ab Archangelo ſalutata *plena gratiâ*, honorata tanquâm auguſtiſſimum templum Spiritûs Sancti, & ſublimata ad eminentiſſimam dignitatem Matris DEI, voluit tamen, veluti privata eſſe omni munditiâ, in conſpectu Mundi ſeſe ſubmittere legi purificationis. Et licet eſſet *quaſi cedrus exaltata in Libano; quantùm ad auras conſurgit vertice; tantùm* cum exceſſu humilitatis *radicem ad ima dimittit.*

Apoc. 1. 3.

9. Dignum attentiſſimâ reflexione eſt, quod refert S. Joannes in quinto Apocalypſis. Nimirum quòd ſupra Cœlum empyreum apud thronum DEI viderit viginti quatuor ſedes, & ſupra illas

illas totidem venerabiles ſenes, qui ibi non ſine majeſtate ſedebant, candidis amicti veſtibus, & fronte regiis coronis adornatâ. *In circuitu ſedis ſedilia viginti quatuor, & ſuper thronos viginti quatuor ſeniores ſedentes, circumamicti veſtimentis albis, & in capitibus coronæ aureæ.* Apoc. 4.4. Sed quid, Auditores? paulò poſt ſincerè teſtatur; quod *procedebant viginti quatuor ſeniores ante ſedentem in throno, & adorabant viventem in ſæcula ſæculorum, & mittebant coronas ſuas ante thronum.* Si venerabiles hi Magnates re ipsâ ſedebant ante DEUM, & habebant frontes coronis aureis cinctas, quomodò potuerunt Joanni apparere ante creatorem cum profundo obſequio proſtrati, nullisque triumphalis coronis cincti, utpote quas, veluti tributarias, tenebant in manibus ante æternum Numen? Certè nobiliſſimum myſterium! Servi DEI, Patriarchæ, Apoſtoli, & Juſti omnes, quantùmcumque à Divinâ bonitate ſublimantur, tantundem coram illa ſolent humiliari ac inclinari. Unde illi ipſi, qui ſedebant in thro-

throno, cum triumphali majeſtate, proſternebantur cum exhibitione obſequiorum. Ipſas etiam coronas, quas dignæ mercedis loco receperant à DEO, ad ejuſdem DEI obſequium cum venerabundâ reverentiâ portârunt; ſimiles, uti dixi, Cedris Libani, quæ *quantùm ad auras conſurgunt vertice, tantùm radicem ad ima demittunt.* In hoc propoſitum mirificè meus Richardus Victorinus; *Seniores ceciderunt in facies ſuas, quia univerſi Eccleſiæ Judices nequaquam de Prælatione ſua debent ſuperbire, ſed ſemetipſos humiliare, & dignum Creatori ac Redemptori DEO venerationis cultum impendere.*

In c. 1. Apoc.

10. Audi, O Prælate, audi, O Paſtor animarum, audi hortantem Siracidem; *Quanto major es, humilia te in omnibus.* Quantò alios excellis claritate natalium, lumine ſapientiæ, & altitudine dignitatis, tanto magis te erga omnes (absque ullo tamen detrimento neceſſariæ tuæ authoritatis) exhibeas humilem, benignum, & morigerum; hoc enim connubio eminentium tua-

Eccl. 3. 20.

rum

rum prærogativarum cum profundâ ac humili tui ipſius æſtimatione, obligabis omnium animos in tui venerãtionem, & ipſammet etiam Divinam bonitatem obſtringes, ut ad majora & ſublimiora te evehat. Imò, audite omnes fideles! ſi DEI Mater, ſummâ puritate, ſanctimoniâ & innocentiâ locuples, in conſpectu Mundi ad purificandum vadit; certe quævis anima, impuritatis cujusdam vitio contaminata, exemplo Mariæ vadat & omni poſſibili ſollicitudine allaboret, ut purificetur ac mundetur &c.

LILIUM PURUM.

In Purificatione Mariæ;

Cujus puritas in ſummo gradu reſplendet.

SYMBOLUM XVIII.

I.

PUritatem adeò raram & excellentem contulit DEUS Lilio, ut ab oculo & intellectu noſtro non poſſit ſine admiratione conſiderari.

Nati-

Nativus ipſius candor, ut nonnemo ait, ſuperat ebur & alabaſtrum; imò ipſammet etiam candidiſſimam nivem. Plinio teſte, candor lilii eſt ultra modum excellens ac exquiſitus. *Candor ejus eximius.* Carolus Paſchalius illum comparat cum candore lacteo, ſed ultra modum incontaminato ac puro. *Eſt lactei candoris, hoc eſt alboris intaminati.* Martialis, hyperbolicâ exaggeratione demonſtraturus candorem cujuſdam veſtis, quam à ſupremo Domitiani cubiculario donatam acceperat, ait, illam fuiſſe candidiorem liliis ac liguſtris.

L. 21. c. 5.

De Coronis l. 3. c. 8.

Lilia tu vincis, nec adhuc delapſa liguſtra.

L. 8. Epigr. 29.

S. Hieronymus, nullum candorem cum lilio comparandum reperiens, attonitus exclamat; *Quid ita candet, ut lilium?*

Ap. Pined. Salom. l. 6. c. 15. n. 4. Cant. 2. 2.

2. Si proinde Beatiſſima Virgo ſub lilii figura repræſentatur; *Sicut lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Omninò dicendum eſt, quòd illa nunquam non poſſederit candorem & puritatem in ſummo gradu excellentem. Unde proprio cognomine ac titulo ipſam

ſam vocant intactam, inviolatam, intemeratam ; prout etiam privilegio admodùm raro dicitur, *Virgo ſingularis*, *Virgo immaculata*, & *ſancta Virgo Virginum*. Comites ſuos inſeparabiles ſemper habuit puriſſimos candores, eosque oſtendit, quando concepta eſt in ventre Annæ, quando ex ipsâ, tanquam utero gratiæ, nata ; quando præſentata in templo, quo tamen ipſo materiali templo illa longè fuit venerabilior ac ſanctior ; quando ſalutem angelicam accepit à Gabriele, purior omnibus angelicis ſpiritibus ac Regina Angelorum ; ita ut ſol nunquam viderit creaturam illâ mundiorem aut venerabiliorem. In hanc ſententiam S. Thomas, Doctor Angelicus ; *Poteſt*, inquit, *aliquid creatum inveniri*, *quo nihil purius eſſe poteſt in rebus creatis* ; *ſi nullâ contagione peccati inquinatum ſit* ; & *talis fuit puritas Beatæ Virginis*, *quæ peccato originali & actuali immunis fuit*. 1. Sent. diſtinct. 44. a. 3. ad 3.

3. Non ignoro equidem, Mariæ puritatem poſſe repræſentari imagine columbæ, Unde ei dictum eſt ; *Surge*, *pro-*

Cant. 2. 10. *propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni.* Et rursus; *Vidi speciosam sicut columbam, ascendentem desuper rivos aquarum.* Posset etiam comparari cum ovicula, prout S. Joannes Damascenus ait, eam *ex ovili Joachim* traxisse glorioſos suos natales. Posset insuper dici similis incontaminatæ luci stellarum, & admirando candori nivium; Venantio concinente,

De Partu V. l. 1.

Alta super Cœlos, & super astra nitens
Vellere candidior niveo.

Serm. 2. in Annunt. Nihilominus ad Mariam conversus, dicam cum S. Gregorio Thaumaturgo; *Tu sancta, omni humanâ naturâ glorioſior & purior, sanctiorque effecta es, ac nive quidem candidiorem habens mentem, &c.* Hæc verba possent insigni consideratione per lilia illustrari. Plinius observat, inter flores nullum reperiri, cujus altitudo cum lilio comparari L. 21. c. 5. possit. *Nulli florum excelsitas major.* Quo autem mysterio id natura fecerit, non quidem subjungit Plinius, benè tamen Hom. 4. in Cant. S. Gregorius Nyssenus; *Herba lilii*, inquit,

Digitized by Google

quit, *florem edit ex vertice, non modico intercedente intervallo à terra.* Lilii flos pendet in fastigio excelsi sui caulis, estq; inter terræ planitiem & altitudinem hujus floris tantum intervallum, seu, ut loquitur citatus Gregorius, *Tantùm distans, ut maneat pura in sublimi pulchritudo, non inquinata mixtione cum terra.* Ac si diceret, sint hortorum flores, quantum volunt, puri; sint in summo gradu pulchri; sint ad miraculum diversicolores; semper tamen ob brevem ac depressum caulem saltem aliquantillùm conspurcantur à sordibus terræ, à maculis pulveris, & obscænitatibus luti. Lilium verò singulari & amplissimo puritatis privilegio donatum est. Est inter omnes flores celsissimus, ut inter omnes servetur purissimus. Et licet è terrâ nascatur, separatus tamen ab omni contagio terreno magis cœlestis est, quàm terrenus; *ut maneat pura in sublimi pulchritudo.* Nunc mecum dicite, Auditores, omninò verum esse, quòd in horto sanctæ Ecclesiæ candescant Virgines instar gelsominiorum, purpurascant Martyres instar

elsomi-
es instar
rosa-

roſarum, adornentur contemplativi colore cœleſti violarum, fragrent Confeſſores odore violarum ; omnes tamen iſti ſaltem pauco pulvere mundanæ imperfectionis ſunt contaminati, uti teſtatur S. Leo Papa. *Dum per varias actiones mundi hujus ſolicitudo diſtenditur; neceſſe eſt, de mundano pulvere etiam religioſa corda ſordeſcere.* At Virgo noſtra, pullulans inſtar lilii, adeò Divinæ gratiæ auxilio fuit ſublimata, ut pulveris cujusvis originarii labem nec per unum inſtans contraxerit; ſemper enim in illâ apparuit *pura in ſublimi pulchritudo, non inquinata mixtione cum terra.* Hic ipſe ſenſus eſt S. Gregorii Thaumaturgi; *Tu ſancta, omni humanâ naturâ glorioſior ac purior, ſantiorque effecta es.*

Serm. 4. de Quadrag.

4. Sed ſi noſtra Virgo longiſſimis intervallis ſuperet omnem humanam munditiem, cui debebimus illam dicere ſimilem ? Angelis forſan ? Ita certè. Quòd ſi, ex ſententia Pererij, ſubſtantiæ Angelicæ in Liliis mirificè repræſentantur; *Ea eſt iſtius germinis natura, ut cœleſtibus Angelorum ſubſtantiis compare-*

L. 55.

paretur. Cùm ergò, ſympathia admodùm mirabili, concordant lilia cum Angelis, & Angeli cum liliis; Mariam, repræſentatam in liliis, reveremur quaſi Angelum; & ſi de Angelis ſcripſit S. Auguſtinus, quòd in primò creationis ſuæ inſtanti à DEO receperint gratiam ſanctificantem; *DEUS*, inquit, *Angelos tum bona voluntate, id eſt, tum amore caſto, quo illi adhærent, creavit, ſimul in eis & condens naturam, & largiens gratiam.* Ita noſtra Virgo in primo inſtanti ſuæ originis participavit puritatem Angelorum, demonſtrans ſe undique ſanctam, incontaminatam, innocentem, *& nive quidem candidiorem habens mentem.* L. 12. de Civit Dei. cap. 9.

5. Guerricus Abbas docet, Mariæ Virginis ore locutum Spiritum Sanctum, quando dixit; *Ego quaſi vitis fructificavi ſuavitatem odoris.* Virgo fuit vitis, locuples fructibus & floribus. Et ſi ab ipſa recipiatur vera jucunditas, quâ fideles animæ refocillantur; in ipſâ etiam abundârunt flores mille virtuoſarum prærogativarum. Unde de ſo Ser. 1. in Nat. V. Eccl. 24.

ipsâ dicebat; *Flores mei fructus honoris & honestatis*: seu, ut interpretatur Hugo Cardinalis, *Flores B. Virginis sunt virtutes ejus; viola humilitatis, rosa Charitatis, lilium virginitatis.* Porrò se demonstravit vitem floridam & frugiferam, quando ab Archangelo salutata est; ibi enim floribus intactæ virginitatis junxit fructum Divinum, qui in ipsius sinu miraculosè conceptus jacuit. Ut autem vim hujus argumenti assequaris, dic ex aliquorum sententia, quòd virgo se ipsam comparet non cum vite in abstracto, sed cum illa, de quâ Servator dicebat; *Ego sum vitis vera.* Ubi observandum, tametsi ad servitium hujus vitis prompta sit falx Divini Agricolæ; *Pater meus Agricola est, & omnem palmitem, qui fert fructum, purgabit eum.* Nihilominus incisiones hujus falcis solummodo cadunt supra palmites, non supra vitem; sicuti enim palmites, nimirum Justi & servi DEI, semper indigent purgatione & correctione; utpote quibus nunquam desunt imperfectiones; in vite tamen, id

Eccli. 24. 23.

est,

Digitized by Google

est, in Christo, nihil reperit Agricola, ubi falcem ponat, cùm vitis sit in summo gradu perfecta. Unde Augustinus; *Quia Christus sibi sufficit, discipuli multo indigent auxilio agricolæ, propterea nihil dicit de vite, sed de palmitibus.* Si ergò in quovis sancto, veluti in totidem palmitibus, reperiatur necessitas, ut è bono in melius purgentur, quia nunquam in ipsis desunt defectus; Augustino asserente, *Quis autem est in hac vitâ sic mundus, ut non sit magis magisque mundandus.* Hinc Maria Virgo comparatur solummodò cum vite Divina, quia obtinuit per gratiam, quòd vitis Divinâ per naturam, adeoque in ipsa nihil reperitur quod purgetur, cum sit undique purissima, pulcherrima, & perfectissima. In cat. aur.

6. Admirandus ac dignus consideratione est quidam textus sacri Epithalamii. Spiritus Sanctus Virgini nostræ encomium quoddam dicturus, ad ipsius pedes convertitur, & in has voces prorumpit; *Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia principis.* Qua- Cant. 7. 1.

lem formam admirandam, qualem perfectionem ſtupendam, qualem candorem exquiſitum video in pedibus tuis, O grandis Domina! Quàm nobiles ac pretioſi ſunt calcei, quibus adornata es! Laudes planè myſticas! Et certè, quis unquam credidiſſet, quòd oculi DEI & lingua Spiritûs Sancti raperentur à partibus extremis ac viliſſimis humani corporis? Laudantur quidem in nobilibus puellis comæ, quæ veluti aureorum filorum fodinæ ſunt. Laudantur oculi, qui inſtar ſtellarum fulgurant ſub cœlo ſerenæ frontis. Laudantur genæ quæ, inſtar horti, oſtentant recentes ac purpureas roſas. Laudantur labia, quæ videntur eſſe viva & animata corallia. Laudantur ubera, veluti maſſa quædam nivis aut lactis. Pedes verò aut prætereuntur, tanquam nimiùm humiles & abjecti; aut nonniſi curſim attinguntur, veluti parùm decentes ad commemorandum. Et tamen pedes Virginis non ſolùm celebrantur cum laude, ſed etiam cum admiratione? *Quàm pulchri ſunt greſſus tui?*

Quæ

Quæ myſteria ſunt iſta? Tametſi omninò verum ſit, quòd de pedibus puellarum etiam nobiliſſimarum prudenter taceatur, & ob continuas ſordes non absque offenſa honeſtatis deprædicarentur. Unde quantumvis pulchra ſit Hieroſolyma, dicta *perfecti decoris*; de illâ tamen ſincerè teſtatur Propheta; *Sordes ejus in pedibus ejus.* Quantumvis pulchra ſint Apoſtolorum corda, de quibus ipſamet Veritas teſtatur; *Vos mundi eſtis.* Illorum tamen quivis *indiget ut pedes lavet.* Sed tua puritas, O Virgo beatiſſima, tantundem ſuperat aliorum puritatem, ut etiam illæ ipſæ partes, quæ aliâs ſunt ſordibus infectæ, in te appareant tantâ puritate conſpicuæ, ut omnium encomia & admirationem ad ſe rapiant. *Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis?* Unde Guilielmus commendatur; *Non ſimpliciter pulchri ſed cum admiratione, quàm pulchri inquit ſunt greſſus tui; hoc eſt, quàm puri & mundi affectus ejus. Non enim pernicitate pedum; ſed puritate affectuum ibat de virtute in virtutem; &*

Thren. 2.15.

Thren. 1.9.

Joan. 13.10.

in æmulando virtutes Patrum, ipsos etiam Patres præcipuè puritate affectuum transcendebat. Quasi diceret; *Omni humanâ naturâ gloriosior ac purior effecta es.*

7. Et quia Sanctissima Virgo instar purissimi lilii repræsentatur omninò persuadet ratio, ut â conscientiis purissimis tractetur & honoretur. Quando è floribus nectuntur corollæ, non sufficit, inquit S. Chrysostomus, solos flores esse puros, sed etiam requiritur, ut etiam manus, quæ illos nectunt, sint puræ. *Quemadmodum in coronis non sat est flores esse puros, nisi pura sit & manus eas contexens*; ita laudandæ & invocandæ Virgini intentus, non aquiescat, quod sanctæ sint preces, sanctisque verbis dispositæ accoordinatæ, nisi insuper sancta sint orantium corda, sancta linguæ, sancti interiores affectus. *Sic & in sacris hymnis oportet non verba tantùm esse pia, verùm etiam animum, hymnos concinentem*; ut loquitur Os aureum.

Hom. cùm esset designatus Presbyter. c. 5.

8. Virgo nostra beatissima non sine grandi mysterio dicitur Hortus conclusus & fons signatus. *Hortus con-*

clu-

cluſus ſoror mea ſponſa; hortus concluſus, fons ſignatus ut demonſtretur, inquit Richardus à S. Laurentio; quòd *nec intrandum eſt in hortum floridum & delitioſum pedibus lutulentis; nec aqua puriſſimi fontis ſordidis eſt manibus hauriendæ. Ad agendum enim de Beata Virgine non eſt niſi mundo corde & purificatis cogitationibus accedendum.* Adeoque ingreſſus ad Virgineum hortum clauſus eſt illis pedibus, quæ currunt in luto vitioſæ ſpurcitiei, fœtentque coram, naribus Angelorum ac Cœli; Aquas etiam ex hoc fonte non extrahant illæ manus, quæ fæcibus avaritiæ, ac ſordibus laſciviæ ſunt commaculatæ. Qui deſiderat hos flores colligere, puras manus afferat; & qui participare vult refrigeria hujus fontis tota puritate accedat, neceſſe eſt. Cant. 4. 12.

Et manibus puris ſumite fontis aquam. Ergò, inquit Dionyſius Cartuſianus, *ut puriſſimæ Virgini complaceamus, omni carnalitati, fœditati, impuritati renunciemus, atq; quotidie magis ac magis mundi, juſti, ac ſpirituales eſſe condignè nitamur.* Serm. 5. de Concept.

9. Et veluti Græci in ſuis Lithurgiis ſacri cujuſdam Miniſtri ore ſolebant dicere, *Sancta Sanctis*; quòd nimirum ſancta Myſteria nonniſi ab animabus ſanctis participari debeant; ita ſi de recipiendis gratiis putiſſimæ Virginis agatur, debent iſtæ nonniſi ab animabus ſanctis, cordibus puris, & conſcientiis mundis peti. Unde prudens Hugonis Cardinalis Conſilium eſt; *Si vis ad vitam ingredi, & eam ſalutare, oportet te eſſe Angelum. Angelum autem te faciunt puritas & charitas.*

en Luc. l. 1.

LILIUM INTER SPINAS.

Maria patiens ſupra Calvariæ Montem.

SYMBOLUM XIX.

1.

COllidebantur in campis Marathoniis Perſarum vires cum Athenienſibus, ſteteratque diu fortuna anceps, ac veluti ambigua, cuinam tribueret victoriæ gloriam; donec tandem in Græcorum partes tranſierit. Vicêre

Vicêre isti, & quidem prærogativâ adeò grandi, ut occisis inter volantes Persarum sagittas nonnisi ducentis Græcis, sex mille ac trecenti Persæ fuerunt interfecti. Lætitia victoriæ adeò grandis turbata fuit acerbissimo mœrore, dum victrices palmæ respergebantur sanguine Callimachi, unius è vallidissimis Bellidueibus, qui pro gloria Athenienſium dimicârunt. Periit Callimachus in conflictu, & sicuti hostes in vitâ replevit terrore, ita moriens traxit, illos in admirationem. Integra telorum sylva, adversùs ipsum exonerata, vix sufficiebat ut occideretur, non verò ut in terram prosterneretur. Amisit vitam, non verò magnanimitatem bellicam; & sustentatus ab ipsomet circumiacentium sagittarum cumulo, quæ illum innumeris vicibus transfixerant, etiam post mortem servavit formam hominis vivi, passimque non sine grandi admiratione creditus est immortalis. Spectaculum prodigiosum, Auditores, & dignissimum, quo repræsententur miracula, supra montem Calvariæ patra-

Herodot. l. 6.

Suid.

patrata. In Montis hujus faſtigio cernitur, non quidam Græciæ miles, ſed Amazon cœleſtis, heroicam ſuam conſtantiam inter arma & armatos prodigioſè demonſtrans. Hic una Virgo, tenera temperamento, & imbellis viribus, inermi pectore ſuſtinet mille ictus, & adverſùs omnes hoſtium ſuorum machinas perſiſtit intrepida ac victrix. Hic noſtra virgo, corde quidem vulnerata, nunquam tamen proſtrata, ſtetit cum majeſtate, tantæ Amazonis dignâ, ac inſtar columnæ animatæ ac inflexibilis apud funeſtum ſanctæ Crucis truncum. *Stabat juxta crucem JESU Mater ejus.* Dicant nunc pro libitu ſuo Gentiles, ſe vidiſſe Callimachum morientem, non verò cadentem; dicat S. Joannes, ſe vidiſſe *Agnum ſtantem tanquam occiſum.* Nos erimus admirabundi ſpectatores iſtius Virginis, quæ lethalibus plagis transfixa, ſtetit tamen, inſtar arbuſculi myrrhei inter acerbos amatores, tota valida; aut inſtar ſublimis lilii inter ſpinarum cœſpites, de quo dicitur; *ſicut lilium inter ſpinas &c.*

Jo. 19. 25.

Apoc. 5. 6.

Cant. 2. 2.

2. Et

2. Et certè optimâ ratione dicitur lilium inter ſpinas; quia non tot aculei inter horrida deſerta accumulantur ad transfigendum hunc florem, quot lethales ſagittæ transverberârunt animam Sanctiſſimæ noſtræ Reginæ. Hoc unum ſufficiat, ſi dicam, quemadmodùm ipſius filius, à crudelitate Judaicâ contemptibiliſſimis quibusvis modis confoſſus, meritò cognominatur *Rex Martyrum*; ita pauperrima hæc Mater ex affectu commiſerationis recepit in anima tot plagas, quot ictibus transfixa erant membra dilecti ſui filii; atque adeò promerita eſt, ut vocetur *Regina Martyrum*. Unde S. Joannes non absque ſublimi myſterio illam monſtravit *juxta Crucem*, ut nobis ſignificaret, ſicuti plus omnibus aliis propinquavit cruci, ita etiam plus omnibus fuiſſe participem anguſtiarum Crucifixi; ſimul enim cum ipſo erat transfixa clavis, perfoſſa ſpinis, amaricata felle, & compaſſionis violentiâ millies occiſa. S. Rupertus; *Maria fuit lilium inter ſpinas, quia quacumque ſpinæ filium* In Cant. eadem 2.

eadem & Matrem confixerunt, & lacerârunt vulneribus compassionis. Et S. Hieronymus; *Quot læsiones in corpore Christi, tot vulnera in corde Matris. Quot spinæ pungentes, quot clavi perforantes, quot ictus carnem rumpentes, tot sagittæ per oculos intrantes, & tot cor & animam Virginis Mariæ convulnerantes.*

In Joan. 19. V. Stabat. &c.

3. Unde S. Laurentius Justinianus eam non potuit melius repræsentare, quàm titulo terssissimi speculi, quod è diametro Crucifixi positum, omnia ipsius vulnera ac pœnas distinctissimè exprimit. *Clarissimum*, inquit, *passionis Christi speculum effectum erat cor Virginis; nec non & perfecta mortis imago: in illo agnoscebantur sputa, convitia, verbera, & Redemptoris vulnera.* Sed etsi totus hic dolorum cumulus eam reduxerit ad angustias mortis; etsi sol in conspectu horrendi illius spectaculi velaverit oculos; etsi velum templi præ dolore scissum, ac petræ ob commiserationem rupiæ sint; illa tamen cum puritate columbæ, & simul cum corde Leonis sustulit cruciatus Inferni & monstravit vigo-

De Triumph. Agoniz.

vigorem Cœli; ſeu, ut ſcribit S. Anſelmus; *Cunctis viris retrodentibus, conſtanter ipſa ſola ſtabat. Non ſe laniebat, non murmurabat, nec vindictam hoſtium à DEO petebat, ſed ſtabat diſciplinata, verecunda Virgo pientiſſima, lachrymis plena, doloribus immenſa.* Sicque facta eſt veluti virgula myrrhæ inter amarores vigoroſa; aut veluti lilium inter medias ſpinas conſiſtens; aut veluti Palma, quæ *adverſum pondera ſurgit*. Conceptum hunc approbat Spiritus Sanctus, quando ad afflictam noſtram Virginem converſus, ait; *Statura tua aſſimilata eſt Palmæ.* Ap Corn. à Lap. Do. 19. Cant. 7. 7.

4. Quando Abraham accepit Divinum mandatum, ut filium ſuum unicum in victimam conſecraret, tantâ promptitudine ad ſacrificium progreſſus eſt, quantâ alii ad nuptias. Filium ſuum vocavit è quiete nocturnâ ad ſomnum mortis, quaſi ad thalamum. Jumentum oneravit aridis lignis, & eò progreſſus eſt, quò à Cœlo vocabatur. Sequebatur ipſum fideliorum ſervorum turba, ſicque ſub noctis umbras

verſus

versùs Montem procedebatur. Sed dicite mihi. Auditores; An sacrificium & holocaustum morientis Isaaci etiam vocata est Sara, Mater puelli, fidissima Cœli serva? Non; imò nec mentio apud ipsam de cruento hoc sacrificio facta est, veluti secum ipso diceret bonus Patriarcha; Ah! scio benè, quamvis mea conjunx sit in voluntatem Divinam resignata, humanam tamen naturam & affectum maternum fore consternatum & afflictum. Versabit ex oculis duos lachrymarum torrentes; eructabit è pectore acerbissima suspiria, vociferabitur versùs Cœlum; mille vicibus ad sinum suum stringet charum filium, comprimet illum intra materna brachia, ipsius fronti figet innumera oscula, sicque teneritudines maternæ aut impedient, aut retardabunt sacrificium. Nihil proinde, nihil dicam, nec pectus muliebre, utut sanctum, inter hos aggeres aut succumbat, aut resistat. Hâc circumspectione, quæ necessaria erat apud Sacram, nec minimùm opus erat apud DEI Matrem. Tametsi enim pro-

prophetico ſpiritu cognoſcere omnia tormenta, dilectiſſimo ſuo Unigenito præparata; nihil tamen grandi ipſius ſpiritu decedebat, ſed heroico pectore per triginta trium annorum ſpatia ſuſtinuit imprimis imaginationem, & poſtea etiam aſpectum funeſtiſſimæ hujus tragædiæ; quemadmodùm ipſius ore dixit Rupertus Abbas; *Ex quo Mater ejus facta ſum, ſcivi, eum iſta paſſurum.* In Cant. l. 12. Unde quando vel ſupra dormientem Infantulum expandit velum, contemplata eſt recumbentem ſub gelido marmore ſepulchri; vel quando ipſius vultui fixit dulcia oſcula, amarum oſculum Judæ cruciavit mentem; vel quando ipſum involvit candidis faſciis, prævidit ligatum catenis; vel quando ipſum nutriit dulcedine lactis, cogitavit potandum felle; vel quando ipſum repoſuit in pauperibus cunis, meditata affixum crucì; ſicque inſtar myrrhæ ſemper quidem amaricata, ſimul tamen ſemper Divinæ voluntati conformata, benè potuit dicere; *Faſciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur.* Cant. 1. 12.

5. Cardinalis Hugo, contemplando Lilio intentus, non reperit illi deſcribendo verba magis ſignificantia iſtis; *Lilium in medio floris habet grana aurea, quæ ſeptem baſtulis ſupportantur.* Veluti diceret; O quàm bellus flos eſt Lilium, qui ſeptem globulis aureis eſt coronatus & locupletatus; *Habet grana aurea.* Sed, O florem miſerabilem & infelicem! qui ſeptem acutis lanceis, *ſeptem baſtulis*, ſemper transfixum habet ſinum. Ita omniuò mecum dicite; O Lilium nobiliſſimum! Maria videlicet! cujus ſpiritus fuit reconditorium omnium gratiarum ac theſaurorum Cœli; *In me omnis gratia vitæ & virtutis.* Sed, O Lilium, tormentis pleniſſimum, dum ſeptem Lanceis, ſeu ſeptem gladiis tranxfixum habet pectus. *Et tuam ipſius animam gladius pertranſibit.* Nihilominus, etſi corde & animâ crudeliſſimè transfixa, oculis pietatis adſtitit ſuo filio, ſeque ipſam novis pœnis obtulit exeruciandum; *fugientibus viris ſtabat intrepida*, inquit S. Ambroſius; ſpectabat piis oculis filii vulnera-

In Cant. 2. 2.

Eccl. 24. 25.

Luc. 2. 35.

De Inſtit. Virg c. 7.

pen-

pendebat *in Cruce filius*, *Mater se persecutoribus offerebat.* In hunc sensum etiam B. Amedeus; *Currit post JEsum non tantùm in odorem unguentorum, sed in multitudinem dolorum; non solùm in gaudio consolationum, sed & in abundantia passionum. Cernebat verum Salomonem Mater ejus in diademate, quo coronavit eum Noverca Synagoga, & ipsa coronata coroxâ tribulationis post eum incedebat.*

6. Hinc intelligetis vim amarissimæ illius querelæ, quam moribundus agnellus protulit; *Torcular calcavi solus, & de gentibus non est vir mecum.* O pauperem innocentiam, ab omnibus derelictam! Dorsum meum oneratur trabe ac horribili torculari Crucis, & nemo est, qui me adiuvet. Circumquaque verto vultum meum, & nemo est, qui mihi assistat aut solatium afferat. Quid dicis, O mi Christe? an non vides istam charam, ferventem, & afflictam, quæ stans *juxta Crucem*, tecum agonizat & moritur; & tu conqueteris. *Non est Vir mecum*? sed bene dicis, O Redemptor, *quòd non est vir tecum, sed Mulier* Isa. 63. 3. Richard à S. Laur. lib. 1. c. 5.

Mulier una eſt tecum, quæ omnia vulnera quæ tu ſuſcepiſti in corpore, ſuſcepit in corde. Benè dicis, te eſſe ſolum ; cáro enim tuá erat caro Virginis ; imò ſi reciproci amoris viribus ipſa tecum videbatur eſſe una ſola perſona, etiám tu ſolus potuiſti dici languere ac pati ; nam re ipſa una tantùm erat voluntas amborum, unâ ſola erat grandis oblatio. Et ſi tu ſparſiſti ſanguinem carnis, illa verſabat ſanguinem cordis. *Omninò tunc erat,* inquit Arnoldus Carnotenſis, *una Chriſti & Mariæ voluntas, unâmque holocauſtum ambo pariter offerebant DEO ; hæc in ſanguine cordis, hic in ſanguine carnis.*

DeLaud. Virg. fol. 359. q. 9.

7. Tragædia, quam repræſentavit crudelitas Verris, in foro Laodicenſi digniſſima fuit, quæ non tantùm Aſiam commoverat ad commiſerationem, ſed etiam à Cicerone damnabatur ac reprimebatur. Juſſit crudelis ille, ut filius in conſpectu patris, & iſte viciſſim in conſpectu filii à carnificibus crudeliter torqueretur, & occideretur. Ex aſpectu adeò horrendo non potuêre contineri omnes ſpectatores, quin prorm perent

in

in amarissimas lachrymas. Figebat afflictus pater dolentes oculos non in vultu carnificum, sed in oculis filii,& sive à se ipso consternatus, sive ex pietate erga suam prolem, quam videbat ad mortem abripi, inconsolabiliter lachrymabatur. Figebat vicissim affectuosus filius dolentem vultum in suo bono patre, & plenus inexplicabili teneritudine, desiderabat mille vicibus pro conservandâ ipsius vitâ mori. O suavissimam mortem, inquiebat exanimis Parens,si viveret meus filius! O dulcem è vita exitum, suspirabat filius,si salvare possem bonum meum patrem. Ita inter mutua suspiria, *flebat uterque non de suo supplicio,sed pater de filii morte,de Patris filius.* Unde uterquo, priusquam moreretur, mille vicibus moriebatur; priusquàm subijceretur Carnificis ferro, pietatis ferro miserrimè torquebatur; & priusquàm calidum sanguinem cordis versabat, solutus in effusissimas lachrymas. O tragædiam! O spectaculum nimis atrox ac crudele supra Calvariæ montem, ubi filius agonizabat in

conſpectu Matris, & Mater expirabat ſub oculis filii. Vidit piſſimus Salvatoris oculus pœnam ſuæ chariſſimæ Matris, & ab aſpectu adeò horrendo centuplum aucti ſunt ipſius dolores. Vidit afflicta Mater tormenta filii, eosque ita in imo pectore ſenſit, ut, re-

Pellegr. parad. 3. c. 1. ſto Theophylo, *etiam lachrymæ ſanguineæ de ejus oculis emanârint.*

Plin. l. 21. c. 5. Porta magiæ. l. 3. c. 15. 8. Dicant nunc Scriptores, quòd Lilia poſſint arte humanâ coloribus tingi, quia aut fœcibus vini nigri macerata, ut obſervat Plinius; aut calente cinnabaro aſperſa, ut advertunt alii, congenitam candoris puritatem commutant in purpuram. Cùm etiam noſtrum Lilium, ſub cruce poſitum, & cinnabaro Divini ſanguinis aſperſum, undique viſum ſit rubere. Proinde Guilielmus;

Umbra n. 486. *Rubebat caro filii ſanguine paſſionis, & rubebant materna illæ cogitationes ut ita dicam, ſanguine compaſſionis.* Unde ſi ſtans ſub cruce, repræſentabat Lilium inter ſpinas; *Sicut Lilium inter ſpinas*; tincta Divino ſanguine repræſentabat purpuream roſam, prout etiam para-

paraphraſis Chaldæa in hunc locum ſuggerit. *Comparata ſum roſæ, quæ germinat inter ſpinas, à quibus perforantur & rumpuntur folia ejus.* In Cant. 2. 2.

9. Sed quâ conceptuum ſorte potero vobis unquam ſatis explicare Virginem miſerrimè afflictam? Anna, junioris Tobiæ Mater, quando ſe vidit privatam unico ſuo filio, in exteras regiones peregrinante, cordis ſui dolores in hæc verba explicavit. Quò vadis animæ meæ anima, quò vadis pupilla oculi mei, baculus ſenectutis noſtræ, confortamentum vitæ meæ, & uniea ſpes noſtræ poſteritatis? Ah! dum te ſolum perdo, omnia bona perdidi. *Omnia ſimul in te uno habentes, te non debuimus dimittere à nobis.* Tob. 10. 5. Idque dicebat dolore adeò intenſo, ut nullum ſupereſſet remedium ad reprimendum ipſius planctum. *Flebat Mater ejus irremediabilibus lachrymis.* Eousque progreſſus eſt dolor Matris, quando privabatur filio, eunte non in mortem ſed in peregrinationem, maximè quòd privata ſit tali filio, qui, cùm eſſet purus homo,

non auferat omne bonum. Poterat enim interea ſolatium accipere ex præſentia charorum amicorum, ex cumulo divitiarum, ex aſſiſtentia dilecti ſui conjugis. Sed O quantum cordis dolorem experta eſt Virgo, quando ventris ſui fructum acuto ac violento ferro ex ſinu abreptum, illoque filio ſe orbatam vidit, qui omnia excogitabilia bona in ſe complectebatur? Ah DEUS! quantoperè cor meum penetrant amaræ hæ querelæ, inquit S. Bernardus; *O verè DEI nate, tum mihi pater, tu mihi Mater, tu mihi filius, tu mihi ſponſus, tu mihi omnia mea eras; non orbor patre, viduor ſponſo, deſolor prole, omnia perdo.* In te ſolo, O mi fili, reperio providentiam patris, teneritudinem Matris, obedientiam filii, delitias ſponſi, plenitudinem omnium bonorum; Nunc verò, dum ipſum morientem video, remaneo, O DEUS! mater, ſed ſine filio; filia, ſed ſine patre; ſponſa, ſed ſine conſorte; quia dum te perdo, omnia bona perdo; *orbor patre, viduor ſponſo, deſolor prole, omnia perdo.*

In Lament. V.

10. Dum

10. Dum Verris barbaries longâ & protensâ morte cruciabat aliquot miseros viros in carceribus, languebant ad portas carcerum Mâtres illorum, qui cruciabantur; & dum se videbant excluſas ad amplectendos moribundos filios, iteratis precibus instabant, ut carnifices permitterent uno tantùm osculo solari spiritum expirántium filiorum. *Matres miseræ pernoctabant ad ostium carceris, ab extremo liberorum complexu excluſæ, quæ nihil aliud orabant, nisi ut filiorum extremum spiritum excipere sibi liceret.* Cicero 7. in Verrem. Hæc suspiria non sine inexplicabili dolore renovata sunt in Calvariæ Monte, ubi misera Mater, filium suum in infami trunco suspensum & agonizantem cernens, indicibili ardore versus illum extendebat manus; cum autem pervenire non posset, quò desiderabat, ad crucis pedem stetit, oculisque in eum defixis, nil aliud suspirabat, nisi ut, priusquàm animam exhalaret unum saltem osculum ei præbere posset; & dum etiam hoc prohibebatur, nil aliud supererat, nisi ut in hæc cordis suspiria prorumperet.

11.

11. O charam, O unicam dulcedinem animæ meæ! quis te mihi tollit, quis me à tuo amatiſſimo ſinu avellit? Eccur non poſſum ego ſalire ſupra iſtam crucem, & aliquantillum mitigare infinitam atrocitatem tuorum ſuppliciorum? Mi chare fili, quam dulcis mihi foret mors ut te ſubtraherem morti! Ecquis impedit hanc meam animam, quin te ſequatur etiam in extremo momento? Ah mi fili, imò mea vita! video te mori, & ego non morior? Mundi ſalus dilaniatur, & ego non pereo? præ pietate rumpuntur petræ, præ triſtitiâ obſcurantur pulcherrima lumina cœli, præ dolore percutiuntur pectora tuorum inimicorum; & ego, quæ tua ſum Mater, te perdo, & etiamnum vivo? Ah magne DEI fili! optimâ ratione me vocas mulierem & non Matrem, quia oculos habeo, quibus te video expirantem, & ego vitam meam non finio! O mi JEſu! O adorande fili! ſi Matris tuæ preces nunquam patientur repulſam, noli admittere, quin etiam in hoc duro & poſtremo itinere ſim

ſim tua individua comes. O mortem deſideratiſſimam! abripe me à vivis, ut uniar moribundo meo bono. Quale mihi inter meos dolores ſit ſolatium magis pretioſum, quam mori cum meo filio? Quale tormentum magis intolerabile, quàm vivere in ipſius morte? Afflicta Maria! ah quis condolet meis doloribus? quis collachrymatur meis lachrymis? quis inter deliquia amantis mei cordis mihi aſſiſtit, & me comitatur.

12. Supplicio ita ineffabili fuit transfixum illud pectus, & ſagitâ ita pungente transverberatum, ut omnes Martyrum pœnæ horribili confluxu ſeſe effuderint in ipſius animam, expertaque ſit mille mortes absque eo ut poſſet mori. In rem præſentem B. Amadeus; *Ineffabili dolore glorioſæ pectus urebatur, & altiſſimo pietatis jaculo confoſſum extremas ſpirabat inter anguſtias, hauſit poculum amarius ipsâ morte, & quod hominum genus ferre non poſſet, adjuta Divino munere femina valuit ſuſtinere.* Nihilominus tota reſignata in volun- Hom. V.

voluntatem DEI, hunc aſpectum tantâ magnanimitate ſuſtinuit, *ut neque Judæorum furore*, inquit Caniſius, *neq; comprimentium turbâ, neque doloris acerbitate à ſtatione ſua poſſet dimoveri.*

L. 4. de Deipar.

13. Collumella docet, ſuperfluos palmites, quando adhuc ſunt teneri, debere mollitie digitorum à vite avelli; quia violentia in iis avellendis *lacerat matrem*; & ſi adhibeatur falx, accreſceet miſeræ viti damnum intollerabile ex inciſione. *Ut non minimam partem de ipſo matris corpore enecet.* Vitis erat miſera Maria; *Ego quaſi vitis fructificavi.* Eratque fœcunda nobiliſſimo pälmite, qui penes ipſam multis annis creſcebat. Nunc dum ruſtica Judæorum crudelitas à vite avellit filium, *lacerat & matrem.* Et inciſio, quâ Divinum palmitem dilaniant, *non minimam partem de ipſo Matris corpore enecat.* Nihilominus heroicâ magnanimitate, cooperans acerbiſſimæ paſſioni ſui filii, *ſtabat juxta Crucem*; *nimirum*, inquit Arnoldus Carnotenſis, *tanquam miles ſtationarius in ſtatione perſtabat ſua, juxta*

L. 4. c. 7.

Eccl. 24. 13.

Ap. Salaz. Prov 31. Accinxit.

xta Crucis vexillum imperterrita & invicta.

14. S. Ambrosii doctrinâ est; *Qui perfectè sapit, nescit sua spectare commoda, sed ad aliud quod æternum est, quod decorum atque honestum, totum corde intendit, quærens non quod sibi utile est, sed quod omnibus.* Et ecce! Virgo sanctissima, plena est sapientiâ, cùm sit Mater sapientiæ; unde non ita reflectit animum ad præsentes ignominias, quantùm ad futuram gloriam; non ita intendit ad supplicia afflicti filii, quantùm ad salutem Mundi. Cruci quidem cum puritate columbæ, sed unà etiam cum magnanimitate Leonis assistit. Et dum Apostoli fugerunt, illa non absque imperterrito animo comitata est infame lignum affectu adeò heroico, ut si opus fuisset, prompta sese obtulisset, ad animandum & confortandum in tantis passionibus innocentem suum filium; idque mihi insinuare videtur S. Joannes, quando dicit; *stabat juxta Crucem.* L. 3 off. c. 11.

15. Neque ego miror, quòd in extremâ periodo hujus tragædiæ monstrâ-

ſtârit tantam cum Patris æterni voluntate conformitatem, cum jam ab incunabulis dilectiſſimi ſui filioli ſeſe diſpoſuerit ad offerendam innocentem hanc victimam; dum enim toto vitæ decurſu contemplata eſt, quod ſit deſtinata pro mundi ſalute victima, non miror, piſam intrepido animo adſtitiſſe horrendo patibulo; *ſtabat juxta Crucem.*

16. Sed quomodo dici poteſt, quòd
Cant. 2. 3. *ſtabat*; cùm ipſamet, Sponſæ ore teſtetur, ſe ad umbram moribundi ſui filii ſediſſe; *Sub umbra illius, quem deſideraveram, ſedi?* Reſpondeo, etſi inter ſupplicia filii experta ſit dolorem ipſamet morte graviorem; nihilominus à doloribus oppreſſa & non victa, in præcordiis mulieribus tenebat cor æneum; & dum intrepido corpore *ſtabat*, animo penitus quieto, nullisque impatientiæ motibus agitato, ſedebat; volens illud ipſum, quod volebat DEUS, prompta etiam propriis manibus in tribunali Juſtitiæ æternæ ſubſcribere decretum;
Jo. 11. *Expedit ut unus moriatur homo pro populo.* Sedebat ad umbram Crucis, velut

ad

ad refrigerium felicis cujusdam arboris, quæ uniuerſo Mundo produxit fructus æternæ vitæ. Sedebat, & veluti truncus Crucis eſſet commutatus in lauram menſam, ſub illo colligebat ſapidos fructus animarum, quæ ſupliciis illis redemptæ erant; colligebat fructus Cœli, quod ſanguine illo aperiebatur; colligebat fructus gloriæ, quam opprobria illa ſuo filio generabant. Et hic eſt ſenſus horum verborum; *Sub umbra illius, quem deſideraveram, ſedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.*

17. Sed cur taceo ſpirituoſos illos affectus, expreſſos à grandi illâ animâ; *Dixi, aſcendam in palmam, & apprehendam fructus ejus?* quaſi diceret; benè quidem ſcio, quòd crux, palmæ ſimilis, in ſua radice teneat horribilem & doloroſam aſperitatem; nam, ut S. Auguſtinus loquitur, *aſpera radix videtur in terra.* Scio etiam, quòd palmæ truncus non ſine extremâ fatigatione poſſit à delicato virgunculæ cujuſdam pede conſcendi. Scio inſuper, quòd palmæ in ſuis apicibus repræſentet armamentarium Cant. 7. 8.

tarium aliquod militare, ubi tot gladiis videtur esse instructa, quot foliis. Verùm quando recordor, quòd ista palma, nimirum ista Crux, sit arbor victoriarum ac triumphorum; promptissima voluntate saliam supra hos apices, superabo tantas asperitates, ascendam inter gladios & lanceas; ipsaque etiam amaritudines fellis, vulnerum, infamiarum ac mortis mihi erunt veluti dulces ac pretiosi dactili. *Et fructus ejus dulcis gutturi meo.*

18. Mariæ exemplo quivis fidelis accingatur ad pondus sanctæ Crucis intrepidè sustinendum, & illius duritiem totis brachiis amplectendam. Benevolè sufferatur, quidquid disponit voluntas DEI; obsequamur in omnibus, quæcumque ipsi placent. Crux, quæ opprimit, etiam exaltat? Palma, quæ horridâ suâ asperitate affligit, etiam promovet ad gloriam triumphalem. Quemadmodum Lilium, utut laceratum ac spinis transfixum, nihil sui candoris perdit; ita conservatur intacta nostra interna pax ac innocentiæ puri-

puritas, tametsi calamitatum spinis affligamur ac transverberemur. Et sicuti Lilium *Inter spinas*, ut loquitur Richardus de S. Laurentio, *quanto magis ab illis pungitur; majorem emittit odoris fragrantiam*; ita omninò *Maria, dum à nequam Judæis in filio pungeretur, semper retinuit mentis innocentiam.* Nos quoque, si ab inimica manu recipiamus acerbas offensas aut injuriosos insultus, exhalare debemus suavem fragrantiam patientiæ, tolerantiæ, fortitudinis, & sancti exempli. Quòd si cum Maria afflicta *fuerimus socii passionum*, eum incremento meriti *erimus & consolationis.* Lib. 12. Ibid.

SOL OCCIDENS
Inglorioſa Morte Mariæ Virginis.
SYMBOLUM XX.

1.

QUantumvis Sol dicatur princeps Planetarum, cor Mundi & mirabile opus Divinæ manûs; *Vas admirabile, opus excelsi*, nihilominus Eccl. 43. 1.

nus ſubjacet legi totius univerſi, ut poſt vaſtiſſimum decurſum unius diei, tandem ad occaſum vergat. *Oritur ſol & occidit.* Progreditur per ſigna meridiei, & tota felicitate exſpatians, centumque brachiis inſtructus, operatur res, digniſſimas ſummo ſtupore. Poſtea tamen ſub Mundi conſpectu in mari occidit & abſconditur. *Oritur ſol & occidit.* E fronte gelidi Orionis, minitabundi Arcturi, cæterarumque veluti rigidâ glacie armatarum conſtellationum, vincit horrores ſeptentrionales; *gyrat per meridiem, & flectitur ad aquilonem.* Poſtquàm verò inter tot hoſtiles inſultus evaſit victor, tandem fatalem incurrit horam, & tametſi illuminatiſſimus, occidit. *Oritur ſol & occidit.* Natales ſuos ſortitur ex utero illius Aurororæ, quæ tota eſt coronata floribus, illuſtrata luminibus, & fulgurans luciditſſimo ſplendore; Et licet videatur inſtructus heroicâ fortitudine prodigioſi cujuſdam gigantis, tandem nihilominus ad occaſum perducitur. *Oritur ſol & occidit.*

Eccl. 1. 5.

2. Ec-

2. Ecquid ultrà vos detineo? Magna DEI Mater, quam ſcitis ſole veſtitam; *Mulier amicta ſole*, illa, inquam quæ dicitur *Electa ut ſol*; circuivit inſtar ſolis per ſigna meridiei, repleta gaudiis, è cœlo in ipſam derivatis. Progreſſa eſt per plagas aquilonares, afflicta tyrannicp rigore crudeliſſimi Herodis ac Judæorum. Tandem verò ſubſublimata ad omnium poſſibilium virtutum auge, conducta eſt è glorioſâ vitâ ad terminum; & licet ſublimi fervore pleniſſima, incurrit gelida mortis brachia; certè in ipſa veriſſimum eſt, quòd *Oritur ſol & occidit*. Nunc ergò, dum agitur de morte illius, quæ Mundo peperit vitam; permittite, ut devoto affectu ad felicem tranſitum & exequias illius contribuam meum pauperrimum & malè purgatum atramentum. Apoc. 12. 1. Cant. 6. 9.

3. Nulla ſub Cœlo res eſt, tametſi ſummo gradu perfecta, quæ non habeat naturalis curſûs ſui metam, ſubjectaque ſit inevitabili mortis termino. *Hæc ſententia Mundo data eſt*, inquit S. Cyprianus, *hæc DEI lex eſt, ut omnia orta* Ad Demetr.

orta occidant, & aucta ſeneſcant, & infirmentur fortia, & magna minuantur, & cùm infirmata & diminuta fuerint, finiantur. Imò nonnunquam etiam in pueritiâ reperitur canities, & priusquam creſcant, excidunt, capilli. Ætas noſtra non tantum in ultimo ſuo termino, quantum in ipſiſmet principiis ad ſenectutem tendit. *Canos videmus in pueris, capilli deficiunt antequam creſcant, nec ætas in ſenectutem deſinit, ſed incipit à ſenectute.* Hinc Legi, quantumvis duræ, non recuſavit ſubjacere noſtra ſanctiſſima Virguncula, Tametſi conſervata in ſtatu innocentiæ, non recuſavit mortem, quæ in ſupplicium culpæ aſſignata eſt; ſed quaſi filia Adami, ultro ſe ſubjecit ſeveris pœnis alieni peccati; probè memor, quòd eandem acerbitatem etiam Divinus ipſius filius voluntariâ promptitudine delibârit. Unde S. Joannes Damaſcenus; *Cedit legi latæ ab eo, quem genuit, & ut filia veteris Adam veterem ſententiam ſubiit. Nam & ejus filius, qui eſt vita ipſa, eam non recuſavit.* Proinde Divino Filio placuit

Orat. 2. de Dormit. B. V.

cuit Matrem ſuam illâ gratiâ donare, quam multis ſervorum ſuorum conceſſit, ut nimirum ei ſignificaret terminum ſuæ peregrinationis jamjam vicinum. Sic S. Apoſtolus Petrus de ſe dixit; *Velox depoſitio tabernaculi mei, ſecundum quod & Dominus noſter JESUS Chriſtus ſignificavit mihi.* S. Paulus ad ſuum Timotheum; *Ego jam delibor, & tempus reſolutionis meæ inſtat.* S. Benedictus ſuis diſcipulis aliquot menſibus prædixit, quâ die eſſet finiturus vitam. S. Patritius prænuntiavit tam diem ſuæ mortis, quàm locum ſepulturæ. S. Hyacinthus; *Mortis die ſuis fratribus prænuntiato ſpiritum DEO reddidit.* S. Petrus Alcantara; *Horâ, quâ prædixerat, migravit ad Dominum.* Et Virgo noſtra ſanctiſſima Sancto Andreæ Corſino *obitûs diem prædixit.* Unde ipſa etiam, cum ageret annum ſexageſſimum tertium, ſeu, ut aliis placet, ſeptuageſimum ſecundum, onuſta virtutibus ac meritis unáque, inſtar Saræ, robuſta viribus, aſpectu gravis, & humido radicali plena, Archangelum Gabrielem viſibiliter

2. Pet. 1. 14.

2. Tim. 4. 6.

21. Mart.

Novar. c. 8. q. 11.

apparentem habuit, qui Salvatoris loco illam cum profundâ inclinatione in hæc verba, uti probabiliter conijcimus, allocutus eſt.

4. Revereor te, O Maria; & quia in Mundi Oceano ſubjacuiſti diuturnis ac gravibus miſeriis; filius tuus amantiſſimus te invitat, ut vela contrahas, & ad Cœli portum te recipias. In vitæ mortalis decurſu ſatis fatigata es, O Virgo Generoſiſſima. Serviſti Apoſtolis inſtar Magiſtræ, Doctoribus tribuiſti altiſſimas doctrinas, confortâſti Martyres ad tolerantiam ſuppliciorum. Vivum fuiſti exemplar extremarum mortificationum, ſingularis puritatis, heroicæ patientiæ, & omnium aliarum virtutum; unde nunc tempus eſt, ut glorioſam quietem capias. En hunc palmæ ramum, tibi omninò debitum! Quandoquidem cum humilitate ſuperâſti Mundum, cum paupertate dæmonium, cum puriſſimâ virginitate carnem ac ſenſum; Nunc auſpicio lætiſſimo eris etiam nobiliſſima triumphatrix mortis. Accipe hanc palmam; & ſi

Vinc. Ferrer. Serm. 1. de Aſſumpt.

De-

Debora ſub umbra palmæ judicavit Iſraëlitas, tu ſceptri loco hanc palmam tenens, eſto Regina miſericordiæ. Accipe hanc palmam; nam quia optimo JEſu, priusquàm iter ad crucem aggrediebatur, allatæ fuerunt palmæ; etiam chariſſimæ ipſius Matri debentur palmæ, dum per vias mortis ad mortalitatem promovetur.

5. Proinde palmam non ſine immenſo jubilo accepit, ſecura ſuccedentis beatæ coronæ. Interea ſeſe ad ſupremum iter diſponens, ultimâ vice properavit ad veneranda ſancta illa loca, quæ ſudore ac ſanguine divini ſui filii erant conſecrata. Quando pervenit ad Cœnaculum; tu, inquiebat, es admirabile illud theatrum ſupremæ charitatis, ubi caro & ſanguis mei JEſu, ſub ſpeciebus panis & vini in alimentum vitæ æternæ fuerunt fidelibus diſtributi; & ubi ſupremus Monarcha, quem Angeli adorant, cum infinita humilitate flexit genua ad abſtergendas ſordes à pedibus pauperum piſcatorum; en ad obſequiũ tuum ſupra parietes tuos figo ardens ac vene-

venerbundum oſculum. Ita etiam ad hortum Getſemani; Scio, dicebat, quòd Judæis fueris torcular olei; at meo chariſſimo JEſu fuiſti torcular ſanguinis, qui inter imminentes terrores mortis expreſſus eſt ex omnibus ipſius membris ac ſanctis glorioſisque venis. O prætorium funeſtum, palatium quidem Pilati, ſed caverna ſanguinarii lupi, ubi ſuprema innocentia inter inſani populi clamores ab injuſtitia fuit indigniſſimè oppreſſa, & ſacroſanctus Agnus ſub flagellorum tempeſtate & virgarum acerbitate fuit excoriatus & transfixus. Doloroſæ titulum omninò tibi vendicâſti, O via memorábilis & funeſta, ubi Dilectus animæ meæ ad ſingulos paſſus ſubjacuit extremo agoni: progrediens enim inter ſpinas acerbiſſimarum pænarum, priusquàm moriebatur, mortuus eſt centenis vicibus, donec tandem pervenerit ad infame ac execrabile patibulum. Tu, O rupes Golgothæa, es ille Mons, ubi vita conflixit cum morte; ubi, ob patratam horrendam carnificinam, præ pietate ergâ occiſum diru-

dirupta ſunt ſaxa,& Sol,impatiens ſpectaculi adeò atrocis, nigro cilicio obduxit vultum. Et ecce in quodam angulo hujus Montis gelidum illud ſaxum, quod extinctam mundi vitam recepit; ubi ſimul cum exanimi filio cor ſpirantis hujus miſeræ Matris jacuit collocatum ac ſepultum. Concede,O æternum Numen, ut ad digniſſima hæc ſanctuaria ſaltem contribuam devotas meas lachrymas & ardentia ſuſpiria. Ita in anima ſua omnes præteritos amarores renovans& in corde flammas ſtupendæ ſuæ charitatis excitans, inſtar Phœnicis, collegit grandem faſciculum myrrhæ, ſupra quem, veluti in medio pretioſi cujusdam rogi, recepit felicem ſacroſanctæ vitæ terminum.

6. In hunc modum geminavit immenſas charitatis Divinæ flammas in pectore ſuo; Interea Salvator fecit, ut nubibus velociores ad Mariæ domum confluxerint Sancti Apoſtoli,per diverſas provincias diſperſi. Ab his illa, ceu totidem ſtellis, circumdabatur & honorabatur; unde etiam probabile eſt,

quòd illos, corde ſurſùm elevato, linguâ ſuâ in hunc modum allocuta ſit.

7. Dilectiſſimi filii! tales enim vos in corde meo recepi illo ſtatim momento, quo vos ad obſequia mei JEſu, conſecrâſtis. Dum vos hîc video congregatos, toto ſpiritûs mei jubilo gaudeo. Ultimam vitæ meæ periodum attendens, nunquam deſiſtam vos protegere, omnemque profectum in heroicis veſtris cœptis ſollicitare. Proſternite totis viribus idololatriam, & ſupra hujus rudera erigite triumphale vexillum Crucis. Cordi veſtro infixa ſit propagatio Chriſtianæ fidei; nunquam remittat ardor veſtri ſpiritûs; in cordibus veſtris ſemper augeatur invincibilis fortitudo, parata etiam vivi ſanguinis pretio lucrari Cœlo animas, vobisque comparare beatam coronam. Ad finem meum tendo; ſed brevi temporis intervallo vos exſpecto illo ipſo loco, ubi per totam æternitatem erimus ſplendore ac ſolatio pleni. Interea vobis prædico omnem benedictionem à potentiâ Patris, à ſapientiâ mei filii, &

ab

ab infinitâ bonitate Spiritûs Sancti. Inter hæc è Cœlo Empyreo descendit ad Mariæ cubiculum tota Beatorum cohors, auditaque est tribus vicibus repetita illa è sacro Epithalamio invitatio; *Veni de Libano Sponsa mea, veni de Liba-* Cant. 4.
no, veni coronaberis. Et si desideretis in- 8.
telligere mysterium triplicatæ hujus invitationis respondeo; quemadmodum Rex Israëlis, fœderatus Regibus Judæ ac Edom, ut ad se accerserent magnum Prophetam Eisæum, non vocârunt illum per intervenientem aliquem nuntium; sed ipsimet in propriâ personâ illum accesserunt. *Descendit ad eum* 4. Reg.
Rex Israël, & Josaphat Rex Juda, & Rex 3.
Edom. Idque, ut Elisæo exhiberent respectum ac honorem tantò majorem. Unde Abulensis ait; *Descenderunt, ut honorarent ipsum.* Hoc ipsum accidit, quando è terra ad Cœlum vocata est Virgo beatissima. DEUS enim noluit uti ministerio Angelico, quemadmodum fecit apud multos Sanctos, sed ob transcendentia ipsius meritâ, summamque gratiam & sanctitatem, ipsæmet

metperſonæ Sanctiſſimæ Trinitatis venerunt ad illam quærendam & invitandam. *Veni de Libano Sponſa mea, veni de Libano, veni.* Ita Pater æternus dicebat; *Veni*, O mea chara, O mea dilecta filia ad coronam. *Veni*, O chara Mater, inquiebat filius, ad regnum æternum. Veni O chara mea Sponſa, dicebat Spiritus Sanctus, ad beatas & glorioſas nuptias. Unde quemadmodum de Moſe dicitur, quòd ſit mortuus obediens
Deut. 34. 5. mandato DEI *Mortuus eſt ibi Moyſes ſervus Domini in terra Moab, jubente Domino.* Etiam Maria poſt factam dignißimam hanc invitationem, ſicuti absque ulla corruptione concepit ac pepetit Divinum Verbum; ita absque ulla viſcerum alteratione aut ſenſuum dolore, totâ reverentiâ flectens in terram genua, manusque in Cœlum levans, ac ſolutâ in devotiſſimas preces linguâ, eodem prorſus modo quo poſtea S. Paulus I. Eremita, in manus ſui dilectiſſimi Filii conſignavit ſuum ſpiritum; uti teſtatur S. Vincentius Ferre-
Serm. de Aſſumpt. rius; *Sine dolore & pœnâ tradidit animam*

mam in manibus filii. Et S. Amadeus; *Mater Virgo, ne tranſitu in ipſo vel leviſſimo mortis guſtu tangeretur, egrediens vidit vitam, ne mortem videret; vidit filium, ne carnis abſceſſu doleret.* Hom. 7. de Laud. B. V.

8. Ita mortua eſt Maria; &, ſervans in venerando vultu ſerenam majeſtatem, quaſi non mortua ſed dulci ſomno ſopita eſſet, ſolabatur contemplantes, omniumque corda in ſui venerationem rapiebat. Hæc Cedrus Libani, reciſa quidem mortis falce, non tamen ſubjacuit ulli amaritudini, exhalavitque ſuaviſſimam fragrantiam, præſervata etiam ac omni putredine. Inſtar Cypreſſi ſubjacet quidem funeralibus, ſed comitem inſeparabilem habet incorruptibilitatem. Inſtar lucentis auroræ, dum aſcendit, à nobis abſconditur; & inſtar argenteæ Lunæ in mortis eclypſi non eſt ſubjecta vel minimæ obſcuritati. Recte Maria comparatur copioſo fonti; cùm in extremo puncto non tantum non deflexerit deorſum, ſed fuerit *fons aquæ ſalientis in vitam aternam*, Mors Mariæ fuit tranſitus ad Jo. 4. 14.

bea-

beatam vitam, &, instar amænæ naviculæ spirantibus Zephyris, summâ tranquillitate ex infero hoc mundo translata fuit ad beatum paradisi portum.

9. Dum ergò sancti Apostoli venerabundis obsequiis ei apparant exequias, &, ut scribit S. Joannes Damascenus, alii eam vestiunt candidissimis velis, alii ad sacram pompam accendunt faces, alii largâ manu adolent purissima thura, alii solvunt linguam in sacras cantilenas, alii nobilissimo ponderi obsequiosè submittunt humeros, ut illud transferant ad vallem Josaphati, ubi ipsemet DEI filius charæ suæ Matri construxit epicædion; dum, inquam, hæc omnia studiosissimè peraguntur, ego glorioſæ nostræ Advocatæ toto spiritu offeram meas preces & vota. O Virgo sacratissima! *Trahe nos, post te*
Cant. 1. 3. *curremus in odorem unguentorum tuorum.* Inter gratiosos affectus tuorum funeralium, rape nos, attrahe nos, ut te sequamur. Cùm non recusaveris mortem, fac, ut mortificati à vitiis, te possimus totâ spiritûs munditie sequi. Da,

ut

Digitized by Google

Assumpta est ad æthereum thalamum

ut ſupra veſtigia tuæ charitatis, tuæ humilitatis, tuæ admirandæ puritatis ac innocentiæ moveamus greſſum; &, veluti ſollicitæ apes, delibemus è tuis floribus mel vitæ æternæ. Eſto ſemper noſtra ſtella maris, ut dirigente tuo lumine, ſubtrahamur procellis mundanarum calamitatum; tuisque meritis recipiamur ad portum æternæ beatitudinis.

ARCA TRANSLATA.

Hodie Maria Virgo Cœlos aſcendit, gaudete, quia cum Chriſto regnat in æternum.

In Aſſumptione Mariæ Virginis.

SYMBOLUM XXI.

I.

ECce! tandem, mitigato turbulento mari hujus miſeræ, ſemperque inquietæ & amaræ vitæ, Maria, ceu Navis myſtica, poſtquam mortalibus attulit Divinas merces, aſſiſtente Spiritu Sancto, appellit ad deſideratum por-

portum, & curſum ſuum ad Cœlum terminat. Ecce! poſt dolorum diluvia & inundantes lachrymas effuſiſſimè ſparſas, Arca ſaluris quietem capit, non quidem ſupra Armeniæ montes, ſed ſupra longè ſublimiores Cœli empyrei. Ecce! pura columba, quæ in obſcuris his vallibus nunquam reperit quietem, explicatis verſùs Cœlum argenteis pennis, reliquit terrenas paludes, & promptiſſimè obſequitur invitanti ſuo Domino; *Surge propera amica mea, columba mea.* Ecce Solem myſticum, qui in mortis occaſum delapſus, poſtquam per breve temporis ſpatium in antri cujusdam anguſtiis ſtetit ab hominum oculis abſconditus, reſurgit pulchritudine longè majore, & cinctus immenſis luminibus, ſupra hemiſphærium noſtrum glorioſè elevatur. Unde omnes ſimul oculi ac linguæ Cœleſtium ſpirituum ſunt abrepti. O Cœli bonitas! exclamabant; *Quæ eſt iſta, quæ procedit ſicut ſol?* En vobis Reginam Angelorum, Dominam Cœli, magnam DEI Matrem! Relinquit iſta inferum elemen-

Cant. 2. 10.

tum,

tum, & ſupra ſtellatas ſphæras fertur ad thronum DEI & ad æternam quietem. *Hodie Maria Virgo cœlos aſcendit.* Sed quænam in admirando hoc aſcenſu ſunt voces illæ, quæ reſonant in auribus fidelium, invitatrices ad gaudia & applauſus? *Maria Virgo Cœlos aſcendit, gaudete.* A nobis diſcedit fons dulcedinis, vena gratiarum, mamella conſolationum, arbor vitæ, & nos gaudeamus? *Quæ in hujus aſſumptione ſolemnitatis occaſio*, inquit S. Bernardus, *quæ cauſa lætitiæ, quæ materia gaudiorum?* Gaudeant, qui gaudendi rationem habent, chori Beatorum; gaudeant hierarchiæ ſupremæ, gaudeat patria illa beata, novis puriſſimis ſplendoribus hodie accumulata; ſed eſto in terrâ miſeris viatoribus libera facultas prorumpendi in amara ſuſpiria; *Meritò reſonat in excelſis gratiarum actio & vox laudis, ſed plangendum nobis, quàm gaudendum, magis eſſe videtur.* Cum ergò exclamat Sancta Eccleſia; *Gaudeamus omnes in Domino. Maria cœlos aſcendit, gaudeamus?* Sed tamen gaudeamus, quia du- Serm. in Aſſumpt.

plex ratio id perſuadet. Gaudeamus, quia alma Regina noſtra cum ſummâ gloriâ eſt ſupra cœlos recepta. *Nos Regina noſtra præceſſit, & tam glorioſè aſſumpta eſt.* Gaudeamus inſuper, quia ex ſublimi cœlo depluet immenſum cumulum gratiarum ac conſolationum. *Aſcendens in altum Virgo, dabit ipſa quoque dona hominibus.*

2. Et certê verum motivum immenſi gaudii eſt honor, quo hodie Maria in Cœlum eſt recepta. Quandò ſanctus Rex David transtulit arcam teſtamenti è domo Obédedom in civitatem Regiam, quatuor inſignes circumſtantiæ ſolemnem illam pompam fecerunt conſpicuam. Populus civitatis egreſſus, plenus immenſo jubilo, replensque aëra concentibus, illam comitabatur; *Univerſus Iſraël deduxerunt arcam fœderis Domini in jubilo. &c.* Rex candidis veſtibus adornatus, inexplicabili affectu tripudians, ei proceſſit obviàm. *Et David ſaltabat totis viribus ante Dominum.* Fuit collocata in magnifico quodam papilione; *Conſtituerunt eam in medio taber-*

1. Paral. 15. 28.

2. Reg. 6. 14.

1. Paral. 16. 1.

tabernaculi. Et tandem populus à Regis munificentiâ fuit donatus muneribus & benedictione. *Benedixitque populo in nomine Domini, &c.* Nunc dicite, quinam his ſimiles, imò longè majores fuerint applauſus, in Mariam, arcam myſticam, accumulati, quando ad glorioſam Paradiſi civitatem fuit aſſumpta?

3. Si à Symphonia & harmonicis concentibus incipiendum eſt; Vix è cineribus rediviva ſurgit Phœnix, cœleſtibus alimentis nutrita, paulatim ſeſe elevat, ſemperque magis explicat pulchras ac diverſicolores pennas, donec occulto dictamine perſuaſa, verſùs orientales plagas ad primævum ſuum hoſpitium volat; ubi vix conſpectam.

Innumeræ comitantur aves, ſtipatque volantem Claud. de Phæn.

Alituum ſuſpenſa cohors.

Phœnici ſimile jacuit corpus ſacratiſſimæ Virginis, amoris flammis accenſum intra nidum ſepulchri; ſed quia Cœlo erat ſimile, non ſubjacebat ulli corruptioni. Inſtar urnæ aureæ erat exempta à rubigine; & inſtar Cedri

reſiſtebat putredini, dum intra tres dies Divina manus à ſacratis illis oculis exterſit ſomnum mortis, ac rediviva ſurrexit, ſummoque decore exornata, verſùs Cœlum tetendit; ubi non quidem aves aëreæ, ſed Angeli Paradiſi obviam procedebant triumphatrici, & ſuavi harmoniâ celebrabant ipſius majeſtatem, comitabanturque ad glorioſum thronum. Ad obſequia ſupremæ Matris, inquit S. Joannes Damaſcenus, *Choros ducunt Angeli, celebrant Archangeli, & virtutes glorificant, Principatus exultant, Poteſtates collætantur, gaudent Dominationes, Throni feſtum diem agunt, laudant Cherubim, gloriam ejus prædicant Seraphim.* Omnes deſerviunt ad pompam & encomia Divinæ Matris; *Aſſumpta eſt Maria in Cœlum, gaudent Angeli collaudantes benedicunt Dominum.*

Orat. 2. de Dormit. B. V.

4. Hos applauſus ac feſta præfigurârunt centena loca Sacræ Scripturæ. Quòd ſi novis ſponſis, uti Machabæorum libri teſtantur, ſervierint chori Muſicorum, eaſque inter dulciſſimas ſymphonias ad maritorum domos duxerint;

xerint; quomodò Sponſa Spiritûs Sancti introduci debuit in palatium Cœli absque Angelicis cantoribus, obviam procedentibus? ſi ad honorandam ſtatuam auream, impiè adoratam in Babyloniâ, auditus eſt ſonus cytharæ, tubæ, & pſalterii; An non noſtræ Virgini, quæ cognominatur *Domus aurea*, dum ſublevabatur ad calcandas cœleſtes ſphæras, debuerunt concinere omnes ſymphoniæ paradiſi? Si Juveni Davidi, è gigante triumphanti, acclamatum fuit ſonantibus cymbalis ac tympanis; etiam filia Davidis, poſtquam contrivit frontem infernalis Draconis, victorioſè intrans civitatem DEI, à totâ cœleſti aulâ inter jubilos & voces harmonicas recepta eſt.

5. Quando antiqui triumphatores ſuperbo apparatu ad capitolium procedebant, non ſolùm recipiebantur in triumpho cum tubarum ſono, aut in ovatione cum tibiarum concentu; ſed etiam venetabundus Patrum chorus, florida Nobilitas, & Senatus veniebant ei obviam, applaudebantque virtutibus

illorum fortium, eosque extrema existimationis significatione honorabant. Sed, dum agimus de nostra triumphatrice; quis satis sibi imaginari poterit concursum, titulos, applausus, & honores, quos cœlestis patria in ipsam contulit? *Quis cogitare sufficiat*, inquit S. Bernardus; *quam gloriosa hodie Mundi Regina processerit, & quanto devotionis affectu tota in ejus occursum cœlestium legionum prodierit multitudo?* Primi nostri Parentes illam gratulabunda voce cognominârunt invictam Amazonem, quæ conculcavit serpentem; Noë Arcam salutis; Abraham Matrem benedictionum; Jacob domum DEI, portam Cœli, & scalam Paradisi; Moses rubum incumbustum, tabernaculum Altissimi, & altare incensi; Aaron virgam florentem; Gedeon vellus aureum; David cysternam Bethlehemi; Ezechiel portam clausam; Salomon fontem hortorum, Paradisum voluptatis, thronum eburneum, speculum sine maculâ, amicam, dilectam, Sponsam immortalis DEI. Quid dico, Audito-

Loc.cit.

res?

Digitized by Google

res? Erat in Virgine collecta plenitudo gratiarum, & reperiebantur in eâ solâ unita omnia dona, omnesque prærogativæ in aliis Sanctis dispersæ. Quid ergò mirum, si illam omnes Beati celebrârunt ac venerati sunt? Fuit major Patriarchis, totumque Mundum donavit prole, non terrenâ tantùm, sed cœlesti. Fuit plena spiritu prophetico, & prædixit, se ab omnibus generationibus benedicendam. Fuit comes Apostolorum, & Sanctæ Ecclesiæ revelavit sublimia mysteria, quæ è cœlo accepit. Fuit Martyr in animâ, doloris gladio plurimis vicibus transfixa. Fuit similis Confessoribus in parsimoniâ, charitate & contemptu terrenarum rerum. Fuit puritate cœlesti Virgo, imò Virginum Regina. Quid ergò mirum, si ei gratulati sint Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, & Virgines? quid mirum, si eam tota cœlestis aulâ suam dixerit Dominam, eique cuncta devota ac religiosa obsequia detulerit? Hoc ipsum est, quod supra dixi; *Gloriosa hodie Mundi Regina processit, & tota*

in ejus occurſum cœleſtium legionum prodiit multitudo. In hunc ſenſum facet quidam Cygnus cecinit;

Bernard. Bachuvius.

Non adiit Cœlum moriens Naſarcia Diva,
O ſcelus, exclamas, verbaque digna cruce.
Non adiit certè; cauſa eſt, nam venit ad illam
Cœlum, & ſtellantis gloria tota domûs.

6. Quandò Alexãnder Severus Imperator heroicâ ſuâ generoſitate obtinuit grandem ac memorabilem victoriam adverſùs Artaxerxem, potentiſſimum Perſarum Regem; Roma, præ gaudio veluti extra ſe ipſam rapta, tota ei progreſſa eſt obviam, ut tantis ipſius meritis applauderet, eúmque honoraret, ac exaltaret. Adſtitit ei Senatus, venerabundus adfuit ordo equeſtris, obſequia detulit populus, innumeræ concurrerunt mulieres ac infantes. Et quia ipſe incedebat pedes, ſequente à tergo triumphali curru, quatuor grandibus Elephantis tracto; populus certatim illum

lum ſuſtentabat propriis brachiis, ita ut per quatuor horarum ſpatium non potuerit vel uno pede terram attingere. *Levabatur manibus omnium Alexander*, inquit Lampridius, *vixque illi per horas quatuor ambulare permiſſum eſt.* Ita etiam licèt corpus ſacratiſſimum Mariæ, è morte redivivum, dotatumque ſtupendâ agilitate ac celeritate, potuerit elevari ad Cœlum empyreum; Angelicæ tamen turmæ viſibili & nobiliſſimâ ſpecie formârunt quaſi animatum currum triumphalem, eámque venerabundis obſequiis transtulerunt ad thronum gloriæ; unde dici poteſt; *Levabatur manibus Angelorum*, quorum adminiculo *elevata eſt, & aſſumpta eſt ad æthereum thalamum.* Theat. Hum. f. 140. L. B.

7. Quia verò Arcam non tantùm comitabatur jubilans populus, ſed ipſe etiam inſerviens Rex David; dicendum eſt, quod Mariam non tantùm comitata ſit tota Cœleſtium Legionum curia, ſed ipſe etiam Rex gloriæ, cinctus puriſſimis luminibus. S. Auguſtinus refert, quando Romam ingreſſa eſt Bere- Hom. 10.

cinthia, fabuloſa illa Deorum mater, ex conſilio Apollinis & decreto Senatûs, ultra applauſus publicos, recipi debuit à generoſiſſimo & Nobiliſſimo totius Latii Equite, Scipione Naſicâ. Strabo refert, qnando exanimata oſſa Demetrii ad tumulum avorum ſunt delata, ſenem patrem per multa milliaria progreſſum eſſe obviam cadaveri ſui dilecti filii, illique uſque ad ſepulchrum fuiſſe comitem. Ita primo ſtatim Berſabeæ ingreſſu in novi Regis Salomonis aulam, ille è throno regio deſcendit, ſuamque Matrem inter amplexus recepit. Senex Pater, referente S. Lucâ, dum errantem filium vidit reducem ad ſuam domum, extenſis brachiis procidit ſuper collum ejus. Ecquis non dicet, ſimiles affectuum demonſtrationes etiam dilectæ & amabiliſſimæ ſuæ Matri exhibuiſſe bonum JEſum? *Non immeritò creditur*, inquit S. Hieronymus, *quòd ipſe Salvator per ſe totus feſtivus occurrerit, & eam cum gaudio ſecum in throno collocaverit.* Idipſum dixit Mellifluus Doctor; *Filius placido vultu, ſerena facie,*

Ad Euſtoch.

Loc. cit.

cie, Divinis amplexibus eandem ſuſcepit, & ſuper omnem creaturam exaltavit.

8. Dicite proin; O prærogativas magnæ hujus Dominæ ultra modum excelſas! Concede mihi, O mi Chriſte, ut eloquar; quia honor Matris eſt gratia Divini filii, & quidquid lucis radiat in vultu Lunæ, totum derivatur à gratioſo Sole. Adeò inſignis fuit Aſſumptio Mariæ, ut dici poſſit, ad illum cumulum gloriæ non pertigiſſe ipſammet Salvatoris aſcenſionem. Diſcurſus hic dignus eſt tanto Cardinali, Petro Damiano. *Attolle jam oculos* inquit, *ad Aſſumptionem Virginis, & ſalvâ filii majeſtate invenies occurſum hujus pompæ non mediocriter digniorem.* Vultis rationem? Ecce! in promptu eſt; *Soli quippe Angeli Redemptori occurrere potuerunt; Matri verò, cœlorum palatia penetranti, filius ipſe cum totâ curiâ tam Angelorum quàm Juſtorum ſolemniter occurrens, erexit ad beatæ conſiſtorium ſeſſionis.* Magis ſumptuoſus fuit triumphus Matris; Chriſtus enim, Sol æternus, ſolummodò obvias habuit ſtellas ange- Serm. de Aſſumpt.

angelicas; Virgo autem, ceu candida Luna, non tantùm fuit excepta ab exercitu ſtellarum, ſed etiam aſſiſtentem habuit æternum Solem, qui illam in ſua brachia benignè recepit; iisque ſuſtentata, elevata eſt ſupra cœlos. Unde Beati, veluti in extaſin rapti, exclamârunt;

Cant. 8. 5. *Quæ eſt iſta, quæ aſcendit de deſerto, delitius affluens, innixa ſuper dilectum ſuum?* Quaſi dicerent; vidimus quidem unam Reginam Eſther, brachiis pulcherrimarum puellarum ſuſtentatam. Vidimus unum Habacuc, manibus Angelicis portatum. Vidimus unum Enoch, à ſpiritibus beatis translatum ad Paradiſum. Sed novum prodigium eſt iſtud, quòd DEUS ipſe progrediatur obviam, recipiat, & ſuſtentet Mulierem factam immortalem; proinde, *Quæ eſt iſta? quæ eſt iſta?*

9. Ergò totâ felicitate elevabatur glorioſa Matrona, & venerabundo affectu ad ſupremum filium converſa; O fili veri DEI, inquiebat, & fructus hujus ventris! O quantos honores accumulas in hanc humilem ac devotum tibi Ancil-

Ancillam ? *Tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tuâ deduxiſti me, & cum gloriâ ſuſcepiſti me.* Ergonè Divina manus, quæ tribus digitis appendit totam molem univerſi, nunc intenta eſt ad me ſuſtentandam ? Tu, qui ſolo nutu obſequentes habes cœlos ac elementa, nunc mihi es dux ad regnum ? Siccine in me accumulantur tot gratiæ, quantæ vix in omnes Beatos ſimul ſunt diſperſæ ? Qui honores ſunt iſti ? Matri forſan reſpondit Filius ; O Mater ſanctiſſima & dilectiſſima ! Tu me ſuſtentaſti infantem tuis brachiis ; nunc tibi accommodo glorioſi ſuſtentaculi vice reciprocam meam dexteram Tu me, novellum Salomonem, coronâſti diademate humanitatis puriſſimæ ; nunc coronata cœleſti gloriâ, gaude delitiis meæ Divinitatis. Fuiſti omnibus creaturis humilior & amabilior ; unde etiam viciſſim à me præ omnibus amaris & elevaris ; & ecce ! te declaro ſupremam Imperatricem militantis & triumphantis Eccleſiæ. Tunc inter infinitos jubilos renovati ſunt applauſus, Pſal. 72. 24.

&

& in pulcherrimâ totius cœli empyrei, ac ſtellis undiquè coruſcante ſede propè thronum DEI accepit æternam quietem. *Maria Virgo aſſumpta eſt ad æthereum thalamum, in quo Rex Regum ſtellato ſedet ſolio.*

10. Et ecce Arcam collocatam in medio tabernaculi! In medio, ut ex omni parte ſupplices advolvi poſſint Devoti ipſius famuli; & ut è cœlo in omnes fideles diffundi poſſint pretioſa dona, de quibus in exordio dixi; *Aſcendens in altum Virgo beata, dabit ipſa quoque dona hominibus.* Hîc intelligetis, cur omnibus ſanctis data ſit corona de lapide pretioſo; *Poſuiſti in capite ejus coronam de lapide pretioſo*, Maria verò reſervata corona ſtellarum; *Et in capite ejus corona ſtellarum duodecim.* Si quæras, cur ei dentur ſtellæ, & non margaritæ; reſpondeo, margaritas eſſe ornamenta terræ; ſtellas verò pompam Cœli; & quia Maria cœleſtem magis, quàm terrenam vitam duxit, ſtellas habet in fronte. Margaritæ plerúmque habent aliquos defectus, debentque induſtriâ gem-

Pſal. 20. 4.

Apoc. 12.

Digitized by Google

gemmariorum manu corrigi ac poliri; ſecùs ſtellæ; quæ proinde tribuuntur Mariæ; ubi enim in omnibus ſanctis reperitur aliquis defectus ſaltem originalis, illa etiam ab hoc penitus eſt immunis. Gemmæ habent aliquas virtutes, quibus humanæ ſaluti ſucurrunt; ſtellæ verò univerſo Mundo tribuunt beneficentiæ ſuæ cumulos. Proinde Sanctis & Patronis noſtris dantur gemmæ; Virgini autem, à quâ immenſas gratias recipimus, dantur ſtellæ, quæ in omnibus Mundi angulis beneficos ſuos influxus diſpenſant. De hâc apprimè dixit Guilielmus; *Continet ſibi abyſſos vitæ & immortalium gaudiorum ſed non ita continet ſibi, ut non effundat & aliis.* In Cant. c 4. 15. Nam à Maria recipiunt infirmi ſalutem, afflicti ſolatium, captivi libertatem, peccatores veniam, Juſti gratiam; Unde ſecurâ fiduciâ omnes eam precemur; O Virgo ſacroſancta, quia diffundis tuos favores verſùs omnes; *ſentiant omnes tuum juvamen*; cùm ſis cincta ſtellis, diſſipa illuſtri tuo ſplendore funeſtas noſtras umbras; duc nos inter tem-

tempeſtates perverſi hujus ſæculi, & dirige nos ad portum ſalutis æternæ. Præſentiâ corporali aſcendiſti ad gaudia DEI, deſcende maternâ tuâ pietate in auxilium miſerorum. Et ſi innates mari infinitorum gaudiorum, transmitte parvulum rivum, quo animæ iſtæ purgentur ac ſolatium recipiant. Sic enim tuas virtutes imitando, tibique in his terris ſerviendo, reddemur digni, ut tecum gaudeamus æternùm in Cœlis.

MERITUM EXCEDENS.

Multæ filiæ congregaverunt divitias tu ſupergreſſa, es univerſas. Prov. 31. 29.

Maria ſupra Cœlos exaltata.

SYMBOLUM XXII.

I.

MAjeſtate ita grandi comitata eſt antiqua Roma triumphos ſuorum generoſorum Belliducum, ut illorum pompa à fœcundiſſimis Hiſtoricis potius exprimi potuerit admirando, quàm eloquendo, Terra, undique

que reſperſa floribus, ſub veſtigiis illorum Heroum veluti iterum juveneſcere videbatur; aër, repletus odorum fragrantiâ, in Romanis plateis renovabat fragrantiam Orientis. Theſauri, è diverſis ſuperatis provinciis aquiſiti, ſuſtinebantur brachiis validæ Juventutis, ſuperbumque ac prodigioſum ornamentum triumphanti addiderunt. Hîc inſigni ordine comparebant milites, corde immenſis jubilis pleno, & coronatâ virentibus lauris fronte. Hîc Senatus & ordines equeſtres, candidis veſtibus adornati, magnum Victoris faſtui incrementum addidêre. Inde inter muſicas ſymphonias omnium graduum ac ætatum populus prorumpebat in encomia illius, qui ſedens in faſtigio deaurati currûs, rapiebat oculos & acclamationes univerſorum. Si benè obſervo, triumphantium Romanorum pompa modo longè nobiliori ac ſublimiori innovata cernitur in Aſſumptione Mariæ Virginis. Hîc lilia & roſæ videntur undique circumſperſæ. *Sicut dies verni circumdabant eam flores roſarum & lilia*

convallium. Hîc exhalatur ſuaviſſimus & miræ raritatis odor; *Cujus inæſtimabilis odor erat nimis in veſtimentis ejus.* Hîc è gemmatis monilibus ſparguntur ſcintillantes ſplendores. *Ornatam monilibus filiam Jeruſalem Dominus concupivit.* Hîc militiæ Angelorum ei offerunt numeroſum obſequium. *Gaudet exercitus Angelorum.* Hîc tota cœleſtis aula feſtivo applauſu ei procedit obviam. *Tota in ejus occurſum cœleſtium legionum, prodiit multitudo.* Et dum linguæ noſtræ invitantur ad congratulandum; *Gaudeamus omnes in Domino diem feſtum celebrantes.* Illa, ſupra Archangelos omnesque Beatos ſublimata eſt úsque ad glorioſum DEI thronum. *Aſſumpta eſt ad æthereum thalamum, in quo Rex Regum ſtellato ſedet ſolio.* Unde rationi omninò convenit, quòd, ſicuti Virgo noſtra ſuperavit virtutum ac gratiarum merito omnes Sanctos in cœlo; *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu ſupergreſſa es univerſas*; ita etiam omnes ſuperet ſublimitate gloriæ.

2. Per-

2. Permittite tamen, ut in exordio mei discursûs complanem difficultatem illam, quæ nobis ex hodierno Evangelio ab Adversariis proponitur. DEUM bonum! inquiunt; qualem convenientiam habet ingressus Christi in aliquod castellum cum assumptione Virginis ad Cœlum? Quomodò convenit labor Marthæ, ad id unum intentæ ut serviat Christo, cum quiete Mariæ Virginis, gaudentis cum DEO? Magdalena sedens cum Virgine ascendente? Martha perturbata & querulosa, cum Virgine jubilante ac triumphante? Et, ut compendio dicam, Magdalena prostratâ ad pedes supremi Magistri, cum exaltatione Mariæ ad glorioſam DEI dexteram? sed vociferetur adversariorum malignitas, quantum velit; doctissimi Patres Anselmus, Bernardus, Innocentius, & Euthymius sapientissimè respondent; dum Maria Virgo Mater ingreditur regnum cœleste, adhuc in recenti memoriâ esse, quòd ipsa in castello sui sanctissimi uteri receperit cœlestem Infantem. *Intravit JEsus in quoddam ca-*

ſtellum. Undë DEUS totus quantus faciebat, ut in amabiliſſimam illam Matrem omnes honores conferret, quæ, inſtar Marthæ ſolicita, ac fatigata, ipſum nutriebat ac ſervitiis fovebat. *Satagebat circa frequens miniſterium.* Adhæc Maria Virgo ad fruitionem illius quietis ſublevata eſt, ad quam affectu prorſus extatico ſemper aſpirabat; cùm omninò perſpectum ſit, quòd *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* Verùm quia de Regina triumphante agitur, permittite, ut ad triumphos convertam diſcurſum meum.

Alex. Genial. l. 6. c. 6.

3. Pompa triumphalis, uti referunt Hiſtorici, notabile incrementum accepit ex imaginibus illorum Principum, & ex præſentiâ illorum Magnatum, qui à triumphante erant ſuperati. Ita Pompejus honorabatur ductis in triumphum tribus coronatis Monarchis, Tigrane, Ariſtobulo, & Mitridate. Cæſar in triumpho explicavit imagines Catonis, Scipionis, & Petreij. Auguſtus gloriæ loco propoſuit ſimulachrum Cleopatræ à ſe devictæ. Quid itaque? dum

agitur

agitur de triumpho Matiæ Virginis, Sancta Ecclesiâ opportunissimè præferri facit nobiles & famosas imagines Marthæ & Magdalenæ. Si enim in Martha repræsententur Patriarchæ, qui hospitio exceperunt Angelos DEI, & in Magdalenâ Prophetæ, qui contemplabantur arcana Cœli; si Martha est figura viatorum, qui in exercitio virtutum fatigantur, Maria comprehensorum, qui in fruitione summi boni quiescunt. Si Martha est tipus vitæ activæ, Magdalena contemplativæ; ambæ appositissimè portantur ante Virginem, ascendentem ad beatum Capitolium; declarantur-que à Matre DEI superatæ & victæ, quia virtutes, separatim in ipsis sparsæ, re periuntur in sinu Virginis simul unitæ, eamque omnibus ita faciunt superiorem, ut de illa dici possit; *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu supergressa es universas*; seu, ut interpretantur septuaginta; *Multæ filiæ aquisiverunt divitias, multæ fecerunt virtutem. Tu autem excellis vel emines, & supergressa es universas.*

4. Sublimi consideratione dignissimus est modus, quem S. Matthæus adhibuit in describenda genealogia Salvatoris, dum à remotissimo principio eam desumit in hæc verba; *Liber generationis JEsu Christi, filii David, filii Abraham. Abraham genuit Isaac, &c.* Admirabile mysterium! si Christus immediatè ex utero purissimo Mariæ, virtute Spiritûs Sancti, natus est; debuisset dicere, *Liber generationis JEsu Christi filii Mariæ*; cur ergo, prinsquàm ad Virginem Matrem devenit, quadraginta duas personas longâ serie præmittere voluit? Scio equidem, Quæstionis hujus gravitate in diversas partes abreptos esse doctorum animos & calamos. Sed hodierni argumenti opportunitate permittite ut duobus aut tribus modis ei satisfaciam. Aulici præcedunt Reginam; & minoris pretii lapides collocantur in fundamentis colossi. Proinde, uti advertit S. Joannes Chrysostomus, ab Abrahamo usque ād Davidem proponuntur Duces; à Davide usque ad transmigrationem Babylonis Reges; &

Matth. 1. 1.

& ab hâc uſque ad Virginem Sacerdotes; qui omnes, inſtar Aulicorum, præcedunt Majeſtatem noſtræ Reginæ, ſupra dignitatem Ducum, majeſtatem Regum, & ſanctitatem Sacerdotum longiſſimè elevatæ. Illj enim veluti lapides imperfecti & crudi, utut alias digni ac inſignes, loco baſis deſerviunt ſupra quam glorioſus coloſſus Virginis, dignus tantâ majeſtate, coram oculis totius univerſi comparet. Vel dicamus; opera illa, quæ lentè ac poſt longas & attentas conſultationes reducuntur ad finem plerumq; pervenire ad ſummam perfectionem ac ſplendorem. Ita enim præclarus quidam pictor, cùm ſoleret longum tempus elaborandis ſuis picturis impendere, & propterea à nonnemine illuderetur, reſpondit, *Æternitati pingo.* Ita Apelles, extremo ſtupore admirans miracula, quæ Protogenes penicillo ſuo operabatur, dixit, prodigia adeò grandia debere attribui diturnæ applicationi, quam in pingendo adhibebat. *Quòd manum ille de tabulâ neſciret tollere.* Plenius, ut paucis verbis ex-

Plin. lib. 35. c. 10.

L. 36. c. 14.

plicaret prodigia templi Dianæ, dixit, centum viginti ſeptem coronatos Reges fuiſſe in illo extruendo fatigatos, & eſſe opus illud ob omnibus provinciis Aſiæ vix perductum ad finem intra ſpatium ducentorum & viginti annorum *Magnificentiæ verè admiratio extat templum Epheſiæ Dianæ, ducentis viginti annis factum à tota Aſia.* Illudipſum ergò dici poteſt in præſenti; videlicet Evangeliſtas, ad excellentiam, majeſtatem ac perfectionem Virginis genuinè exprimendam, in memoriam revocare, quòd illa in Mundo aparuerit poſt generationes, ſi ab Abrahamo incipiamus quadraginta duas; & poſt generationes à Mundi creatione ſeptuaginta. Id eſt; quòd effluxerint quinquaginta ſæcula ſeu quinque mille anni, in quibus Divina omnipotentia operoſè meditata eſt ideam & architecturam Virginis, quæ poſtea fuit *templum DEI, Sacrarium Spiritûs Sancti.* Unde ſi Cœlorum vaſtitas ac machina totius univerſi à DEO creata eſt unico tantùm nutu; Maria, millies dignior, formata eſt ab omnipoten-

potentia DEI poſt tantam annorum ſeriem, ut meritò dici poſſit *Opus omnium ſæculorum.* In hunc ſenſum S. Martyr Methodius; *Tot ſæcula evehuntur, ut dignitatem Matris DEI ſuſpicari valeamus. Conditum eſt momento ad unam DEI vocem Cœlum, & quidquid cœli ambitu continetur; at virginem Deiparam multos per annos operoſiſſimè fabricata eſt DEI omnipotentia &c.* Hoc tamen ita debet intelligi, non quòd DEUS tantam annorum ſeriem impenderit; ſed quòd ob excellentiam tanti operis etiã quinque mille anni fuiſſent benè impenſi, ſi fuiſſent impenſi. Sed permittite nunc, ut concludam. Hom. de B. V.

5. Celebris quidam pictor dicebat, quòd in pingendo aut ſculpendo longè melius procedat, ſi ideas accipiat à ſtatuis & imaginibus, antiquitus elaboratis in Græciâ aut Romæ, quàm à corporibus naturalibus & vivis. Iſta enim plerumque ſi partem aliquam habeant perfectam, in reliquis eſſe tot defectibus obnoxia, ut deſideratæ imãgines difficulter poſſint ad integram perfe-

ctionem perduci; contrà verò antiquorum ſtatuæ, extremo artificio factæ, absq; ullâ deformitate continent, quidquid perfectionis in aliis multis membris colligi potuiſſet. Idipſum dicite accidiſſe DEO, qui inſtar ſagaciſſimi artificis ſuos oculos defixit in omnibus creaturis, ſuà manu per tot ſæcula formatis; videlicet in Abrahamo, Iſaaco, Jacobo, Davide, Salomone, & aliis, ex quibus omnibus ſelegit qualitates rariſſimas & virtutes nobiliſſimas, eásque imprimens Virginis animæ, perduxit eam ad excellentiam adeò ſublimem, ut de ſe ipſa dicat, ſe deſumptam, eſſe ex perfectiſſimis imaginibus antiquorum; *Ab æterno ordinata ſum, & ex antiquis.* Prov. 8. 23. Imo ipſe DEUS primam laudem ei attribuit ſupra omnes creaturas. *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu ſupergreſſa es univerſas.* Seu cum textu Hebraico; *Multæ filiæ fecerunt virtutem, ſtrenuitatem, fortitudinem, gloriam, opes, & tu aſcendiſti ſuper univerſas iſtas.*

6. Caſſiodorus, defixis in Italiæ Reginam oculis, eam tot virtutibus con-

conſpicuam dixit, ut in ipſâ, ceu quodam ſpeculo, obſervaverit omnes illas virtutes regias, quæ unquam in omnibus ipſius Prædeceſſoribus reſplenduerunt. *Hanc ſi parentum cohors illa regalis aſpiceret, tanquam in ſpeculum puriſſimum, ſua præconia mox videret.* Var.l.1. In hâc ſola, inquit, reluxit felicitas Amali, patientia oſtrogotæ, manſuetudo Agathæ, æquitas Minotauri, pulchritudo Hunimundi, caſtitas Tauriſimi &c. Proinde *cognoſcerent hîc profecto univerſi ſigillatim propria, feliciter faterentur eſſe ſuperata, quando unius præconium cum turbâ ſe jure non poteſt æquare virtutum.* Sed ſi forſan elogium Caſſiodori transcendat virtutes regias magnæ hujus Mulieris; Thomas, Archiepiſcopus Valentinus, de honore Virginis integerrimâ ſinceritate teſtatur; *Quidquid in quolibet Sancto funt illuſtre, in illa fuit. In illa patientia Job, manſuetudo Moyſis, fides Abrahæ, caſtitas Joſeph, humilitas David, Sapientia Salomonis, Zelus Eliæ.* Quemadmodùm ergò in diverſis ſanctis reluxerunt diverſæ virtutes;

tes; patientia in Jobo, manſuetudo in Moyſe, fides in Abrahamo, tolerantia in Iſaac, contemplatio in Jacobo, caſtiſtitas in Joſepho, humilitas in Davide, ſapientia in Salomone, Juſtitia in Ezechia, puritas in Joſia, Zelus in Elia, ſobrietas in Daniele &c. Ita in Maria Virgine repertæ ſunt omnes virtutes. Nimirum Maria ſimilis eſt Opalo, gemmæ, in quo reperiuntur *& nitor & color pretioſiſſimarum gemmarum.* Similis eſt columbæ, cujus collum, inſtar admirandi monilis, mille coloribus ornatum reſplendet; ſimilis eſt vaſi aureo, exornato *omni lapite pretioſo.* Et ut compendio dicam, ſimilis eſt mari, in quo omnia flumina confluunt; adeóque benè dicitur, *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu ſupergreſſa es univerſas.*

Opera & dies v. 63.

7. Heſiodus fabulatur, quod Jovis mandato & Vulcani operâ in lucem prodierit tanti meriti Juvencula, ut omnes Dii in ipſam contribuerint propria ſua dona, ſicque in ſummo gradu fecerint perfectam ac venerandam. Pallas ei dedit ſapientiam, Venus pulchritudinem,

Digitized by Google

dinem, Jupiter majeſtatem, Gratiæ amænitatem, Apollo Muſicam, Mercurius eloquentiam, ita ut, quidquid venuſtatis reſplenduit in omnibus Diis cœleſtibus, in hâc ſola feliciſſimè collectum ſit, cognominata proinde Pandora, *quia omnes cœleſtium Domorum incolæ donum contulerunt.* En exiguam adumbrationem illarum prærogativarum, quibus Beatiſſima Virgo adornata eſt. Quæcumque lumina unquam diſtributa ſunt in omnes cœleſtes beatos, in ipſa reperiuntur collecta. Illa participavit ab Æterno Patre omnipotentiam ad patranda miracula; à Verbo Sapientiam ad intelligenda myſteria; à Spiritu Sancto virtutes infuſas ac dona gratiarum infinita. Habuit revelationes Prophetarum, fidem Apoſtolorum, fortitudinem Martyrum, caſtitatem Virginum, puritatem Angelorum, eminentiam Archangelorum, ſcientiam Cherubinorum, fervorem Seraphinorum. Et ſi de Pandora dixit Heſiodus; *Omnes cœleſtium Domorum incolæ donum contulerunt*; doctiſſimus Idiota, Contempl. de B.V. c. 2.

ta, conversus ad nostram Virginem, testatur; *Quodcunque donum alicui Sanctorum unquam datum fuit, tibi non fuit negatum, sed omnium sanctorum privilegia omnia habes in te congesta.*

8. Has Virginis prærogativas adumbravit S. Methodius, quando dixit, Mariam fuisse *Amoris DEI Patris thesaurum.* Quasi diceret, sicuti Princeps, habens in suo grandi ærario cumulatas multas divitias auri, argenti, nummorum, gemmarum, cæteræque pretiosæ ac pulchræ supellectilis, eas pro libitu donat ac sparsim distribuit modò huic, modò illi amico; totum autem, quod ibi reperitur, relinquit dilectæ suæ Sponsæ, tanquam Dominæ universali; Ita quando ex immensis suis ærariis divisim distribuit dona, sapientiam Cherubinis, charitatem Seraphinis, ministerium Angelis; assumens alios in Prophetas, alios in Evangelistas, alios in Doctores &c. Et, asserente S. Paulo, *dividens singulis prout vult.* Virgini tamen Sacratissimæ donavit totum ærarium, ita ut factâ sit grandis Domina, depo-

2. Cor. 12. 11.

sita-

sitaria, & thesauraria omnium donorum, gratiarum, ac totius magnificentiæ; de quâ S. Bonaventura; *Supergressa est Maria cunctas filias, supergressa est in natura, supergressa est in gratia, supergressa est in gloria universas animas & universas intelligentias.* Id quod denotat grande illud encomium; *Amoris DEI Patris thesaurus.* In Spec. c. 2. & c. 8. & 10.

9. Sapiens prophetico suo calamo tribus penè vicibus in sacro Epithalamio explicans triumphos nostræ Virginis, semper magis exprimit affluentiam insignium virtutum & eminentiam meritorum ipsius. Quando de ipsâ agit in tertio capite; suo modo loquendi exprimit plures virtutes quàm verba; *Ascendit*; en continuum profectum! *Per desertum*, en vitam solitariam & absconditam! *sicut virgula*, en dotatum obstupescenda rectitudine! *fumi*, en humilitatem in existimatione sui ipsius! *ex aromatibus*, en fragrantiam sui rari ac miraculosi exempli! *myrrhæ*, en ipsius mortificationes ac pœnitentias! *& thuris*, en ipsius oratio- Cant. 3.

nem

riem ac thymiamata ſacrarum precum! *& univerſi pulveris pigmentarii.* En, inquit S. Ildephonſus; *Odoramenta virtutum ſpargebat, non qualiacunque, ſed univerſi pulveris pigmentarii: ita ut in eâ eſſet forma non ſolùm Virginum, verùm etiam omnium Eccleſiarum DEI.*

Hom. de Aſſumpt.

10. Ruſus in capite ſexto illam depingit non tantùm veluti Auroram, coronatam floribus; *Quaſi aurora conſurgens*; ſed etiam veluti Lunam, ſtellis circumdatam; *Pulchra ut Luna.* Fulgurantem inſtar radiorum ſolis; *Electa ut Sol*; ſtipatam inſuper immenſo exercitu virtutum, meritorum, & prærogativarum; *ut caſtrorum acies ordinata*; ita ut ſummâ admiratione rapiat contemplantes. Quando denique capite octavo dicit, *aſcendit delitiis affluens*, oſtendens in ſe inexplicabilem affluentiam perfectionum, ſplendorum, & gloriarum, manifeſtè demonſtrat, ut ſcribit S. Bernardus, quòd, quando *cæteris ſanctis dantur gratiæ per partes; Beatæ Virgini tota ſe fudit gratiæ plenitudo.*

Cant. 6. 9.

Cant. 8. 5.

Serm. 5. de Aſſumpt.

11. Proſn-

II, Proinde inter tuas excellentes prærogativas & triumphales magnificentiãs tibi placeat, O Virgo Beatiſſima, oculos tuos miſericordes convertere ad noſtras miſerias & infelicitates. Quia triumphas inſtar Reginæ, exſolve miſeros iſtos captivos à catenis ſuorum peccatorum; *Solve vincla reis*, Cincta immenſis ſplendoribus, ſparge pauculum luminis ad temperandas anguſtias horum cæcorum. *Profer lumen cæcis.* Quia gradimur lubrica ac luteo iniquitatum tramite, dirige nos ad viam puritàtis ac innocentiæ. *Vitam præſta puram.* Et ſi noſtro infortunio currimus ad præcipitia damnationis; *Iter para tutum, ut videntes JEſum, ſemper collætemur.*

ABYSSUS GLORIÆ.
Maria Virgo ad Cœlos Aſſumpta.
SYMBOLUM XXIII.

I.

BEneficia Mariæ manus tot grãtias in ſuos clientes diſpenſat, ut San-

ctus Joannes Damaſcenus eam proprio vocabulo dicat abyſſum gratiæ; *Abyſſus gratiæ.* Et alibi abyſſum prodigiorum; *Abyſſus miraculorum.* Unde ſicuti Maria in ſuo nomine portat mare, ita in immenſitate ſuorum beneficiorum portat abyſſos. Cùm ergò Prophe-

Orat. 2. de Aſſumpt.

Orat. 1. de Nat.

ta dicat, *Abyſſus abyſſum invocat*, non ſolùm torrentes, ſed ipſimet abyſſi eloquentiæ deberent concurrere, ut eam dignis laudibus ac encomiis celebrarent. Quia verò de gloriâ agimus, etiam hanc DEUS ita cumulatè in illam congeſſit, ut optimâ ratione dicam, DEUM ibi effudiſſe abyſſos immenſæ mercedis, ubi reperit theſauros meritorum; Idipſum mihi videtur dixiſſe Pſalmiſta;

Pſal. 41. 8.

Pſal. 32. 7.

Ponens in theſauris abyſſos. Maria quippe à S. Epiphanio fuit dicta, *theſaurus ſtupendus Eccleſiæ.* Et à S. Andrea Cretenſi; *Theſaurus ſanctiſſimus omnis ſanctitatis.* Unde vobis demonſtrabo, ſicuti in illa immenſùm abundârunt merita, ita ſupra illam immenſùm abundâſſe gloriam. Quòd ſi abyſſi, formati in

Orat. de Laud. Deip.

Orat. 2. de Aſſumpt.

creatione Mundi, repræſentantur atro

vela-

velamine tenebrarum cooperti ; *Et tenebræ erant ſuper faciem abyſſi* ; prorſus è diametro abyſſus Mariæ undique gloriosis luminibus ita eſt adornatus, ut meritò dici debeat *abyſſus gloriæ*; id quod præſentis diſcurſus argumentum eſto.

2. Scio equidem , epitheton frequentiſſimum ac propriiſſimum Divinæ Matris eſſe iſtud , *Virgo glorioſa*; ita ad eam converſa Sancta Eccleſia , venerabundâ dulcedine canit; *O glorioſa Virginum, ſublimis inter ſidera.* Richardus à Sancto Laurentio, legens in Iſaia ; *Et erit ſepulchrum ejus glorioſum* ; commentatur ; *Alia littera legit* ; *Erit requies ejus glorioſa , id eſt, glorioſa Domina erit requies mea.* S. Gregorius Thaumaturgus de Mariâ proteſtatur , quòd ſit *Civitas animata , de quâ dicebat Prophetæ* ; *Glorioſa dicta ſunt de te Civitas DEI.* Et Odo, Epiſcopus Camaracenſis,de Maria ait ; *Glorioſus ſexus , glorioſus venter,glorioſa viſcera,glorioſum totum, quòd totum gratia plenum.* Neque deeſt B. Amedeus , qui Matris Divinæ inſig-

Iſa. 11: 10.

Orat. 3. de Annunt.

Umbr. Virgin. n. 11. 20. nem majeſtatem ſimplici nomine Glorioſæ, absque alio addito, in diverſis ſuis Homiliis deſcripſit.

3. Verùm ut abyſſus gloriæ, ad quem ſublimata eſt Maria, planè & ad litteram intelligatur, deſumunt notitiam ex Sapientia infinitâ, quæ de ſe ipſa dicit; *Profundum abyſſi penetravi.* En vobis primum elogium, Divinæ Matri à Sancta Eccleſia formatum, quando glorioſè triumphans, cœlum conſcendit. *Vidi ſpecioſam ſicut columbam aſcendentem deſuper rivos aquarum, cujus inæſtimabilis odor erat nimis in veſtimentis ejus, & ſicut dies verni circumdabant eam flores roſarum & lilia convallium.* Elevata Virgo ex aquis fluidis & tranſitoriis hujus terræ ad ſublimitatem Cœli, conſpiciendam ſe præbuit inſtar belliſſimæ columbæ, quæ inſtructa plumis argenteis, collum habebat inſtar pretioſi monilis; ex odoriferis veſtimentis exhalabat fragrantiam paradiſi; & roſæ ac lilia ad ipſius honorem erant connexa in pulchram ac prodigioſam corollam. Et rurſus in ſacris Canticis; *Quæ eſt iſta, qua*

Eccl. 24. 7.

Pſalm. 21. in Aſſumpt.

quæ aſcendit de deſerto, delitiis affluens, innixa ſuper dilectum ſuum. Cant. 8. 5. Prô! quàm glorioſa & beata eſt iſta ſuprema Virgo, quæ in deſerto ambulans, delitiis pleniſſimè abundat, & cui ipſemet DEUS nobile & amabiliſſimum ſuſtentaculum præbet. Optimè in hanc rem S. Bernardus; *Quanta eſt hæc, & unde ei, aſcendënti utiq; de deſerto, affluentia tanta delitiarum?* Serm. 4. de Aſſumpt. Neque ſolùm in ipſa deprædicantur delitiæ, quaſi in abſtracto conſideratæ; ſed de eâ dicitur, quòd *progreditur quaſi aurora conſurgens, pulchra ut Luna, electa ut ſol.* Adeóque præferens abyſſum gloriæ, ſecum tulit prodigioſa lumina auroræ, & inter ſtellas Paradiſi erat veluti Luna ſupra omnes plena, imò melior omnibus, explicabat inſignem ſuam pulchritudinem ſub illorum oculis, effigiem ſolis repræſentans. De hâc S. Petrus Damianus; *Virgo inter animas ſanctorum, & Angelorum choros ſupereminens, & cuncta merita ſingulorum, & omnium titulos antecedit, quantumlibet aliæ ſtellæ reluceant, Luna tamen & magnitudine præ-* Serm. de Aſſumpt.

minet & ſplendore - Sic utramque naturam Virgo ſingularis exuperat & immenſitate gratiæ, & ſplendore virtutum.

4. Verùm quia Luna aſpectu tantùm noſtro major eſt reliquis ſtellis, re ipſâ autem inter minores numeratur, idcircò Maria inter Sanctos Cœli & Angelos Paradiſi comparatur Soli; *Electa ut ſol*; quia in patriâ cœleſti ab ipſius ſplendore tantundem ſuperantur omnes Sancti ac Spiritus Angelici. ut ipſorum gloria in ſummo gradu cedat gloriæ Mariæ. Maria quippe, ſubjungit S. Petrus Damianus, *Sic utrorumque ſpirituum hebetat dignitatem, ut in comparatione Virginis nec poſſint, nec debeant apparere.*

Ibid.

5. In Romanis Hiſtoriis eoúsque celebrabatur fortitudo cujusdam militis, ut in præmium prodigioſæ ſuæ gonoroſitatis acceperit tot haſtas, tot brachialia, tot aurea monilia, tot pretioſa cingula ac coronas, ut ſufficere potuiſſent ad remunerandam immenſam legionem. Virtutes enim hujus militis perſtringebant oculos totius exercitus,

&

& quidquid generoſitatis ac meritorum in multis aliis militibus cernebatur, ab exceſſivâ hâc generoſitate ſuperabatur. Nunc pro libitu comparate prærogativas Mariæ cum reliquis Sanctis; dum enim ipſa aſſimilatur integro exercitui, diciturque *terribilis ut caſtrorum acies ordinata*; omnes Sancti & Angeli ſe confitentur ſuperatos. Unde S. Joannes Chryſoſtomus; *Quidnam illâ ſanctius? Non Prophetæ, non Apoſtoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Cherubim, non Seraphim, non aliud quippiam inter res creatas viſibiles aut inviſibiles, unâ hâc majus aut excellentius inveniri poteſt.* In illâ enim reperitur fides Patriarcharum, elevatio Prophetarum, fervor Apoſtolorum, fortitudo Martyrum, maceratio Confeſſorum, puritas Virginum, ardor Seraphinorum, ſcientia Cherubinorum, dignitas Thronorum, majeſtas Dominationum, mundities omnium Angelicarum Intelligentiarum; & quia virtutibus ſuperat omnes, etiam gloriâ major eſt omnibus

Orat. in Hippap.

tanqam Luna plena, ſeu rectius tanquam ſol ſplendidiſſimus. Dum enim illa uti addit S. Petrus Damianus, *in illâ inacceſſibili luce perlucet, ſic utrorumque ſpirituum hebetat dignitatem, ut in comparatione Virginis nec poſſint nec debeant apparere.*

Ibid.

6. Viſio, deſcripta à S. Joanne in duodecimo capite Apocalypſis, tametſi millies jam audita, ſublimibus tamen myſteriis eſt fœcunda. Ibi enim Mater DEI in faſtigio ſuæ gloriæ erat veſtita ſole; *Mulier amicta ſole*; Lunæ globus ei deſerviebat inſtar ſcabelli, *& luna ſub pedibus ejus.* Et duodecim ſtellis coronabatur; *Et in capite ejus corona ſtellarum duodecim.* Erat veſtita ſole, ut omnibus perſpectum eſſet quòd exceſſivâ ſuâ luce penetrârit profunditatem abyſſi, dum inacceſſibilia judicia DEI eidem revellata ſunt. Unde S. Bernardus; *Sole perhibetur amicta, quæ profundiſſimam Divinæ ſapientiæ, ultra quàm credi valeat, penetravit abyſſum.* Comparuit amicta ſole; cùm enim pretioſo velamine ſuæ carnis veſtierit filium DEI,

Apoc. 12.

Serm. in Sig. magn.

DEI, iſte viciſſim ex abundanti liberalitate illam veſtiit pretioſo ſolis lumine. Idem Bernardus ad Mariam Virginem ait; *Veſtis eum & veſtiris ab eo; veſtis eum ſubſtantiâ carnis, & veſtit ille te gloriâ ſuæ majeſtatis; veſtis ſolem nube, & ſole ipſa veſtiris.* Fuit illa veſtita ſole, ut notum fieret, ſi omnes Sancti in Cœlo, uti dixit Daniel, habeant ſpeciem ſcintillantium ſtellarum, illos omnes à ſplendore ac gloriâ Mariæ illuminari ſeu, ut rectius dicam, hebetari. *Sol Divinitatis*, inquiebat meus Richardus Victorinus, *infulget & circumfulget eam, & totam occupat; & poſt eam maximè illuſtratam, cœli cives illuminat.* In Cant. 2. c. 31. Sub pedibus tenebat Lunam, cùm enim ſupra caput Sanctorum Apoſtolorum, Martyrum & Confeſſorum ponatur imago Lunæ, quæ ipſis inſtar diadematis deſervit; ipſamet Luna, ſub pedibus Mariæ poſita, ſcabelli loco deſervit; quia, ut alii dicunt, *Sanctorum faſtigium eſt Virginis fundamentum.* Ibi enim ſtabilitur fundamentum & initium gloriæ ac ſublimitatis Marianæ, ubi reperitur diadema ſeu ſuprema co-

rona aliorum Sanctorum. Stellis coronata apparet; si enim omnes Beati sunt servi DEI; Maria, veluti Regina Cœli, frontem portat coronatam incorruptibili & æterno lumine. Unde Nicolaus de Lyra; *Cæteri Sancti etiam supremi Angeli sunt in Cœlis sicut DEI ministri; ipsa una sicut Cœlorum Regina.*

Mend. to. 2. 216. 2. c.

7. Sed cur omitto gratiosum illud dubium, quod ex reflexione ad hanc visionem nascitur? Si Maria est vestita sole, quomodò dici potest, quòd supra ipsius frontem visæ sint scintillantes stellæ, & sub pedibus luminosa Luna? Certum est, quòd apparente Sole cooperiantur & dispareant stellæ, & quòd splendente nobilissimo hoc Planeta, pallescat & fulgorem amittat Luna. Quomodo ergo, si est *amicta sole*, sub pedibus ipsius splendorem suum explicat Luna, & quomodo supra ipsius frontem scintillare possunt stellæ: Quid dicitis Auditores? O prodigia inexplicabilia gloriæ Marianæ! hac enim fulgurante, non tantùm non perduntur, sed plurimum crescunt lumina, quæ

in

in cœlo reperiuntur. Unde Mellifluus Bernardus; *Dignum planè ſtellis coronari caput, quòd & ipſis longe clarius micans, ornat eas potius, quam ornetur ab eis.* Adeoque Maria, utut Lucis pleniſſima, nihil imminuit ſtellarum Luci, ſed plurimùm incrementi addit. Et quicumque Beatus reperitur in gloria, plusquam alias fuit illuſtratus & glorificatus inter glorioſos Mariæ abyſſos.

8. Poſtquam fama mille linguis ac tubis aureis per omnes Judeæ angulos publicavit triumphum, quem Judith ex Aſſyriorum acie cum ſtrage ſuperbi Holofernis obtinuit; Joachimus Princeps Sacerdotum cum numeroſo choro ſuorum venerabilium Seniorum Hieroſolyma pervenêre in Bethuliam, ut victrici Heroinæ immenſos ac glorioſos applauſus deferrent. Omnes ſimul ad eam confluxêre, unâque voce ſupra ipſam cumulaverunt benedictiones ac encomia; O grandis Amazon, inquiebant, O glorioſa Heroina! *Tu gloria Jeruſalem, tu lætitia Iſrael, tu honorificentia populi noſtri.* Imò *omnes populi* Jud. 15. 10.

gau-

gaudeant cum mulieribus - in organis & citharis. Nunc mihi dicite, quâ pompâ infinities majore, tota Beatorum aula in Mariam contulerit encomia & applauſus, quando in Cœlo comparuit poſt contritam Tartarei Draconis ſuperbam cervicem. Tu, inquiebant, es grandis Amazon Paradiſi; tu es illa, quæ à Mundo & Inferno retuliſti immortales & clariſſimas victorias; Tu es ornamentum ſupremæ patriæ, tu pompa hujus excelſi regni, gaudium Cœli empyrei, pelagus gratiarum, & ineffabilis abyſſus gloriæ, *Tu gloria Jeruſalem, tu latitia Iſraël, tu honorificentia populi noſtri.*

9. Unde, abſtrahendo à ſacroſanctâ Trinitate, & ab humanitate beatiſſimâ Salvatoris; ſi ex una parte collocentur omnia lumina Beatorum in Cœlo, & ex altera ſolum lumen Virginis glorioſæ; ſplendor longè major & admirabilior vibrabitur à noſtra Virgine, quam ab omnibus Angelis & Sanctis. Ita diſcurrit Seraphicus Bonaventura; *Poſt DEUM major noſtra gloria, & majus noſtrum gaudium ex Maria eſt.*

Ser. 1. de Aſſumpt.

Et

Et S. Bernardus; *Virgo glorioſa cœlos aſcendens, ſupernorum gaudia civium copioſis ſine dubio cumulavit argumentis.* Quòd ſi Joannes Baptiſta, inquit idem Melliſluus Doctor, clauſus in utero Eliſabethæ, auditâ ſolâ Mariæ voce, ſubmerſus videbatur in abyſſum jucundiſſimi gaudii; qualis erit jubilus Beatorum, dum præſente Mariâ, *& vocem audire, & videre faciem, & beata ejus frui præſentiâ meruerunt*; & paulo poſt teſtatur; *Mariæ præſentia totus illuſtratur orbis, adeò ut & ipſa jam Cœleſtis patria clarius rutilet virgineæ lampadis irradiata fulgore.*

10. Tu interea, O Virgo glorioſa, inſtar lampadis dotata immenſo ſplendore, fuga denſas tenebras mentis noſtræ. Et ſicuti es abyſſus gloriæ, conſolare illos infelices, qui ſe deplorant oppreſſos miſeriarum abyſſo. Si noſtrâ calamitate ſequamur veſtigia Tartarei ſerpentis, & volvamur inter indignas ſordes vitiorum & peccatorum, tu nobis obtine oculos aquilæ, ac pennas columbæ, ut illuſtrati virgineo ſole, poſſimus

mus elevari ad claritatem Paradiſi, ut ſemper magis ſimus admiratores ac participes tuæ gloriæ, ac gaudere tuâ ineffabili pulchritudine.

LILIUM EMINENS.

Maria ſupra omnes creaturas elevata.

SYMBOLUM XXIV.

1.

SI in familia florum deberet eligi Rex, uti jamolim inter arbores ſylveſtres factum eſt, citra omne dubium prima illa dignitas conferenda eſſet Lilio. Reſidet enim non ſine majeſtate ſupra excelſum ſcapum numeroſis frondibus veſtitum & adornatum. Candore ſuorum foliorum, veluti telâ argenteâ, veſtitur inſtar virginis ſponſæ. Flaveſcente auro, quod in ſinu ſuo producit, ſibimet intexit regiam coronam. In centro ſuo oſtentat formam trium ſceptrorum, veluti poſſideret triplex regnum. Si circùm illud ſplendeant cryſtallinæ roris guttulæ, dicito eas eſſe gem-

Judic. 9. 8.

Digitized by Google

gemmas, quas Aurora tributarias obtulit. Et ſi denſo numero cingatur ſpinis, excubiarum loco cenſendæ ſunt, in ſui Regis defenſionem armatæ. Proinde omnes florum turbæ ad præſentiam lilii profundo obſequio jacent humilitatæ, probè gnaræ, ſe primos honores ipſi debere. Ad hoc propoſitum Antonius Richardus; *Lilia dicuntur flores regii, quòd ſuper alios flores regia proceritate eleventur.* Encomia, conferenda filio, modo longè ſublimiore debentur noſtræ Virgini. Hæc enim originem ſuam trahit quidem à coronatis Principibus, ornamentum tamen auguſtiſſimum præbet coronis. Nata eſt ſummis Magnatibus, tota tamen Avorum magnificentia inclinatur Virgini, veluti Reginæ. Nata eſt tot virtutibus cumulata, ut rariſſimæ quævis prærogativæ centum ac mille chatorum DEI ſervorum, ſi cum Mariâ comparentur, veluti miſerabiles ſpinæ ſunt, juxta lilium collocatæ. Et ſi Salomon dixit; *Sicut Lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Dionyſius Carthuſianus ita

Comm. Symb. tit. Lilium II.

Cant. 1, 2.

inter-

interpretatur. *Quamvis fuerint multæ Virgines ſanctæ; tamen reſpectu Virginis beatiſſimæ quaſi ſpinæ fuiſſe videntur, &c.* Proinde mihi nunc demonſtrandum eſt, quòd perfectiones Mariæ ſupra omnium creaturarum virtutes mirabiliter excellant.

2. Genealogium, quam S. Matthæus recenſet, centum Interpretes obſervant & admirantur. Exordiens à Patriarcha Abrahamo, texit grandem ſeriem Principum, Sacerdotum, & Regum, ita ut poſt quadraginta generationes proponat Mariam; *de quâ natus eſt JEſus, qui vocatur Chriſtus.* Oſecro nunc, ad quid narratio adeò prolixa & continuata? Mihi fuiſſet ſatis dicere, Mariam ſuos natales traxiſſe ex lumbis Abrahami & ſanguine Regis David; cur ergò facit diſtinctam enumerationem tot Prædeceſſorum? Poſſet reſponderi, quòd ſuprema bonitas non voluerit Virginem privare illis honoribus, quæ magnoperè æſtimantur à Mundo; ac proinde à centenis ac mille annis derivârit ſeriem grandium ſuorum Avorum,

Matth. 1. 16.

Digitized by Google

rum, ut demonſtraret, illam fuiſſe & antiquitate venerabilem, & regii ſanguinis claritate in ſummo gradu illuſtrem; imò ante commemoratos ipſius Natales ordinatam eſſe tantam Magnatum ſeriem, ut authentici teſtimonii loco deſervirent ad demonſtrandam inſignem ipſius originem ac deſcendentiam. In præſenti tamen permittite, ut ad difficultatem iſtam ex eleganti quodam quæſito S. Joannis Chryſoſtomi deſumam reſponſum. Quando Salvator ſupra Thaboris montem in vultu explicavit claritatem ſolis, & in veſtimentis candorem nivis; mox, teſte S. Matthæo, præſentes apparuêre Moſes & Elias. Obſecro, interrogat Chryſoſtomus, *cujus rei gratia Moyſen & Eliam produxit?* cur è tumulò vocavit Moſen, jam mortuum & ſepultum? cur transtulit Eliam è delitiis & quiete Paradiſi ad laborioſa prærupta Thaboris? Si Chriſtus deſideret gloriæ ſuæ teſtimonia, luculentiſſima dabunt Petrus, Jacobus, & Joannes; Et ſi deſideret glorioſi vultus ſui lampadeattrahere corda hominum, de-

Hom. 57. in Matth.

buiſſet illum oſtendere ſuis inimicis, qui tantâ ſuavitate rapti, in ipſius veſtigia properarent; cur ergò pro ſpectatoribus elegit Moſen & Eliam? ſed dicendum eſt, hos fuiſſe ſingulari ſtudio ac providentiâ electos, ut in comparatione perſonarum adeò eminentium magis eluceret Divina majeſtas Chriſti. Venit ſupra Thaborem Elias, undique cinctus ſplendore; illuc etiam pervenit Moſes, tanta luce adornatus, ut Hebræorum oculos perſtrinxerit. Nihilominus in comparatione hujus lucis cum ſplendore Chriſti, videbatur ignis Eliæ una ſolummodò favilla, & lux Moſis unicus ac miſerabilis tantùm radius, quia aſpectus ſervorum, quantumvis excellens ac nobilis, longiſſimè ſuperatur à magnificâ & regiâ præſentiâ Domini. *Moyſen & Eliam, cæterorum Prophetarum vertices produxit, ut quàm magnum ſit inter ſervos & Dominum diſcrimen, oculis cernerent.* Hoc præſuppoſito, dicite;

Chryſ. Hom. 57. in Matth.

3. Volebat Evangeliſta, ut glorioſa ſublimitas noſtræ Virginis innoteſceret

teſceret oculis totius Mundi. Unde pulchro ordine recenſuit heröes omnium gratiſſimos, eminentiſſimos & glorioſiſſimos, qui unquam DEO ſervierunt; nimirum Abrahamum fidelem, Iſaacum obedientem, Jacobum fervidum, Dâvidem fortem, Salomonem ſapientem, Joſiam ſanctum, & poſt omnes Virginem, *ut quàm magnum interſit inter ſervos & Dominam diſcrimen, oculis cernerent.* Fuerint certè grandes ipſius Progenitores; omnis tamen illorum majeſtas vix eo pertingit, ut exoſculetur pedes Virginis, aut ſcabelli loco ipſis deſerirat. Fuerint felices illæ animæ dotatæ perfectionibus excelſis; inter eas tamen Maria erit inſtar vaſti maris inter exiguos rivulos; inſtar clari ſolis inter minores ſtellas, inſtar excelſi lilii inter humiles violas; *quod ſuper alios flores regiâ proceritate elevatur.*

4. O quàm præclarè Iſaias Propheta! *Erit in noviſſimis diebus præparatus mons domûs Domini in vertice Montium, & elevabitur ſuper omnes colles.* Iſa. 2. 1. Quaſi diceret; ſit ſanè Abrahami ſan-

ctitas instar montis, dum passim dicitur Pater credentium. Sit mons perfectionis Isaac, expressa incarnati Verbi imago. Sit mons excellens Jacob, depositarius Divinarum benedictionum. Sit mons sublimis David, homo secundùm cor DEI. Sit mons admirabilis Salomon, Cœli favoribus summè cumulatus. His tamen omnibus excelsior est Mons virgineus, qui instar domûs animatæ deserviit Filio DEI, coram quo inclinantur omnes altitudines, humiliantur omnes eminentiæ, & pygmæos induunt omnes gigantes. *Mons quippe in vertice Montium fuit*, inquit S. Gregorius Papa, *quia altitudo Mariæ supra omnes sanctos refulsit.*

5. Templum Salomonis, supra montem ædificatum, sublimitatem Mariæ amænissimè adumbrat. Omnes totius Asiæ divitiæ videbantur in ipsius sinum confluxisse. Exhausta erant in ipsius fabricam ampliſſima æraria Davidis & Salomonis. Explicari non potest, quàm conspicuam fecerint machinam illam Cedri, marmora, aurum, argen-

gentum & gemmæ, immenſo numero & grandi ordine per omne latus diſpoſitæ. Sed quid? Trabes odoræ, marmora alba, metalla pretioſa & lucidi pyropi, vel ſtabiliverunt fundamenta, vel ſuſtentârunt parietes, vel ornaverunt altaria, vel adornârunt portas, vel ſummùm in tabernaculo deſerviebant Arcæ. Sed quando agebatur de Liliis; pro! magis æſtimabantur Cedris, auro ac gemmis, dum in conſpectu totius Mundi, collocata ſunt ſupra marmoreas ac magnificas columnas, veluti omnibus templi miraculis ſuperiora. *Et ſuper capita columnarum opus in modum lilii poſuit.* 3. Reg. 7. 22. Ecce! idipſum evenit in auguſtiſſimo templo ſanctæ Eccleſiæ. Si ex vobis quæram, quo loco hujus templi reperiantur collocati Patriarchæ, dicetis mihi, Abrahamum videri vicinum tabernaculo; Iſaacum pedibus ſacri altaris; Jacobum penes portam, Davidem è regione Arcæ &c. Sed Liliym Marianum ſupra omnes celſitudines aſſurgit. *Super alios regiâ proceritate elevatur.* Et ſi omnes Sancti à S. Joanne, imò ab

ipsomet DEO cognominentur triumphales columnæ; *qui vicerit, faciam eum in templo meo columnam*; supra omnes columnas, id est, supra omnes sanctos, supra omnes Angelos nostrum Lilium elevátur; quippe Virgo nostrâ, teste S. Gregorio Magno, *Meritorum verticem supra omnes Angelorum Choros usq; ad solium Deitatis erexit.*

Apoc. 3. 12.

In 1. Reg. c. 1.

6. A Gabriele Archangelo fuit apositissimè adumbrata eminentissima celsitudo virginei Lilii. *Ne timeas Maria, invenisti gratiam apud Dominum*; id est, uti in Græco legitur; *propè vel juxta DEUM.* Veluti diceret; si nobiles & grandes, fuêre modi, quibus alis; facti sunt participes Divinæ gratiæ; omnes tamen à regia hac infante superati sunt. Quod si Abraham reperit gratiam, reperit eam, ut ita dicam, solùm à longè; *In oculis Domini.* Si illam reperit Patriarcha Joseph, reperit solùm *in conspectu Domini*, non autem intra viscera ipsiusmet DEI. Si Moses in antiquâ lege reperit gratiam *coram Domino*, & S. Stephanus in novâ lege *ante DEUM*; omnes

Luc. 1. 30.

omnes tamen longiſſimo intervallo fuere ſeparati & inferiores DEO. Quando autem agitur de Virgine, illa quaſi mons ſupra montes, quaſi lilium ſupra flores, quaſi coloſſus ſupra columnas, caput extollit ſupra Empyreum Cœlum, & à tergo relinquens omnes Cœlum, & à tergo relinquens omnes Choros ſanctorum, pertingit uſque ad ſinum & viſcera DEI, *Invenit gratiam apud Dominum, & propè vel juxta DEUM.* 2.2. q. 24. ad 2. Ad hoc propoſitum Angelus Scholarum S. Thomas; *Beatiſſima Virgo ſuâ operatione fines Divinitatis propinquius attigit.* Id quod etiam dixit S. Gregorius Magnus; *Meritorum verticem ſupra omnes Angelorum choros úsque ad ſolium Deitatis erexit.*

7. Me totum ad ſe rapit cogitatio illa, quam profert S. Joannes, filius adoptivus, & dilectiſſimus Secretarius Mariæ; Deſcripturus raras prærogativas cœleſtis Hieroſolymæ, ſelegit pretioſiſſimas & pulcherrimas ex omnibus creaturis; O quàm bellum, inquit, eſt cryſtallum, quod pretium ſuum à ri-

gore accipit, & limpida ſuâ tranſparentiâ omnium oculos in ſui amorem trahit. Talis omninò eſt beata illa civitas;

Apoc. 21. 11. *Et lumen ejus ſimile lapidi pretioſo ſicut cryſtallum.* O quàm æſtimabile eſt metallum auri, quod ab extremis alterius Mundi partibus transfertur, ut ornamentum tribuat ſummis Regum coronis. E tali Metallo formata eſt illa civi-

18. tas. *Ipſa vero civitas aurum mundum.* O quantùm æſtimantur nobiles illæ gemmæ, quas Sol in viſceribus terræ, veluti induſtrius gemmarius, in mille formas elaborat. E ſimilibus gemmis conſtructa ſunt fundamenta noſtræ civitatis.

19. *Fundamenta muri civitatis omni lapide pretioſo ornata.* Omni pretio digni concentur perylli, qui in candidis conchis, ceu cunis argenteis, ſupra mare ſuperbiunt, attrahuntque è longinquis provinciis ſagacem mercatorem ad eos avidè capiendos. Portæ Paradiſi è peryllis accipiunt ſingulare ornamentum.

21. *Et duodecim portæ duodecim margaritæ ſunt.* Adeoque quidquid rerum pretioſarum habent terra ac mare, id omne

COR-

concurrit ad explicandas beatæ patriæ, civiumque beatorum glorioſas & excellentes prærogativas. Sed vos mihi dicite, quid de ſuprema Virgine pronuntiaturus ſit S. Joannes? unde accipiet ſymbola, tantæ Matris digna?

8. Gentilium opinio fuit, omnes flores originem ſuam trahere à terrâ, ſolo lilio excepto, quod ſingulari prærogativâ deſcendit & primordia ſua habet è cœlo, id eſt, cum lacte, ex uberibus Junonis Deæ deſtillante, decidit. Dum ergo de Virgineo noſtro Lilio agitur, omnia argumenta ad illud celebrandum deſumuntur ſolummodò è cœlo. Audite, obſecro; *Mulier amicta ſole, & Luna ſub pedibus ejus, & in capite ejus corona ſtellarum duodecim.* Apoc. 12. 1. Argentum Lunæ, pavimenti loco, ſubſternitur ipſius pedibus. Sol ex filis aureis ſuorum radiorum contexit grandi huic Dominæ regium pallium. Stellæ, veluti, cœli lilia, ambiunt coronare ſacram illam frontem, magis ut claritatem accipiant, quàm tribuant. *Dignum planè ſtellis coronari caput*, inquid S.

Bernardus, *quod ipsis longè clarius micans, ornet eam potius, quàm ornetur ab illis.* Adeoque celsitudo Divinæ Matris superat omnes altitudines. Et si ad depingendas virtutes Sanctorum in cœlo sufficiant colores & argumenta, desumpta ex infero hoc mundo; ad Mariæ laudem desumi debent lumina ex firmamento. Et dum Sanctis attribuntur aurum, crystallus, & gemmæ; tibi, O Virgo beatissima, conveniunt pulcherrima cœli lumina. Quantum ergo Cœlum nobilius est terrâ, tantundem celsitudo Mariæ superat celsitudinem Beatorum; proinde ad hos poterit illa dicere; *Sicut exaltantur Cœli à terra, sic exaltatæ sunt viæ meæ à viis vestris.*

Isa. 55. 9.

9. Salomon, de Sapientiâ disserens, altùm protestatur; *Omne aurum in comparatione illius arena est exigua, & quasi lutum reputabitur argentum.* Talis, inquit Richardus à S. Laurentio, est perfectio Sanctorum; pretiosa instar auri; at comparata cum Mariâ, ita superatur, ut pauculùm arenæ esse videatur.

tur. *Omnis Sanctus respectu Mariæ est sicut arena respectu auri.* L. 2. de Laud. V. p. 3.

10. Apostoli supra Thaborem montem, claris luminibus circumdati, splendebant glorioſi ; sed lucidâ quâdam nube comparente, obscurati ac umbris circumfusi sunt. *Nubes lucida obumbravit eos.* Matth. 17. 5. Non aliter, inquit S. Hieronymus, splendent clarâ luce cumulati omnes sancti in cœlo ; quòd si verò iis propinquet pulcherrima nubes Maria, omnes obscurantur. *Tanta est Mariæ claritas, ut omnium vitam quodammodò obscurârit.* Ep. ad Eustoch.

11. Stellæ, comparente sole, omne suum ornamentum cedunt huic abyssо lucis, receduntque & absconduntur. Vix ingrediente cœlum augustissimo sole Mariâ, inquit S. Petrus Damianus, *Sic utrorumque spirituum hebetat dignitatem, ut in comparatione illius nec debeant, nec possint apparere.* Serm. 40.

12. Lilium in hortis tantâ majestate elevatur, ut omnis florum familia versùs ipsum inclinata, venerationem exhibeat. Supra omnes creaturas ita est sub-

ſublimis Virgo, ut in vaſto cœli ac terræ ambitu nihil ſit, quod cum ipſa dignè comparari valeat. Ita S. Anſelmus;

L. de Concept. V. *Nihil tibi, Domina, æquale, nihil comparabile. Omne quod eſt, aut ſupra te, aut infra te eſt. Supra te ſolus DEUS, infra te omne quod DEUS non eſt.*

13. Poſſumus quidem ſublimitatem Mariæ admirari, ſed nunquam ſatis celebrare. Et quia non habes alas apis, ut ſupra Lilium iſtud volem; aſſumam alas aquilæ, ut elever ad conſpiciendum hunc Solem. Permittite, ut cum Davide ad Virginem exclamem iiſdem vocibus, quas ille ad ipſummet

Pſal. 90. 9. DEUM adhibuit; *Tu es, Domina, ſpes mea; altiſſimum poſuiſti refugium tuum.* Tu glorioſa, tu beatiſſima, quæ loco elevatiſſimo conſiſtis, eſto ſpes noſtra & bonum noſtrum. Non amplius confido in auxilio hominum, non in favore bonæ fortunæ, non in induſtria artis, non in acumine ingenii, non in copia divitiarum, quia fragiles & deſperatæ ſunt omnes mundi ſpes; ſed confido in te ſolâ, dulci noſtro refrigerio & unico

ſuſten-

ſuſtentaculo. Et ſi Iſaias dixit, quòd vix comparente in montium faſtigiis virgineo monte, omnes populi inſtar torrentum cucurrerint ad illam ſublimitatem. *Et fluent ad eum omnes gentes*; id eſt, ut interpretatur Albertus Magnus, *Pro gratiâ impetrandâ fluent ad eum.* Nos quoque totâ devotione currimus ad hanc celſitudinem, quò nunquam propinquabit furia inferni, nec fremitus Mundi, qui nos perturbet. Curramus ad iſtam Virginem, quæ, inſtar civitatis regiæ, ſupra Montes collocata, nobis præbet aſylum & ſalutem. Curramus ad illam, quæ nos maternis viſceribus excipit, ut nos recipiat & amplectatur. *Ad omnem tribulationem*, inquit Bernardus; *ad omnem neceſſitatem aperta eſt nobis urbs refugii, ſinus matris expoſitus.*

In c. 10. Luc.

Ap. Eug. Card. in Pſal. 10.

14. Sed ut perveniam ad refugium illud, quod altiſſimum dicitur, prodite aliquando affectus mei, & proripite vos ex ſordibus ac ſpurcitiis terræ. Ah! mi DEUS! quàm malè conveniunt ſordes ſenſuum cum puritate Virginis; livo-

livores odiorum cum pacifico candore hujus lilii ; fætores mundi cum odore paradiſi. Ah! mi DEUS! liquores, diſtillantes ex hoc Lilio, malè diſtribuuntur in cloacas, malè funduntur ſupra ſentinas, & prorſus non conveniunt in ſentinas cordium. Quid ergò incipiam? Eleva te è terra, O mi Spiritus! eleva de ad Paradiſum, O mi affectus! ſume tibi pennas puræ columbæ, O mea anima! ut hoc modo poſſis pertingere ad illam celſitudinem, ac perfrui virgineo patrocinio. Hoc modo aſſecurata, millies dices; *Tu es, Domina, ſpes mea, altiſſimum poſuiſti refugium tuum.*

NUBES PLUVIA.

Maria aſſumpta, fundit copioſas gratias.

SYMBOLUM XXV.

I.

INter fortunæ blandientis proſperitates non ita amatur & extollitur humanitas noſtra, quin tantundem accipiat nocumenti & deprimatur. Sublima-

limata ad dignitatem, declinat ad vitia; & quantò plus recipit exaltationis & honoris, tantò magis recedit à demonſtratione civilitatis ac politicæ actionis, exhibendæ aliis. Altitudo gradûs replet incautos vertigine ac ſuperbo faſtu. Unde non habent oculos ad videndam aliorum calamitatem; non aures ad audiendos ſupplices; non pedes, ut ſuccurrant ipſorum ſuſpiriis; ſimiles illis ſtatuis, de quibus Pſalmiſta; *Oculos habent & non videbunt; aures habent & non audient; pedes habent, & non ambulabunt.* Ita Rex Ægypti, promotus ad Thronum, affectum ſuum retraxit â Joſepho, à quo & ipſe, & totum ipſius regnum fuit mirabili providentiâ conſervatum. Regius quóque Pincerna, reſtitutus ad priſtinum ſtatum, perdidit memoriam illius innocentis, à quo in obſcuro carcere ad claram lucem & exoptatiſſimum gaudium per propheticam revelationem fuit reductus. Verùm etſi ità ſoleat Mundus; tota tamen è diametro agit Magna DEI Mater, quæ ſublimata ad faſtigium Regina Cœli, Pſal. 113. 5.

Cœli, piiſſimos oculos convertit in inferam hanc terram, ut ſubveniat calamitatibus ſuorum clientum; & quantò plus creſcit in gloriâ, tanto erga nos benignior, exhibet ſuum amabiliſſimum patrocinium. Unde S. Andreas Cretenſis; *Ex quo translata es à terra, te univerſus Mundus continet commune propitiatorium.*

Orat. de Aſſumpt.

1. Finiit tandem miſerabilis trium annorum ſiccitas, quæ tempore Eliæ accidit; dum enim hians terra profundis ſuis ſciſſuris, veluti totidem oribus, implorabat Divinam miſericordiam; dum etiam homines & animalia expirante jamjam vitâ ardentiſſimè ſuſpirabant refrigerium; orans Eliæ lingua, inſtar aureæ clavis, aperuit tandem ærariа infinitæ pietatis. Euge Serve DEI! conferte ad proſpectum maris, & obſerva, num in medio ſerenitatis adeò magnæ appareat aliqua nubes! ſeptem vicibus iteravit hanc diligentiam; *in ſeptimâ vice, ecce! nubecula parva quaſi veſtigium hominis aſcendebat de mari.* Et ecce! paulò poſt *facta eſt pluvia grandis.*

3. Reg. 18. 44.

Hujus

Hujus pluviæ beneficio recepit Mundus ſublime ac feliciſſimum refrigerium. Si ex purpurato Hugone quæratis, quiſnam hâc parvulâ nube ſignificatus fuerit; dicet vobis; *In nubecula B. Virgò ſingnificatur - parva per humilitatem; levis, id eſt, ſine pondere peccati.* Ex ſinu infœcundæ hactenus ac ſterilis Annæ, veluti è medio mari, prodiit iſta nubes, quæ à DEO ſublimata ſupra altitudinem Cœlorum, inde poſtea in mundi beneficium verſavit copioſas pluvias innumerabilium & infinitarum gratiarum; quarum operâ ſuos clientes ſublevavit ex anguſtiis afflictis attulit dulciſſima refrigeria, & multiplicavit flores ac fructus non absque ſuaviſſimo illorum gaudio ac ſolamine. Et quemadmodum Maria de ſe ipſâ teſtatur; *Sicut aquæductus exivi de Paradiſo*, ita de ipſa teſtatur S. Anſelmus, quòd ad Cœlos aſſumpta, non ſolùm novi luminis incrementum dederit beatæ illi patriæ, ſed *etiam terram dies exaltationis tuæ, O beatiſſima fœminarum, mirâ gratiâ irrigavit.* Idipſum dixit S. Andreas Cre- Eccl. 24. De Exc. V. c. 8.

Encom. de Dormit Virg.

tensis ; *Quamdiu versabaris in terris, te habuit parva terræ portio; ex quo autem translata es à terrâ, te universus Mundus continet commune propitiatorium.*

3. Ex altitudine nubium ascendamus, obsecro, ad sublimitatem cœlorum & Planetarum. Ita certè Angelorum turmæ, veluti chori civium æternæ patriæ, quando viderunt insolitam pompam Virginis, quæ immensa gloriæ lumina spargens, supra stellas ascendit; extaticis & admirabundis vocibus exclamarunt; O DEUM bonum! *Quæ est ista, quæ ascendit quasi aurora consurgens, & pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Sublimi mysterio dicta est similis Auroræ, Lunæ, & Soli, quando in mirabili suâ exaltatione summam beneficentiam contulit suis clientibus. Instar auroræ versabat immensam crystallini roris & floridæ pulchritudinis copiam, ut in omnes diffunderet desideratum refrigerium ac salutem. Instar argenteæ Lunæ fugabat totis viribus mœstas umbras angustiarum ac calamitatum, quibus miseri mortales erant onusti ; & quò magis

Cant. 6. 9.

gis reſplendebat, tantò magis diſtribuebat ſuam beneficentiam, de quâ fuit dictum; *Operioſior, unde ſplendidior.* Inſtar Solis, radiorum ſuorum auro omnia Mundi ſpatia illuſtravit, ſolatiisque, ac felicitate replevit; ut adeò optimâ ratione dicatur ac invocetur; *Salus infirmorum, refugium peccatorum, conſolatrix afflictorum, auxilium Chriſtianorum.*

4. Primo Sacri Epithalamii capite gratioſa ſe mihi offert reflexio. Vix Beata Virgo reperitur introducta in Cœlum, & particeps facta beatitudinis infinitæ; *Introduxit me Rex in cellaria* Cant. 2, *ſua*; nam ut explicat S. Bruno, *Cellaria* 3. *DEI ſunt æterna beatitudo & ſuperna patriæ gaudia.* Mox puellæ Solimeæ, id eſt, animæ fideles, infinito jubilo plenas ſe confeſſæ ſunt. *Exultabimus & lætabimur in te, memores uberum tuorum.* O nova, nobis lætiſſima & feliciſſima, quòd in ſinum noſtræ glorioſæ Reginæ effuſa ſit à DEO felicitas & gloria regni æterni; quia bona in ipſam diſtributa, derivabuntur in noſtrum profectum. Plenitudinis Mariæ nos omnes erimus

participes; ipſa, veluti amabiliſſima Mater, ex uberibus ſuæ miſericordiæ in utilitatem ſuorum fidelinm verſabit immenſos ac pretioſos ſuos theſauros. In hunc ſenſum Hugo Carenſis; *Dicunt adoleſcentulæ; Nunc introducta es, O Sponſa, in cellaria ſponſi tui, ideò exultabimus & lætabimur in te, memores uberum tuorum; quibus lactas nos parvulas, quaſi dicant, æquanimiter ſuſtinemus donec venieris, ſcientes, te plenis uberibus ad nos reverſuram.* Brevius S. Bernardus; *Plena ſibi - nobis quoque ſuperplena, & ſupereffluens fuit.*

Ibid.

Serm. 2. Aſſumpt.

5. Grandis fuit ille favor, quem Cræſus, Rex Lydiæ, exhibuit Alcmæoni, uni ex intimis ſuis amicis, quando ipſam admiſit ad initium ſuum ærarium regium, cum facultate adeò libera, ut ſibi gratum ſit futurum, quidquid egerit. Unde veſtitus grandi ac divite tunicâ, indutusque duâbus magnæ capacitatis ocreis, manus extendit ad gemmas, peryllos, aurea & argentea numiſmata, iis ſinum, humores, manicas & ocreas implens, à capite uſque ad pedes

pedes non habuit aliquod ſpatium, quod non fuerat ſummè oneratum. Unde hoc beneficio ipſius uxor, liberi, familiares & amici copioſiſſimè ditati ac felices redditi ſunt. Idipſum mihi videtur innovatum in grandi Matre DEI, quæ introducta in ærarium Paradiſi, *plena ſibi, nobis ſupperplena & ſuperfluens fuit.* Ibid.

6. Guilielmus acutiſſimus Sacri Cantici interpres, ingenioſâ reflexione obſervat, quòd Virgini glorioſæ duo tituli attribuantur, videlicet, *Fons hortorum, puteus aquarum viventium.* Cant. 4. 15. Fons irrigans hortos & puteus, in ſe continens immenſos cryſtallinos theſauros. Et reverà, ipſa non ſolùm eſt puteus, in quo ineffabiles abyſſi gratiarum & gloriæ ſunt collecti, ſed etiam eſt fons, cujus opera omnes fideles, ceu frugiferi & amæni horti, largâ affluentiâ gratiarum irrigantur & fœcundantur. *Eſt fons hortorum rigando eos, puteus aquarum viventium continendo eas. Continet ſibi abyſſos vitæ & immortalium gaudiorum; ſed non ita continet ſibi, ut non effundat*

& aliis. Et quemadmodùm fons, collocatus in medio horti, ac plenus aquarum, easque per multos canales transfundens in vicinos flores & herbas, epigraphen tenet; *Plena refundit*; ita de Virgine assumptâ, & ad fastigium immensæ felicitatis elevatâ, dici potest; *De plenitudine ejus omnes nos accipimus.*

7. Generosi milites, postquam contra inimicos triumphârunt, ac memoranda spolia retulerunt, tantis gaudiis excitati, largâ manu in commilitones suos dispergunt prædias. Unde Isaiâs;
Isa. 9. 3. *Exultant victores captâ prædâ, quando dividunt spolia.* Ita David post obtentam insignem victoriam, omnibus suis militibus distribuit grandia sua spolia.
1. Reg. 3. 24. *Æqua pars erit*, inquiebat, *descendentis ad prælium, & remanentis ad sarcinas.* Machabæi, sub Belliduce Juda, adversùs superbum Nicanorem, Timotheum
2. Mach. 8. 30. & Bachidem victrices, *plures prædas diviserunt, æquam portionem debilibus, pupillis & viduis, sed & senioribus facientes.* Generosa Matrona, à Salomone celebrata, postquam brachii sui fortitudine

gran-

grandes prædas fecerat, *dedit prædam domeſticis ſuis, & cibaria ancillis ſuis.* M. Cato poſt ſubjugatas aliquot Hiſpaniarum provincias, *præter compendium in bello magnum, libram argenti in ſingulos diviſit.* Et, ut centenos alios præteream, ipſemet Salvator, è mundo ac morte triumphans, vix ingreſſus eſt cœleſte capitolium, &, ut dixit S. Paulus, *aſcendens in altum, dedit dona hominibus.* Interveniente enim Spiritu Sancto, ſupra omnes fideles verſavit mare gratiarum, & diluvium beneficentiæ ac favorum. Idipſum accidit in Virgine Sacratiſſimà, quæ in Cœlos aſſumpta, & Regina totius Univerſi acclamata; *Salve Regina*, quamprimum ita fuit in diſtribuendis donis liberalis, ut ab omnibus ſit pronuntiata Mater miſericordiæ, vita agonizantium, dulcedo amaricatæ animæ, & ſecura ac feliciſſima ſpes noſtra. *Mater miſericordiæ, vita, dulcedo, & ſpes noſtra.* Unde ad illam converſus Mellifluus Bernardus; Ah! Inquiebat, O benigniſſima Regina, *Sit pietatis tuæ, ipſam, quam apud DEEM*

Prov. 31. 15.

Plut. in vit.

Epheſ. 4. 8.

Serm. 4. de Aſſumpt.

inveniſti, gratiam notam facere Mundo, reis veniam, medelam ægris, puſillis corde robur, afflictis conſolationem, periclitantibus adjutorium, & liberationem ſanctis tuis precibus obtinendo. Et rurſus; *Per te, Regina clemens, gratiæ ſuæ munera largiatur JEſus Chriſtus filius tuus.* Et ut deſiderii ac votis hujus Sancti Abbatis ſatisfieret, nobile quoddam Ingenium Emblematis loco depinxit Gallinam, quæ, conſcenſâ moro, maturos fructus roſtro ſuo excutiebat, ut alimento eſſent pullis, infra arboris ramos expectantibus cibum! epigraphen ſuppoſuit; *Et memor ab alto.* In hunc modum operatus eſt Salvator, de quo dicitur; *Quemadmodum Gallina, aſcendens in altum*, id eſt, in cœlum, totâ liberalitate *dedit dona hominibus.* Etiam Virgo beatiſſima, Divini filii ſui imitatrix; *Ex quo aſcendit in Cœlum*, inquit Richardus a S. Laurentio, *dabit*, ſeu rectius, *dedit & ipſa dona hominibus. Siquidem nec facultas ei deeſſe poterit, nec voluntas.*

L. 4. de Laud. M. V.

8. Ergò ſi potes. tanquam ſummæ authoritatis Regina; & ſi vis, tanquam ma-

maximi amoris Mater, nos facere dignos tuarum gratiarum; En, toto obsequio ac integerrimâ fiduciâ prostratos tibi supplices! Impetra nobis ab æterno Judice veniam nostrorum delictorum. Et si tu, summe DEUS, testante Sanctâ Ecclesiâ, *Idcircò eam de præsenti sæculo transtulisti, ut pro peccatis nostris apùd te fiducialiter intercederet*; tu piissima, tu chariſſima, & grandis Advocata impetra nobis cognitionem nostrorum errorum, mutationem morum & perseverantiam in virtutibus, ut efficiamur digni ad colligendos è tuo patrocinio vigorosos fructus. In Orat. secreta Vigiliæ Assumpt.

9. Et si de Virgine assumptâ dici potest, quòd instar mirabilis nubis *elevatur in umbram*; idcircò disposuit æterna Veritas, ut nubes Virginea esset protectrix miserorum. *Expandit nubem in protectionem eorum.* Repara nos, O Glorioſa Domina, à fervore justæ indignationis Divinæ, & reprime in sinu nostro Cæcum ardorem Concupiscentiæ ac brutalis vindictæ; ut, ab omni immunditiâ purgati, possimus sequi Glorioſos triumphos tuæ Majestatis. Ps. 104. 39.

CANDOR NIVIS.

Pro Festo S. Mariæ ad Nives.

SYMBOLUM XXVI.

Dictum ad sanctimoniales Ordinis Canonicorum Regularium.

1.

NOn tot florei Nivis inter frigidos rigores hyemis decidunt ad obtegendam terram, quot admirationes, cadente ipsâ, occupant animos hominum etiam sapientissimorum. Nives se ipsis sunt frigidissimæ, & tamen formantur in illâ aëris regione, quæ terræ vicina, plurimùm habet tepiditatis & caloris. Sunt ex æquo frigidæ & rigidæ; hæc tamen frigiditas minus sentitur, quando premitur nix solidata & dura, quàm si prematur mollis & necdum indurata. In alto maris nunquam descendunt nives, & tamen in corde maris una ex insulis fortuna-

Pined. in Job. 37. v. 6. n. 2.

tunatis vocatur Nivaria, quia continuis nivibus est Cooperta. Potissimum ornamentum habent à candore; inveteratæ tamen mutant canitiem in colorem purpureum, & fœcundæ factæ generant rubicundos quosdam vermiculos; sicque nix, mater aliâs frigida & congelata, mirabili modo parturit vivacitatem ignis. Frigidissima est nix, & tamen fungens officio calidæ lanæ, deservit ad cooperiendam, fovendam, restaurandam, & calefaciendam terram. Unde Psalmista: *Qui dat nivem sicut lanam.* Deniq;, prodigio admodùm raro, suspensa in arca nix, tecti loco deserviit Sancto Petro de Alcantara, ut ab injuriis hyemis per integræ noctis spatium fuerit securus. Sed solemni hâc die permittite, ut subjungam; More suo Leonem ingreditur Sol, vibratq; radiorum loco, ardentia fulmia, & circùm Tiberim tota ardet terra, totùmq; Cœlum accenditur. Et ecce! veluti in despectum excessivi caloris, quo afflicta lanquebat Roma, decidunt beneficæ nives ad refrigerandam ac consolandam Ps. 147. 16.

Breu. Rom. Aug 8. dam totam Urbem. *Quo tempore in Urbe maximi calores esse solent, noctu nix partem collis Exquilini contexit.* Decidit supra collem illum nix, sed, quod summè admirandum, mensurâ adeò proportionatâ & lineamentis adeò regularibus, ut formâ suâ delineârit templum, quod honori DEI ac Virginis deserviret. *Ut quem locum nive conspersum viderent, in eo Ecclesiam ædificarent.* Quis unquam audivit prodigium magis admirandum? Ego in admirationem suaviter abreptus, vobis monstrabo, quòd in candore nivis ad honorem Mariæ erigatur templum, quia DEUS summoperè desiderat tam puritatem Mariæ, quàm aliorum suorum clientum.

2. Adhoc propositum tendunt affectuosæ illæ invitationes, quibus DEUS in sacris Epithalamiis adse traxit dilectam suam sponsam. *Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis.* Veni de Libano, mea chara sponsa; progredere supra Libani prærupta; incedens enim per laboriosas & declives illas semitas, promoveberis ad Coronam.

Cant. 4. 8.

ronam. Obſecro, nunc mihi dicite; cur illam, invitatam ad ingreſſum Capitolii cœleſtis, non jubet incedere per Montem Olearum, montem pacis & miſericordiæ? cur non perſuadet Montem Calvariæ, aut Thaboris; priorem illum inſignem ſanguineo certamine, alterum glorioſis triumphis conſpicuum? cur non dirigit ſupra Carmelum, ubi inter mortificationes ac pœnitentias tractâ religioſâ vitâ, promoveretur ad faſtigium Cœli Empyrei? Et quomodò eam vocat, de Libano, ſi ipſa nunquam ſupra illum Montem commorata ſit? Habitavit illa quidem in Nazareth, ubi ab Archangelo fuit ſalutata; tranſcurrit montes Judeæ ad Hebron ſalutatura Eliſabetham; peregrinata eſt Bethlehemum, ubi ex Virgineo utero peperit lilium convallium. Profecta eſt in Egyptum, ubi Herodis furori ſubtraxit parvulum Infantem. Sedit ad nuptias Chananæas, & obtinuit convivis pretioſum vinum. Aliquoties ivit Hieroſolymam, ut DEO deferret venerabunda obſequia; at ſupra Libanum

num nullibi reperitur commorata. Quomodo ergo dicit, *Veni de libano*? ſed ubicumq; tandem illa commorata ſit; ſemper tamen fuit habitatrix Libani. Libanus enim omni tempore eſt coopertus nivibus, unde etiam accepit nomen Libani quod ſignificat candorem; Quapropter glorioſiſſima iſta ſponſa ſemper commorata eſt ſupra Libanum, quia ſemper vixit puriſſimis candoribus cumulata; ac proinde in ſummo gradu pura & immaculata, in ſe iſtâ oſtendit illibatum candorem nivis. Erat ipſius cor dotatum incomparabili munditie, affectus Sanctâ quâdam Innocentiâ exornati, vultus inſtar columbæ inſtructus mirabili puritate; voces lacteâ linguâ formatæ, ac benignâ ſinceritate plenæ. Apprimè in hanc rem S. Hieronymus; *Non immeritò venire de Libano jubetur, quia Libanus candidatio interpretatur. Erat enim candida multi meritorum virtutibus, & dealbatâ nive candidor.*

3. Notandum hîc eſt, quòd puritas Virginis non comparetur cum albedine

dine lini, ſed cum candore nivis. Linum enim aquirit ſuam albedinem per longam ac laborioſam diligentiam; Nam pluries immenſum aquis, expoſitum radiis ſolaribus, percuſſum, colliſum & lavatum, vix tandem poſt longum progreſſum temporis ac multos labores obtinet puritatem, quam antea non habebat. Nix econtrà in primo inſtanti ſuæ exiſtentiæ eſt puriſſima & perfectiſſima. Ita prorſus in omnibus Sanctis reperitur candor lini, quem multis macerationibus ac pœnitentiis aquiſiverunt, pòſtquam jacuere quibusdam maculis contaminati & ſordidi. Virgo autem primo ſtatim inſtanti ab omnibus maculis etiam originariis præſervata, ſemper viſa eſt pura, intacta, & immaculata; ſicque omni tempore fuit *Sancta Maria ad Nives.*

4. Hoc affectu Sanctus Gregorius Thavmaturgus ad Virginem dicebat; *Tu Sancta, omni humanâ naturâ glorioſior ac purior ſanctiorque effecta es, ac nive quidem candidiorem habens mentem.* Ubi non abſque ſublimi myſterio utitur his voci- Ser. 2. de Annunt.

vocibus; *Nive candidiorem habens mentem.* Quod si *candidum*, ut ait Servius, doctissimus scriptor, *est quâdam nitenti luce perfusum, cuique is candor semper fuerit, qui alio atro colore nunquam fuerit infectus.* Certè Beatissima Virgo habuit puritatem in summo gradu eminentem ac perfectam, omnisque maculæ ita fuit immunis, ut ne quidem umbra aut nomen culpæ potuerit etiam per imaginationem quidquam nocere cœlesti ac illibato ipsius candori.

In l. 2. Georg.

5. Hujus rei testimonium accipite, exquisito modo desumptum ex comparatione duarum Scripturarum. Cùm Josephus virgineam suam sponsam videret grãvidam, anxiisque cogitationibus proinde agitaretur, subitò apparuit Angelus, qui eum assecurabat ac consolabatur, Cur, inquiebat, affligeris, O generose? Fœcundus est ille uterus, sed operante Spiritu Sancto. Nascetur Infans, & sub humanæ carnis velamine erit DEUS absconditus. Unde dabitis ei nomen JEsu, quia liberabit Mundum ab immani tyrannide peccati. *Vocabis*

nomen

nomen ejus JEſum; ipſe enim ſalvum fa- Matth.
ciet populum ſuum à peccatis eorum. Ille, 1.29.
ipſe Angelus turbatam videns noſtram Virginem, cùm audiret, quòd deberet eſſe Mater fœcunda, eam ſimilibus verbis confortavit. Quid times Maria? Infans tuus erit Filius DEI, regnabitq; in domo Jacob in æternum, & debebit vocari nomine JEſu. *Paries filium & vocabis nomen ejus JEſum.* Nunc mecum Luc. 1.
conſiderate Auditores; Quid vult An- 31.
gelus ſignificare, quòd Joſepho loquens, eique nomen Salvatoris revelans, ſimul addat, per ipſum ſalvandum eſſe populum à peccatis. Econtrà Virgini loquens, exprimat quidem gloriosum nomen ſacri Infantis, nullam autem mentionem faciat de peccato, ſed ſolummodò dicat; *Vocabis nomen ejus JEſum?* Poſſes forſan reſpondere, cùm Virgo habuerit intellectum elevatiſſimum, audito nomine JEſu, quamprimùm comprehendiſſe ſignificatum hujus nominis; ut adeò non fuerit opus, eam diſtinctioribus verbis edocere. Sed doctiſſimus quidam Interpres gran-

di acumine aliter reſpondet, videlicet quòd Archangelus, *ita illam contemplatus eſt, puriſſimam & ab omni peccati contagione liberam, ut erubeſceret, in ejus præſentiæ peccata nominare.* Conſiderans enim puritatem Mariæ, in ſummo gradu eminentem, erubeſcebat præſente illâ nominare vel umbram, ne dicam, deformitatem peccati. Maria quippe eſt puriſſima, ſanctiſſima, immaculatiſſima, & ut compendio dicam, Sancta Maria ad Nives.

Sylu. l. 1. c. 5. n. 97.

6. Quidam Sacræ Apocalypſis textus me totum ad ſe rapit; *Venerunt nuptiæ Agni, & uxor ejus præparavit ſe.* Debebant celebrari nuptiæ Divini Agni, ac proinde dilecta ipſius ſponſa, ad illas ſolemni ritu peregendas, toto ſtudio ſe præparabat. Sed quomodò? forſan inſtar ſponſæ Salomonis, induit veſtem contextam auro? forſan pectus oneravit ſcintillantibus gemmis, aut exquiſitâ varietate florum? *Adſtitit Regina à dextris tuis in veſtitu deaurato, circumdata varietate.* Forſan inſtar Babiloniæ, famoſæ illius Reginæ, oſtentavit

Apoc. 19. 7.

Pſ. 44. 10.

tavit flammas purpuræ, flavedinem auri, & scintillas fulgurantium gemmarum? *Erat circumdata purpurâ & coccino, & inaurata auro & lapide pretioso, & margaritis.* Nihil horum. Ornata est veste byssinâ, quæ in se continebat purissimum Candorem Nivis. *Et datum est ei, ut cooperiat se byssino splendenti & candido.* Cùm enim esset Thronus DEI vestitus stupendo candore; *Vidi Thronum candidum, & sedentem super eum.* Cùm Pater esset æternus undique adornatus stupendo candore; *Vestimentum ejus candidum quasi nix.* Cùm esset Verbum æternum amictum vestibus Candidæ Nivis; *Vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix.* Cùm in aulâ Divinâ comparerent viginti quatuor Principes *circumamicti vestimentis albis.* Etiam Virgo sacratissima nullo alio ornatu, quàm Candore Nivis condecorata, præparabatur ad cœlestes nuptias. Unde candore illo raptus, obviam ei prodivit DEUS; qui & ipse quasi vestitus purissimâ nive, amabilissimè eam excepit, & ad glorioſos amplexus rece-

Ap. 17. 4.

Ap. 20. 11.

Dan. 7. 9.

Mat. 17. 1.

Apoc. 4. 4.

pit. Ubi certè potuiſſet dici; *Stans à dextris ejus Agnus, Nive Candidor, Chriſtus ſibi ſponſam conſecravit.*

7. Si ergo in gloria Mariæ nulla alia pompa explicatur, niſi puriſſimi candoris; quid nobis agendum, Auditores, ut Sanctiſſimæ Advocatæ noſtræ contribuamus devota ac religioſa obſequia? S. Egyptii, cùm victimas offerre vellent Iſidi, elegerunt ita candidas, ut etiam unicus pilus niger obſtitiſſet exquiſito huic candori. Si David, integrâ decentiâ veneraturus arcam DEI, expreſſam Mariæ Figuram; depoſito veſtitu aureo ac purpureo, induit candidum linum; *Erat accinctus Ephod lineo*; Si Joannes Commenus, Imperator Græcus, Virginis favore obtinuiſſet certas victorias contra Scythas, totam gloriam ſui triumphi ceſſit Matri DEI; unde magnæ hujus Dominæ ſimulachrum ſupra excelſum currum collocans, voluit, ut puriſſimo argento Coopertus & undique gemmis, diſtinctus, traheretur à quatuor equis candidiſſimis inſtar nivis; uti expreſſis ver-

2. Reg. 6. 14.

verbis refert Nicetas Coniata; *Currum argento interpunctum compingi jubet, opus admirabile & gemmis pretiosissimis ornatum. Quadrigæ à quatuor equis nive candidioribus trahebantur.* Ita omninò vos, Auditores; dum Spiritum vestrum vultis victimæ loco offerre Virgini, facite, ne vel minimâ maculâ sit contaminatus. Vel dum vultis cum Davide applaudere ipsius gloriæ, comitemini eam ornati exquisito quodam candore; vel dum vultis ipsius triumpho contribuere vestras conscientias & animas; facite, ut affectus verba, & opera instar nivis candida afferatis ad obsequium Sanctæ Mariæ ad Nives, aut etiam ipsius Filii, cujus vestimenta erant aliquando *Candida sicut nix.* Baron. T. 12. Anno 1123. 6, 7. Matth. 17. 21.

8. Quando à terra ad Cœlum translata est Sacra sponsa, Angeli, tantâ gloriâ abrepti, dicebant; *Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, deliciis affluens?* Seu ut legunt septuaginta Scribas & Pharisæos exquisitâ albedine vestitos, eos abominatus est, & mortis sententiâ condemnavit. *Væ vobis scribæ &* Pha- Cant. 8. 5. Matth. 23. 25.

Phariſæi. Similis eſtis ſepulchris dealbatis. Quid dicitis Auditores? Scribæ reprobantur, quia induunt candorem; Virgo, dotata candore, aſſumitur ad gloriam; *aſcendit dealbata?* Admodùm benè; Glorificata eſt Maria, quia non tantùm foris, ſed & intus candidiſſima. Damnantur Scribæ, quia foris oſtentabant candorem, intus nigerrimi, abominandi, ac inſtar cadaverum fœdiſſimi. Ergò non ſufficit externus & apparens tantùm Candor; ſed ut DEO ac Sanctæ Mariæ ad Nives placeamus, à nobis requiritur candor internus animæ & cordis.

9. Nero Imperator delectabatur comparere indutus nobiliſſimâ purpurâ, & circùm pectus cumulatis petyllis, & adamantibus coruſcans, qui pulcherrimum candorem nivis repræſentabant. Hoc tamen non obſtante, erat ipſe abominandus, quia moribus crudelis, barbarus, & obſcænus; de quo Boëtius.

Quam-

Quamvis se tyrico superbus nostro Metro 4.
Comeret, & niveis lapillis;
Invisus tamen omnibus vigebat
Luxuriæ, Nero, sævientis.

Ita etiam dici potest; quid prodest extrinsecùs ostendere devotionem erga Virginem ad Nives, & fulgurare *niveis lapillis*, quando intrinsecùs sumus contaminati cogitationibus & affectibus minus puris minus castis, imò pleni rancoribus domesticis, & odiis, instar leonum aut viperarum?

10. Avertat DEUS, ne in nos cadant exprobrationes, factæ Nazaræis; *Candidiores Nazaræi ejus nive, nitidiores lacte.* Sed post modùm *denigrata est super carbones facies eorum.* Et quid juvat, vestiri habitu albo, quando sub illo reperitur anima nigra? quid, quando in externo ostendimus puritatem nivis, intrinsecùs deturpati deformitate carbonum? quid prodest, nivem nostram studiosè à nobis foveri, si Spiritus tandundem sit frigore conclatiatus. Memini ego, dicebat Sacer quidam Cygnus, quòd Thren. 4. 7.

Fortun. Pier. l. 40.

Fulgentes animas vestis quoq; candida signat,
Et grege de niveo gaudia Pastor habet.

Candor enim habitûs nostri designare debet candorem animæ, quia Pastor supremus in suo grege requirit illibatum Candorem nivium.

11. Philo Hebræus non poterat non indignari, quando ævo suo aliquos observavit, qui toto studio ac diligentiâ frequentabant lavacra ac purificationes ad abstergendas sordes Corporum, ac maculas vestimentorum; spurcitiem verò animarum ac cordium nihil prorsus curabant. O rem indignam! inquiebat; *Corpora quidem abluuntur lavacris & purificationibus; affectiones verò animæ, quibus vita sordiatur, nec volunt, nec curant eluere.* Sed, si aperire licet sensus meos; quis scit, an non hâc die contra meas Sanctimoniales idipsum conqueri possim? Scio equidem, quòd externam munditiem adhibeant integerrimam, dum comparent manibus mundis, facie lavatâ, & vestibus

l. de Cher.

bus undique mundis ac excultis. Sed si agatur de internis affectibus, cæcis passionibus, inveteratis odiis, & immoderatis vitiis, quibus anima miserè contaminatur, *nec volunt, nec curant eluere.* Utinam à Dionysio Cartusiano caperent consilium! *Ut purissimæ Virgini Complaceamus, omni impuritati renuntiemus atq; quotidie magis ac magis mundi, casti, ac spirituales esse condignè nitamur.* Totâ diligentiâ purificetur anima ab omni sorde peccati ac reatuum. Sic enim in nobis procurabimus munditiem Nivis, erimusque acceptabiles illâ Virgini, quam sub titulo ad Nives veneramur. Serm. de Concep. B. V.

12. Et si Plinius dixit, quòd omnes arbores ac fructus extremo desiderio cupiant per longum tempus cooperiri ac irrigari nivibus. *Vota arborum frugumque Communia sunt, nives diutinas sedere.* Patres vitæ spiritualis, & Pastores gregis Religiosi, nihil aliud desiderant, quàm videre candorem nivis, & internam puritatem cordis, Religiosis inseparabiliter unitam ad conjun-

ctam. Utinam, dum flamma injuſti odii excitatur in meo pectore, ſcirem illam refrigerio hujus nivis ſopire ac ſuperare! Utinam, dum Inimicus tentat impudicâ face inflammare meum Spiritum, caſtis his nivibus illam quamprimùm extinguerem! Utinam in toto vitæ meæ decurſu abſtinerem omni etiam leviſſimâ culpâ, & ſub vexillo Sacratarum Nivium me cernerem promotum ad inſignes victorias! Hi ipſi omninò ſunt conceptus morales Plinii; *Vota arborum, frugúmq; Communia ſunt, nives diutinas ſedere.*

13. Sanctus Joannes, invitatus ad videndam Sponſam Agni Cœleſtis; Apoc. 17. 9. *Veni, & oſtendam tibi uxorem Agni*; cùm attentè eam obſervaret, reperit, quod *habebat Claritatem DEI, & lumen ejus ſimile lapidi pretioſo, tanquam lapidi Jaſpidis, ſicut Cryſtallum.* Verba, ſublimibus myſteriis ultra modum fœcunda! dicam tamen breviter; Habebat Sponſa claritatem DEI; illam, nî fallor, de quâ S. Matthæus; Matth. 27. 2. *Reſplenduit facies ejus ut Sol; veſtimenta autem ejus facta*

facta ſunt alba ſicut nix Habebat lucem Jaſpidis; illius videlicet, de quo teſtatur, Plinius, quòd certet cum candore Nivis. Cum primis autem *erat ſicut Cryſtallum.* Quod ſi deſideretis ſcire; *Quid eſt Cryſtallum?* reſpondet S. Auguſtinus; *Nix eſt glacie durata per multos annos, ità ut à ſole vel igne facilè diſſolvi non poſſit.* Sicuti ergò nix conſolidata & indurata ſit Cryſtallus; ita Sponſa DEI conſervat nivem ſuæ puritatis, Sanctitatis & innocentiæ, quando reſiſtens calori vitiorum, ac flammis impuritatis, ſit puriſſimum Cryſtallum. Hoc enim modo benè operans, poſt Feſtum Nivium evehetur ad gloriam transfigurationis & ad gaudia beatiſſima DEI. Et vos, Auditores, ſi meus diſcurſus vobis viſus fuerit plenus frigore, excuſatum habete, quia dictus eſt in medio Nivium.

Plin. l. 27. c. 9. Præfat. in Pſal. 147.

ROSA

ROSA MYSTICA.

In Festo SS. Rosarii.

SYMBOLUM XXVII.

I.

PRærogativas nobilissimorum & amenissimorum florum ita superat Rosa, ut, cessante Achille Fatio, ipsemet Jupiter, si vellet declarare Regem florum, præ omnibus soli Rosæ tribueret Regium Titulum ac Majestatem. *Si Regem floribus constituere Jupiter voluisset, non alium certè, quàm Rosam, hujusmodi honore dignatus esset.* Tat. l. 2. Rosa est Rex, cui amænitas prætorum aut hortorum deservit instar ampli palatii; purpura, quâ tincta est, subministrat regium pallium. Flavedo auri, quâ exornata est, supra caput elaborat pretiosam coronam. Rosa est Rex, cui deservit instar excelsi Throni, pendentia folia instar peristromatum ac tapetum; & ipse spinarum horror commutatur in securas vigilias & fidelissimos custo-

cuſtodes. Roſa eſt Rex, qui aſpirantibus Zephyris, ceu totidem devotis aulicis, accipit obſequium; à Cœleſti rore, ceu totidem orientalibus peryllis, tributum; & deſponſata veri, tantam venuſtatem ac Majeſtatem demonſtrat, ut terram ac Cœlos in ſui admirationem & amorem rapiat. Anacreonte canente;

Roſa flos, odorque Divûm,
Roſa hominum voluptas,
DEUS illa gratiarum.

Et ut compendio dicam; Roſa eſt Rex, ſicuti enim comparente regiâ Majeſtate ſedantur ac diſſipantur vitioſi tumultus ſubditorum, ita primùm prodeunte Roſâ conticeſcunt fremitus aquilonarium ventorum; abſumuntur ab hiantibus campis fugitivæ nives; diſparent è viis luteæ ſordes; tolluntur à facie Cœli obſcuræ nubes, & hyemis ſpuallores diſſipantur; ac per omnes oras triumphat veris amænitas. O Roſa admiranda, in quâ conſiſtit devotio Sanctiſſimi Roſarii! Roſa quæ præ omnibus floribus meretur titulum regium

gium, quia præ omnibus devotionibus censetur digna titulo coronæ; Rosa obstupescenda, cujus operâ ac beneficio fugantur miseriæ publicæ ac privatæ,& affertur devotis omnibus sublevamen ad summam felicitatem ac lætitiam. *Ipsa est enim*, inquit Cornelius à Lapide, *quæ post longam peccati, tristitiæ, & desolationis Hyemem enata, novum ver gratiæ, lucis, & consolationis Mundo attulit.*

In Eccl. 24. 18.

2. Et certè si de miseriis privatis loquamur; Rosa centum ac mille infirmitatibus corporeis præbet medicinam ac refrigerium si caput nostrum, instar animatæ incudis, à dolorum atrocitate contunditur; succus Rosæ mitigat violentiam illorum ictuum. Si chariſſima lux oculorum ab humore peccante molestatur, aqua è rosis destillans, pretiosum Collyrium præbet. Si venter, pectus, aut intestina à doloribus atrociter dilaniantur, Rosarum folia sunt tormentorum illorum dulcissimum levamen. Rosa succo suo sanat ulcera faciei; foliis suis reparat lachrymatio-

mationem oculorum; ſemine ſuo mitigat dolorem dentium; oleo ſuo ſapit inflammationem viſcerum, & odore confortat debilitatem cerebri. Reprimit ſudores, ſanat eriſipelata, ſiſtit diſenteriam. Neque ſolùm providet neceſſitati, ſed etiam ſubvenit integræ perfectioni corporum, dum præſervat capillos ne excidant, & tollit maculas lentigium. Unde dici poſſet, quód omnibus malis medeatur, omnibus infirmis ſuccurrat, & humanis indigentiis integrum pharmacopolium præſtet. Quòd tot prodigiæ è Roſis deriventur, Plinii, Dioſcoridis, Galeni, & aliorum examini relinquo; id tamen certiſſimum eſt, quòd ex Roſa devotione Roſarii, ſeu ex pietate erga illam Virginem, quæ Roſa Myſtica acclamatur. Hæc in omnium utilitatem aperit affectuoſum pectus, ad omnium Confortamentum profundit diſtillantia ſolamina; &, ut S. Bernardus loquitur, *Omnibus omnia facta eſt; omnibus miſericordiæ ſinum aperit, ut de plenitudine ejus accipiant univerſi.* Illo ipſo momen- Serm. 7. de B.V.

men-

mento, quo vocatur *Rosa Mystica*, etiam invocatur *Salus infirmorum*, *Refugium peccatorum*, *Consolatrix afflictorum*, *Auxilium Christianorum*.

3. Theologorum Doctrina est, quòd òmnia mala, quibus nunc affligimur, è peccato & transgressione Evæ dimanent. Ipsius culpâ perdidit homo gratiam & justitiam Originalem, factusque est meta infinitarum & miserabilium calamitatum. Ipsius culpâ intellectus noster obscuratus est tenebris ignorantiæ, & voluntas depravata & inclinata ad execrabilem spurcitiem peccati. Ipsius culpâ terra est suffocata tribulis, & humanitas nostrâ infinitis miseriis obsessa deploratur. Ut adeò benè concludi possit;

Hinc dira pauperies, morbi, tristisque senectus.

Sed bono animo estote, Auditores; Nam si Eva secum tulit spinetum; Maria attulit rosetum, cùm dicatur esse *quasi plantatio rosæ in Jericho*. Si illa pungit, ista ungit Si illa torquet, ista consolatur. Si illa ferat atrocitatem mor-

mortis; iſta felicitatem vitæ. Unde S.Bernardus; *Eva ſpina fuit; Maria roſa extitit. Eva ſpina vulnerando, Maria roſa omnium affectus mulcendo. Eva ſpina defigens omnibus mortem Maria Roſa, reddens ſalutiferam omnibus ſortem.* Serm. de B.V.

Ab hòc ſenſu non videtur alienus S. Auguſtinus; *Mater genetrix noſtri pœnam intulit mundo. Eva occidendo obfuit, Maria vivificando profuit. Illa percuſſit, iſta ſanavit. Et Evæ planctum Mariæ cantus excluſit*; Veluti diceret; quidquid malorum Mundo intulit antiqua Mater, tantundem deſtruxit iſta glorioſa Virgo. Eva attulit torturas, Maria conſolationes. Illa præbuit arma mortis, iſta ſpiritum vitæ. Illa inſtar ſpinæ pupugit ac percuſſit, hæc inſtar Roſæ dedit medica lenimina. Verbo; Cantus Mariæ, veluti incantatio Cœleſtis, exſiccavit lachrymas, quas ob Evæ culpam verſare debebat tota progenies humana. *Et Evæ planctum Mariæ cantus excluſit.* Ser. 18. de SS.

4. Scio equidem, quòd iſto cantu Mariæ intelligat S. Auguſtinus illud

Canticum, in quod prorupit noſtra Virgo, quando plena DEO facta eſt. Ita omninò; quis mihi negabit, quòd Sanctiſſimum Roſarium verè ac propriè ſit *Mariæ Cantus*? Dicitur illud *Mariæ Cantus*, quia totum eſt diſpoſitum ad laudes Mariæ, totum contextum ex magnificentiis Mariæ, ac exornatum nomine hujus glorioſæ Dominæ, ceu pretioſiſſimâ gemmâ, cùm penè trecentis viribus non absque Religioſo affectu repetatur; *Ave Maria, gratiâ plena - Sancta Maria, Mater DEI ora pro nobis.* Quid itaque? ſi miſeriæ, ſupplicia, & lachrymæ per Evæ culpam in Mundum introductæ, inſtar diluvii ſupra nos inundant; utamur iſto cantu, elevemus in devotione Roſarii Sacras uoſtras voces, repetamus Sanctiſſimum iſtud nomen; & experiemur re ipſâ, quòd *Evæ planctum Mariæ Cantus excludat.*

5. Hujus rei gratioſum experimen-
Luc. 10. tum inſinuatur apud S. Lucam. Hieroſolymâ peregrinabatur in civitatem Jericho infelix quidam homo, cui iter ſuum

ſuum fuit quaſi præcipitium ac ipſamet ſepulchri foſſa. A Latronibus enim tantâ crudelitate fuit correptus, ut ſpoliatus veſtibus & profundis vulneribus ſauciatus, in terrâ jacueritLacerus perfuſus ſanguine, & xix non mortuus. In hoc Shemate cernere licet calamitatem Adami, & miſerorum ipſius poſterorum, qui, ut inquit S. Auguſtinus, ab inſidiis inferni horridè tractati & oppreſſi ſunt. Quale nunc remedium applicandum eſt tantis malis? quo modo reparanda vita, temperandi dolores, & extergendæ lachrymæ hominis afflicti? Audite; Divinus Samaritanus ingenti ac piiſſimâ ſollicitudine medicatus eſt his vulneribus; *infundens* Luc. 10.
Oleum & vinum. Et benè quidem dici- 34.
tur Curatus oleo & vino; ſi enim vinum iſtud eſt Symbolum pietatis, quæ ex uberibus Virginis accipitur; *Melio-* Cant. 1.
raſunt ubera tua vino. Et ſi oleum iſtud 1.
repræſentet ſacratiſſimum nomen Mariæ; *Oleum effuſum nomen tuum*; idcir- Cant. 1.
cò Maria, nomine ac pietate Virginis 2.
à devotis ipſius clientibus invocata, fa-

vore etiam Rosarum ipsius, quæ in purpureo colore tincturam vini, & in liquore mollitiẽ olei præseferunt, omnes dolores, vulnera, ac calamitates afflicti Mundi temperabit, sanabit, ac solicitè curabit. *Et Evæ planctum Mariæ Cantus excludet.* Richardus à S. Láurentio mirificè ad hoc propositum; *In ratione misericordiæ ejus dicitur ei, oleum effusum nomen tuum; quod nomen effusum si quis voluerit colligere, palato suo saporem, vulneribus suis medicinam, lucem tenebris suis poterit invenire.*

l. 4. de Laud. V.

6. Gratiosum hunc esse conceptum, quis neget? Sed quia non de solâ invocatione Virginis, sed etiam de devotione Rosarii agitur, non possumus huic soli conceptui aquiescere, sed præterea alius est investigandus. Physici observant, quòd providentia Divina, in subsidium indigentiæ nostræ, non procul à veneno generet antidotum. Ac proinde in illo ipso campo & in illa ipsa montis caverna, ubi nascuntur herbæ venenatæ ac fatales, ibi etiam reperiuntur flores, herbæ, & radices, quæ con-

contra malignitatem illam afferunt opportunum remedium. Circumeat, qui voluerit, Pedemontium, Valsasinam, Baldum montem &c. Et reperiet, propè Napellum, potentissimum venenum, semper crescere antoram, medicinam illius. Ubi nascitur helleborum album, Ranunculus, & cicuta, ibi etiam germinat dictamnum, scorsonera, capraria, myrthus, tormentilla, & aliæ similes herbæ, ad reprimendam malignitatem acutissimi veneni prorsus prodigiosæ.

7. Hoc præsuppositō, pergámus ultrà. Locus, ubi miser ille peregrinans fuit correptus, spoliatus & vulneratus, qualis fuit? Certè in vicinià civitatis Jericho. *Descendebat ab Jerusalem in Jericho, & incidit in latrones.* Luc. 10. 20. Proinde si ille in vicinià Jericho est vulneratus, ecce in vicinià Jericho progerminat medicinalis Rosa, Maria; quæ vocatur. *Quasi plantatio Rosæ in Jericho.* Eccl. 24. 18. Ut nimirum sciretur, quantæcunque miseriæ, oppressiones, & torturæ in Jericho hujus mundi imminerent, singu-

las à Rosâ Virgineâ sanandas ac restituendas esse. Unde S Joannis Damasceni ore ipsamet Virgo ait; *Ego evasi medicinæ officina ægrotantibus*; *Ego fons perennis curationum.*

De Dormit. Deip.

8. At quid vult Sancta Ecclesia significare, quòd in Lytaniis Lauretanis post hunc Virginis Titulum, *Rosa Mystica*, immediatè subjungat, *Turris Davidica*? ni fallor, vult significare, quòd Rosarium, sicut in malis privatis affert medicamentum, ita in publicis patrocinium; & sicut in utilitatem suorum clientum diffundit oleum pietatis, ita ad damnum communium inimicorum armetur spinis, quæ inferunt offensas ac vulnera. Spinæ, quibus armatur Rosa, si Philostrato credimus, verè non sunt spinæ, sed penetrabiles sagittæ; purpureus color, quo tincta est, non est merus color, sed militaris & flammans facula. Folia ipsius aperta non videntur esse folia, sed alæ in alterius damnum explicatæ. *Rosæ spinam sagittarum loco habent, rubrum colorem pro facibus, foliis alatæ sunt.*

Cerda 2. Æneid. v. 600. n. 6.

Unde

Unde fortissimus Bellidux Hector portabat infastigio galeæ pulchrum fasciculum rosarum; & Scipio Africanus, movens contra Carthaginenses, dedit octavæ Legioni insignia Rosæ, veluti in Rosa dignoscerent læta prognostica ad vulnerandos ac delendos inimicos. Sed cur remotis exemplis distineor?

9. Hodie innovatur sublimis memoria illius stragis, quam armata classis fœderatorum Catholicorum propè Anguſtias Corinthi intulit immenso Mahumetanorum exercitui, penè ad internecionem deleto. Licèt enim esset inferior numero, ac contrario vento infestatã, perfregit tamen potentiam Barbarorum, occisis triginta millibus Turcarum, constrictis sex millibus in catenas, & in libertatem restitutis quindecim millibus captivorum Christianorum. Si verò intelligere velitis, quæ fuerit victoriæ adeò relevantis causa; vobis eam indicabo, si in memoriam revocetis Historiam, à Plutarcho relatam. Marcus Lucullus, Famosus Syllæ Bellidux, cum sedecim centuriis pedi- Plut. in vita Syll.

tum confligebat adversùs quinquaginta cohortes Marii, ſui inimici. Etſi ergo ſe videret viribus inferiorem, fiduciam tamen ponebat in generoſitate ſuorum militum, quamvis nonnihil timeret, quòd multi ipſorum non eſſent armati. Ergò inter ſpem & metum fluctuante Lucullo, ecce ſubitò gratioſum ſucceſſum! flante enim intra vicinum campum vento, cumulus florum ſupra militares ipſius copias ita fuit transportatus, ut Galeæ ac ſcuta floribus illis exornarentur, & jam ante conflictum obtinuiſſe victricem Coronam viderentur. Proinde ſummo jubilo accepêre prognoſticon, & interfectis octodecim millibus Hoſtium captisque prædis, obtinuerunt clariſſimam Victoriam.

10. Oculos nunc convertite ad memorabilem ſucceſſum navalis conflictus. Summus Chriſti Vicarius Gregorius XIII. cum tota Eccleſia Catholicâ teſtatur, quòd devotio Roſarii, illo ipſo die ac horâ à Chriſtianâ pietate cum devotis proceſſionibus innovata, fuerit

fuerit cauſa victoriæ adeò grandis. A roſis Sanctiſſimi Roſarii ſumpſerunt auſpicia miraculoſæ illius victoriæ; ſparſæ enim è Cœlo ſupra Chriſtianos exercitus Marianæ Roſæ, ingentes vires ac generoſitatem iis ſuppeditârunt. Tenebant fideles in manibus Roſarium; & hi minuti globuli, commutati in fatales globos, contra Thracum exercitum operabantur prodigia. Concorditer levabant ſacras voces, quæ in ſonoras tubas converſæ, ſupremo timore replebant hoſtem. Ex imo pectore mittebant ſuſpiria, & obligabant ventos, ut in Barbaros non ſine ſtrage inveherentur. Invocabant omnes unâ voce nomen Saeratiſſimum Mariæ; & iſta inſtar pulchræ Eſtheris, Divino Aſſuero vultum ſuum, recentibus roſis devotiſſimi Roſarii conſperſum ac Coronatum oſtendit; *Roſeo colore vultum perfuſa*; obtinuit ſuis afflictis à ſupremâ majeſtate Victoriam & Triumphum. Eſth. 13. 8.

11. Ita devotio Roſarii, inſtar ſepis Roſarum, Horto fidelium fuit

Præsidio & decori. Cum fundamento veritatis accidit, quod somnicando fabulabatur Homerus; hîc enim non videtur Pallas, oleo Rosarum ungens Ulyssem, ut post superatas tempestates maris, illum confortaret; sed virgo sacratissima quæ cum fragrantia suarum Rosarum confortavit Christianos milites, cùm inter medios fluctus maris imminerent præsentissima pericula mortis. Si CœliusRodiginius scripsit, quod radix certarum Rosarum præbeat efficax remedium adversùs morsum canum; Rosa Mariana illos contra rabiem canum Thraciæ benignissimè defendit. Grandi certè mysterio fuit Rosa collocata inter palmam & oleam media. *Quasi palma exaltata sum in Cades, & quasi plantatio Rosæ in Jericho; quasi oliva speciosa in campis.* Devotio enim Rosarii ex unâ parte similis est oleæ, versans oleum medicinale ad sananda afflictorum vulnera; ex altera verò promovet ad palmas & triumphos. Si rosa suavi suâ evaporatione necat impurum scarabæum, virtus Rosarii impuras

Eccl. 24. 18.

puras Mahumetanorum phalanges ad internecionem delet. Si populi ſeptentrionales pro militari ſuâ conſuetudine ex gladiis formant quandam contexturam, quæ imaginem Roſæ præſefert; Chriſtiani, devotà orantes Roſarium, tot gladios formant ad tranſigendos infideles, & tot ſcuta in ſui patrocinium. Portaverint ſanè milites Scipionis ipſo die ſolemnis triumphi, obtenti contra Carthaginenſes, in manibus pulchrum faſciculum Roſarum; Chriſtiâni ipſo die prodigioſæ victoriæ tenebunt in manibus Roſarium Divinæ Matris, & in lingua laudes ac Excellentias Roſæ Myſticæ. Quòd ſi Symbolographi dicant, Lætitiam debere figurari coronatam Roſis; certè è Coronis & Roſariis, devoto affectu recitatis, omnem lætitiam, omnemque felicitatem publicam & privatam impetrabimus. Oleaſt. Mag.

CAR-

CARMELUS BENEFICUS.

In Festo S. Mariæ de Monte Carmelo.

SYMBOLUM XXVIII.

1.

PAlæstina, posteris boni sui servi Abrahami à DEO in felicem hæreditatem ac copiosam mercedem donata, inter alias prærogativas meritò gloriari postet, quod in sinu suo teneat famosum Montem Carmelum. Ob vastam molem inter alios montes repræsentat majestatem gigantis. Ob copiam & raritatem fructuum subministrat innumeris populis suavissima alimenta. Ob sitûs amænitatem,& comparabilem prospiciendi venustatem ita excellit, ut Spiritus Sanctus insignem pulchritudinem Sacri Sponsi non potuerit melius describere, quàm admirandâ hâc comparatione; *Caput tuum ut Carmelus.* Hic Mons, etsi naturæ donis conspicuus, favoribus tamen gratiæ est summè admiran-

Cant. 7. 5.

mirandus. Ille enim clariſſimis Prophetis, Eliæ & Eliſæo, præbuit domicilium; in illo primordia ſua habet antiqua & Sanctiſſima Religio Carmelitana; in illo, ſi fides eſt Hiſtoricis ædificatum fuit primum templum ad honorem Beatiſſimæ Virginis, quæ Montem illum modis adeò ſingularibus & favoribus adeò ſingularibus & favoribus adeò magnis ſemper coluit, ut voluerit cognominari *Sancta Maria de Carmelo*, imò, veluti cavernæ hujus Montis eſſent cæleſte aliquod veſtiarium, Regina Angelorum in eo diſpenſavit illum habitum, qui omnibus Eliæ poſteris loco Scapularis deſerviens, etiam omnibus fidelibus præſtat religioſum ornamentum & ſecurum patrocinium. Unde Vicarius Chriſti, Paulus V. declaravit, quòd hoc ideò factum ſit; *Ut cæleſti hâc veſte Ordo ille ſacer dignoſceretur, & à malis ingruentibus protegeretur.*

2. O itaque ter quaterquè felices vos, qui Carmelitarum habitu adornati eſtis, quia ab illo, uti nunc demonſtrabo, recipietis interveniente Sanctiſſimâ Virgi-

Virgine non tantùm efficaciſſimum patrocinium adverſùs omnes imminentes calamitates, ſed etiam perfectam poſſeſſionem omnis proſperitatis & ſalutis. Ut adeò quilibet veſtrûm prorumpere poſſit in illos jubilos, ab Iſaia expreſſos; Iſaiæ 61. 10. *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in DEO meo*; quia bonitas DEI cum habitu Carmelitano *induit me veſtimentis ſalutis, & indumento juſtitiæ circumdedit me*.

3. Hiſtoria illa, quam Hieremias recenſet, ad propoſitum meum, nî fallor, mirificè confert. Erat Propheta ille hoſtium ſuorum malevolentiâ ſepultus in profundo obſcuræ & cœnoſæ cujuſdam ciſternæ, ſeu ut rectius dicam, parvi cujuſdam lacûs, ubi labore ac fame conſumptus & putrefactus, ante mortem experiretur ſepulchrum. Commiſeratione tamen ac pietate cujuſdam miniſtri aulæ, mirabiliter ſuccurrit Abdemelechus, qui pauperes aliquot pannos, antiquitate corroſos & mediâ parte laceros accepit, eosque in profundum lacûs demiſit, ut Propheta iis uti poſſet.

Tulit

Tulit veteres panuos & antiqua veſtimenta, quæ computruerant, & ſubmiſit ea ad Jeremiam. Hos centones bonus Propheta avidè apprehendit, & ut membra ſua cum laneis illis faſciculis ab omni læſione præſervaret, ſub axillis molle aliquod involucrum ex iis conficiens, funium beneficio per manus amicorum absque ulla offenſa fuit inde ad ſalutem & libertatem extractus. *Et extraxerunt Hieremiam funibus, & eduxerunt eum de lacu.* Quis veſtrûm Auditores, in hâc Hiſtoriâ, veluti in adumbratione myſteriorum pleniſſimâ, non agnoſcit expreſſas beneficentias, quæ à ſacro Carmelitarum habitu in nos dimanant? Habitus iſte, naturâ ſuâ vilis & pauper, portatus fuit antiquis temporibus ab Elia, Eliſeo, & eorum diſcipulis ac poſteris; Scapulare iſtud, tot tantisque abhinc annis per manum Mariæ Virginis donatũ Sancto Simoni Anglico, ad vos eodem modo derivatum eſt; æquis ergò illud non dicat pannum, temporum diuturnitate corroſum, & antiquitate penè conſumptum? Et tamen, quod ſummè admi- Her. 38. 11.

admirandum, ſicuti Hieremias lanæ putridæ & corroſæ adminiculo, fuit extractus ex cœnoſo limo, & obſcuro ac miſerabili fundo infeliciſſimi illius carceris; ita quilibet fidelis, utut miſerè ſit ſepultus *in limo profundi, & in luto fœcis*, ſi devoto ac venerabundo affectu portet ſanctiſſimum habitum Carmelitanum, illius beneficio è captivitate redimetur, è miſeriis extrahetur, & ex tenebricoſo horrore malorum ſublevabitur ad lucem deſideratæ felicitatis. Unde Paulus V. dixit; *Ut cœleſti hâc veſte à malis ingruentibus protegeretur.*

4. Permittite, ut centonibus, qui ſervierunt Hieremiæ, jungam illam ſpeciem veſtium, quam ſcutulatam appellabant, & olim tam Hebræis quàm Romanis in uſu erat. De his veſtibus mentionem facit Ezechiel; *Et purpuram, & ſcutulata, & byſſom, & ſericum, &c.* Ezech. 27.16. Easdem explicans M. Varro, ait; *Scutulata veſtis dicta eſt, quaſi ſit veluti ſcutulis quibusdam diſtincta.* Et Hugo Cardinalis; *Scutulatum eſt genus veſtimenti, factum in ſimilitudinem ſcuti, vel varia*

ſcuta

scuta depicta habentis. Si ergò præteritis Sæculis in vestibus expressæ, aut pannis intextæ fuerint figuræ scutorum; possum etiam mysticè dicere, idipsum fieri in Sancta Religione Carmelitarum, in quorum patrocinium ac defensionem deservit scapulare Marianum instar loricæ, scuti, cinguli militaris, aut cataphractæ, cùm iis in innumeris occasionibus ac gravissimis periculis præstet auxilium ac tutelam. Ad hoc propositum, ubi nos legimus, quòd Sacra Sponsa fuerit vestita & odornata *in fimbriis aureis circumamicta varietatibus*; S. Hieronymus vertit, *in Scutulatis*; quasi nimirum indicare voluisset, ut interpretatur sacer quidam Interpres, quòd *Beatissima DEI Mater scutulatas vestes seu scuta sibi induit ad piam suorum defensionem.* Proinde optimâ ratione subjungi potest, quòd Maria non solùm induta sit vestibus è pannis, qui intextas habent imagines scutorum, sed quòd etiam in habitu Carmelitarum, per ipsam distributo, conferantur fidelibus totidem scuta ac patrocinia;

Psal. 45. 14.

Mend. To. 2. Annot. 12. Sect. 2. n. 12.

ſcutulatas veſtes ſeu ſcuta eis tribuit ad piam ſuorum defenſionem.

5. Quando Propheta Eliſæus advertit, quòd prodigioſus ipſius Magiſter Elias deberet è terra abripi, & ad Cœlum transferri affectuoſas has preces coram ipſo depoſuit. Ah! chare Magiſter, Coniuro te, *& obſecro, ut Fiat in me duplex Spiritus tuus.* Sicuti enim Eliam videbat donatum dupplici Spiritu, videlicet Sanctitatis & miraculorum, quo ſibi conciliabat affectum DEI, & ſimul tam hominibus quàm Elementis reddebatur formidabilis; ita deſiderabat Eliſæus intercedente Eliâ tantarum gratiarum fieri particeps. Et certè precibus iſtis reſpondit reſcriptum gratiæ, fuitque ipſi ſub certâ Conditione promiſſum quod petiit. Proinde elevatus ad Cœlum Elias, fecit Eliſæo liberale donum proprii ſui pallii, ita ut tacitâ voce in hæc verba eum allocutus credi poſſit, Accipe, O mi chare, in paupere hoc panno poſſeſſionem grandis ac Spiritualis Theſauri. Mediante hoc pallio fovebis calorem Religioſæ pietatis, quæ

4. Reg. 2. 9.

quæ ſe Seraphinis æqualem efficere poterit. Hoc pallium pectori tuo deſerviet inſtar loricæ adverſus omnes inimicorum inſultus. Ab hoc indelebiliter imprimetur cordi tuo memoria Eliæ, & faciet, ut inter omnes amarores ac ærumnas hujus mundi habeas temperiem ac lenimentum; ſeu ut Cornelius à Lapide in hunc locum ait, *Inſolatium & Auxilium.*

6. Quis veſtrûm in pallio Eliæ non agnoſcit præfigurata beneficia, quæ ab habitu Carmelitano in nos conferuntur? Hic è flexuoſâ & molli lanâ Confectus habitus nobis perſuadet manſuetudinem cordis, & obedientiam, reſignatam in DEUM. Color ipſius aduſtus tacitâ energiâ nos ad fervorem Spiritus excitat. Habitus iſte, inſignitus effigie Beatiſſiæ Virginis, nos longè validius famoſo illo Palladio, contra viſibiles & inviſibiles hoſtes munit & ſecuros facit. Et ut compendio dicam, Habitus iſte, veluti pallium Eliæ, *eſt Inſolatium & Auxilium*; dum afflicto fideli præbet efficaciſſimas vires, ut *à malis ingruentibus protegatur.*

7. Sublimi Conſideratione dignus eſt Diſcurſus ille, quam capite nono S. Matthæi ſecum ipsâ fecerat miſera quædam Infirma; Cùm enim multis annis infeſtaretur ac plenè enervaretur fluxu ſanguinis, ita ut jamjam ad extremum perducta eſſet, fiduciam ſuam poſuit in Divino Medico, ac ſibi certò perſuaſit, quòd deſideratam ſanitatem eſſet feliciſſimè recuperatura, ſi ipſius veſtem tangeret. *Si tetigero tantúm veſtimentum ejus, ſalva ero.* Sed, obſecro, ſi illa cum profundâ humilitate decrevit, nullam aliam partem veſtimenti tangere, quàm poſtremam fimbriam, cur non adhuc uno gradu magis ſe humiliavit, & una cum Joanne Baptiſta ſe demiſit ad ſandalia & calceos Salvatoris in hæc verba; *Non ſum dignus ut ſolvam ejus corrigiam calceamenti?* En ingenioſum reſponſum! Conſiderabat Baptiſta ſublimem Majeſtatem ac excelſam magnitudinem Salvatoris, & hinc ut mentem ſuam explicaret, indignum ſe declaravit ad ſolvenda calceamenta. At miſera hæc Infirma, quia

Matt. 9. 20.

Jo. 1. 27.

quia desiderabat malis suis obtinere levamen, amarori lenimen, & diuturnæ, tædiisque pleniſſimæ infirmitati ſuſpiratam ſalutem, ſagaci induſtriâ oculos ac digitos convertit ad veſtem Chriſti; illam, inquam, veſtem, quam, uti Euthymius docet, & antiqua traditio approbat, ſuiſmet manibus confecit Virgo Sacratiſſima. Unde ſecuram ſe credidit, quod ad hujusmodi veſtis contactum non poſſet non integerrimam ſalutem, plerumque ſolatium recuperare.

8. Ecquid expectatis Auditores? Habitus Carmelitanus à nullâ aliâ manu provenit ac diſtribuitur, quàm Mariæ Virginis, quæ eſt conſolatrix afflictorum, ſalus infirmorum, vita Agonizantium. Hæc illam dedit Sancto Simoni Anglico; Hæc illam per Simonem Anglicum dedit Carmelitis; Hæc illam per Carmelitas diſpenſavit cuilibet Chriſtiano. Et ſi quæratis ex Summo Pontifice, quo fine Maria Virgo illam fecerit, & quinam effectus ab illâ in nos promanent? Reſpondebit ſublimi voce; *Ut cœleſti hâc veſte Ordo ille Sacer*

dignoſceretur, & quilibet, ſacro illo habitu ornatus, *à malis ingruentibus protegeretur.*

9. Neque Habitus ille Carmeliticus nobis ſolummodó datus eſt, ut à malis liberaremur, ſed etiam ut illius operâ efficeremur capaces omnis felicitatis. Rebecca, prudentiſſima Matrona, ut Jacobum, dilectum ſuum filium, promoveret ad obtinendam benedictionem patris, quæ ſecum afferebat omnem proſperitatem ac magnificentiam, non reperit efficacius medium, quàm ut ipſum indueret veſtibus, quas primogenitus Eſau in certis ſolemnitatibus geſtare conſueverat, ac in ſuo veſtiario tota diligentiâ aſſervabat. *Veſtibus Eſau valde bonis, quos apud ſe domi habebat, induit eum.* Et certè Jacob, quam primùm comparuit veſtibus illis ornatus, quas à Rebecca, conſpicuæ ſanctitatis fæminâ ſubminiſtratas & etiam ipſius manibus confectas accepit, non potuit non ad apicem omnis proſperitatis eſſe ſublevatus. Si ergo tanta virtus reperitur in veſtimentis, confectis manu

Gen. 27. 15.

Rebec-

Rebecca, quæ ſolummodò erat figura & umbra Mariæ Virginis; quanta beneficentia derivábitur ab habitu Carmelitarum, deſumpto ex veſtiario Paradiſi; ab Habitu, inquam, quem DEI Mater cum exceſſu gratiarum in devotos ſuos clientes ac ſervos diſtribuit? Certum omninò eſt, Habitum iſtum fore omni bono, felicitate, ac benedictione fœcundum & abundantem.

10. Quando in Libris Judicum fit mentio cujusdam velleris, ſeu faſciculi lanei, quem vidit Gedon cœleſti rore reſperſum; Sancti Patres, Ephræm Syrus, Hieronymus, Ambroſius, Epiphanius, Rupertus Abbas, Hugo Cardinalis, & alii docent, vellus illud fuiſſe Beatiſſimæ Virginis Symbolum ac ideam. Quòd ſi vellus illud nataverit in abundantia roris; Maria cœleſtibus gratiis ultra modum plena apparet; quia ſicuti omnibus ſanctis, teſte Petro Chryſologo, fuit certa quædam particula grâtiarum diſtributa; *ſingulis gratia eſt largita per partes*; ita viciſſim Jud. 6. 37. Serm. 143.

Mariæ ſimul ſe totam dedit gratiæ plenitudo.

11. Sed ut dicam quod ſentio. Id quod Gedeonis tempore videbatur in figura ; videmus nos in Lege gratiæ per Mariam Virginem re ipſâ deductum ad effectum , dum Habitus Carmelitanus, è purâ lanâ confectus, parvi cujusdam velleris formam repræſentat, rautasque gratias, favores, ac benedictiones in ſe complectitur, ut quilibet fidelis Habitum iſtum portans , optimà ratione poſſit , quemadmodum in exordio memini , in jubilos prorumpere, & cum Iſaia exclamare ; *Gaudens gaudebo in Domino, quia induit me veſtimentis ſalutis.*

12. Quando Mundus , ob trium annorum ſiccitatem ad extremas anguſtias erat redactus , ita ut fructus deficerent arboribus , flores hortis, & herbæ pratis ; cœlumque ac terra inſtar duarum fornacum , exhalarent ardentes flammas ; Elias orante ſuâ linguâ, veluti clave aureâ, aperit fontem aquarum , & in afflictos mortales diſtribuit refri-

refrigeria pluviarum abundantiſſima. Sed quo modo ſe geſſit Elias in hoc eventu? qualis fuit locus ac opportunus ſitus, ubi poſſet DEO porrigi libellus ſupplex, ac obtineri deſiderata gratia? Audite Sacrum textum. *Elias autem aſcendit in verticem Carmeli, & pronus in terram, poſuit faciem ſuam inter genua ſua.* 3. Reg. 18. Aſcendit jugum celſiſſimum Carmeli, ubi magis è vicino ſupplicaret Divinæ miſericordiæ. Ibi genua flexit ſupra terram, cor autem levavit ſupra cœlos. Ibi faciem depreſſit ad genua, ſpiritu autem erat elevatus uſque ad thronum DEI. Ibi ſeptem vicibus orans, impetravit, ut Beatiſſima Virgo, adumbrata in candidâ quâdam nebeculâ, deſcenderit ad Mundum confortandum, & afflictos mortales abundantibus pluviis recreârit.

13. Ad hunc eventum reflectens S. Gregorius Papa, nos ad idem operandum hortatur; *In Carmelo Elias orans obtinuit pluviam, & nos in Carmelo orantes, pluviam impetramus; & à Patre irri-* Ap. Cor. à Lap. in Cant. 7. 5.

gationem gratiæ ſuſcipimus, quam roga-mus. Proinde Eliæ exmplo, qui in Carmelo orans impetravit à DEO pluvias, etiam vos non tantùm in aridítate Spiritûs, ſed etiam deficientibus Mundi auxiliis vos recipite ad Montem Carmelum; conſecrate vos devotioni Carmeliticæ, porrigite libellos ſupplices Sanctæ Mariæ de Carmelo, orate in Sacello de Carmelo; & non tantùm à Virgineâ nube inter ardores malorum recipietis refrigerium, ſed etiam à pluviis omnium deſiderabilium gratiarum plenam irrigationem ac ſolatium.

Sym-

Digitized by Google

Digitized by Google

Symbola applicata ad diverſas qualitates Mariæ Virginis.

ANTEMURALE REGNORUM.

Si conſiſtant adversùm me caſtra, non timebit cor meum; ſi exurgat adversùm me prælium, in hoc ergo ſperabo.

Pſalm. 26. v. 3.

Maria, invocata à Philippo IV. Rege Hiſpaniarum, inter tumultos bellicos.

SYMBOLUM XXIX.

1.

INutilis foret nobiliſſimarum Civitatum faſtus, ſi ſoluminodò oſtentarent amænitatem ſitûs, fertilitatem fundi, copiam divitiarum, & ingentem numerum ædificiorum ac civium, mœniâ autem haberent malè muni-

munita & assecurata. Et certè, ad quid deservient superbia theatrorum, Majestas palatiorum, amplitudo platearum, & structura templorum, aliaque summa civitatis ornamenta, nisi ut essent præda Barbarorum, ludibrium militum, & cubile ferarum, si mœnia ex omni latere haberent perfracta & turres opportunis locis irreparatas ac immunitas? Unde clarissimis encomiis commemoratur Tarquinius Rex Romanorum, qui antiqua & è vili cretâ constructa mœnia ex durissimo marmore fabricatus est. Demosthenes propria sua æraria exhausit ad erigenda mœnia Athenarum. Semiramis promerita est glorioſam Coronam, quòd Babiloniam, Regiam suam civitatem, cinxerit prodigiosis mœniis. Dido non sine æternâ laude extruxit propugnacula Cartaginis. Arphaxad, Rex medorum, fundans civitatem Ecbatanis, *fecit muros ejus* magnitudinis & sublimatè prodigiosos. David supra Montem Sion. *Ædificavit per Gyrum à Mello & intrinsecùs*, id est, ut interpretatur Glossa,

Jud. 1.

Muni-

Munivit urbem duplici muro, qui circum- 2.Reg.
dedit regiam civitatem duplici Gyro 5. 9.
mœniorum optimè formatorum, ut ab hoſtium invaſionibus & inſultibus eſſet ſecura & protecta. Sed de antiquis loquantur, qui voluerint; Ego non poſſum non applaudere ſupremæ pietati ac inſigni prudentiæ noſtri grandis Monarchæ Philippi IV. qui ut ſuas civitates ac regna tueretur adversùs furibundos inſultus hominum turbulentorum, non ſolùm illas munivit ſublimibus propugnaculis ac validiſſimis exercitibus, ſed etiam, & quidem omnium primò, invocatione illius ſupremæ Virginis, quæ de ſe ipsâ dixit; *Ego murus.* Cant. 8.
& ubera mea ſicut turris. Ut adeò de ſua 10.
Majeſtate poſſit optimâ ratione repeti, quod ad honorem Davidis Scriptum fuit; *Munivit Urbem*; ſeu rectius, *Munivit Orbem*, partem videlicet orbis ſibi ſubjectam, *duplici muro.* Unde ille, & cum illo quilibet noſtrûm, poteſt dicere; *ſi conſiſtant adversùm me caſtra, non timebit cor meum*; *ſi exurgat adversùm me prælium, in hoc ego ſperabo.*

2. Ut

2. Ut autem magis intelligatur, quàm efficax ac validum ſit Virginis patrocinium, inter anxia deſideria, quæ habemus ad pacem, audiamus Oracula Regis pacifici, Salomonis, qui potius inſtar optimi Architecti, quàm præclari Doctoris, imò potius delineans quàm deſcribens ſumptuoſum aliquod Divinæ ſapientiæ ædificium, ait; *Sapientia ædificabit ſibi Domum, excidit columnas ſeptem, immolavit victimas ſuas, &c.* Veluti diceret; ſi delineatio hujus palatii benè conſideretur, eſt admirandæ & exquiſitæ pulchritudinis, utpote opus Divinâ & Infinitâ Sapientiâ digniſſimum. *Sapientia ædificabit.* Si Majeſtatem Fabricæ contemplemur, non poteſt eſſe magis conſpicua, utpote pretioſis & excelſis Columnnis conſtructa. *Excidit columnas.* Si finis attendatur, ſecum portat venerationem ac pretium Sacri cujusdam Templi, in quo videntur victimæ & Altaria. *Immolavit victimas.* Sed, Auditores, cur Salomon narrationem ſuam proſequens, ſubjungit; quòd Sapientia poſt finitatem hanc Fabri-

Prov. 1. 9.

cam

cam, *miſit ancillas ſuas, ut vocarent ad arcem, & ad mœnia civitatis?* Cur, inquam, invitavit populos ut habitarent in Fabrica illa, tanquam inturri munitâ, & validis mœniis ad propugnandam excelſam civitatem inſtructâ? Mirabilis diſcurſus! quòd ſi hîc agatur de quâdam domo nobili, ſed privata; *Sapientia ædificabit ſibi domum*; quomodò potuit eſſe protenſa in vaſtos Gyros, & cuidam civitati eſſe loco mœniorum? *vocavit ad mœnia civitatis.* Si Fabrica illa eſt Templum, locus pacificus, in quo offeruntur DEO Sacrificia & incenſa; *Immolavit victimas*, quomodò poteſt eſſe turris munita & militaris? *vocavit ad arcem.* Et ſi DEUS illam ſibi reſervabit, *ædificavit ſibi*; quomodò ad eam invitati ſunt populi innumerabiles ac infiniti? Conceptus plenus ingenio! Dicite tamen, Auditores, & quidem Doctore S. Ambroſio & Doctiſſimo Idiotâ, quòd in hâc domo exprimatur uterus puriſſimæ Virginis Mariæ, quem ſibi Divina Sapientia præparavit, ut in eo per novem integros menſes habitaret. S. Ambr. l. 1. de fide. c. 7.

ret. *Sapientia ædificavit ſibi domum, id eſt, te Mariam Virginem, ut in te habitaret per humanæ naturæ aſſumptionem.* Quid itaquè? ſi Virgineus uterus, ipſumet DEUM in ſe complectens, factus eſt palatium, templum & ſacrarium DEI; *Templum DEI, ſacrarium Spiritûs Sancti*; tunc cum ipſo templo ſimul factus eſt turris & propugnaculum devotorum ſuorum clientem; vocavit *ad arcem & ad mœnia civitatis*; quia ſi unquam alias fuit potens ad nos propugnandos, ibi maximè fuit, quando in ſinu ſuo tenuit Dominum exercituum. Unde ipſamet Virgo præclari cujuſdam Interpretis ore ait; *Ex quo per Verbi incarnationem effecit, ut beatam me dicerent omnes; Ego ex ejus benignitate murus vobis ſum validiſſimus.* Quapropter Joannes Geometra venerabundo affectu ad eam inclinatus, canit;

Ghisler in Cant. 8. v. 10.

Salve præſidium urbanum, tu mœnibus hoſtes,
Aries, & moles concutis horrificas.

Hymn. 4.

Ut adeò Maria Virgo optimâ ratione honoretur devotione Novenâ; ſeu, ut aper-

apertius loquar, meritiſſimo Jure magnus noſter Hiſpaniarum Rex Mariam Virginem, tanquam de DEO plenam nobis inter bellicos tumulus propoſuit tutelæ ac propugnaculi loco; proinde quilibet noſtrûm non immeritò iterum iterumque proteſtatur; *Si exurgat adverſùm me prælium, in hâc ego ſperabo.*

3. Dicite mihi, Auditores, quo nomine Maria Virgo uterum ſuum appellet, poſtquam DEI habitaculum factus eſt? forſan illum vocat tribunal? potuiſſet id facere, quia facta fœcunda, *ſenſit*, inquit Chryſologus, *in ſe ſupernum ſuſcipi Judicem.* Forſan Regium Thronum? potuiſſet poſtquam Incarnatus Infans Salutatus eſt Rex; *O Rex gentium & Salvator earum, veni Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Forſan Templum? potuiſſet, quia ex utero illo prodiit *Sacerdos in æternum Chriſtus Dominus ſecundùm Ordinem Melchiſedech.* Forſan Thalamum nuptialem? potuiſſet, cùm manifeſtum ſit, quòd fuerit *tanquam ſponſus Dominus procedens de Thalamo ſuo.* Forſan Nubem? potuiſ-

Serm. 104.

Pſal. 18. 6.

ſet, quia Iſaias ait; *Aſcendet Dominus ſuper nubem levem, & nubes pluent juſtum.* Quomodò ergò Maria uterum ſuum vocat? Audite; *Qui cravit me, requievit in tabernaculo meo.* DEUS ille, qui me creavit, requievit in tabernaculo ventris mei. In tabernaculo? Ita; Nam ſi verum eſt, quod ſcribit Richardus à S. Laurentio; *Tabernaculum propriè eſt militantium*; tunc certè nomen illud utero Virgineo optimè accommodatur; quemadmodùm enim Dominus exercituum in ipſius utero, veluti in tabernaculo, recepit arma noſtræ humanitatis ad expugnanda monſtra infernalia; ità fideles ex eodem utero accipere poſſunt arma ac propugnacula adversùs quosvis hoſtium ac perduellium exercitus, qui Auguſtiſſimam Domum Auſtriacam, ejusque ſtatus infeſtant. experientur enim, quòd B. Virgo, teſte S. Auguſtino, ſit *Virtus pugnantium, palma victorum.*

lib. 12.

Serm. de Nat. B.V.

4. Et quia de tabernaculo eſt ſermo, ubi relinquo illa Pſalmiſtæ verba, ád miraculum uſquè exquiſita? Erat qui-

quidem, inquit ille, virgineus uterus ſimilis tabernaculo, ſed tamen tali, quòd in ſe continebat prærogativas Solis. *In Sole poſuit tabernaculum ſuum.* Uti etiam ad hoc propoſitum ipſemet S. Joannes dicebat, quòd Virgo fuerit *amicta Sole.* Obſecro, Auditores, cur tabernaculum noſtrum dicitur contextum ex imagine aut radiis Solis? Eruditi docent, Solem eſſe inſtructum ſagittis & arcu, ſemperque paratum ſtare ad eviſcerandos ſerpentes & interficiendos monſtruoſos pythones. Sol, inquit David, tantum terrorem incutit cordibus ſanguinariorum luporum ac deprædantium Leonum, ut ſolummodò abſente illo prodeant è ſuis cavernis, paſſimq; ſylvas repleant ſtragibus ac rapinis; quamprimùm autem Sol comparet, terrefacti ac ſemianimes aufugiunt & in cavernas ſuas ſe recipiunt. *Ortus eſt Sol, & congregati ſunt, & in cubilibus ſuis collocabuntur.* Verbo; Sol è Mundi oculis aufert funeſtam obſcuritatem noctis, & minacia fulgura ſtellarum. Unde etſi ſtellæ compareant inſtar im-

Pſal. 18.

Ap. 12.

Pſal. 10. 22.

menſi exercitûs, qui ſpargir vivas ignis flammas. Etſi in vexillis ſuis præferant dracones, urſas, & leones; etſi conſcribant ſub ſagittariis Perſeos & Oriones, veluti Archiſtrátegos exercituum. Etſi in Mundi damnum machinentur gra-
Judic. 5. via prælia; uti olim Amazon illa He-
39. bræa dixit; *Stellæ manentes in ordine & curſu ſuo, adversùs Siſaram pugnaverunt.* Primo tamen Solis conſpectu ſopiti jacent Cœleſtes ignes, evaneſcunt minæ ſtellaram, & formidabilis ille exercitus mox in fugam agitur ac diſſipatur. Si ita; quis nunc veſtrûm ad Virginem converſus, non ſubjunget; Verè, O magna DEI Mater, verè es tabernaculum militare, ſed tamen tale, quod in ſe complectitur prærogativas & excellentas Solis; *Mulier amicta Sole*; quia te apparente transfiguntur hæretica monſtra veluti lividi pythones; in cavernas ſuas ſe recipiunt prædatores, veluti horribiles Leones; Aufugiunt ac diſſipantur furibundi exercitus, ferro & igne terribiliter armati.

5. Mirificè gratioſum eſt, quod re-

fert

fert Polienus. Galaurus, Rex Taulantiorum, inopinatò movit furibundum exercitium contra Macedones. Argeus, Rex Macedonum, exiguo militum nnmero inſtructus, ingenio evincere conabatur, quod viribus non poterat. Unde in ſinu Montis Erbei collegit omnes Virgines Macedonum, easque juſſit, ut, hoſte ad latus montis propinquante, ſe darent illis conſpiciendas. Et ecce! dum hoſtis jam erat Monti vicinus, Virgines, ſuccinctæ veſtibus, facie corollis exornatæ, & haſtarum loco thyrſis in manibus inſtructæ, maximo numero in hoſtis conſpectum prodeunt. Unde Galaurus, omninò ratus, eſſe immenſas copias veteranorum militum, terrore compulſus, receptui cani juſſit, unaq; omnes, abjectis armis & relictis ſarcinis, fugâ ſibî conſuluerunt. Sed pro libitu ſuo tribuat Rex Macedorum defenſionem regni ſui innumero Virginum exercitui; noſter tamen Hiſpaniarum Monarcha confidit recipere auxilium ac patrocinium longè majus ab aſſiſtentia ſolius

illius Virginis, quæ cognominatur *terribilis ut castrorum acies ordinata.* Quapropter S.Bernardus benè protestatur;

Hom. 1. super Instit. *De manu fœminæ pendet & nostra omnium salus, & innocentiæ restitutio, & de hoste victoria.*

6. Isaias Propheta duos textus legendos offert, qui mirificè ad propositum meum faciunt. Assur, Rex Assyriorum, ab æternâ justitiâ est assumptus; ut exercituum suorum robore castigaret Judæam, multis delictis involutam.

Isaia 10. 5. *Assur Virga furoris mei.* Sed quia DEUS castigat ut emendet, non ut extinguat, ultra modum iratus est crudelitati ac tyrannidi, quâ Rex ille barbarus totum Judeæ regnum depopulatus est, & ferro ac igne ad ultimum excidium, non absque grandi fastu execrabilis suæ iniquitatis, redegit. Proinde DEUS grandi huic malo opportunum remedium providit. Et quia Assur assumptus est, ut esset Virga Divinæ iræ; *Assur Virga furoris mei*; contra hanc Virgam fecit apparere aliam Virgam, quæ ad Judæam reparandam gravissima miracula operata

rata est. *Egredietur Virga de radice Jesse*; id est, Maria Virgo, uti explicant S. Hieronymus & Rupertus Abbas. Adeoque Virgæ supplicii apponebatur Virga protectionis; Virgæ Assur Virga Jesse; Virgæ desolationis Virga auxilii & patrocinii; dum nostra Virgo dispensat gratias & defensiones, ubi inimicus Assur superbo robore afferebat plagas, stragem, ac miserias. Unde Rupertus; *Syria ostendebatur ille spiritualis Assur, virga furoris Domini, & in manu ejus baculus indignationis. Ecce Virga autem gratiæ virga requiei Domini Maria.*

7. Horum effectuum experimentum habuit Isaacus Angelus, Græcorum Imperator, qui in civitate ad conspectum suorum hostium *pro vallo inexpugnabili Virginis imaginem transtulit.* Nicet. lib. 1. Emanuel Commenus tam in aperto præliorum campo, quàm in pompis triumphalibus secum tulit imaginem Divinæ Matris, quam venerabatur titulo *invictæ adjutricis, & insuperabilis commilitonis.* Nicet. lib. 5. Cives Chiartrenses supra mœnia suæ civitatis instar regii vexilli

explicabant interiorem veſtem Mariæ Virginis, talique modo excæcabant & in fugàm agebant exercitum Daniæ,
L.6.c.2. uti refert Ranulphus. Civitas Tornacenſis in Flandria, durâ obſidione preſſa, claves portarum tulit in templum Mariæ Virginis, ejusque patrocinium invocans, ſequenti nocte vidit hoſtilem
Gluſſian. exercitum fugatum & diſperſum. Un-
l 8.c.2. de etiam grandis noſter Archiepiſcopus, S. Carolus, ſolitus eſt hortari milites, ut ſecum portarent imaginem Virginis, in numismatibus aut pergameno expreſſam, & ut ſingulis diebus recitarent officium Deiparæ ad obtinendum militare patrocinium ac victoriam. Hâc enim imagine inſtructi, poſſunt gloriari; *Si conſiſtant adverſùm me caſtra, non timebit cor meum; ſi exurgat adverſùm me prælium, in hoc ego ſperabo.*

8. Quid dicitis? quindecim abhinc anni ſunt, quòd Virginem ſacratiſſimam particularibus obſequiis invocemus, ut à bellis nos liberet; & tamen hoſtiles copiæ invaſionibus nimiùm frequentibus ſemper infeſtant civitates

hujus

Digitized by Google

hujus ſtatûs, ita ut ipſa hæc Metrpolis pluribus viribus à militari fragore ſit concuſſa. Verum quidem eſt, quod dicitis; ſed faxint Superi, ut in hoc eventu cũ noſtro dedecore non renovetur, quod lib. 1. Regum cap. 4. refertur. Ubi Iſraëlitæ, à Philiſtæis infeſtati, arcam DEI portârunt ad locum prælii, totâq; fiducia ab illa omne patrocinium ac robur expectârunt. Et tamen adeò nullum auxilium inde receperunt, ut eodem momento victi, & triginta millia hominum trucidata ſint; ſicq; afflicta Judæa non minus in ſanguine interfectorum, quàm in lachrymis ſuperſtitum infeliciſſimè ſubmerſa jacuerit. Quòd ſi tantæ calamitatis cauſam quæratis, En illam, uti obſervat Rupertus, ab ipſomet Sacro Textu allatam! *Tulerunt inde Arcam fœderis Domini exercituum, ſedentis ſuper Cherubim.* Veluti diceret; dum portârunt arcam in campum, ſedebat illa ſolummodò ſupra Cherubinos, non autem in eorum cordibus; tenebant illam ſupra alas duarum ſtatuarum, non autem ſupra Thro-

Hîc c. 13 Mend. in c. 4. v. 4. fol. 118. l. B.

num ſuorum affectuum. Portârunt illam Miniſtri ſupra humeros, non autem in pectore; demonſtrârunt externam fiduciam in Arcâ, veram autem, venerationem aut internum obſequium non exhibuerunt. Quid deinde mirum, ſi nihil profecerint? *Nota quàm acutè, quàm mordaciter, cùm præmiſſum eſſet; & tulerunt inde Arcam fœderis Domini exercituum, continuò ſubjunctum eſt; ſedentis ſuper Cherubim. Hoc quippe non pro ſuo ſenſu, ſed pro illorum notabili vanitate Scriptura dixit; Quid enim ſtultius ac vanius? Nunquid ſuper illos Cherubim, quos fecit Moyſes, imò quos Beſeleel- Sedebat Dominus Exercituum- & non potius ſuper homines, & ſuper Sanctos Angelos, &c.*

9. Dicamus veritatem, Auditores; Quo loco inter terrores bellicos apud nos tenebatur Virgo Sacratiſſima? In hoc Sacro Templo, & ſuper hoc Altare, ſed forſan non in noſtro corde? portamus imaginem ipſius inciſam numiſmatibus, non verò animabus? cucurerunt multi ad Mariam de S. Celſo;

Sed

Sed utinam id non fuiſſet factum potius ex merâ curioſitate, quàm ex verâ pietate aut devotione! Agedum, inquit S.Bernardus; *In periculis, in anguſtiis, in rebus dubiis Mariam cogita, Mariam invoca, non recedat ab ore, non recedat à corde.* Sive immineant pericula, ſive ſtringant anguſtiæ, ſive accidant eventus dubii; ad Mariam converſantur cogitationes; Mariæ vivo affectu ſupplicemus; Hæc enim ſi imploretur linguâ, & honoretur corde, dabit grandem ſuam aſſiſtentiam, omneq; nobis ſuppeditabit patrocinium ac ſolatium.

TA-

TABERNACULUM SALUTIS.

Tabernaculum erit in umbraculum diei ab æstu, & in securitatem, & absconsionem à turbinè, & à pluviâ.

Isaiæ 4. v. 14.

Maria cum devotione Novenæ invocata à Philippo IV. Hispaniarum Rege, ut finem imponeret bello.

SYMBOLUM XXX.

I.

QUantumvis molestæ ac graves sint calamitates, quibus homines ac animalia subjacent aut infestantur, non desunt tamen mille subsidia, quæ natura & ars ad illas evitandas aut sublevandas opportunè suggerunt. Si lividi ac furibundi serpentes infestant viverram, tenellæ frondes rutæ

rutæ in tali periculo ſecurum ei præbent patrocinium. Si maligni ac infecti veſpertiliones circumvolant ad contaminandam juvenculam prolem candidæ ciconiæ, à foliis platani, inſtar coronæ circùm nidum gratiosè formatis, veluti à valido propugnaculo, repelluntur. Si fluctuans ac tumultuoſum mare minatur polypo conquaſationem ac exterminium, firmitate ſcopuli, quem attingit, aſſecuratur & ſalvatur. Si à tartareo furore in hominis excidium agitatæ conſpirant lamiæ, Jaſpis, appenſus cordi, omnibus inferni machinamentis mirabiliter reſiſtit. Si ſuperbus furor mille exercituum ferebatur ad capiendam aut evertendam Trojam, ſimulachrum Minervæ, quam civitas illa venerabatur, certiſſimum attulit ſubſidium. Sed ut veritati ſit locus; inter omnia propugnacula, quorum unquam meminêre Sacræ ac prophanæ litteræ, primam laudem obtinet Tabernaculum DEI, de quo Iſaias Propheta; *Tabernaculum erit in umbraculum diei ab æſtu, & inſecuritatem, & in abſconſionem à tur-*

à turbine & à pluvia. Veluti diceret; ſive Solarium radiorum loco è Cælo vibrentur igneæ ſagittæ; ſive ſuavium Zephyrorum loco è terrâ irruant furentes turbines; ſive dulcium pluviarum loco è nubibus verſentur diluvia mortiferi horroris; Tabernaculum DEI poteſt nos ab omnibus adverſitatibus præſervare. *Erit in umbraculum & in ſecuritatem.* Etſi nomen Tabernaculi mirificè convenit utero Virginis, in quo per Sacræ Novenæ ſpatium jacuit Verbum DEI, dum de ſe ipsâ dicit;
Eccl. 24. 11. *Qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo;* Optimâ ratione factum eſt, quòd grandis noſter Monarcha & ſe ipſum & omnes ſuos ſubditos ſub patrocinium tabernaculi adeò digni receperit, probè gnarus, quòd benedictus ille uterus inter ardores bellicos, inter turbines fœderatorum hoſtium, & inter pluvias humani ſanguinis ei futurus ſit *in umbraculum, in ſecuritatem, & in abſconſionem.* Ad probandam hanc veritatem nunc accingor.

2. Præſuppono, quòd turbationes

nes aëris, tempestates Cœli, & inundationes pluviarum graphicè demonstrent bellicos tumultus. Unde sive dicas cum sancto Job, turbas bellicas esse similes nubibus pluviis; *Immittat in eum iram furoris sui, & pluat super illum bellum.* Job. 20. 23. Sive cum Mantuano Homero inimicos assultus compares tempestuosis nimbis;

—— *Velut effusâ si quando grandine nimbi* Æneid. 10.
Præcipitant, omnis campis diffugit arator
—— *Sic obrutus undique telis*
Æneas nubem belli dum detonet omnes sustinet.

Sive denique cum Claudiano ventorum furias militaribus excursionibus assimiles,

—— *Fundit ab antris*
Æolus armatas acies
—— *Militat æther*
Et conjurati veniunt ad classica venti.

Si hoc ita; dum militares procellæ omnium maximè fremunt, dum seditiones

tiones turbulentorum hominum ex inferni cavernis prorumpunt, dum atræ nubes armorum ac militum infestant Catholicorum regna; prudentissimus noster Monarcha ad Virginis tabernaculum confidentissimè se recipit, ut ei sit *in umbraculum & securitatem & absconsionem à turbine & à pluviâ.*

3. Servus DEI S. Medardus agebat prima lustra suæ Juvenilis ætatis, quando à suis parentibus non solum nullis blanditiis demulcebatur, sed contrà torvis oculis aspiciebatur, & amarissimis exprobationibus infestabatur. Indignabantur ei, non quòd alicujus culpæ viderent reum, cùm esset totus innocens, sed quòd affectibus charitatis intentum non possent sordido & tenaci suo animo sustinere. Sed pro libitu suo fremat malitia hominum, dum virtus Medardi è Cœlo protegitur. Fortè agebat Medardus ruri, & inter villæ suæ delitias versabatur; cùm quidam ipsius servus, ad eum quærendum missus, vidit in amplo campo gravissimâ tempestate obrutum, ita ut ubique tectum

tectum quæreret adversùs pluvias, quæ instar torrentis decidebant ex atris nubibus, totiq; campo submergendo minabantur interitum. Nullum ibi videbatur tugurium, nulla Domus, nulla frondata arbor, sub quâ tutus consistere potuisset. Unde, nî fallor, in devotas hãs voces sollicito affectu prorupperit; *Sancta Maria succurre miseris; sub tuum præsidium confugimus, à periculis cunctis libera nos semper.* Sed ecce! velocibus alis supra Medardum comparuit peregrina Aquila, quæ volatum supra ipsius caput firmans, grandesque suas alas instar tentorii explicans, ipsum adversùs furorem ventorum, inundationem pluviarum, omnesque injurias aëris integerrimè defendit. *Aquila expansis super eum alis volitans, tam congruenter puerum cooperuit, ut cùm circumquaque pluvia illa grassaretur; puer tamen nullam ejus injuriam perciperet.* Lippolous. 8. Junii.

4. Si Beatissima Virgo in Sacra Apocalypsi repræsentatur cum utero, Divini fœtûs pleno; *In utero habens*; & cum dorso, duâbus grandibus regiæ Ap. 12. 21. 14.

Aquilæ alis instructo; *Datæ sunt Mulieri alæ duæ Aquilæ magnæ.* Ecce! dum instar Medardi infestamur ventis, turbinibus, pluviis, ac procellis militarium tempestatum, pietas nostri supremi Monarchæ, veluti cum pietate Sancti Medardi certans, sub pallium illius Virginis se recipit, quæ est *in utero habens*, simúlque cœlestis Aquilæ alis instructa. Sub hoc enim patrocinio & se & Cathoiicã sua regna tuetur. Unde sicuti Seraphici Bonaventuræ voeibus potest
Umbra. 713. dicere; *Sub umbrâ alarum tuarum, Domina, requiescam, quia delectabile est mihi refrigerium tuum.* Ita etiam totâ fiduciâ potest eum Isaia adjungere; Maria, DEO plena & animatum *Tabernaculum* Altissimi, *erit in umbraculum ab æstu, & in securitatem & absconsionem à turbine & à pluviâ.*

5. Cæsar secundo flumine Tiberino navigans, volebat è Dalmatiæ portu in Apuliam deferri, ac mare Adriaticum traycere. Quando autem littus attigit, ab improvisa tempestate horrendùm infestatus est. Currebant maris undæ

undæ inſtar ſpumantium equorum ad reprimendas aquas fluminis, ita ut navis ab ingruentibut fluctibus ad puppim impulſa, & ab ebulliente littore ad proram repreſſa, inter extremas anguſtias hæreret. Undæ mutuò repercuſſæ, inſtar rabidorum canum ſeſe invicem devorabant. Ingenti fragore mugiebant vicinæ ripæ, ac ſi infernales furiæ illuc ſuam transtuliſſent ſedem. Et dum aquæ in tortuoſos meandros flectebantur, qnaſi ex ſe ipſis plurimos labyrinthos formaturæ, Nautæ conſternati omnem evadendi ſpem amiſerant. *Ex æſtu maris*, inquit Plutarchus, *& fluctûs occurſu efferatus, aſperatusq; fluvius, ſimul ingenti fragore, gravibusq; retrò inhibitus vorticibus, ſuperari à gubernatore nullâ ratione potuit.* In Cæſar. Sed quid? dum ſpumantes ac ſublimes aquæ occupabant navim; dum nautæ ſe priùs ſepultos quàm mortuos deplorabant, dum non ad alium portum quàm Inferni ſe credebant appulſuros; Nauclerus totus examinis ac impalleſcens, omnem induſtriam & artem ad domandos im-

petus tempestatis frustraneam dixit, & tam se ipsum quàm navim desperabundus deseruit. Tunc Cæsar ad ipsum; DEUS bone! inquiebat; quid agis? quid formidas? agedum! *Perge audacter; nec quidquam time. Cæsarem vehis; unaq; Cæsaris fortunam.* Permitte subtus fremere aquas, circùm furere ventos, suprà insanire aërem, ac Cœlum pro libitu fulminare; dum enim in illa navi es, ubi Cæsar navigat, cum ipsius fortuna cessabit, cedesq; impetus tempestatis. Id quod etiam feliciter successit, dum compositâ tempestate ad portum exoptatum appulerunt.

6. Si turbines ac tempestates militarum commotionum alto fragore, imò tartäreâ feritate ab æmulorum malevolentiâ contra supremum nostrum Monarcham veluti peritissimum tot Regnorum ac Provinciarum Nauclerum, concitentur; imò si omnes totius Mundi anguli à tubarum, æneorum tormentorum ac machinarum muralium sonitu horribiliter strideant; quid inde? dum cuivis alteri inter tot revo-

revolutiones & assultus vacillaret pectus, regia ac heroica illa anima plusquàm unquam aliâs est fiduciæ plena ac serena; potestque dicere; *Si consistant adversùm me castra, non timebit cor meum.* Psal. 26. 5. Seo cujus operâ? Tuâ, O Magna DEI Mater, cujus beatissimum uterum veneramur devotione Novenæ; sicuti enim Nauclerus ille etiam inter mortis angustias reperit argumentum vitæ, quando in navi conspexit Cæsarem & ipsius fortunam; ita noster Monarcha & se ipsum & suos subditos reposuit in sinum & brachia illius Virginis, quæ, *quasi Navis Institoris*, tempore Novenæ tenebat in utero Dominum exercituum; Ab hâc navi, inquam, virginea ac Divina assistentia confidit recipere *umbraculum ac securitatem*; Tametsi enim, asserente Psalmistâ, sint, *Mirabiles elationes Maris*; multò tamen plus est *Mirabilis in altis Dominus.* Hoc sensu S. Bernardus; *Si insurgant venti tentationum; Si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam.* Consentaneè S. Mar-

tyr Ignatius modò dicit, quòd Virgo ſit *Anchora portusq; tutiſſimus*, modò, *in bello verſantibus munitiſſimum propugnaculum.* Verùm quia ſumus ſupra aquarum littus, cum S. Ambroſio ad gratioſam quandam conſiderationem convertor.

7. Admirantur Naturæ interpretes prodigia illa, quæ in Alcione videntur. Inter gelidos hyemis rigores ab amoris igne in ſinu calefacta hæc avicula, & in nido recumbens, generat, fovet & maturam efficit ſuam prolem. Inſtabiles illæ arenæ, quæ inter fluctuantes maris undas, vertuntur, liberām ei ſedem præbent; & littora divulſa ac aperta amicam ac feliciſſimam ſecuritatem ei exhibent. Quamprimùm autem fœtus ſuos fovere, iisque incumbere incipit, veluti alter Neptunus, mox totum mare, quantumvis commotum, tranquillat; ventos, quantumvis tumultuoſos, ſolo conſpectu ſuo, veluti alter Æolus, placat & mutos efficit. Ipſum quoque Cœlum, nubium larvam è vultu auferens, ſexcentos ſuos ſcintillan-

antes oculos aperit, ut aviculam illam contempletur, quæ inter maxima Mundi prodigia recenseri debet. Unde S. Ambrosius; *Ubi undosum fuerit mare, positis ovibus subitò mitescit, & omnes cadunt ventorum procellæ, flatusq; aurarum quiescunt, ac placidum ventis stat mare, donec ova fovet Alcyon sua.* Unde periti Nautæ, fortunatos illos dies *Alcyonidas vocant*, quia ut ait S. Ambrosius, in illis *nullos motus procellosæ tempestatis perhorrescunt*. Mirabilis proprietas, quæ benignos favores nostræ Virginis & regiam prudentiam nostri Monarchæ mirificè repræsentat. Dum enim tempestates hyemis colliduntur adversùs suas ripas; dum fœderatorum venti contra illum concitantur; dum militares procellæ fremunt; ecce; ex omni parte ante oculos suorum subditorum comparere facit Virginem, quæ instar Alcyonis, tempore Novenæ in utero fovet Divinum fœtum, ut ex ejus intuitu *omnes cadant ventorum procellæ, flatusq; aurarum quiescant*. Proinde si quidam prophanus Scriptor, de Matre L. 5. Hexam. c. 13.

Lauret. Mythol. l.1.c.16. Amoris differens, ait, ventos, nubila, turbines, & procellas apparente ipsâ disparuisse;

Te Dea, te fugiunt venti, te nubila Cœli
– – Tibi rident æquora Ponti,
Pacatumue nitet diffuso lumine Cœlum.

Etiam doctissimùs Idiota ex assistentiâ, devotione, & solâ invocatione Matris Eccl. 24. 24. DEI, (quæ verè Mater Amoris est; *Ego Mater pulchræ dilectionis*) omnes miro modo ad eam venerandam invitat; *Tantæ virtutis & excellentiæ est tuum Sanctissimum nomen, Beatissima Virgo, ut ad ejus invocationem Cœlum rideat, terra lætetur, Angeli congaudeant, dæmones contremiscant, & infernus conturbetur.* Hoc nimirum est, quòd illa sit *in umbraculum & securitatem, & absconsionem à turbine & à pluviâ.*

8. Quòd si vobis magis libeat morari supra fastigia montium, quàm supra littora maris; quòd si etiam magis placeat contemplari aquilam regiam, quàm Alcyonem, aviculam paluſtrem; quis ignorat, quòd Aquila proprii sui nidi

nidi patrocinium desumat ab illo Lapide, qui Ætites vel etiam Agathes vocatur? Hoc Lapide illa munit nidum, ut vel faciliorem reddat maturitatem prolis, vel reprimat pestilens venænum inimicorum serpentum, vel firmam & gravem efficiat contra ventorum impetus; Unde aliqui hanc epigraphen subjunxêre; *Providа sic providet.* Alii istam; *In tempore munit.* Et alii; *Venenatis ut obsit.* Sed, obsecro, quæ qualitas, quæ forma tandem inest huic lapidi? Est Lapis, non simplex, sed duplex; qui exteriorem partem instar parvi ventris concavam habens, alium Lapillum in utero suo mirabiliter inclusum tenet; unde concussus & à curiosa manu agitatus, altero tinnitu suaviter resonat; De hoc Lapide ad propositum meum verbis opportunis & appositissimis scribit Plinius; *Est autem Lapis iste prægnans, intus, cùm quatias, alio velut in utero sonante.* Adeoq; gravidi alicujus Lapidis subsidio regia Aquila proprium suum nidum defendit ac protegit; *Providet & in tempore munit.* l. 10. c. 2.

Digitized by Google

9. Quis nunc veſtrûm ignorat, quòd Auguſtiſſima Domus Auſtriaca, & in particulari noſter ſupremus Rex, repræſentetur effigie Aquilæ? ſed ecce! Hæc ipſa Aquila, dum nidum ſuum, regna inquam ſua, munit, introducit devotionem illius Virginis, quam Iſaias petram deſerti cognominavit; *Emitte Agnum Domine de petra deſerti.* Et quæ, inſtar lapidis Ætitis, tempore Novenæ in utero ſuo habuit alium lapidem, de quo S. Paulus; *Petra autem erat Chriſtus.* Adeoque Virginem tanquam fœcundam, Virginem tanquam DEO plenam, Virginem tanquam Ætitem, ſeu tanquam *lapidem prægnantem* aſſumpſit, ut eſſet ſuis regnis, ſuis populis, ac nido ſuo in patrocinium. De illâ certè dici poteſt; *In tempore munit, venantis ut obſit.* Pietas enim regia *provida ſic providet.* Speratque, Virginem hanc aſſiſtentiam ſibi eſſe debere *in umbraculum, in ſecuritatem & abſconſionem.*

Iſaiæ 16. 1.

1. Cor. 10. 4.

10. Et ſi congenita veſtra generoſitas contineri non poteſt, ut ſolummodò videat patrocinium Virginis intra mœnia

nia hujus nativæ civitatis, veluti intra anguſtias nidi, quin etiam in campum adverſùs hoſtem prodeat, quis non videt, quòd ab eâdem Virgine tempore Novenæ nobis ſint comparata arma, ad obtinendam victoriam, & hoſtium furibundorum internecionem? E fronte Madianitarum ſtabunt Iſraëlitarum copiæ ſub belliduce Gedeone. Erat campum ita repletus Barbaris, ut tota vaſtiſſima planities innumeris militibus, quaſi volantium locuſtarum nubibus, eſſet referta. Nihilominus Gedeon intrepido corde eos aggredi decrevit, & cooperius nocturnis umbris, ad grandem ac glorioſam ſortem ſe accinxit. Sed, obſecro, qualia fuêre arma ad capiendam grandem hanc irruptionem? quæ artes ad ſperandam victoriam? Audite; *Dedit tubas in manibus eorum, lagenasque, vacuas, ac lampades in medio lagenarum.* Adeoque quivis miles dexterâ tenuit tubam, ſiniſtrâ verò aliquot vaſa, quæ in ſinu ſuo nutriebant grandem facem, ſingulari artificio accenſam. *Tenuerunt ſiniſtris mani-* Judic. 7. 16.

n.20. *manibus lampades, & dextris ſonantes tubas.* Hoc modo auſpicatus eſt aſſultum, & ſummâ felicitate obtinuit victoriam. Verùm quid diutiùs vos detineo? Si Maria à S. Eccleſia millies cognominatur *vas ſpirituale, vas honorabile, vas inſigne devotionis*; certè plusquàm unquam aliâs tale vas fuit tempore illo fortunatiſſimo, quo in ſinu ſuo recluſum habuit DEUM illum, qui ſe ipſum declaravit lucem univerſi; Joan. 8. 12. *Ego ſum lux Mundi.* Ergò, Auditores, dum hoſtium potentia ad opprimendos Catholicos impetuoſè accingitur, ſupremus noſter Rex, veluti alter Gedeon, ea ipſa capit conſilia. Sicuti enim Catholici mlites ac generoſi ſubditi in dexteris tenent martiales tubas ad prælium audacter concitandũ, ita in ſiniſtris, id eſt in cordibus, aſſervant devotionẽ Virginis, quæ eſt vas plenũ DEO, ſicuti lagena lampade. Sicque certando ſperant experiri, quòd ipſa ſit *Armarium vitæ*, ut ait Chryſippus; ſeu ut S. Ignatius; *In bello verſantibus munitiſſimum propugnaculum*; vel ut Iſaias Propheta, Serm. de Deip.

Umbra-

Umbraculum diei ab æstu, & in securitatem à turbine & à pluviâ.

PROPUGNACULUM REGNORUM,

Repræsentatum in

MARIA.

Ego murus, & ubera mea sicut Turris. Cant. 8.

SYMBOLUM XXXI.

1.

VAstissima Regna, quantumvis divitiarum copiâ, militum generositate, ac fœderatorum auxilio valida ac potentia; terrenis tamen viribus diffisa, spem tamen felicitatis suæ reponere solent in patrocinio è Cœlis impetrato. Paphus, Gnidus, Citera, Amatunta, & Cyprus tutelaris suæ loco elegerunt Matrem Amoris, certoque crediderunt, ipsius præsentiâ allatum iri festivum cumulum insignium ac singularium gratiarum.

Ephesus

Ephesus contulit Dianæ Divinos honores, eamq; obstrinxit ad protegendam illam patriam, à quâ dedicatum accepit templum, quod inter miracula Mundi recensitum est. Ægyptus obtulit victimas & incensa Isidi, ut, quemadmodùm fuit inventrix spicarum, etiam esset affectuosa populorum illorum conservatrix. Et ut compendio dicam, Gentiles communi consensu Junonem agnoverunt præsidem ac protectricem regnorum, solitique sunt in ipsis dexterâ ponere malum punicum, quod in sinu suo plurima grana continens, & non tantùm purpurâ & auro, sed etiam nobili coronâ insignitum, figuram exprimit divitum ac populosorum regnorum. Sed relinquamus chimeras idololatriæ; gratulemur religiosæ pietati Augustissimæ Domûs Austriacæ, quæ, ut vastissima sua regna adversùs hostium insultus tueretur, & fidelibus suis subditis oportuna patrocinia provideret, tutelarem ac Patronam elegit illam Virginem Sanctissimam, quæ longè melius quàm Virgo Astræa, præsentiâ suâ in occa-

occaſum præcipitat minacem bellorum ſagittam; id quod inſinuavit Venerabilis Beda; *Sagitta occidit Virginis ortu.* Melior Aſtræâ Virgine, inter Leonem & Libram collocata, non tantum reprimit violentos ardores Leoninorũ militum, ſed etiam placat, juſtam iram ſupremi Judicis. Melior Aſtræa, manibus tenente gladium; *Terribilis ut caſtrorum acies ordinata*; daclaratur murus animatus, ut devotis ſuis clientibus afferat validum patrocinium dum de ſe ipſa proteſtatur; *Ego murus, & ubera mea ſicut turris.* Vos interea, Auditores, ut intelligatis, quantum ad Regnorum defenſionem conferat Virgo Mater, præbete aures ad percipiendam Sapientiam admirandi ipſius Filii.

De ſignis Cœli. Cant. 6. 3. Cant. 8. 10. Mat. 21. 33.

2. Chriſtus apud S. Matthæum methaphorâ, arcanorum pleniſſimâ, utitur; *Homo quidam plantavit vineam.* Sagax quidam Agricola habebat vites ſelectas & pulchro ordine diſpoſitas. Hæ, inſtar nobilium ſponſarum, ornatæ diverſicoloribus gemmis, ac coronatæ odoriferis floribus, producebant copioſos

ſos fructus, veluti totidem deaurata ſuccina, ac purpureos vivaceſque rubinos. Totam vineam cingebat denſa & inſuperabilis ſepes, in cujus latere ex duris & nodoſis trabibus erectum erat torcular, in medio autem fortis ac munitiſſima turris. *Sepem circumdedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificavit turrim.* Quid dicam, Auditores? quòd horrida ac ſpinoſa ſepes præſervet vineam adversùs malignas vulpes ac prædatores; Quòd etiam trabes torcularis, premendo uvas, in vinitorum utilitatem recipiant copioſos ac ſapidiſſimos liquores, ultrò approbo. Sed obſecro; quid habent munita mœnia alia alicujus turris cum delitiis, vineæ. Quid turris, formidanda belli Machinæ, cum vinea, jucundiſſimo pacis loco? quid turris, replens corda formidine, cum vinea, humanorum viſcerum delectatrice? Quid turris, quæ inter Martis ac Bellone ſonitus fremit, cum vinea, quæ non mihi Bacchi ac Pomonæ cantica reſonat? quid turris, arma mortis ac ſanguineæ ſtragis ejaculans, cum vinea,

vinea, liquores vitæ ac ſalutis diſpenſante? cur ergo *plantavit vineam, & ædificavit turrim*? Fateor; Ingenii mei debilitas ab hac turri proſternetur, niſi Prophetæ ac Interpretes mihi ſuppeditarent vires. Proinde Iſaias docet, vineæ nomine fuiſſe expreſſam Domum ac familiam Jacobi, unâq; totam tribum Iſraëlis. *Vinea Domini exercituum Domus Iſraëlis eſt.* Huic vineæ inſtar ſepis fuit Divina protectio, & Angelica cuſtodia; ex illius latere fuit collocatum torcular, id eſt, Altare Sacrificiorum, quod in oblatione victimarum ſemper inundabat ſanguineis ac purpureis liquoribus. Ut autem vinea eſſet undique aſſecurata ac defenſa, in ipſius meditullio extructa erat turris, ſeu, ut interpretatur Euthymius, Theophilactus, & S Hieronymus, Templum, inſtar ſolidiſſimæ turris fabricatum. *Ædificavit turrim, id eſt templum.* Ut nimirum indicaretur, ibi reperiri omnem proſperitatem, ſecuritatem, ac tutelam, ubi viget cultus divinus, locus orationis, & devotum ac religioſum obſequium. Ad hoc propo-

ſitum Mercurius Triſmegiſtus; *Pietas*, inquiebat, *eſt unica hominum tutela.*

3. Hoc præſupoſito, dicite; vaſta regna & immenſas provincias, ſubjectas ſceptro ac Coronæ Catholici Monarchæ, optimâ ratione repræſentari ſub titulo fertilis ac grandis vineæ. Has provincias circumdat quædam ſepes, conſtructa ex ære & chalybe, ex armis & armatis, ex fortiſſimis præſidiis & fideliſſimis vaſallis. Ibi tribunalia, inſtar torcularium, in torturâ delinquentium exprimunt ex illorum fronte, oculis, ac venis ſudorem, lachrymas, & ſanguinem. Quia verò vinea iſta undique infeſtatur à potentibus inimicis; idcircò grandis noſter Rex ad illam protegendam ex omni latere erexit ſacram imaginem, inſtituitque devotionem illius Virginis, quæ turris munitiſſimæ, ac templi ſumptuoſiſſimi nomine invocatur. *Turris David*, *Turris eburnea*, *Templum DEI*, *Sacrarium Spiritus Sancti.* Quemadmodùm enim Domus Iſraëlis à templo Salomonis recepit ſecuritatem

ac

ac tutelam, ita omninò confidebat, etiam vineam regnorũ ac Statuum Auguſtiſſimæ Domûs Auſtriacæ à virgineâ turri & à templo Spiritus Sancti certiſſimò impetraturam omne præſidium ac robur. In hoc argumentum Cardinalis Hugo; *Maria Virgo murus eſt ſtabilis & firmus, nobis ad defenſionem & munitionem datus.* Cant. 8. 10.

4. Sed ſi libet, á parabola JEſu progrediamur ad concionem Joſue. Stabat invictus iſte bellidux è fronte barbari, immenſi, ac minitabundi hoſtis; ut ergò tremulas ac fugitivas animas in cordibus ſuorum militum firmaret, DEUS bone, inquiebat, quid timetis? DEUS ille, qui totus eſt ignis, anima eſt noſtri exercitûs, & vos præ timore vix non eſtis conglaciati? DEUS ille, qui eſt vera vita, in medio veſtrûm commoratur, & vos timetis mortem? Dominus exercituum vobiſcum reperitur, & vos timetis ſtragem? Ille forti ſuo brachio quamprimum deſtruet ac diſſipabit barbaras turmas, quæ veluti monſtra infernalia ſub vexillis Dæmo-

num contra vos fremunt ac insaniunt. *Dominus DEUS vivens in medio vestrûm est, & dispersdet in conspectu vestro Chananæum, & Hethæum, & Hevæum, &c.* Jam aperitur & secura redditur semita ad vestras victorias, dum Arca testamenti seu Arca DEI vobis instar prævia custodiæ deservit ac præcedit. *Ecce Arca fœderis Domini omnis terræ antecedet vos.* Inevitabilis enim ac optima consequentia est, omnem securitatem ac victoriam vobis successuram, si Arca DEI vos præcesserit.

5. Quale argumentum magis spirituosum posset nunc in rem meam excogitari? Certum omninò est, quòd non Chananæi, Hetæi, & Jebusæi; Sed Protestantes Calvinistæ, & Hugonottæ, in plurimas copias divisi, infestent Regna Catholica ac provincias, Austriacæ Majestati à Providentiâ Divinâ subjectas. Ad tantorum armorum commotiones, ad fremitum tot furibundorum hominum, ad ferociam tantorum exercituum forsan aliqui fidelium subditorum expalluêre ac territi sunt;

sunt; Sed grandis noster Monarcha, instar Josue plenus fiduciâ; Agite, inquiebat, & magnanimo corde estote! DEUS enim erit nobiscum, dum accingimur ad defendendam illam causam, quæ individuam comitem habet justitiam & æquitatem. Illius fulmineus gladius, Alexandri Macedonis gladio longè melior, dissecabit nodos hostilium fœderum; ille instar vivæ Petræ, retundet arma, ab Adversariis cusa; ille vivaci afflatu dissipabit hostiles copias, in exitium nostrum collectas ac minitabundas. Et ut arma nostra sortiantur felicem finem; en! ante illa præcedentem monstro gloriam, merita, & devotionem illius Virginis, quæ cognominatur *Fœderis Arca*. Unde certi estote sicuti antiquis Israëlitis inter tumultus bellicos *Arca sufficiebat illis pro quâvis acie in subsidium*, ut ait S. Athanasius; ita subditis Regis Catholici, Maria, veluti Arca animata, præstabit victorias & triumphos; imò veluti murus fortis ac benè munitus erit istis provinciis ac regnis instar antemuralis ac patrocinii.

Cant. 8. 10. Unde apprimè illa dicit; *Ubera mea ſicut turris, quia*, ut explicat Rupertus Abbas, *nihil contra poſſunt Pagani, Judei, Hæretici.*

6. Dum mentem ad librum primum Regum reflecto, vaticinari licet proſperitatem illam, quam ſupremus Rex noſter ſperat. David, quantò plus præmii ac mercedis in ætate adhuc viridi promerebatur, tantò acerbiore odio ac furore Regis Saulis infeſtabatur. Si heroicâ ſuâ magnanimitate obtinuit victoriam, quantocyus perſecutionum turbinibus concutiebatur, veluti operæ pretium non fuiſſet, ut populos ad belli tempeſtatem traheret. Si muſicâ dulcedine placavit furias Saulis; iſte, infernalibus monſtris efferatior, lanceam adversùs ipſum vibravit; ac proinde dum David Cytharâ luſit, Saul in præmium dulciſſimæ Harmoniæ acerbiſſimam mortis amaritiem ei propinavit. Cùm Barbarus ille Rex obſtinatâ feritate in excidium innocentis pejora ſemper moliretur, ac certior fieret, quòd David in Domo Micholis jaceret infirmus;

mus; mox *misit Saul nuntios, ut viderent David, dicens; Afferte eum ad me in lecto, ut occidatur.* Quis vestrum unquam audivit Consilium magis iniquum? Ad opprimendum Davidem concitat Saul armatam totius Palæstinæ gentem; ministri iniquitatis strictis gladiis currunt per Sylvas, Montes, & valles, ut Davidem trucident, ubicumque illum reperetint. Et nunc, dum innotescit præda, dum Davidem reperit, dum jamiam manibus illum tenet, jubet, ut sub vaginis otiosi quiescant gladii, differt decretam Davidis occisionem, & vult, ut in lecto commodè portetur ad palatium. Cur Domum Micholis non commutat in carnificinam? cur quietis thalamum non fecit justitiæ theatrum, & lectum sandapilam? cur ex ipsomet infirmitatis loco illum non præcipitat in loculum mortis? Dicam vobis, Auditores; Sciebat Saul, quòd Michol, Davidis Sponsa, vivaci affectu ac diligentiâ solicitârit tntelam ac incolumitatem innocentis ac fugitivi Davidis; ac proindc cùm prorsus im- 1. Reg. 19. 15.

possibile videret, ut ipsum occideret in illa Domo, ubi à Principe fœminâ tantoperè affectuosâ & magnaminâ protegebatur, idcircò ipsum domo illâ extrahere conabatur, ut patrocinio adeò valido orbatum, inevitabiliter opprimere, ac morti subjicere posset.

7. Nunc si domus Micholis Davidi fuit antemurale, ac propugnaculum penitus insuperabile. Si patrocinium regiæ illius principis inter armorum ac militum terrrores tantoperè securum reddidit Davidem, ut Saul cum suis cohortibus frustrà in ipsius exitium laborârint; quid non poterit patrocinium, auxilium, & assistentia Reginæ Cœli, Dominæ Mundi, ac Matris DEI? Ah! Potentissimus noster Monarcha, & cum illo omnia ipsius regna ac subditi, sub Mariæ pallium recepti, adeò fortiter erunt protecti, ut, toto Mundo, ac toto etiam Inferno adversante, ipse tam suo proprio, quàm subditorum nomine possit concludere; *Si consistant adversùm me castra, non timebit cor meum; si consurgat adversùm me prælium, in hoc*

Psalm.

virgi-

virgineo propugnaculo *ego ſperabo*; Ipſamet enim de ſe teſtatur; *Ego murus & ubera mea ſicut turris*; quia, ut ait Euthymius; *Eſt illa nobis ad indeficientem propoſita opera & ſalutem.* de Zon. Virg.

8. Hâc religioſâ pietate ac fiduciâ ſemper operata eſt Auguſtiſſima Domus Auſtriaca; unde ad ſupremam felicitatem pertigit Carolus V., ſolitus devotiſſimo affectu venerari Beatam Virginem in caſtello Hallenſi, tribus milliaribus diſtante Bruxellis; Hujus patrocinio commendabat ſe ipſum ac ſuos exercitus, cui etiam anathematis loco obtulit clamydem ſuam militarem, retulitque in eandem omne in confligendo robur, omnemque in obtinendis victoriis proſperitatem. Theatr. D. 79. B.

9. Joannes de Auſtriâ, non tantùm paternis virtutibus, ſed etiam ſuis propriis glorioſiſſimus, priusquàm navale prælium contra Turcas in Lepanto aggrederetur, Sanctiſſimam Virginem Lauretanam invocavit, ac voto ſe obſtrinxit, quòd, ſi exoptatam victoriam obtineret, ipſemet vellet ad Sanctam Theatr. M. 245.

Domum peregrinari, prout etiam fecit.

10. Alexander Farneſius, ex Matre Auſtriacâ natus, ex ſinu materno traxit & vitam & pietatem; Unde nunquam ad militare prælium accingebatur, quin antea ad Virginem Hallenſem peregrinatus, ipſius validiſſimam protectionem ſuis precibus ac votis implorâſſet.

Theatr. M. 250.

11. Albertus, Archidux Auſtriæ, quotannis peregrinabatur ad Deiparam Hallenſem & Aſpericollenſem, ubi Maria confluente totâ Flandriâ honoratur; Ibi depoſcebat conſilia belli ac pacis, & in ipſius ſinu collocabat omnem ſuam fiduciam.

Rhò l. 3. c. 3. n. 18.

12. Ferdinandus II., horribiliſſimis bellorum tempeſtatibus agitatus, nunquam oculos ſuos paſſus eſt abſtrahi à Maria, quæ fuit ipſius ſtella polaris, eamque vocavit exercituum ſuorum Ducem ac Imperatricem. Dum ex ore ignivomorum tormentorum jaciebantur globi ferrei, ille globulos pietatis in manibus tenens, verſabat ſupra illos nimbum benedictionum ac laudum.

Digitized by Google

dum. Et cùm Monachis Benedicti- Rhò ib.
nis conceſſiſſet, ut propè mœnia civita- n. 17.
tis Viennenſis ad honorem S. Mariæ
de Monte Serrato extruerent templum,
conquerenti Gubernatori civitatis re-
ſpondit, pro defendendâ illâ civitate
nullum poſſe haberi propugnaculum
fortius, quàm templum Mariæ, à quâ
non tantùm nihil eſt timendum, ſed
optimè ſemper in ipſâ confidendum.
Unde omninò videtur, quòd quivis
iſtorum Principum exprimat ſenſa
Coſmæ Hieroſolymitani. *Inſuperabi-* Hymn. 3
lem, Deipara, opem tuam habens, ſerva-
bor; defenſionem tuam poſſidens, non
timebo; perſequar inimicos meos, & in
fugam vertam, ſolam habens ut thoracem,
protectionem tuam.

13. Epilogi loco jungo nobiliſſi-
mum eventum. Civitas Epheſina,
duriſſimâ obſidione Cræſi Regis con-
ſtricta, cùm brachij ſui robore defendi
non poſſet, ad arma pietatis confugit;
Pindarus enim, qui civitatis propug-
nandæ ſupremam curam habebat, cùm
imminens periculum cerneret, juſſit,

ut

ut Ephesii multis funibus alligarent mœnia ac portas civitatis ad columnas templi Dianæ, totamque civitatem, omnes domos, ac se ipsos omnes consecrarent obsequio illius Deæ. Unde Cræsus, extremâ hâc veneratione exterritus, non solùm arma deposuit, sed etiam cum civibus illis amicum & integerrimum fœdus sancivit. Ut adeò optimâ ratione potuisset dicere; *Funes*
Psalm. *ceciderunt mihi in præclaris.* Civitas ista, veluti quædam vinea, funium beneficio felicissimè sustentabatur. Si domus Raab unius funis beneficio præservata fuit ab excidio Hierichuntino; Ephesus multorum funium ope ab hostium incursibus fuit liberata, potuitq; sanctè fateri, se nunquam fuisse magis liberam, quàm cum ad DEUM illam constricta & alligata esset. Agedum, Auditores! dum grandis Hispaniarum Monarcha aureis funibus pietatis colligat provincias ac regna sua ad templum DEI & Patrocinium Mariæ, sub hujus umbra protegitur, & omnis prosperitatis securus vivit. Illa enim *Murus est*, *nobis*

nobis ad defensionem & munitionem datus.

14. Tu, O Virgo beatissima, cùm tota spes nostri Catholici Regis, omniumque subditorum in te sit reposita; *Respice igitur servos tuos* (verba sunt Euthymij,) *in te enim omnem spem nostram collocamus.* Assiste nobis, protege nos, conserva nos. Converte oculos tuos ad nos, & erunt nobis, veluti stellæ Castoris & Pollucis, lætissimum pignus tranquillitatis inter bellorum tempestates. Converte ad nos serenam frontem, & instar Iridis, præsagiet nobis terminata bellorum diluvia. Extende supra nos brachium tui adjutorij, & non habebimus, cur timeamus adversariam potentiam. Quòd si turrim insigniverunt hoc lemmate; *Tuetur & arcet.* è sinu tuo, veluti è turri benè munitâ, repelletur hostium nostrorum superbia, & nos omnes turris adeò propitiæ favoribus recipiemus tutelam, securitatem, & salutem.

CIVITAS

CIVITAS REFUGII.

Maria tempore belli invocata.

SYMBOLUM XXXII.

I.

GRaviſſima eſt illa infelicitas ac miſeria humana, quòd interdum vitioſo furore excæcata, interdum merâ inadvertentiâ ſeducta, committat enormes exceſſus, ſicque non tantum provocet iram DEI, ſed etiam immanem ferociam hominum offenſorum. Sed quantùm in nobis abundant peccata, tantundem in DEO ſuperabundant miſericordiæ, quæ temperant ardores juſtitiæ, differunt ſupplicia, & delinquentibus præbent refugia, ut errorum ſuorum conſcii, ad opera pœnitentiæ ſeſe vertant, & totis ſuis viribus conentur placare tam ſupremi Monarchæ iram, quàm offenſas hominum efferatorum animos. Ad hunc effectum in Lege Moſaica ſex locaverant

erant determinata, ad quæ delinquentes confugere, ac ſecuro aſylo gaudere poterant. *De ipſis oppidis, quæ Levitis dabitis, ſex erunt in fugitivorum auxilium ſeparata, ut fugiat ad ea, qui fuderit ſanguinem, &c.* Et ſi Græci in aliorum ſubſidium erexerunt *Aram miſericordiæ*; Romulus aſſignavit Romanis aſylum, ad quod miſeri delinquentes confugere poterant, uti primo libro Civitatis DEI refert S. Auguſtinus. Sed ut veritati ſit locus, civitatis liberi ac ſecuri refugii eſt Virgo Beatiſſima, ad quam confugientes miſeri peccatores, non tantùm à vindictâ hominum, ſed etiam à ſupplicio DEI penitus immunes fiunt. Et ſi ad ipſam converſus S. P. Ephræm, optimè dixit; *Ave peccatorum refugium & hoſpitium*; Ipſamet Virgo S. Joannis Damaſceni ore altùm teſtatur; Ego iis, *qui ad me confugiunt, civitas refugii.* Quia verò argumentum iſtud totâ energiâ perſuadet recurſum ad beneficentiſſimæ hujus Reginæ clementiam, idcircò ultrò me ad illam converto.

Num. 35. 6.

Pauſan. l. 1. in Atticis.

cap. 34.

Serm. de Laud. Deip.

Orat. 1. de Dor. Deip.

2. Certè in noſtram benigniſſimam

mam protectricem exactissimè conveniunt encomia illa, quibus Seneca describit animam, pietati ac clementiæ deditam. *Sucurret alienis lachrymis, non accedet: Dabit manum naufrago, exuli hospitium, egenti stipem, &c.* Lachrymis suspirantium non tantùm præbebit affectum ad compatiendum, sed etiam oportunum auxilium. Extendet manus, ut naufragos è tempestate trahat ad portum. Egenis non solùm porriget benignam dexteram ad necessaria alimenta, sed etiam intra Domum suam receptis tribuet auxilium, securitatem, ac patrocinium, eritq; eis *refugium & hospitium.*

l. 2. de Clem. c. 6.

3. Primá & omnium maximè memoranda actio generosi Belliducis Josue fuit, quando civitatem Jericho expugnavit modo admodùm prodigioso. DEI brachium potius, quàm magnanimitas hominum terminavit opus adeò grande; Et dum æterna Justitia inter ruinas celeberrimæ hujus civitatis ostendit summum rigorem, in præservanda tamen Domo mulieris Raab inter-

Digitized by Google

terfulsêre aurei splendores Divinæ misericordiæ. *Sit civitas hæc anathema, & omnia quæ in eâ sunt Domino; Sola Raab meretrix vivat cum universis qui cum eâ in Domo sunt.* Ad stridorem tubarum sacerdotalium & ad jubilantis populi acclamationes corruunt superbæ turres ac mœnia; Domus autem Raab, veluti super firmam rupem stabilita, nec miniùm læditur; voracia incendia per omnes semitas discurrunt, easque in horrendas fornaces commutant; Domus autem Raab nullâ suâ parte tangitur aut aduritur. Non solùm omnes cives, sed & jumenta ac pecora instar victimarum cadunt trucidata ac eviscerata; quicumque autem in domo Raab recipitur, gaudet pretioso thesauro integerrimæ sanitatis. Ut adeò promissum illud sanctè adimpletum sit; *Raab vivat cum universis, qui cum eâ in Domo sunt.* Jos. 6. 17.

4. Quis nunc vestrûm, Auditores, in immunitate, concessâ Domui Raab, non animadvertit Privilegia illa longè majora, quæ accumulata sunt in Ma-

riam, DEI Domum, & obstupescendum tabernaculum Altissimi? Dominus exercituum mitteret immensa supplicium agmina, ut justissimam vindictam sumeret adversùs delinquentes; Maria, instar insuperabilis muri, proteget ac cooperiet devotos suos clientes, imò ipsius ubera ad eorum defensionem servient veluti duæ turres, ex fortissimo adamante constructæ. *Ego murus, & ubera mea sicut turris.* Si etiam Sol, mille brachiis armatus, contra delinquentes ejacularetur immensa fulmina; Si insuper furibundi venti ac gravidæ procellarum nubes funderent diluvia desolationum; in sinu tamen Mariæ, veluti in fortissimo tabernaculo, omnes ipsius clientes essent securi ac protecti. Id quod de ipsâ prædixit Isaias Propheta; *Tabernaculum erit in umbraculum diei ab æstu, & in securitatem & absconsionem à turbine & à pluviâ.*

Isaiæ. 4. 6.

5. Cùm hâc Josue Historiâ apprimè conveniunt Acta Apostolorum. S. Petrus Apostolus per Angelum liberatus est è carcere, in quo ab Herode

ad

ad mortem condemnatus jacebat. Quando ruptæ diſſilierunt nodoſæ catenæ; quando ferreis vectibus obſerata porta fuit aperta; quando inter nocturnas tenebras undique reſplenduit lumẽ; quando profundo ſomno ſepultæ jacebant excubiæ, & perfecta libertas erat recuperata; tunc Petrus, ſeſe in ſecuritate conſtitutum circumſpiciens; agedum, ajebat; in quem locum me nunc vertam? ubi erit meum habitaculum? tandem optimo conſilio convertit greſſum ad Domum Mariæ, quæ erat Mater Joannis, congnomine Marci; *Conſideranſque venit ad Domum Mariæ Matris Joannis.* Act. 12. 12. Inter tempeſtatis adeò truculentæ procellas inſtar portûs mihi deſerviet Domus Mariæ; contra ſuperbos impetus Herodis ac militum erit mihi domus illa murus & antemurale? hæc Sacra Domus erit mihi *turris fortitudinis à facie inimici.* Pſal. 60. 4. Haud aliter nunc mecum ratiocinimini, Auditores; Si Domus Mariæ, Matris Joannis, præbet ſecuram habitaculum ad ſalvandum Petrum; certè Domus ac protectio

tectio Mariæ Matris DEI, præbebit omnibus ſuis devotis refugium longè melius ac ſecurius. Omnes miſeri & afflicti ad perfectam ſalutem promovebuntur à Matre Salvatoris; & quicumque ſpem ſuam in illâ reponet, experiatur, quòd ſit *peccatorum refugium & hoſpitium.*

7. Paulinus in vita S. Ambroſii refert, quòd infamis quidam ſicarius ad cellam magni illius Archi-Epiſcopi irruens, eùmque jamiam nefario auſu interfecturus, grandi ſpectaculo viderit murum igneum, qui Archi-Epiſcopum inſtar inſuperabilis munimenti ex omni parte cingebat ac tuebatur; Unde inſolito timore perculſus, cùm à flammis illis metueret ſupplicium temporale ac æternum, mox greſſum retraxit, & ex ſanguinario lupo in miſerum lepuſculum commutatus eſt.

7. Hoc omninò eſt illud patrocinium, quod civitati Hieroſolymitanæ promiſit DEUS; *Ego ero ei, ait Dominus,* Zach. 2. 5. *murus ignis in circuitu.* Murus igneus, totus relucens, ex quo civitas illa in cogni-

cognitione DEI penitus illuſtraretur; murus igneus, ut Sacroſanctis religioſis fervoribus accenderetur; murus igneus, à quò omnia mala, omnesque adverſarii, veluti aridæ paleæ, repellerentur ac ſuperarentur. Sed ſi mentem meam explicare licet, etiam Mater DEI, prodigioſæ charitatis ſuæ fervore ad utilitatem ſuorum clientium operatur eadem miracula; quia illos in Cognitione Divini ſui filii replet luce, & ad ipſius amorem ſacro ardore accendit; imò inſtar muri ignei præbet ipſis aſylum, ita validum, ut ab omnibus adverſitatibus ſint liberi, protecti, ac ſecuri. Unde Richardus à S. Laurentio; *Ipſa ſuæ charitatis flamma murus igneus nobis eſt; ſui ſplendore illuminat in agnitione Filii, ſui calore inflammat in ejus amore; & ut murus fortis undique nos protegit, munit ab incurſu Adverſariorum.* lib. 5.

8. Et ſi vobis magis arrideat videre protectos à refrigeriis umbroſi viridarii, quàm circumdatos à fervore flammarum; Ecce vobis Adamum & Evam, qui poſt commiſſam culpam,

cùm auditâ DEI voce timerent rigorem imminentis ſupplicii, currunt ad refugium, aſylum, & umbram cujusdam arboris, poſitæ in medio Paradiſi.

Gen. 3. 8. *Abſcondit ſe Adam & uxor ejus à facie Domini DEI in medio ligni Paradiſi*; id eſt, ut interpretantur Doctores, receperunt ſe ſub lignum vitæ, ibique quæſiverunt aſylum contra imminentia mala, ipſamquæ mortem. Ecce vobis Prophetam Eliam, qui concitatus intempeſtivo furore impiæ Jezabelis, & ex diuturno ac difficili itinere fatigatus, ab umbra cujusdam Juniperi emendicavit refrigerium. *Projecit ſe in umbra Juniperi.* Ecce vobis Tiberium Imperatorem, qui tonitruorum fragore conſternatus, à frondibus Lauri quæſivit ſecuritatem adversús triſulca fulmina; umbra enim Lauri à quodam Erudito accepit epigraphen; *Nil fulmina terrent.* Sed quis veſtrûm non audivit millies, quòd Maria, grande noſtrum refugium, ſub metaphora complurium arborum fuerit repræſentata, quia in emergentibus noſtris miſeriis ab illa recipimus protectio-

3. Reg. 19. 5.

tectionem, ſecuritatem, & ſalutem. Ipſammet de ſe teſtantem audite. *Quaſi Cedrus exaltata ſum in Cades, & quaſi plantatatio roſæ iu Jericho. Quaſi oliva ſpecioſa in campis; Quaſi plantanus exaltata ſum juxta aquas.* Et inſuper; *Ego quaſi vitis fructificavi ſuavitatem odoris.* Agite proinde, recipite vos patrocinium Mariæ, quæ inſtar Cedri vos præſervabit ab injurioſo dente cariei; inſtar cypreſſi, quæ deſervit ad faſtigiatam contignationem templorum, erit vobis ſecuri aſyli loco. Inſtar palmæ vos promovebit è medio imminentium malorum ad victorias. Inſtar roſæ vobis inter calamitatum ardores præbebit refrigeria. Inſtar Olivæ deſtillabit pingues ac pretioſos liquores, quibus paſcamini & ſanemini. Inſtar Platani ſub ſcutorum forma germinabit innumera foliä, quibus cooperiamini & aſſecuremini. Inſtar vitis erit vobis lignum vitæ, quo cor veſtrum repleatur roboro & jucunditate; quia, ut Pſaltes canit; *Vinum lætificat cor hominis.* Agite ergò miſeri peccatores; agite Filii Adami;

Eccl. 24

Pſ. 103. 15.

agite vos omnes, qui timetis istam DEI iram; Recurrite ad umbram; recipite vos sub patrocinium Mariæ, quæ vobis erit refugium & securissimum asylum. *Fugite O Adam & Eva*, inquit
Gen. c. 3. Benedictus Fernandez; *Fugite ipsorum*
Sect. 22. *liberi, & abscondite vos à facie DEI irati*
n. 9. *sub umbram & brachia, intra sinum DEI Matris Mariæ; ipsa est homicidis civitas refugii, spes unica peccatorum, reorum, & supplicum ara Sacro Sancta, naufragantibus statio benefica carinis, &c.* Si fueritis infirmi ac debiles viribus, illa instar amabilissimæ Gallinæ, quosvis ad se confugientes sub validæ pietatis suæ alas *recipit ac tuetur.* Si inermes ac nudi expositi fueritis sanguinario ma-
Can. 44. cello, illa instar turris David, *quæ ædificata est cum propugnaculis*, ex quâ etiam *mille clypei pendent*; vos ex omni parte cooperiet, & opportunæ defensionis arma suppeditabit. Si procellis ac tempestatibus jactati fueritis, in Mariâ, veluti in tranquillo mari, reperietis quietem ac portum. De hâc enim apprimè dixit Poëta; *Hîc requies, hîc portus ubique.*

que. Si vobis non ſine extremo terrore immineant diluvia malorum; Maria, veluti Arca Noë, vos ex ſubmerſione collocabit in portu. Si armatis manibus vos infeſtent Adverſarii, Maria, templum DEI, erit veſtrum aſylum, & *tuebitur omnes.* Si inſtar erinaceorum, à mille pungentium iniquitatem ſpinis circumdati fueritis, recordemini, quòd ſit *petra refugium herinaceis.* Accurrite ad Mariam, quæ ab Evangelico Propheta cognominatur *Petra deſerti*, & ab ipſâ accipietis ſecuriſſimum refugium. Et, ut compendio dicam, in omnibus accidentibus illa vobis demonſtrabit, quòd ſit *peccatorum refugium & hoſpitium, & civitas refugii.*

SCUTUM PRINCIPUM.

Seu

Maria, Principes obumbrans & illuminans.

SYMBOLUM XXXIII.

1.

JActent Principes, quantùm voluerint, nobilitatem ſtemmatis, vaſtitatem Dominiorum, copiam divitiarum, inſignem magnanimitatem & multitudinem ſubditorum, qui eorum juſſis obſequuntur; has tamen omnes glorias, teſte Iſaiâ, longè ſuperat protectio, quam egenis generoſo ſuo affectu impertiuntur. *Super omnem enim gloriam protectio.* Probè id intellexit pulchra Ruth, quæ Boozi ſupplicavit, ut ſupra ipſam extenderet laciniam nobilis ſui pallii. *Expande pallium tuum ſuper famulam tuam.* Et dum ipſum obtinuit protectorum, fecit ipſum coram toto Mundo admirabilem ac glorioſum. Spinus, in Libro Judi-

Iſaiæ 4. 5.

Ruth. 3. 3.

Digitized by Google

Judicum, ad regiam dignitatem invitata, Majeſtate prorſus regiâ ſe mox obtulit ad protegendas & obumbrandas omnes arbores. *Si verè me Regem vobis conſtituitis, venite, & ſub umbra meâ requieſcite*; quaſi diceret, ut interpretatur S. Auguſtinus, *confidite in protectione meâ.* David neſcio quid Divinitatis agnoſcit in illis Principibus, qui genium ſuum applicant ad protegendos & obumbrandos minus potentes. *Dii terræ*, ſeu ut Hebræus explicat, *ſcutu terræ, vehementer elevati ſunt.* Sed quantumvis Principes terræ ſeſe reddant laudum iſtarum dignos, longè tamen digniorem ſe demonſtrat glorioſa Maria, Regina Cœli & terræ; ſub cujus pallio aſſecurati degunt Principes, obumbrati vivunt Reges, & protecti Monarchæ. Illa quippe Salomonis ore de ſe apprime teſtatur; *Per me Reges regnant; per me Principes imperant.* Vita enim, proſperitas, & directio Principum, veluti è ſcuto invincibili, promanat. Et hoc erit præſentis diſcurſûs argumentum.

Jud. 9. 15.

Quæſt. 21.

Pſal. 46. 10.

Prov. 8. 15.

2. Ut

2. Ut autem à ſcutis exordiamur, fuerunt illa ſemper expreſſum Symbolum noſtræ defenſionis. Pierius, agens de Palladio, quod è Cœlo in forma ſcuti ſupra Romam decidit, teſtatur; *Significatum ejus ad Imperii tutelam ſpectare.* Symbolographus ſcuto hanc epigraphen ſuppoſuit; *Tegit & protegit*; volens Emblemate iſto certam ſalutem delineare, quam militare hoc inſtrumentum ſuppeditat. Et ſi Pſaltes ſcuto tribuit titulum coronæ; *Scuto bonæ voluntatis tuæ coronâſti nos*; voluit *tuto circumſeptos munimine* demonſtrare. Verùm quia tale genus ſcutorum reperitur, cui lucernæ lumen conjunctum eſt, cum lemmate; *Et lumine & umbra.* Quale apud Eruditos fuit ſtellatum illud Fidei ſcutum, hoc lemmate conſpicuum; *Non ſine luce tegit.* Ideircò Maria, veluti ſcutum animatum, & cooperiendo protegit, & protegendo illuſtrat Principes ac Monarchas, qui ſimul omnes mirabili effectu ab inſigni ipſius pietati obumbrantur, & illuminantur.

lib. 42. ſalus.

Pſalm. 5. 13.

Pier ib. Defenſ.

§. Ne-

Digitized by Google

3. Neque peregrinum vobis videatur, quòd directionem & patrocinium Principum ac Regum derivem à Divinâ Matre; dum bonus David altâ voce proteſtatur, quòd ipſemet DEUS cum armaverit, muniverit, & inſtar ſcuti, ei præbuerit defenſionem ac ſalutem. *Dominus Robur meum & Salvator meus. DEUS fortis meus, ſperabo in eum. Scutum meum, & cornu ſalutis meæ.* 2. Reg. 22. 3. Nihilominus mecum dicite, prorſus non eſſe abſonum, quòd in Matre Creatoris agnoſcamus directionem ac poteſtatem erga creaturas, & quòd filius, infinitâ bonitate donatus, non poſſit non in partem ſuæ Dominatricis Majeſtatis vocare Genitricem adeò dignam ac glorioſam; dum in Matris gloriam redundat gloria filii, cujus potentia inſcrutabiliter eſt in illam accumulata. De hac Robertus Abbas; *Hæc in Cœlis Regina Sanctorum, & in terris Regina Regnorum eſt; quandoquidem eſt Mater Regis coronati, ac proinde Regina conſtituta totum verè poſſidet Filii Regnum.* In Cant. 4. Cùm ergò DEUS vaſtitatem terræ & Dominium

Digitized by Google

nium ſtatuum ſubjecerit Beatæ Virgini, optimâ ratione ab illâ, veluti à ſupremâ Dominâ, agnoſcimus ac recipimus directionem; ab illâ quærimus patrocinium; ab illâ in negotiis politicis petimus opportunum auxilium; id quod in Jacobo, optimo Iſraëlitarum principe adamuſſim expreſſum, cernimus.

4. Erat ille gravibus änguſtijs ac ingenti timore, perculſus, quando efferatum ſuum fratrem Eſau quadringenitis armatis militibus ſtipatum vidit ſibi venientem obvium; proinde in periculo adeò grandi totis affectibus rogavit Divinam aſſiſtentiam ac protectionem. Et ecce! Verbum DEI, quod ſub formâ Angeli ipſum non tantùm in forti ac laboriosâ luctâ, ſed etiam in ſacris affectibus devotionis longo tempore exercebat, tandem ei dixit; Agedum Jacobe! agedum bone Princeps; ſi cupis protegi adverſùs immi-
nentem interitum, & in ſupernis benedictionibus obtinere plenitudinem
omnis felicitatis, non debes diutius
mecum

mecum commorari. Agedum itaque; *Dimitte me, jam enim aſcendit aurora.* Gen. 32. 26.
Quaſi diceret; En Aurora, en auſpicatiſſima illa Virgo, quæ *progreditur quaſi aurora conſurgens*, dum inſtar auroræ propulſat horrendos terrores noctis in omnem partem verſat theſauros lucis, & ſecum in medio pectoris affert Solem. Proinde ad ipſam confugite, cùm ſit Mater gratiarum & directio Principum ac Regnorum, Vos, qui portatis nomen Iſraëlis, quod interpretantur *Princeps cum DEO*; ſi velitis in veſtris inguſtijs ac deſiderijs exaudiri, per interceſſionem Auroræ adeò dignæ ac Matris adeò charæ recipietis ſolatium ac felicitatem. Agedum Jacobe, agelum! *Dimitte me, jam enim aſcendit aurora. Quaſi dicat*, interpreteRichardo à S. Laurentio, *jam non pulſes ad me primo loco ſed vade ad Matrem meam, ſicut aliquis Rex juvenis ad honorem Matris ſuæ reginæ remittit ad eam negotia regni.*

5. Libeat vobis à ſplendoribus Auroræ progredi ad delitias Horti, quem Iſaias

Iſaias, Propheta Regius, aperit, quia in felicibus ipſius germinibus ſummùm recreabimini. *Egredietur virga de radice*
Iſaiæ 11. 1. *Jeſſe, & flos de radice ejus aſcendet.* Ex famoſa ſtirpe Iſaia ſeu Jeſſe progerminabit Virga, quæ mirabili flore exornata comparebit. Supra Virgam adeò dignam, ſupra florem adeò nobilem verſabitur è Cœlo nimbus ſupremarum gratiarum ac theſaurorum. *Et requieſcet ſuper eum Spiritus Domini, Spiritus Sapientiæ & intellectus, Spiritus Conſilii & fortitudinis, &c.* Comitem inſeparabilem habebit Spiritum DEI, Spiritum Sapientiæ & intellectûs, Spiritum Conſilii & fortitudinis. Quid hîc obſervatis, Auditores? Si in hac ſanctiſſimâ ac tanti floris divite virgâ ſignificatur Beatiſſima Virgo & Mater Salvatoris,
ibid. uti docet S. Hieronymus; *Nos Virgam de radice Jeſſe. Sanctam Mariam Virginem intelligamus, & florem Salvatorem Dominum.* Et ſi Principes ac regnâ ſummoperè indigeant non tantùm Sapientiâ & intellectu ad decidendas, definiendas & judicandas controverſias ſub-

ſubditorum; Sed etiam conſilio ac fortitudine ad inveniendos modos pro bono publico opportuniſſimos, & ad ſuſtinendam libertatem, authoritatem, Majeſtatem, ac Dominium, quod è Cœlo à DEO in ipſorum manibus eſt repoſitum; Certè toto affectu recurrere debent ad devotionem, invocationem, & protectionem Mariæ Matris DEI, Mariæ Virgæ floridæ, Mariæ, quæ apprimè dici poteſt, *Virga directionis, Virga Regni.* Ubicumq; hæc reperta fuerit, ibi erit Spiritus intellectûs, ibi erit conſilium, ibi fortitudo; Hinc privata quorumris commoda erunt juncta æquitatem diſpoſita; Conſilia, concernentia rempublicam, erunt cum patriæ incremento propoſita & ſtabilita; adverſariorum machinationes efficaci valore erunt repreſſæ & proſtratæ. Nam teſte S. Bernardo; *De manu fœminæ,* loquitur de Mariâ Virgine, *pendet & noſtra omnium ſalus, & innocentiæ reſtitutio, & de hoſte victoria.* Et quemadmodùm Virga Moſis, expreſſa Virginis Matris idea, raro prodigio devora- hom. 21. ſuper. Miſſus.

vit Dracones, aperuit in medio mari ſecuras vias, ſepelivit in profundis abyſſi exercitus Pharaonis, commutavit aridas rupes in ſcaturigines limpidorum & pretioſorum torrentum, reſervavit æraria Cœli, & inde innumeros ac infinitos favores recepit; ita bonus Princeps, ſi Virginem portet in anima & corde, ſi illam veneretur toto affectu, ſi illam invocet linguâ, viciſſim ab illa in ſummis quibusvis periculis, dubiis, timoribus, & imminentibus calamitatibus confortabitur, eritq; repletus *Spiritu ſapientiæ & intellectûs, Spiritu Conſilii & fortitudinis*; experietur mille experientiis, quòd ubi per pietatem ac devotionem aſſiſtit Regina Cœli, ibi cum plenâ felicitate *Reges regnant, Principes imperant, & potentes decernunt juſtitiam.*

6. Moſis, ſupremi Ducis ac Principis Iſraëlitarum, virtus ad tantam ſublimitatem pertigit, ut ſupra homines excellere ac DEUS in carne eſſe videretur. Dotatus prudentiâ ſtupendâ & benignitate ſingulari, refracta-

rium

rium populum modo adeò prudenti gubernavit, ut, tametsi genio suo proclivem execrabilem cultum idolorum, inclinatum ad quisquilias vitiorum & captivitatem inferni, nihilominus arte admodùm mirabili direxerit ad cognitionem, amorem,& fidelem servitutem virtutis, justitiæ, ac ipsiusmet DEI. Et, quod omnium maximum est, fortitudine adeò heroicâ defendit subditos, ut nec exercitus Ægypti, Amalecitarum, aut Chananæoruu, nec, ut ita dicam, ipsamet terribilitas Divina contra ipsam prævalere visa sit. Verùm,dicite mihi, amabò! unde creditis virtutes adeò raras, excelsas, ad gubernandum populum & ad Personam regnantis Principis adeo opportunas, fuisse in Mosen derivatas? Per fidem meam, Auditores, non aliunde, nisi ab umbrâ, figura, & imagine nostræ Sanctissimæ Advocatæ. Quòd si Moses re ipsâ fuit electus & consecratus in Principem, quando vicinus erat famoso illi rubo. Et si in hoc rubo figurata ac significata fuerit virginitas, Maternitas, & virtus

Mariæ; omninò concludi debet, quòd ille, uti loquitur S. Joannes Damaſcenus,
Orat. 2. de Aſſ. *per ſimulachrum quoddam & umbram Mariæ tantus Legislator & Princeps creatus eſt.* Ab hoc rubo, ab hâc, inquam, Virgine, recipe dona, talenta, ac virtutes illas, quarum operâ Princeps evadere debet juſtus, fortis, ac glorioſus. Adeonimiùm quantùm verum eſt, quod per aſſiſtentiam & favorem Virginis tribuatur Principi Spiritus conſilii, prudentiæ, & fortitudinis; Et quòd *de manu fœminæ pendet noſtra omnium ſalus, & innocentiæ reſtitutio, & de hoſte victoria.*

7. A Moſe, principe Hebræorum, progrediamur ad Petrum, principem Apoſtolorum, & videbimus, quanta energia in Principum beneficium proveniat à Regina Cœli. Herodes, crudelis ille tyrannus, qui gladio truncavit nobilem vitam famoſi Zebedæi, furibundus aſpirabat ad ſanguineam ſtragem S. Petri Apoſtoli, & jamjam contra ipſum pronuntiabat irrevocabilem ſententiam; ita ut primus orientis

tis ſolis radius deberet Vicario Chriſti eſſe fatalis ac ultimus occaſus. Sed ecce! Cœlum, fervidis fidelium precibus ſolicitatum, expedivit quemdam Angelum, qui inter cæcas noctis tenebras peregrinam claritatem ſpargens, catenas, quibus erat conſtrictus & aggravatus, rumpens, & portam ferream, quæ exitum è carcere prohibebat, reſerans, Petrum in libertate poſuit. Hoc facto, Angelus diſparuit; Petrus verò cogitationum Labyrintho involutus, ſecum ipſo conſultabat, quò ſe deberet vertere. In eo potiſſimùm hærebat conſilium, utrùm ſanguinariâ urbe egredi, aut in privatam aliquam Domum ſe recipere deberet? ubique futurum ipſi neceſſarium auxilium ac defenſionem contra potentiam Herodis, qui omnem diligentiâm, eſſet adhibiturus, ut ipſum rursùs in ſuam poteſtatem reduceret. Agedum itaq; Petre, quis tibi ſuppeditabit conſilium? quis præbebit opportunum auxilium ac patrocinium? Audite ſacrum Textum; *Conſiderans venit ad Domum Ma-* Act. 12.

riæ. In hunc locum Nicolaus de Lyrâ; *Considerans ubi esset, & quò divertere posset, ne à custodibus inveniretur, venit ad Domum Mariæ.* Adeoque Domus Mariæ fuit ipsi Domus consilii, Domus intellectus, Domus refugii, & Domus fortitudinis. Erat ipsi propugnaculum, antemurale, lorica, & munimentum, intra quod Princeps Sanctæ Ecclesiæ reciperetur & protegeretur; Sicq; notum fieret, quod sub invocatione Mariæ, sub patrocinio hujus Dominæ, sub umbra Divinæ Matris accipiant Principes consilium, fortitudinem & securitatem; & quòd ab illâ *pendet & nostra omnium salus, & innocentiæ restitutio, & de hoste victoria.*

8. Hanc veritatem apprimè perspectam habuêre glorioſi illi Principes, quorum mentio fit in sacrâ Apocalypsi. Venerabundo obsequio prostrati ante Thronum DEI, id est, ante Mariam Virginem, quæ à Chrysippo cognominatur, *Thronus verè regius, Thronus gloriosus, Thronus Sanctus*; obtulerunt pretiosas coronas ac regia diademata. *Mittebant*

Orat. de Deip.

Ap. 4. 10.

tebant coronas ſuas ante Thronum. Veluti gratiſſimo affectu pleni dicerent; Quia, O Virgo glorioſiſſima à tuâ benignitate ac beneficentiâ in nos derivata ſunt omnia talenta, dotes ac virtutes, ideircò in debitæ gratitudinis vicem recipe noſtra regia ornamenta ac diademata. Tuo beneficio obtinuimus conſilium ad bene regnandum, fortitudinem ad ſuſtinendum regiminis pondus & defenſionem noſtrorum populorum ac ſtatuum. Quapropter ad te meritò ſuſpenduntur anathematis loco noſtræ nobiles ac pretioſæ coronæ. Accipe illas potius è tui Filii quàm è noſtris manibus, utpote qui ad illas accipiendas animitus te invitat. *Veni de Libano; veni coronaberis de capite. Amana- de cubilibus Leonum, de montibus Pardorum.* Quòd ſi, S. Ruperti ſententiâ, Reges, Principes, Conſules, & Imperatores fuerunnt ſignificati nomine excelſorum Montium, magnanimorum Leonum, & Generoſorum Pardorum; en! iſti eminentes Montes, iſti Leones, iſti Pardi, iſti Principes Cant. 4. 8.

& Monarchæ ad te veniunt inclinati
Rupert. ibid. ac venerabundi. *De talium Leonum cubilibus, taliumque pardorum montibus tu amica mea coronaberis.* In tuæ protectionis ac debitæ gratitudinis vicem tibi coronas ſuas offerunt Joannes Commenus, Heraclius, & Baſilius, clariſſimi Imperatores Græciæ. Tibi illas offerunt Narſetes, ſupremus exercituum Præfectus, qui tuo favore à potentiſſimis hoſtibus obtinuit triumphos, & Stephanus Rex Hungariæ, Arcturus Rex Angliæ, aliique innumeri. Tibi coronas ſuas offerunt Auguſtiſſimi Imperatores Germaniæ, potentiſſimi Reges Hiſpaniarum, Generoſi Leones Adriæ, ſpirituoſi Gryphi Liguriæ. Dum ergò ab ipſorum cordibus recipis religioſum obſequium, da viciſſim illius tuam protectionem, tuam defenſionem, tuam efficaciſſimam aſſiſtentiam. Audi, quas Juſtiniani Imperatoris voce exprimunt preces. *Precantes exoramus*
Apud. Velazq. in Pſalm. 100. fol. 182. *Sanctæ, & glorioſæ, ſemperq; Virginis & DEI genitricis precibus, ut quidquid minus*

minus eſt Reipublicæ noſtræ per nos indignos ſervos tuos reſtituat in ſuo nomine DEUS. Ita nimirum coronæ, ad Virgines pedes depoſitæ, ſupra Monarcharum capita ſtabilientur. Status, Mariæ patrocinio commendati, ad omnis proſperitatis incrementum evehentur. Principes, tanquam devoti vaſalli, ac humillimi ſervi Mariæ, promovebuntur ad obtinendam regiam prærogativam ac Majeſtatem. *Nam ſervire huic Reginæ*, uti proteſtatur S. Anſelmus, *regnare eſt, & inter illius mancipia numerari plusquàm regium.* l. de Excell. virg.

PLATANUS.

Et quasi Platanus exaltata sum juxta aquam.

Eccles. 24. 19.

Maria protegit adversùs Solem, turbines, & pluvias.

SYMBOLUM XXXIV.

I.

ARcanus ille instinctus, quo natura humana versùs delitias sylvarum & refrigeria viridariorum ac umbrarum avidissimè fertur, mihi nunquam non videtur admirandus; Auditores. Amænitas terrestris paradisi, quâ Protoparentes nostri per aliquod tempus gavisi sunt, ab omnibus ipsius posteris æquali & anxiâ voluntate semper desideratur. Unde in mediis etiam angustissimis civitatibus nutriuntur arbores, plantatur herbæ ac flores,

Digitized by Google

flores, ut in ficta antiqui horti imagine procurentur oculis ſuæ delitiæ. Ita Chinenſes populi ſumptuoſa ſua ædificia fabricantur ad ripas fluminum, aut ſupra apricos colles, veluti magnificentiam civitatum vellent transferre ad habitandas villas. Ita etiam ad portas civilium palatiorum plantant arbores gratiſſimi apectûs, quaſi villarum virorem præ omnibus delitiis civitatis æſtimarent. Eâdem ratione ab extremis alterius Mundi finibus, ſi Plinio credamus, fuerunt in Inſulam Regis Diomedis transportatæ Platani, non ob aliam cauſam, niſi ut liceret gaudere refrigerio umbræ. Dionyſius, Siciliæ tyrannus, easdem Platanos transtulit in civitatem regiam, iisque tantoperè delectatus eſt, ut eas vocaret miraculum ſui palatii. Et ut compendio dicam, Licinius conſul Lyciæ, & Cajus Imperator Veliternorum è frondosâ opacitate Platanorum tantam hauſit complacentiam, ut ſub illarum frondibus longas traxerit moras, capiendo ibidem aſſiduam quietem ac celebrando ſumptu-

Maffæus lib. 6.

lib. 12. c. 1.

ſumptuoſa convivia; ut adeo hiſtoricorum calamos cœgerit ad celebrandam Platanorum æternam memoriam. Sed taceamus de Creaturis, & loquamur de Creatore. Ita omniuò etiam ille ſingulariter delectatur viridibus refrigeriis Arborum,& ſub earum umbra requieſcere gaudet. Ecquis non videt hodierno Sacro die, quòd depoſitâ Majeſtate Regiâ, deſcendat in ſinum illius virginis, quæ de ſe ipsâ dixit; *Quaſi Platanus exaltata ſum juxta aquam.* Proinde antiquæ Platani, ſub quibus commorati ſunt Conſules & Reges terræ, cedant Virgineæ Platano, in cujus ſinu reperit Magnus DEI Filius nutritivâ alimenta, & Spiritus Sanctus ineffabiles delitias. Quantùm ad me ſpectat, nunquam patiar me ab hâc Platano avelli. Et quia Platanus epigraphen tenet; *Obumbrat & recreat*; permitte, quòd, dum Platanus virginea delitias præbet magno DEI Filio, eandem demonſtrem intentam ad ſecura patrocinia Filiis hominum in omnibus adverſitatibus ſubminiſtrandam, De illâ

illâ enim verificatur illud Prophetæ Oraculum; *Erit in umbraculum diei ab æstu, & in securitatem, & absconsionem à turbine & pluviâ.* Isaiæ. Agedum Auditores; si ad vitis umbram requieverunt Hebræi tempore Salomonis; Si ad quercûs umbram cepit Abraham suavissima refrigeria. Vos, Auditores, mecum venite ad umbram Platani Virginæ, ut hâc die capiatis sacras & suaves delitias. Platanus nihil est aliud, nisi arbor sylvestris, quæ Majestate adeò grandi surgit in spatiosâ planitie, ut imaginem spatiosi papillionis effornans, & ramorum brachia sublimi propapæjâ circumquaque explicans, simul capiat oculos in admirationem, linguam in encomia, & humeros fatigati viatoris ad capiendam umbram; Platanus frondes habet adeò implicatas ac coordinatas, ut, quocumque suos explicat ramos, illuc penetrare nequeant Spiritus procellarum, humidus pluviarum, aut impetus tempestatum. Unde celebris quidam Scriptor describit Licinium Mutianum, sub Pla-

Platano jacentem ſecuritate adeò grandi, ut pluviarum inundationes non tantùm non timuerit, ſed ſumoperè deſiderârit; *Optantem imbrium per folia crepitus.* Tantam quippe protectionem ac defenſionem illi promittebat denſa frondoſi illius tentorii contextura. Mecum nunc dicite, Auditores; Hæ mundanæ adverſitates, odia inimicorum, proditiones domeſticorum, infirmitates corporis, afflictiones animi, rapinæ facultatum, & offenſæ honorum, quid aliud ſunt, quàm moleſtæ pluviæ, ob quas ſinus noſter commutatur in lacum amariſſimi doloris, ita ut ſæpius habeamus frontem doloriferis ſudoribus madidam, & exſangues genas lachrymis irrigatas. Unde ubi in Jobo legimus, quòd DEUS *præcipit nivi ut deſcendat in terram, & hyemis pluviis*; S. Hieronymus doctè interpretatur; *Tribulationes perſecutionum futuras in pluviis hyemalibus voluit indicare.* Quo ergò modo poterimus melius ab inundantibus pluviis ſalvari, niſi favore noſtræ Virginis? Quòd ſi illa inſtar Plata-

Plin. l. 12. c. 1.

Job. 37. 6.

Hieron. ibid.

Digitized by Google

Platani ſupra nos dilatat ſua brachia, ita quidem, ut interprete S. Iſidoro, de ſe ipsâ dicat; *quaſi Platanus dilatata ſum juxta aquas.* Certi eſſe poſſumus, quòd, ubi explicat favorem ſuæ Virgineæ aſſiſtentiæ, ibi ceſſet tumultus aquarum, cedat furor tempeſtatis, fugiat timor mortis, & ſerenum undique Cœlum diſtribuat ſuis devotis clientibus, etiam inter adverſiſſimæ fortunæ terrores caram quietem & ſuave refrigerium. Id quod præclarè advertit B. Amedeus; *Virgo elegantiſſima, orta de radice Jeſſe, ramorum ſuorum mirabili extenſione ſeſe ubiq; terrarum expandit, ut diſperſos Filios Adæ ab æſtu, à turbine, & à pluvia umbrâ deſiderabili protegeret.* Et majore compendio S. Bonaventura. *In umbrâ alarum tuarum, Domina, requieſcam, quia delectabile eſt mihi refrigerium tuum.*

Orig. l. 17. c. 7.

de Laud. V. To. 8.

In Pſalter. Virg. umbra. n. 713.

2. Et certè ſuave refrigerium in omnibus calamitatibus è Platano Virgineâ in nos derivari neceſſe eſt, quando ipſa etiam arbor Platanus in omnibus accidentibus humanitati noſtræ ſubmi-

ſubminiſtrat cara & pretioſa ſublevamina. Phyſici conſtanter docent, quòd Platanus centum ac mille modis ad humanam ſalutem cooperetur. Si de folijs ſermo ſit, vino cocta ſiſtunt defluxiones oculorum, leniuntque dolorem, ab inflammationibus & tumoribus provenientem. Cortex Platani, áceto macerata, mitigat dolorem dentium, & aduſta ac commixta aquis tergit ſorditiem lepræ. Quid de fructibus ſeu conis Platani? ſi in vino bibantur, opportunum medicamentum præbent contra morſus ſcorpionum ac ſerpentum; commixti cum adipe, ſanant aduſtiones; temperati melle, levant lentigines ac maculas pellis. Dum ergò in calamitoſis accidentibus diſpenſat ſuavia refrigeria, omninò dici poteſt, quòd Platanus in proprio ſenu aperiat officinam quandam medicam, ut infirmi cujuscunque conditionis & ſtatûs, ab illa accipiant ſolatium ac levamen, utpote quæ inter omnes ærumnas *obrumbrat & recreat.* Si hæc mirabilia etiam operetur Platanus Virginea, verè

verè exclamat S. Bernardus. Hæc Regina *omnibus misericordiæ sinum aperit, ut de plenitudine ejus accipiant universi, captivus redemptionem, æger curationem, tristis consolationem, peccator veniam, justus gratiam, &c.* Adeoque nulla est molestia, calamitas, vel miseria, quæ Platani nostri virtute non dissipetur ac repellatur, sicque semper deserviat *in securitatem & absconsionem*. Ser. in V. Apoc. 12. Signum magnū. Mendoz. Tom. 2. f. 221. n. 2.

3. Observatio admodùm gratiosa est Hugonis Cardinalis circa qualitatem ac formam foliorum, quibus Platanus adornatur. Habet enim Platanus folia, non sicuti vitis aut ficus similia manui apertæ; non sicuti populos, hædera aut pyrus in figuram cordis; non sicuti laurus instar ferrearum lanceārum; aut sicuti olea aut salix similia protensis linguis; sed talis figuræ ac dispositionis, ut potius parmulæ, clypei, ac scuta militaria, quàm folia esse videāntur. Proinde Platanus panopliam militarem præsefert, tot scutis armatam, quot folijs vestita est. *Habet folia* In Eccl.

ſcutis ſimilia, unde quot habet folia, tot habet ſcuta. Quòd ſi hoc verum eſt; O itaque Platanum mirabilem, Mariam! ſi tu de te ipsâ dicas; *Quaſi Platanus exaltata ſum juxta aquas.* Omninò de te dixit Sapiens; *Mille clypei pendent ex eâ.* Ipſa enim experientia comprobat, quòd contra mundanas miſerias ſemper præbeas tutelam, ſcuta, ac patrocinia. Unde Gregorius Nicomedienſis optimâ ratione ad te converſus, dixit; *Te Chriſtianorum multitudo murum habet firmiſſimum, te fideles reges arma tenent valida, per te conſequuntur trophæa victoriæ.* Certitudo hæc mille experientiis comprobata eſt, ſingulariter autem ab Arturo, famoſo illo olim Angliæ Rege.

In ſcutulatis n. 3.

apud Gallic. fol. 288.

4. Fortè Arturus, uti Hiſtorici referunt, obſidebat montem Baldonicum. Utrùm verò hæc expeditio fuerit magni momenti, conijci poteſt ex præſentia ipſiusmet Regis coronati. Utrùm feroces ac numeroſi hoſtes, deſumere licet ex oppoſito exercitu regio. Si Arturus fuit anima ſui exercitûs per ſagacem pru-

prudentiam, fuit etiam cor ipsius per heroicum valorem. Ducebat turmas imperio, magis tamen exemplo. Instar privati equitis, aut instar gregarii peditis conferebat nonnunquam proprias vires cum adversariis, nunquam territus sulphureis ignibus circumq; sparsis, nunquam Saxorum grandine, à funditoribus emissâ; nunquam à sibilo sagittarum, quæ supra suas penniculas portabant centum mille mortes volantes. Quid vos detineo, Auditores? Certa quâdam die Arturus Rex solus contra nongentos hostes generosè dimicavit. Audacter illos est aggressus, transfixit ferociter, coegitq; numerum adeò densum, ut in prælii campo omnes fuerint aut instar cervorum mox in fugam acti, aut instar gregis ovium ad ipsius pedes miserè extincti. *Nongentos hostium solus adortus, incredibili cæde profligavit.* Bone DEUS, unde grandis hæc fortitudo? Forsan circa vultum suum tenebat excessivam lucem Mosis, quâ adversariorum oculi erant excæcati? Forsan dexterâ manu, gladii

loco, portabat triſulcum fulmen, cujus virtute ipſius hoſtes proſternebantur? Ah non, Auditores! quid itaq;? En prodigium! Arturus, teſtantibus Hiſtoricis, portabat clamydem intextam, non imaginibus aquilæ, lilii, aut leonis; ſed immaculatæ Virginis; in parte convexa ſcuti portabat effigiem Matris DEI; En virtutem hujus Virginis! fungebatur enim officio adamantini ſcuti, quo illum ex omni latere protegebat contra adverſariorum inſultus, & ad prodigioſas victorias promovebat. *Fretus imagine Dominicæ Matris, quam armis ſuis inſuerat, nongentos hoſtium ſolus adortus, incredibili cæde profligavit.* Proinde Maria eſt Platanus, quæ ſemper deſervit *in ſecuritatem & abſconſionem à turbine & à pluviâ.*

Guil. Malesb. l.1. de geſt. Reg. Angl. ſchediaſ. l.9. c.24. n,123.

5. Platanus noſtra defendit quidem à pluviis mundanarum calamitatum, ſimul tamen protegit *à turbine*, id eſt, à ſuperbo impetu ſpirituum infernalium. Ciconia, uti Ælianus refert, fatali odio à veſpertilionibus infeſtatur & affli-

Digitized by Google

afflígitur. Malignæ ac lividæ hæ volucres intrant ciconiæ nidum, & ſupra ejus ova repoſitæ, transfundunt in illam certam qualitatem venenoſam ac contagioſam, quâ vivaci ſuo calore privantur, & adeò contaminata & inutilia redduntur, ut pullus maturescere nequeat. Natura tamen, etſi nimiùm ſevera dederit ciconiis hoſtem adeò crudelem, ſuggeſſit iisdem etiam arma ad defenſionem, ut videlicet nidum ſuum cooperirent foliis Platani, quæ inſtar fortiſſimi munimenti deſervirent, & adversùs inimicas inſidias præſervarent ac tuerentur. *Platani folia in nidos ſuos inferunt ad quæ accedentes veſpertiliones torpore comprehenſi, peniciem afferre non queunt.* Idipſum teſtatur Plinius; *Platani adverſantur veſpertilionibus.* Additque, quod Platani fructus *omnibus Serpentem & Scorpionum venenis medentur.* Hoc ſuppoſito; ſi Dæmones nihil aliud ſunt, quàm infauſtæ ac prædatrices volucres, nocturna monſtra, & principes tenebrarum. Si nihil aliud ſunt, quàm lividi Serpentes & nigri

Ælian. l. 1. c. 38.

l. 24. c. 8.

mortiferi Scorpiones, quorum operâ infectus nidus noſtri cordis, redditusq; infœcundus operationum ſanctarum, conſumitur & contaminatur; quo modo potetimus illud meliùs cuſtodire & præſervare, quàm cœleſtis Platani virtute? Ita omninò, Auditores; Inter omnes Diabolicas ſuggeſtiones & aſſultus Maria ſit in noſtro corde, Maria verſetur in cogitationibus, Maria reſonet in noſtrâ linguâ, quia ad fugandas furias inferni illa ſola tantundem valet, quantùm integer exercitus; aſſerente S. Ruperto. *Contra malignos Spiritus in procinctu es ſecundùm caſtrorum ſimilitudinem.* Nam Mariæ aſſiſtentiâ territus contremiſcet infernus, conſternatæ fugient furiæ, & confuſa diſparebunt inſidiantia monſtra. Unde Virgineæ Platano apprimè poteſt ſubjungi lemma, aliâs Fraxino ſubſcribi ſolitum, cujus umbram exterriti Serpentes fugiunt; *Stant procul ab umbrâ.* Ita Dæmones, Serpentes Tartarei, non poſſunt in illo ſinu prævalere, in quo radices egit memoria noſtræ Virginis. Adeoque

Ad v. 3. Cant. 6. Terribil. ut Caſtr. Mendoz. To. 2. fol. 227. n. 2.

veriſ-

verissimum est, quòd illa *erit in securitatem & absconsionem à turbine & à pluviâ.*

6. Tandem, Auditores, Platanus ista etiam ab irâ DEI nos salvat,& benè de illâ dicitur; *Erit in umbraculum diei ab æstu.* Plinius censet, supra omnes Platani proprietates istam esse considerationc dignissimam, quòd è proprio sinu tunc temporis excludat æstivos radios solis, quando instar ardentissimarum sagittarum feriunt & transfigunt. Contrà verò ibi sinum suum aperiat, & iisdem tepidis radiis ingressum concedat, quando inter rigores inferni suaviter calefaciunt & confortant. *Commendatio arboris ejus nulla melior est*, inquit Plinius, *quàm solem æstate arcere, hyeme admittere.* Inter mortis rigidas hyemes & congelatos rigores Virgo est Platanus, quæ obtentu faciles reddit purissimos radios sui Divini Solis ad nos confortandos. At verò inter æstivos ardores, quando Sol Justitiæ indignabundus ac iracundiâ incensus percutit, feritq; , Platanus hæc amorosa *Solem*

l. 12. c. 14

arcet, noſque defendit & ſalvat. Cauſam inde accipite, quia in Sacris Litteris vocatur titulo Nubis. Iſa. *Aſcendet Dominus ſuper nubem levem, & Thronus ejus in columna nubis.* Nubes eſt, Auditores; quia è fœcundo ac Virgineo ipſius ſinu inſtar pluviæ deſcendit Filius DEI, ut in nos derivaret refrigeria vitæ. Nubes, per quam prodiit Divinus Sol absque ullo ipſius detrimento. Nubes, quæ, tametſi generata in terris & à progenitoribus terrenis, corde tamen ad Cœlum levata, ſemper poterat dicere; *Noſtra converſatio in Cœlis eſt.* Verùm in hâc ſacrâ die mecum dicite. Quis ignorat, quòd nubes ſupta caput veſtrum explicatæ, exceſſivum caloris ardorem tunc demum omnium maximè ſiſtat, quando Sol potentiſſimos ſuos radios vibrat, & grandi robore adurit herbas, exſiccat fluvios, ebullire facit arenas, inflammat ſaxa, & languidos reddit homines. Ita omninò quando DEUS plenus furore minitatur excidia, fulminat ſupplicia, exterminia, bella, peſtes, ac ruinas, Virgo benedicta,

dicta instar Platani aut nubis, sua dilatat brachia, palliumque suum explicat & nos refrigerat, inumbrat, protegit; ut adeò verum sit Prophetæ oraculum; *Ponam nubem in protectionem eorum, erit in umbraculum diei ab æstu.* Unde optimâ ratione cecinit devotus ille Cygnus;

Fulmina si metuas nati, venerare Parentem,
Oppositu matris fulmina nulla cadent.

Et S.Bonaventura Seraphicus; *Maria bene dicitur Thronus nubis, nubes enim protegunt nos ab ardore solis, sic Maria ab irâ DEI Filii, qui est Sol justitiæ.* Unde sub hâc arbore melius quàm sub Lauro, possumus concludere; *Nil fulgura terrent.* serm. 2. de Ass.

7. Historici referunt, quòd, Xerxe per Laodiceam proficiscente, *Platanus in oleam est mutata.* Ita etiam dici potest, Virgineam Platanum commutari iu Oleam, quando nobis porrigit ac subministrat pietatem, misericordiam, & supremam clementiam. Unde Plin. l. 17. c. 2.

illam non absque ratione invocavit S.Bernardus; *O Mater Clementiæ! ad tuæ protectionis umbraculum confugimus à facie formidinis Domini.*

8. Xerxes, Rex Persiæ, videns in Lydia insignis magnitudinis Platanum, tantam in ea complacentiam ostendit, ut per integrum diem ibi persistens, ac sub illius umbrâ recumbens, superba militarium suarum copiarum coronâ eam cinxerit, dignâmque æstimaverit, ut eam immensus exercitus admiraretur ac veneraretur. O mei Auditores, non vellem ego ut solummodò per momentum aut per unum diem vos collocaretis sub umbram Mariæ; Commoremini sub hâc umbrâ omni tempore, toto annorum curriculo, toto vitæ decursu, unáq; nobiscum adveniant nostri Filii, nostri subditi, nostri servi, ad hanc umbram suaviter ac piè conducti, incitatiq;. Ælianus addit, quòd Xerxes, priusquàm ab hâc arbore discederet, *Ramos ejus veneratus est, torques, armilasq; ex eis suspendens; denique curatorem ei reliquit quasi custo-*

Ælian. Var. Hist. l. 2. c. 14.

cuſtodem & propugnatorem, ut à nullo viatore unquam offenderetur aut contemneretur. Ita nos ſemper aſpirando ad honotem, reverentiam, & gloriam Virginis Matris, anathematis loco ad eam ſuſpendamus cor noſtrum ut ſemper à nobis ametur, manus noſtras ut ſervitiis ſemper colatur, linguam noſtram ut ſemper glorificetur. Et nunc, dum ego quieſco, offeramus ei *torques & armillas*, partem videlicet noſtri theſauri, noſtrorum bonorum, noſtrarum divitiarum, &c.

9. Sed ecce ultrò ſe nobis offerens dubium! Quomodò verum eſſe poteſt, quòd Virgo nos protegat adversùs iram DEI, furorem diaboli, & mundanas cãlamitates, ſi nos, quò magis ad illam recurrimus, ſemper magis magisq; feriamur ab irâ DEI, à furore inferni, & à graviſſimis ærumnis Mundi? Invocamus Virginem, & tamen affligimur rerum penuriâ, conſumimur peſtilentiâ, & crudelibus bellis opprimimur. Quid itaque? ubi eſt favor Virginis? Cur nos non ſalvat illa Platanus, de

qua

quâ dicitur, quòd *erit in ſecuritatem, & abſconſionem*; & quòd *obumbrat & recreat*? Sed, Auditores, dicatis ſanè, non ſumus exauditi. Cur ita? vel quia, ſi deferamus Virgini obſequia noſtra tempore calamitatis, poſtea prætermittimus eam honorare tempore felicitatis; vel certè quia, ſi invocamus Virginem, id faciamus corde adeò lanquido, & animâ tantopetè perversâ, ut, ſi preces noſtræ vocant miſericordiam, defectus noſtri clament vindictam. Adeoq; ſi non exaudiamur, culpa imputari debet, obſequiorum noſtrorum defectui & peccatorum enormitati. Attendite, dum me explico.

10. Celebris ille Bellidux, clarus Splendor Græciæ, gloria Athenarum, & ornamentum Hiſtoriarum, Themiſtocles, quantùm pro ſalute ſuæ patriæ fatigabatur laborando, tantundem à ſuis ingratis concivibus videbatur oppreſſus. In valoris ſui præmium merebatur regiam coronam, & recepit exilium, iniquè factus extorris, cru-

crudiſſimè offenſus. Hic proinde, cùm ex unâ parte recordaretur beneficæ pietatis, quâ totam Græciam periculorum tempore protegebat, &, ſub umbrâ ſuæ fortitudinis collectam, adversùs hoſtiles injurias tuebatur; ex alterâ verò injurias & opproria, quas à Græcis tempore felicitatis ac pacis ſuſtinebat; ſolitus eſt, Plutarcho teſte, ſe ipſum comparere cum Platano; *Platano ſeſe comparabat, ſub quam confugiunt homines ortâ tempeſtate. Reddità, ſerenitate, prætergredientes, folia ejus ſtringunt, ipſamque dicteriis inceſſunt.* Quando minatur Cœlum, & tempeſtas bellorum violento fragore contra nos ingruit, tota Græcia ſub brachii mei umbram, quaſi ſub ramos Platani, quantocyus recurrit, ut protegatur ac defendatur. Sed quando Cœlum fit ſerenum, & bellorum terrores ſilent, tunc ergo inſtar Platani ab ingratis Græcis illudor, dilaceror & offendor. Illud ipſum, pro! dolor, contingit noſtræ Virgini; In miſeriis graviſſimis peſtis, famis, ac belli ad eam

Plut. in Apophl.

eam quidem recurrimus, ad ipsius templa confugimus, supra Sacra Altaria eam adoramus, ac invocamus ferventibus precibus, ut nos defendat ac protegat; quando verò calamitates finiuntur, non amplius invocatur aut honoratur; vel ingrato modo derelinquitur, vel à linguis nostris indignè traducitur, dũ per plateas ac tabernas sanctum ipsius nomen malè tractatur. Vocatur in testimonium, impiè perjuratur, sacrilegè blasphematur, processiones Mariæ inquinantur mille indecentiis lascivorum aspectuum, obscænorum verborum, lividarum detractionum; Imò ipsa nunnunquam templa. altaria, imagines Mariæ ditipiuntur, spoliantur, deprædantur. Et vos vultis, ut vobis assistat ac protegat? Quid juvat, illam revereri uno momento, & postea integris mensibus derelinquere? figere in ipsam oculos, & postea vertere humeros? ipsam invocare devotis vocibus, & postea offendere audaci temeritate? Hæc est illa inconstantia, quæ nos favorum ipsius

indignos

indignos efficit. Exigitur obſequium continuatum, devotio perſeverans, ferror indefeſſus, ſi ipſius beneficio velimus eſſe proſperi ac protecti.

11. Adhæc; non exaudimur, quia quærimus patrocinium Mariæ absque ullo ſtudio imitandi virtutes Mariæ; currimus ad umbram hujus Platani, ſed currimus pectore tot ſordibus ac defectibus pleno, quantis virtutibus & excellentijs adornata eſt magna illa Regina; ac proinde meritò aut non audimur, aut non exaudimur. Dicite mihi, in quo loco commorata eſt illa Hydra, quid Eruditos tantoperè famoſa, ac præcipua Herculis gloria? commorabatur in palude. Admodum benè. At in quâ parte, aut loco paludis? Natalis Comes obſervat, quòd educata & nutrita ſit ſub vaſtiſſimâ quâdam Platano. Ibi degebat, ibi commorabatur, ibi creſcebat. Sed quid? Platanus illa, quæ ei deſervijt hoſpitij loco, etiam ſepulchri loco ei deſervijt; ubi traxit vitam, etiam paſſa eſt mortem. Frondes illius Platani, tametſi in ſcuti formam

factæ,

factæ, non poterant illam defendere, dum ibi ponderosâ clavâ contusa, acuto ferro trucidata, & flammanti face devorata, exanimis jacuit. *Educata fuerat sub Platano quâdam amplissimâ, apud quam fuit etiam cæsa.* Idipsum de vobis dixero, Auditores, quali corde potestis vobis sperare salutem, si vos recipiatis sub Platanum, potius in formam Hydrarum, quàm fidelium Christianorum? si toti spiretis lethale venænum, si erigatis septem mortifera capita ad arietandum Cœlum, si ventrem sordidè volvatis in luto libidinis; si furibundâ rabie agitati, cogitetis sanguinarias vindictas; si rapaci manu usurpetis aliorum bona; si voces levetis ad detractionem proximi & blasphemiam DEI? Creditote mihi, Auditores; Virgo nostra favet turturibus, non Hydris; protegit columbas, non serpentes; & qui vult patrocinium Mariæ, imitari prius debet virgineas ac Marianas prærogativas. Fuit, qui regiæ Aquilæ inscribebat; *Probatos fovet.* Idipsum dixero de nostrâ Virgine.

Mythol. l. 7. c. 1.

Illa

Illa diligit, complectitur, & protegit conſcientias puras, juſtas, & approbatas; non vult defendere peccatores in vitijs obſtinatos, inveteratos, & rabidè contumaces. Ita, ita proinde inquiebat S.Bernardus; *Ut impetres ejus orationis ſuffragium, non deſeras converſationis exemplum.* Quòd ſi Mariam imitatus fuero in meis operationibus, potero eam poſtea invocare in emergentibus miſerijs. Ita ſperare poſſum, quòd eam experturus ſim *Umbraculum diei ab æſtu, & ſecuritatem, & abſconſionem à turbine & à pluviâ.* Serm. 2. de Adv.

TERROR ABYSSI
eſt
MARIA.
SYMBOLUM XXXV.

1.

EX Joanne, Albaniæ Rege, cum áliis ſeptem fratribus natus eſt Georgius Caſtriotus, qui Amurati, Turcarum Imperatori, datus

est obses, progressu verò annorum evasit prodigium militaris fortitudinis. Brachium habuit adeò robustum, ut uno acinacis gyro transversim dissecaverit duos suorum hostium, uno solo ictu amputaverit caput tauri sylvestris aut apri, & contriverit loricas, galeas, & ægides, quasi essent fragilissima vitra. Assumptus in supremum Ducem exercituum, prudens ac generosus, nunquam auspicatus est prælium, quin obtinuerit victoriam; nunquam accinctus est ad aliquam expeditionem, quin eam finiverit inter glorioſos applausus. Nunquam impugnavit aliquem locum, quin messuerit grandem palmarum fascem. Arte & industriâ occupavit Crojam, nativam regni sui Metropolim; eamque non solum defendit armis, sed etiam dilatavit paternam hæreditatem, dum sceptro suo subjecit multas civitates ac munimenta in Albania & Misia. Etiam tunc Mahumetanis fuit formidabilis quando Lethali infirmitate detentus languebat. Cùm quindecim millia Turcarum viderent è Cro-

Petrus Matthæi in Luigi XI. l. 4.

è Crojâ prodire exiguum numerum militum, crederentq;, inter illos reperi generosum hunc belliducem, magno timore perculsi, certatim per montes ordine extremùm confuso aufugerunt.

2. Permittite, Auditores, ut in grandi hoc Principe, qui fuit terror Turcarum, significem Reginam Cœli, quæ est terror Dæmonum. Tanta formido non incutitur militum cordibus, quando ante se conspiciunt integrum exercitum, exactissimè instructum; quantùm trepidant monstra infernalia ad aspectum Virginis, quæ dicitur *Terribilis castrorum acies ordinata.* Unde S.Bernardus, citatus à S.Bonãventura; *Non sic timent hostes visibiles castrorum multitudinem copiosam, sicut aëreæ potestates Mariæ vocabulum, patrocinium, exemplum. Fluunt & pereunt sicut cera à facie ignis, ubicumque inveniunt crebram hujus nominis recordationem, devotam invocationem, solicitam imitationem.* Unde, accingor, ut vobis commonstrem, quãntùm à tenellâ

Cant. 6. 9. In spect. B.V. lect. 2.

noſtrâ Virgine terreantur ac concutiántur infernales furiæ.

2. Proinde, Auditores, antequam vobis conſpiciendam præbeo generoſam noſtram, & ad configendas ſuperbas inferni furias accinctam Amazonem, dicetis mihi, quâ militari chlamyde illa compareat ornata? ſi ex moro populorum orientalium mulieres in veſtimentis amant ſuavitatem odorum, prout de ſponsâ Salomonis dicebat David; *Myrrha & gutta & caſſia à veſtimentis tuis*; de Mariâ, ſponsâ Spiritûs Sancti, teſtatur ſacrum epithalamium; *Odor veſtimentorum tuorum ſicut odor turris.* Scio equidem, ipſosmet prophanos Authores approbaturos, quòd ſuffitus thuris optimè tribuatur Reginæ Cœli, dum Homerus in hymno Apollinis dicebat;

Pſal. 44. 9.

Cant. 4. 11.

Immortalia veſtimenta habens, thus Spirantia.

Scio, quòd in ipſam optimè conveniat odor thuris, tanquam Symbolum orationis, quia continuò operabatur orando, & orabat operando. Unde S. Bruno;

Veſti-

Veſtimenta Eccleſiæ thuri comparantur, quia omnia opera Eccleſiæ quaſi orationes ſunt; in cunctis enim, quæ agit, ſemper Dominum deprecatur. Scio, quòd intenta ad venerabunda obſequia Divino ſuo Filio deferenda, dum ei ſubminiſtravit victum & veſtitum, ſecum attulerit thus, Soli Divinitati conſecrari ſolitum. Unde Rupertus, boni JEſu ore ait; *Odor veſtimentorum tuorum ſicut odor thuris, quia plusquam maternâ charitate pannis me involviſti- & in omnibus famulata es mihi Mater & Virgo fidelis tanquam DEO, cur Soli debetur odor thuris in ſacrificio ſuo.* Dicite tamen mecum cum B. Amedeo; Evaporabat odor thuris ex veſtimentis Mariæ, quia, ſi verum eſt, quod dicunt Phyſici, *Odor thuris Dæmones effugari* virtutum fragrantiâ, quam diffundebant veſtimenta divinæ Matris, in fugam agebantur exterritæ furiæ abyſſi. *Libenter dixerim, odore virtutum Sanctæ Mariæ Angelos tenebrarum effugiri, & quodam valido turbine huc illucque raptari.*

In Cant. hîc.

Hîc

Hom. 2. de Laud. Virg.

4. Ad hoc propoſitum mirificè confert nobile illud Symbolum, quo Maria ſe ipſam depingere voluit. *Ego quaſi vitis fructificavi ſuavitatem odoris.* Quaſi diceret; ſicuti florentibus vitibus, uti S. Bernardus obſervat, lividi ſerpentes lubrica celeritate fugantur è vineis; *Ajunt de floreſcentibus vineis, omne reptile venenatum excedere loco.* Ita Serpentibus abyſſi intollerabilis eſt ſuavitas, quæ ex virtutibus Mariæ transfunditur. De hâc enim verum eſt, quod de Lauro referunt; nimirum fulmina non audere ipſius frondibus quidquam injuriarum inferre, prout etiam lemma illud præſefert; *Inoffenſa perennat*; ita ſulphureæ Dæmonum faces à glorioſa Virgine prorſus repelluntur ac extinguuntur. Unde ad illam converſus Joannes Geometra, venerabundus canit.

Eccl. 24. 23.

Ser. 60. in Cant.

Salve proceræ laurus ſtirps, quæ præcul arces.
Fulguris haud fulmen, Dæmonis aut faculas.

5. In-

5. Inter hac ingenioſas cogitationes quidam Zachariæ Prophetæ textus me detinet; qui ſi in ſenſu litterali exprimit profectionem, quàm DEUS populo ſuo exhibuit; allegoricè tamen denotat protectionem Mariæ erga ſuos devotas clientes. *Ego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu.* Zach. 2. 5. Vult nimirum illa eſſe murus, non quidem Cereus aut adamantinus, ſed ſolummodò igneus. Quod ſi ad conſpectum ignis exterritus cedit, fugitque ſuperbus Leo, tametſi ſit belluarum princeps, ita Leo infernalis, de quo S. Petrus Apoſtolus ait; *Adverſarius veſter tanquam Leo rugiens circuit, quærens quem devoret.* 1. Petr. 5. 8. Haud aliter Virgo ſacratiſſima inſtar muri ignei ſe conſpiciendam offert; non ſolùm quia nobis præſtat pretioſum lumen ad cognoſcendum Divinum ſuum Filium, & vivacem calorem ad nos accendendos in flammis ſuæ charitatis; Sed etiam quia inſtar muri ignei nos circumdat, protegit, & ſalvat, dum inſigni robore terrefacit, fugat, ac ejicit Leones abyſſi; quâ de re teſtatur

lib. 5. Richardus de S. Laurentio ; *Ipsa sua Charitatis flammâ murus igneus nobis est*; quia *sui splendore illuminat in agnitione Filii, sui calore inflammat in ejus amore & ut murus fortis undique nos protegit ab incursu adversariorum.*

6. Qui verò desiderat videre prodigiosam virtutem Mariæ, adversùs monstra infernalia exercitam, curiosos oculos defigat in primum librum Regum. Philistæi, dum contra Israëlitas obtinuêre iteratas victorias, subjacuêre multiplicatis calamitatibus. Armatis manibus vicerunt validissimos hostes, sed plangere debuerunt sese ab invisibili manu percussos ac destructos. Probrosâ infirmitate comprehensi, magno numero in prædam immaturæ mortis cesserunt, dum illud ipsum idolum, quod profunc'is obsequiis venerabantur, imprimis basi suâ præcipitatum, postea manibus mutilatum, ac capite truncatum est. At cujus operâ, Auditores? Arcæ DEI, quæ in sinu suo tenens virgam, fortiter & horrendis ictibus percussit illos barbaros; & brachia idoli

idoli mutilans, frontemq; Dagonis truncans, obtinuit ſtupendas ac memorabiles victorias. Hâc de re S. Ephræm Syrus; *Arca ipſum Dagon deſtruxit atq; ſubvertit.* Quòd ſi ergò in in Arca exprimitur Mater DEI, cognominata à S. Methodio *Arca viva & animata.* A S. Laurentio Juſtiniano *Arca teſtamenti veriſſima*; & à S. Eccleſia *Fœderis Arca.* Ecce! ipſius operâ non ſolùm idololatras victos ac percuſſos; ſed ipſum idolum ac dæmonem, qui in illo reſidebat, confuſum, dirutum, ac triumphatum. Adeòq; verum eſt, quòd *conterit dæmonis caput*, & quod monſtra inferni *fluunt & pereunt ſicut cera à facie ignis, ubicumq; invenerit Mariæ patrocinium, vocabulum, & Exemplum.*

Serm. de pretioſa Margarita.

Orat. de Hyp ap.

Serm. de Nat. B.V.

7. Quando Hebræi poſt ſuam ex Ægypto fugam, per viam maris Erithræi devenêre ad veſtigia libertatis; Pharao cum toto exercitu, falcatis curribus, equis & equitibus, temeritate adeò grandi auſus eſt ipſos inſequi, ut ſecum ipſo feliciſſimum triumphum adverſùs fugitivos machinatus, ſibi

promiserit opima spolia & glorioſas
Exod.15. victorias. *Dixit inimicus, persequar*
9. *& comprehendam, dividam spolia, & implebitur anima mea.* Dum Hebræorum vestigia intra maris undas subsecuti sunt, sibimet submersionis ac mortis fabri fuêre. Sed mox ipsos temerarii ausûs sui pœnituit; quando columna nubis, quæ Hebræis à tergo instar munimenti deserviit, facta est panoplia militaris ad expugnandam Ægyptum; quando inde erumpente validissimo vento, reversæ sunt undæ ad submergendos Ægyptios, ac pluvias ita densas supra ipsos effudit, veluti supra illud mare delapsum esset aliud mare. Insuper igneis fulguribus eos excæcans, ac horribili fragore tonitruum vehementer terrefaciens, miseros coe-
Exod.14. git ad apprehendendā fugam. *Dixerunt*
25. *Ægyptii; fugiamus Israëlem; Dominus enim pugnat pro eis contra nos.* In hunc locum Cardinalis Cajetanus; *Ex illâ columnâ nubis - sensibilis actio emanabat contra Ægyptios persequentes Israëlem: Alioquin non dixissent, Fugiamus, &c.* En

vivis

vivis coloribus expreſſam validam virtutem Mariæ ad vincendum, ſubmergendum, & triumphandum Pharaonem, id eſt, Dæmonem & furibundos Dracones Inferni. Tametſi enim nubes illa fuerit merum Symbolum, hieroglyphicum, & umbra Mariæ, nihilominus per ipſam voluit omnipotentia DEI opprimere Ægyptum, ut ſciretur, Mariam eſſe terrorem inferni, cujus virtus ſit fatalis furijs, & quòd tu, O glorioſa Virgo, *contribulâſti capita Draconum in aquis. Tu confregiſti capita Draconis.* Pſal. 73. 13. &c.

8. Hinc clarè intelligetis, quod Spiritus Sanctus ænigmaticè in ſacris Epithalamijs propoſuit. *Equitatui meo in curribus Pharaonis aſſimilavi te amica mea.* Cant. 1. 8. Quòd ſi, ex ſententiâ Roberti Abbatis, virga Moſis ac Aaronis deſervijt DEO inſtar validi exercitûs, cujus operâ omnes vires Ægypti fuerunt proſtratæ ac dirutæ, currus falcati everſi ac ſubmerſi, phalanges armatæ in aquis abſorptæ, ipſeque Pharao miſerrimè præcipitatus ac extinctus. *Equitatus meus,*

In Cant. ibid. *meus*, explicat Robertus, *virga una fuit, virga Moysi & Aaron.* Virgo noſtra, quaſi virga prodigioſa, benè dicitur exercitus DEI, quia adverſariæ potentiæ, atræ ac militares turbæ inferni, Principes tenebrarum, ſoluti ac furibundi Dæmones, per ipſam ſternuntur & in abyſſum deijciuntur. Nam, ut Serm. in ſignum magnũ. ait S.Bernardus, Dæmon, tametſi moleſtus, violentus & ſuperbus; *ſub Mariæ pedibus conculcatus & contritus, miſeram patitur ſervitutem.*

9. Nunc ergò quantumlibet grande decus ſit primæ noſtræ Matris, quæ conterere debebat caput tartarei ſerGen. 3. 15. pentis; *Ipſa conteret caput tuum.* Obtineat Jaël applauſum heroicæ virtutis, Judic. 4. 21. quòd uno clavo tabernaculi perforaverit tempora Siſaræ, eumque ad ſepulchrum præcipitârit. Lauris cingatur Eſth. 7. 10. Eſther, cujus operâ ſuperbus Aman, juratus Iſraëlitarum hoſtis, ex infami Judith. 12. 10. trabe ſuſpenſus eſt. Solvantur omnes linguæ ad explicandas laudes Judithæ, quæ ingenio ſuo truncavit ſuperbum Holofernis caput. Dentur immorta-

les

les applauſus generoſæ illi fæminæ Thebanæ, quæ uno molæ fragmento è Civitatis ſuæ mœnijs projecto, confregit temerarium Abimelechi caput, omnes tamen erunt denique ſimplices adumbrationes ac umbræ Mariæ, cujus validâ virtute malignitas inferni & crudelitas Dæmonum fuit penitus ſuperata, deſtructa, & contuſa.

10. Unum duntaxat exemplum inſtar mille eſto. Antonius de Padua, ſanctus miraculorum, & miraculum ſanctorum, dum vivo affectu orabat, à Principe Inferni horrendâ crudelitate affiliebatur, ita ut eum jugulare ac ſuffocare moliretur. Sed quo effectu, Auditores? ſigno ſanctæ crucis, quod in fronte efformabat, & nomine Mariæ, quod promptê invocabat, repreſſit Infernum, fugarit Dæmonem, fecitque Tartareum Draconem ſummè confuſum. *Signo crucis fronti impreſſo, & Mariæ nomine invocato; tortorem Dæmonem vertit in fugam.* In vita. Sicque proprio exemplo certos fecit fideles, quòd furiæ abyſſi *fluunt & pereunt, ubicumque invo-*

invenerint Mariæ vocabulum, patrocinium & exemplum. Tu itaque, O beatissima Virgo, dum in te confido, & ad te recurro, à violentis insidiis, & insidiosis violentiis Tartarei hostis me protege ac defende. Dicam cum Seraphico Bonaventura; *Ut non noceat mihi callidi-*
In Psalt. B.V. *tas inimici, sub umbrâ alarum tuarum protege me.*

OLEA.

Id est

Pulchritudo pacifica Mariæ.

Quasi oliva speciosa in campis. Eccles. 24.

SYMBOLUM XXXVI.

I.

SPirituosa vivacitãs Eruditorum, ut proprium perfectæ pulchritudinis Symbolum reperiret, in diversas & ingeniosas formas explicârunt suas sententias. Alii recurrerunt ad illos flores, quibus coronatur ridens veris tempus

pus, ornantur odoriferi horti, & ſuperbit vetus Regis Salomonis paludamentum. Unde etiam doctus Iconologus in manibus pulchritudinis poſuit liguſtria ac lilia; & Pierius ſcripſit; *Eſt pulchritudinis ſignum Lilium.* lib. 55. Seneca flores & pulchritudinem ſimul ſumit, ait que;

Florem decoris ſinguli carpunt dies.

Alii pro pulchritudinis typo aſſumunt poma, quæ purpurâ & auro, veluti regio veſtitu amicta, intuentes quosvis in ſui admirationem rapiunt. Unde etiam Veneri fuerunt conſecrata, quia pulcherrimæ Dearum debebatur fructus pulcherrimus; prout etiam in ſacris Epithalamiis, dum pulchritudo ponſi, præ omnibus pulcherrimi, decingitur, apertè dicitur; *Sicut malus inter ligna ſylvarum, ſic dilectus meus inter Filios.* Sed ſi Homerum ſequi libeat, perfecta pulchritudo repreſentari deet in arboribus, dum herili majeſtate ramos in äere epliçant, & excelſos apices Cœlo inſerunt, omnium oculos in admirationem trahunt. Unde Ælianus

Var.l.12. c.14. nus; *Homerus, cùm pulchros aliquos vult significare, arboribus illos comparat.* Hi Conceptus ſunt omni applauſu digniſſimi, quando ipſa Sapientia Divina prærogativas glorioſæ Virginis depictura, recurrit ad arbores, dicens; *Statura tua aſſimilata eſt palmæ.* Et virgo de ſe ipsâ; *Quaſi Cedrus in Libano, quaſi cypreſſus in monte Sion; quaſi palma in Cades.* Et præcisè; *quaſi oliva ſpecioſa in campis.* Adeoq; exprimitur pulchritudo Mariæ in Olea, quæ, Virgilio teſte, Symbolum pacis eſt.

Paciferaq; manu ramum protendit olivæ.

Ut ſignificetur; quemadmodùm pulchritudo mulierum terrenarum provocat ad bella, ita pulchritudo Mariæ, tanquam mulieris cœleſtis, affert pacem. Unde vivo & religioſo affectu ad illam recurrens grandis noſter Rex Philippus IV. ſanctiſſimæ memoriæ, inter tumultus bellicos ſuis ſubditis obtinuit deſideratam quietem. Nam operâ Mariæ, *pacem DEUS reddidit.* Quemadmodum ergò olim Traſibul

Æmil. Prob. in Vit.

meriti

meritis fuit à populo donata corolla, implexa ramuſculis oleæ, ita nos ex oleæ ramis formabimus coronam, quandam ſpiritualem, veluti tributum gratitudinis, illi Virgini, quæ tota pulchra & pacifica, *oliva ſpecioſa*, nos reddidit ſolatio ac tranquillitate plenos.

2. Et certè, quando de pulchritudine agitur, juratent Meteorologi, quod oculos mortalis nequeat videre objectum aliquod pulchrius aut gratioſius Iride cœleſti. Si illius colores aſpiciamus, complectitur in ſe non tantùm pompas omnium florum, quas tota terra oſtentare poteſt, ſed etiam flavedinem auri, virorem ſmaragdi, vivacitatem purpuræ ac rubinorum. Si ad formam advertamus, dicemus, illam eſſe pontem, è gemmis conſtructum, quæ baſin ſuam in terra firmans, arcum uſq; ad Cœlum extollit veluti gemmeum monile, quod circumdat firmamenti collum, ejusque ſinum trajicit. Dicemus, illam eſſe arcum triumphalem, virtute Solis adeò exquiſitè elaboratum ut Græci illam dixerint Filiam Tau-

mantidis, id eſt, miraculi & ſtuporis. Sed quid multis? inſignes iſtæ pulchritudines non ſunt inofficioſæ, ſed omnis felicitatis in ſummo gradu fœcundæ, dum ab ipſomet DEO aſſumuntur prognoſtici loco ad ſignificandam tranquillitatem ac pacem. *Arcum meum ponam in nubibus, & erit ſignum fœderis inter me & inter terram.* Inde occaſionem deſumpſit Catharina Medicea, Regina Galliæ, ut Iridem Emblematis loco ſumeret, eique inſcriberet; *Cum luce Serenum affero.* Illâ enim apparente obmuteſcunt ventorum ſtrepitus; äer obtenebratus clareſcit; denſe Nebulæ diſſipantur; nubes, dum diluvia malorum ſupra inferum hunc orbem verſare non amplius poſſunt, ſupra montium faſtigia fugiunt ac quieſcunt. Unde Valerius Flaccus;

Gen. 9.

Hymn. 3

Emicuit reſerata dies, Cœlumque reſolvit,
Arcus, & in ſummos redierunt nubila montes.

3. Ite

3. Ite nunc, & consilium accipite à Joanne Geometra, quo encomio acclamari debeat grandi Matri DEI; & dicet vobis, quod cum Iride, tanquàm ornamento Cœli & terræ; Illa enim est Iris, florens ac gemmascens pretiosis coloribus mille virtutum. Ad eam conversus, canit;

Salve versicolor Cœlum, Iridis instar, amœnas.
Virtutum formas, florigerasque gerens.

Neque solùm in se complectitur pulchritudinem Iridis, sed longè magis virtutem ipsius, dum est ministra & dispensatrix tranquillitatis ac pacis. *Signum fœderis* inter Cœlum & terram, inter DEUM & hominem, inter coronas discordes ac litigiosas. Et ut dixit S. Bonaventura; *Arcus fœderis Divini & reconciliationis nobiscum.* Adeoq; dum supra nos extendebantur rubiginosæ ac nigræ nubes bellorum, dum sæviebant violenti venti hostilitatis; dum versabantur diluvia malorum supra provincias, Austriacæ Monarchiæ

de Laud. V. n. 5.

ſubjectas; dum fulgura & tonitrua bellica grandi terrore concutiebant Chriſtianum Mundum, Maria, invocata à Catholici Monarchæ pietate ſerenum fecit Cœlum, tot nubius obſcuratum, fugavit violentos turbines ac procellas, tranquillitatem reſtituit diſſoluto & calamitoſo Mundo intra campos Martios plantavit pingues & pacificas oleas, ac inſtar prodigioſæ Iridis, uti concludit S. Laurentius Juſtinianus, *Ipſa eſt, quæ contulit Mundo pacem.*

de Caſt. Coñub.

4. Has beneficentias mirificè exprimit Sacra Apocalypſis. DEUS, exercituum Dominus, teſte S. Joanne, plenus juſtâ indignatione, in ſublimi ſolio Majeſtate ſeverâ ſedebat, & *ſimilis erat aſpectui lapidis Jaſpidis & ſardinis*, formâ nimirum repræſentabat colorem Jaſpidis, quaſi eſſet DEUS aſper; & ſardii, quaſi totus igneus cognoſci vellet. Septem lampades ardentes, quaſi faces bellicæ, ante ipſũ ſplendebant, & ab excelſo throno, veluti ab horrendi nube, prorumpebant horrendus fragor toni

Ap. 4.

tonitruorum, & iterati ignes violentorum fulminum ac fulgurum. *Et de throno procedebant fulgura & voces & tonitrua.* Et quis veſtrûm, Auditores, in hâc adumbratione non agnoſcit expreſſos horribiles terrores præteritorum bellorum? quis non videt incendia militaria crudeli horrore ſuſcitata; fragores tormentorum bellicorum, ad quorum ſonitum vacillabant concuſſæ circumquaquè planities; validos exercitus, qui inſtar violentorum fulminum diſcurrebant ad infeſtandas penè omnes vicinas civitates? Sed hîc obſervetis, velim; quemamodùm grandi ira DEI in Apocalypſi firmata ac mitigata eſt à levi quâdam Iride, quæ Smaragdi virore tincta, formabat mirabile munimentum ac propugnaculum circa formidabilem thronum; *Et iris erat in circuitu ſedis, ſimilis viſioni Smaragdinæ.* Ita terrores, ignes, fremitus, fulmina bellorum per patrocinium Mariæ, quæ in favorem noſtrum explicavit piiſſima ſua brachia, veluti per prodigioſam Iridem fuerunt amota ac finita.

nita. *Ipſa eſt enim, quæ contulit Mundo pacem. Ipſa Arcus fœderis Divini, & reconciliationis nobiſcum.*

5. Permittite, ut ex arcanis Apocalypticis me convertam ad delitias Sacri Epithalamii. Titulus frequentiſſimus, quo Cœleſtis ſponſa honoratur, nî fallor, eſt Titulus columbæ.

Cant 4. 10. 14. *Surge, propera amica mea, columba mea, formoſa mea. Columba mea in foraminibus petræ; una eſt columba mea.* Et Sancta Eccleſia.

Cant. 6. 8. *Vidi ſpecioſam ſicut columbam, aſcendentem ſuper rivos aquarum, &c.* Tu, O Mater Divini Filii, O ſponſa Spiritûs Sancti, inquit Pater æternus, es mea pura, mea chara, mea affectuoſa columba, & cur, Auditores? Forſan ut ſignificet ipſius ſimplicitatem prorsùs innocentem & ſanctam, cùm titulus ſimplicitatis ſit columbis communis. *Et Simplices ſicut columbæ?* forſan ut denotetur, quemamodùm columbæ carent felle, ita magnam DEI Matrem totam eſſe ſuavem ac dulcem; atq; ideò cognominetur; *Vita, dulcedo, & ſpes noſtra.* Forſan ut innuatur, ſicuti colum-

columbæ amant vitam ſocialem, ita Mariam Virginem gaudere illâ ſocietate, ubi eſt numerus ac frequentia devotorum ſuorum clientum. *Et in plenitudine Sanctorum detentio mea.* Forſan ut demonſtretur quòd ſicuti, obſervante Homero ac Virgilio, columbæ dotatæ ſunt velociſſimâ agilitate, ita Maria *abiit in montana cum feſtinatione*, ut Eliſabethæ ac Joanni afferet corporale ſolamen & ſpirituale auxilium. Forſan ut ſignificetur, ſicuti columbæ offerebantur in victimam ſupra ſacra Altaria, ita Mariam obtuliſſe ſe ipſam DEO in holocauſtum vivum? pulchræ cogitationes, fateor; ſed quantùm ego credo, fit hîc alluſio ad columbam Noë; ſicuti enim iſta alas habuit ex argento, dorſum ex auro, pulchritudinem Iridis circa collum, & inſuper in purpureo ſuo roſtro portavit virentem Oleæ ramum, tanquam expreſſum ſignum, quòd terminata ſint calamitoſa diluvia, & explicata vexilla pacis. Ita Mater DEI, columbæ titulo acclamata, adornabatur ar-

gento exquisitæ puritatis, *Sancta Virgo Virginum*; auro mirabilis charitatis, *in vestitu deaurato*; monili mille virtuosarum pulchritudinum, *circumdata varietate*; Sed insuper portabat virides ac pingues oleas felicitatis, tranquillitatis, & pacis. Unde etiam in Sunamitide, quam interpretantur pacificam, præfigurata est. Et à S. Bonaventura salutatur *Columba pacifera*; quod ipsum ego suprà dixi; *Ipsa est, quæ contulit Mundo pacem.*

6. Sed quid conquirendis exteris argumentis immoror? Audiatur, quid-
Cant. 1. nam ipsamet Virgo de se loquatur. *Nigra sum, sed formosa, filiæ Jerusalem.* Erat itaque pulchra, sed coloris oleagini ac gratiosi, de quo jam in exordio dixi; *Quasi oliva speciosa in campis.* In eundem sensum Maria vocatur pulchra sicuti tabernacula Magni Regis Salomonis; *Formosa sicut tabernacula Cedar; sicut pelles Salomonis.* Quid hoc mysterii, Auditores, quòd Virgo comparetur solummodò cum tabernaculis Salomonis, & non cum aliis? Erant certè

certè glorioſa tabernacula Davidis, in quorum ambitu non ſine magno ornamento erectæ erant exuviæ Leonis, urſi, ac gigantis, quos Generoſus ille princeps heroicâ virtute diſcerpſit ac occidit. Erant memorabilia tabernacula Joſue, quæ tubarum ſonitu melius, quàm bombardarum violentiâ ſepiit, ac mœnia civitatis Jericho dejecit; & dum manûs ſuæ viribus in fugam egit fœderatos multorum Regum exercitûs, linguæ ſuæ virtute captivos fecit planetas Solis aut Lunæ. Poterant uſurpari tabernaculi Deboræ, erecta ad umbras palmarum, veluti ſecura victoriarum prognoſtica, dum ſub eorum vexillis ad delendos exercitus Siſaræ videbantur conductæ & in pugnam promptæ ipſæmet ſtellæ, tanquam nobiles voluntarii milites. *Stellæ, manentes in ordine & curſu ſuo, adverſùs Siſarum pugnaverunt.* Jud. 5. 20. Aut etiam adhiberi poterant tabernacula Gedeonis, qui, veluti alter Iſraëlitarum Jupiter, hydriarum diſruptarum fragore, quaſi tonitruorum ſtrepitu, pugnavit, & lumi-

num ſuorum charitate, ceu totidem fulminibus reddidit Madianitas conſternatos & impotes. Cur ergò ſolummodò aſſumuntur tabernacula Salomonis? O ſubtilem cogitationem! In tabernaculis horum Belliducum agitabantur cauſæ militares, obſidiones, & aſſultus; prælia & inſidiæ; rapinæ & incendia; contrà verò in tabernaculis Salomonis tractabatur ſumma quies pacis. In illis horrendo fragore reboabant tympana, tubæ, & tormenta; in his verò reſonabant muſicæ amænæ concertationes. Illa erant reſperſa pulvere & ſanguine, hæc undiq; exornata auro, purpurâ, & floribus. Illa, inſtar ratiac tempeſtuoſi Cœli, ſpirabant mortiferos terrores; hæc, inſtar ſereni Cœli, præbebant quietos ac jucundiſſimos influxus. Ut ergo cognoſceretur, quòd pulchritudo Virginis fuerit miniſtra pacis, quetis, & omnis felicitatis, idcircò tabernaculis Regis pacifici aſſimilari debuit dicique *formoſa ſicut pelles*, ſeu *ſicut tentoria Salomonis. Ipſa eſt enim, quæ contulit Mundo pacem.*

Corn. à Lap.

7. Ja-

7. Jactet nunc Alexander ab Alexandro fæminas Troglodyticas; quæ in medium confligentium agminum progreſſæ, corde quidē Leonino, ſimul tamen amænitate columbinâ ſciverunt armaè militum manibus, & furorem ex ipſorum cordibus auferre, ſicque finem imponere ſanguineis prœliis. Dicat idem Author, quod fœminæ à Germanis in campum conductæ, martio brachii ſui valore ſciverint debito loco ac tempore factos & cadentes exercitus confortare; imò nonnunquam etiam Mercurii caduceo in manibus inſtructæ, potuerint inimicos ſummè diſcordes conciliare & ad pacem componere. Dicant Romanæ Hiſtoriæ, quod Sabinæ fœminæ amæni vultûs ſui virtute ac eloquentiæ efficaciâ Sabinos & Romanos coegerint, ut gladios, ad prœlium paratos, abjicerent, & bellicæ crudelitatis loco in amicos amplexus ruerent. Tu, O Virgo glorioſa, ſupra omnes pulchra, ſimulque ſupra omnes pacifica, affers omnem felicitatem; tu es illa, quæ firmas brachium irati DEI, & miſeros l. 4. c. 11.

ſeros peccatores à gravibus culpis ſubtrahis, eosque Creatori ſuo reconcilias. *Ipſa eſt enim quæ contulit Mundo pacem.*

8. Nunc pro libitu ſuo agat illa Olea, quæ in libro Judicum deſcripta, abſolutè renuntiabat titulo ac dignitati regiæ, ne cogeretur in utilitatem ſubditorum impendere ſuam pinguedinem. *Nunquid poſſum deſerere pinguedinem meam, quâ Dii utuntur & homines?* Prorſus è diamerro Maria Virgo, honorata Symbolo Oleæ, *Oliva ſpecioſa*, non ſolùm gaudet titulo Reginæ, ſed etiam Matris. *Salve Regina, Mater miſericordiæ*; Gaudet illa ultra modum, quòd pinguedinem ſuæ gratiæ & copiam ſuæ beneficentiæ in omnes diffundat cum magnificentia digna Reginæ, & cum affectu proprio Matris. Unde amabiliſſima noſtra Olea, ut omnes redderet impinguatos & pacificatos, non dicitur plantata ſupra apices montium aut inter horridas Saxorum rupes, ſed in mediâ camporum planitie. *Quaſi Oliva ſpecioſa in campis*; ut quivis poſſet

ad

Digitized by Google

ad eam propinquare, liberè recurrere, ac omnem ab eâ beneficentiam, gratiam, & consolationem recipere. Unde Richardus à S. Laurentio; *In campis propter communitatem; nam misericordia ejus & gratia communis est omnibus invocantibus eam.* Umbra n. 73.

9. Supereſt, Auditores, ut nos reddamus dignos continuis favoribus noſtræ pulchræ, noſtræ pacificæ Virginis, nimirum ut animâ undique ad pulchritudinem compoſitâ, & corde cum proximis ad pacem conciliato, eidem inclinemur ac ſupplicemus. Nuncius ille, qui dignus erat ſalutare Mariam, fuit Gabriel, naturâ ſuâ pulcherrimus Angelus, & domicilio habitans in Cœlo, æternæ & beatæ pacis regno. Idque ideò, ut edoceremur, quòd ad Virgineam Oleam volare debeamus affectu angelico puritatis & pacis; ſicque dum noſtrûm quilibet poterit de ſe ipſo dicere; *Ego autem ſicut oliva fructifera in Domo DEI*; poſſit etiam ſubjungere; *ſperavi in miſericordiâ DEI in æternum.*

PALMA.

PALMA

Victoriæ & Triumphi est MARIA.

SYMBOLUM XXXVII.

1.

TOt partibus & crudelibus modis reperitur infelix homo infestatus, assultus, & impugnatus, ut Sanctus Job altùm protestetur; *Militia est vita hominis super terram.* In ipsius damnum conspirat Cœlum, quod supta ipsum exonerat formidabilem nimbum ac grandinem; ventus indomito furore è radicibus aufert antiquas arbores, & prosternit è fundamentis firmissimas fabricas. Mare violentâ rabie devorat & absorbet munitissimas ac politissimas naves. Ad ipsius offensam conspirat intemperies humorum, quæ modò in venis accendit ignes febriles, modò acutis intolerabilium dolorum sagittis illum transfigit; modò

Job. 7. 1.

Digitized by Google

ncognitâ malignitate è pulchro Solis
umine ſurreptum, in fœtidos ſepulchri
ıorrores præcipitat. Et veluti ad mi-
ẽriam noſtram non ſufficeret iniquitas
n humanorum hominum, qui noſtræ
famæ ac vitæ ſtruunt inſidias; ipſa
etiam vitia, quæ è noſtrâ carne pro-
deunt, nunquam deſiſtunt nos mole-
ſtare. Et quod amplius eſt, cogimur
ſuſtinere aſſultus inviſibilium furiarum
ac Principum ipſius Inferni. Unde ut
pene dixit Hugo Victorinus; *Non eſt nobis colluctatio tantùm contra carnem & ſanguinem, ſed etiam contra Dæmones, &c.* Ephes. 6. 12.
Sed bono animo ſimus, Auditores, dum
à tantis calamitatibus nos protegit Ser-
vator, imperans ventis, mari, ac tem-
peſtatibus; tribuens lubricis corpori-
bus deſideratam ſalutem; reprimens
gnominioſam maledicarum linguā-
um temeritatem, & obtinens adverſùs
nfernalia monſtra inſignes victorias.
Unde optimâ ratione S. Paulus; *DEO autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum noſtrum JESUM Chriſtum.* 1. Cor. 15. 57.
Nequè ſolùm JEſus Chriſtus eſt largitor victo-

victoriarum, sed etiam Sanctissima ejus Mater, quæ se ipsam cum Palmâ comparat. *Et quasi Palma exaltata sum.* Ut nimirum in arbore victoriosâ ac triumphali dignosceretur largitrix insignium victoriarum.

Eccl. 24. 18.

2. Et certè, si de triumphis Mariæ agatur, poteris ad ipsius gloriam ex una parte erigere simulachrum Judithæ quæ formidabile Holofernis caput truncans, dissipat & in fugam agit furibundum exercitum Assyriorum; ex alterâ simulachrum Jaëlis, quæ grandi clavo transfigens tempora Sisaræ, valido suo brachio ad dolorosam mortem præcipitavit supremum militiæ Ducem. Ambæ hæ deservient ad figuranda prodigiosa opera Mariæ, quæ ab inimici cœli retulit insignes ac miraculosas victorias; sed ut inhæream inveteratæ victorum mori, dicam, hos post debellatas hostium vires, consuevisse victrici pede calcare colla & capita subjugatorum hostium. Ita David, loquens de Domino Exercituum, potentissimorum hostium debellatore, ait; *Con-*

Ps. 109. 6.

quassa-

quaſſabit capita in terra multorum. Pſalmiſta, Iſraëlitarum, à Gentili furore ſubjugatorum, voce ſuſpirabat; *Impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.* Baruch in magnam ſpem erigens populum Hebræum, à Barbaris oppreſſum, *Perſecutus eſt te inimicus tuus*; ait, *ſed citò videbis perditionem ipſius, & ſuper cervices ipſius aſcendes.* Tamberlanes, Tartarorum Rex, habens militarem captivum Bajacethem Turcarum Imperatorem, quoties equum conſcendere volebat, cogebat infelicem captivum, ut ei ſcabelli loco deſerviret, ſicque dorſum & cervicem ejus pro libitu premebat. Nunc mecum venite ad ſacram Geneſin, & dum ibi videbitis Mariam, venenoſo ſerpentis capiti inſiſtentem; *Ipſa conteret caput tuum.* Facilè conijcere poteritis, quòd Maria, inſtar Palmæ, proprium habeat obtinere claros & victorioſos triumphos. In hoc argumentum prorſùs exquiſitè S. Bernardus; *Ipſa caput contrivit venenatum, quæ omnimodam maligni ſerpentis ſuggeſtionem deduxit ad nihilum.* Ut adeò benè dicatur;

Pſal. 65. 12.

c. 4. v. 25.

Serm. 2. ſup. Miſſ.

catur; *Terribilis ut castrorum acies ordinata.*

3. In Libro Numerorum refertur, quòd Moses DEI jussu contra Madianitas, enormissimi criminis reos, in campum produxerit exercitum duodecim millium militum, justo numero è quâvis tribu electorum. Supremum illius Ducem declaravit Phineem, nobilem ac generosum summi Sacerdotis Eleazari Filium, eique insuper providit vasa Sancta ac tubas, quarum stridore milites animarentur milites ad prælium. n. 31. 6. *Vasa quoque Sancta & tubas ad clangendum tradidit.* Verùm si desideretis scire, quid intelligatur per *vasa Sancta*, respondet doctissimus LORINUS, *Arca cum tabulis legis, Aaronica virga, manna, &c.* Adeoque Arca testamenti, in quâ erant Tabulæ Legis, virga Aaronis, & vas mannæ, fuerunt militaris panoplia, machinæ, & arma ad superandos Barbaros, obtinendamq; victoriam. Sed sit locus veritati; Cornelius à Lapide scribit, Arcam DEI esse Virginem Beatissimam, quæ in sinu suo stringens

Filium

Filium DEI, legem animatam, virgam rectitudinis, manna totius ſuavitatis, promovet ſuos devotos clientes ad obtinendam contra homines ac Dæmones Palmam & victoriam. *Arca continens manna, id eſt, Chriſtum, eſt Beata Virgo, quæ victoriam contra homines ac Dæmones largitur.*

4. Et ecce in expeditione Jerichuntina excellens experimentum! Illa enim ſub clariſſimo Belliduce Joſue fuit ob mille cauſas admiranda. Ad occupandam illam civitatem militari ordine propinquant Hebræi; ſed convenientibus armis inſtructi, nihil prorſus efficiunt. Unde fortibus mæniis non applicantur ſcalæ; ad illa evertenda non adhibentur catapultæ, arietes, aut Machinæ murales; ad illa ſubruenda non excavantur cuniculi; ſupra militum humeros quieſcunt haſtæ, dormiunt in pharetris ſagittæ, nullique in excidium Barbarorum è vaginis trahuntur gladii. Alto ſtridore ſonant Sacerdotum tubæ, ac veluti ante obſidionem applaudunt ad triumphum. Populi

prorumpunt in voces festivæ hilaritatis. Superbæ turres, quæ ipsimet Cœlo minitari videbantur, sternuntur ac Solo æquantur. O rem grandem! exclamat Origines; *Quomodò expugnatur Jericho? Gladius non educitur adversus eam, aries non dirigitur, nec tela vibrantur; tubæ solummodò Sacerdotoles adhibentur.* Nunc itaque quales sunt illæ machinæ, in expeditione adeò grandi adhibitæ? cujus operâ obtineri potest victoria adeò insignis? loquentem audi ipsumet sacrum Textum. *Circuivit Arca Domini civitatem - Fecerunt sex diebus - Die autem septimo muri illicò corruerunt.* Adeoque Arca DEI fuit machina illa prodigiosa, quæ peperit victoriam; Arca, quæ in se tenebat tabulas Legis, Virgam Mosis, & urnam mannæ, deserviit formidabili exercitui omnium armorum loco. Et ut apertius dicam; Maria Virgo, quæ in Arcâ illâ præfigurata est, & à Fidelibus cognominatur *Fœderis Arca*; Maria, inquam, gloriæ Josue, & populi Israëlitici felicitati produxit nobilissimam

Hom. 6. in Jos.

Jos. 6. 11. 14.

mam ſylvam palmarum & coronarum. Non absque ſingulari myſterio victoria adeò memorabilis facta eſt die Sabbathi, quia Sabbathum præciſè dedicatum eſt honori Mariæ, ſicque manifeſtum evadit, quòd illa, ut ait S. Auguſtinus, ſit *Virtus pugnantium palma victorum.* Serm. de Nat. V.

5. Sed quid immoror ſoli civitati Jericho? Arca teſtamenti in centenis aliis occaſionibus Iſraëlitas replevit generoſo ſpiritu, & contra inimicas vires reddidit triumphatores. Quando contra Madianitas feruntur agmina Moſis, non ſolùm eligitur illorum Bellidux Phinees, generosâ magnanimitate Princeps, ſed *vaſa quoque Sancta,* Num. 31. 6. id eſt, ut interpretantur Oleaſter, Abulenſis, & alii, Arca DEI producitur, eosque ad pugnandum excitat & ſecuros reddit. Quando Rex Saul obtinuit contra Philiſtæos mirabilem ac prodigioſam victoriam, provenit illa à calore Arcæ, ad cujus præſentiam fuerunt Hebreæ phalanges confortatæ. *Erat enim ibi Arca DEI in die illa.* Quando 1. Reg. 14. 18.

Joab cœpit obſidionem, & ex Ammonitarum manibus recuperavit civitatem Rabbat, Arca DEI ex ipſius fronte caſtramentabatur. Unde Urias;

2.Reg. *Arca DEI Iſraël & Juda habitant in papilionibus.* Et, ut ita dicam, inveterato jam more portabatur Arca DEI inſtar primi agminis ante exercitum Hebræum, & Moſes, cùm primùm erigeretur Arca, omnem in eâ collocabat victoriarum ſpem. *Cùmque elevaretur*

Num.10. 35. *Arca.* Fixis in Cœlum oculis, *Surge Domine*, inquiebat, *& diſſipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te à facie tuâ.* Et certè mille experientiis comprobatum fuit, quemamodùm præſentia Arcæ conducebat ad lætos ac glorioſos præliorum fines, ita Mariæ invocatione ſuperbam potentiam hoſtium eſſe ſubjugatam, Infernalia agmina in fugam acta, principem abyſſi profligatum ac triumphatum. Ut adeò illa ſemper referat immortales palmas ac glorioſas coronas.

Cant. 4. 8. 6. Audite Sacra Epithalamia. *Veni de Libano Sponſa mea, veni de Libano,*

veni

Digitized by Google

veni coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir, & Hermon, de cubilibus Leonum, de montibus Pardorum. Veni de Monte Libano, O glorioſa Virgo, quæ ex ſupremis apicibus montium Amana, Sanir, & Hermon; & de cavernis, quæ fuerunt indigna cubilia Pardorum ac Leonum, accipies triumphales coronas. Quòd ſi ab illis locis, quæ fuerunt ſedes iniquitatis ac ſuperſtitionis, repuliſti turpes abominationes abyſſi. Si faſtigia montium, ab idololatris & execrabili Dæmonum cultu contaminata, à ſe ad purum DEI cultum & ad exercitia veræ pietatis fuerunt translata; omninò perſuadet ratio, quòd, ubi pugnando obtinuiſti à vitiis & vitioſis glorioſas victorias, ibi etiam recipere debeas triumphales coronas. Ab ipſis quoque gentilibus, Babiloniis, Perſis, Medis, & Græcis, qui tuâ invocatione, merito, oratione & exemplo fuerunt ab impietate ad Sanctam fidem, tibi imponentur diademata. *Ac proinde*, inquit Rupertus Abbas, *hoc intuitu Reges atque Imperatores coronis ſuis te coro-* Corn. à Lap. hîc in 3. ſenſu.

coronabunt; *ut & in Cœlis Regina Sanctorum, & in terris Regina sis Regnorum.* Interea tibi cum puritate angelicâ ſervient illi, qui videbantur truculenti Leones, nunc autem ſua palatia, quæ olim dici poterant turpia & abominanda cubilia, ſanctificârunt in templa, tuis Obſequiis ac cultibus dedicata.

Apoc. 4. 10. 7. Et ecce in lege gratiæ adimplectum, quod in lege ſcriptâ præfiguratum erat. S Joannes teſtatur, quòd Reges & Monarchæ, depoſitis è capite coronis, eas collocârint *ante thronum*, id eſt, ad pedes Mariæ, quæ eſt Throus animatus DEI, & potentiſſima Regina, à quâ ſe protectos & defenſos agnoſcebant. Quando in prælium progreſſus

Umbr. 638. eſt Arturus, Rex Angliæ, ſemper in chlamyde portabat contextam effigiem Mariæ, & interiore parte ſcuti illam imaginem Sacroſanctam, quæ ab ipſo invocata, illum promovit ad grandes ac prodigioſas victorias. Quando civitas Conſtantinopolitana erat expoſita obſidionibus validorum hoſtium,

ib. 640. Iſaacus, Comenus, Imperator, ab effigie Ma-

Mariæ, quam undique ſuper mœnia ſuſpenderat, ſecuriſſimam promiſit defenſionem. Quando Joannes Commenus brachii ſui robore ſuperavit adverſarias potentias, ſupra currum triumphalem circumduci voluit ſimulachrũ Mariæ, à quâ ſe omnem aſſiſtentiam ac fortitudinem accepiſſe fatebatur. Sed ubi relinquo ſtupendam pietatem S. Stephani, Regis Hungariæ. Poſtquàm ille armis ſuperavit regnum adeò vaſtum, totum illud attribuit beneficiis Reginæ Cœli. Unde etiam totum illud, quod poſſidebat, Virgini tributarium fecit, & ſacratiſſimam Virginem declaravit *Magnam Dominam* totius Regni. In ſuis diſcurſibus nunquàm intermiſit ei offerre perpetuum ſacrificium laudis; omnes regni monetas cudebat impreſſas imagine Mariæ; ſicque omnia ipſius palatia, templa, & tota regia ſuppellex, fuerunt Virginis effigie condecorata. Ut defenſionem Regni adeò grandis ſecuram faceret, in Alba regali è fundamentis erigi curavit ſumptuoſum templum, Divinæ Matri dedica-

tum, quod inſtar munitiſſimi ac inexpugnabilis propugnaculi eſſet. Cùm ad fugam capeſſendam cogeret Conradum Imperatorem, qui totam Germaniam in perniciem Hungariæ ſub ſuis vexillis ducebat, victricem agnovit Virginem Glorioſam, ad cujus honorem ſolenniſſimâ pompâ ordinavit triumphum. Ut adeò centum experientiis compertum ſit, Mariam non ſolùm eſſe Dominam Dominorum, & Reginam Regum, ſed quòd inſuper ſit *virtus pugnantium, & palma victorum*.

8. S. Athanaſius in Arcâ teſtamenti tantam virtutem agnoſcit, ut inter formidabiliſſimos terrores bellicos populo DEI inſtar centum millium agminum armatorum deſerviverit. *Si Bellum populo ingrueret, arca ſufficiebat illis pro quâvis acie in ſubſidium.* Et omninò verum eſt, quòd prodigia ſua operata ſit, quamdiu populus ſe continuit ab omni ſcelere intactum ac præſervatum. *Niſi in bajulis arca, in populo, aliquod ſcelus aut hypocriſis hæreret.* Do-

L. de Interpret. Pſalmor.

cumen-

cumentum expreſſum id eſto Chriſtianis regnis & coronatis Regibus, quòd & ipſi à Mariâ obtenturi ſint felices ſucceſſus belli, ac glorioſas palmas triumphi, quando pietatem & devotionem, virtutem ac innocentiam in ſe retinuerint, ſecus enim, ſi vixerint contaminati vitiis & exceſſibus, erunt infeliciſſima meta dolendæ internecionis ac interitûs. Et ſi Maria Eccleſiaſtici ore altùm proteſtetur; *Quaſi palma exaltata ſum in Cades*; dum vocem *Cades* interpretantur ſanctitatem, omninò indicatur, quòd Maria, inſtar Palmæ, ibi operatura ſit ſtupendas exaltationes, ubi ſanctitas, Juſtitia, & innocentia reperientur. Proinde ſi & nos fuerimus ſancti affectibus, ſancti Spiritu, ſancti virtuoſis operationibus, inter ſtupendos eventus experiemur, quòd Maria pro ſalute noſtrâ ſit futura

virtus pugnantium, palma victorum.

VIRGA

VIRGA MOSIS,

Quæ devorat ſerpentes ac deſtruit Hæreſes, eſt MARIA.

SYMBOLUM XXXVIII.

1.

PLenum formidandâ curioſitate ac terrore fuit ſpectaculum, quod offerebatur antiquo Regi Pharaoni. Aula regia, inſtar cavernæ, infeſtata videbatur monſtroſis ſerpentibus, qui producti à Magorum virgis, per terram repebant tortuoſis flexibus, & è turbidis oculis ac infectis faucibus vibrabant flammas, ſpargebantque peſtiferas ſalivas. Ad extremi hujus miraculi conſpectum attoniti obſtupecêre Rex, omnesque circumſtantes; longè tamen magis omnes fuêre terrefacti, quando viderunt infames illas furias novo miraculo ac ſucceſſu prorſus inopinato à virga Aaronis compreſſos, occiſos

occiſos, & devoratos. *Projecerunt ſinguli virgas ſuas, quæ verſæ ſunt in Dracones, ſed devoravit Virga Aaron virgas eorum.* Exod. 7. 12.

2. Si verum eſt, quòd per malignos ſerpentes repræſententur perfidi Hæretici, qui ad inficiendos fideles è faucibus immundis verſant horrendum & diabolicum venænum; ecce illos à Mariâ Virgine, quæ in virgâ Moſis ſignificatur, contuſos, ſuperatos, & devoratos. Veritatem hanc admodum benè complectitur Abſalon Abbas Canonicus Regularis; *Virga quoque Moyſi, per quam fecit ſigna in Ægypto, Maria eſt; per eam fecit DEUS mirabilia in Mundo, è quibus unum de maximis eſt, quòd verſa in colubrum, Dracones Ægyptiorum devoravit.* Serm. 3. de Aſſ. B.V.

3. Sufficeret encomium, Beatiſſimæ Virgini noſtræ à ſanctâ Eccleſiâ attributum. *Gaude Maria Virgo, cunctas hæreſes ſolâ interemiſti - quæ Gabrielis Archangeli dictis credidiſti, dum Virgo DEUM & hominem genuiſti.* Tu illa fuiſti, quæ valido pede contudiſti temera-

merariam cervicem monſtrorum hæreticorum. Tu illa, quæ inſtar Judithæ truncans Tartareum Holofernem, in fugam egiſti Aſſyrios abyſſi. Tu illa, quæ heroicas vires deſumens è vocibus Gabrielis, quem interpretantur fortitudinem DEI, ad ultimum exterminium coëgiſti violentas ac perduelles turmas, & dum Mundo dediſti Verbum æternum, humanâ carne veſtitum; dum etiam doctrinæ ac exempli tui flammas diffudiſti, à caliginoſo & corrupto Mundo fugâſti abominandas tenebras omnis iniquitatis, deformitatis, & peccati; id quod ſubjungit idem Abſalon Abbas; *Quia cùm de ſe Chriſtum in ſimilitudinem carnis genuit, omnia crimina, omnes hæreſes impiorum, quæ Ægypto hujus Mundi illudebant, tum virtute prolis, tum exemplo ſuæ ſanctitatis delevit.*

4. Quædam Sacri Epithalamij cogitatio, quia obſcurum aliquod myſterium continet, inſignem huic argumento claritatem affert. Quando agitur de Mariâ, Sacræ Sponſæ nomine adumbratâ, ſemper cognominari ſolet

Suna-

Sunamitis, id est, pacifica. Et quia simul est Mater ac Sponsa Regis pacifici, censetur digna, ut coram ipsâ tractentur ac stabiliantur amabilissima negotia pacis. *Facta sum coram eo quasi pacem reperiens.* Cant. At O rem miram ac grandem! tametsi illa sit Sunamitis & pacifica; imò aliâs etiam coronata oleis; de eâ tamen dicitur, quòd à numeroso choro armorum & armatorum cincta sit. *Quid videbis in Sunamitide, nisi choros castrorum.* Rursus de illâ dicitur, quòd sit armata cornibus instar Lunæ, & instructa sagittis instar Solis; *Pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Imò, quod amplius; *Terribilis ut castrorum acies ordinata.* Obsecro, quid commercii est otiosis delitiis pacis cum violentis laboribus belli? quid tranquillitati provinciarum cum armis, calore bellico tumultuantibus? quid aureæ solis flavedini, & candido Lunæ argento cum minaci fulgure gladiorum & acinacum? *In Sunamitide choros castrorum?* Illane, quæ re ipsâ *est pulchra ut Luna*, simul sit *Terribilis ut castrorum acies ordinata?*

5. Cùm

5. Cùm Apes, uti docent S. Ambrosius & alii, sint Symbolum virginitatis; permittite, ut ad honorem Beatissimæ Virginis explicent meos conceptus, De iis testatur Poëta Mantuanus, quòd

4. Georg. 163.

- - - purissima mella
stipant, & dulci distendunt nectare cellas.

Simul tamen de iis subjungit;

- - - Agmine facto
Ignarum fucos pecus à præsepibus arcent.

Atque adeò illæ ipsæ, quæ volando inter amænissimas delitias hortorum ac florum, colligunt, ministrantque suavissimam dulcedinem mellis; illæ ipsæ, inquam, quando agitur de insidiantibus ac malignis fucis, tanquam alienæ pretiosæ substantiæ furibus, quantocyus illos magnâ generositate invadunt, repellunt, suoque rauco susurro utuntur veluti militari tubâ, & pungente aculeo veluti munitâ lanceâ; sicque magnanimo corde è propriis cubilibus ac opimis cellulis progrediuntur, hostesq; in fugant agunt.

6. Non-

6. Nonnemo ſimile quid in Ciconiis obſervat. Hæ, ſingularis pietatis plenæ, eo modo procurant teneræ ſuæ prolis ſalutem, conſervationem, defenſionem, ut nidum conſtruant ſupra excelſas abjetes, ne ſubjacere poſſint alicui injuriæ. Adhæc pullos cooperiunt foliis Platani, ut eos veſpertilionum malignitati ſubtrahant; ſicque funguntur officiis ſolicitarum nutricũ, & chariſſimarum Matrum. Verùm quando ipſorum oculis objiciuntur lividi & venenati Serpentes, prô; quamprimùm in medio pietatis exardeſcunt iracundiâ & totis viribus auſpicantur bellum, conanturque eos infeſtare, diſcerpere, lacerare. Pier. l. 17

7. En ideam Virginis Beatiſſimæ; Quamdiu de fidelibus, amicis, ac devotis agitur, illa inſtar apis, ad eos paſcendos ac conſolandos ſtillat ſuaviſſimam dulcedinem lactis & mellis. *Mel & lac ſub linguâ ejus.* Ad eorum felicitatem explicat iucundiſſima vexilla pacis. *Facta ſum coram eo quaſi pacem reperiens.* Conſolatur eos pretioſis lumi-

nibus Solis, & mundiſſimo argento Lunæ; Contrà verò quando de indignis fucis, de Hæreticis, de vitioſis, de ſceleratis agitur, inſtar armatæ Palladis eos premit, configit, & triumphat. Similis quoque Ciconiis, teneros ſuos Filios totis viſceribus cuſtodit, adjuvat, & protegit. Unde proteſtatur; *Ego mater pulchræ dilectionis, &c.* Contrà verò adversùs Serpentes hæreticos evomit juſtos furores, eosq; fugat, lacerat, ac deſerit; *Terribilis ut caſtrorum acies ordinata.*

8. Supremam ac validam hãnc virtutem innuere vult encomium illud, ad honorem Virginis à Salomone formatum. *Equitatui meo in curribus Pharaonis aſſimililavi te Amica mea.* In te, O Amica Cœli, agnoſcitur inſuperabilis potentia integri exercitûs, inſtructi à DEO ad evertendos currus armatos, & abominanda agmina Pharaonis, id eſt, infernalis monſtri, ſuorumq; ſequacium. *Aſſimilavi te, amica mea, equitatui meo*, commendatur Hugo Cardinalis, *in curribus Pharaonis, id eſt,*

id est, ad currus Pharaonis. Quales verò creditis fuisse falcatos currus illius tyranni? quâ armorum sorte putatis dimicare Principem tenebrarum? ignominiosâ crudelitate. Audite Hugonem Cardinalem. *Pugnat contra Ecclesiam exploratione simulatorum, insidiis callidorum, scissuris schismaticorum, fallaciis hæreticorum, persecutionibus tyrannorum, falsis consiliis carnalium amicorum.* Sed quantumvis efferati sint isti nigri, ignominiosi, & abominabiles Ægyptii, tantundem valida est virtus Virginea, quæ *terribilis ut castrorum acies ordinata*, grandi robore prævalet *ad currus Pharaonis expugnandos.*

9. Ubi relinquo ingeniosum acumen Ruperti Abbatis? Quia potentia Ægyptiorum ab exercitu DEI dicitur percussa ac deserta, vicissim verò supremo DEI jussu injunctum Mosi; *Eleva virgam tuam, & extende Manum tuam super mare, & divide illud.* Idcirco ejus virga fuit illa, quæ frenum injecit undis spumantibus, quæ viam immensam ad salutem aperuit trepidantibus po-

Exod. 14. 16.

pulis, quæ reduxit commotas aquas, ut absorberent, ac sepelirent Ægyptios, obtinerentque contra ipsos plenam ac prodigiosam victoriam; dicamus ergò quemadmodúm mirabilis illa virga devoravit maleficorum tortuosos serpentes, ita prorsùs integrum armatum exercitum superavit, currus bellicos subvertit, superbiam Pharaonis repressit, & Ægyptiorum turmas delevit; ut nimirum tali modo significaretur, quòd Maria Virgo, virga Jesse, virga sanctitatis, virga summorum prodigiorum fœcunda, prævaluerit contra iniquitates, contra vitia, contra corruptelas & errores depravati ac scandalosi Mundi, *sicut enim virga illa*, inquit Rupertus, *virgas maleficorum & omnem superbiam Ægypticam obtrivit, sic tu pulcherrima mulierum cunctam pravitatem hæreticam interemisti, superbiam Diaboli dejeciſti, &c.*

Ap. Corn. à Lap. Cant. 1. B. in 3.

10. Sed audite, obsecro, conceptus ac sensus ab ipsâmet Virgine pronuntiatos. *Quasi Cedrus*, inquit illa, *exaltata sum in Libano.* Ad Metapho-

Eccl. 24. 17.

ram

ram Cedri illa recurrit, quia miraculoſas ipſius prærogativas ad vivum exprimit. Quod ſi Cedrus Libani ſubminiſtravit materiam ad ſtructuram antiqui templi, ſanguine Virginis formatum eſt ſacratiſſimum Corpus Salvatoris. Si Cedrus ſemper eſt præſervata à vermibus; Nigro nunquam ſubjecta fuit Syndereſi ullius culpæ. Si Cedrus ſemper adornata eſt intacto virore; Mater DEI ultra modum æſtimatur ab incorruptâ virginitate. Si Cedrus diffundat ſuaviſſimum odorem, Maria replevit terram & Cœlum mirabili ſuarum virtutum fragrantiâ. Omnium tamen præcipuum eſt; ſicuti Cedrus unâ parte abigit & infugam mittit ſerpentes; alterâ verò pretioſo humore, quem è medullâ ad corticem ſpargit, præſervat libros ab injurioſo tinearum dente intactos; ita Maria reprimit malignitatem infernalium ſerpentum, & præſervat Sacras Scripturas, ne à livido dente hæreticorum corrodantur, corrumpanrur, & lacerentur. Unde Richardus à S Laurentio; *Reſina*

l. 12. de Laud. V. *Cedri - libros conſervat à vetuſtate, & tineis ſi inde perungantur*; Ita *Sacram Scripturam conſervat B.Virgo à tineis, id eſt, Hæreticis.* In hunc ſenſum Hugo Cardinalis. *Cedrus odore ſuo fugat ſerpentes, & B.Virgo Dæmones.* Et rurſus; *Cedrus ſervat libros à tineis, & B.Virgo Sacram Scripturam ſervat, ne corrumpatur ab Hæreticis.*

In c. 24. Eccl.

11. O quàntùm me hîc ad ſe rapit quædam cogitatio Sacræ Apocalypſeos! Poſtquam certâ generoſa Matrona in lucem enixa eſt Filium, ſublimi virtute dotatum; ecce! ferus quidam Draco contra illum proſiliens, evomuit ex immundis faucibus integrum peſtilentis veneni flumen ad ſubmergendam prolem. *Miſit ſerpens ex ore ſuo poſt mulierem aquam, ut eam faceret trahi à flumine.* Sed fruſtrà; quia terra totâ ſollicitudine contulit infeſtatæ Matri auxilium ac patrocinium. *Et adjuvit terra mulierem.* Si, ex ſententiâ Sacrorum Interpretum, in nobili hâc Matronâ ad vivum repræſentatur Sancta Eccleſia; & ſi in fero Dracone malignus; infer-

Ap. 12. 51.

Digitized by Google

infetnus; dum iſte contra illam evomit infectas veneno hæreſes, dogmata contagioſa, & peſtifera; Terra benedicta, terra virginea, terra, quæ Mundo dedit fructum vitæ æternæ, de quâ ſcriptum eſt, *Benedixiſti, Domine, terram tuam.* Et rurſus; *Terra noſtra dedit fructum ſuum.* Illa, inquam, terra in ſuccurſum infeſtatæ Matronæ totâ Celeritate accurrit, reprimit ignominioſam maligni ſerpentis temeritatem & adversùs turbidum ac venenatum flumen illam protegit, ſalvat & aſſecurat, Unde S. Bernardus; *Terra poteſt dici B. Virgo, quæ terra fructum noſtræ ſalutis portavit. Hæc ergo terra adjuvit mulierem, id eſt, Eccleſiam, pro ipsâ exorando.* Centum experientiis comprobatum eſt, quòd Mater DEI, inſtar Virgæ Aaronis, devoret malignos nigræ Ægxpti ſerpentes, reprimat contagioſam monſtrorum hæreticorum crudelitatem; fuget inſtar ſolicitæ Apis, à cubilibus prædatrices fucos, & inſtar amabilis Ciconiæ configat infectos ac venenatos Serpentes; ſubmergat in

Pſalm. Ap. Silu hîc.

mari minitabunda Ægyptiorum agmina; Unde ad ipsius honorem optimâ ratione dicitur. *Cunctas hæreses Sola interemisti.*

12. Hinc intelligitis, cur Beatissimæ Virgini fuerit præparata coronâ, composita ex jugis & apicibus montium Amana, Sanir Hermon, & ex cubilibus Leonum ac cavernis Pardo-
Cant. 4. rum. *Veni coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir & Hermon, de cubilibus Leonum, de montibus Pardorum.* Quòd si per *Amana, Sanir & Hermon*, ut ait Hugo Cardinalis, intelligere debeamus *facinorosos, flagitiosos, & sacrilegos.* Si, ut placet Gilberto Abbati, *Sarmana populus vanus intelligitur; Sanir hispidus. Hermon anathema.* Si, ut scribit Rupertus, *Amana interpretatur nocturna avis, Sanir dens vigiliarum, & Hermon anathema.* Si etiam in his nominibus significantur Hæretici, schismatici, excommunicati, inimici lucis, domestici tenebrarum, persecutores fidelium, similes superbis Leonibus, inflatis prædatoribus miserorum innocentum, &

instar

inſtar Pardorum multis vitioſitatibus, deformitatibus, & ſordibus contaminati ac immundi; optimâ ratione ex his componitur Beatiſſimæ Virgini triumphale diadema; Et ſicuti aurum, è medio terræ luto erutum, peritorum tamen manibus ad excellentem puritatem conductum, deſervit ad diademata pro Regum frontibus efformanda; Ita virtus Mariæ, quæ eſt mater ſapientiæ ac Magiſtra Apoſtolorum & Doctrum, transtulit vitioſos ex umbris errorum ad lucem veritatis Chriſtianæ, ex rebellionibus ad Legem DEI & devota obſequia Sanctæ Eccleſiæ, ac denique à Dæmonibus ad ſincera ſervitia Salvatoris. Huic jure merito debentur coronæ, contextæ ex iſtis Montibus; Illa enim meretur gloriam expugnatæ infidelitatis, ſuppreſſæ hæreſis & recuperatarum animarum, dum illa *omnes hæreſes tum virtute prolis, tum exemplo ſuæ Sanctitatis delevit.*

LUMEN REFRIGERANS.

Seu

Maria, extinguens fervorem Libidinum.

SYMBOLUM XXXIX.

I.

MUndus in formam immenſi giganthis, è quatuor elementis formatus cernitur, dum ei capitis loco deſervit vaſta rotunditas Cœli, Sol & Luna ſunt corporis adeò grandis ſplendentes oculi. Cum perfectionibus Solis certant prærogativæ Lunæ; & ſi ille acclamatur *Luminare majus*, iſta *Luminare minus*, eſtq; inter ſcintillantes ſtellas *Æmula Solis*. Si ille gaudet præfecturâ diei, iſta obtinet præſidium noctis. Si ille, ſagittis à tergo munitus, occidit ignominioſos Pythones, iſta, armata telis, inſtar ſtupendæ venatricis, è ſylveſtribus feris refert innumeras victorias. Si ille aureo lumine adornatam habet frontem, iſta è vultu diffundit pulchros ſplendores argenti; & quando

Geneſ.

quando illo vibrando igneas flammas, affligit & torquet corpora ſublunaria; Luna, tametſi infinitis flammulis circumdata, verſat ſuaviſſimum rorem, & dum moleſtos fervores aëris ac terræ temperat, tribuit toti Mundo amabile ac dulciſſimum refrigerium. Unde Virgilius;

Temperat, & ſaltus reficit jam roſcida Luna. 3. Georg. Raviſ. Epith.

Unde alii eam frigidæ titulo delineare volunt;

Et redit ad noſtros frigida Luna polos.

Et alii epitheto gelatæ.

Regna manent gelidæ propè cornua Lunæ.

Cùm ergò Virgo ſacratiſſima inſtar myſticæ Lunæ à Spiritu Sancto cognominetur *Pulchra ut Luna*; dicite, quòd non ſolùm pretioſis ſuis ſplendoribus inter caliginoſas umbras noctis præbeat miſeris viatoribus ſtupendam facem, *Lumen eunti*; ſed inſuper, quando devoti ipſius clientes fortè exardeſcunt libidine, offenſâ, & cruciatibus, illa mitigans reprimit moleſta incendia, affert-

affertque illis *cum luce refrigerium*; id quod præſentis diſcurſûs erit argumentum.

2. Unde accipiam veritatis hujus demonſtrationes? A Rubo Moſis, aut à fornace Babiloniæ. Si de rubo agatur, obſtupuit ultra modum Moſes, quando vidit, ſylveſtrem ac ſpinoſum arbuſculum, etſi omni parte obſeſſum flammis, non conſumi, ardere & non comburi, imò in mediis incendiis gaudere amæniſſimâ frigiditate. *Et videbat quòd rubus arderet & non combureretur.* Exod. 3. 2. Unde avidiſſimo pectore, cùm ſpectaculum adeò rarum magis è propinquo aſpicere cuperet. *Vadam* inquiebat, *& videbo viſionem hanc magnam quare non comburatur rubus.* Sed non minus miraculum eſt illud fornacis Babylonicæ; tametſi enim *eſſet ſuccenſa nimis*, & ſublimes flammæ in Cœlum uſque exurgerent; Juvenes tamen Hebræi, â barbarâ manu in fornacem illam præcipitati, nec minimam offenſam paſſi, imò inter terrores infernales experti ſunt refrigeria Paradiſi, *quaſi ven-*

ventum roris flantem, &, ut Propheta teſtatur, *non tetigit eos omninò ignis, neq; contriſtavit.* Sed ſi ex vobis interrogarem, quænam fuerit rari hujus miraculi cauſa? certè reſponderetis, incendia rubi fuiſſe refrenata à præſentiâ DEI, qui ibi dignatus eſt commorari, tanquam operator miraculi adeò grandis; Nam *apparuit ei Dominus de medio rubi.* Similiter incendium fornacis repreſſum fuit à præſentia Angeli, qui validâ virtute *excuſſit flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quaſi ventum roris flantem.* Utroque hoc modo indicabatur, Virginem Beatiſſimam, veluti Matrem DEI, participâſſe Divinam quandam prærogativam, ſ lum in pectore miſerorum peccatorum, tanquam in rubo, inter pungentes ſpinas libidinis & inter flammas impuritatis, ultra modum ardentes, ſopit ervorem & extinguit incendium, ita it *rubus ardens non ardeat.* Simili nodo, inſtar Angelorum, inter lucidas violentas fornaces ſenſualitatis vert roſcidam frigiditatem, quâ ſinus illi

Dan. 3. 50.

illi fuliginosi plurimùm recreantur & adjuvantur.

3. Quod figurato ac Symbolico modo in his duobus eventibus significatur, re ipsâ contigisse demonstratur, si reflectamus ad quandam historiam sactæ Geneseos, collatam cum iis, quæ narrat S. Matthæus. Prævalente ad opprimendam Palæstinam fame, Abrahamus cum Sarâ, suâ Conjuge, videbatur coactus, ut fugeret in regnum Ægypti, necessaria alimenta ibi comparaturus. Sed cùm in memoriam revocaret partim obstupescendam pulchritudinem suæ Sponsæ, partim immoderatam libidinem Ægyptiorum, omnes suas cogitationes in consilium vocavit, ut inter imminentia pericula vitæ suggererent opportunam defensionem. Unde ad uxorem conversus O meâ chara, dixit, *Novi quòd pulchra sis mulier, & quôd cùm viderint te Ægyptii dicturi sunt; Uxor ipsius est, & interficient me, & te reservabunt.* Timeo, ne tua pulchritudo mihi pariat extremam miseriam. Sanguinis mei pretio com-

Gen. 12. 12.

para

parabunt Ægyptii tuam pulchritudinem, & ut te introducant in lectum, præcipitabunt me in tumbam, ſuamq; voluptatem quærent ex mea ſtrage. *Dic ergò, obſecro te, ſoror mea ſis, ut benè ſit mihi propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui.* Idquod exactè factum eſt; nam Ægyptii, cùm viderent *quód eſſet pulchra nimis*, illius certiorem fecêre Regem, fuitque in Palatium Regis transportata. Eodem modo Dina ob caram ſuam pulchritudinem rapta fuit à Principe Sichem, tanquam à violento raptore. Berſabea non ſine prodigioria ſtrage ſui nobilis mariti fuit in Regium thalamum translata. Thamar immaniſſimo inceſtu ab impudico Amnon violata eſt. Suſanna à Judicibus populi laſcivas inſidias experta eſt. Judith, à grandi Holoferne vix non ad candaloſos exceſſus inducta, mille experientiis comprobavit, quòd pulchritudo fæminea ad expugnandam caſtitatis arcem ſtimulet laſcivorum turmas, ſique ſupremas vires iniquitatis & culpæ addat. Hoc tamen non contigit

git in Virgine ſacratiſſimâ, quæ tamen ſi *pulcherrima mulierum*, & obſtupeſcendæ ac incomparabilis pulchritudinis Sol fuerit; etſi inſuper cum ſuo Sponſo Joſepho peregrinata ſit in Ægyptum, absque ullâ timoris aut offenſæ umbrâ in regno illo commorata eſt, ita ut nullus unquam ipſam aſpexerit ſiniſtro aut impuro oculo.

4. Hos effectus erudito modo attigit Salomon, dum prodigioſam pulchritudinem Divinæ Matris ad vivum expreſſurus, ad ingenioſam hanc ſimilitudinem recurrit; *Genæ tuæ ſicut Turturis.* Adeoq; genæ Virginis videntur contemplantibus referre qualitatem ac formam Turturis; etſi enim alii eas dixerint genas lactis & vini; alii gratioſam mixturam liliorum & roſarum; alii morbidas, dulces, ac nonnihil tumidas; Salomon tamen in iis nihil agnoſcit aliud, niſi qualitatem Turturis. Quòdſi, ut S. Hieronymus ait, *Turtur avis pudiciſſima*; ita etiam è genis Mariæ tanta diffundebatur pudicitia, ut, quemadmodùm purpura, in

Cant. 1. 9.

l. 1. cont. Jovin.

pulchrio-

pulchriorum puellarum g nis ſplendens, accendit intuentibus ſuggeſtiones & flammas impuræ libidinis, ita viciſſim genæ, Mariæ, Turturum in morem, etiam ipſos diſſolutos homines mundanos ſtimulabant ad ſanctum amorem caſtitatis, honeſtatis, & pudicitiæ. Unde S. Ambroſius; *Mariæ tanta fuit gratia, ut non ſolùm in ſe virginitatis gratiam ſervaret, ſed etiam iis, quos inviſerit, Virginitatis inſigne conferret.* De Inſt. Virg c. 7.

5. Hos ipſos conceptus exprimere videntur Sacra Epithalamia, quando de Sacratiſſimâ Virgine proteſtantur; *Sicut Lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Quaſi dicerent, ſicuti Juvenes filiæ Adami, quantumvis caſtæ & pudicæ; mundanorum oculis ſunt pungentes ſpinæ, à quibus grandi impulſu concitantur ac ſtimulantur ad impudicitiam, dum *ex earum intuitu concupiſcentiâ pungebantur*, ut loquitur Dionyſius Cartuſianus; ita econtrario; *Deipara Virgo ab omni culpâ fuit prorſus immunis, & tam immenſa charitate* Cant. 2. 2. Ap. Cornel. à Lap. hîc in 2. ſenſu.

tate repleta, ut intuentium corda sic penetravit sua inæstimabili castitate virgineâ, quòd à nullo potuit concupisci, imò potius extinxit ad horam illorum libidinem. Et si Lilium, ut Physici docent, contra serpentum morsus est præsentissimum antidotum; quemadmodùm Plinius
l. 21. c. 19. ait; *Radices Litii multis modis florem suum nobilitaverunt contra serpentium ictus ex vino.* Et Dioscorus; *Folia herbæ illita*, loquitur de Lilio, *serpentium morsibus subveniunt, &c.* Ita invocatio Virginis, & devotus erga ipsam affectus, in animâ hominis fidelis conservatus, præstat medicum ac validum remedium contra malignitatem cujusvis vitii, maximè contra venænum lasciviæ. Testem
loc. cit. audi Cornelium à Lapide; *Sicut Lilium valet adversùs serpentes & venena; sic B. Virginis invocatio singulare est remedium in omni tentatione vitiorum, & præsertim libidinis, uti experientiâ constat.*

6. Approbante sanctâ & Universali Ecclesiâ, Maria Virgo inter alia sua

Sym-

Digitized by Google

Symbola declaratur ſimilis Cedro. *Quaſi Cedrus exaltata ſum in Libano.* Idque, ut interpretatur Hugo Cardinalis, optimâ ratione; ſicuti enim à Cedris Libani deſumpta fuit materia ad ædificium antiqui templi; ita ex Mariâ formatum eſt corpus JEſu Chriſti, quod vocatur templum metaphoricum. Si Cedrus, lignum imputreſcibile, non ſubjacet dentibus cariei; Anima Virginis à verme omnis ſyndereſis ſemper fuit exempta ac præſervata. Si Cedrus in omni temporis viciſſitudine ſemper mirificè vireſcit; Ita Maria ſemper conſervavit intactam & virentem pulchritudinem ſuæ virginitatis. Si Cedrus tantundem profundas habeat radices, quantùm faſtigio ſuo eſt ſublimis; ita Virgo quantùm eminuit meritis, tantùm habet humilitatis, ad miraculum uſque profundæ. Si Cedrus exhalet raram & exquiſitam ſuavitatem, ita Virginea fragrantia diffunditur in omnem terram. Sed ut ad propoſitum noſtrum redeam; *Sicuti Cedrus odore ſuo fugat ſerpentes; & Beata Virgo* Eccl. 24. Hug. Card. ibi

Dæmones. Sicut odor Cedri in fugam agit venenoſos ſerpentes, ita à præſentiâ & devotione Mariæ fugantur ſuggeſtiones vitiorum, & turpes impulſus ad carnales ac obſcænas libidines. In hanc rem quidam Mariæ devotus; Illa, inquiebat, ſublimi myſterio *comparatur myrrhæ & Cedro, quia ſicut odor myrrhæ fugat vermes, & odor Cedri fugat ſerpentes; ſic & odor ſuæ virginatis de aliorum cordibus expellebat motus brutales.*

Bernardin. de Buſto ap. Umbr. n. 259.

7. Sapientiæ teſtimonium eſt, quòd Maria, inſtar vitis, producat fructus, ſublimi ſuavitate plenos; *Ego quaſi vitis fructificavi ſuavitatem odoris.* Cardinalis Hugo hunc textum Mariæ Virginis ore pronuntiatum interpretatur. Ila enim eſt vitis, quæ non tantùm æſtimatur à producendâ generoſitate vini, quantùm à ſuavitate florum. Nam, ut ait Hugo Cardinalis, *flores Beatæ Virginis ſunt virtutes ejus, viola humilitatis, roſa charitatis, lilium Virginitatis.* Neq; flores ſolùm, ſed, ut obſervat S. Bonaventura, inſtar vitis produxit etiam botrum ſummi pretii, cujus beneficio com-

Eccl. 24. 23.

compoſito fuit ſitis totius Mundi. *Vitis ferens botrum, per quem pulſa Mundi ſitis.* Nomenclator. Quòd ſi intelligere deſideratis ſingularem virtutem ac prærogativam hujus virgineæ ſitis, dicam cum Zachariâ Propheta, quòd Maria, inſtar vitis, produxerit *vinum, germinans Virgines.* Etſi enim Vinum nativâ ſuâ proprietate venas repleat igne, præcipitetque ad violentum furorem, ad ſtrages ſanguinarias, & ad ſcandaloſas Libidines; Unde Poëta; Zach. 8. 17.

In vino feritas, jurgia, probra, Venus.

Maria ramen, vitis prorſus admiranda, producit *ſuavitatem odoris*, ſimulq; altùm teſtatur, quòd ab ipsâ generati ſint *fructus honoris & honeſtatis.* Re ipsâ enim è corde noſtro profligat fœtidas ſordes obſcœnitatis, quæ nos replere poſſunt probroſo rubore plenos, & in Mundi conſpectu abominandos ac obſcuros; inſuper nobis obtinet donum pudicitiæ, cujus operâ fiamus immaculati ac puri; unaq; honor & honeſtas in operibus noſtris intacti & glorioſi reſplendant.

8. Agedum itaq; O Virgo Sacrosancta, cùm sis mystica Luna inter umbras nostrorum errorum, duc nos tuo lumine ad salutem; Et si impudico errore nos vides succensos, affer nobis desideratum refrigerium. Si cor nostrum, antiquo rubo simile, ex omni parte inflammatum fumiget, est grandis effectus tuæ pietatis, ut non devoretur aut prorsus consumatur. Si in animâ nostrâ sæviant incendia Babylonicæ fornacis, roscidâ tuâ beneficentiâ nos refrigera & conforta. Si præsentiâ tuâ fuit repressa temeraria Ægyptiorum impuritas, extende supra nos pallium tuum niveum, permuta nos è corvis, fœtentium carnium amatoribus, in puras & castissimas turtures. Et quemadmodùm es admirabile Lilium, & odorifera Cedrus, profliga è venis nostris maligna illa monstra, quæ importunis ac molestis modis undique serpunt, ut dispergant infectum ac pestiferum venænum. Ah; rogo devotis illis Sanctæ Ecclesiæ precibus;

Virgo;

Digitized by Google

Virgo ſingularis
Inter omnes mitis,
Nos culpis ſolutos-
Mites fac & caſtos.

Si flammæ iracundiæ exardeſcant in viſceribus, mitiga illas benigno ac pretioſo tuo rore. Si fuligo impudicitiæ nos contaminat & conſpurcat, obtine nobis glorioſas ac nobiles prærogativas ſanctæ caſtitatis. Et ſi Alanus tuam gloriam duobus titulis celebravit, cognominans te *Sigillum virginitatis & ſpeculum caſtitatis*; tu veluti ſigillum, cordium noſtrorum ceræ impreſſum, dele in iis formam inhoneſtatis, quâ nimiùm quantùm contaminamur, ac deturpamur, & efforma venerabundam effigiem virginitatis. Quòd ſi hujus irreparabilem jacturam non absq; magnô noſtro detrimento fecerimus, rape nos ad te, & fac, ut in te, tanquam in ſpeculo caſtitatis, ſemper defixos habeamus devotos oculos; abſterge à peccatrice anima vitioſam deformitatem ac immunditiem, omniq; poſſibili puritate & munditie plenam effice.

TUTRIX.

Seu

Maria, omnium curam habens.

SYMBOLUM XL.

I.

NAturæ affectuosum dictamen est, aliorum debilitatibus commiserei, & ibi solicitudine tanto promptiore succurrere, ubi majores videntur infirmitates ac miseriæ. Tenellis suis pullis ita assistit delicata philomela, ut diu noctuq; ab eâ non discedat aut separetur. Ad pauperum pullorum patrocinium extremam vigilentiam adhibet affectuosa Gallina, dum raucis vocibus eos ad se sequendam invitat, & proprias alas supra ipsos instar tentorii explicat, eosq; cooperit ac protegit; Flexuosa vitis, sustentaculi ac fulcri indiga, vigorosâ Ulmo providetur, ut magis magisque crescere ac proficere possit. In civitatibus & Rebuspublicis

benè

benè coordinatis, destinantur miseris pupillis tutores ac tutrices; quorum studio ac diligentiâ in omnibus occasionibus juventur & protegantur. Et quia tutela, ut Jurisconsultus docet, definitur *Jus ac potestas in capite libero ad tuendum eum, qui per ætatem suâ sponte se defendere nequit*; Permittite, ut dicam, Beatam Virginem esse constitutam Tutricem & affectuosam protectricem, utpote quæ in Græco quodam Hymno cognominatur, *Tutela, murus, firmamentum sacrum refugium omnium.* Ad demonstrandam hanc veritatem nunc accingor. ff. de Tutel. Rayn. Nomenclator.

2. In nobilissimis Cœli Planetis admodùm benè adumbratur Tutela, de quâ sermonem instituto. Soli enim DEUS attribuit præfecturam diei, Lunæ verò noctis. *Luminare majus, ut præesset diei, & luminare minus, ut præesset nocti.* Sicuti ergò Sol deservit instar immensæ facis ad fugandam mæstitiam & squalorem umbrarum, ad terrendas feras, ut ad cubilia sua compellantur ad expergefaciendos homines, ut ad Gen. 1. 16.

mundanos labores perficiendos se conferant, ac denique ad conservationem & debitum vigorem viventibus tribuendum. Sicuti etiam Luna, habens tutelam ac præsidium noctis, argenteis suis splendoribus temperat tenebras, solatur viatores, securos facit nautas, protegit ab exteris, & sparso suo crystallino rore herbas, arbores ac flores, veluti teneros papillos, lactat, nutrit, ac fovet. Proinde ambo referunt effigiem soliciti tutoris & amorosæ tutricis, à quibus parvulæ proles, auxilii indigæ, manuducuntur, recreantur, & protegunturcùm se impendant *ad tuendum eum, qui per ætatem suâ sponte se defendere nequit.* Quia verò Cardinalis Hugo in his duobus Luminaribus significari vult Salvatorem Mundi & ipsius Virginem Matrem. *Luminare majus Christus, qui præest diei, id est, Justis. Luminare minus B. Mariæ, quæ præest peccatoribus.* En bonum JEsum, qui instar generosi Tutoris, vitam spiritualem & corporalem præbet suis discipulis, ab æterno Patre in ipsius custodiam instar pupillorum

In c. 1. Gen.

lorum commendatis; prout ſuprema authoritate in horto Gethſemani imperavit armatis turbis, ut nullam ipſis moleſtiam inferrent. *Sinite hos abire.* Joan. 10. 8. Idque ideò; *ut impleretur ſermo, quem dixit; quia quos dediſti mihi, non perdidi ex eis quemquam.* Maria quoque, veluti Luna, habens præſidium noctis, occidente Divino Sole, ſuſcepit tutelam S. Joannis, qui *minimus traditur fuiſſe inter diſcipulos*; unde ei dictum eſt; *Mulier, ecce Filius tuus.* Joan. 19. 26. Porrò inſtar Lunæ, quæ *nocte lucet*, tribuit pietatis ſuæ lumen ac directionem ad ducendos miſeros peccatores, ut eos è cœcis tenebris extrahat, & nocturnis ſylvis ſuorum errorum eductos, manuducat per ſemitas converſionis ac pœnitentiæ ad deſideratam poſſeſſionem æternæ ſalutis.

3. Quia Hymnus Græcus poſt Virgineæ *tutelæ* titulum, addit, quòd Maria ſit *Murus & firmamentum ſacrum*; Cant. 8. prout etiam ipſamet de ſe teſtatur; 10. *Ego murus, & ubera mea ſicut turris.* Ubi Turrim conjungens uberibus, declara-

claratur Nutrix & Tutrix, quæ verſat lac & præbet defenſionem, pupillos ſuos paſcens, protegens, & ſalvans.

4. Illa proinde eſt Virgo tutrix, Cant. 4. 4. *ſicut Turris David, quæ ædificata eſt cum propugnaculis, & mille clypei pendent ex eâ.* Turris David, quæ, ut ait S. Ambroſius, *præſidio eſt, & decori.* Turris inſtructa ſecuris propugnaculis, ut debiles ſuos filios reddat ſecuros. Turris munita mille ſcutis, ut neceſſitatibus mille Devotorum clientum afferat deſideratam protectionem, ſintque revera *Tutelæ pignora certæ.* Turris, quæ cooperit ac defendit *à facie inimici.* Denique Turris illuminans ſeu Pharus, quæ inſtar Lunæ, clara lumina ſpargens inter umbras & vacillantis ætatis fluctuationes, *in directum ducat*, ad portum dirigat, & collocata in eminenti loco, demonſtret vicinas terras, & ſic undique provideat & aſſecuret, ſitque *Tutela, murus, firmamentum & refugium omnium.*

5. Sacræ Litteræ in perſonâ Mardochæi propouunt ſtupendam effigiem vigi-

vigilantis ac indefeſſi Tutoris. Aſſumpſerat ille tutelam puellæ Eſtheris, quæ Patre & matre orbata, detinebatur captiva. Adoptavit illam ſibi filiam, & ne ſubiret periculum honeſtatis, aut vitæ, eam in ſuam domum recepit, ſubminiſtrando victum & amictum. Et licèt ob inſignem ſuam pulchritudinem cum ſummâ complacentiâ & favore Regis Aſſueri fuerint ad palatium Regium introducta, bonus tamen Tutor nunquam partibus ſuis deficiens, *deambulabat quotidie ante veſtibulum Domûs.* Eſth. 2. 11.

Nunquam movebat pedem è veſtibulo ædiculæ, aut oculos è feneſtris palatii, quin ſemper invigilaret, num charæ ſuæ pupillæ quidquam periculi aut offenſæ imminaret. Eodem modo Samuel ex iſto Judice commutatus in affectuoſum Tutorem, dilectum ſuum gregem viſitabat paſtorali affectu, *per ſingulos annos circuiens Bethel, & Galgala, & Maſphat*; inſtar ſolis undique ſpargens lumina incorruptæ juſtitiæ, & diligens tutelæ, terminando populi illius controverſias, truncando intricatos 1. Reg. 7. 16.

nodos

nodos litium, tranquillando animos concitatos, defendendo oppreſſos, confortando afflictos, & ſpargendo deauratas lampades mutuæ concordiæ ac pacis. Similiter Tobias, in ſe ſuſcipiens munus Tutoris, non ſolùm peregrinabatur per provincias Aſſiriæ, viſitando concaptivos ſuos fratres, & præbendo iisdem pretioſa lumina ſanctiſſimorum documentum ac conſiliorum, inſuper *pergebat per omnem agnitionem*
Tob. 1. 19. *ſuam & conſolabatur eos, dividebatque unicuique prout poterat, de facultatibus ſuis, eſurientes alebat, nudisque veſtimenta præbebat, &c.* Tenues hæ adumbrationes ſunt amoris Mariæ, quæ ſemper intenta ad cuſtodiendos ac fovendos ſuos devoros clientes, eos, veluti ſuos pupillos deſiderat ſublevare, omnemq; diligentiam ad illorum profectum adhibet, ut omni poſſibili modo adjuventur, foveantur, ac ſolatiis repleantur.

6. Solicita cura, quâ Balenæ erg ſuos filios utuntur, nunquam ſatis ce lebrari poteſt. Quando fortè eos cer nunt expoſitos imminenti pericul

per

perdendi vitam; dum à tempeſtatum impetu abripiuntur & ſcopulis illiduntur; aut inſidioſis ac cupidis prædatoribus infelix pabulum fiunt, aut inter undarum gurgites ſuffocantur & occiduntur; mox chara mater, tanquam ſolicita tutrix, fauces ſuas aperit, eosq; in proprium ſinum colligit, præbendo ibidem illis omnem ſecuritatem ac tutelam, ubi ab aliis credi poterant enecati ac ſuffocati. Sicque ut Academicus ait, *quos perdere viſa, tutatur.* Neq; eos unquam mari reſtituit, donec viderit tranquillatum ac compoſitum. Dicite nunc, non aliter Virginem Sacroſanctum, quando ſuos charos pupillos videt ab enormibus periculis agitatos, & inter ſupremas anguſtias jam jam perituros, materno affectu eos in proprium ſinum recipere, & veluti in inſuperabili propugnaculo contra omnes inſultus armare, protegere, & aſſecurare. Idquod ſcripſit ille Doctus;

Beata Virgo, fidelium piiſſima Mater furente tentationum tempeſtate, materno affectu velut inter propria viſcera recipit, receptos Novar. de B.V. l.1.c.18. q.26.

Digitized by Google

receptos protegit, nec dimittit, donec tranquillato periculorum mari, in fortunato beatitudinis æternæ portu reponat.

7. Permittite, obsecro, ut à maris habitatrice Balenâ me convertam ad Angelos, habitatores Cœli. Hi à providentiâ Divinâ singularibus modis fuêre assumpti, ut essent nostri amantissimi conservatores & Tutores. *Actores & tutores à Patre positi & præpositi nobis*, ut loquitur Mellifluus Bernardus. Adeoq;, instar immortalium Argorum, centum apertis oculis nos custodiunt, in periculosis viis miseræ hujus vitæ assistunt ac defendunt, reprimunt malignam feritatem potentiam inimicorum, ab imminentibus periculis conservant & in securitate reponunt; præbent infirmo corpori & afflictæ animæ medicamentum, sicq; nos, veluti totidem pupillos, summâ prudentiâ, amore, ac fortitudine adjuvant, & *custodiunt nos in omnibus viis nostris.* Nunc si Angeli, qui interdum ministri sunt Justitiæ æternæ, interdum fulmina supra Pentapolim vibrant, ad internecionem delent

In Psam. Qui habitat.

ſelent immenſum Sennacheribi exer-
citum, flagellorum duritie dilaniant
ſacrilegum Heliodorum &c. Si in-
quam, Angeli, his non obſtantibus,
uſtinent munus Tutorum, & prote-
gunt, defendunt, ac adjuvant teneros
pupillos; O quantò magis chara &
affectuoſa Tutrix erit Maria! cujus
viſcera puræ pietatis, totius ſuavitatis,
& dulcedinis ſunt plena; quæ eſt Ma-
ter miſericordiæ, & ipſorum Angelo-
rum clementiſſima Regina. Ecce! illa
inſtar Tutricis, ſinum aperit imbellibus
parvulis, & amabiliſſimè ad ſe invitat.
Si quis eſt parvulus, veniat ad me; cu- Prov. 9.
piens eos totâ ſollicitudine adjuvare & 4.
confortare.

8. Suaves has teneritudines fa-
cilè explicabimus, ſi cum grandi quo-
dam ſeculi noſtri ingenio attendamus
ad qualitates ac diſpoſitiones pupilla-
rum, quæ ſunt nobiliſſima ac pretioſiſ-
ſima pars noſtrorum oculorum. Sub-
jacent illæ multis periculoſis acciden-
tibus, dum riſus eas ſubmergit in plan-
ctu; Planctus debilitat & conſumit.

Calor eas exſiccat, humiditas ſuffocat; Color niger eas hebetat, albus diſgregat; iracundia eas inflammat, mœſtitia opprimit; imò una quoque exigua feſtuca, unum granulum arenæ, unus atomus pulveris, una muſcula volans illas affligit ac moleſtat; unde ad ipſius defenſionem providit natura membranam, quam vulgari modo palbebram, Phyſici autem propriè, piam Matrem vocant. Pupilla itaque à palpebra, veluti ab amoroſâ tutrice & à piâ Matre eſt cooperta. Iſta totâ benignitate illam cooperit & fovet; Inſtar pendentis cortinæ eam inumbrat, confortat, & veluti animatum ſcutum ab externis offenſis cuſtodit ac defendit. Ecce, Auditores! ſi in pupilla oculi ſignificantur pauperes pupilli; Virgo ſacratiſſima, inſtar palpebræ ſeu piæ Matris, ſub amabili tutelâ eos recipit ac protegit; nam ab imminentibus miſeriis nos defendit Mater miſericordiæ, omniaq; beneficia, quæ à naturâ aut gratiâ in nos diffunduntur, interceſſione hujus amabiliſſimæ Tutrici

nobi

nobis communicantur. Ut adeò illa ſit *Tutela*, *murus*, *Firmamentum ſacrum*, *refugium omnium*.

9. Eruditi teſtantur, Nullam navim unquam ſine aliquo tutelari Numine ſolitam prodire in vaſtum pelagus. Unde è prorâ vel puppi ſive penicillo figuratam, ſive lignis inciſam habebant effigiem Apollinis, Minervæ, Veneris aut cupidinis, qui inſtar Numinum tutelarium aſſummebantur, ut iter facerent in periculis proſperum. Quando etiam in iis repræſentabantur imagines Leonum, Arietum, Aquilarum, Cygnorum &c. Sub iis, tanquam ſymbolis, intelligebant DEOS, quos adorabant. Morem hunc poſtea ſanctificavit Chriſtiana pietas, dum in navibus collocat effigiem Angelorum, Apoſtolorum, aut Martyrum, ab iis rogando & ſperando opportunam in neceſſitatibus tutelam. Sed ut dicam quod ſentio. Quia vita humana in navi figuratur, prout Salomon de venerabili quâdam Matronâ ait; *Facta eſt quaſi navis Inſitoris.* Et Job de ſe ipſo. *Dies mei* Prov. 31. 14.

Job. 9. 25. *transierunt sicut naves poma portantes.* Nostræ securæ tutelæ loco teneatur in corde depicta Magna DEI Mater, eique vivo affecto porrigantur devotæ preces; *A periculis omnibus libera nos semper, Virgo gloriosa & benedicta.* Hujus enim beneficio reperiemus tutelam, securitatem, & refugium. Ad hoc propositum S. Bernardus; *Si insurgant venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam.* Re ipsa enim nobis erit *Tutela, murus, firmamentum sacrum, refugium omnium.*

In Psal. Qui habitat.

THRONUS SAPIENTIÆ est MARIA.

SYMBOLUM XLI.

1.

ARgus, Famosa Græciæ civitas, inter alia sua ornamenta recenset, quòd fuerit Telesillæ fortunata Mater. Illa sublimi spiritu dotat,

tata, animum habuit conducendi fæminas undiq; armatas ad reprimendam militarem violentiam Spartanorum, qui machinabantur capere & ad internecionem delere Argivos. Ingenii ſublimitatem habuit tantam, ut celeberrima poëtrix, & excellens cantatrix, totum Mundum in ſuos applauſus raperet, ac ſapientiâ & fortitudine ſuâ grandis & prodigioſa Minerva eſſe videretur. Unde ad ſignificandam ipſius gloriam, in quâdam ſtatuâ figurabatur, quæ ſupra excelſam columnam collocata, inſtar generoſæ Amazonis frontem habebat galeâ cinctam, & inſtar eruditæ Palladis ante pedes tenebat doctos ac liberatos libros. Unde Pierius Valerianus; *Teleſillæ Argivæ galeata ſtatua erecta eſt in Columna, libris circa pedes adjectis.* Verùm pro libitu ſuo jacet Græcia ſingulares dotes Teleſillæ, dum ego me totum abripi ſino à prærogativis Mariæ Virginis, quæ ſtupendæ fortitudinis plena, æquivaleret integro exercitu, undique armato; dicta proinde *terribilis ut caſtrorum acies*

Plut de virtut. Mulier.

lib. 24.

Cant.

acies ordinata; & dotata altiſſimâ Sapientiâ, *Sedes ſapientiæ*, depredicatur & cognominatur. Sed quia has duas prærogativas in unum ſolum diſcurſum conſtringere, nimis prolixum foret; permittite, ut nunc ſapientiam Matris adornem, ac demonſtrem, eam in ſummo gradu ſapientiæ excellentem ac ſublimem eſſe. Ad eam converſus Rupertus Abbas, ait; *Tu prophetiſſa prophetarum, & Magiſtra Magiſtrorum, id eſt, Apoſtolorum, fidei, & Religionis Magiſtra.*

l. 1. de Glor. & Honor. Filii hominis.

2. Neque aliunde melius, quàm è Nomine Mariæ, deſumere potero principium. Quòd ſi iſtud, ſublimibus myſteriis fœcundum, ex Sanctorum Patrum interpretatione vertitur; Domina Mundi, ſtella poli, & illuminatrix. Unde Albertus Magnus; *Mariæ nomen interpretatur illuminatrix, Stella, & ſyrâ linguâ interpretatur Domina.* Ecce! Maria veluti Domina, protegit ſuos ſervos inter adverſitates! veluti Stella polaris ducit periclitantes ad portum ſalutis, veluti illuminatrix,

In c. 1. Luc.

ut

it eam vocant S.Epiphanius, S.Joannes Damaſcenus, & S.Eucharius, mentibus noſtris ſummâ felicitate largè ac benignè diſtribuit lumen ſapientiæ. Apud Sylu in Apoc. c.4.q 18. n.149.

3. Digna auditu eſt illa reflexio id caput 24. Eccleſiaſtici, ubi Virgo ſacratiſſima ſe ipſam comparat cum pulcherrimâ Oleâ; *Quaſi oliva ſpecioſa in campis.* Et cùm probè ſciam, oleam eſſe expreſſum Symbolum pacis & miſericordiæ, idcircò apprimè convenit Beatiſſimæ Virgini, cujus operâ *pacem DEUS reddidit*, & etiam *Mater miſericordiæ* cognominatur. Quia inſuper ex oleâ recipitur liquor olei, qui ſtudiis litteratorum præbet nocturnum lumen; & quia olea eſt conſecrata Palladi, DEÆ ſapientiæ, hinc Maria in olea ſignificatur, quia ipſa eſt ſedes ſapientiæ, quâ omnes fideles erudiuntur ac docentur; olea enim non ſolet collocari intra hortum circumdatum ſpinoſa ſepe, aut cinctum fortibus mœniis, ſed in campo aperto & ſpatioſo, ut nobiles ac plebeij, laici ac Religioſi, divites & pauperes, perfecti & imperfecti ad Eccl. 24. 19.

eam propinquare, ipſius luce gaudere, in doctrinis proficere, & ſapientiæ donis illuſtrari poſſint. Idipſum teſtatus
Prov. 2. 20. eſt Salomon; *Sapientia foris prædicat, in plateis dat vocem ſuam, in capite turbarum clamitat.*

4. Moſes refert, è terrâ, veluti è fœcundo ubere, proſiliiſſe mirabilem fontem, quo tota planities irrigabatur
Gen. 2. 6. ac fœcundabatur. *Fons aſcendebat è terrâ, irrigans univerſam ſuperficiem terræ.* Et ſi ex ſinu terreſtris paradiſi promanavit nobile flumen, ex quo non tantùm tota vicinia omnibus delitiis replebatur, ſed etiam quatuor flumina ad totius Mundi felicitatem derivabuntur; *Fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradiſum, qui inde dividitur in quatuor capita*; Haud aliter è terra benedicta Mariæ prodiit fons ſapientiæ, fons lucis prodigioſæ ac Divinæ. *Fons ille aſcendit, quia apud DEUM erat*, inquit Rupertus Abbas. Similiter regium illud flumen Divinæ Scripturæ prodiit, quod diviſum in quatuor volumina Evangelicæ Doctri-

næ,

næ, irrigavit & impinguavit universum mundum. *Nam per te*, ait ad Virginem Rupertus, *initium accepit ſanctum Evangelium, ut per univerſum Mundum ſpiritualem irriget paradiſum.* l. 4. in Cant.

5. Idipſum innuere vult Author primi Sermonis ſupra *Salve Regina*, qui inter opera S. Bernardi reperitur, & Virginem vocat *ſcientiam ſcientiarum ſanctorum*; ſuamque mentem ita explicat. Quemadmodum origo fontium ac fluminum eſt mare, ita authrix & diſpenſatrix veræ ſapientiæ eſt Maria. Et ſicuti Sol magno intervallo ſuperat claritatis ſuæ ſplendoribus omnia aſtra Cœli, quæ ab ipſo illuminantur; ita Maria poſt Sanctiſſimum ſuum filium qui vocatur *Lux lucis & fons luminis*, ſuperat omnes rationabiles creaturas, ſuisque devotis clientibus communicat clariſſimos ſplendores ſapientiæ.

6. In ſecundo capite Lucæ binis vicibus refertur, quòd, dum agebatur vel de articulatis vocibus Angelorum ad gloriam nati Infantis, vel de obſe-

quiis ei delatis à purâ & devotâ innocentiâ Pastorum, *Maria conservabat*
Luc. 2. 19. *omnia verba hæc conferens in corde suo.* Et rursus dum vel audiebat stupenda vaticinia Simeonis, & encomia Sacrosancto Infanti contexta ab Anna Prophetissâ, vel summos applausus Juveni JESU tunc temporis datos, quando extaticâ admiratione replevit Doctores in Templo; *Mater ejus conservabat omnia*
51. *verba hæc in corde suo.* Quasi diceret, ipsam instar ærarii sapientiæ, reposuisse in arcâ memoriæ omnia verba, quæ audierat, & omnia opera, quæ de Christo viderat, tanquam totidem thesauros; *Conferebat*, inquit interpres Hugo Cardinalis, *id est in memoria arcæ reponebat omnia, non solùm verba, sed etiam facta.* Attento studio discebat ab Angelis, Pastoribus, Prophetis, & Rabbinis, quæ audiit; & longè plus in animâ sua illuminata conservabat ænigmata, parabolas, & doctrinas, quæ egrediebuntur ex ore verbi incarnati, & quæ postea ab ipsâ, veluti ab excellenti Magistrâ, debebant aliis declarari ac manife-

Digitized by Google

nifeſtari. *Sciens, quòd aliquando ſcri-*
berentur, & ſcriptores ad eam recurre-
rent, ſubjungit Hugo Cardinalis. Ni-
nirum è pectore Mariæ, veluti anima-
:o throno ſapientiæ, debebant vibrari
fulgura, voces & tonitrua; videlicet ful- Apoc. 4.
gura clariſſimorum miraculorum, quæ 5.
Chriſtus operabatur; voces altiſſima-
:um doctrinarum, & tonitrua gran-
lium minarum, quas Chriſtus inge-
minabat. *Quia Maria,* inquit S. Bern-
ırdus, *filii JEſu Chriſti parabolas, æni-*
gnata legalia, & mirifica geſta, dicta, opera
ıvidius ebibit, fidelius credidit, ſincerius, Serm. de
luculentius q3 aliis tradidit. Laud.
M.V.

7. Unde aptiſſimè dicta fuit *Mulier*
ımicta Sole. Et *Luna ſub pedibus ejus.* Apoc. 12.
Sole enim undique veſtita eſt, quia ex
ıltiſſimis ſcientiis comparavit inexpli-
:abilem claritatem; calceata eſt puriſ-
imo argento Lunæ, quia ab humanis
nentibus fugabat tenebricoſam noctis
gnorantiam; ſicque reverà facta eſt
edes ſapientiæ, fons litteraturæ, æra-
rium doctrinæ. *Magiſtra Magiſtrorum*
fidei, & religionis Magiſtra.

8. Figite

8. Figite oculos in Præcurſorem Baptiſtam, & dum ipſum cernitis electum, ut Mundo præbeat clariſſimum teſtimonium Divinæ claritatis, quia *venit in teſtimonium, ut teſtimonium perhiberet de lumine*; & dum auditis, quòd *venit prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum*; dicite, quòd in ipſius domo penè tribus integris menſibus commorata ſit Beatiſſima Virgo, à cujus doctrinâ inſtructus exquiſitæ eruditionis lauream accepit. Unde S. Petrus Damianus ſuper hæc verba, *manſit Maria cum illa* (Eliſabethâ) *quaſi tribus menſibus*; appoſite ait; *Tanto tempore manet cum Eliſabeth Virginalis integritas, & nunc dulciore colloquio, nunc amplexu feliciore Joannem puerum conſecrat & inſignit.* Rurſus defigite oculos in S. Joanne Evangeliſta, qui ſupra omnes Apoſtolos obtinuit ſupremæ Theologiæ gloriam; & dicite, quòd in ſcientiis adeò ſublimis evaſerit, non aliunde factum eſſe, niſi quòd longo annorum intervallo habitaverit cum Matre DEI, in cujus ſchola didicit doctri-

Serm. 23

Umbr. Virg l 4. n. 314.

doctrinas adeò excollentes, ut mundum ineffabili admiratione repleverit. Quid in sacræ scripturæ studiis obtusius Ruperto Tuitiensi Abbate, cujus ingenium planè videbatur plumbeum? sed quamprimùm ad thronum sapientiæ confugit, à Mariâ commutatus est in hominem aureum, & doctissimum antesignanum. Hermannus contractus in suis principiis non absq; dolore videbatur tabula rasa & vacua omnis litteraturæ. At propitio Mariæ favore inter optimos doctores sui sæculi numeratus est. Fruſtrà in Litteratorum scholis fatigabatur miser Albertus, sed obtinens propitiam Virginem Beatissimam, ad doctrinam adeò sublimem promotus est, ut meritò titulum Magni consecutus sit. Theatr. Mag. fol. 261. 6.

9. Proinde si Athenienses depinxêre sapientiam in formâ Reginæ, quæ plena majestatis in cathedrâ sedens, ex utroque fœcundo ubere præbebat duobus venerandis senibus, ante ipsam genu flexis, lac litteraturæ. *Depingeatur in prætoriis sicut Regina, sedens in cathe-* Holcoth in su. c. 7. lect. 94.

cathedrâ, cui ſub aſcellis ordinabantur duo reverendi ſenes hinc & inde, qui uno genu flexo ſugebant mamillas. Ita Maria Mater miſericordiæ & Regina ſapientiæ, qnibusvis ad eam confugieutibus præbet dulciſſimum lac doctrinæ, ut grandibus incrementis creſcant in virtute, ſapientiâ, & tam humanâ quàm cœleſti eruditione.

10. Richardus à S.Laurentio acutè obſervat, quòd Apoſtoli, electi à Salvatore, ut totum mundum percurrerent, & ubique altiſſimas doctrinas ſpargerent, nullâ aliâ re proviſi ſint, niſi ſolummodò unâ virgâ. *Præcepit eis, ne quid tollerent in viâ, niſi virgam tantùm.* Marc. 6. 18. Sed de quâ virgâ opinamini hîc ſermonem eſſe, niſi de ſacratiſſimâ Virgine, de quâ Iſaias vaticinatus eſt, *Egredietur Virga de radice Jeſſe?* Iſta eſt virga, quæ Prædicatoribus ſervit fortis ſuſtentaculi ac roboris loco. Virga Moſis, quâ operari poſſunt ſtupenda ac miraculoſa prodigia; virga directionis, quæ ſuos fideles manuducit ad obtinendum glorioſum regnum; virga, quæ ad intellectum

lectum ornandum producit flores ac fructus eruditionis. Virga denique, quæ illos per omnia & in omnibus reddit solatio, ac felicitate pleniſſimos. *Maria Virga eſt prædicationis*, inquit Richardus, *quæ ſola datur prædicatoribus ad portandum in via; qui enim habere poſſet hanc virgam comitem, non deeſſet, ei gratia, non doctrina, vel aliquid neceſſarium.* l. 11. de Laud. 19.

11. Agite proin, O mei fideles; quantumvis eſtis ſitibundi ad bibendas aquas Sapientiæ, convertite vos ad thronum Mariæ; ad hanc recurrite, hanc invocate, huic ſupplicate, Agedum, inquit Iſaias Propheta, *venite aſcendamus ad Montem Domini, & ad Domum DEI Jacob, & docebit nos vias ſuas.* Ad Mariam, quæ eſt mons prodigioſè ſublimis, ad Mariam, quæ eſt Domus Jacob, imò thronus DEI, convertamus nos affectu religioſo & ferventi; quia ſupra hunc montem melius quàm ſupra Parnaſſum; in hâc domo, melius quàm in Peripato, diſcemus altiſſimas doctrinas; Virgo enim ibi nobis erit Iſa. 2.

Magiſtra

Magiſtra omnium virtutum, omnis litteraturæ, omnis ſapientiæ, *& docebit nos vias ſuas*; ac re ipſa nobis oſtendet, quòd illa ſit *Magiſtra Magiſtrorum, id eſt, Apoſtolorum, fidei, religionis Magiſtra.*

PANACEA,

Quæ omnibus malis medetur,

eſt

MARIA.

SYMBOLUM XLII.

1.

QUantumvis Divina bonitas largâ manu diffuderit ſuas gratias, ut creatum Mundum omni perfectione cumularet, videtur tamen, illum in eâ ipſâ bonorum affluentiâ miſerabiles anguſtias pati. Sunt quidem Maria variis ac innumeris piſcibus repleta; per aëra circumvolant immenſæ ſpecies diverſicolorum volucrum; in apertis campis & umbroſis ſylvarum cubilibus circumeunt & recipiuntur mille ſortes quadrupedum

dum & insectarum; sed ne herbæ brevi temporis spatio exarescerent, & volatilia ac feræ à siti non exsiccarentur ac languerent, disposuit DEUS, ut in medio terræ prosiliret dives ac frigidus fons, à quo creaturæ omnes refocillarentur, ac restaurarentur; Hac de re Moses: *Fons ascendebat de terrâ, irrigans universam superficiem terræ.* Gen. 2. 6. Si ex hâc relatione historicâ deberem eruere nobilem allegoriam, omninò jurarem, pretiosum hunc fontem fuisse expressam imaginem Virginis beatissimæ, quæ, tanquam abyssus pietatis ac vitæ, fuit à DEO nobis concessa, ut ipsius operâ repararentur nostræ miseræ aritates, esset q; inter ardores infirmitatum ac malorum desideratum lenimen ac refrigerium, dando salutem ægris, ac opportunum subsidium afflictis. Testem se offert S Joannes Damascenus, dum de Mariâ loquens ait, quòd sit *fons universo Orbi Medicinam afferens.* Orat. 1. de Nat. Virg. Supra marginem hujus fontis mecum venite, &, dum Religioso affectu ibi commoramini, observate, quomodò

pietas Mariæ ad indigentiam miserorum infirmorum derivet pretiosos & salutiferos succursus, ut adeò dici possit, eam esse mirabilem Panaceam à quâ omnia mala sanantur.

2. Et certè, probabilissimè affirmari potest, virtutem sanandi ægros fuisse sanctissimæ Virgini concessam. Quòd si Divinus ipsius filius, quocumque pervenerat, omnes ægros beneficâ manu sanabat; teste Evangelista *Virtus de illo exibat, & sanabat omnes*; probabiliter credi potest, tale Privilegium fuisse Divinæ Matri communicatum, dum ipsius gloria in honorem sacrosancti Filii vertitur. Et, sicut Prophetæ dixerunt, Redemptorem Mundi, instar Solis, circumtulisse sanitatem in pennis; *Orietur timentibus nomen tuum Sol justitiæ, & sanitas in pennis ejus.* Prudenter adjungi potest, quòd Maria, tanquam *Mulier amicta Sole*, luminibus suæ pietatis undiq; fugaverit miserias hominum afflictorum & calamitosorum; tribuendo eis salutem, ac plenè contentos, prosperosq; efficiendo.

Ap. 12.

Quòd

Quòd ſi antiqua Mater ſpinarum atrocitate ſuis poſteris parturiit puncturas, vulnera, & plagas; Maria, reparatrix malorum Evæ, absq; dubio ſecum ferre debebat lenimina, medicamenta, & ſalutem. Ad hoc propoſitum nervosè S. Auguſtinus; *Hæc primæ Matris damna reſolvit*: & paulò poſt; *Illa pertuſſit, iſta ſanavit.* Unde comparatur Cedro, quæ reſiſtit putredini; Palmæ, quæ fructuum ſuorum dulcedine mitigat palati noſtri amaritiem; Oleæ, quæ ad ſanandos infirmos deſtillat ſuaves liquores; balſamo, quod conſolidat profunda vulnera; &, ſicuti roſa macerata, ac corporis partibus applica-a, mitigat ſanatque dolores, à ſpinarum puncturis provenientes, ita Maria, *Roſa myſtica*, & prodigioſa Panacea, afflictis ægris præbet omne refrigerium. Sed pace veſtrâ omittamus ſymbolicas has cogitationes, & mecum ſurgite ad obſervandas reconditas relexiones, quæ ex ſacris Litteris ſeſe mihi offerunt.

Hom. 3. de Aſſ.

Plin. l. 11. c. 6.

3, Hieroſolyma, civitas mirabilis,

tantisq; prærogativis dotata, ut ab Hieremiâ meritò cognominetur, *urbs perfecti decoris*; inter alias suas singularitates gloriari potest piscinâ probaticâ. In vicina Templi ex prodigiosis aquis formatus erat parvus ac pretiosus lacus, in cujus ambitu ad ingeniosæ Architecturæ regulas constructi erant quinque porticus, qui superbam coronam repræsentabant. *Quinque porticus habens.* Et licet hoc ædificium fuerit majestate ac pompâ plenum, numerus tamen infirmorum, quibus semper abundabat, illud efficiebat extremæ miseriæ hospitium, dum diu noctuq; ibi circumiacentes ægroti, expectabant descendentem è Cœlo Angelum DEI, qui aquas illas moveret, sicque unus è circumjacentibus manifesto miraculo sanaretur. *Movebatur aqua, & qui prior descendisset in piscinam, sanus fiebat à quâcùmque detinebatur infirmitate.* Ut adeò dubium sit, num stagnum illud potius dici debeat lacus infelicitatis ac miseriæ, an verò theatrum rarorum ac miraculosorum eventuum. Ecce, ut

Joan. 5. 4.

scribit

ſcribit Petrus Bleſenſis, bellam imaginem Beatiſſimæ Virginis! nam, ſi *probatica* nil aliud ſignificet, quàm *ovina*; Maria certè, inſtar mundiſſimæ oviculæ, parturiit Agnum DEI ad ſalutem Mundi. Si Angelus in probaticam deſcendit ad ſanandum infirmum, Angelus Teſtamenti deſcendit in illius ſinum *propter nos homines, & propter noſtram ſalutem.* Si, turbatâ piſcinæ aquâ, unus infirmorum ſanabatur; *movebatur aqua, & ſanabatur unus.* Ipſa quoq; Maria *turbata eſt*, quando verba Archangeli è Cœlo deſcendentis, ſicq; operata eſt univerſalem ſalutem. De quâ proinde dictum eſt; *Turbata ſalutem.* Obſtupeſcenda tamen Mariæ ac piſcinæ fuit differentia: ſi enim aqua piſcinæ nonniſi unum ſanavit; *ſanabatur unus.* Maria Virgo, ut S. Joannes Damaſcenus ait, ſecum tulit *miraculorum abyſſum*; dum integro Mundo contulit ſalutiferam virtutem, ultra modum copioſam & abundantem, omnes conſolans, omnes refrigerans, omnes ſanando recreans; Unde idem,

Orat. 1. de Nat. Virg. Damaſcenus agnoſcit Virginem *univerſo orbi Medicinam afferentem*, quia, inſtar ſtupendi fontis aut Panaceæ cœleſtis, *omnem naturam morbo laborantem in ſanitatem reſtituit.*

4. Præclarè ad Mariæ gloriam deſervit elogium, olim Cœleſti Sponſæ formatum; *Oculi tui ſicut piſcinæ in Heſebon, quæ ſunt in porta Filiæ multitudinis.* Cant. 7. 4. Oculi tui, O Beatiſſima Virgo! ſimiles omninò ſunt duabus limpidis & cryſtallinis piſcinis, quæ ad portam civitatis Heſebon collocatæ, veluti terſiſſima ſpecula, in ſe ipſis colligunt ac exprimunt innumeros cives, tam illos, qui in vicina platea congregantur, quàm qui in ſuburbiis maximo numero habitant. Piſcinæ illæ ſublimi pietate ad ea loca ſe convertunt, ut omnes populi, nobiles & ignobiles, nativi & exteri, pauperes ac divites ab iis in omnibus eventibus illuſtrentur, refrigerentur & recreentur. Obſervandum hîc eſt cum Rupert Abbate, quòd non uni ſoli, ſed duabus piſcinis comparentur illi oculi, qui ſunt fontes miſericordiæ. *Oculi tui ſicut piſcinæ*

piſcinæ; quia hîc invenitur *Irriguum ſuperius, & irriguum inferius*, ut dicebat Axa, Sponſa Othonielis. Quòd ſi animæ noſtræ jaceant in aridităte ſpiritûs afflictæ ac deſertæ, Maria, præbens iis *irriguum ſuperius*, obtinet è pietatis divinæ Cœlo pretioſum rorem, easq; fœcundat, impinguat, & redivivos efficit. Vel, ſi corpora noſtra infirmitatum cruciatibus torqueantur, ac opprimantur; Maria, præbens iis *irriguum inferius*, illos ſublevat, reficit, ac ſanat. Proinde ſi Maria à S. Eccleſiâ vocetur *Salus infirmorum*, meritò de ſe ipſâ teſtatur; *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet ſalutem à Domino.* Prov. 35.

5. Permittite, ut ab aquis piſcinarum faciam amænum progreſſum ad rorem. Dum anima Principis Gedeonis à cogitationum curis quondam erat vehementer agitata & afflicta, voluit DEUS illum ſolari charo & amæno refrigerio. Unde nocturno tempore Judic. 6. faſciculus candidæ lanæ in mediâ areâ 37. hujus Belliducis, remanente areâ totâ ſiccâ & aridâ, factus fuit madidus rore

adeò copioso, ut integram Concham repleverit. Postea verò abundantiâ adeò felici excrevit ros, ut terram, undiq; aridam & pulverulentam, respersérit pingui & copioso madore. Ad narrationem adeò prodigiosam subsistit S. Bernardus, & grandi miraculo attonitus, exclamat, quid vos, O homines prudentes, ad eventum adeò mirabilem? Ah! mecum adorate affectuosa, & obstupescenda consilia divinæ & infinitæ pietatis. *Intuere, O homo, consilium DEI, consilium pietatis.* Dum præ ariditate hians & exsiccata area, miseriam ac desolationem suam deplorat, prius candidum velus ac mollis lana repletur desideratissimo rore, postea primùm tota terra accipit refrigerii ac pinguedinis solatium. *Cœlesti rore aream rigaturus, totum vellus prius infundit.* Idq; ideò, ut cognoscatur, quòd tota terræ vastitas sit promovenda ad restaurationem ac refrigerium, si recurrat ad pietatem Mariæ, quæ prius omnibus, & pro suffragio omnium, ab ærariis Divinæ bonitatis fuit gratiosè repleta.

Re-

Redemturus humanum genus pretium universum contulit in Mariam. Hæc enim, si ab Archangelo fuit dicta *gratiâ plena*; certè, ut ait S. Bernardus, ad subsidium miserorum, ad medicamentum infirmorum, ad refrigerium egenorum, *superplena & supereffluens fuit.*

6. Hîc appositè penetrari potest energia verborum, quæ ad honorem Verbi Incarnati pronuntiata sunt; *Oleum effusum nomen tuum.* Veluti diceret; Oleum tuæ pietatis & misericordiæ, O grandis DEUS, quod aliquo tempore videbatur obseratum ac ita concluſum, ut gemens David totâ fiduciâ in hanc querelam proruperit; *Ubi sunt misericordiæ tuæ antiquæ, Domine?* Nunc non amplius ita; quia per viscera Mariæ progrediens, amabilissimam tuam pietatem ad refugium miserorum ac infirmorum largâ venâ transfundis. Unde S. Petrus Damianus totus consolatus in immensi jubili voces prorumpit. *Rivus olei de terrâ persudat, & in divitem venam liquor sancti-* Cant. 1. 2.

ficatus ebullit. Quid eſt hoc, niſi quia fons miſericordiæ de Virgine emanat? &c.

7. Adeoq; oleum ſupremæ pietatis per Virginis beneficium in nos derivatur. Maria, quam Iſaias cognominavit Petram deſerti, ad reparationem languentium *fundit rivos olei.* Et illa ipſa, quæ, veluti Mater Dei, in alimentum ſui chari Infantis verſabat rivulos dulciſſimi lactis, ad reſpirationem ſuorum ſervorum infirmorum, vulneratorum, & ſuſpirantium, diffundit pretioſa balſama miſericordiæ. Unde cujusdam ſui devoti ore veriſſimè dixit; *Ego quaſi officina Medicinæ ægrotantibus; ego fons perennis curationum.*

8. Nunc ergò quantumvis diligens & importuna ſit malignitas Tartarei Leonis, qui undiq; furibundus ac inquietus circuit, ut incautis ſtruat ruinas & ſtrages, teſtante Apoſtolo; *Adverſarius veſter Diabolus tanquam Leo rugiens circuit, quærens quem devoret.* Dum Columba virginea nimirùm quantùm ſolicita & amoroſa circumvolat, ut ſervos ſuos ſubtrahat terroribus mortis, eosq;

eosq; totâ diligentiâ promoveat ad salutem; testante quodam Cliente Mariano, *ipsa semper circuit, quærens quem salvet.* Et si in civitatibus nobilioribus ac magis populosis non desint Medici, qui ad infirmorum curam infatigabiliter circumeunt; Maria quoq; instar piissimæ Medicæ, Infirmorum auxilio applicat opportuna lenimina ac liquores pretiosos, ut miraculosâ celeritate juventur ac sanentur. Unde ipsius venter cognominatur *Crater tornatilis*; *quatenus*, ut idem Author explicat, *circumcirca vadit semper, ut inveniat, cui poculum vitæ salutaris infundat.*

Bernard. de Bust. p. 3. Mar. Serm. 1.

Cant. 7. 2.

9. Quapropter si undiq; in tuis miseris famulis abundant infirmitates ac miseriæ; undique etiam tuæ, O Virgo beatissima, diffunduntur misericordiæ. Ah! præbe consolationem afflictis, vires debilibus, medicinam vulneribus, lenimen doloribus, refrigerium febribus; &, ut supplicat Sancta Ecclesia;

Bona cuncta posce.

Et tu, O grandis DEUS! qui magnâ tuâ gloriâ es salus populorum afflictorum;

Salus

Salus populi ego sum, da nobis è tuâ pietate, *perpetuâ mentis & corporis sanitate gaudere.* Et, dum in favorem nostrum sese interponit ac intercedit Virgo Mater *gloriosâ B. Mariæ semper Virginis intercessione*, nobis concede, ut subtrahamur afflictionibus, quæ nimiùm quantùm molestæ ac calamitosæ nos opprimunt, *à præsenti liberari tristitiâ*, & promoveamur ad refrigerium felicitatis temporalis ac æternæ; *& æternâ perfrui lætitiâ.*

GALLINA AMOROSA,

Quæ cooperiendo defendit,

est

MARIA.

SYMBOLUM XLIII.

I.

lib. 23. Plerius Valerianus, solicitus doctrinarum Symbolicarum investigator, demonstrat Gallinam insignibus qualitatibus optimè instructam ac dotatam esse. Est enim Symbolum fœcunditatis, quia singulis diebus solet

suos

ſuos partus in lucem producere. Eſt totius ſalubritatis hieroglyphicum, quia invererato more offerebatur Æſculapio in ſacrificium, haberque carnes optimi nutrimenti, & facillimas ad digerendum. Neq; deſunt, qui illam excellentem ideam ſecuritatis aſſerunt. In hunc ſenſum Gallina, teneros ſuos pullos ſub alas recipiens, ut eos contra infeſtationes milvorum ac canum opportunè tueatur, epigraphen tenet; *Receptu ſecuritas*; ſeu, *Servat immunes*. Hoc Symbolo S. Auguſtinus exprimit patrocinium, quod Divina providentia ac benignitas erga ſuos pauperes ſervos demonſtrat. *Si*, inquit, *Gallina protegit pullos ſuos ſub alis, quantò magis tu ſub alis Dei tutus eris, & adverſùs diabolum & Angelos ejus, &c.* Mecum tamen licite, quod hoc providentiæ ac benignitatis Divinæ elogium attribui poſſit Virgini ſacratiſſimæ, quæ ſupremæ ſapientiæ nobiliſſima Mater eſt. Hæc nim inſtar amoroſæ Gallinæ, ſub protectionis ſuæ alis colligit pauperes ſuos lios, qui, quantò ſunt debiliores & infirmi In Pſal. 90.

firmi, tanto majore teneritudine & amore cuſtodiuntur & aſſecurantur. Sicque, *quos tegit, protegit.* Suo receptaculo præbet ijs certiſſimam defenſionem; unde, quemadmodum ipſi convenit illud Lemmaa, *Receptu ſecuritas*, ita eos adverſùs quaslibet mundanas aut diabolicas adverſitates *ſervat immunes.*

2. Cardinalis Hugo, plenus ingenioſo acumine, è ſacris Litteris eruit admirandos ſplendores, quando ad illud encomium reflectit, quod Marcella pronuntiavit de Redemptore Mundi. Luc. 11. *Beatus venter, qui te portavit, & ubera, quæ ſuxiſti.* A Laudibus Divini Filii converſus ad encomia Matris Virginis, dubitabundus interrogat. Obſecro, O bone JEſu, cur ad te converſa celebris illa Mulier, non dixit; Beata Mater, quæ te portavit in ventre; ſed encomia illa præcisè attribuit ventri, in quo jacuiſti, & uberibus, unde nutritus es; *Quare non dixit Mulier illa, Beata Mater, quæ te portavit, potius, quàm Beatus venter?* Audi ingenioſum reſponſum. Marcella, inquit ille, reſponderet, quan-

quando agitur de Mariâ, non ſufficit eam vocare fœcundam ac beatam Matrem Salvatoris, quia titulus Matris denotaret prociſam ac ſtrictam quandam relationem ad ſolam perſonam ſanctiſſimi ſui Filii. Quia ergò erat facienda reflexio ad ſummam charitatem Mariæ, quæ extremâ benignitate omnes miſeros in ſua viſcera recipit, & omnes amaricatos uberum ſuorum lacte ad dulcorem componit & confortat, ideircò noluit eam ſolummodò vocare Matrem JEſu, quem in utero ſuo recepit & ablactavit; ſed indicare voluit eam eſſe Matrem omnium ſuorum clientum, quos extremâ teneritudine adjuvat, commiſerationibus ſuis fovet, & in proprio ſinu portat. *Non dixit, Beata Mater, quæ te portavit*; benè verò, *Beatus venter, ad innuendam Compaſſionem & charitatem Virginis, quæ omnes miſeros in ventre ſuo portat per Compaſſionem, & ſua omnibus communicat per charitatem.*

3. Unde non ſine ſublimi myſte- Cant. 7.
rio in Sacris Canticis de illâ dicitur,

Ven-

Venter tuus ſicut acervus tritici, ut nimirum, interprete Hugone Cardinali, demonſtretur, quòd in ipſius ſinu non ſolùm recipiatur glorioſus ille Infans, quem Propheta cognominavit *frumentum Electorum*; ille Dominus, qui de ſe ipſo dicebat; *Niſi granum frumenti, cadens in terram, mortuum fuerit, ipſum ſolum manet.* Ille Salvator, de quo S. Auguſtinus; *Dominus JEſus erat granum mortificandum infidelitate Judæorum, multiplicandum fide populorum.* Sed in illa reperiebatur *acervus tritici*; quia in illa non ſolùm Chriſtus, ſed omnes Chriſtiani; non ſolùm Filius DEI, ſed Filii hominum, in unum acervum colligati, recipiuntur & cuſtodiuntur. Illa quippe *omnes miſeros in ventre ſuo portat per compaſſionem, & ſua omnibus communicat per charitatem.*

Zach. 9. 17.

Joan. 12. 24.

Tract. 41. in Fran.

4. Moſes, ut genuinis coloribus exprimeret mirabilem providentiam, quâ DEUS ſuſcepit protectionem Iſraëlitarum, nobiliſſimâ hâc metaphorâ uſus eſt. *Sicut aquila, provocans ad volan-*

Deut. 32

Digitized by Google

vollandum pullos ſuos, & ſuper eos volitans, expandit alas ſuas, & aſſumſit eum; ubi, obſecro, mecum obſervate; quòd ſimul utatur numero ſingulari & plurali. De uno Solo loquitur, dum ait; *Expandit alas, & aſſumſit eum.* De pluribus expreſsè loquitur, dum ait; *provocans ad volandum pullos ſuos, & ſuper eos volitans.* Quid vos ad hoc? ſi iſta amoroſa aquila cooperit & defendit unum dilectum pullum, *& aſſumpſit eum*; quomodò dici poteſt protectrix & cuſtos multorum, *& ſuper eos* volitans? verùm ſi agatur de populo Iſraëlitico, ceſſat omne dubium, quia ſimul erat populus unus, & etiam ex multis familiis adunatus; unde de illo benè licì potuit, quod DEUS *aſſumpſit eum*, & quòd fuerit *ſuper eos volitans.* Sed ſi obſervemus relationem S Joannis in Apocalypſi, quòd glorioſæ Virgini fuerint datæ *alæ duæ aquilæ magnæ*; illa instar generoſæ aquilæ in ſinum ſuum recepit JEſum Infantem, *aſſumpſit eum*; quia totâ ſolicitudine eum transtulit Judæa in Regnum Ægypti, cooperuit

eum, reparavit ac protexit eum contra furorem Herodis ac insidias scribarum, qui, veluti venænati Dracones, adversùs illum machinabantur sanguinariam stragem. Illa ipsa tamen Aquila, quæ *assumpsit eum atque portavit*, ex Zelo erga salutem tenerorum suorum pullorum, *super pullos suos volitans, expandit alas eximiæ dilectionis*, ut interpretatur Glossa interlinearis, *in auxilium protectionis*; sicq; devotos suos filios defendit, protexit, & salvos fecit, sicq; benè dicitur, *tegens & protegens, securitatem præbens, & servans immunes.*

5. Inter nobiliora Symbola, quæ Virgo Sacrosancta assumpsit ad exprimendas obstupescendas suas prærogativas, excellit illud Platani, supra à nobis integro discursu consideratum. Eccl. 24. *Quasi Platanus exaltata sum*, seu, ut alii traducunt, *quasi Platanus dilatata sum.* Illa itaq; gloriatur comparari cum Platano, dignissimis modis exaltatâ sub oculis Cœli, Angelorum, & DEI, dum non sine insigni demonstratione suæ beneficentiæ ad refrigerium hominum dila-

dilatat ſuos frondoſos ramos, ut inumbret miſeros contra ardorem calamitatum ac perſecutionum; dum ad illorum reparationem totidem applicat opportuna ſcuta & ſecura patrocinia, quot folia; virtute prodigiosâ in fugam mittit noctuas, bubones, & veſpertiliones, id eſt, principes tenebrarum, ne noſtram humanitatem efficiant infectam, peſtilentem, & tormentis obnoxiam. Et quia tali modo reddit ſuos clientes coopertos, protectos, & reparatos, dignè aſſumit titulum *Dilatatæ* ſimul & *exaltatæ*. Unde Dionyſius Richelius; *Per Platanum exprimitur Beatiſſima Virgo, quæ ſub alarum ſuarum latitudine, id eſt, pietatis & poteſtatis ſubventione, ſuſcipit ac tuetur cunctas ad ipſam confugientes.*

6. Sed, obſecro, revertamur ad ſacra cantica, ubi ſuaviter me attrahunt aliquot ingenioſa verba, ad honorem Virginis concepta. *Emiſſiones tuæ*, ſeu ut legit Vatablus, *Plantatio tua*, ſeu *plantationes tuæ*, *paradiſus malorum punicorum.* Quòd ſi in ſinu Mariæ, veluti in amæniſſimo horto, Cant. 4, 13.

una ſola pulchra ac tenella arbor, quæ rectùs vocatur arbor vitæ, Spiritûs Sancti operâ fuerit collocata & plantata; quomodò plures arbores ibi celebrari, ac plantatæ dici poſſunt? *Paradiſus malorum punicorum?* Dicite tamen, quòd ibi quidem reperiatur Verbum DEI, tanquam caput & radix omnium fidelium; ſimul autem cum illo reperiuntur ſurculi, flores, & fructus, qui ab illo ſtupendâ felicitate progerminant. Proinde etſi hortus Mariæ eſſet unâ tantùm mirabili arbore fœcunda, ſimul tamen tot arbuſculis & ſurculis abundaret, quot fideles, tanquam membra Chriſti, ab illâ recipiuntur ac proteguntur. Audite Guilielmum, qui nobilem hanc cogitationem magnâ felicitate explicat. *Emiſſiones fructus ſunt ex Maria emiſſi, unicus enim fructus eſt, qui ab efficaci ſalute* JESUS *dictus eſt, ſed in uno illo fructu multiplex eſt fructus. In uno Salvatore omnium* JESU *plurimos peperit Maria ad ſalutem. Pariendo vitam, multos parit ad vitam. Eo ipſo quòd Mater eſt capitis, multorum membrorum Mater eſt. &c.*

Apud Delrium.

7. Quod

7. Quod ſi verò hæc Metaphora ntelligi debeat non de arbore granatâ eu punicâ, ſed de fructibus ſeu pomis pſius; tunc Maria, quæ veluti *paradiius malorum punicorum*, recipit, fovet, & favoribus ſuis proſequitur gratioſam anc arbotem, malis punicis deſervit nſtar opportunæ corticis, ut purpurea omorum grana ſub ipſâ protegantur, c conſerventur. Audite Spiritum anctum, qui de Mariâ teſtatur; *Sicut ortex mali punici, ſic genæ tuæ.* Adeoq; n genis Virginis Matris dignoſcitur ortex pomi granati, tanquam expreſum Symbolum ſuæ benignitatis, quâ llâ tenella adhuc grana cooperit, ovet, defendit, ac pietate ſuâ recipit. t ſicuti Sancta Eccleſia ab ipſâ implorat auxilium miſerorum, reſtauratiom puſillanimium, & confortatiom fatigatorum. *Sancta Maria ſucurre miſeris, juva pnſillanimes, refove lebiles.* Ita re ipsâ & inſtar Gallinæ *egit ac protegit* pauperes pullos, & tanto ffectu ad ſinum ſuum ſtringit purpuea ſuorum clientum grana, ut nec

unicum perdat aut deserelinquat, sitque in eâ verùm illud Lemma; *Nec decidit unum.* Dum singula diligenti ac amoroso affectu *subcortice tegit.*

8. Sed quid loquor de pomo granato? Maria, antiquo tabernaculo similis fidelibus sub ipso receptis, Isaiâ teste, est *in umbraculum Diei ab æstu*; eosque defendit *à turbine & pluviâ.* Instar tabernaculi militaris protegit exercitus, sub ipsâ receptos, adversùs calorem & frigus. Similis columnæ nubis, quæ ducebat Israëlitas, extenditur supra capita suorum fidelium, eosque totâ felicitate defendit ac protegit. Similis turri undique armatæ cooperit civitatem ac provinciam contra hostium incursationes ac insultus. *Tuetur & arcet.* Similis fortissimæ loricæ, omnes simul & armat & defendit; *Tegit & armat.* Similis scuto, fortibus brachiis sustentato *Tuetur & ornat*, seu, ut alii dicunt, *Tela omnia contra.*

9. Mirabilis est ille effectus naturæ, quem refert Philostratus in vitâ Apollonii Thianæi ad caput septimum.

Vide-

Videlicet quando Balæna fortè ſuas proles conſpicit ventorum furore, tempeſtatum impetu, aut aquarum violentiâ ultra modum infeſtatas & jactatas, ne prorſus comprimantur aut extinguantur, eas faucibus ſuis apprehendit, ac in proprium ventrem transmittit & deglutit, ſicq; dum alii crederent, miſeras illas proles fuiſſe abſorptas & devoratas, ſtupendo eventu cernuntur habuiſſe benè dixerit; *Quos perdere viſa, tuetur.* Eodem modo dicite, quòd Magna DEI Mater non aliter protegat, cuſtodiat, ac ſalvet ſuos venerabundos clientes, quos in medio graviſſimarum anguſtiarum tanto affectu adjuvat, ut eos in ipſiſmet viſceribus ſuæ amoroſæ pietatis ſalvet & aſſecuret. Id quod in exordio demonſtravi exemplo Gallinæ, quæ *Tegit & protegit.* Sicque à quâvis imminente calamitate *ſervat immunes.*

10. Hoc præſuppoſito, ſinite, ut cum S. Thomâ Villanovano concludam; *Sicut pulli, volitantibus deſuper milvis, ad Gallinæ alas accurrunt. Ita,* Conc. 3. in Nat. Virg. M.

O Virgo glorioſa, *& nos* inter anguſtias malorum imminentium, & periculorum terrentium *ſub velamento alarum tuarum abſcondimur*, ſub alas tuæ pietatis recurrimus ut cooperiamur. In te omnes ſpes noſtræ ſunt repoſitæ, quæ eſt Mater miſericordiæ. In te, quia *tu ſola es unica ſpes noſtra, in quâ confidimus, &c.*

SPIRACULUM VITÆ
eſt
MARIA.

SYMBOLUM XLIV.

1.

OPera creationis, ſex dierum ſpatio non ſine mirabili providentiâ DEI abſoluta, memorabilem finem ſortita ſunt in formatione Protoparentis Adami. Omnes pulchritudines, in variis objectis diſperſæ, videbantur in mirabili hoc coloſſo reſtrictæ. Et licet aliâs prudentes Artifices ſumant operum ſuorum initia à formandis ideis ſeu modulis; hîc tamen totum

totum contrarium contigit, dum ad finem reſervata fuit excellens illa ſtructura, quæ in ſe complectebatur ac exprimebat potiſſimas perfectiones totius Univerſi. Ipſius DEI manus, inſtar magnifici giganthis, ſtudiosè & rarâ ac infinita ſapientiâ admota eſt ad formanda ac organizanda omnia membra tam interna, quàm externa. Apertum eſt Cœlum, concurreruntq; Angeli, ut eſſent ſpectatores operis adeò digni, tribuerentq. ſupremo Fabro inter concertantes harmonias glorioſum tributum benedictionis & laudis. Jacens in campo Damaſceno videbatur vel gaudere placidiſſimâ quiete, priusquàm ad labores ſuſcipiendos accingeretur; vel referre formam perfectiſſimi ſimulachri, quòd nihil aliud expectabat, niſi ut à bonitate DEI teciperet in amoroſo quodam afflatu ſpiritum ac vitam. Et ecce! DEUS *inſpiravit in faciem ejus ſpiraculum vitæ, & factus eſt homo in animam virentem.* Gen. 2. 7.

2. Gloria, rribuendi maſſæ cuidam luteæ animam ac vitam, aliâs ſoli

DEO propria, communicata etiam fuit Divinæ Matri, cujus operâ homines infelices, jacentes ſub umbrâ mortis, promoti ſunt ad obtinendam ſublimen felicitatem vitæ. Et ſi Idiota proteſtatur; *Eſt Maria ſpiraculum hominis.* Si etiam S. Germanus dixit, quòd illa ſit *Spiritus & vita Chriſtianorum*; Sancta Eccleſia, ad Virginem converſa, Tu, inquit, es *vita*, *dulcedo*, *& ſpes noſtra.* Quia verò in brevibus his encomijs mihi proponitur copioſa materia conceptuum, mihi in hoc diſcurſu ſufficiat demonſtrare, eam eſſe Datricem vitæ; prout etiam S. Andreas Cretenſis dixit, quòd illa ſit *Vita viventium*, *cauſa vitæ*, *ſuppeditatrix vitæ.*

De contempl. Virg. c. 5.

Orat. de Zona Deip.

Orat. 2. de Aſſ.

3. Necdum recedo à Protoparente Adamo, qui diſcurſui meo ſuggeſſit nobile argumentum. Poſtquam ille ad ſuggeſtionem Evæ contaminavit candorem originariæ innocentiæ, & convictus reus, ſimul omnes poſteros ſubjecit irremiſſibili ſententiæ mortis; *Pulvis es, & in pulverem reverteris.* Mox, inquit Moſes, *vocavit Adam nomen uxoris ſuæ*

ſuæ Hevæ; eò quòd Mater eſſet cunctorum viventium. Quis ad hoc factum non obſtupeſcat? Evæ culpâ intrat mors in Mundum, rotatur aduncа falx ad inexorabilem hominum meſſem; undiq; fodiuntur lugubres tumuli ad ſepeliendos maximo numero mortuos; & huic, quæ eſt fabricatrix innumeræ mortis, datur nomen vitæ, vocatúrque Mater viventium? Quis unquam audivit majorem inconvenientiam? *Adam non eſt ſeductus*, inquit S. Paulus, 1. Tim. 3. *mulier autem ſeducta in prævaricatione fuit.* Forſan delirat Adamus? forſan loquitur ironicè? & quomodò declarat authricem vitæ illam, quæ re ipſâ eſt cauſa originaria mortis? Divinè S. Epiphanius, Adamus in illo momento locutus eſt vocibus omninò myſterioſis ac ænigmaticis. Locutus eſt de Evâ, ſed ſubintelligebatur Maria; ſicuti enim Eva reverà fuit Mater morientium, ita Maria, quæ genuit Salvatorem, fuit feliciſſima authrix vitæ. *Per ænigma igitur Maria Mater viventium appellata eſt. Eva mortis cauſa facta eſt homi-* S. Epiphan. contr. Hæreſ. 78.

hominibus, per ipsam enim ingressa est mors in Mundum; Maria verò causa vitæ, per quam genita est nobis vita, &c. In hunc sensum S. Augustinus; *Eva lachrymas, Maria gaudium in ventre portavit; quia illa peccatorem, ista edidit innocentem. Mater generis nostri pœnam intulit Mundo; genitrix Domini nostri salutem attulit Mundo. Auctrix peccati Eva, auctrix meriti Maria. Eva occidendo obfuit, Maria vivificando profuit. Illa percussit, ista sanavit, &c.*

Serm. 18. de Sanctis.

4. Unde Maria Ecclesiastici ore de se ipsâ benè testatur. *In me omnis gratia viæ & veritatis; in me omnis spes vitæ & virtutis.* Estque, ut idem Siracides ait, *Tegimen ardoris, & umbraculum meridiani, deprecatio offensionis, & adjutorium casûs, exaltans animam, & illuminans oculos.* Et ad propositum mei Discusûs; *Dans sanitatem, & vitam, & benedictionem.*

Eccl. 24. 2.

34. 19.

5. Sed, obsecro, ab ænigmate Adami convertamus nos ad ænigma Salomonis, qui de nostrâ Virgine dixit; *Sicut turris David collum tuum.* Certè

Cant. 4. 4.

pere-

peregrinum encomium! nam, ut dicam quod ſentio; quomodò conveniunt qualitates colli cum perfectionibus ac prærogativis ineffabilis Virginis Mariæ? quid? forſan ſignificare voluit, quòd illa ſemper ad DEUM elevata, nullam unquam cogitationem flexerit ad aliquam affectionem terrenam? Ita ſanè putat S. Ambroſius; *Erecta ad DEUM cervix, quæ nulla in terram illecebras inflexione curvetur.* In Pſal. 118. ſer. 4. Forſan iñuere voluit, ſicuti collum ſupra omnia membra ſublevatum, propinquat capiti, ita Mariam eſſe collum, cùm præ omnibus creaturis ſit propinqua DEO? Ita certè Cardinalis Ailgrinus; *Collum eſt eminentia ſublimitatis ejus.* Ap. à Lap. ſens. 3. Forſan voluit indicare, quòd, ſicuti collum conjungitur capiti, ita Maria vivâ ſuâ fide ſemper fuerit conjuncta DEO? Ita S. Gregorius Papa. *Collum fides eſt, per quam DEO fidelis quiſque jungitur.* In Pſ. 5. Pœnit. Ingenioſæ cogitationes! ſed tamen dicite; Mariam eſſe figuratam collo, quia ſicuti mediante collo Spiritus vitales, ſenſitivi ac motrices deſcendendo è capite

è capite transfunduntur ad pectus, viscera, & omnia membra, ita interveniente Mariâ obtinentur à DEO vita, gratia, & salus; adeoq; cognominatur à S. Bernardo, *Inventrix gratiæ, genitrix vitæ, Mater salutis.* Ad hoc propositum S. Germanus dicebat; *Sanctissima Deipara spiritus & vita Christianorum.* Et rursus pulchrè Doctor Mellifluus; *Si quid spei in nobis est; si quid gratiæ; si quid salutis, ab eâ noverimus redundare.* Exquisitè differentem audi S. Bernardium Senensem; *Sicut per collum spiritus vitales à capite diffunduntur per corpus; sic per Mariam omnia dona vitæ & salutis in omnes diffunduntur.*

A Lap.

Serm. de Aquæ ductu.

Serm. de Nomine Mariæ. 4.

6. Quamprimum Martha intellexit, quòd Salvator, perveniens in Bethaniam, sit ad ipsius domum diversurus; non sumpsit sibi tantillum moræ, ut sorori suæ Mariæ eâ de re loqueretur, sed mox in occursum Christi devoto obsequio currebat, ac in mæstos & dolore plenos discursus erga illum solvebatur. Vix autem perceperat, quòd bonus

bonus JEſus decreverit mortuum Lazarum revocare ad vitam, quantocyus ibat ad invitandam Mariam, ut interesſet ſpectaculo adeò grandi & miraculoſo. *Abiit & vocavit Mariam ſororem ſuam ſilentio dicens; Magiſter adeſt, & vocat te.* Joan. 11. 28. En, inquit S. Petrus Chryſologus, grande myſterium, mirabiliter revelatum! Quando agitur de vitâ dandâ uni defuncto, vocatur præſentia & aſſiſtentia Mariæ, ut ſciatur, quòd Maria ſit à DEO aſſumpta ad vincendam & fugandam mortem, ſimulq; ad tribuendam miſeris examinatis claritatem lucis & felicitatem vitæ. *Martha mittitur ad Mariam, quia ſine Mariâ nec fugari mors poterat, nec vita poterat reparari.* Chyſol. Ser. 64. Proinde ſi infirmitatum anguſtiæ vobis minentur periculum mortis, totâ fiduciâ *vocate Mariam.* Si malignitas potentis inimici vobis ſtruat inſidias, *vocate Mariam.* Si inter bellorum & armorum diſcrimina timeatis ultimum interitum, *vocate Mariam.* Ipſius enim favore, & amoroſæ protectionis ſuæ calore *& fugari mors poterit, & vita poterit reparari.*

7. Ter-

7. Tertio libro Regum refertur, quod neſcio quæ vidua, dum ex affectu charitatis magnum Eliam benigno ac liberali hoſpitio excepit, videre debuerit unicum ſuum filium violento morbo ac terribili morte oppreſſum Tota ſoluta in lachrymas, imploravit prodigioſi hoſpitis auxilium, à quo etiam mox aſſiſtentiam & ſolatium accepit. *Tulitq; eum de ſinu ejus, & portavit in Cœnaculum ubi ipſe manebat, & poſuit ſupter lectulum ſuum.* In hoc facto obſervate, quæſo, quòd defunctus ille ad vitam reducendus, ſublatus ſit è ſinu ſuæ charæ Matris. *Tulit eum de ſinu ejus*; quaſi materna viſcera haberent neſcio quam virtutem, ut illum capacem redderent reſurrectionis & vitæ. Quid nunc expectatis? Salvator, in operibus prodigioſis longè major Eliâ, præſervabit à morte, & revocabit ad vitam ilios devotos clientes, qui amant in ſinu & ſub protectione Mariæ cum venerabundo obſequio commorari. Hi enim, tametſi jaceant *in tenebris & umbra mortis*, nimirum in

3.Reg. 17.19.

letha-

lethalibus umbris ſuorum peccatorum, à Mariâ, ceu Lunâ myſticâ recipient reviviſcentiam & pretioſam vitæ claritatem. Licet etiam forent fœtentes ac cadaveroſi, afflati tamen favore Virginis, inſtar aridorum oſſium Ezechielis, *reviviſcent*. Sicque terminatis inveteratis illorum morbis, recipient ipſius operâ *ſanitatem & vitam & benedictionem*, Ut adeò bene de ſe ipſâ dicat; *Qui me invenerit vitam, & hauriet ſalutem à Domino*. Prov. 8. 25.

8. Teſtem hujus veritatis advoco meam patriam, Mediolanum, quæ ſub Ducatu Joannis Galeazzi Viſconte ultra modum afflicta, & omnibus prolibus maſculis in tenerâ ætate per intempeſtivam mortem orbata, ſimul cum Duce confugit ad Mariam, ad cujus gloriam et exerunt immenſam molem magnificæ Domûs; & licet precum ſuarum compotes facti ac exauditi, quovis tamen anno pendunt gratiſſimi affectûs ſui religioſa tributa.

9. Teſtem voco Didacum Rojas, qui perduelli manu contra exercitum

Regis Catholici pugnans, & jamjam transfixus duobus vulneribus lanceæ, inter anguſtias mortis vix potens clamare, in has perbreves preces prorupit;

Boter. in Dictis l.2.f.144. *Domina, adjuva me.* Et mox à Ferdinando Corteſe audiit reſponſum; *Adjuvabit te*; ſicq; generoſâ manu cooperiens ac defendens proprium ſuum inimicum, non tantùm conſecravit

Rhò l.3. c.3. n.2. victoriam venerationi Mariæ, ſed etiam gladium retraxit à vindictâ, eumque ad obſequium Divinæ Matris mirabiliter ſuſpenſum tenuit.

10. Teſtes voco incolas Nazaræos, qui, tametſi infideles, vivâ fide recurrunt ad Mariam; viri enim doloribus renum cruciati, & fæminæ partûs doloribus tortæ, inprimis Zonis ſuis circumdant quandam columnam ex Jaſpide, collocatam in crypta, ubi olim Maria Virgo divertit; inde ſe ad latera convertunt, & ſanitatem recipiunt, foretque illis grave ſcandalum, ſi aliquis indubium vocaret, utrùm deſideratam gratiam verè receperit, Idipſum contingit cum pulvere, quem colligunt

Mar. moron. Terra Sanct. l.6.c.11. & l.4. c.11.

penes

penes ſepulchrum Mariæ; & cum lacte ipſius, cujus beneficio à quâcumque infirmitate reſtituuntur ſicque evidenti experientiâ compertum eſt, quòd illa ſit *Vita viventium, cauſa vitæ, ſuppeditatrix vitæ; vita, dulcedo, & ſpes noſtra.*

11. Plinius teſtatur, cui ſubſcribunt alii, quòd incolæ ſuppra littus maris, dum iſtud in ſuo fluxu conſiſtit, & ipſi infirmitate aliquâ detinentur, non poſſint mori, ſed bonis viribus conſerventur. Quando verò mare conſiſtit in refluxu, omnes infirmi ac debiles, miſerè vitam perdunt. Haud aliter ſi, ut docet Dionyſius Richelius, *Maria interpretatur mare*; & ſi Maria à S. Epiphanio cognominetur *Mare ſpirituale*; Ecce! dum illa nobis aſſiſtit, favet, & gratias ſuas diffundit, ipſius beneficio conſervamur illæſi à morte ſpirituali ac æternâ; quando verò influxum ſui favoris retrahit, ad extremas calamitates deducimur. In hunc ſenſum devoto affectu ad illam converſus S. Germanus, Patriarcha Conſtantinopolitanus, præclarè ait; *Nullus eſt qui*

Mar. Terra Sanct. l. 8. c. 21.

Ser. de Laud V.

Orat de Laud. Deip.

Hom de Deip.

salvus fiat, nisi per te, Sanctissima. Nullus est, qui liberetur à malis, nisi per te, O purissima. Nemo est, cui donum concedatur, nisi per te, O castissima. Nullus est, cujus misereatur gratia, nisi per te, O honestissima.

12. Tu itaque, O Mater pietatis, fons veræ vitæ, versa supra nos supplices clientes desideratum influxum tuæ misericordiæ, ut à te sublevati, felicissimâ sorte recipiamus *sanitatem, & vitam, & benedictionem.*

LILIUM EXQUISITÆ PULCHRITUDINIS, est *MARIA.*

SYMBOLUM XLV.

1.

QUantumvis longas & eruditas consultationes producant Litterati, ut inveniant perfectam imaginem ac ideam illius pulchritudinis, cujus primam ac supremum gloriam tandem Lilio, florum omnium puris-

puriſſimo, concedere debemus. Græci, quando loquuntur de re aliquâ floridâ, ſuavi, ac delitioſâ, ut eam ad vivam exprimant, recurrunt ad nomen Lilii, eamq; hâc voce κρίνον deſcribunt. Perſæ admiratores rararum pulchritudinum ſuæ propriæ civitatis regiæ, eam vocârunt *Suſa*, quod ipſorum lingua ſignificat Lilium. Romani Architecti, ut columnis illud ornamentum darent, quod omnium eſt pulcherrimum, vocaturque Corinthium, è figura lilii deſumpſerunt modulum, Sapientiſſimus hominum, ut famoſum ſuum templum omni excellentiâ eſſet conſpicuum, liliorum cælaturâ illud potioribus partibus exornavit; unde Sacræ Litteræ doctas illas ſculpturas celebrant fuiſſe *in modum repandi lilii*. Adhæc civitas illa, quæ in Italiâ noſtrâ omnes alias pulchritudine ſuperat, ſicuti à floribus accepit ſuum nomen, ita etiam in armis gentilitiis nil aliud explicare voluit, quàm propertionata pulchritudini ſuæ belliſſima Lilia. Quid ergò mirum, ſi incomparabilem pulchritu-

dinem noſtræ Dominæ deſcripturus, ad Lilii pulchritudinem me convertam? Ita omninò, Auditores; maximè cùm ipſemet Creator ſicuti infinitam pulchritudinem ſui vultûs cum Liliis comparare voluit; *Ego flos campi, & Lilium convallium*; ita quoq; pulchritudinem ſuæ charæ ſponſæ videtur non ſciviſſe melius aſſimilare, quàm Lilio; uti obſervat Paulus à Palatio; *Sponſus DEUS nihil ferè habuit, quo pulchritudinem Sponſæ laudaret accuratius, quàm dicens; Sicut Lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.* Vellem certè, ut in hâc incomparabili pulchritudine mecum defigere is oculos intellectûs, Auditores; ſic enim ſperarem certò, futurum viſum eſt veſtrum non ſolùm ſpiritualem ac devotum, ſed etiam amænum ac gratioſum.

In c. 6. Matt.

2, Duæ principales cauſæ vendicant Lilio Titulum pulchritudinis, videlicet venuſta forma, quâ elaboratum eſt; & pretioſi colores, quibus veſtitum eſt; uti certatim obſervant Sacri & profani Authores, inter iſtos Pierius;

Pierius; *Eſt pulchritudinis ſignum Lilium, ſive formam ſive colores ejus contemplère.* Inter illos S. Ambroſius; *Conſiderate quantus ſit candor in foliis: quemadmodùm ſtipata ipſa folia ab imo ad ſummum videantur aſſurgere, ut Scyphi exprimant formam; ut auri quædam ſpecies intus effulgeat.* Tantæ in Lilio Virgineo cernuntur prærogativæ, ut Nicephorus dicat, quòd effigies Virginis nec calamo, nec ſolis verbis aut coloribus deſcribi vel depingi poſſit. Erat Magna DEI Mater ſtaturæ mediocris, ſed tamen aliquorum judicio talis, ut communem menſuram nobili quâdam ſumetriâ excederet. Vultus ipſius, majeſtate plenus, nunquam diſtortus eſt à riſu, aut turbatus ab irâ. Color frumenti reſplendebat in facie, flavedo auri in capillis, & maturitas olivarum in pupillis. Cilia, ſuaviter arcuata, tingebantur moderatâ ingredine. Naſus juxta regularem normam nonnihil erat longior. Labia, reſperſa floribus, ſpirabant fragrantiam ſuaviſſimorum verborum. Adeoque tam pulcherrimus

lib. 55: l. 3. Hexam. c. 8. l. 2. Hiſt. Eccleſ. c. 23.

vultus, quàm manus ac digiti inclinabant ad longitudinem. Et ut compendio dicam, tota ſimplex, ſincera, & humilis, non habuit in ſe partem, quæ non erat aſſociata Divinis gratiis.

Niceph. ibid. *In rebus ejus omnibus multa Divinitûs inerat gratia.* Adeò quidem, ut oſtenderet venuſtatem potius angelicam, quàm humanam, quemadmodùm dixit Richardus Victorinus; neq; ſolùm rapuit linguam DEI ad deprædicandam illam pulcherrimam inter omnes fœmineas craturas; *Pulcherrima inter*

Cant. 1, 7. *mulieres.* Et *pulcherrima mulierum*; ſed inſuper quaſi extra ſe raptus, cogebatur prorumpere in voces illas extaticas & admirabundas; *Quàm pulchra*

Cant. 4. 1. *es, amica mea, quàm pulchra es?* Et ecce, ſive contemplemur lineamenta, ſive colores, illa eſt Lilium raræ & incomparabilis pulchritudinis. *Sicut Lilium inter ſpinas, ſic amica mea inter filias.*

3. Verſus ille Sacri Epithalamii eſt

Cant. 6. 3. plenus admirationis. *Pulchra es amica mea, ſuavis & decora ſicut Jeruſalem.* Tametſi verò primâ fronte videantur malè

malè convenire Virgineæ prærogativæ cum fabricis immenſæ cujusdam civitatis; nihilominus ſive comparetur Virgo cum aliquâ civitate in genere, ſive præcisè cum Hieroſolyma, utrimque erit gratioſiſſima comparatio. Civitas quædam Regia, haud dubiè plena diverſis rebus prodigioſis, vix intra longum temporis ſpatium ſatis conſiderari poteſt. Fortitudo mœniorum rapit oculos ex unâ parte, altitudo, turrium ſuſpendit ex alterâ. In plateârum vaſtitate hebeſcit viſus, in palatiorum majeſtate hæremus attoniti. Hîc reſplendet aula magni cujusdam Principis, ibi dilatantur atria ſacri Templi. Ex uno latere excelſi porticus, ex altero marmorei fontes. Hîc vivæ longæ & directæ; ibi horti ampli & ſuperbi, qui rebus tantis & aſpectu adeò dignis in mille partes diſtrahunt cogitationes & corda, ut vix longiſſimo intervallo & laboriosâ diligentiâ poſſit unum poſt alterum obſervari. Talis omninò Virgo noſtra, tot pulchritudines, ac pretia adeò immenſa in ſe complecti-

tur, ut se conspiciendam præbeat tanquam murus defensionis, Turris protectionis, domus aurea, Thronus eburneus, Templum DEI, sacrarium Spiritûs Sancti, porta Paradisi, fenestra Cœli, fons perennis, & hortus conclusus; proinde optimâ ratione etiam titutulo integræ civitatis commendatur; quamvis sit civitas tot respectibus conspicua, ut vix longissimo tempore & grandi dierum numero considerari & examinari queat; *Pulchra, suavis, & decora sicut Jerusalem.*

4. Quia verò præcisè de Hierosolymâ agitur, insistamus & nos argumonto. Erat ista civitas miraculum universi, ut quâvis suâ parte cum excessu pulchritudinis ad stuporem raperet intuentes. Hîc superbissimæ structuræ templum Salomonis. Hîc palatium regium incomporabilis elegantiæ. Hîc plateæ, atria, mænia, portæ non absque prodigio opticæ. Hîc delitiæ integri Mundi in compendium contractæ. Unde si terra Palæstinæ refert formam cujusdam paradisi; Hieroso-

roſolyma in illa erat Metropolis, cor, oculꝰ, pupilla omnium excogitabilium excellentiarum. Ita omninò S Hieronymus; *Quanto Judæa cæteris provinciis, tantò hæc urbs cunctâ ſublimior eſt Judæâ; & ut coactius dicamus; totius provinciæ gloria Metropoli vindicatur.* Unde Rabbini ſolent dicere, quòd, ſi decem gradus pulchritudinis venerunt in Mundum, novem gradus reſervati ſint Hieroſolymæ, & unus reſiduus omnibus aliis provinciis. Adeoq; novem pulchritudines Hieroſolymæ decies ſuperant pulchritudines totius Mundi, in unum faſciculum collecti, vix ſunt decima pars illius pulchritudinis, quæ in ſolâ pulcherrimâ Sione conſpicienda erat. En vivam ideam Matris DEI! O quàm pulchra, ſuavis, & gratioſa eſt illa, ac reverà talis, qualis fuit Hieroſolyma. *Pulchra, ſuavis, & decora ſicut Jeruſalem.* Plena tot pulchritudinibus, ut nullam in ſe partem habeat, quæ non pertingat ad ſupremum apicem excellentiæ; tot ſunt illius pulchritudines, ut nec reperiri

Ep. 17. ad Marcell.

Theol. To 3. Verſic. 34. n. 3.

Scherias lib. 4. n. 2.

riri possit, quod addatur; nec invidia demonstrare, quid emendetur.

5. Hoc mihi videtur innuere voluisse Salomon facilibus ac mysterioſis illis verbis; *viderunt eam Filiæ Sion, & beatissimam prædicaverunt Reginæ & concubinæ, & laudaverunt eam.* Filiæ Sion nobiles & ignobiles; conjugatæ & juvenculæ; Reginæ coronatæ, & amasiæ aulicæ, certatim singulæ allaborarunt eam celebrare ac deprædicare illam inter pulchras beatissimam, seu, *omnium bonorum aggregatione perfectam.* Applausus verè mirabiles! si benè memineritis, Auditores; Oculus muliebris certâ suâ inseparabili proprietate ac inclinatione (quam nolo vocare malitiam) semper reperit, quod in aliarum mulierum pulchritudine carpat ac redarguat. Tametsi ingrediatur aliqua Cleopatra, aliqua Helena, aliqua Venus, quam oculi virorum non scirent satis revereri & admirari; mulieris tamen reperient etiam in sole maculas neq; ipsius deerit aliquis nævus aut lentigo, quam nequeant diligenti examine acu

Cant. 6. 8.

cutè obſervare, & pungitivis verbis igorosè condemnare. Sed non ita in Mariâ Virgine. Quotquot illam vierant, tot eam commendârunt. *Laus Mariæ*, inquit Euſebius Gallicanus, *peravit invidiàm*. Ad conſpectum deò dignum invidia ſe confitetur vitam, calumnia recedit rubefacta, magnitas non reperit quod opponat, &, on ſine ſtupendo miraculo, omnes ulierum linguæ, alioquin ad cenſuas inclinatæ, non deſinunt illam reveeri, & inſolitis acclamationibus certim prorumpere in has panegyres, *iderunt eam Filiæ Sion, & beatiſſimam radicaverunt*. O itaque ſupra omnes ulchras, ter, quater, decies, millies ulcherrima noſtra Virgo. *Pulchra, avis, & decora ſicut Jeruſalem!*

6. Hieroſolyma pulchritudinem abuit adeô ſublimem, ut non ſolùm in ipſâ fuerit perfectiſſima, ſed inſuper iam alios illuſtrare, totumq; Mundum ondecorare potuit. *Urbs perfecti deris*, inquiebat de illâ Hieremias, *gauium univerſæ terræ*. Habuit etiam

Virgo

Virgo pulchritudinem adeò insignem, ut non solùm ornamento fuerit proprio spiritui ac utero, sed quoque potens fuit ad venustandas omnes creaturas totius universi, imò ut esset pompa & gloria ipsius pulchritudinis. Ita S P. Germanus vocavit Virginem diadema, quò pulchritudo videbatur coronata. *Salve pulchritudinis diadema.* S. Bernardus affirmat, quòd stellæ fuerint supra caput nostræ pulcherrimæ Virginis, potius ut reciperent, quàm ut conferrent gloriosam claritatem. *Dignum planè stellis coronari caput, quod & ipsis longè clarius micans, ornet eas potius, quàm ornetur ab eis.* Et inter alios, ac melius aliis S. Joannes Damascenus in has charas voces prorumpere cogitur; *O DEO digna filia, humanæ naturæ venustas; mulierum ornamentum. Certant inter se sæcula, quodnam ortu suo gloriaretur.* Veluti diceret, Eant sanè devoti clientes, & originem nostræ Virginis à Patriarchis & Regibus deducant, cùm illa adeò appareat gloriosa, ut benè dici possit adoptiva filia ipsiusmet DEI. *O DEO digna*

Orat. de Nat. V.

In c 12. Apoc.

Orat. de Nat. V.

Pausan. l. 5. Pineda Salom.

digna filia! Elaborent ſanè Gentiles pallium Jovis ex contextis liliis. Intexant Iſraëlitæ inter Salomonis ornamenta candidos flores liliorum. Procurent puellæ Hebreæ feſtivo nuptiarum die è liliis ſua ornamenta; omnis tamen natura humana, omnis Evæ proles, creaturæ omnes à pulchritudine virginei Lilii feliciſſimè illuſtrantur; cùm Maria ſit *Humanæ naturæ venuſtas, mulierum ornamentum.* Certent Provinciæ, ut ſecurè poſſideant pulchritudinem, unius perfidæ Græcæ; dum cuncta ſæcula meritiſſimò jure *certabant inter ſe, quodnam ortu tuo,* O Virgo, *gloriaretur.* Habebunt quippe inter ſe controverſias, quodnam tuis natalibus eſſet illuſtratum, O pulcherrima, O ſanctiſſima Regina! Cant. n. 107.

7. Et quidem benè ſimul dixi pulcherrimam & ſanctiſſimam, quia pulchritudines Mundi ſunt pulchræ, non erò ſanctæ. Et licet ſint in ſe ipſis ſanctæ, intuentibus tamen offerunt *obſcæna vitioſa fomenta.* Non ita Virgo, quæ cœleſti pulchritudine dives, trans-

fun-

fundebat lucem non fumum; claritatem non ardorem; dulciſſima refrigeria non voraces torturas. *Tanta erat ejus gratia*, inquit S Ambroſius, *ut non ſolùm in ſe virginitatem ſervaret; ſed etiamſi quos inviſeret, integritatis conferret inſigne.* Adeoque ſi pulchritudo fœminea eſt aliqua flamma; *Bella da longi, mà mortal d'appreſſo*; ſeu, *pulchra à longe, letbalis propè.* Pulchritudo virginea eſt ſpeculum limpidiſſimi cryſtalli, transfundens innocuos ac puros radios. Si illa eſt aliqua Meduſa, quæ ſolo viſu exanimat & occidit; *Exanimat viſa.* Iſta eſt una ſtella Caſtoris, quæ nobis inter tempeſtatum fremitus promittit & affert felicẽ tranquillitatem. *Ex aſpectu tranquillitas.* Si illa hederæ ſimilis, nos *amplectendo proſternit*, & ad tumulũ rapit; iſta ſoli ſimilis, transfundit *cum lumine vitam.* Si illa armata ſpinis intuentes transfigit; iſta coronata Liliis contemplantes confortat, cùm de ea ſcriptum ſit; *Sicut Lilium inter ſpinas ſic amica mea inter Filias.* Si illa ab Hebræis accepit nomen *Tofet*, quod ſignificat ſimul & pulchritudinem & infer-

Umbra 728.

num

num, quia nos ad profundas illas abyſſos præcipitat; Iſta figuratur civitate Hieroſolymâ, quia non tantùm affert tranquillitatem pacis, ſed etiam civitas Cœli eſt, quia nos ſuaviter ad illam ducit. Unde ſi ſuprà dixi, eam eſſe pulchram; *pulchra, ſuavis & decora ſicut Jeruſalem*; intelligi debet, uti doctè interpretatur Hugo Cardinalis, *ſicut illa cœleſtis Jeruſalem.* Cant. 6. 2.

8. Neq; exiſtimetis, dum ad Cœli pulchritudinem de figo oculum, ex animo mihi excidiſſe Lilia terræ. Imò inter illam & iſta magnam video convenientiam. Conſulite doctum Iconologum, quo modo poſſit optimè formari idea pulchritudinis, & reperietis nunc gratioſam quandam domicellam, coronatam liguſtriis & Liliis; nunc venerabilem Matronam, quæ puriſſimâ luce circumfuſa, in manibus tenet Lilium. Si ita, Auditores; optimè certè dico, non eſſe effigiem magis genuinam pulchritudinis, quam amabiliſſimũ vultum Virginis; nam ſive requiramus in illo candida Lilia, En his floribus per ma- Ripa titulo Pulchritudo.

num Sanctæ Ecclesiæ ex omni latere coronatam; *Sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum, & Lilia convallium.* Sive requiramus puriſſimam lucem; en, ex Angelorum deſcriptione, immenſis radiis mirabiliter cinctam! *Progreditur quaſi aurora conſurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Neq; credatis, in illa absque ſublimi myſterio ſimul deprædicari lumina auroræ, lunæ, & Solis; imò mihi videtur, beatos illos Spiritus voluiſſe in his ideis ingenioſo acumine uti. Verum quidem eſt, ad miraculum uſque conſpicuam eſſe pulchritudinem naſcentis Auroræ, quæ tenebrarum obſcuritatem fugans, puro lacte tingit Cœlum, & in cordibus omnium viventium excitans jucundos Spiritus, ſuaviſſimo refrigerio illos replet. Verum quidem eſt, ex lucido argento adornatam eſſe pompam, qua Luna inter noctis umbras refulget. Unde meritò ſtellæ, veluti blandæ nymphæ, circum illam ſaltitant, tripudiant, & jucundas choreas ducunt, veluti gloriis ſuæ pulcherrimæ Reginæ applaudo-

rent.

Digitized by Google

rent. Verum quidem est, omnes provincias concedere debitæ claritati luminosissimi Planetæ immensas glorias, eumq; vocare patrem viventium, fontem lucis, conservationem universi. Sed quid? tandem omnes istæ pulchritudines sunt ita divisæ ut nonnisi diversis temporibus & nunquam omnes simul possint videri. At verò nostra Virgo ita est pulchra, lucida, & singularis, ut in se omnes pulchritudines, omnia lumina, omnes glorias cumpendio teneat. *Quasi aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol.* Unde meritò concludit Gerson, Cancellarius Parisiensis; *Pulchritudo & specialitas quælibet reperta in creaturis omnibus sparsim, tota colligitur in beata & pulcherrima Mulierum.*

9. Dic tu, Beatissime Areopagita, qui fuisti dignus defigere oculos in illo sacratissimo vultu, die, inquam, quos effectus sis expertus, quibus affectibus gavisus sis ex aspectu adeò raro & eminenti? *Ductus fui*, inquit; audite loquentem, & obstupescite; *Ductus fui* Scherlog To. 2. v, ad 2. n. c.

ad DEI formem præſentiam altiſſimæ Virginis, & tantus me immenſus ſplendor circumfulſit exterius, & plenius irradiavit interius. Tanta etiam in me omnium odoramentorum ſuperabundavit fragrantia, ut nec corpus infelix, nec ſpiritus poſſet totius ac tantæ æternæ felicitatis inſignia ſuſtinere. Si proinde illa in ſuo vultu explicat inſignia beatitudinis; & ſi in aſpectu repræſentat vivam quandam DEI imaginem; benè debeo exclamare; O millies prætioſiſſima, ſingulariſſima pulchritudo; *pulcherrima mulierum, pulcherrima inter mulieres.*

10. His rationibus perſuaſæ currebant ex diverſis provinciis illius ævi matronæ, & diuturnis ac gravibus itineribus peregrinabantur non ob aliam cauſam, niſi ut fruerentur felicitate aſpiciendi amabiliſſimum vultum Mariæ. *Sunt hîc multæ de mulieribus, Mariam JEſu videre cupientes, & quotidiè à nobis ad vos diſcurrere volentes*; uti ad Evangeliſtam Joannem ſcripſit S. Martyr Ignatius. His relationibus ſtimulatus ipſemet S. Ignatus, ad ſpectaculum

S. Ignat. Epiſt. 1. ad Jo.

adeò dignum ſummis deſideriis rapiebatur, & cordis ſui devotos ardores in hanc formam calamo exprimebat; *Hæc talia excitaverunt viſcera noſtra, & cogunt valde deſiderare aſpectum hujus (ſi fas eſt fari) cœleſtis prodigii & ſacratiſſimi ſpectaculi.* A qualitatibus adeò raris attracti Angeli, deſcendunt ex ipſo Cœlo empyreo, & ad ipſam admirandam ac venerandam propinquant. Dicamus inſuper; ipſemet DEUS, pulchritudo totius Univerſi, excellentiis Virgineis captus, è Cœlis deſcendit, ut in puriſſimo ipſius ſinu reperiret ſuaviſſimas delitias. Hos effectus miro acumine expreſſit S. Bernardus. *Specie ſua & pulchritudine ſuâ Cœli in ſe provocavit aſpectum ita ut Regis omnium in ſui concupiſcentiam inclinaret, & cœleſtem nuntium ad ſe de ſupernis educeret.* Hom. 2. ſuper Miſſus.

11. Sed cur taceo affectuoſas exclamationes devotiſſimi mei Hugonis Victorini? *O qualis ſocietas! totus pulcher totam pulchram ſici ſociat*, Ah! quàm cara eſt conjunctio utriusq; hujus pulchritudinis, ita mirabiliter unitæ! Illo Serm. 2. de Aſſ. T. 2. c. fin.

DEUS, qui totus est pulcher; & in quo omnes pulchritudines collectæ sunt, recumbit in sinu illius pulchræ Virginis, quæ omnem excogitabilem spurcitiem semper è pectore profligavit. Pulchritudo totius Universi residet inter brachia illius charæ Virginis, cujus pulchritudo cum omnibus aliis creatis prærogativis comparata tantundem prævalet, quantùm amæniſſima Lilia
In Cant. horrendis spinis. *Quantùm spinis Lilium præstat*, inquit Theodoretus, *tantùm formâ tuâ Filiis antecellis.* Et ut veritati sit locus, *nec alia talem dicebat, nec alius tali inveniri poterat*; uti subjungit Hugo, suprà citatus. Exclamemus proinde, & millies dicamus; *O digna digni, formosa pulchri, munda incorrupti!*

12. Philosophi docent, tantam esse convenientiam inter pulchrum & bonum, ut unum alteri perpetuò connectatur. *Pulchrum & bonum convertuntur.* Id quod est pulchrum, etiam & bonum; & quod bonum, etiam est pulchrum. Philostratus vocabat pulchri-

chritudinem altare misericordiæ. *Pulchritudo misericordiæ ara.* Quisquis enim ad illam recurrit, tenerrimè recipitur, & oportunum auxilium accipit. Cerda in Æneid. v 520. n. 3.

Plutarchus refert, quod Veteres soliti sint statuam Veneris conjungere cum statuâ Mercurii, ut significarent, colorem pulchri vultûs non minus esse potentem ad intercedendum, quàm colores doctæ eloquentiæ. Ad te igitur, ad tuum sinum, ad tua altaria, ad tuas imagines, O pulcherrima Advocata, semper recurram, ut benefici influxus tuæ pulchritudinis in me transfundantur, & à me participentur.

13. Petrus ad invocationem JEsu Nazareni, & ad porrectionem humanæ dexteræ, stupendo miraculo erexit infelicem quemdam, qui jacens languebat; ubi Sacer Historicus particulari observatione refert, quòd illud miraculum patratum sit, quando miser stabat *ad portam templi, quæ dicitur speciosa*; seu in viciniâ & sub umbrâ illius portæ, quæ erat totius sacri templi pulcherrima. Hic eventus tacito impulsu me Act. 3. 2.

cogit, ut in has voces prorumpam. O Porta! O felix porta glorioſi templi, quod tu es, O immaculata Domina! *Felix Cœli porta!* O pulcherrima inter omnes, quas unquam Sol aſpexit! O Mater ſummi DEI! *Speciosa facta es & ſuavis in deliciis tuis.* Et ad quem opportunius recurram ut auxilium & ſublevamen referam, niſi ad tuum beatiſſimum ſubſidium? Ego debilis, ego prorsùs inutilis in viâ virtutum, ecce venio proſtratus ad tuos pedes, ad tuam umbram, in vicinia tua, ut ſaner & confortet. Itaque mihi aperi, O pulcherrima porta, tranſitum ad ſalutem, ad gratiam, & ad gloriam. Impetra mihi, O pulchra! quod per me prorſus non valeo, quod ob meam miſeriam & culpam mereor, quod precari non audeo. Omnes hos affectus ac ſenſus pulchrâ amænitate ſuggerit Lyranus in iſtum locum. *Templi porta ſpecioſa eſt Beata Virgo Maria- ſi quis autem claudus eſt, ambulare non potens in viâ morum, ponatur per devotionem ad ipſam; erigetur divinitùs, & fortificabitur ad feliciter gradiendum.*

14. Ubi

14. Ubi benè advertendum, quòd ipſius auxilia debeant ſancto ac devoto affectu rogari. *Ponatur per devotionem ad ipſam*; ut ſciremus Virginem, in ſummo gradu pulchram, ab omnibus animabus velle habere pulchra obſequia, & quòd corda nonniſi undique pura ad Virgineam puritatem propinquare debeant. Et dum agitur de ſanctiſſimo Lilio, etiam omnes fideles inſtar Liliorum facere debent gratioſam coronam. *Florete flores ſicut Lilium.* Eccl. 39. Id &, ut explicat Tigurina; *Florem ut* 29. *Lilium mittite, & ſpirate odorem, & cantate laudem.* Veſtiantur animæ noſtræ puro & argenteo candore. Spirent è moribus noſtris pretioſi odores vitæ exemplaris & Sanctæ. Et tunc lingua noſtra ſalvatur in ſacra carmina, dentur laudes Virgini Matri, & preces ipſius Filio. Offerantur DEO vota, & exaudientur gratioſiſſimè.

15. Quod ſi deniq; fragilitas, debilitas, ac miſeria noſtra elevari non poteſt, ut habeat vota, preces ac oblationes DEO dignas, ſubveniet vobis,

O Auditores, consilium devotissimi Bernardi: *Quidquid est quod offerre paras, Mariæ manibus offerendum tradere cura. Nimirum candidissima quidem Lilia sunt, nec causabitur ille Liliorum amator inter Lilia non inventum, quid quid illud sit, quod inter Mariæ manus invenerit.* Si preces nostræ se ipsis parùm aut nihil valent, reponamus illa in manus hujus Virginis, & à purissimis istis Liliis fient aptæ, purificatæ, & dignæ, ut DEUS eas libenter accipiat. Itaq; ad te, O pulcherrima, recurrunt omnes linguæ, ad te sublevantur omnia corda, à te dependet omnis spes nostra. Protege qui te invocant; adjuva, qui tibi supplicant; & pulchritudinis tuæ excessu supple deformitatem horum miserorum supplicum. Et si fœtores nostrarum culparum nimis abundent, memineris epigraphen attributam esse Liliis; *Oppositis fragrantiores.* Tu, O Lilium paradisi, inter tot opposita auge fragrantiam tuæ intercessionis, & dum nobis obtines puritatem vitæ in hoc sæculo, dispone nos ad consequendam æternitatem gloriæ in altero. Am.

Digitized by Google

URNA MANNÆ
Est
MARIA, dulcedo noſtra.

SYMBOLUM XLVI.

1.

POpulus Hebræus, ſingularibus prodigiis à beneficentiâ DEI donatus, præ omnibus gloriari poteſt, quòd è Cœlo in alimentum receperit Angelorum manibus elaboratum manna. Si pluviæ ex obnubilato & obſcuro aëre guttatim deſcendunt, manna, inſtar cryſtallini roris, non aliunde niſi è Cœlo ſereno deſtillabat. Serviebat loco cibi, ſed tamen dotati ſuaviſſimâ dulcedine. Et ne frequenti ſuo uſu pareret nauſeam, illum ſaporem ſingulis tribuebat, quem cujusvis è populo delicatulum palatum deſiderabat. De hoc facto teſtantur Sacræ Litteræ; DEUS *pluit illis manna ad manducandam, & panem omnem delectamentum in ſe habentem.* Et ne gratia adeò inſignis aliquo

Pſal. 77. 24. Sap. 16. 20.

aliquo tempore ex hominum memoriâ intercideret; quemadmodùm in arcâ teſtamenti fuerunt repoſitæ tabulæ legis cum vitgâ prodigioſâ Aaronis; ita intra urnam quandam auream fuit etiam collocatum manna; & ſicut rigor Virgæ factus eſt flexibilis ex mollitie ſuorum florum, ita durities legis, ex petris ſculptæ, mitigata eſt & dulcedinem accepit ex vicinia mannæ.

2. Si concedatis, ut ex Beato Amedeo, S Epiphanio, & S. Bonaventura quæram, quidnam in ſenſu allegorico intelligatur per urnam mannæ? reſpondebunt, Maria, Magna DEI Mater, ab ipſis cognominata, *Urna aurea, continens manna Cœleſte.* Adeoq; ſicuti Maria erat Urna, ipſomet auro magis pretioſa, ita quoque erat tantæ ſuavitatis ac dulcedinis plena, ut juraſſes eſſe manna cœleſte, *Manna*, inquit S. Maximus, *Subtilis, ſplendida & ſuavis eſt Virgo, quæ velut cœlitus veniens, cunctis populis cibum ſuaviorem melle defluxit.* Quia ergò à Sancta Eccleſiâ honoratur titulus *Vita dulcedo*; & quia de epitheo

Raynaud Nomenclat.

Serm. de Ramis Palm.

Vita

Vitæ ſuperius per integrum Diſcuſſum egi, idcircò nunc dulcedo Mariæ religioſis obſequiis examinanda eſt.

3. Et ecce prorſus opportunum oraculum Prophetæ Joëlis, quod è montibus deſtillârit ſuaviſſima quædam dulcedo, & è collibus defluxerint rivi lactis & mellis. *Stillabunt Montes dulcedinem, & colles fluent lacte & melle.* Et licet in ſenſu litterali explicari poſſit, quod Palæſtina, abundans floribus & paſcuis, innumeram copiam habuerit apum & armentorum; & quod proinde è rupibus, ubi habitabant apes, abundanter deſtillaverit mel, ac ex pinguibus uberibus armentorum integra flumina lactis. Licet etiam in ſenſu anagogico ſacri Interpretes textum illum explicent de ineffabili dulcedine, quam DEUS in Montibus cœleſtis patriæ communicabit ſuis beatis civibus; In ſenſu tamen allegorico, ex mente S. Joannis Damaſceni, montium ac collium nomine ſignificatur ſublimis excellentia virtutum ac meritorum, quæ in Sanctis Patriarchis ac Progenitoribus Mariæ, Joachi-

Joël. 3. 18.

Joachimo & Annâ, eminuerunt; ex his enim deſtillavit ac nata eſt Beatiſſima Virgo, quæ Mundum replevit ac felicem reddidit rarâ ſuavitate & ſtupendâ dulcedine. *Joachim & Anna, tanquam Spirituales Montes*, in ſuâ fortunatiſſimâ prole *dulcedinem ſtillârunt.*

Orat. in Nat. Deipar.

4. Adeoq; Maria eſt tota dulcedo, ex illis montibus deſtillans; eamq; repræſentant rivi & torrentes, rarâ jucunditate in omne latus diffuſi. An non auditis quibus Symbolis eam exprimat Spiritus Sanctus? *Statura tua aſſimilata eſt Palmæ, & ubera tua botris.* O Maria, ſimilis palmæ erigis frontis tuæ majeſtatem ad Cœlum, eſque expreſſum ſymbolum victoriarum & triumphorum. Similis palmæ, in exterioribus patribus rigidâ aſperitate paupertatis auſteritatis, & paſſionis circumdata, animæ tuæ affectibus in amænitate Paradiſi & DEI ſpatiata es. Et licet graviſſimis doloribus fueris transfixa, quemadmodum palma habet folia ſimilia gladiis; non tamen defuêre tibi dactili, pleniſſimi charâ & ſuaviſſimâ

Cant. 7. 7.

vissimâ dulcedine. Ob has causas non solùm similis fuisti palmæ, sed insuper ubera tua repræsentabant pretiosos botros maturarum uvarum. *Et ubera tua botris.* In hunc textum Alanus; *Comparantur botris, quia botrus in flore parit odorem, in fructu dulcedinem.* Haud aliter Virgo glorioſa, quemadmodùm dotata purissimæ virginitatis & profundæ humilitatis floribus, sparsit pretiosum odorem obstupescendæ famæ; ita donata maturis fructibus totidem aliarum virtutum, ad animæ refrigerium præbuit miraculosam dulcedinem. *Sic virginitas & humilitas Virginis fragrat odore bonæ opinionis*, & quia hoc non sufficit, *fructum dulcedinis propinant.*

[a] p. à Lap. in 3. sensu.

5. Cur subsisto in metaphoris palmæ & vitis? Ut abstraham à Symbolicis conceptibus, stillant è labiis tuis, O glorioſa Virgo, integri favi, pleni nectareæ dulcedinis; dum melle ac lacte irrigatam linguam & palatum habes. *Favus distillans labia tua Sponsa; mel & lac sub linguâ tuâ.* Ambrosia & nectar fluunt è la- Cant. 4. 11.

è labiis tuis; lac & mel nunquam auferuntur ex corde tuo; & quidquid linguâ exprimis, quidquid in viſceribus contines, mera eſt ſuavitas, mera dulcedo. Unde S. Rupertus; *Tu dulcis in ore, dulcis & in corde &c.* In hunc ſenſum nunc teſtantur ſacra Cantica; *Vox tua dulcis*; & nunc, *eloquium tuum dulce.* Es tota ſuavitas, tota dulcedo; quia felicisſima tua anima, in ſummo gradu guſtans ſuavitatem, à DEO communicatam; illud omne, quod in ſinu ſuo collegit, transfundit ad aliorum jucunditatem ac conſortationem. Appoſitè meus Richardus Victorinus: *Dulcedinem, quam experitur, refundit; & plenitudinem, quâ fruitur, eructat, quia repletum eſt cor ſpiritualibus deliciis, eructat foris verbum bonum dulcedinis conſolationis, inſtructionis.*

à Lap. 3. ſenſu. Cant. 2. 14. ib. 4. 3.

6. Unde illa ipſa, quia totus Mundus ipſius deliciis gaudet, totum Mundum ad ſe benignè invitat. *Tranſite ad me omnes, qui concupiſcitis me &c. ſpiritus enim meus ſuper mel dulcis, & hæreditas mea ſuper mel & favum.* O vos omnes

Eccl. 24. 26.

qui

qui mundanis anguſtiis amaricati & faſtidioſi languetis; venite, propinquate ad Matrem DEI, applicate vos ad pretioſa ipſius ubera, & inde recipite ucunditatem mellis & Hyblæi favi. Ab ipſius enim conſiliis ac diſcurſibus animati, confortati, ac ſolatiis repleti, recipietis grandem ac miraculoſam dulcedinem.

7. Ah! quàm pulchra eſt illa reflexio S. Antonii de Padua! Ponderans enim verba Sacri Cantici; *Bibi vinum meum cum lacte meo*; intelligit illa de perſonâ Chriſti, qui tempore acerbæ ſuæ paſſionis in ſupremâ ſiti guſtandam accepit amaritiem fellis, & acrimoniam aceti; id quod Davidis ore prædixit; *Dederunt in eſcam meam fel, & in ſiti mea potaverunt me aceto.* At S. Antonius, attonitus mirabili metaphorâ, quòd titulus vini tribuatur felli, & aceto; ita interrogat, *quare non dixiſti, Domine JESU, bibi acetum meum cum lacte meo?* Sed priusquam ad quæſitum reſpondeam, permittite, ut ad ſacram Geneſin me convertam. Teſtatur ſupremus

Cant. 5. 1.

Pſal. 68. 22.

Dom. 3. Quadr.

Chronologus, quòd ex eminentiſſimo loco Paradiſi terreſtris ſcaturiverit abundans fons, cujus aquis tota terra erat
Gen. 2. irrigata & fœcundata. *Fons aſcendebat*
5. *è terrâ, virigans univerſam ſuperficiem terræ.* Et ecce in promptu dubium! ſi tempore creationis non erant aliæ aquæ, niſi maris, ſimul in unum immenſum cumulum congregatæ. Et *congregationes aquarum appellavit Maria.* Si inſuper iſtæ aquæ maris, naturâ ſuâ ſteriles, infœcundæ, ſalſæ, nec ad aliud aptæ ſunt niſi ad exſiccanda germina, ac deſtruendos campos & hortos, quomodò dici poſſunt aſſumptæ ad irriganda ac impinguanda prata, campos, ac hortos? ſed ne admiremini, reſpondet Rupertus Abbas; quia licet iſtæ aquæ ſe ipſis ſint inhabiles, inofficioſæ, & infelices ad irrigandam terram; quando tamen penetrant viſcera ac meatus paradiſi terreſtris, mox purgantur & corriguntur malæ ipſarum qualitates; ſicque poſtea è terrâ, velut ex pretioſo ubere progredientes, tantam acquirunt ſuavitatem & dulcedi-

nem

nem, ut aptissimæ fiant ad fœcundandam & irrigandam planitiem. *Aquæ*, inquit Rupertus, *suapte naturâ salsæ erant & amaræ; ascendendo autem per illam quasi terræ mammam, scilicet paradisiacam terram, versæ sunt in dulcedinem, ut irrigarent universam terræ superficiem, &c.*

8. Nunc ad responsum nostri quæsiti. Potus, oblatus Christo tempore passionis, erat instar aquæ maris amarus, intollerabilis & doloriferus; erat respersus myrrhâ, felle, & aceto; Quia verò bonus JEsus suxit suavissimum lac Mariæ, ipsius palato, quod saporem ex uberibus Mariæ, veluti ex animato paradiso in se transfusum conservabat, videbatur nullam aceto aut felli inesse amaritudinem aut acrimoniam, sed totum esse rarâ dulcedine respersum. *Quare non dixisti, Domine JEsu, bibi acetum meum cum lacte meo?* Respondet S. Antonius; *Virginalibus enim uberibus lactatur.* In hunc sensum etiam S. Cyprianus de bono JEsu dixit; *Puer sugens ubera, & sustinens convitia.* Adeoque irriga-

Dom. 3. in quadr. ad finem.

Orat. de Nat. Chr.

irrigatus dulciſſimo rore lactis Mariani, videbatur aut non ſentire, aut non curare amaritudinem offenſarum, quibus indigniſſimè affligebatur; reflectens enim ad dulces illos favos, ſuperabat generoſis viribns intolerabilem dolorem fellis. *Sugens ubera, ſuſtinens convitia.*

9. Quid dicam de pretioſo lacte Mariæ? Ipſum nomen Mariæ, inquit Franco Abbas, in corde ſuorum clientum transfundere ſolet dulcedinem ac ſuavitatem mirabilem & infinitam. *Quotieſcumq; enim dulciſſimum nomen illud Mariæ amatores illius audiunt; toties ex pio auditu, & ſuavitate auditi nominis neſcio quid inenarrabilis jucunditatis intus trahunt. Nomen namque Mariæ mirum quid ſuave ac divinum in ſe continet.* Cap. 6. de Gratia DEI.

10. Verùm inter jucundiſſimas dulcedines, quas Maria diffundit, non poſſum retrahere cogitationes ab eo, quod refert S. Joannes capite decimo Apocalypſis; videlicet quòd per Angeli manum fuerit paſtus aliquo libro,

qui

qui etsi palato ipsius videbatur instar suavissimi mellis, receptus tamen in ventrem, commutabatur in intolerabilem amaritiem. *Devoravi illum, & erat in ore meo tanquam mel dulce, & cùm devorâssem eum, amaricatus est venter meus.* Ap. 10. 10. Quòd si mirabilis hujus successûs mysterium scire desideretis; dicet Hugo Cardinalis, S. Joannem, dum prædicavit Evangelium Christi, sensisse in se ipso jucundissimam quandam dulcedinem; quando verò annuntiavit acerbam passionem chari sui JEsu, habuisse animum inexplicabili modo amaricatum. *Exprimitur compassio, quam habuit de Christi passione, & tamen dulce erat ei passionem prædicare.* Hîc. S. Bruno ait, grandi dulcedine gustari doctrinas, quas docemur à Prophetis & Evangelistis. *Cui enim Prophetarum, Evangeliorumq; expositio ad legendum & audiendum dulcis non sit? Sed nunquid similiter ad faciendum?* Dulcissimâ suavitate spiritûs audiuntur Historiæ Josephi, triumphantis contra libidinem; Abraham, contra paternum affectum obti-

nentis insignem victoriam; Davidis qui instar scuti animati salvavit vitam sui inimici. Magdalenæ, quæ Divini amoris ardore succensa, perfundebatur lachrymis pœnitentiæ; Matthæi, divitiarum sarcinas generosè abjicientis; Sauli, è livido serpente in placidum agnum commutati. Quando verò agitur, ut vestigia adeò digna sequamur, & ipso facto imitemur fortitudines adeò elevatas; mox cor conglaciatur ad condonandas injurias; anima tristatur ad conspiciendam umbram paupertatis Apostolicæ, & nimiùm quantùm amaricatam se demonstrat, ut cum Cyrenæo portet boni JEsu crucem. Similiter dicite; etsi verba, operationes, ac exempla Mariæ Virginis, tanquam liber undique respersus suavissimus doctrinis, transfundat in animas nostras dulcedinem & suavitatem paradisi, de quâ dici potest; *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo.* Nihilominus sicuti mel dulcescit palato, transmissum autem ad viscera, generat flavam bilem, lacerat stomachum,

Psal 118. 103.

chum, & amaritie replet; Ita virtutes & doctrinæ, instar mellis, destillatæ i Mariâ, veluti à Virgineo alveari, pascunt, recreant, & dulce reddunt patum animæ. Sed quando agitur le imitandâ ipsius charitate prorsus ferente, de humilitate profunda, de mundiciâ in summo gradu pura de elevatione mentis, semper ad DEUM abreptæ; mox humanitas nostra, gaudens spurcitiis sensuum, abhorrens austeritatem jejuniorum, & semper inhians voluptatibus terrenis, dum meminit glorioforum exemplorum Mariæ, affligitur, turbatur, & amaricatur. Ita Richardus à S. Laurentio; *Memoria ejus & exempla in suis imitatoribus temporales delectationes & carnales voluptates amaricant & refrænant.* Ad hoc propositum Hugo Cardinalis; *Doctrina sapientiæ dulcissima est animæ tuæ, licèt amara sit carni.* l. 12. de Laud V. Mariæ. In Prov. 24. 13.

11. Hoc non obstante consulit Salomon; *Comede, Fili mi, mel, quia bonum est, & favum dulcissimum gutturi meo; sic & doctrina sapientiæ animæ tuæ.* Prov. 24. 13.

Exempla & instructiones, quas instar dulcissimi mellis nobis tribuit Maria, sollicitè colligamus & æstimemus. Doctrinis, seu virtuosis dulcedinibus Mariæ instruatur mensa nostri spiritûs, Similes apibus, capiamus alimenta nostra ex alveari Mariæ. Et sicuti bonus JEsus, è morte ad vitam resurgens, comedit favum mellis; ita & nos præbeamus animæ pro cibo spirituali devotionem & imitationem Mariæ, cujus operâ obtinebimus, teste Salomone, *in novissimis diebus spem*; *& spes tua non peribit*. Hoc enim modo erunt animæ nostræ repletæ sublimi spe; spei verò succedet desideratus terminus dulcedinis, & beatæ ac sempiternæ felicitatis.

Prov. 24. 14.

AN-

Digitized by Google

ANCHORA SALUTIS est *MARIA, in quâ reponi debet ſpes noſtra.*

SYMBOLUM XLVII.

I.

HAud facile dixeris, an potius temerarii & periculoſi, quàm magnamini & generoſi titulum promeritus ſit ille Typhyus, qui ſupra paucos conglutinatos aſſeres auſus eſt ſe confidere violentæ ac inquietæ vaſtitati Oceani. Cùm enim, ut communiter dicitur, navigans nonniſi quatuor digitis à tremendâ morte diſtet, videri poterat, ipſum voluiſſe furorem turbinum ac impetum procellarum contra ſe provocare. Et quia pericula imminentia probè perſpecta habebat, diverſis modis ſibi providit opportuna ſubſidia. Certâ quantitate arenæ ac ſaburræ, ſupra navis fundum poſitâ, ingenio-

ſum ei æquilibrium dedit, cujus operâ inter fluctuantes undas præſervaretur à ſubmerſione. Ventos conſtrinxit in velorum ſinum, eosque coëgit, ut ejus itineri ſive ad dexteram ſive ad ſiniſtram opportunè aſſiſterent. Juxta tabulam hydrographicam & conſtellationes Cœli inſtruxit directionem ſui navigii. Denique etiam anchoram in promptu habuit, quam inter implacabiles tumultuantis Oceani tempeſtates in mare projiceret, ut ſcopulum aliquèm acuto ſuo dente prehendens, periclitantem navim firmaret, eique inter extremas anguſtias auxilium, ſtabilitatem & ſalutem præberet; unde anchora Emblematis loco epigraphen tenet; *Facta Salutem.*

2. Quòd ſi vita hominis non eſt aliud, niſi calamitoſa navigatio, in quâ ultra modum frequentia immineant pericula, nunquam melius iuvari poterit, quàm ſi in profundum maris, nimirum in ſinum Mariæ, jaciat anchoram ſuæ fiduciæ ac ſpei, cujus operâ etiam inter graviſſimos terrores æternæ damnationis

sobtineat salutem cœlestis felicitatis; quod lemma illud indicat, *Facta sa-tem*; & præsenti discursu demon-randum aggredior.

3. Horror diluvii universalis, præ nnibus aliis calamitatibus replevit undum desolatione ac strage. Cùm ceret terra innumeris ac enormibus ulpis contaminata ac corrupta, sese langere debuit ab æternâ Justitiâ in-ndatam ac submersam. Quia verò in nedio extremorum suppliciorum plenduêre radii Divinæ misericordiæ, rdinavit DEUS, & in mandatis dedit ervo suo Noë, ut per centum anno-um spatia elaboraret structuram ali-ujus arcæ, cujus beneficio singulæ ho-ninum & animalium species ad reno-andum mundum conservarentur. *Ut salvetur semen super faciem universæ* Gen. 7. 3. *terræ.* Id quod etiam exactè evenit; Homines enim & animalia, quæ in arcam recepta erant, ab inundanti illo flagello subtracta, vitam conservabant. Contrà verò alii, qui extra arcam mo-rabantur, inevitabili abysso perierunt.

Nunc

Nunc mecum dicite, Auditores; Si Sanctiſſima Virgo ex ſententiâ S. Bonaventuræ eſt *Arca Noë*; & quidem, ut S. Methodius docet, *Arca viva & animata ac velut propitiatorium in terrâ.* Ecce illam à Divinâ bonitate aſſumptam ut fidelibus, opem ferret ad evitandam æternam damnationem; Adeoque omnes illi, quicumque ad eam recurrunt, & in eâ ſpem ſuam reponunt, devoto affectu Mariam invocando, eiq; ſupplicando, & in vota ſua propitiam trahendo, reperientur ad æternæ ſalutis poſſeſſionem mirabiliter promoti. Contrà verò qui extra hanc arcam, omni devotione & protectione Marianâ deſtituti, vagantur, inevitabili voragine infernalis abyſſi ſuperantur & ſubmerguntur.

4. Permittite, ut à ſubmerſo Mundo progrediar ad excidium civitatis Jericho. Grande Privilegium DEUS tribuit famoſæ Raab, quæ electa fuerat ad recipiendos in domum ſuam Exploratores Iſraëlitarum, ut eos protegeret ac cuſtodiret, ne alicui offenſæ ſubjacerent;

ent; unde hoc modo digna est facta, t fidelis hospitij sui mercedem accipe-et, ac speciali favore protegeretur & nmunis declararetur. Proinde quan-o tota civitas in miserrimam prædam ilitaribus incendiis cessit, non solùm .aab, sed etiam omnes illi, qui sese in)sius domum recepêre, videlicet ipsius rogenitores, fratres, & sanguine jun-i, evasêre incolumes ac protecti. *In-ressis juvenes eduxerunt Raab & paren-s ejus, fratres quoque & cunctam sup-llectilem, & cognationem illius extra ca-ra Israël manere fecerunt; urbem autem omnia quæ erant in eâ, succenderunt.* nò, adjungit Rabbi Salomon; si in)sius domo reperti fuissent ducenti omines, ejus consanguinei, & alii ıcenti diversarum prosapiarum, vide-et affines & agnati, omnes per meri-m illius fidei, quâ Israëlitas tuebatur, issent ab horrendo exeidio salvati & erati. Verùm O quanto major est merus illorum, qui pietatis tuæ fa-re, O magna Mater misericordiæ, lvantur, vitiorum incendiis & hor-

Jos. 6, 23.

Apùd Masium & Serar. 9. 43.

rendis

rendis cruciatibus inferni ſubtrahuntu
ac denique in amœniſſimo horto æter
næ beatitudinis cum plenâ felicitate
collocantur.

5. Poſtquam Salomon ſupra regium
thronum defuncti ſui Patris collocatus
fuerat, & optimè perſpectum habebat,
quòd Sacerdos Abiathar tenuerit partes
Adoniæ, fuetitq; complex violentarum
artium, ut aſſumeretur ad coronam,
juſſit eum ad ſe vocari; eumq; afloqu
tus, ſcio equidem, dixit, quòd reus
mortis. *Equidem vir mortis es; ſed bo*
3.Reg.2. *te non interficiam.* Vitæ gratiam
facio, quia cum religiosâ pietate ſervi
ad portandam Arcam DEI. *Te non in
terficiam, quia portâſti Arcam Domi*
Simili quid in ſecundo libro Regu
reperitur, dum non deſunt Scriptore
qui exiſtimant, duos filios Heli fuiſ
à DEO ad ſalutem æternam admiſſo
quia mortui ſunt in prælio ad defen
dendam Arcam. Imò etiam Oza
hominem aliâs ſceleratiſſimum, ad be
titudinem fuiſſe perveniſſe, quia digne
fuit, extremum ſuum ſpiritum an

Arca

Arcam exhalare. *Mortuus est juxta Arcam DEI.* Si ergò violentæ mortis 3. Reg. 6. 6.
ctibus ſubtrahitur, qui ſupra humeros portavit Arcam, quæ ſolummodò erat figura, imago, & Symbolum Beatiſſimæ Virginis; quantò magis à Divinâ bonitate ſperare debet, ſe liberandum ab æternâ morte, qui in animâ & corde gerit venerationem, obſequium, & devotam ſpem, in Mariæ Virginis favore collocatam? ſi illi, qui pro Arcæ defenſione moriuntur, promoti ſunt ad vitam æternam, quantò magis gaudebunt gloriâ Paradiſi, qui Matri DEI contribuerunt ſincera ac ferventia ſua obſequia. Pereant deſperato fine illi, qui à ſpirituali Arcâ recedunt; Ego, tametſi mille peccatorum reus, usq; ad extremam vitam perſiſtam *juxta Arcam DEI*, ſalutabo illam intimo affectu, ſupplicabo ei repetitis ſuſpiriis, & in eâ totus confidam. Spem ſalutis meæ in eâ prorſus defigens, credo me obtenturum, quod promittit lemma; *Facta ſalutem.*

6. Sacri interpretes, reflectendo ad ſub-

ſublimen felicitatem fortunati illius Latronis, qui vitam ſceleratam traduxit in execrandis rapinis, eamque finivit cum impetratione beatæ coronæ; imò qui ad extremum uſque vitæ ſuæ momentum ſacrilegas & blasphemas voces evomuit contra Salvatorem, coram quo pendebat crucifixus, ab eo tamen recepit mirabile illud promiſſum. *Hodie eris in paradiſo.* Tantum, inquam, felicitatem tribuunt Sacri interpretes interceſſioni gloriosæ Virginis. Illa, inquiunt, dum inter crucem boni JEſu & felicis Latronis ſtabat media, ferventes ſuas preces apud Salvatorem in favorem converſi ac penitentis hujus moribundi interpoſuit; ſicque faucibus Infernalis abyſſi ſubtractum, ſublevabat ad felicitatem glorioſi regni. Quis ex hoc exemplo non confidat à Matre miſericordiæ recipere fructus æternæ ſalutis, ſi in eâ toto ſpiritu callocaverit religioſam ſpem? Certò inquit Melliſluus Bernardus; *Si criminum immanitate turbatus; Si judicii horrore perterritus, ſi barathro deſperationis adſtrictus,*

Hom. ſuper Miſſus eſt,

Mariam

lariam cogita, Mariam invoca; Non re-
dat à corde; nam ipsam cogitans, non
ras, ipsam rogans non desperas, ipsâ te-
ente non corruis, ipsâ protegente non me-
tis, ipsâ propitiâ pervenis.

7. Acerba Salvatoris passio sumpsit
ium exordium & epilogum ab ora-
one. Finitâ ultimâ Cœnâ, Divinus
Magister cum suis Discipulis *Hymno*
icto, seu, ut alii legunt, *Hymno cantato,*
xierunt in Montem Olivarum. Ingressus
iortum Gethsemanni, tribus vicibus
ravit, ac Divino Patri supplicavit pro
mpetranda dispensatione, ne deberet
ibere calicem, ultra omnes modos
matum, & à pavescente ipsius naturâ
umanâ non sine extremo horrore re-
:usatum. Rursus, supra truncum cru-
:is consistens, ac morte jamjam oppri-
nendus, interposuit ferventissimas pre-
:es. Cùm enim cerneret, se à summo
suo Patre, relictum esse in prædam cru-
deli acerbitati dolorum. Ah! chare
Pater, inquiebat; *DEUS meus, DEUS* Psal. 85.
meus, ut quid dereliquisti me? Postea, 16.
ut affirmant Contemplativi, Davidis

vocibus ſubjunxit; Ah mi amabiliſſime Parer! *Reſpice in me.* Defige oculos tuos in meis deplorandis calamitatibus,& miſerere malis meis; Et licet exuvias teneam infelicis peccatoris, dum mecum porto omnes iniquitates Mundi, atque ideò meta eſſe debeo ferientis Juſtitiæ Divinæ, ſaltem exhibe mihi tuam pietatem, dum reordaris, quòd natus ſim ex Mariâ,& Generatus ex illius utero, qui in primo meæ conceptionis inſtanti ſeſe declaravit tuam devotam & obedientem ancillam. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.* Agedum ergò,ſi mihi denegas levamen tanti ſupplicii, dum repræſento perſonam miſeri peccatoris; certò tamen mihi concedetur gloria reſurrectionis, & æternæ ſalutis, quando apud te interpono nomen, merita, & dignitatem Mariæ, quæ ſemper fuit tua devota, fidelis, & reverens Ancilla. *Salvum fac Filium Ancillæ tuæ.* Quaſi diceret; Si Divinus Pater poſſet Filio ſuo denegare ſalutem, quam ſupplex rogabat, non tamen denegare vellet,

dum

lum eam rogaret per interpositum favorem Mariæ, à quâ omnes gratiæ mirabili facilitate impetrantur. Salvatoris exemplo quivis fidelis in omnibus angustiis & necessitatibus præsentis vitæ, maximè in extremo agone invocet Patrem misericordiæ, ac dicat: Mi amabilissime Creator! *Respice in me & miserere mei; vide humilitatem meam & dolorem meum.* Aspice extremam meam calamitatem ac dolorem; & licet deformia peccata mea faciant me indignum tui aspectûs ac clementiæ; *Salvum fac Filium Ancillæ tuæ.* Adjuva me, salva me, quia sum servus devotissimus & amantissimus Mariæ, tuæ Dilectæ & charæ Ancillæ; plenus fiduciâ, quòd Anchora spei, reposita in mari Mariæ, mihi certò sit datura desideratam salutem. *Facta salutem.*

8. Virgines fatuæ, descriptæ in S. Matthæo, cùm viderent, sponsum cœlestem jamjam esse perductum in regium suum palatium; & portas sibi esse clausas, mox afflictæ, confusæ ac dolorum plenæ, recurrerunt ad preces;

Matth. 2. *Domine, Domine aperi nobis*; ſed absque ullo profectu; quia ſponſus illas nec cognoſcere, nec exaudire voluit. *Amen dico vobis, neſcio vos.* Hîc grande quoddam ingenium acutè diſcurrit. Si iſtæ Virgines probè ſciverunt, quòd fæminæ ſint viris benigniores, amabiliores, & ad compatiendum faciliores, cùm viri ſemper habeant plus rigoris & auſteritatis; ideirco manifeſtum eſt, illas fuiſſe operatas ſtultè & imprudenter, dum obviam factæ ſponſo & ſponſæ; *Exierunt obviam ſponſo & ſponſæ*; præcisè recurrerunt ad Juſtitiam, ad rigorem, ad æquitatem Domini, à quo retulerunt acerbam repulſam. Quòd ſi ſupplicâſſent Sponſæ Spiritûs Sancti & Matri Miſericordiæ, dicendo; *Domina, Domina aperi nobis*: absq; omni dubio fuiſſent exauditæ ac voti ſui factæ compotes. *Nam quemadmodum Domine Domine inclamaverunt, ita inclamâſſent Domina Domina, illam fortaſſe repulſam non paterentur, quia Matris miſericordia Filii juſtitiam temperaret.* Agite proin', Auditores, inter veſtrás neceſſi-

Mendoz. To 2. fol. 222. D. 1.

ceſſitates recurrite ad Dilectam æterni Patris Filiam; ad Matrem fortunatiſſimam Divini Filii; ad Sponſam gratioſam Spiritûs Sancti; ipſius enim miſericordia mitigabit rigorem æternæ Juſtitiæ, & recipiemus fructum ſupremæ pietatis. Nimirum jactâ anchorâ ſpei in mare Mariæ, ſecuram habebimus ſalutem; lemmate promittente; *Facta ſalutem.*

STELLA POLARIS
eſt
Maria, ſine quâ non pervenitur adſalutem.

SYMBOLUM XLVIII.

1.

SI politiſſima eloquentia nunquam reperit finem, excelſas laudes, contribuendi excelſis illis luminibus, quæ in Cœlo refulgent, ita longè majora encomia meretur Stella, quam polarem vocant. Si omnes aliæ inevitabili

lege in occasum merguntur; ista raro privilegio *Nunquam mergitur.* Sed manet *sine occasu felix.* Si omnes in revolutionibus suis præterunt, & conspectui nostro subtrahuntur; ista in suo gyro nunquam occultatur. *Veritur, non occidit.* Et si aliæ nullam habent curam miserorum navigantium, & vix funestarum facularum loco deserviunt ad comitandos suffocatos & defunctos; ista tamen inter agitati maris procellas instar amorosæ facis eos ducit, & tota felicitate ad portum dirigit. *Nautis prætonstrat iter*; & etiam *dirigit cursu brevi.* Nunc si Sacratissima Virgo pleno ore ab omnibus fidelibus vocatur Stella poli; *Ave maris Stella.* Et rursus: *Pervia Cœli porta manes, & stella maris.* Utique, quicumque desiderat portum æternæ salutis secure ingredi, oculos defigere debet in Mariâ, quia sine illâ sperare salutem & æternam beatitudinem videtur imprudens consilium. Unde Fulbertus Abbas; *Oportet universos Christicolas, inter fluctus hujus sæculi remigantes, attendere maris stellam hanc,*

In Nat. Virg. Serm. 1.

anc id eſt, Mariam- & reſpectu exempli jus curſum vitæ dirigere. Quòd qui fecerit, proſperè veniet ad portum quetis æternæ.

2. Miſerabiles anguſtiæ Iſraëlitarum ortitæ ſunt terminum in pretioſô refrigerio libertatis, ita ut violento ardori fornacum ſucceſſerit dulce refrigerium, dum per apertam ſolitudinem ducti ſunt ad poſſeſſionem felicis ac glorioſi regni. Ne verò inter vias illas, unquam iis cognitas aut perſpectas, deviàrent; Divina bonitas voluit ſervire Ducis loco, & quidem inter diei claritatem ſub columna nubis, & inter umbras noctis ſub columna ignis, oſtendendo iis viam, ducendo ad ſalutem. *Dominus autem præcedebat eos ad oſtendendam viam per diem in columnâ nubis, & per noctem in columnâ ignis.* De hoc ſucceſſu Pſalmiſta; *Eduxit eos in nube diei, & totâ nocte in illuminatione ignis.* In famoſa hâc nube, quæ populos illos adjuvabat *in die obumbrando, & in nocte illuminando*; ut ait S. Bruno; apprimè exprimuntur gratiæ, quas in

Exod. 13. 21.

Pſal. 77. 14.

ſuos fideles diſpenſat Spiritus Sanctus

Brun. In Pſal. 77. *Hæc igitur nubes*, ait, *Spiritus Sanctus eſt*; Nam, *hæc nubes obumbrat populum DEI, ne carnis concupiſcentias & vitiorum æſtum ſentiat.* Et rurſus; *Hæc eum illuminat, & in viâ mandatorum DEI errare non ſinit.* Sed ut ſit locus veritati; In

In Pſal. 118. hâc nube, teſte S Ambroſio, ſignificatur Sacratiſſima Virgo, quæ inſtar nubis moderatur & in ſuis clientibus extinguit ardorem vitiorum ac concupiſcentiæ; & inſtar fulgurantis facis expellens horridas tenebras iniquitatis, eos pretioſo ſuo lumine ita confortat, ut in viâ ſalutis absque errore progrediantur ad ſalutem. Unde illa non

Raynaud Nomenclat. ſolùm in Hymno Græco dicitur, *Columna ignea his, qui ſunt in tenebris, viam demonſtrans.* Sed etiam à S. Bernando;

Hom. 3. ſuper Miſſus. *Ipſam ſequens non devias; ipſam cogitans non erras; ipsâ duce non fatigaris; ipsâ propitiâ pervenis.*

3. Hinc intelligetis conceptus illius elogij, ad honorem Virginis formatos.

Cant. 7. 1. *Quàm pulchri ſunt greſſus tui in calceamentis Filia principis!* Ubi non credo laudari

audari politicam venuſtatem greſſuum ut elegantiam vel pretium calceorum, quibus Mariæ pedes induebantur; ſicuti antiquis ſæculis, maximè apud Hebræos & Romanos, calcei ſolebant ornati auro, margaritis, ac gemmis; Verùm, ut ait Cornelius à Lapide, in hoc textu laudantur *inceſſus & proceſſus in modeſtia, caſtitate, omnig; virtute*. Laudabatur, interprete Guilielmo, quia *non pernicitate pedum, ſed puritate affectuum ibat de virtute in virtutem*; quia *amplectebatur innocentiam Abel, obedientiam Abrahæ, manſuetudinem Moyſis, humilitatem David, patientiam Job.* Premens veſtigia Sanctorum Patrum, & cum eorum virturibus certans, ſuos clientes proprio exemplo attrahebat, & ad imitandum rapiebat, ut videlicet ipſius directione ac imitatione pertingerent ad beatam felicitatem ac glorioſam mercedem. Itaq; ſicuti de belliduce Holoferne refertur, quòd ipſius oculi fuerint rapti à ſandaliis ſeu cothurnis, quibus ornati erant pedes generoſæ Judithæ; *Sandalia ejus rapuerunt oculos ejus.* Judith. 16. 11.

In 2. ſenſu.

Apud Corn. à Lap. ibid. in 3. ſenſ

Ita corda noſtra abripiantur virtuoſis perfectionibus & raris elegantiis, quibus condecorati erant pedes, ſeu ut rectius dicam, affectus Mariæ, ut, dum ipſius veſtigia premimus eamq; totis viribus imitamur, efficiamur digni obtinendæ ac poſſidendæ æternæ benedictionis. Ah! exclamat S. Bernardus; *Amplectamur Mariæ veſtigia, fratres mei, & devotiſſima ſupplicatione ſacris ejus pedibus provolvamur. Non dimittamus eam, niſi benedixerit nobis.*

4. In volucribus aëris duo curioſi ſucceſſus mihi offeruntur. Plinius refert, in Germaniæ denſa ſylva, quam Hercyniam vocant, reperiri prodigioſas volucres, quæ, veluti eſſent veſtitæ ſole, inter cymmerias umbras denſæ illius ſylvæ ſplendorem adeò magnum è plumis ſuis ſpargunt, ut viatores, veluti in clariſſimâ meridie, ſecuri ac illuminati ſuum iter conficiant. *In Hercynia, Germaniæ ſaltu, inuſitata genera alitum accepimus, quarum plumæ ignium modo colluceant noctibus.* l. 10. c. 17 Unde Emblematis loco epigraphen tenent; *Nocte*

iter

iter oſtendens. S. Baſilius refert, in Græciâ ſolere columbariorum patronos unius columbæ alas pretioſis odoribus inungere, quorum fragrantiâ agreſtes columbæ trahuntur, & dulciter ad ipſorum columbaria deducuntur. *Unguento alas illius perungunt, ſinuntque conjungi agreſtibus; illæ verò per unguenti fragrantiam agreſtem illum ac liberi paſtûs gregem transfert in poteſtatem columbarii.* S. Baſil. R. 175. Ut adeò meritò poſſint dicere; *In odorem currimus.* Eâdem planè ratione mecum ſubjungite; Cùm Maria ſit tota veſtita ſole; *Mulier amicta ſole.* Apoc. 12. Hinc etiam *Nocte iter oſtendit*; totisque conatibus allaborat *illuminare bis qui in tenebris ſedent*, & inter umbras vitiorum ac mortis non ſine deplorabili miſeriâ circumvagantur. Et cùm inſtar pulcherrimæ columbæ diffundat mille virtutum odorem, ut ad Sanitatem & DEUM attrahat illas improvidas animas, quæ in ſordibus peccatorum volvuntur ac intereunt; *curramus* celerrimis viribus *in odorem unguentorum ſuorum*; & in animo volvamus illud S. Bern. Hom. 3. ſuper Miſſus.

S.Bernardi; *Ipſam ſequens non devias, ipſam cogitans non erras, ipsâ duce non fatigaris, ipsâ propitiâ pervenis.*

5. Virgo ſacratiſſima compluribus S.Scripturæ locis cum palma comparatur; *Statura tua aſſimilata eſt palmæ*, inquit ad eam converſus Salomon; Et
Cant. 7. de ſe ipſâ in Eccleſiaſtico teſtata eſt;
7. *Et quaſi palma exaltata ſum in Cades.*
Eccl. 24. Apprimè quidem ſcio, ipſam cognominari palmam, quia ſemper à Mundo & Inferno refert clariſſimas victorias. Inſuper, quia inter calamitoſas aſperitates vivens, animam habuit ſublimibus prærogativis ad miraculum
Apud à Lapid. usq; dodatam. Denique, quia, ut Alanus diſcurrit, *recta fuit ſtipite, ſuſpenſa in*
ſenſ. 3. *Cœlum animi intentione, pulchra in culmine, in virginitatis & humilitatis celſitudine, delectabilis in flore, quia ſine concupiſcentiâ concepit florem campi & lilium convallium. Dulcis in fructificatione, quia ſine pœnâ peperit Mundi Redemptorem.* Verùm relictis ſexcentis comparationibus, dicamus; Palmæ truncus naturæ operâ ita eſt compoſitus, ut in

ſe

e ipſo exprimat ſcalam, in juſtos gra-
lus diſtributam; cujus operâ ad ſupre-
num usq; ipſius apicem aſcendi poteſt.
Inde epigraphen præfefert. *Iter facit*
i, qui aſcendit. Ita omninò Maria ſimul
ſt & palma & ſcala. Si enim imitemur
;lorioſas ipſius virtutes, humilitatem
rofundam, charitatem ſingularem,
levotionem ferventem, patientiam
rigoroſam, fortitudinem imperter-
itam, ſobrietatem exactam, puri-
atem excellentem, &c. Tunc nobis
calæ loco deſerviet, ſupra quam ad
ublime faſtigium omnis perfectionis
ſcendere poſſumus. Sicuti autem
Maria eſt ſcala prodigioſa, aſſerente
oanne Geometrâ, *ſcala per quam de-*
endit DEUS; ita etiam eſt ſcala mira-
ilis, cujus beneficio *aſcendit homo,*
terrâ quidem incipiens, ſed ad Cœlum
ertingens.

Apud Raynaud

6. Agite proin; recurramus ad
Mariam. Quod ſi illa eſt vita, dulcedo
ſpes noſtra; ipſius ſavore poterimus
cipere omnem poſſibilem felicita-
m; ſi illa eſt advocata noſtra, coram

æter-

æterno Judice offeret amabile patrocinium ac protectionem. Si illa est felix porta Cœli, per eam habebimus ingressum ad regnum æternum. Si illa est scala Jacob, præbebit nobis gradus, per quos enitamur usq; ad DEI solium. Et si illa est Stella Polaris; quemadmodum qui ab eâ non sumit directionem, toto Cœlo aberrat; *Qui me non aspicit, errat*; uti eruditus quidam Poëta cecinit: Ita viciſſim qui ab eâ dirigitur, ad portum æternæ salutis plenâ felicitate pertingit. Et si illa, uti interpretatur Cardinalis Hugo, de se ipsâ testatur, quòd sit Mater amoris puri, timoris filialis, sapientiæ perfectæ, & sanctæ spei.

Eccl. 24. 24.25. *Ego Mater pulchræ dilectionis & timoris & agnitionis & Sanctæ spei.* Et rursus: *In me gratia omnis vitæ & veritatis, in me omnis spes vitæ & virtutis.* In illâ enim reposita est gratia vitæ activæ & contemplativæ; vitæ innocentis & pœnitentis; ac omnis spes vitæ beatæ & glorioſæ: In illâ figantur oculi nostri; ad ipsam cor nostrum, veluti anathema, suspendatur; ad illam sequendam vol-

volvantur noſtri greſſus; ſic enim navis noſtra myſtica, ſuam directionem à ſtella maris deſumens, *proſperè veniet ad portum quietis æternæ.*

MENSA EUCHARISTICA
eſt
Maria, quæ præbet alimentum vitæ æternæ.

SYMBOLUM XLIX.

I.

NUnquam ſatis dici poteſt, quantum afflictis animabus refrigerium quantæ vires corpori è debilitatibus languenti afferre ſoleat, menſa inſtructa cibis. Cato, referente Plutarcho, *menſam imprimis putabat eſſe amicitiæ conciliandæ aptam.* In menſis, veluti in conceſſu academico, celebrantur laudes Deorum, & merita hominum, fortitudine, aut doctrinâ excellentium. Et dum palato præbebatur ſuavitas ciborum, erant animi ultra modum Plut. in vit. Cat.

modum recreati dulcibus concertationibus harmoniæ musicæ. Unde infelix corpus, fame pressum, & siti languidum, à mensa, veluti à pharmacopolio, recuperabat vires & refrigerium. Ad hoc propositum S. Augustinus; *Fames & sitis quidam dolores, urunt, & sicuti Febris necant, nisi alimenti medicina succurrat.* Proinde ex unâ parte David, ad DEUM conversus; Domine, inquiebat; *Parâsti in conspectu meo mensam adversùs eos qui tribulant me.* Et ex alterâ Salomon; *Sapientia ædificabit sibi domum, miscuit vinum, & proposuit mensam.* Equidem non ignoro, Auditores, Mensam regiam esse Sacrosanctam Eucharistiam, in quâ DEUS *pane suavissimo, de Cœlo præstito, esurientes replet bonis.* Sed ut plura dicam, mensa Euchatistica etiam vocari potest Virgo beatissima, quæ præbuit panem vitæ æternæ & vinum suavitatis exquisitæ. Unde etiam à S Joanne Damasceno cognominata est *Mensa animata*; à Joanne Geometra *Mensa panis vitæ*; & in Hymno quodam Græco; Mensa portans copiam

l. 10. Confess. c. 31.

Psal. 22. 2.

Prov. 9. 1.

Raynaud Nomenclator.

pri-

ropitiationum. Id quod præsentis liscursûs curiosum argumentum erit.

2. Quòd si à figuris & umbris Mosaicis exordiri debeam; David reflectens ad prodigia, quæ DEUS in favorem Israelitarum operatus est; O res grandis! inquiebat; *Januas Cœli aperuit, & pluit illis manna ad manducandum, panem Cœli dedit eis, panem Angelorum manducavit homo.* Portæ Cœli, insolitâ liberalitate reseratæ, fuerunt lapiferæ Israëlitarum; dum è nubibus depluit manna ad illorum mensam instruendam; & Angelorum pane fuerunt homines saturati. Sed si ad lumen Evangelicorum successuum me vertere debeam, dicite mecum, inquit Rupertus Abbas, quando Maria ad voces Archangeli dedit plenum consensum; *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum*; tunc DEUS aperuit portas Cœli; tunc Verbum Patris in uterum Mariæ descendit; tunc è nubo Virgineâ depluit panis cœlestis, & cibo Angelorum fuerunt fideles instructi. *Quando factum est quod*

Psal. 77: 21.

Luc. 1. 38.

l. 1. de glor. & honore Filii.

dixit Angelus Mariæ; Concipies & paries Filium; tunc inanuas Cœli Dominus aperuit, & pluit nobis manna ad manducandum, panem Cœli, panem Angelorum. Adeoq; Mundus, longâ multorum sæculorum revolutione famelicus & coanguſtatus, tandem cœleſti cibo paſtus, & miraculoſâ pluviâ potatus ac recreatus eſt. Tunc ſolummodò aperta ſunt portæ Cœli, quando Verbum Divinum deſcendit in uterum, carnemq; aſſumpſit. Tunc è nubibus depluit pretioſum Manna, quando ex illa natus eſt Salvator; ſicque è ſinu & utero Mariæ angelicus panis ad reparationem & delitias fidelium fuit diſtributus; ac proinde Maria eſt *Menſa panis vitæ, & menſa portans copiam propitiationum.*

3. Inter titulos Matris DEI cernitur nobilis & famoſus ille venuſtæ ac gratioſæ auroræ. *Progredietur quaſi aurora conſurgens.* Scio equidem, quòd illa aſcenderit inſtar auroræ, quia illuminavit Mundum, tenebris vitiorum ac ignorantiæ oppreſſum ac excæcatum;

Cant. 6. 9.

fuga-

Digitized by Google

fugavit monſtruoſas turmas Dæmonum, qui, tanquam principes tenebrarum diſcurrebant moleſti ac importuni; attraxit ad DEI laudes linguas fidelium, qaæ videbantur oppreſſi à profundo lethargo, & clauſæ verſûs pretioſum nimbum irrorantis gratiæ, quo totus Mundus fuit refrigeratus ac ſolatiis repletus. Ulterius tamen dicite; ſi ſurgente aurorâ in Iſraëlitarum cibum fuit largâ manu diſtributum manna, ut obſervat Richardus à S. Laurentio; *Aurorâ illuceſcente colligebatur manna à Filiis Iſraël.* Et, quod amplius eſt; ſicuti aurora in ſinu ſuo portet ac parturiat ſolem; ita cibus Euchariſticus, in manna ſignificatus, Mariæ operâ fuit datus Mundo, & ex ipſius ſinu prodiit Sol Divinus; Sed tamen nube noſtræ carnis ſuaviter coopertus, ut ejus lux redderetur mundanis oculis tolerabilior. Ex ipſius ſinu prodiit Sol æternus, qui ſub Paſtoris habitu obtulit carnem & ſanguinem in alimentum dilecti ſui gregis. Parturiit illum ſolem, qui coronatus ſpicis, dicitur *panis*

l. 17. de Laud. Virg.

vivus. Adeoq; & ipsius operâ, & per ipsius operam omnibus fidelibus instructa est Mensa, quâ fuerunt pasti, confortati, & recreati.

4. Et si prima elementa mensæ usualis sunt panis & vinum; ecce Maria, quæ nobis, veluti benigna dapifera, providet panem, & veluti amorosa pocillatrix, nobis subministrat dulcem ac saporiferum potum. Et quidem si de pane agatur, ad honorem Mariæ testantur Sacra Epithalamia; *Venter tuus acervus tritici vallatus liliis*. Uterius tuus videtur esse acervus electi & exquisiti frumenti, purissimis lilii circumseptus. Quod si in frumento significetur panis Sacri Altaris, de quo ex Davidis textu cantat Sancta Ecclesia; *A fructu frumenti & vini multiplicati fideles*. Ecce ergò in utero Mariæ collectum panem cœlestem, qui in alimentum animarum nostrarum distribuitur; panem, qui à Mariâ subministratus & præparatus, torque è liliis coronatur; quia Sacra Eucharistia sumi debet cum omni puritate ac mundit.

Cant. 7. 2.

Ad

Ad hoc propoſitum mitificè deſervit
ncomium, Divinæ Matri forma-
um.

Beata Mater, munere
Cujus ſupernus Artifex,
Mundum pugillo continens,
Ventrix ſub arcâ clauſus eſt.

O millies fortunata Mater, cujus operâ
aber totius Univerſi, qui mundum
ugno ſuſtinet, in uteri tui arcâ recipi
lignatus eſt. Hîc certè uterus Mariæ
ion dicitur pretioſum ærarium, in quo
heſaurus Divinitatis eſt reconditus;
ion palatium, à Rege gloriæ habita-
um; non templum DEI, aut ſanctua-
ium Altiſſimi; non Paradiſus, Ange-
orum aſſiſtentiâ honoratus; Sed præ-
isè Arca, ad familiæ uſum ſervari ſolet
anis, ut ſciatur, Mariam eſſe dapife-
am fidelium, in cujus utero panis Cœli
uſtoditur, & ad devotorum clientum
ıenſam præparatur. Unde Richardus
S Laurentio; *Panis, qui de Cœlo deſcen-* l. 10. de
it, in arcâ Matris ſuæ clauſus fuit, ut Laud. V.
ſa daret nobis panem de arcâ ſuâ.

5. Porrò Maria etiam panem Cœli

dispensare debet; vix enim in Bethlehem, domo panis, è claustris Virgineis prodiit panis vitæ æternæ; mox illa panem hunc ad omnium solatium promptissimè exposuit. De hoc facto S. Lu-
Luc. 2. 7. cas: *Peperit Filium suum primogenitum, & pannis eum involvit, & reclinavit eum in præsepio.* Quòd si facti hujus desideretis mysterium penetrare; dicam, cùm illa sciverit, Filium suum esse panem, præparatum in cibum omnium fidelium, idcircò ipsum, intimi amoris sui calore ad supremam perfectionem perductum, voluit tanquam candidam massam pannis illis cooperire ac fovere, vel decenti obsequio in candida mappa supra mensam reponere, ut fideles tanto majore veneratione & lætitiâ possent illo gaudere. Unde supra dictus Ri-
l. 2. de Laud. V. chardus: *Ipsum natum noluit sibi quasi proprium retinere, sed quem sciebat natum sibi, pro salute Mundi communiter, velut panem in mappâ, reclinavit inpræsepio.*

6. Neq; solùm fuit Eucharistica Mensa à Virgine instructa pane, sed etiam

etiam carnibus ſanctoſancti Agni; imò & pretioſum potum largiter & copiâ adeò magnâ contribuit, ut in ultimâ Cœnâ omnes Apoſtoli, & poſtea fideles per omnia ſæcula fuerint potati ac recreati. Ipſamet audite; *Ego quaſi vitis fructificavi.* Maria enim inſtar fœcundæ vitis generavit ſuum fructum, veluti divitem botrum, qui ſub torculari crucis contuſus, tantâ copiâ verſavit ſtupendos liquores, ut omnium altarium calices abundanter ſint repleti. Id quòd meus Hugo Victorinus præclarè expreſſit; *Beata Virgo per florem ſuæ virginitatis fructificavit Chriſtum botrum noſtræ redemptionis, qui ſuos electos inebriat in Mundo vino gratiæ, in Cœlo vino gloriæ.* Sed ubi relinquo Richardum à S. Laurentio; *Non ſolùm tunc* (tempore paſſionis & mortis) *operata eſt illa caro Mundi ſalutem, ſed quotidie operatur, quia carne ejus & ſanguine paſcimur in Filli Sacramento quia caro Matris & Filii una caro, & ideò cum Filio poteſt dicere. Caro mea verè eſt cibus.* Ad hoc propoſitum S. Auguſtinus, de Salvato-

Eccl. 24.

Ser. 55.

l. 2. de Laud. V.

l. 3. de Laud. V.

In Pſ. 38. V. Et adorate ſcabellum &c.

re loquens; *Et de carne Mariæ carnem accepit & in ipsâ carne hic ambulavit, & ipſam carnem nobis manducandam ad ſalutem dedit, &c.*

7. Quòd ſi deſideretis, ut hanc veritatem deſumam ex oraculis Prophetarum & Patriarcharum; ecce vobis Sanctum Iſaacum, qui Jacobo ſuo menſam opiparam inſtructurus, cibum Sacri altaris in figurâ ſignificavit, quando

Gen. 27. 28. dixit. *Det tibi DEUS de rore Cœli, & de pinguedine terræ abundantiam frumenti & vini, &c.* In hunc ſenſum Iſaias ad Verbi incarnationem, à ſe tantoperè deſideratam, reflectens; Ah! inquiebat; *Rorate Cœli deſuper, & nubes pluant juſtum;*

Iſa. 45. 8. *aperiatur terra, & germinet Salvatorem.* Adeoq; in utroq; loco videntur amico fœdere conjungi ros, pluviæ Cœli, & fertilitas terræ, ut demonſtretur, quòd ad menſam & panem Sacri altaris concurrant Cœli, ros, & pluviæ, quia è Cœlo deſcenderunt Divinitas & anima ſacroſancti Infantis; Hic tamen etiam concurrebat fertilitas terræ virgineæ, quæ germinavit Lilium

lium convallium, produxit frumentum electorum, præparavit panem vitæ, parturiit ſacroſanctum Agnum & veſtivit carne Verbum Patris; ut adeò ſit omninò perſpectum, quòd in cibo Euchariſtico, nimirum in carne & ſanguine Filii etiam Virginem Matrem debeamus agnoſcere, venerari, & adorare. Unde S. Paſchaſius; *In pinguedine terræ*, inquit, *quia caro Chriſti de Virgine orta creditur, ubi procul dubio Chriſtianorum præſtatur abundantia pleniſſima panis & vini, &c.* l. de Corp. Chriſt.

8. Quando Virgo Mater ad pectus ſuum ſtringebat Divinum Filium, eumque lacte, intra ubera ſua è Cœlis transfuſo paſcebat, immenſo jubilo dicere debuit; feliciſſimum meum Lac, quod permutatum in ſanguinem, lavabit maculas animarum contaminatarum, & pretii loco deſerviet ad Mundum è captivitate inferni redimendum. Felicia ubera, quæ cum uvarum botris comparata, *& ubera tua botris, &c.* Liquoribus ſuis replebunt devotos quosvis clientes ſublimi robore & jucundiſ-

simâ suavitate. Felicia ubera, quæ, dum nutrivum nectar stillant supra labia boni JEsu, pascunt illum, qui Angelorum cibo suos servos lautissimè pascit, commutans liquorem, è meis uberibus destillatum, in vitalem Salvatoris carnem. Tibi ergò post DEUM mille gratiæ debentur, O Beatissima Virgo, quia omne illud, quod vel contribuisti Sacrosancto Infanti, vel portâsti in utero, vel foviſti intra brachia, vel involviſti fasciis, vel maternâ pietate nutriviſti, deserviit mensæ sacri altâris, à quâ pascimur, recreamur, & ad possessionem vitæ æternæ feliciter promovemur.

9. Adeoq; Maria est cibi Eucharistici provida & sacrosancta Dapifera. Mensa cœlestis ab illa parata est, eamq; candidâ mappa in præsepi cooperuit, & Nazaræo more, amænissimis floribus respersit. Ad hujus mensæ panem & vinum adhibuit florem farinæ ac nectaris cœlestis. Ad eam subministravit carnem Agni, & suavitatem lactis ac mannæ. Ad ejus terminum, impomentorum loco, adjungit *fructum salu-*

tive-

Digitized by Google

tiverum; quia ibi apponitur *fructus ventris generosi*; seu fructus, decerptus ex Utero Virgineo, qui Ecclesiæ DEI plenissimas delitias largâ manu dispensat. Ac proinde Maria â Sanctis Patribus, ut in exordio dixi, benè cognominatur *Mensa animata*; *Mensa panis vitæ*. *Mensa portans copiam propitiationum*.

HESPERUS LUMINOSUS
est
MARIA, quæ in morte se demonstrat propitiam.

SYMBOLUM L.

1.

AD Solis, clarissimi Planetarum principis, obsequia aulica adeò diligens ac sedula assistit stella, quam Venerem seu Dianam vocant, nunquam ab eo recedat, sed instar studiosæ antesignanæ prævenit nascentem, & instar individæ amicæ vivâ solicitudine comitatur, & sequitur accidentem. Unde à nobili ingenio hanc

hanc epigraphem retulit : *Sequitur & præcurrit.* Et verò ſi præcedat ſolem naſcentem, vocatur Lucifer; Si verò ſequatur occidentem, Heſperi nomen ſortitur. Agedum, Auditores; quia Beatiſſima Virgo accepit nomen Stellæ: *Ave Maris ſtella, DEI Mater alma.* Idcirco non tantùm promptitudinem in diſpenſandis pretioſis ſuis luminibus cognominari debet titulo Stellæ matutinæ ſeu Luciferi, ſed etiam honorati nomine Heſperi, dum ſub occaſum vitæ noſtræ, & eo maximè momento, quo umbræ morsis circa devotos ipſius clientes condenſantur, illa pretioſam lucem ſuæ benignitatis & gratiæ ſpargit : eſtque *ſtella vitæ*, ut dicebat Heſichius, dum moribundis conſolandis & ad felicem occaſum præparandis aſſiſtit. Adeoque Maria, ut nonnemo dixit, eſt *Stella, cujus ductu ad Patriam tranſfretamus.*

Orat. 2. de Deip.

Nomenclator.

2. Affectuoſæ illæ preces, Mariæ à devotis clientibus oblatæ, plurimùm ſignificant, eam miſeris moribundis propitiam eſſe. *Mariæ Mater gratiæ, dulcis*

dulcis parens clementiæ, tu nos ab hoſte protege, & horâ mortis ſuſcipe. Ah! O Regina Angelorum; tuere nos ab inſidiis Dæmonum; eſto nobis ſtella vitæ, quæ nos retrahat è gurgitè perditionis; aſſiſte nobis pietatis tuæ lumine, ne opprimamur umbris æternæ mortis. Si itaque Mariâ invocetur tanquam Mater, quomodò poterit claudere viſcera pauperibus ſuis Filiis, qui ſoluti in lachrymas & extrema ſuſpiria, ſummo affectu implorant ipſius auxilium? Si illa eſt Mater gratiæ, quomodò non obtinebit iis afflictis, quod urgentiſſimâ anxietate flagitant, dum vel de æternâ felicitate, vel de æternâ perditione agitur? Si illa eſt Mater miſericordiæ, qua occaſione magis oportuna poterit illam demonſtrare, quàm ubi ipſius ſervi ad extremam miſeriam ſunt redacti. Si illa eſt valida inſtar exercitûs armati: *Terribilis ut caſtrorum acies ordinata*; quomodo non præbebit ſuum auxilium omnibus ſupplicibus, qui à Tartareis hoſtibus ad extremas anguſtias coguntur? Cant. 6. 3.

3. Cùm

3. Cùm Israëlitæ inter squallores deserti proficiscerentur, & promissam terram anxiè suspirarent, DEUS beneficio nubis, in columnæ formam apparentis, eos interdiu refrigerabat inter ardores Solis; & noctu inter cæcos horrores tenebrarum eâdem columnâ, tanquam ardente face, profligebat densas umbras, eosque tali modo ad salutem deducebat. De hoc Exodus: *Dominus præcedebat eos ad ostendendam viam per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis, ut dux esset itineris utroq; tempore.* De hoc successu Psalmus 77. ait; *Deduxit eos in nube diei, & totâ nocte in illuminatione ignis.* Et rursus Psalmus 104. *Expandit nubem in protectionem eorum, & ignem ut luceret eis per noctem.*

Exod. 13. 21.

4. Quis vestrûm in hâc nube non cernit effigiem Mariæ? Hæc instar nubis, ac veluti pretiosa pluvia, ad fœcundandum Mundum dedit Divinum suum Infantem, de quo Isaias: *Et nubes pluant Justum.* Instar nubis, in clientum suorum pectore temperat æstivos

Isaiæ 45. 8.

Juve-

Juvenilium annorum ardores, flammas iracundiæ ac concupiſcentiæ; prout etiam rogatur, *mites fac & caſtos*. Sopit inſuper etiam flammas aliorum vitiorum, quibus infeſtantur. Quando iidem clientes Mariani ad vitæ ſuæ extremum perducti, à nocturnis umbris ac frigore mortis cinguntur & obruuntur, inſtar columnæ igneæ ſupra ipſos diffundit pretioſum lumen, cujus operâ in viâ beatæ pacis & æternæ vitæ eos feliciter ducit. Unde à S. Andrea Cretenſi cognominatur: *Columna vivifica-* Orat. 2. de Aſſ.
Divinis illuminans facibus. Et in Græco quodam Hymno: *Columna ignea bis, qui ſunt in tenebris viam demonſtrans.*

5. Pietas, quâ Reſpha, concubina Saulis, aſtitit pauperibus ſuis filiis, pendentibus ex infami patibulo, Spiritum Sanctum adeò rapuit, ut eam æternâ memoriâ dignam fecerit. Cooperta enim ſetoſo ciliçio, per aliquot dies permanſit propè extinctas ſuas proles, non permittens unquam, ut vel interdiu lacerarentur à rapacibus avibus, vel noctu à voracibus feris; ſicq; ibi perſtitit

stitit tamdiu, donec à pluviis Cœli fuerint quasi purificati & mundati. *Tollens Respha cilicium, substravit sibi subrapetram-donec stillaret aqua super eos de Cœlo, & non dimisit aves lacerare eos per diem neq; bestias per noctem.* En genuinè adumbratam teneritudinem Divinæ Matris! videns ista agonizantes suos filios in patibulo mortis, toto affectu intenta est, ut eos juvet, defendat, & tam contra rapaces gryphos seu principes tenebrarum, quàm contra voraces Leones inferni tueatur, ne audeant illorum animas lacerare, aut ullam molestiam inferre. Tamdiu autem ipsos protegit & defendit, donec Divina misericordia instar cœlestis pluviæ supra ipsos descendat, eosque desiderato refrigerio ac supremo auxilio protegat.

2. Reg. 21. 10.

6. Mirabiles hos effectus exactè descriptos censeo apud S. Matthæum. Quando Sancti Magi pervenêre Bethlehemum, *intrantes* pauperem *Domum, invenerunt puerum cum Mariâ Matre ejus.* Sed si quæratis, in quali statu se videndum præbuerit Sacrosanctus Infans

Matt. 2. 11.

fans, respondebit S Lucas, fuisse involutum fasciis; quia Virgo Mater *pannis eum involvit*. Seu ut Tertullianus ait; Involvitur infans pannis, velut sepulturæ involucris initiatus. Neq; solùm fuit involutus fasciis ac pannis, quanquam solitu defunctorum habitu; sed, ut dixit S. Leo papa, *invenerunt puerum silentem, sub Matris sollicitudine constitutum.* Adeoq; Maria fuit tota sollicita versus suum filium, qui constrictus pauperibus fasciis, & linguam rigoroso silentio captam habens, parùm à defuncto differebat; sicq; demonstrare voluit, quòd fideles, ad extremum deducti, dum jamjam præparatas habent fascias sepulturæ & linguam prorsus obmutescentem, à tenerrimâ sollicitudine Mariæ adjuventur ac confortentur.

Luc. 2. 7.

Ser. 7. de Epiph.

7. Et quis scit, an non ipsamet Virgo mirabilem hanc teneritudinem suam delineare voluerit, quàndo se cum Platano comparavit. *Ego quasi platanus exaltata sum juxta aquam in plateis.* Quòd si, teste Plinio, Platanus

Eccl. 24. 19.

tot ſcutis eſt inſtructa, quot foliis eſt ornata; *Habet folia ſcutis ſimilia; unde quot habet folia, tot habet ſcuta.* Unde militarem teſtitudinem refert, ut à noſtro capite diſtrahat ardentes radios, quos ſol æſtivo tempore veluti totidem ſagittas ſupra nos ſpargit. *Solem æſtate arcet.* Contra verò ex omni latere aperit ſuum ſinum ad recipienda dulcia lumina ac moderatos calores Solis, dum hyemali tempore nos benignè recreat ac conſolatur. *Hyeme admittit.* Ita omninò Virgo Sacratiſſima, *quaſi Platanus*, firmat brachia DEI, dum plenus ardenti furore ſupra delinquentes vibrat ſevera ſupplicia. *Solem æſtate arcet.* Illa ipſa verò inter rigores duræ hyemis, ſeu inter extremas noſtras calamitates mortis, ita complanat ſemitam, ut Divinus Sol nobis benignè faveat, ſuisque radiis ſolamen ac claritatem afferat. Id quod eam rogat S. Eccleſia: *Iter para tutum, ut videntes JEſum ſemper collætemur. Et JEſum benedictum fructum ventris tui nobis poſt hoc exilium oſtende.* Hos effectus Rex

Plin. l. 12. c. 1.

Da-

David in columna nubis descripsit; *Expandit nubem in protectionem eorum, & ignem, ut luceret eis per noctem.*

8. Et quia de nubibus agimus, cùm formandum esset elogium summo Sacerdoti Simoni, Filio Oniæ Pontifici inter paucos optimo, non reperère ad exprimendas ipsius laudes aptius argumentum, quàm quòd fuerit *Quasi stella matutina in medio nebulæ.* Adeóq; grandis ille servus DEI, tametsi versaretur medius inter gentem vitiosam, scandalosam, & indignam; tametsi viveret inter populos, instar spurcorum vaporum sordidos & abominabiles; ille tamen inter sordes illas fuit pulchrorum lumen, inter carbones carbunculus, inter spinas lilium, inter fuliginosas noctis umbras stella matutina, quæ tantis horroribus ac tenebris opposuit fulgurantem ac pretiosam claritatem suarum virtutum & sanctorum exemplorum. Unde purpuratus Hugo; *Sicut stella matutina in medio nebulæ lucet, sic Simon, Oniæ Filius, inter malos doctrinâ & exemplo refulsit.* Sed gratiâ vestrâ Eccl. 50.

permittite, ut paucis mutatis, ad honorē Mariæ repetam, quod ad Simonis honorem dictum est. Illa, si non veluti stella matutina, certe veluti stella vespertina, explicat gloriosam pompam suorum amabilium splendorum, ubi calamitates omnium funestissimæ, infelicitates, ac symptomata mortis condensantur; ubi nubes mœroris obumbrant gelidas moribundorum frontes; ubi ex compressis arteriis fluunt guttæ, inter angustias mortis expressæ. Ubi Parcæ extendunt mœstum velamen sui horroris. Hîc: *Quasi stella vespertina in medio nebulæ*, pietas Virginis geminat fulgurantia sua lumina, & radiis plus unquam aliâs pretiosis, ad serenitatem componit afflictos, dulces efficit turbido mortis felle amaricatos, & è fluctuante supremarum angustiarum mari ad portum beatæ felicitatis deduxit. Unde S. Petrus Damianus dixit, quòd Maria fuerit *Stella matutina in medio nebulæ, quæ in Cœli cardine summo splendore coruscans, orbem subditum splendidioribus radiis inclorat.* Quemadmodum

Serm. de Ass.

fuit

dum Heſperi ſtella à Poëtis acclamata fuit roſcida, florida & relucens; *Heſper roſcidus, florifer, lucidus.* Ita Maria, ceu Heſperus pietatis, pingui rore, florum refrigerio, ac radiorum ſuorum luce recreat, conſolatur, & confortat agonizantès afflictos, & ad poſſeſſionem ſupremæ felicitatis deducit ac promovet. Raviſ. Epiſt.

9. Inſolito ſtupore Moyſes fuit attonitus, quando DEUS majeſtatis ſub ignis formâ in medio ſpinei rubi ſe conſpiciendum præbuit. Hæc tamen figura, ut ajunt Sacri Interpretes, mirabili providentiâ deſerviit ad demonſtrandum ſuum prodigioſum amorem. Cùm enim Iſraëlitæ languerent transfixi miſeriarum ſpinis, ille quoque ad eos conſolandos apparuit inter ſpinas. Cùm inter fornacum ardores ſuſtinerent extremam calamitatem; ille quoque *in flamma ignis* ſe oſtendere voluit. Et cùm inter Egyptiorum odia ſubjacerent mœſtis, affligentibus, & tenebricoſis horroribus, ille ſpargens fulgurantia lumina & pretioſas flammulas, eos conſolatus eſt. *Vidi afflictionem populi* Exod. 3.

mei in Ægypto, & clamorem ejus audivi, & sciens dolorem ejus, descendi ut liberem eum. Ut nimirum experientiâ comprobatum esset, quòd, asserente Ecclesiastico, *Oculi Domini super timentes eum,*
Eccl. 34. 19. *protector potentiæ, firmamentum virtutis, tegimen ardoris, & umbraculum meridiani, &c.* Ah! quam bene, inquit S. Bruno, in flammis tibi exprimitur Sacratissima Virgo! *Quid per rubum, nisi*
In c. 3. Exod. *B. Virginem Mariam? Erat igitur ignis in rubo splendor in Virgine, Lux in Mariâ.* Adeoq; sicuti DEUS vivaces flammas spargens, in rubo comparuit, ut consumeret calamitosas hominum spinas, ut mitigaret torturas afflictorum, ut illuminaret suos fideles, languidos mœrore, & angustiis oppressos. Ita omnino ubi clientes Mariæ lanquent transfixi doloribus, ardentes febrilibus flammis, coarctati angustiis vicinæ mortis & periculis inferni; ibi Sacratissima Virgo, veluti Hesperus refulgens, ad
Luc. 1. 79. eos propinguat: *illuminare his, qui in tenebris & umbrâ mortis sedent* Sicque ad eorum profectum fit *Firmamentum virtu-*

irtutis, tegimen ardoris, & umbraculum neridiani. In ſumma: *Stella vitæ,* & *Stela, cujus ductu ad patriam transfretent.*

10. Sed, obſecro, ab humili rubo ublevemur ad celſitudinem Palmæ. Quamprimùm bonus JEſus decrevit onſcendere crucem, ſignificatam ſymolo Palmæ: *Dixi, aſcendam in Palmam,* Cant. 7. 8. iti interpretantur Caſſiodorus, Philo Carpatius, S. Gregorius Papa, S. Anſelnus, Aponius, Beda, Rupertus, Abbas, & inter alios Hugo Cardinalis, *aſcendam in palmam, id eſt in crucem*; ibique ubjacere amaris & lethalibus ſuis tornentis: *& apprehendam fructus ejus,* Apud uia re ipſâ Palma eſt *hiſpida, & rugoſa,* Corn. à *tq; armata videtur*; mox reflectens ad Lap. in ſenſu. 3. eatiſſimam Virginem, ſubjungit: *Et runt ubera tua ſicut botri vineæ.* Nunc, Hug. ib. uæſo; quid comercii habent ubera, ollibus delitiis plenæ, cum hiſpidis & aſperis rugis Palmæ? Ubera, quæ bundanter verſant dulce lac, cum rris torquentibus? botri vinearum, ui corda noſtra replent jucundiſſimâ avitate, cum crucis ligno, cum acer-

bitate, cum tormentis, cum lethalibus angustiis crucis? respondeo cum Guilielmo Abbate, hîc exprimi amabilissimam pietatem Mariæ, quæ heroicâ fortitudine non solùm adstitit dilecto suo Filio, cum re ipsâ ascendisset tortus & agonizans supra crucem. *Stabat juxta crucem JEsu Mater ejus.* Sed insuper quoties videt adoptivos Filios JEsu, devotos suos clientes supra durum lectum miseriarum, infirmitatum, & vicinæ luctæ cum morte. *Habet pia Mater spiritualia ubera, quibus datum est, illi adoptatos fratres Filii sui nutrire.* Instillat enim ipsorum animabus in urgentissimis necessitatibus vivacissima auxilia, in extremâ imbecillitate grandes vires, in amarore fellis promptam & jucundissimam suavitatem.

Joan. 19. 20.

Sylu To. 5. l. 8. c. 7. n. 4.

11. Regnante Imperatore Licinio, in Armeniæ civitate Sebaste, fortitudo ac fideles quadraginta Martyrum duriſſimo loco stetit. Post angustias fœtentis carceris, & ponderosam duritiem ferrearum catenarum, facies eorum fuerunt saxis crudeliter contusæ. Inde

nudi

nudi expoſiti ſub nocturni & gelati aëris rigores; cum viderentur vincere torturam adeò atrocem, eorum crura virgis ferreis confracta ſunt. Mortuis omnibus, unus tantum poſt ſupplicia adeo atrocia ſuperſtes vixit, Melithon nomine, qui reliquis erat ætate quidem junior, ſed ſpiritu vivacior ac robuſtior. Ad illum, proinde converſa chara Mater; Ah cor meum! O Fili mi! nquiebat. Hæc tormenta infernalia unt ſecura ſemita ad paradiſum. Supra ncudem tormentorum adeò duro- um elaboratur capiti tuo beata coro- a; Et dum fractis cruribus non potes rogredi, video te in termino glorioſi ursûs. Suſtine, ſuſtine, O mi chare ili, dum bonus JEſus anxiè te expectat d dandam beatam mercedem. *Fili, auliſper ſuſtine, ecce Chriſtus ad januam at, adjuvans te.* Et dum dulce pignus nter Matris brachia pendebat, reci- iens à maternâ pietate amabile ſola- um, animam DEO reddidit. *In cujus mplexu Melithon ſpiritum DEO reddi- it.* Ita afflictus Juvenis inter tempeſta-

Breu. Rom. 9. Mart.

tes dolorum fuit promotus ad portum. In hoc lactis ſinu temperabatur amarities ſupplicii, & hoc ipſo tempore, quo expirabat, inter affectus devotæ Matris reſpirabat.

12. Quid nos nunc de Divinâ Matre, ac Matre miſericordiæ? Illa, inſtar delicati Jaſmini, ſub occaſum vitæ noſtræ in ægrotos diffundit pretioſam frangrantiam ſuarum gratiarum. *Veſpere floret.* Illa, inſtar philomelæ, cœleſtibus vocibus cantat ac nos recreat, dum inſtar nocturnas umbras agonis verſamur. *Modulatur in umbris.* Illa, veluti avis Sylvæ Hercyniæ, nocturno tempore è plumis ſuis mittit prodigioſam claritatem. *Nocte iter oſtendens.* Illa denique eſt ille Heſperus, *cujus ductu ad patriam transfretamus.* Dicite vos, Hiſtoriarum ſacrarum periti; quot devotis ſuis clientibus dedit Virgo, veſtita ſole, lucem vitæ, dum ſubmergendi erant inter umbras mortis? quot corda replevit dulci nectare, quæ jamjam hauſerunt fatale toxicum mortis? quot hominibus applicavit ſcalas, gradibus

ibus aureis distinctas, ad conscenden-
um Cœlum empyreum, dum jamjam
iabant tenebricosa claustra tumuli?
h quot illorum proprio suo ore con-
tribuit glorioſa elogia, dum ipsis canta-
antur funebres næniæ? Quot libera-
it à violentis inferni hostibus, & He-
öës cœli substituit, qui eos ad sempiter-
am gloriam comitarentur? Ita Maria,
nstar Hesperi, spargit dulces suos ra-
lios: *Illuminare bis, qui in tenebris &*
n umbrâ mortis sedent ad dirigendos pe-
les nostros in viam pacis.

13. Ergo, ut in morte obtineamus
grandis hujus Dominæ benignam
ıssistentiam, opus est, ut in vitâ versûs
:am exhibeamus devota nostra reli-
gioſa obsequia; quia, ut ipsamet dixit
S. Mechtildi, *adsum in morte eorum, qui*
mihi piè, sanctèq; servierunt. Agedum
taque, sanctis ac piis affectibus per to-
:um cursum nostræ vitæ tribuamus
Virgini Matri nostra servitia, ut ipsa in
norte vicissim tribuat benignum suum
patrocinium. Triumphet castitas in
nostris lumbis, ardeat charitas in nostris

cor-

cordibus; flammeſcat devotio in noſtro ſpiritu; omnes virtutes, inſtar torquis connexæ, cingant pectus; opera, verba & cogitationes noſtræ ad obſequium Matiæ & ſui Divini filii ordinentur, ut in fine vitæ obtineamus ipſius favore deſideratam mercedem. Tu, O Mater pietatis, impetra nobis puritatem vitæ; *Vitam præſta puram.* Duc nos per ſecuram ſemitam Chriſtianæ perfectionis. *Iter para tutum.* Ut tuo favore reddamur digni ad videndam glorioſam faciem tui Divini filii ſimusq; poſſeſſores beatæ ac ſempiternæ felicitatis. *Ut videntes JESUM ſemper collætemur.*

Amen.

F I N I S.

IN-

Digitized by Google

INDEX RERUM.

Primus numerus Symbolum denotat, alter marginalis est.

A.

A Byssus gloriæ est Maria, 23. 1. & 2.
Abraham in extrema senectute operatus est sanctè, 12. 3. ultra modum à DEO exaltatus, se humiliat, 17. 3.
ffectus Mariæ erga Christum in Assumptione, 21. 9. Et Christi erga ipsam, ibid.
ffectus Mariæ erga sua ubera, 49. 8.
ffectus contemplativi & teneritudines Mariæ in lactando JEsu, 16. 4. & 7.
cyon inter procellas maris gaudet & tranquillitatem affert, 30. 7. prodigia facta à Maria, ibid.
exander Severus solemni pompâ Romæ in triumpho exceptus, 21. 6.
nor verus est solicitus & velox 12. 2.
alogiæ inter Cedrum & Mariam, 38. 10.
nter Regiam civitatem & Mariam, 45. 3.
nter Palmam & Mariam, 48. 5.
nter aurorам & Mariam, 49. 3.

Anche-

Anchora ſalutis eſt Maria, 47. per totum diſcurſum.
Angeli noſtri tutores, 40. 7.
Antitheſes inter Solem & Lunam, 39. 1.
Apes certant contra fucos, 38. 5.
Apoſtoli, etſi adulti, vocantur pueri, 7. 7. quia juſti ſemper creſcant, ibid.
Aquila apertis alis defendit S. Medardum à cadentibus pluvijs, 30. 3. Defendit nidum à ſerpentibus per lapidem ætitem. Monarcha Auſtriacus defendit ſua regna per Mariam, 30. 9.
Arca DEI defendit in bello, 31. 4. & 5.
Arca DEI ſternit Dagon. Symbolum Mariæ, ſternentis dæmones, 35. 6.
Arca DEI replet benedictionibus domum Obed-dom, 5. 8.
Arca teſtamenti ſimul ſervijt templo & fuit templum myſticum, 8. 4.
Arca DEI portata ad obtinendas victorias, 37.
Arch-Angelus Gabriel annuntiat mortem B. Virgini Mariæ, eiq; Palmam offert, 20. 4.
Arturus Rex Angliæ ſub patrocinio Mariæ operatur miracula, 34. 4.
Aſſumptio Mariæ figurata in translatione Arcæ, 109. per totum diſcurſum. fuit celebris aſcenſione Chriſti, 109. 8. habuit ſervitium SS. Patrum, 109. 5.
Aſſur virga furoris militaris, ſuperata à virga Jeſſe, tanquam virgâ virgineâ, 29. 6.
Aſylum Adami fuit arbor vitæ & Eliæ Juniperus, 32. 8.

Attributa DEI communicata Mariæ, 10. 8.
Aves resplendentes in sylva Hercynia, 48. 4.
Aurora fugat errores & lucet. Symbolum natæ Virginis, 25. per totum discursum.
Aurora typus Mariæ, 7. 1. & 12. 6.
Aurora portat facem, 7. 3. spargit flores, 7. 4.

B.

Bajacethes, Imperiator Turcarum, calcatur à Tamerlane, Rege Tartarorum, 1. 5.
Balæna affectuosa & diligens tutrix suarum prolium, 40. 6.
Berecinthia, 21. 7.

C.

Callimachus, etsi occisus, stetit pedibus, 19. 1.
Calcei olim sumptuosi & divites, 48. 3.
Capreoli velocissimi, sunt figura pietatis Marianæ, 12. 4.
Carmelus dives fructibus & pulchritudine, 28. 1. Ibi Maria dispensavit scapulare, quod ornamenti & patrocinij loco est, ibid. Ibi Elias impetravit pluvias, & fideles obtinent gratias, 28. 12. Vide habitus Carmeliticus.
Cedri Libani non subjacent vermibus, 2. 2. Describuntur, 17. 1. Cedrus ex multis causis est Symbolum Mariæ, quò magis exaltatur, eò profundiores radices habet, 38. 10.
Christus suscipit Mariam assumptam ad Cœlum, 21. 8.
Ciconia plena pietatis, inimica est serpentum, 38. 6. insidias patitur à vespertilionibus, 34. 5.

Civitas refugij est Maria, 32. per totum discursum.
Cœli varijs metaphoris descripti, 6. 1.
Collum Mariæ est simile Turri, 1. 5.
Columba ex multis causis est Symbolum Mariæ, 12. per totum discursum. Est etiam Symbolum animæ sanctæ, 8. 1.
Columba velox fuit Maria in sublevandis indigentijs hominum, 12. per totum discursum.
Columbæ spargentes unguenta, 48. 4.
Columba ex multis causis est Maria; sed tamen instar Columbæ Noëticæ tenuit olivam pacis, 36. 5.
Columna nubis fuit Symbolum Mariæ, quæ subvertit exercitum Pharaonis, 35. 7.
Columna nubis & ignis, typ⁹ Spiritus Sancti, 48. Et Mariæ Virginis, ibid.
Consecratio templi docet educationem liberorum, 9. per totum discursum.
Coronæ è floribus, præsagium victoriæ, 27. 11.
Corpus JEsu totâ munditie asservatum, 2. 8.
Crux & stupendæ ejus prærogativæ, 11. 5. superantur à dignitate Mariæ, ibid.

D.

David, quò ditior virtutibus, eò humilior, 17. 5. protectus à Michol, non potuit perire, 31. 6.
Domus Zachariæ est facta felix à Maria, 5. 6.
Domus Mariæ fuit asylum S. Petri, 32. 5.
Domus Austriaca, recurrens ad patrocinium Mariæ, non habet quod timeat, 31. 8.
Draco apocalypticus non prævaluit contra matronam vestitam Sole, 1. 4.

Dra-

Draco triumphatus, eſt Symbolum Mariæ ſine labe conceptæ, 1. per totum diſcurſum.

E.

EDucatio librorum perſuaſa à Salomone, 9. 8. multum prodeſt ad utilitatem liberorum, 9. per totum diſcurſum.
Elias infans nutritus flammis, 9. 5.
Equus ſpiritoſus ſemper vult currere, 7. 6. eſt Symbolum profectûs in virtute, ibid.

F.

FAmelici ſaturati à Maria, 13. 2.
Ferdinandus II. totus ſperavit in Maria, 5. 4.
Ferrum, poſitum in igne, aquirit lucem; calorem & alias perfectiones; eſt Symbolum Mariæ gravidæ, 10. 6.
Flores virtutum ſemper debent produci & multiplicari, 7. 5. in flore Cedri reperitur parvulus fructus, 14. 3.
Fœminæ militares afferunt pacem, 36. 7.
Fons, irrigans paradiſum terreſtrem, deſcribitur, 16. 1.
Fontes & balnea medica, 4. 8. ſupra omnes eſt benefica Maria, ibid.
Fundæ cur à Salomone inciſæ templo? 17. 7.

G.

GAllina Symbolum fœcunditatis, defenſionis, & ſalutis, 43. per totum diſcurſum. Talis eſt Maria, ibid.

H.

HAbitus Carmeliticus ſervit ornamento & patrocinio, 28. per torum diſcurſum.
Eripit è miſerijs, 28. 3.
Præbet ſcutum defenſionis, 28. 4.
Servit veluti pallium Eliæ, 28. 5.
Infirma in Evangelio recepit ſalutem à fimbria Chriſti, fideles à ſcapulari, 28. 8.
Habitus Jacobo factus à Rebecca, obtinuit benedictionem, melius habitus Carmeli, 28. 8.
Herbæ venenoſæ habent vicinum remedium, 27. 6.
Homo, quantùm creſcit in proſperitate, tantùm decreſcit in benignitate, 25. 1.
Hortus perfectiſſimus eſt Maria, plenus fructibus & ſine ſpinis, 2. 4. producit continuos fructus virtutum, 7. 8.
Humilitas ſervorum DEI, quò magis ſublimatur, tantò profundior, 17. 8.
Hydra ſub Platano levata & occiſa, 34. 11.

I.

IGnis purgatorij. vide Purgatorium.
Infantes, ſimiles navibus, habeant bonos nautas, 9. 7.
Joannes Baptiſta laudatus à S. Matthæo, ſed magis à S. Luca, 11. 6. inde deſumitur forte argumentum ad laudem Mariæ V. ibid.
Iris, ornamentum cœli & defenſio terræ, 3. 1
Symbolum Mariæ V. naſcentis, 3. 6.
connexa fulguri & tonitruo, 6. 3.
Dives mirâ pulchritudine, & portans pacem 36. 3.

Digitized by Google

Juſtitia ſplendet alijs, non ſibi, 3. 4.

L.

LAc Mariæ datum aliquibus, 16. 10.
Latro in Calvariæ monte obtinet ſalutem per Mariæ favorem, 47. 6.
Laurus vincit fulmina, Maria dæmones. 35. 4.
Leo cœleſtis quantùm formidabilis, 6. 4. mitigatur à ſigno Virginis, ibid.
Liberalitas Crœſi Regis, 25. 5. Mariæ erga ſuos devotos, ibid.
Libido fugata à Maria Virgine, 39. per totum diſcurſum
Lilia collocata ſupra columnas templi, 24. 5. ſummâ pulchritudine ſunt donata, 4. 1. ſunt Symbola lætæ ſpei ac typus Mariæ naſcentis, 4. per totum Diſcurſum. Quantâ æſtimatione habeantur, 45. 6. abundat multis virtutibus medicis, 4. 7. Inſtrumentum muſicum, 4. 15 Flos exquiſitæ pulchritudinis 24. per totum diſcurſum.
Eſt armatus ſeptem haſtis, 19. 5.
Luna ordinata à Deo contra nocturnos horrores. Symbolum Mariæ, 5. 2. Luna ex multis cauſis typus Mariæ, 12. 7. velociſſima eſt præ alijs luminibus cœli, ibid. refrigerans noſtras libidines eſt Maria, 39. per totum diſcurſum.

M.

MAcedones aliquot turmis Virginum vicerunt Taulantios, 29. 5.
Mardochæs tutor vigilans, 40. 5.

Maria, ſimilis ſoli, naſcitur aliorum bono, 3. 4. Spes omnis noſtri boni, 4. per totum diſcurſum. Servijt DEO in templo, fuitq; templum DEI vivum, 8. per totum diſcurſum. Inſtructa duobus uberibus, paſcit filium Dei & fideles, 13. 3. Thronus ſapientiæ, 41. per totum diſcurſum. Vocatur olea, quia dat lumen ad capiendam doctrinam, 41. 3. veſtita ſole, quia illuminat omnes, 41. 7. Fons medicinalis totius Mundi, 42. 1. Datrix Mundi, 44. per totum diſcurſum. Civitatibus præbet defenſionem, 30. per totum diſcurſum. Diſponitur ad mortem viſitando loca terræ ſanctæ, 20. 5. valedicit Apoſtolis, 20. 7. obviam ei procedit SS. Trinitas, ibid. Aſſumpta in Cœlum, ſuperavit gloriam omnium beatorum, 22 per totum Diſcurſum. Dives meritis exceſſivis, 22. per totum Diſcurſum. Aſſumpta in Cœlum fuit abyſſus gloriæ. 22. per totum Diſcurſum. Supra omnes creaturas elevata 24. per totum Diſcurſum. Debemus illam portare in corde, 29. 8.

Maternitas Mariæ ultra modum ſublimis, 11. per totum Diſcurſum. Si fuit Mater JEſu, ergò etiam Mater DEI, ibid. Declaratur quomodò verè ſit Mater DEI. ibid.

Mater Tobiæ, quantùm afflicta in abſentia filij 19. 9.

Menſa Euchariſtica & Maria, 49. per totum Diſcurſum.

Menſa habet multas utilitates, 49. 1.

Digitized by Google

Miſeria vitæ humanæ, 37. 1.
Miſericordia Mariæ omnes adjuvat, 13. per totum Diſcurſum.
Mœnia defendunt civitatem & ornant, 29. 1.
Monica ſummam diligentiam adhibuit in educando Auguſtino, 9. 10.
Mons Libani varijs ornamentis donatus, 2. 1. Symbolum conceptionis Mariæ, ibid. per totum Diſcurſum.
Moſes & Elias cur viſi in Thabore, 24. 2.
Moribundi juvantur & proteguntur à Maria, 50. per totum Diſcurſum.
Mors multis prænuntiata, 20. 3.
Multimammia eſt dicta Maria, 16. 11.
Murus igneus defendit S. Ambroſium, 32. 6.
Murus igneus eſt Maria, à quo fugatur Leo Tartareus, 35. 5.

N.

NAtivitas Mariæ ſecum portat omne bonum 4. per totum Diſcurſum.
Naves erant poſitæ ſub tutelæ alicujus Numinis, 40. 9.
Nix indurata fit cryſtallus, 26. 13. habet candorem ab initio, 26. 3.
Nix Libani eſt via ad conſcendendam gloriam, 26. 2. Symbolum Mariæ. ibid.
Nix deſervijt ad pompam Chriſti ſupra Thaborem. Item Sacræ Sponſæ, 26. 6.
Nivis candor uſitatus in ſacrificijs, 26. 7.
Nix ob multas cauſas mirabilis, 26. 1.
Nomen Mariæ quid ſignificet? 4. 4.

Nox plena periculis & terroribus, 5. 2.
Nubes ſub varijs formis ornant Cœlum, 10. 1.
Nubes Eliæ refrigerat Mundum, 3. 15.
Nutrices multùm æſtimatæ, 15. 1.
Nutrix memorabilis fuit Debora, 15. 1.
Nutrix infirmus fuit Moſes ; ſed fortis S. Paulus, 15. 6.
Nutrix affectuoſa fuit filia Cimonis, 15. 7.
Nutrices erant lupæ, canes, cervæ, equæ, &c 15 9.
Nutrix canis fuit quædam Matrona Romana. ibid.
Nutrices imprimunt Infantibus ſuas qualitates, 15. 10.

O.

OLea eſt Maria, quia verſat oleum & lumen ſapientiæ, 41. 3. Symbolum pacificæ pulchritudinis, 36. 1.
Olympus Mons eminentiſſimus, 10. 5. Symbolum Mariæ V. ibid.
Opera miſericordiæ frequentata à Maria, 13. per totum Diſcurſum.

P.

PAlladium ſervijt defendendæ Trojæ, 30. 1.
Palma inter arbores privilegiata, 1. 1. In Inſulis Maldivis beneficia, 13. 4. Symbolum Mariæ V. ibid. oblata Mariæ ante mortem, 20. 3.
Pandora ab omnibus Dijs accepit gratias, 22. 7.
Paradiſus terreſtris erat immunis à turbine, umbris, &c. Symbolum Mariæ, 2. 5. non ſubjacuit diluvio, 1. 3. Paradiſus ſpiritualis vocatur Maria, ibid.

Digitized by Google

Parelion ſolis quomodò fiat? 10. 1.
Paſſio Chriſti prævisa à Maria, 19 4.
Peccati nomen non nominatur in præſentia Mariæ, cùm ſit donata extremâ puritate, 26. 5.
Phœnix aquirit obſequia volucrum, 21. 3.
Platanus magnatum delitiæ, 34. 1. deſcripta. ibid. Maria eſt Platanus, ſub quâ eſt DEus. ibid. nos protegit, ibid. habet multas virtutes medicas, 34. 2. habet folia ſimilia ſcutis, 34. 3. refrigerat in æſtate, & fovet in hyeme, 34. 6. mutata in oleam, 34. 7. honorata à Xerxe magnis donis, 34. 8.
Pluvia Symbolum belli, 30. 2. Symbolum mundanæ Calamitatis, 30. 7.
Porta Mariæ, id eſt, primus ingreſſus conceptionis Mariæ multum à DEo honoratus, 1. 6. Portæ Jeruſalem erant contaminatæ, non verò Mariæ, ibid.
Principes & reges inumbrati & protecti à Maria, 33. per totum Diſcurſum. Unde ei coronas offerunt, 33. 8.
Profectus ſpiritualis ſemper procuretur, 7. per totum Diſcurſum.
Progenitores Mariæ cur è Nazareth & Bethlehem? 4. 3.
Pulchritudo, figurata in lilio, 45. 1. & 2. incitat ad libidinem, 39. 3. quæ ſit ejus figura? 36. 1. ſtupenda B. Virginis, 10. 3. Civitatis Hieroſolymæ, 45. 4.
Pupilla eſt tutrix oculi, 40. 8.
Purgantes animæ recreantur à Maria naſcente, 6. per totum Diſc. Purgatorij ignes ſunt pleni fervoris Leonini, 6. 8. Puri-

Puritas Mariæ debet procurari, 1. 8.

Q.

QUerelæ affectuoſæ Mariæ in morte ſui JEſu, 19. 11.

R.

REgna à Maria protecta & defenſa, 31. per totum Diſcurſum.

Respha, aſſiſiens defunctis, Symbolum Mariæ moribundis propitiæ, 50. 5.

Roſa, multis metaphoris deſcripta, 27. 1. ejus medicina multiplex, 27. 2. inimica ſcarabæi, 27. 11.

Roſa myſtica & turris David ſimul dicitur Maria quia medetur noſtris malis, & inſtar turris defendit, 27. 8.

Roſarium Mariæ reparat vulnera, facta ab Eva 27. 3. &c.

Rubus Moſis, typus Mariæ, 5. 7. plenus vivere & igne, Symbolum Mariæ, 14. 4.

S.

SAgitta, ſignum cœleſte, occidit naſcente Virgine. 6. 6. Sagittæ vocantur caſtigationes Divinæ, ibid.

Salus facta à Maria, 47. per totum Diſcurſum.

Sancti comparati rebus terrenis. Maria cœleſtibus. 10. 7.

Scutum Symbolum protectionis, 33. 2. ſcutum illuminans & inumbrans eſt Maria, ibid.

Seniores apocalyptici è capite deponunt coronas easque DEO offerunt, 33. 8.

Spes aſſecurat & defendit loca delitioſa, 3. 1. ex roſis facta tuetur & ornat, ibid.
Serpentes hæretici ſuperati à Maria, 5. 2.
Siccitas tempore Eliæ, 3. 15. reparatur à nube, typo Mariæ, ibid.
Signum Virginis moderatur ardorem Leonis cœleſtis, 6. 4.
Simeon ſervijt templo & fuit templum, 8. 6.
Sitibundi potati à Maria, 13. 5.
Sol quàm velox, 12. 8. quomodò figuratus? ibid. Symbolum Dei & Mariæ, qui totâ celeritate ſunt benefici, 12. 9. Sol & Luna habent tutelam Mundi, 40. 2. Sol dotatur ſublimi pulchritudine, 3. 2. quomodò figuratus à Poëtis? 3. 3. ſuâ præſentiâ aufert à nobis timorem, 5. 4.
Spectaculum funeſtum Laodiceæ, 19. 7.
Speculum Chriſti patientis eſt Maria, 19. 3.
Spes noſtræ ſtabilitæ in Maria, 4. per totum diſc.
Spiritus Dei cur ferebatur ſolùm ſuper aquas? 2. 7
Spolia militaria victorum, 25. 7.
Statua Memnonis, tacta à Sole, formavit dulcem harmoniam, 5. 6. Statua Pompeij, è pretioſis gemmis facta, typus Mariæ, 11. 7.
Stella polaris, typus Mariæ, 48. per totum diſc.
Stella Dianæ, Luciferi & Heſperi, 50. per totum Diſcurſum.
Stellæ cur Mariæ forment coronam, ſanctis verò gemmæ? 2. 11.
Struthio ſuas proles aſpiciendo vivificat, 5. 9.
Symbola varia Mariæ, præſervatæ à peccato originali, 1. 2.

T.

TEleſilla, fœmina doctiſſima, 41. 1.
Templum Salomonis ſumptuoſum, 24. 5.
Templo debemus ſervire, & eſſe templa Dei, 8. per totum Diſcurſum.
Terror abyſſi eſt Maria, 35. per totum Diſcurſ.
Themiſtocles, Miltiadis virtutibus excitatus, 1. 8. ſe ipſum Platano ſimilem dixit, & cur? 34. 10.
Thronus ſapientiæ eſt Maria, 41. per totum diſc.
Tobias tutor ſolicitus, 40. 5.
Triumphi Romanorum quàm ſumptuoſi, 22. 1. conſpicui facti ex imaginibus Magnatum, 22. 3. Triumphus Mariæ aſcendentis in Cœlum, 22. per totum Diſcurſum.
Turris defenſionis eſt Maria, 31. 2.
Turtures ſunt genæ *M*ariæ, & cur? 39. 4.
Tutores noſtri ſunt Angeli, 40. 7.
Tutrix miſerabilium eſt *M*atia. 40. per totum Diſcurſum.

V.

VAlerianus Imperator calcatus à Sapore Perſarum Rege, 1. 5.
Ubera duo cur habeant fœminæ, 15. 4. Ubera *M*ariæ celebrata, 16. per totum Diſc. Ubera ſanguine perfuſa data Caligulæ, 16. 6. Ubera cum faſciculo myrrhæ, 16. 7.
Vellus Gedeonis, plenum rore, typus ſcapularis *M*ariani, diffundentis plenas gratias, 28. 10.
Venter *M*ariæ eſt faſciculus frumenti, id eſt, fœcundus, coronatus lilijs, cur? 14. 7. Venter *M*atris debet eſſe eburneus & diſtinctus ſaphyris, ad bonam educationem liberorum, 9. 2. Veſtales

Veſtales, vide Virgines.
Veſtes à *Ma*ria datæ egenis, 13. 6. Donatæ S.Ildephonſo, ibid. factæ & fæminis illuſtribus, 13. 7. Veſtes Mariæ exhalârunt odorem thuris,quia fugârunt Dæmones, 35.3
Victores premebant colla victorum. 1. 5.
Victoriæ obtinentur à *Ma*ria, 37. per totum Diſcurſum.
Virga *Mo*ſis, Symbolum *Ma*riæ, ſubmerſit exercitum Pharaonis, 3. 8. devoravit ſerpentes, typus *Ma*riæ deſtruentis hæreſes, 38. per totum Diſcurſum.
Virga Aaron, Symbolum *Ma*riæ, in quâ ſuns flos virginitatis, & fructus fœcunditatis, 14. per totum Diſcurſum.
Virgines Veſtales,creſcente ætate, deficiebant virtutibus, 7. 9.
Virgines fatuæ, non exauditæ, quia non recurrerunt ad *Ma*riam, 47. 8.
Viror ſummè gratus. 34. 1.
Virtum penetratum radio ſolis & non fractum, eſt Symbolum virginitatis fœcundæ, 14. 6.
Vita nobis communicatur à *Ma*ria, 44. per totum Diſcurſum.
Vitis Symbolum virginitatis fœcundæ. 14. 5. florens fugat ſerpentes, 35. 4.
Urna *Ma*nnæ eſt *Ma*ria, plena dulcedine, 46. per totum Diſcurſum.

W.

Willegiſus humilis in honoribus, 17. 6.

F I N I S.

Digitized

Digitized by Google

Digitized by Google
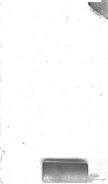
Digitized by Google